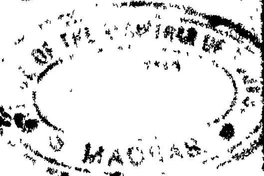
బ్రహ్మజ్ఞా సామ్రాజ్యము

శాంతము

శ్రీ.

పరబ్రహ్మణేనమః

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

ఇది

పెర్వళ జమీదారు

యర్రా రామస్వామి నాయనిచే

రచియింపబడినది.

ముద్రితపుస్తకములు 1000 ప్రతులు.

యీగ్రంథమునందు 1 వ పేజీమొదలు 126 వ పేజీవరకు

గ్రాండ్ యిండస్ట్రియల్ ప్రెస్ ముద్రాక్షరశాల

యందుముద్రించి-

127 మొదలు 381వ పుటవరకున్ను గ్రంథాదికల

గ్రంథప్రకాశకున్ను-

తెనాలిపుర మ॥ శ్రీ. వి. రమణారావుపంతులుగారి

శ్రీసౌదామినీ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది.

1913.

పీఠిక.

శ్రీ మదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా, పరమేశ్వరా, పరమదయామూర్తివగు శంకరా, బ్రహ్మవై భూమ్యాకాశములను, సృజించి, నాలుగు యుగముల నేర్పఱచి, అందుకు తగిన, సకల చరాచరభూతములను సృజించి వాటి వాటికి కావలసిన పదార్థములను కలుగజేసిన వాఁడా, "నద్వైతం కేశవాత్పర" మ్మనియుండుటవలన నీవొక్కఁడవే ప్రధానమైన దైవము, మొట్టమొదట, బ్రహ్మవై ప్రపంచము నంతయు సృజించను, కడపట రుద్రుడవై సర్వమును హరించను, త్రిమూర్త్యాత్మకములో పైన ఉదాహరించిన భూతములను అనంతుఁడవై పోషించను, రుద్రుఁడవై ద్రుంచను కర్తవై యటువంటివాఁడా, అష్టమూర్తుండవైనట్టివాఁడా, నిన్ను స్మరించక నెంతవాఁడను, ఇట్టి మహాదేవదేవాదిదేవుండని తెలిసికొని, (మ. రా. తోలూరు గ్రామస్థులైన ఇమశాబత్తుల సుబ్బరాయదాసుగారి ప్రియశిష్యుడగు, మ్మ. రా. పెన్షను సుబేదారు నందిగాం ధర్మస్వామినాయుడుగారు, ప్రియపత్నియు, ప్రస్తుతం రాజమహేంద్రవరం నివాసస్థురాలు) శ్రీ ధర్మరాజుమనగు తులసమ్మగారివలన ఉపదేశమున్ను, బ్రహ్మజ్ఞానబోధను నాకనుగ్రహించి నటువలె గురుపూర్ణ కరుణా కటాక్షమువలన సరస్వతీదేవి నానా

ఋక్కుయందును నిలిపి రచియింపంబూనిన బ్రహ్మజ్ఞానానందము ను సంపూర్తి గావించి ప్రచురింప జేయుటకై ఓ-మహా-దేవ దేవ-నిత్యంత నిశ్చల భక్తితో నీకునమస్కరించుచున్నాడను·

2 పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం దైవ అనుగ్రహము వలన ఉపదేశ మిచ్చిన గురువు కుంకమశోభితురాలైన నంది గాం తులశమ్మగారికి నేను సదా కృతజ్ఞుడనై యున్నాను·

3 గ్రంథ రచన కిదియే నా-ప్రథమ ప్రయత్నము గనుక ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

విధేయుడు
యర్రా రామస్వామి
పెన్షన్ జమాదార్
రాజమండ్రి

భూతదయాపరుడైనట్టి
ఈశ్వరునకు
నమః-నా-నమస్కారము

ఓమ్

జగద్గురువేసమ

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

గ్రంథ పీఠిక భావము

భగవంతుని కృపవలన ప్రకాశించుచున్న ఈప్రపంచము చరా—చర—భూతములచే శోభించుచున్నది. వాటి—వాటి—వీర్యాల స్వభావము ఈగ్రంథమువలన విశదమగును.

1 శ్లో॥ (1) చంద్ర—చందనయో ర్మధ్యే శీతలం సాధు సంగతం.

1 శ్లో॥ (2) సూర్య—అగ్నోర్మధ్యే —ఉష్ణం—దుర్జన సంగతం.

3 ఈగ్రంథమును చదివినవారు చంద్రుని చందన మధ్యమున్న శీతలమనే సాధు సాంగత్యము నభ్యసించి సూర్య అగ్నిమధ్యమున్న ఉష్ణమువంటి దుర్జన సాంగత్యమును వదలి పావనులగుదురు. పాపము లేనివారగుదురు.

1వ పీఠిక.

4 (1వ పీఠిక.) గ్రంథఆరంభమును గురించి పృశ్న ప్రోత్రము లుపతించినవారికి మోక్షము లభించును. గ్రంథసారాంశము ఇందు కనుగొనవచ్చును. 1వ పీఠిక చూడుము,

అవతారిక.

5 అవతారిక 6 వ్రతములు 22 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు గ్రంథమూలము తెలియపర్చును. 1టవ పత్రమునుంచి 6వ పత్రమువరకు చూడుము.

2వ పీఠిక.

6 (2వ పీఠిక) ప్రపంచసృష్టిక్రమమును గురించి పున్నస్తోత్రమును పఠించినవారికి భగవంతుని స్తోత్రించేవిధము తెలియును. 2వపీఠిక చూడుము. పత్రముసంఖ్య. 7—

ప్రపంచసృష్టిక్రమము.

7 ప్రపంచసృష్టిక్రమము ఆరంభమునుంచి 6వ్రతములు.32సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 1టవ ప్రకరణము చూడుము.

8 శ్రుతి॥ (3) సృష్టేఃపురా—నామరూప—వివర్జితం,జగత్॥ తా॥ సృష్టికిపూర్వము ఈప్రపంచము నామరూపములేనిదిగానుండెను. శ్రుతి॥ (4) సదేవ, సౌమ్య. ఇదమగ్ర, ఆసీత్॥ ఛాందోగ్యోపనిషత్తు॥ తా॥ సృష్టికిమునుపు ఈప్రపంచము నామరూపములేనిదై కేవలనిర్విశేష, నిర్వికార, అచలము, విరాటుపరిపూర్ణ బ్రహ్మముండెను. మఱియొక్క—అ—బ్రహ్మమే రెండవవాడు లేక యొక్కటయి యుండెను.—

9 శ్రుతి॥ (5) చైతన్యము బ్రహ్మ॥ నిరాలంబోపనిషత్తు తా॥ నిర్విశేషశుద్ధజ్ఞానమే అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మము. శ్రుతి॥ (6)తత్పవిత్రం, పరమేశ్వరాఖ్యం॥ అద్వైతరూపం విమలాంబరాధరం॥ సైంగలోపనిషత్తు॥ తా॥ అచలబ్రహ్మము పరమపావనమైనది సర్వోత్కృష్టమైనది. తనకురెండవ పదార్థములేనిది.ఒక్కటిగా వెలుగుచున్నది. ఆకాశమువలె స్వరూపము లేనిది. నిర్వికారమైనది.

10 శ్రుతి॥ (7) స్వయంభూః చతురాననః॥ తా॥ "చతురా
ననః" అనగా అట్టి అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మము "స్వయంభూ" తనకు తానే
ఉద్భవించినవాడు. ఒకరివల్లసృష్టించ బడనివాడు. పుట్టుగిట్టులు లేని
వాడు. శరీరఅవయవాంగములు లేనివాడు, కులగోత్రములు లేనివాడు,
పొడుగు, పొట్టి, లావు, సన్నము, గొప్ప, కొంచెము, అణువు అను
పోత్తులు, మొదలగునామ రూపములు లేనివాడు, ఇట్టిశుద్ధ నిర్గుణ
నిరాకార, నిర్వికార, పరబ్రహ్మమునందు మాయప్రకృతి యనెడు,
లేని, మాయ ఒకటి కలిగెను. ఆపరబ్రహ్మము ఆమాయను స్వాధీనము
చేసికొని, సూక్ష్మమైన (1) పృథివి, భూతము, (2) జలభూతము, (3) అ
గ్నిభూతము, (3) వాయుభూతము. (5) ఆకాశభూతము, వీటిలో
(1) పృథివికంటే, జలము శ్రేష్ఠమగును. (2) జలముకంటే, అగ్ని అధిక
మగును. (3) అగ్నికంటే వాయువు అధికమగును. (4) వాయువుకంటే
ఆకాశము అధికమగును. ఇట్లుపంచభూతములుగా ఉద్భవింపచేసెను.
ఈపంచభూతముల వలన ప్రపంచమాయెను. ప్రపంచమునకు, శ్రుతి॥
8 శరీరః పంచభూతాని॥ అన్నశ్రుతి చెప్పిన పంచభూతములతో సకల
చరా, చర, భూతములను ఉద్భవింపచేసి. బ్రహ్మ. విష్ణు, రుద్రరూప
ములతోడ ప్రపంచమునందు సృష్టి, స్థితి, సంహారములు, చేయుచు
న్నాడు. ఆఉద్భవించిన పంచభూతములలో శ్రేష్టమైన జలభూతము
వృద్ధిపొంది భూమ్యాకాశములమధ్య జలప్రళయమువలెనిండి యుం
డెను. చీకటిగాయుండెను. మాయవలన భూమినుండి ఉప్పొంగిన జలము
నందంతటా ఆ అచలపరిపూర్ణపర బ్రహ్మమే వ్యాపకాలిగానుండెను.

11 పైనిఉదాహరించిన శ్రుతులలో చెప్పినప్రకారం ప్రపంచ
సృష్టిక్రమము తెలియుటకయి 9వ పత్రమునుండి 14వ పత్రమువర
కు చూడుము. చూచినమొదల ప్రపంచసృష్టి బ్రహ్మాలక్షణము గుర్తు

రింతవారగుదురు. మాండూక్యవిషయమై 18వ పత్రము 505 వ సంఖ్యవద్ద తెలుపబడినది.

12 అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునకు నామము లేదని చెప్పినాము అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమని చెప్పటయే ఒకనామముగా నున్నదని శంక రాగా:—

13 అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమను నామము సృష్టికిలోబడిన వస్తువులకు గలిగిన నామముల వంటిది కాదు. అయితే లోకుల కంటికి కనబడినట్టి వస్తువులకు గలిగినవారు మగుదురు.

14 మతియొక్క—లోకులకంటికి కనబడినట్టి దేవునికిబదులుగా, ఒకవిగ్రహమును చూపి, దేవుడొక్కడున్నాడను జ్ఞప్తిపుట్టించునట్టి (ఎరుక.)

15 సృష్టికిపూర్వము రూపనామములులేని నాశనరహితమగు వస్తువొకటి తనకుతానే స్వతస్సిద్ధముగా నుండెను. పైనిఉదాహరించిన 8వ సంఖ్యవద్దనినిచూడుము.

16 అవస్తువుకు, పరమపదము, బట్టబయలు విరాటుఅచలము పరిపూర్ణము అనే బ్రహ్మమును నామములుఉపచారవార్తగా ఈగ్రంథమునందున్న మొదటిప్రకరణము ప్రపంచసృష్టిక్రమములో 12 వ పత్రము 27వ సంఖ్యవద్దతిలో చెప్పిన ప్రకారము ఆర్యులవలన చెప్పబడ్డనామములగును. ఉపచారివార్త అనగా గొప్పకార్యాదికల నామములకు చెప్పబడును. అట్టినామములు అద్భుతముగా ఉద్భవించిన నామరూపములేని వస్తువునకు మనవాయుగములలో నెవ్వరికిన్ని కలుగజాలదు. అదిఅనగా—తనకుతానే ఉద్భవించినదే పరమపదము. జనన మరణములు లేనిదే, పరమపదము. ద్వంద్వములు కానిదే పరమ పదము స్థూల, సూక్ష్మ, శరీరాత్మలు లేనిదే పరమపదము. ఇట్టిదట్టిదని నిర్దేశింపరానిదే పరమపదము. సర్వకాలముల యందును, సర్వదేశముల

యందును, సమస్తవస్తువుల యందును, చలించక, నిండి—నిర్వికార ముగా నుండునదే పరమపదము. మాయకు చిక్కనిదే పరమపదము. సత్తు, చిత్తుల, సంగతినేమియు తెలియునదే పరమపదము. భూతభవిష్య ద్వర్తమానములు తెలిసినదే పరమపదము. పరమపదమెట్టిదయినన శాశ్వతపరిపూర్ణబ్రహ్మము, అట్టిదయినయున శాశ్వతపరిపూర్ణబ్ర హ్మమే పరమపదము. అట్టిదయినయున శాశ్వతపరిపూర్ణ బ్రహ్మ మే త్రిలోకములను పరిపాలించు చున్నది. ఇదియును నుదాహరించిన శ్రుతులను చూతుము.

అభేదనిష్ఠానము.

17 శ్రుతి॥ (9) నేహానాస్తి—కించన । పురుషాన్న పరం కించిత్, కఠోపనిషత్॥

18 తా॥ ఈజగత్తు బ్రహ్మముకంటెను వేరుగా లేదు. బ్రహ్మము కంటెను అన్యముగా కించిత్ వస్తువైనను లేదు.

19 శ్రుతి॥ (10) ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ। సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ। ఇదంసర్వం యదయమాత్మా। ఆత్మైవేదం సర్వం॥ ఛాందోగ్యోపనిషత్.

20 తా॥ తనకు రెండవపదార్థములేక సర్వము తాను గానుండునదే బ్రహ్మము ఈ ప్రపంచము సర్వముబ్రహ్మమే! ఆ బ్రహ్మమే ఆత్మగాను నాదియే సర్వప్రపంచముగానున్నది.

21 శ్రుతి॥ (11) సర్వం చిన్మాత్రమేవహి, బ్రహ్మైవ సర్వం చిన్మాత్రం । బ్రహ్మమాత్రం జగత్త్రయం॥ తేజోబిందూపనిషత్.

22 తా॥ సర్వచిన్మాత్రమే, సర్వముబ్రహ్మమే, త్రిలోకంబులున్ను బ్రహ్మమే॥

23 శ్రుతి॥ (12) ఏకఏవ, నారాయణః॥ నద్వితీయోస్తి, కశ్చిత్ ।నారాయణ ఏవేదం, సర్వం॥ నారాయణోపనిషత్.

24 తా॥ నారాయణ పరబ్రహ్మము ఒక్కడే, అతనికి రెండవ వస్తువులేదు. జగత్తుసర్వము అపర బ్రహ్మమే.

25 శ్రుతి॥ (13) చైతన్యంవినా, కించిన్నాస్తితి॥ నిరాలంబోప నిషత్తు.

26 తా॥ చైతన్యమే పరబ్రహ్మము దానికి రెండవపదార్థము ఏదిన్నీ లేదు. ఈవిషయమై 260వ పత్రిం 208వ సంఖ్యనుంచి యున్న శృతులను శ్లోకములను చూచునది, ఈబ్రహ్మమహత్తు యావత్తుయిం దున్న [ప్రపంచసృష్టి— సాంఖ్య—తారక— అమనస్క—పరిపూర్ణ యోగములయందు కనుగొనుము. మోక్షపదవి చెందుము.

ప్రపంచ లయము.

మాత్మ [గా హి త.

27 శృతి—(14) నదీనాం సాగరోగతిః అనునట్లు సకలనదుల జలము సముద్రములోబడి కలిసిపోవునట్లు సకలచరా—చర—జగత్తు ఆదినిన అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందుండి కలిగెనో, మరల అపరిపూర్ణ బ్రహ్మమహిమచే ఏజలప్రళయమువలన అకలిగినసకల చరా—చర, జగత్తునామరూపములు లేక లయమైనవి. పైనిఉదాహరించినట్లు ఆది నిఏఅచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందు కలిగినవ్వా అ అచలపరిపూర్ణబ్ర హ్మమునందే యిమిడియుండును. అయిమిడియుండిన సకలచరా చర జగత్తు నామరూపములులేనివి మరల అ అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మము నందేపుట్టించునామరూపములతోతోచుచు మరల జలప్రళయమువలన నామరూపములు లేక లయించినవి అఅచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందు యిమిడియుండి ఏకచక్రముగా తిరుగుచున్నను అ అచలపరిపూర్ణబ్ర హ్మముమాత్రము ఏవికారమూ లేక ఏకరీతిగానే సత్యముగా నుండును. ఈవిషయమై 11వ పత్రము 12—18 సంఖ్యలవద్దనున్న 216 వవ

త్రము. 710వ సంఖ్యపద్ధతిన్నీ చూడుము. చూచినమొదల గ్రహింపు లోకి రాగలదు.

(1) సాంఖ్య యోగమనగా శరీరలక్షణ పరిభాషమును గురించి.

3వ పీఠిక.

28. (3వ పీఠిక.) సాంఖ్యయోగమునుగురించి యున్న పాత్రిమును పఠించినవారికి జ్ఞానము తెలివి గలుగును. 3వ పీఠికనుచూడుము—పత్రిముసంఖ్య 15—

(2) సాంఖ్య యోగమనగా శరీరఉత్పత్తి

24 ఇంద్రియములుగలది.

29 సాంఖ్యయోగమనే శరీరఉత్పత్తి మొదలైన లక్షణములు ఆరంభమునుంచి 16వ పత్రములు 73 సంఖ్యలు గలపద్ధతులు 2వ ప్రకరణముచూడుము.

30 శృతి॥ (15) సాంఖ్యయూత్మరూపవిచారకంబు॥ శృతి॥(16) సాంఖ్యదేహ విచారణించ॥ తా॥ శరీరలతుఃఅవయవాంగములు తేటగా తెలియపర్చి బ్రిహ్మఇత్తిశక్తిగల వాడని తెలియపర్చును. తెలివిగలుగును. ఇంద్రియజ్ఞానులుగ్గా చేయును. ఇంద్రియములను బలపర్చెదమే థువిసారము అఇంద్రియముల బలమును తగ్గించదమే బ్రిహ్మజ్ఞానము 16వ పత్రిమునుంచి 40వ పత్రిమువరకుచూడుము.

(2) తారక యోగమనగా తత్వజ్ఞాన పరిభాషము.

4 వ పీఠిక.

31 (4వ పీఠిక) తారకయోగమును గురించియున్న స్తోత్రమును పఠించినవారు పుణ్యాత్ములగుదురు. 4వ పీఠికను చూడుము, పత్రిము సంఖ్య—41

తారకయోగమనగా తత్వజ్ఞానఉత్పత్తి.

32 తారకయోగమనే తత్వజ్ఞానము ఆరంభమునుంచి 177వ పత్రములవ 461 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 3వప్రకరణము చూడుము.

33 లౌకిక, కర్మ, భక్తి, క్రియలుంబొరయక అందువలననే, అంటక మిశ్రమవర్తనగా సంచరించు విధమున్ను, గృహస్థధర్మమార్గమును జరిపించే విధమున్ను, జనన మరణములు, పునర్జన్మములు, ప్రారబ్ధకర్మములు, పునర్వివాహము, పూర్వజన్మమందుచేసిన (1) పాపము (2) పుణ్యము (3) భక్తి అనుమూడింటి ఫలములు ఈజన్మమందనుభవించుచు ఈజన్మమందే అంత్యకాలమువరకు చేయునట్టి (1) పాపము, (2) పుణ్యము, (3) భక్తి, అనుమూడును అనాదిసంచితములుగానుండిఅనగాపుణ్య టగానుండి పునర్జన్మమందు లభించేవిధము మొదలయినటువంటివి తెలియవచ్చును. శృతి॥ (17) "తారకంబు మనస్సుద్ధికారకంబు" అను శృతినిబట్టి బ్రహ్మజ్ఞానము సాధించుటకై మనస్సునుశుద్ధిచేసే విధమున్ను, చిత్తమును భక్తిమార్గమువలన రంజింపం జేసును. తత్వజ్ఞానులనుగా జేసును. విముక్తుడగును. అనగా నిష్క్రమించును. సద్గతిజెందుటకు అర్హుడగును.:—

34 నరకలోకములు ఐదు. వాటి—వాటి—పేళ్ళతో కనుపర్చును.41వ పత్రమునుంచి 217వ పత్రమువరకు చూడుము.

3 అమనస్క-యోగమనగా బ్రహ్మజ్ఞాన ప్రభావము.

5 వ పీ ఠి క.

35 (5 వ పీ ఠి క.) అమనస్కమును గురించిన స్తోత్రించిన స్తోత్రమును పఠించినవారు బ్రహ్మజ్ఞానము పొందుదురు. మోక్షమార్గము తెలుసుకొని మెదురు. (5 వ పీ ఠి క ను) చూడుము.—పత్రము సంఖ్య—218.

అమనస్క-యోగమనగా బ్రహ్మజ్ఞానఉత్పత్తి.

36 అమనస్క-యోగమనే బ్రహ్మజ్ఞానము ఆరంభము నుంచి 102వ పత్రములు 420 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు, 4 వ ప్రకరణము చూడుము.

37 శ్రుతి (18) "అనుభవజ్ఞాన మనుభవ్య మ్మను గాన" అన్నందు వలన బట్టి బ్రహ్మజ్ఞానమును, వేదములను, మాతృ— మంత్రార్థ— మంత్రములు— మంత్రపారములతో వీడ్క్ష్రీసన్మతములను— పూజ, పుణ్యస్థానములు, పుణ్యక్షేత్రములు, పుణ్యనదులు, శ్రీరాములవారి జననము, రావణుని యుద్ధము, స్త్రీ రాగ సంగ్రామములు తెలుపును. విద్యుదస్త్ర ప్రయోగములు, వాటి— వాటి— సంకృతి తెలుపును. పరిమాణదశలను, అన్నింటిని దును. 219వ పత్రమునుంచి 320వ పత్రములవరకు చూడుము.

4 పరిపూర్ణయోగమనగా సకలత్యాగము చేసుకున్న పరిపూర్ణజ్ఞాని పరిభావము.

6వ పీఠిక.

38 (6వపీఠిక) పరిపూర్ణమును గూర్చి ప్రారంభించి ప్రాప్తిని పరిపూర్ణమును గుర్తెరిగిన వానికి పునర్జన్మము లేదు 21వ పత్రము చూడుము.

39 పరిపూర్ణమనగా సకలము త్యాగము చేసుకున్న వారికి ఐక్య సంధానము— పారమార్థికముక లుగును— పరిపూర్ణము ఆరంభమునుంచి 51 పత్రములు 164 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు

5వ ప్రకరణము

40 అనంతగ్నా వేద అనుస్మృతులను ననుసరించి చూడగా నా డుకగా నున్నవి శ్రుతి (9) ఋగ్వేదో థ యజుర్వేద సామవేదో హ్యథర్వణః తా వేదములు నాలుగు ఆ వేదముల సారాంశ శ్రుతులున్ను ఆవేదములు ఏర్పర్చిన ఋషుల పేర్లున్ను, సప్త మహాఋషుల పేర్లున్ను మా దశమహారాజుల పేర్లున్ను, షట్చక్రవర్తుల పేర్లున్ను, అద్యులు ఏర్పర్చిన బ్రహ్మత్రయ ముఖ్య కల్పిత నామములున్ను శ్రుతి (20) గురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణు ర్గురుర్దేవో మహేశ్వరః గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ అట్టి గురువు యొక్క మహాత్మ్యతిన్ని శిష్యుల విధిన్ని శ్రుతి (21) తైత్తిరీ

ప్రాపించు అనునట్లు భక్తిని చేకొనినవారు వైకుంఠపదవి పొందుదురని న్ని భగవద్గీతాగ్రంథమున్న తెలియవచ్చును. విముక్తులుగా జేయును. ముక్తికి అర్హులగుదురు. పరమార్థము పొందుదురు అనగా ఎక్కువైన నిజస్థితిగలుగును 321వ పత్రమునుండి 371వ పత్రముల వరకు చూడుము.

5 భగవంతుని ప్రభావము.

7 పీఠిక.

41—(7 పీఠిక) గ్రంథపూర్తిని గురించి స్తోత్రించిన స్తోత్రమును పఠించినవారికి జనన—మరణములు నశించి పరమార్థమును పొందుదురు. 7వ పీఠిక చూడుము.

6 గ్రంథపూర్తి ప్రభావము.

42 గ్రంథపూర్తి ఆరంభమునుంచి 8వ పత్రములు 12సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 6వ ప్రకరణము.

43॥ శ్లో॥ (22) గురుమూర్తింసదా ధ్యాయేత్ అనునట్లు గురువును ధ్యానించు విధమున్ను ॥ శ్లో॥ (23) అవని సమస్త జంతునివహంబుల పోషక సత్యతుండవై అనునట్లు ఈ జగమునందున్న సకలచరాచరములను అమృతుండై పోషించుచున్నట్టి ఆ భగవంతుని ప్రఖ్యాతిని తెలియవచ్చును 376వ పత్రమునుంచి 381వ పత్రములవరకు చూడుము.

ముఖ్య తాత్పర్యము

ఈ గ్రంథమునందున్న:—

44 (1) ప్రపంచసృష్టి గ్రహించినవారు మాయను గుర్తెరిగినవారగుదురు.

45 (1) సాంఖ్యయోగమును గ్రహించినవారు ఇంద్రియజ్ఞానులగుదురు.

46 (2) తారకయోగమును గ్రహించినవారు తత్త్వజ్ఞానులగుదురు. మోక్షమార్గమును తెలుసుకొనగల్గు సద్గతి పొందుటకు అర్హులగుదురు.

47 (3) అమనస్కయోగమును గ్రహించినవారు బ్రహ్మజ్ఞాను లగుదురు. పరమపదమార్గమును గ్రహింపగలరు. నిజస్థితిని కనుగొనగలరు.

48 (4) పరిపూర్ణయోగమును గ్రహించినవారు ముముక్షుల లగుదురు అనగా సకలం విడువనిచ్ఛగలవారగుదురు. ముక్తికి అర్హుల గుదురు. అనగా శివాత్మను పరమాత్మలో చేర్చుకొనేవారగుదురు. విము లుడు పరిశుద్ధుడగును. విముక్తులగుదురు అనగా సకలంత్యాగము చేసు కున్నవారు బ్రహ్మైక్యమును పొందేవారగుదురు.

49 (5) భగవంతుని సర్వవ్యాప్తిని పొగడి స్తుతించినవారు పరమా ర్థము పొందుదురు, వైకుంఠవాసులగుదురు. జనన—మరణము లు వశించినవారగుదురు.

50 బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే ఈగ్రంథములో పైనిదహరించి న యోగములకు ముఖ్యమైనవి (1)సాంఖ్యయోగము (2)తారకయోగ ము(3)అమనస్కయోగము (4)పరిపూర్ణయోగము (5)భగవతుః వ్యా ప్తియోగముచే పంచరంగులుగా శోభించుచున్నది. వీటిలో అప్ర పంచము సంపూర్ణ—సకల—చరా—చర—భూతముల రీతిచర్యల స్థితియు నున్నవి. గ్రహించినవారు వైకుంఠవాసులగుదురు. వీటినిగ్ర హించనివారు సిద్ధాంతులైనను పండితులైనను వైకుంఠపదవి పొంద జాలరు. వీటినిగ్రహించనివారు భక్తులుగానున్నను మూఢభక్తులనబడు దురు. ఒకరికిబోధించేశక్తి కలుగజాలదు.

సాంఖ్యతాత్పర్యము.

51 ॥క॥(24) కోరినవారల కెల్లను। జేరును కైవల్యపదము చెదరనిమది। కోరని వారలకెల్లను। దూరము మోక్షప్తి మొన్ని త్రోవలనైనన్॥

జనులగుణములు.

52 వేదాంతసారంబు వేదాంతులెరుగుదురు. విద్యలోసారంబు విద్యార్థులెరుగుదురు, విరాగులకు ప్రేమ కనిపెట్టుటకును, గురువుల

కు ప్రేమశిష్యులకు బోధించుటకును, సుజనులకు ప్రేమచిత్తశుద్ధి శాం
తాదిగుణములు రాజయోగప్రేమ దైవమంత్రరసంబును, భగవంతుని
పైప్రేమభక్తులకును భక్తులపై ప్రేమ భగవంతునకు కలుగునట్టువ
లె ఇష్టవారికి కైవల్యపదవి చేయవగానుండును. పామరులకు మోక్షప్రా
ప్తి సూచనముగా నుండునని అంగ్రంథము తెలుపును—

63. ఈసంసారంలోనున్న బ్రహ్మ క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాదు
లలో, బాల్య యౌవన, కౌమార, వార్ధక్యములలోనున్న వారిందరిలో కలి
మి గలవారు ఈబ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమును కొనడము సహాజ సే
యగను — లేమివారుగానున్న వారును కొని చదివి ముక్తి పొందుటకు
ప్రేమ కలుగను. ధైర్యలక్ష్మితో సమానమైనదేదియు లేదుగాని సుజ్ఞా
నధైర్యలక్ష్మి యనియు అజ్ఞానధైర్యలక్ష్మి యనియు రెండుగలవు. వీటిలో
సుజ్ఞానధైర్యలక్ష్మి వలన మోక్షము ప్రాప్తించును. అజ్ఞానధైర్యలక్ష్మి
వలన నరకము ప్రాప్తించును.

64 సుజ్ఞానధైర్యలక్ష్మిని పొంది సుజ్ఞానకార్యములను జరుపు
వారే సాంప్రదాయకులు. ఎప్పుడున్ను ధైర్యలక్ష్మిని విడువకూడదు.
అధైర్యలక్ష్మిని పొందకూడదు. సామెత॥ జాగ్రతః భయంనాస్తి అను
నట్లు జాగ్రత్తగానున్న వారికి భయము లేదు.

కలిమి లేములు కావటికుండలు.

65॥ పద్యం ॥(25) సిరిదావచ్చినవచ్చును। సలలితముగ నారికే
ళజలముల భంగిన్। సిరిగాపోయినపోవును। కరిమ్రింగిన వెలగపండుగ
దరా సుమతీ॥

అదెట్లు: భాగ్యలక్ష్మి వచ్చునపుడు టెంకాయయందలి జలము వచ్చిన
ట్లువచ్చును. పోవునపుడు ఏనుగభక్షించిన వెలగపండులో గుంజహ
రించినటువలె హరించిపోవును. ఈ రెండున్ను అశాశ్వతములు. శరీర
ముతో నశించిపోవును. తనతో కూడ రావు.

56॥ పద్యా (26) వ్యాపింపఁజెందరవగవక। ప్రాప్తించిన లేశమైన। పదివేలనుచుఁ। తృప్తిం జెందిన మనుజులు। సప్తద్వీపంబులందు చక్రవర్తిం బడునే॥

అనుటవల్ల గృహస్థధర్మములోనున్న వారుగాని ఇతరులుగాని తమ తమకుగలిగే చింతలన్నియు మనస్సునందుంచక తమకులభించేవస్తువులు లేశమైనను వాటినే గొప్పగానెంచుకొని తృప్తిఁజెందినవారే యోగ్యులు. సిరి—సంపదలు దైవయోగము వలన గలుగును—అనగా—వారి వారి—అదృష్టమువలన గలుగును—చింతించినను లాభములేదు.

ముక్తిమార్గము

57 తత్వము (27) మూఢుఁడవై మ్మలము చ్చటగని—యుప్పొంగకే మనసా॥ ఈ—పాపశరీరము—బాసినపుడు—నీ—ప్రాప్తియేమి మనసా॥మూ॥

58(2) మానవజన్మము—ఎంతో దుర్లభ—మిది యెఱుగవే ఓమనసా। ఇంక। హీనజన్మములు—నెత్తక—మోక్షం—బెక్కఁజూడు మనసా॥మూఢ.

59 (3) హింస్య—అసత్యము—అసూయ—క్రౌర్యము—వ్యభిచారమును సా।ఇవి—పరిత్యక్తమునీ—బ్రతుకునధోగతి పాలు సేయు మనసా॥ మూ॥

60 (4) కామక్రోధ—వికారసర్గమును—కడతేర్పుము మనసా॥ ఈ—భూమిని వ్రాదసీ—భోగము స్థిరమని బోర్లబడకే మనసా॥మూ॥

61(5) వారి—వీరిగని—వాకలు బెట్టగ—వలదే ఓ మనసా నీ—దారిలోన—నీ చర్యలోను గలతప్పులు నుమనసా॥మూ॥

62 (6) దారాపుత్రాదుల మాకి సోదరులపై (అతి) ప్రేమపడకే ఓమనసా॥ యమదూతలు పిలువగ—తోడుపడరు—బంధువులెవ్వరు మనసా॥మూ॥ అను తత్వమును బట్టి ఈగ్రంథమును అనుసరించి చిత్తశుద్ధి

పొంది మోక్షమార్గమును కనుగొనినవారు ధన్యులగుదురు. ఈవిష యములో సద్గోష్టిని వినియోగించవలెను. అనగా మంచిసంభాషణ.

జాగ్రిత: భయంనాస్తి ఇందులో రెండు విధములు గలవు అవి అనగా:— దైవజాగ్రిత। లౌకికజాగ్రిత॥ వీటిరెంటిని మనసావహించుకొని మెలగుచున్నయెడల యేయొక్క కొరత లేక ముప్పుదప్పి పరమ వేదమోక్ష మార్గమునందుదురు. మఱియన్ని—ఎవరికివారే—యమునా తీరే॥ అన్న జనశృతిని కూడా మదిలోనుంచి ఈగ్రంథమును అనుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షమార్గముకనుగొని పరమపదముజెందిన వారే వైకుంఠవాసులు.

64 ఈగ్రంథమునందున్న 207—259 పత్రములలోనున్న షట్కర్మలవివరము.

(1) యజన (2) యాజన (3) అధ్యయన (4) అధ్యాపన (5) దాన (6) ప్రతిగ్రహ ఈఆరున్ను షట్కర్మలనబడును.

(1) యజనఅనగా—యజ్ఞముచేయు హవిస్సులను ఋత్విజులు.

(2) యాజన—అనగా—యజ్ఞము చేయించువారు యజ్ఞమందుగల అగ్ని హోత్రమందు హవిస్సులను ఋత్విజులు వ్రేల్చి హోమము చేయుదురు. ఆఫలముయజ్ఞము చేయించేకర్తకు వచ్చునుగాని ఆఋత్విక్కులకు రానేరదు. ఆకర్తకు మోక్షము లేదుగాని పుణ్యలోక మునందు భోగభాగ్యము లనుభవించిన పిదప ఇహలోకమందు పునర్జన్మములో పురుషుడుగానో స్త్రీగానో జన్మించి మంచిఐశ్వర్య వంతులగుదురు.

(3) అధ్యయన—అనగా—వేదములు చదవడము.

(4) అధ్యాపన—అనగా—వేదములు నేర్పించడము. వీరిరువురు వైకుంఠ వాసులగుదురు.

(5) దానమనగా దానమివ్వడము.

(6) ప్రతిగ్రహ అనగా దానము పుచ్చుకొనటము. వీరు చేసిన సుకృత-
ములవలన పుణ్యలోకము నందు భోగ భాగ్యము లనుభవించిన పిదప
ఇహలోకమునందు పునర్జన్మములో పురుషుడుగానో—స్త్రీ—గా
నో జన్మించి మంచి ఐశ్వర్యవంతులగుదురు—.

65 దివ్యమైనట్టిమంటి వేదాంతమార్గమును పెడమార్గమున బెట్టివిప
రీత మార్గముగా తెల్పి దివ్యాచు బోధించు వారు శుష్క వేదాంతులన
బడుదురు. కార్య గురువు లనబడుదురు. కృష్ణలీలల నే కామకీర్తనలు వ్రా
సి విరాయులు వెల్లడి చేయుచున్నారు. ఇది దైవనింద యగును. వ్యభి
చార, జారత్వమును కలుగవాది యగును. అట్టి గ్రంథము పాపమునకు కుదుర
గును. అట్టి గ్రంథములను చూడకూడదు. తాను చెడ్డకోతి వనమంతా చె
రిపినట్లగును. ఆభోధ॥ శ్రుతి॥(28)= జ్ఞానహీనానాం॥ తా॥ జ్ఞానహీనులకుస
మ్మతించును గాని॥ శ్రుతి॥(29) జ్ఞానచక్షుషాం॥ తా॥ జ్ఞానదృష్టిగలవారికిసం
మతించదు. జ్ఞాన—అజ్ఞాన—బోధ మధ్యనున్న మేలు కీడు లు గ్రంథ
ము ననుసరించి గ్రహించుము

66 శ్రుతి॥ (30)"ఆత్మబుద్ధి సుఖం చైవ"అనునట్లు తనఆత్మను జ్ఞాన
వెలుతురు వలన కార్యములను జరిగించు కొనువారు కడతేర గలరు

67 శ్రుతి (31)"అజ్ఞాన తిమిరాంధస్య"అనునట్లు తన అజ్ఞానమనే
చీకటి వలన కార్యములను జరిగించు కొనువారు కడతేరలేరు.

68 శ్రుతి॥(32)"యద్భావం తద్భవతి॥"అనునంస్కృత భాషలోదీనికి
అనేక అర్థములు గలవు ఎవడటి వాని మనోవికారము వలెనే—తన మ
నోవికారము అటు వలెనే పుట్టును—ఎట్లా తలంచితే—అట్లాగే
అవును.

69 జగములో నున్న కొందరు జనులు నిట్టవేదాంతము నేర్చుకొని
గురువులను భక్తులను గ్రంథములను తిరస్కరించుచు క్రియలకు
వచ్చిన గ్రంథమును తమకు తట్టించినపక్షమున అగ్రంథములన

కానివారిని కానివిద్య అందుకు తగిన మిట్టవేదాంతము చెప్పుచు తిరుగ
దటువ మ్మెవారు—నమ్మెదరు. నమ్మనివారు నమ్మరు—ఇట్టి దుర్బోధ
లు చేసేకార్యగురువులు అనగా ఉదర పోషణ జరిగించు కొనువారు న
రకపాలగుదురు సుమా. ఇట్టిశుష్క తర్కాంతికుల మిట్ట వేదాంతకు
లనే, కార్యగురువుల బోధను చెవిని పెట్టకుము. తండిపోతులుకోరికలు
కోరుదురు.

70 శు॥ప్ర॥(33)కం. దుర్జన సాంగత్యంబున। కష్టంబులు గలిగివా
రుకడతేరరుగా। సజ్జనసాంగత్యంబున। సౌఖ్యంబులు కలిగివారు కడతే
రుదురె మనసా॥ తా॥ దుర్జనసాంగత్యంబున కష్టములు కలిగి కడతేరరు.
సజ్జనసాంగత్యంబున సౌఖ్యములు గలిగి కడతేరుదురట—

71 గీ—(34) చెడ్డవారితో స్నేహంబుచేసితేని। కీడుతప్పకనరున
కు మూడుచుండు అనువాక్యములను పెడచెవిని బెట్టి॥గీ॥(35)మంచివారి
తో మైత్రిఘటించితే—మేలు జనులకు కలుగును చాలగాను. అనువా
క్యములను మదిని తలచి నడిచినవారే యోగ్యులు.

72 సా॥మె॥ (36) సహవాస యోగ్యపి గుణాఢ్యవంతి॥ అనునట్లుఎట్టి
సాంగత్యము చేయుదురో అట్టిగుణములు పొందుదురుగావున—

73 హిందూమతస్థులలో ఏకులస్థులవారైనను జ్ఞానశీలులైనగు
రువుల వారివల్లఏకులస్థులుగానున్న వారును నిస్సందేహముగాజ్ఞానోప
దేశముపొందిన మొదల చాలాదుర్గుణములుమానును. ఈ గ్రంథము ప
ఠనచేసినందు వలననున్న దుర్గుణములు నశించి సద్గుణములుకలుగును.

74 గురువుల ప్రఖ్యాతి—

జగద్గురు—వనగా—త్రిలోకములు పరిపాలించేవాడు—సృష్టి—స్థి
తి—లయములకు—కర్త. నరుల—పాప—పుణ్య—భక్తిని—బట్టి
వారి—వారి—కర్మలకు తగినఫలముల నిచ్చేవాడు—

75 సద్గురువు —
76 కారణగురువు —
77 విహితగురువు —

అనగా—పరిపూర్ణజ్ఞానులు అనగా బ్రహ్మమహిమను కనుగొనిన వారు. సకలం త్యాగము చేసికొని బ్రహ్మనే ధ్యానించువారు—వీరే పరిపూర్ణజ్ఞానులు.

78 గురువు—అనగా—జ్ఞానశీలుడు—క్షమా—శాంతి—ఆశాపాశములను ఖండించుకొని—మోక్షమార్గమును జూపు ప్రభువు. గురువును నరుడని భావించకూడదు.

జ్ఞానిలక్షణము

79— ఈగ్రంథము చదివిన మనుజుడు వినిన మనుజుడు జ్ఞానశీలతగల గురుబోధ వినిన మనుజుడు ఇది ఒప్పు అది తప్పు అని చెప్పక కపటి న్యాయమార్గముననే ప్రవర్తించుచుండును. ఎల్లకార్యములయందు స్వభావవిహితమైన బుద్ధితో మెలంగుచుండును. అతనికి దేని పైనను రాగాను—రాగములుండవు. అట్లు మిక్కిలి విరక్తి చేత కార్యములు చేయకయుండడు. అనగా అతడు నొకదాని పైనను ఎక్కువ ఆశలేక కార్యములు జరిగించుకొనుచుండును. అతనికి వైరాగ్యముగాని వాంఛగాని అపరిమితముగా నుండదు. అన్నియు సమముగానే యుండును. ఇతరు నెవ్వరి నిదూషింపడు. భూషింపడు. తానే కార్యమునందును లోపపడడు. ఇతరుల సమాచారములను తాను చెవియొగ్గి పూనికతో వినడు. గృహకృత్యములయందు క్రమముగా జరుపుకొనును. జ్ఞానేంద్రియకర్మేంద్రియములనగా—జ్ఞానేంద్రియములనగా (1) చెవులు (2) దేహము (3) నేత్రములు (4) నాలుక (5) ముక్కు—కర్మేంద్రియములనగా (1) నోరు (2) చేతులు (3) కాళ్లు (4) స్త్రీ—పురుషులమర్మస్థానము—వీటిని చెడుకార్యములకు పోనివ్వక వీటికి రాజైన మనస్సును వశపర్చుకొని ఇతరచింత లేక

ద్భాగలిగి వేరువతోనుండును. ఇతరేగ్యహాస్థసర్వమార్గములనుండు జ్ఞాని యనబడును.

జనులస్వభావము.

80 సజ్జనులు—ఎల్లప్పుడు భగవచ్చింతలోనేయుందురు.

81 దుర్జనులు—ఎల్లప్పుడు మన్మథునికేళీవిలాసమే చాలాకో రుదురు.

82 సజ్జనులు—ఎల్లప్పుడు భగవంతుని నామకీర్తనలు పఠనచేయుచుందురు.

83 దుర్జనులు—ఏవేళను దాసులనుచూచి పరిహాసము చేయుదురు.

84 సజ్జనులు—సకలప్రాణికోట్లను తమవారిగా సమముగానే యెంచుదురు.

85 దుర్జనులు—సకలప్రాణికోట్లను తమవారిగా సమముగా నెంచక అన్యాయపడుదురు.

86 సజ్జనులు—శరణన్నవారిని ప్రాణమైననిచ్చి సంరక్షణచేయుదురు.

87 దుర్జనులు—సకలకార్యలు దుష్టకార్యములచే తమపొట్ట నింపుకొనచూదురు.

88 సజ్జనులు—సంకటములు పడేసంసారమునందు నీతిపరివర్తనగా సంచరించుచు వెంకటపతులుని వినావేరొక టెంచరు.

89 దుర్జనులు—సంకటములు పడేసంసారమునందు చాలాకోరికగలవారై వెంకటపతులుని మరచియుందురు.

90 పైనిచెప్పినప్రకారము సజ్జన—దుర్జనులలో యిట్టి మొదలైన టువంటిచర్యలున్నవి. గ్రాహింతురు. గాన ఈగ్రంథము ననుసరించినందువలన దుర్జన సాంగత్యమును నివర్తిచేసికొని సజ్జనసాంగత్యమును

పొందిః శ్రుతిః (28) భక్తే మోక్షం విద్యాను అను శ్రుతినిబట్టి భక్తి నిపాదించువారే పరమపదము పొందగలరు. సత్యజ్ఞానానందుని పొందగలరని అర్థమగును. సజ్జనత్వమే బ్రాహ్మణత్వము, దుర్జనత్వమే చండాలత్వము.

91 వేదశ్రుతి (37) వేదవేదార్థ శబ్దార్థం। త్రైలోక్యం మాతృరూపిణి —

92 ॥తా॥ ఓం ఈ వేదార్థ శబ్దార్థము త్రిలోకములకు తల్లిస్వరూపమయినటువంటిది.

93 వేదశ్రుతి (38) జ్ఞాతవ్యం వేదవాక్యంచ। బుద్ధిసర్వప్రయత్నతః॥

94 ॥తా॥ వేదవాక్యమును ఎవరు బోధపడుచున్నారో వారు సర్వప్రయత్నములయందున్న బుద్ధిగలవారని చెప్పబడుచున్నది—

95 వేదశ్రుతి॥(39) వేదశబ్దంనజానాతి। సర్వథా సర్వశాస్త్రవిత్॥ వేదశబ్దముయొక్క రహస్యము ఎవరెరుగరో వారు ఎన్ని శాస్త్రములు చదివినా వృథా అని వేదశాస్త్రములు చెప్పుచుండగా భగవత్స్మరణ చేసితే పాపము తేలవచ్చునని ఆలోచించి ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించిన వేదశ్రుతులనుపఠించి కడతేరవచ్చును. ఎవరైనను వేదములను స్వారాజ్యముగా పఠించవచ్చునని వేదశ్రుతులు పలుకుచున్నవి. ఇదిగాక ఋగ్వేదసారమైన స్తోత్రపరికరణములలో శూద్రులకు యజుర్వేదవుపదేశములు చేసినదని చెప్పియుండలేదా? అధర్వణ వేదమంత్రములు శూద్రులభ్యసించవలదా? ఈ ప్రకారముగా కృతయుగము త్రేతాయుగము ద్వాపర. యుగములలో వేదములు నాలుగు వర్ణాస్తులున్ను సమముగా అనుష్టించబడియుండగా ఈ కలియుగములో మాత్రం వేదములు శూద్రులు పఠనచేయకూడదని చెప్పెమంత్రి వేదములు ఏయే యజుర్వేద అధ్యాయము లోరెండో శ్రుతివాక్యము।

96॥ శ్రుతి (40) యథేమాంవాచంకళ్యాణీ—మావదానిజనేభ్యః। బ్రహ్మరాజన్యాభ్యాగుం—శూద్రాయచార్యాయచ—స్వాయచారణా యచ॥ అనినాలుగు జాతులు వేదములు పఠనచేయుమనియున్న దేయ విజ్ఞానవేదసారసంగ్రహము" అనేగ్రంథములో ప్రచురపరచియున్నారు ఇదిగాక ఎవ్వరైనను వేదాంతమార్గమును కనుగొనినవారే ద్విజులు అన గాబ్రాహ్మణులు అనగా॥ శ్రు॥(41) బ్రహ్మజ్ఞానాత్తుబ్రాహ్మణః॥ అనగా బ్రహ్మజ్ఞానము పొందినవారేబ్రాహ్మణులుఅని ఈబ్రహ్మజ్ఞానానంద ముచేత తెల్లముగా తెలియువచ్చుచున్నది.(ఈవిషయమై260వపత్రం208 వసంఖ్య నుండిచూడుము.) ఇట్లుండగా శ్రీమహా భారతము అనుశా సనికపర్వములో శూద్రులవిషయమై ప్రచురపరచిన వాక్యములను సమ్మతించుటకు వీలు లేదు. మరియు—శూద్రులవిషయమై వ్రాసినది కప టమాత్రముగా నున్నదనుటకు సందేహము లేదు.

—భగవత్స్మరణ—

97 ॥శ్లో॥ (42) శతవర్షాణిజీవతి। మరణంనిశ్చయంజగత్ ॥తా॥ జగమునయున్న జీవకోట్లుయావత్తు నూరు సంవత్సరములు జీవించినను మరణమునిశ్చయము. అంతములేని భగవత్స్మరణకు మించినవస్తువు యేమియు లేదు. గనుక అట్టి కైంకర్యమనే భగవత్స్మరణ ఎవరుచేయు చున్నారో అట్టినిజభక్తునియందు భగవంతుడు ప్రసన్నముగును. అనగా భగవంతుడు సంతుష్టిని పొందును. పిదపఆభక్తి హెచ్చు ఐనతాలది అభ క్తునకు భగవంతుడు దర్శన మిచ్చును. కైంకర్యమనగా భగవంతు నకుచేయు సేవయని అర్థమగును.

98—ఈబ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథపత్రములను లెక్కించి చూడగా 381—పత్రములగును. ఈపత్రములలోనున్న సంఖ్యాలు 303 రత్నములగును. ఆరత్నములను చదివి జల్లించివెదకి నికరమైన

రత్నమును కనుగొని (మేలిమిబంగారు వస్తువులలో, వజ్ర,వైడూర్య గోమేధిక' మరకత' మాణిక్య' పుష్యరాగ' నీలములు మొదలైనటు వంటివి స్థాపించినటువలె) ఆరత్నమును మనస్సునందు స్థాపించుకొన్న మొదల పరమపదము నొందగలరు. జననమరణములునశించునని ఈగ్రంథము తెలియపర్చుచున్నది.

99 ఈగ్రంథమునందున్న ఒక్కొక్కసంగతి రత్నములవంటి యని తలంచవచ్చును.

110—ఈగ్రంథము కొనినవారు ఇందున్న బీజాక్షరీ మంత్రములను ఈగ్రంథమువర్ణించిన జ్ఞానశీలతగల గురువు [illegible] శోధితురాలయినసందిగాంతుల శమ్మగారి వలన జ్ఞానోపదేశము పొందినటువలెనె భావించుకొని త్రికరణశుద్ధిగా పఠించేవారి శ్రుతి—(4) పునరపిజననం—పునరపిమరణం—అనుశ్రుతినిబట్టి జనన మరణములునశించిపరమపదమునొందుదురు. ఇటువలెనే ఈగ్రంథమునందున్న వేదశ్రుతులలోనున్ను అనేక గ్రంథములలోనున్ను పరిచురపరచి యున్నారు.

101—॥శ్లో॥ (44)గురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః॥ గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ॥ తస్మైశ్రీగురువేనమః॥

॥తా॥ గురుడేబ్రహ్మ గురుడేవిష్ణువు, గురుడేమహేశ్వర సదాశివులు. ఈపంచకర్తలే, సాక్షాత్పర బ్రహ్మస్వరూపుడని గురునిభావించుకొని తస్మైశ్రీ గురువేనమః అనునట్లు గురువులనువారలకు ఎవ్వరైతే నమస్కరించుచున్నారో వారే సత్యజ్ఞానులనబడుదురు—

102— గురువులను వారలు వాక్యాలముగా ఉపదేశమిచ్చిన మంత్రములను గాని—వారు చేసిన గ్రంథములయందు చెప్పిన మంత్రములుగాని గుప్తగాపరించినవారు వైకుంఠవాసులగుదురు.

108 పరమపదము.పరమార్థమునుపది మహాతేజస్సమయిన నిజముగలిగినది. [ప్రకృతిద్వయము లేనిది, అరహస్యము కనుగొని చెప్పు

టుం అలవికానిది. ఆదినిజాము రూపము లేనిది. తామున్సృష్టించినఆర్యుం
వలన ఉపచార వర్తనగా విధాతలనే అచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మ
యని కల్పితనామము వహించిన బ్రహ్మమే స్వయంభువుడు, అనగా
తనకుతానే ఉద్భవించినవాడు, ఒకరివల్ల సృష్టించ బడనివాడు, నిరా
మయుడు, అనగా రోగములు లేనివాడు, నిర్జరుడు అనగా ముదిమిలే
నివాడు, అంతములేనివాడు పుట్టుగిట్టుటలులేనివాడు, అనగా, చా
వుపుట్టుకలులేనివాడు, స్వప్రకాశి, నిర్భయుడు బట్టబయలుగనున్నాడు,
యుగములను భూతములను సృష్టించేవాడు ఆభూతములను పోషించే
వాడు, కడపట, ఆభూతముల కర్మానుసారమునుబట్టి వారి—వారి ఆ
యుస్సుముగించిన తోడనే ప్రాణులను రక్షించుకొను చుండువాడు.
మరల భూతములకు వారి వారి కర్మానుసారమును పట్టి పునర్జన్మము
ఆయుస్సు కలుగచేయువాడు—కలుగచేయనివాడు.

104 పునర్జన్మము లేనివాడు ఒకడే పరమాత్మం ప్రధమదేవత
శివుడనబడును. త్రిమూర్తులు వకరే యగుదురు.

105 యుగములు మారునపుడు వైకుంఠము జెందిన భూత
ములు మరుయుగముకు రాక వైకుంఠ వాసులుగానే భగవత్స్వరూ
పులుగా నుందురని ఆర్యులు చెప్పిన వాక్యము.

106 యేమిరావ్రాసినానని తలంపు తలచకుడి, యిందున్నగ్రంధ
ఆరంభము 1 టవపేజినుంచి చదువుడి, ఆనందించుడి. మోక్షము చెం
దుడి. క్షమించుడి.

107 ఈగ్రంధము నెవరు ఎవరు చదివినను ఆవాక్యములు ఒ
కరికి బోధింప నటువలె నన్ను భగవంతునితోను స్మరించి నటువలె
నుండును.

108 ఈగ్రంధము చదివినవారికి వినినవారికి సకలైశ్వర్యపుత్ర
పౌత్రసామ్రాజ్య వృద్ధికలుగును.

109 ఈగ్రంథమును పఠించిన పురుషులకు బాలురకు—స్త్రీలకు బాలికలకు వారి—వారి వాక్కులును మనస్సులును పవిత్రిమగును. అత్యంతానంద ప్రదము.

110 గ్రంథపరిధానము. ముగిసెను.

111 ఇహ—పరలోకములకు కర్తయిన

ఈశ్వరునకు

నమః నమస్కారము.

—

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

వినాయకుని స్తోత్రం.

తొండము నేకదంతమును తోరపు బొజ్జయు, వామహస్తమున్ మెండుగ మ్రోయు గజ్జెలును మెల్లని చూపుల మందహాసమున్ కొండొక గుజ్జురూపమున, కోరిన విద్యలకెల్ల నొజ్జవై యుండెడి పార్వతీ తనయ యోయి గణాధిపనీకు మ్రొక్కెదన్

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణు గురుర్దేవో మహేశ్వరః
గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ తస్మైశ్రీగురవేనమః — 1

శ్లో॥ బ్రహ్మానందం పరమసుఖదం కేవలంజ్ఞానమూర్తిం అను
వేదశ్రుతిని బట్టిన్ని.— — 2

శ్లో॥ ఆహారనిద్రాభయమైథునానిసమానమేతత్పశుభిర్నరాణాం
జ్ఞానంనరాణామధికం విశేషోజ్ఞానేనహీనాః పశుభిస్సమానః॥
అను స్మృతిని బట్టిన్ని.— — 3

4 ॥ఈ॥ ఈ మానవజన్మమందు బ్రతికినంతకు జ్ఞానముపొంది మోక్షము సంపాదించుటయే ఫలము, ఆత్మజ్ఞానములేని మానవులు పశుప్రాయులని ఎన్నబడును

5 ఈ కలియుగమునందున, మానవజన్మమెత్తుట మహాలగు దుర్లభ ఎత్తి జ్ఞానముపొంది మోక్షము సంపాదించుటే ఫలము గనుక అజ్ఞానము తొలగించి సంపూర్ణజ్ఞానము కలుగుటకై అనేక గ్రంథములను పరిశీలించి ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథము వలన మానవులు కడతేరుటకు బ్రహ్మజ్ఞానము తేటతెల్లగా తెలియుటకై సాధారణమైన తెలుగువారికి మాటలచే ఆ బ్రహ్మజ్ఞానముయొక్క అన్వయం వచనకావ్యముగానున్ను అందున అచ్చటచ్చట (1) ఇతిహాసములు (2) ఉపమానములు (3) వృత్తాంతములు (4) సామెతలు (5) దృష్టాంతములు ఇట్టివియునకై నటువంటివి ఉపయోగించి గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమున నుండి కష్టనష్టములు ద్రవ్యవ్యయము కలుగక సునాయాసముగా బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షము, చెందుటకై బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథముగా చెప్పబడి అన్నిటికంటెను సమానమైనట్టి వంటి వాక్యములచే రచియింపబడినది

(6) బ్రహ్మజ్ఞానమే పరమపదమునకు ప్రధానమైనదని వేదములు ప్రతిపాదించుచున్నవి.

(7) ఈ బ్రహ్మజ్ఞానమనే బోధ శివమతస్థులకున్ను విష్ణుమతస్థులకున్ను అనుకూలముగా నుండును ఇందులకు సందియము లేదు.

(8) ఈ గ్రంథమునందున్న సంగతులు విన్నవారికి చెవుల కానందమై వెలయుచుండును.

(9) ఈ గ్రంథమునందున్న శ్లోకములను భక్తితో విన్న మాత్రముగ సత్ఫలము గలుగును.

10 ఈ గ్రంథమును నిత్యము పూజించినను దురితజాలంబులు తొలగిపోవును.

11 హిందువులలో నాలుగు వర్ణములవారిలో బాల్యయౌవన కౌమార వృద్ధులు మొదలైనవారు పురుషులు స్త్రీలు ఈ గ్రంథమును పొంది ప్రతి దినము పారాయణము చేసినను వినినను విదేహకైవల్యంబునం బొందుదురనుటకు సందియంబులేదు.

12 గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గములో నున్న పెద్దలైనవారు బాలురకు బాలికలకు కూడా ఈ గ్రంథమునందు అన్వయమౌతూ యున్న (1) పతివ్రతాధర్మము, (2) రజోగుణము. (3) తమోగుణము (4) శాంతగుణము (5) జననమరణములు (6) ఆయుర్లక్షణము (7) పుణ్యపాపములు (8) సుఖదుఃఖములు (9) కలిమిలేములు (10) ప్రారబ్ధకర్మములు (11) పునర్జన్మములు (12) మతఆచారములు (13) హింస (14) అహింస (15) అరిషడ్వర్గములు ఆరు (16) రాగద్వేషములు ఏడు (17) ఈషణాత్రయములు . మూడు, (18) ఆశాపాశములు నాలుగు (19) షడ్భ్రమలు ఆరు (20) మదం. చె చెబ్బరలు (21) స్వర్గనరకములు ఇవి ఉండబడ్డటువంటి మేలు కీడు గల సంగతులను బోధించిన మొదల వారికి జ్ఞానము కలిగి యౌవనమునందు ఏ దుష్టకార్యములు చేయక బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించుచుందురు ఎవరైనను బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించినవారే బ్రాహ్మణులు బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రాహ్మణో

13 ఈ కలియుగమునందలి జను లెల్లరును నల్పమతులు నల్పాయుష్కులు గనుక తపోయోగధ్యాన ధారణలచేత గడచే దుట మిక్కిలి దుర్లభమని యోచించి 'కలి సంతారో' పనిషత్తులతో మొదలైన వేదములను పూర్వము నిర్మాణించబడ్డవి. ఆ వేదము లను ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించబడెను. వేదములను చదివిన మొదల మోక్షము అలవడేలో నుండును

14 సప్తకోటి మంత్రములలో ఈ గ్రంథమునందు ముద్రిం చిన మంత్రములే కలి మానవులు పఠించి కడతేరుటకు సులభమైన వని వేదములు తెలియపర్చుచున్నవి గనుక ఈ కలియుగమునందు ఆ మంత్రములే పఠించి చాలా భక్తులు కడతేరి యున్నారు. ఆ మంత్రములు ఆ మంత్రములయొక్క మంత్రార్థ, మంత్రమూల, మంత్రసారములతో బోధించిన వేదములను సహా ఈ గ్రంథమునం దు సంపూర్తిగా ముద్రించబడెను వాటిని పఠించి మోక్షము సంపా దించవలెను గాని ఇంతటికంటా ఎక్కువ ఉపాయము సమస్త వేదములయందు లేదు.

15 స్నానముల వివరణము అందుకు తగినమంత్రములు

16 మంత్రములు పఠించుట కైత్రికాలములు.

17 అన్నము భుజియించే కాలమందు పఠించె మంత్రము.

18 మోక్షలోకములు 5 నరకలోకములు ౫ ఈ లోకము లు వాటివాటిపేళ్లతో ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించడమైనవి ఇవిగాక.—

19 ఈ కలియుగమునందు ప్రథమమున చరా—చరముల ను వెంటిని సృష్టికర్త సృష్టించెను వాటి వర్మాలన్నియు ఈ గ్రంథ

మునందు ముద్రించబడ్డవి ఈ రెంటివలననే ప్రపంచమున్ను ఈ గ్రంథమున్ను ప్రకాశింప బడుచున్నవి. దీని చూచి లోను కనుగొన వలయును. దీని చూచి రుచి తెలిసి కొనవలయును..

20 ఈ గ్రంథమును మొదటినుంచి తుదవరకు చదివి సారాంశమును గ్రహించిన వారికి సువర్ణము దొరుకును యేమో ప్రాప్తి నాను అనే తలంపు తలువకుడి ఋజువించుడి.

21 ఈ గ్రంథమునందున్న ముఖ్య తాత్పర్యము

1 ప్రపంచసృష్టి క్రమము		1వ ప్రకరణము
2 బ్రహ్మలక్షణము		" " "
3 శరీరలక్షణము	సాంఖ్యము	2వ ప్రకరణము
4 తత్వజ్ఞానము	తారకము	3వ ప్రకరణము
5 బ్రహ్మజ్ఞానము	అమనస్కము.	4వ ప్రకరణము
6 బ్రహ్మములో ఐక్యమగుట పరిపూర్ణము		5వ ప్రకరణము

7 (19)వ సంఖ్యనందు చెప్పిన చరాచరముల రెంటి చర్యలు వీటియందున్నవి—వీటికి తగుమైనట్టి (1) ఇతిహాసములు (2) ఉపమానములు (3) వృత్తాంతములు (4) సామెతలు (5) దృష్టాంతములు ఇట్టి మొదలైనట్టివి చాలాగలవు.

22 ఇహలోక ఆనందము, పరలోక ఆనందములని రెండు గలవు చంకలు కొట్టుకుంటూ ఇహలోక ఆనందముతో గర్వము పొంది పరలోక కూపములోపడి దుఃఖించుటకంటె ఈ గ్రంథమును పొంది ఇహలోకములోనే పరలోక ఆనందము పొంది పరలోకములో సుఖించుట ఎంత మేలో గ్రహించుడి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

బ్రహ్మ నిర్మించిన గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమున నీతి ప్రవర్తకగా సంచరించుచు ఆత్మజ్ఞానమువలన ప్రపంచమాయాశక్తిని మఱచి ఎల్లప్పుడును భగవంతుని కొనియాడి చిద్విలాసమౌ బ్రహ్మజ్ఞానానంద మనుభవించుచు. (సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, యోగముల క్షేమము లేకుండగలుగా శోధించుచు) ముక్తిపొందగలరు

పరమపద మార్గము—వైకుంఠము

ఈ గ్రంథమునందున్న బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించుకొనవలెనే పరమపద మార్గము (Salvation) ముక్తి

మోక్షమార్గము—కైవల్యము

ఈ గ్రంథము నందున్న మంత్రములను త్రికరణశుద్ధిగా త్రికాలములయందు అనగా ప్రాతఃకాలము, మధ్యాహ్న కాలము, సాయంకాలము, లేక ఎల్లప్పుడును, గీత, సిద్ధి, దృష్టి, ధ్యాన, ఈ నాలుగింటిని మనస్సుయందు నిలిపి పఠించడమే మోక్షమార్గము.

విదేహ కైవల్యము—బ్రహ్మైక్యము

ఈ గ్రంథము నందున్న సాంఖ్య, తారక, అమనస్క-ముల సారమును భుజించి పరిపూర్ణము పొంది బ్రహ్మములో ఐక్యము పొందిన వైకుంఠమే విదేహ కైవల్యము.

ఈ గ్రంథమును ఎవరు చదివినను ఆ వాక్యములు ఒకరికి బోధించినటులనైనను ఆ భగవంతుని తాను స్మరించినటులనె నుండును..

అవతారిక ముగిసెను.

2 వ పీఠిక.

ప్రపంచ సృష్టిక్రమము ఆరంభము.

[illegible]

(౧) [illegible]

(౨) [illegible]

[illegible]

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

మొదటి ప్రకరణము.

ప్రపంచసృష్టిక్రమము.

10 శ్లో॥ సకలాంగుల ప్రాణుల. సృజించునట్టి, కమలాసనుండవై,

(2) యనఘ సమస్తజంతు నివహంబుల బ్రోవగ నచ్యుతుండవై

(3) ప్రవిమలజీవసంఘముల ప్రాణముఁజంప హరుండ రుద్రుడై

యనఁగ త్రిమూర్తి లాక్షణికగు నార్యుని సంతుని మ్రొక్కి వేడెదన్

టీ॥ ఈ జగమునందు భూతములను సృష్టించను బ్రహ్మ యైనట్టియు

(2) ఆసృష్టించిన సకల చరాచర జంతువులను పోషించను విష్ణు వైనట్టియు

(3) అట్లు పోషించుచున్న జీవులను చంపుటకు రుద్రుడైనట్టియు నిట్టి త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూపుండైనట్టి భగవంతుని మ్రొక్కి వేడుచున్నాను ఉదిగువనున్న 13 వ సంఖ్యనున్న 3 వ ప్రకరణ తారకములో 6 వ ఇతిహాసమునుచూడండి.

12 శ్లో॥ ఆహారనిద్రా భయమైథునాని। సమానమేతత్పశుభిర్న రాణాం। జ్ఞానంనరాణా మధికం విశేషో, జ్ఞానేన హీనఃపశు భిస్సమానః

ఈ మానవ జన్మమెత్తినందుకు జ్ఞానము పొంది మోక్షము సంపాదించుటయే ఫలము అట్టి జ్ఞానములేని మానవులు పశుప్రాయులని ఎంచబడుదురు.

1 కృతయుగం, త్రేతాయుగం, ద్వాపరయుగం, కలియుగం, ఇవి నాలుగు యుగములని ఎన్నబడును.

2 ఆదిని ఈయుగములు ఎటువలె ఎవనివల్ల ఉత్పత్తియైనదిన్నీ, ఉత్పత్తిచేసినవారు యేటువలె ఉద్భవించిరని గ్రహించుటకై గ్రంథములను చూడగా, ఆగ్రంథములలో అనేకవిధములుగా ప్రచురించబడియున్న వాటిలోనివి కొన్ని సంగతులున్ను ఈకలియుగమునందున్న ద్వీపాంతరములలో నివసించియున్న పండితజనులవలన వివిధములుగా గ్రంథములలో ప్రచురింపబడిన వాటిలోని కొన్ని సంగతులను, పరిశీలించిచూడగా ఒకటి కొకటి సంబంధించనందున ఈయుగముల ఉత్పత్తిన్ని, ఉత్పత్తిచేసినవారు ఇటువలె ఉద్భవించినారని వక్కాణించుటకు అలవికాదు.

3 తుదకు యోచించగా ఈదిగువ నుదహరించిన ప్రకారము జలప్రళయము నందంతట స్వప్రకాశుండై అదిని యుగములను సృష్టించినవిధము ఆసృష్టికర్తకే ఆయన మహిమ ఆయనకే తెలుసును.

4 ఆయనే స్వయంభువుడు వకరివల్ల సృష్టించబడనివాడు.

5 ఆభగవంతుండొక్కడే సర్వభూతములయందు రహస్యముగానున్నాడు.

6 మాయాశక్తి ప్రపంచమందంతటా అలుముకొనియున్నది

7 ఆయన మహిమ కనుగొనుటకు ఎవరి శక్యముకాదు.

8 సర్వప్రపంచమునందు వ్యాపించియున్నాడు.

9 పుణ్యాపాపకర్మములచేతను, మాయచేతను, మొదలు, తుదయు, కనుబడని ప్రపంచముచేతను, అంటబడక, సృష్టికిరాని లయముకు పోని, కేవల జ్ఞానరూపుచే పరిశుద్ధుడై యున్నాడు

10 సకలచరాచరభూతములుండే ప్రపంచము సం

దు రూపులేని, కేవలజ్ఞానరూపముచే వ్యాపించియున్నాడు.

11 సర్వ ప్రపంచము, లోపల, వెలుపల, ముందు, వెనుక యిరుపార్శ్వముల, క్రింద, మీద, సర్వత్రా పరిపూర్ణముగా అన్నీ నిండియున్నట్టియు, పరబ్రహ్మమైనట్టియు, ఆసనా బాల్య, యౌవ్వన, కౌమార, వార్ధక్యములు లేనివాడు, మరణము లేనివాడు నాశము లేనివాడు భయములేనివాడై యున్నాడు.

12 నామరూపములతో కూడుకొన్న ప్రపంచమును, మరల నామరూపములు లేక లయము చేయు సర్వబ్రహ్మము మార్పు వికారములు లేక ఏకరీతిగానే యుండును.

13 ప్రపంచమంతయును ఆయన మహిమచే కలిగిన జలప్రళయము సంభవించు స్వప్రకాశుండై లయముచేసిన ప్రపంచమును మరల కలుగచేయు నట్టియు. ఆదికాలమునగా విభాగము లేకనే మహిమ వలన భూతముల వస్త్రాలను సృష్టించి ఆటు తరువాత ఆ భూతముల విస్తీర్ణములవలన భూతములను సృష్టించెను. పోషించెను, వృద్ధిబొందించెను. సర్వజ్ఞుడైన భగవంతుని కొలచెదను.

14 పక్షులకు, పంజరమువలెను, చిత్రములకు వస్త్రదారమువలెను, పుష్పములకు పస్పుపురికొసవలెను ప్రపంచమునకు ఆధారముగా నుండునట్టి భక్తవత్సలుని ప్రార్థించెదను.

భూమ్యాకాశములను సృష్టించిన విధము.

1 సృష్టికి మునుపు ఈ ప్రపంచము నామరూపము లేక జలప్రళయ మహిమగానుండెను ప్రపంచమునగా భూతములు నివసించు స్థలము

16 అంతట తనకు తానే స్వయంభువుడై సృష్టికర్త ఆది ప్రళయమును పొందింటిట స్వప్రకాశుండై భూమ్యాకాశములను

సృజించెను. వీటి అంతుకనుగొనినవారు లేరు

17 ఆభూమ్యాకాశముల మధ్యను జలముగానున్న చీకటిగా నుండెను.

18. ఆభగవంతుడు ఆజలమును వేరు పర్చదలచి భూమి రొండి యుండుటకున్ను ఆభూమిమీద ద్వీపాంతరములను కలిగించి ఆద్వీపాంతరముల క్రింది భాగమునకున్ను ఆద్వీపాంతరముల చుట్టున్ను సముద్రముగా నుండుటకు ఆజలమునకు ఆజ్ఞాపించెను. అటువలెనే ఆ జలమాయెను ఆజలమువల్లనే వృష్టి పండుచున్నది.

19 ఆసముద్రమునొక్క అంతు కనుగొనినవారు లేరు.

20 ఆకాశమునందు సూర్య, చంద్ర, నక్షత్రములను, వాయువును అగ్నినిన్ని సృష్టించెను. అప్పట్ల రాత్రి, పగలు, ఆయెను.

21 సూర్యకిరణములవలన వేసగిల వెలుతురు గలిగెను.

22. చంద్ర కిరణముల వలన చల్లని వెలుతురు కలిగను.

23 ఆరాత్రి, పగలు, వకరోజుగానున్ను, అట్టి యేడురోజులు వకవారముగానున్ను ముప్పది రోజులు వక నెలగానున్ను అట్టి పండ్రెండు నెలలు సంవత్సరముగానున్ను ఆపరిబ్రహ్మమే ప్రపంచము నందంతటా ప్రకాశింపచేసెను.

24 తరువాత భూమియందు సంచరించుటకై సకలచరా—చర—జంతువులను, సృజించుటకు ముందే వారి వారికి కావలసిన పదార్థములన్ను, కలుగచేసెను. ఆరుఋతువులను ఏర్పర్చెను.

25 తరువాత సకలచరా—చర—జంతువులను వారి—వారికి—తగిన భాషాంతరములతో సృష్టించెను.

26 ఈవిషయమై 2 వ ప్రకరణ శరీరలక్షణమునను చూడుము.

27 ఇట్లు సృజించిన జగమునకాధారభూతుండై ఆయన కృపచే సృష్టించిన మానవులలో విద్యాభ్యాసముపొందిన ఆర్యులచే అనంతనామములు ఆసృష్టి కర్తకు కలిగెను.

28 ఆ అనంత నామములలో ఈగ్రంథమునందున ముద్రించిన

మంత్రములే ప్రధానమైనవని వేదములు ఘోషించుచున్నందున ఆమంత్రములు జపించుచుండు వారికి నమః - నా - నమస్కారము.

29 ఇటువలె స్మరించిన భక్తులకును ఈ కలిలోన నూరు యుగముల నందున్ను ఈకలియుగము నందున్ను కలదేయున్నారు.

పరబ్రహ్మలక్షణము

12 శ్లో॥ అచింత్యా వ్యక్తరూపాయ। నిర్గుణాయ గుణాత్మనే।
సమస్తజగదాధార। మూర్తయే బ్రహ్మణేనమః

30 అపరబ్రహ్మము పరిపూర్ణమైనది 2 పరులచే సృష్టించబడనది 3 నామరూపము లేనిది 4 కులమతములు లేనిది 5 అభేదముగానున్నది 6 నిరాకారిగానున్నది 7 నిరంజనమైనది 8 సృష్టికి రానిది 9 లయముకుపోనిది 10 ప్రపంచసృష్టి లయములకు కర్తగా నున్నది. 11 ఏకరీతిగానున్నది 12 అఖండజ్ఞానము కలిగినది 13 సత్యముగానున్నది 14 ఆనందముగానున్నది 15 ద్వైతముగా నుండనది 16 అద్వైతముగా నుండునది 17 ప్రత్యగాత్మగానున్నది. 18 ప్రపంచమంతయు తనకు తానే స్వప్రకాశముగానున్నది. 19 సదాశివానముగానుండునది 20 అంతములేనిది 21 నాశనముకానిది 22 శాశ్వతముగా నుండునది 23 సజాతీయ 24 విజాతీయ 25 స్వగత భేదములు లేనిది. బట్టబయలుగానుండునది యిట్టి బట్టబైలైన శాశ్వత బ్రహ్మమును ఈ చిహ్నములవలన తెలిసికొన్నవారే ధన్యులు వారే జ్ఞాని వారే మోక్షమునకు అర్హులగుదురు. మరల బ్రహ్మమే భగవంతుండనియు ఈశ్వరుండనియు నారాయణుండనియు భక్తవత్సలుండనియు చెప్పబడుచున్నారు.32-33 పత్రములను చూడుము

31 పైని చెప్పిన లక్షణాలతో వేదాంత శబ్దములకు అర్థము.

15 ద్వైతము అనే శబ్దము, భగవంతునకు వేరు, జీవులు. జగత్తు వేరగుటనిన్ని జీవాత్మ పరమాత్మలకు భేదమున్నదను మతము.

16 అద్వైతము అనే శబ్దము, ("ఏకమేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ" బ్రహ్మంబినహా అన్యవస్తువేదియు లేదు "సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" సమస్తము బ్రహ్మ మను మతము) అభేదము. భేదము లేదనుట.

17 ప్రత్యగాత్మ అనే శబ్దము, జీవాత్మగాను పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను సమరసైక్యమును బొందుచుండును అని అర్థము, అభేదము.

-ఏకమేవా-

23 సజాతీయ మనగా సకల మనుష్య జాతియందే బ్రహ్మ క్షత్రియ, వైశ్య శూద్రాది భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

ద్వితీయం

24 విజాతీయ మనగా, మనుష్యులకును, మృగములకును, పక్షులకును పురుగులకును చెట్లకును రాళ్లకునుగల వేరు వేరు భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

బ్రహ్మ

25 స్వగత మనగా ఒకదేహమందే అవయవాంగములు, తల, కన్నులు, చేతులు, మొదలగు నట్టి భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

32 ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానంద మనే ఈమొదటి ప్రకరణము యెవ్వరైనను భక్తియుక్తులై త్రికరణశుద్ధిగా దీక్ష। నిష్ఠ। దృష్టి। ధ్యాన। ఈ నాలుగింటిని మనస్సునందు నిలిపి సంపూర్తిగా చదివినను విని నను అట్టి వారలకు ఐశ్వర్య ఆయుస్సు వృద్ధి కీర్తియు కలుగును, మరిన్ని 2వ ప్రకరణము శరీర లక్షణము చూచేటంతి శక్తి కలుగును.

ప్రపంచ సృష్టి క్రమము ముగిసెను.

శివపీఠిక.

సాంఖ్యయోగము ఆరంభము.

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకా సాంబశివా త్రిపుర హరా స్మరహరా పాపవిదూరా పరమకళ్యాణగుణాకరా దయామయా ధర్మనిలయా పరమపావనా పాపహరణా చంద్రచూడావతంసా పరబ్రహ్మస్వరూపుడవైన సదాశివా సర్వలోకపూజితా నాయందు కృపగలవాడవై బ్రహ్మజ్ఞానానందములోచేరిన మొదటిది తమరుస్పష్టించిన "సాంఖ్య" మనే శరీరలక్షణముయొక్క అవయాంగములుతరచి రచియించుటకై "శ్రీలక్ష్మీ"దేవిని నామనస్సునందునిలిపి అమృత గుటికలలో సమానమైనటువంటి వాక్యములచే రచియింపం జేసి పామరులను ఇంద్రియజ్ఞానులుగాజేయుటకై నిన్ను ప్రార్థించుచున్నాడను.

2. నా కుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంకుమతోటకూరాసైన నందిగాం తులశమ్మగారికి సేవదాకృతజ్ఞుడనై యున్నాడను.

3. ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

విధేయుడు,
యర్రా రామస్వామి,
పేష్ మా జమాదార్.

శోధించే,విష్ణువుకు
నమః నమస్కారము.

అలకట్టుతోట,
రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

2 వ ప్రకరణము.

1 సాంఖ్యము

అనగా

శరీర లక్షణము.

18 గీ॥ చేతులారంగ శివుని పూజింపడేని
నోరునొవ్వంగ హరికీర్తి నుడువడేని,
దయయుసత్యంబు, లోనుగా దలచడేని,
కలుగ నేటికి తల్లుల కడుపుచేటు.

ఈ మానవజన్మంబెత్తి నందుకు పరమాత్ముని నామమును స్మరించి మోక్షము సంపాదించుటే ఫలము.

ఈ దిగువ నుదహరించిన "సాంఖ్యము" అనే శరీర లక్షణము ను చదివి, తాత్పర్యమును గ్రహించినయడల, తేజః పుంజము అనే వెలుతురు, తిమిర సంఘమనే, చీకటిని హరించినటువలె, విద్య" అనే అమృత జ్ఞానము ఆత్మకు లభించి "అవిద్య" అనే లోభగుణము వలన పుట్టిన అజ్ఞానమును నశింపజేయును.

ఆత్మజ్ఞానమువలన మోక్షమార్గమును తెలిసికొనవచ్చును

ఆత్మజ్ఞానములేని యెడల నేర్చిన విద్యలన్నియు, సంపాదించిన ధన మంతయు నిష్ప్రయోజనమగును.

1 ఆకాశపంచభూతములు.

1 పృథివి అనగా భూమి

2 అప్పు అనగా నీళ్లు

3 తేజస్సు అనగా అగ్ని

4 వాయువు అనగా గాలి

5 ఆకాశమనగా ఆకాశము

2 జ్ఞానేంద్రియములు.

1 శ్రోత్రము-అనగా-చెవులు.

2 త్వక్కు-అనగా దేహమందు కప్పినచర్మము

3 చక్షువుఅనగా-నేత్రములు

4 జిహ్వాము-అనగా-నాలుక

5 ఘ్రాణము-అనగా-నాశికము

3 కర్మేంద్రియములు

1 వాక్కు-అనగా-నోరు

2 పాణి-అనగా-చేతులు

3 పాదములు-అనగా-కాళ్లు

4 గుహ్యముఅనగా-స్త్రీపురుషుల మర్మస్థానము

5 పాయు-అనగా-గుదము

4 పంచతన్మాత్రలు

1 శబ్దము-అనగా-ధ్వని

2 స్పర్శము-అనగా-దేహమునకు యేవస్తువైనా తాకడము

3 రూపము-వక వస్తువు యొక్క రూపము

4 రసముఅనగా-సారము

5 గంధము-నాసమీద అరగ దీకేదిగంధము.

5 అంతరేంద్రియములు.

(1) మనస్సు, (2) బుద్ధి, (3) చిత్తము, (4) అహంకారము.

6—ఇవి అన్నియు లెక్కించినయడల 24 యింద్రియముల గును లేక తత్వములగును ఇవి జడపదార్థములగును దీనినే క్షర మనబడును అనాత్మయనబడును ఈ 24 తత్వములు కదలవు, మెదలవు గనుక "సత్తుఅనబడును"

7 ఈ 25వ తత్వము "జీవము" ఈ జీవము 24 తత్వములతో చేరినపిమ్మట చలనము గలిగి, కాయాపురమనిగాని, క్షేత్రమనిగాని స్థూలశరీరమని గాని, దేహమనిగాని, శరీరమనిగాని, ప్రకృతిఅని గాని అనబడును. ఈ శరీరము నాశమయేవస్తువు గనుక అసత్తు అనబడును.

8 ఈ "జీవి" చిత్తుఅనబడును. చిత్తుఅనగా జ్ఞానస్వరూపుడగుట ఇది నాశనముగాని-వస్తువుగనుక అక్షరు డనబడును సత్తు అనబడును.

9 ఈ శరీరమునకు, రజోగుణము, తమోగుణము, సత్వగుణము, ఈ మూడుగుణములు కలిగి యుండును.

10 రజోగుణమువల్ల, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద మాత్సర్యంబులనే అరిషడ్వర్గములున్ను, సుఖ దుఃఖాదిద్వంద్వములు కలుగుచుండును.

11 తమోగుణమువల్ల, పొరబాటు, భయము, నిద్ర స్వప్న

వము, అలసట నిద్రించుట. మొదలగునవి కలుగుచుండును.

12 సత్వగుణము అనగా శాంతగుణమువల్ల, ధైర్య శక్తియు జ్ఞానమ్ము, శ్రద్ధయు, జాగ్రతయు, దయాసంతోషములను. ఈగుణములు కలుగుచుండును.

13 ఈ25వ తత్వమగు "జీవుడు" 26 వ తత్వమగు పరమాత్మ అనే అమృతమును తానుగా సేగి అపరమాత్మయే తానైయుండుటయే మోక్షమని చెప్పబడును.

14 లోకములో జనులు ఈ 26 వ తత్వమునే తనలో పరమాత్ముడున్నాడని చెప్పుదురు.

15 ఆ పరమాత్ముని యందు పైన ఉదహరించిన వికారపు గుణములులేవు నిరహంకారిగానున్నాడు సర్వప్రపంచమును వ్యాపించియున్నాడు.

జీవిలక్షణము.

16 ఈ 25 వ తత్వమనెడి "జీవి" లేక ఆత్మ తల్లి గర్భములోనున్న శిశువు గర్భమునందు యెటువలె జొచ్చినదియు అసృష్టికర్తకే గోచరముగానుండును. ఈ విషయమై మహా--మహా--గొప్ప తపశ్శాలులు సప్త మహారుషులు సహా కనిపెట్టలేక పోయిరి.

17 అయితేఈ "జీవి" శిశువయి జన్మించి రేచక పూరకంబులనెడు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు విడుచుచుండును.

18 పూరకంలేక ఉశ్వాస, వెలపలనున్న ప్రాణవాయువును ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా గర్భములోపలకి లాగునపుడు "హాం" అనే శబ్ధమునిచ్చును.

19 రేచకము, లేక నిశ్వాస, అధోరూపముగా అనగా గర్భములోనుంచి బైటికి విడుచునపుడు "సోహం" అనే శబ్ధము

నిచ్చును ఈ విషయమై 63 వ సంఖ్యను ముఖ్యముగా చూచుము.

20 వెలపలివాయువు లోపలికి, లోపలివాయువు వెలపలికి పెట్టి విడిచినపుడు, ప్రథమది, పూరకం, రెండవది రేచకమనబడును.

21 పైన ఉదహరించిన "హం" అనే శబ్దముమున్ను "సో హం" అనే శబ్దముమున్ను, రెంటిని కలిపిన యెడల "హంసోహం" అనే అజపగాయత్రిమహామంత్రమగు.

22 ఈ "హంస" యే "జీవి" ఈ జీవియే హంసోహం అనే అజపగాయత్రీ మహా మంత్రమును ఇడాపింగళయనెడి "సూర్య చంద్ర నాడుల మార్గమున అనగా నాశికా ద్వారముల గుండా రేచకపూరకంబున తనకు తానే (నేనే బ్రహ్మము నేనే బ్రహ్మము)అని జపించుకొనుచుండును. ఇట్లు జపించుచు వెడచెవిని పెట్టి మోహాంధకారములో జిక్కి ఈ దిగువ 28 వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారం జననమరణములకు లోబడుచున్నది 31వ సంఖ్యను చూడుము.

23 ఈ "హంస" ప్రభావము ఈ గ్రంథమునందు పరమ రహస్యమంత్రముల పత్రమునందు చూడుము.

24 ఈ "హంస" అనే "జీవి" సకలజంతు దేహ మధ్యంబున సంచరించుచుండుట వల్లనే వారు జీవించి యుండురుగాని, లేకున్న (ప్రేతములనగా) పీనుగులుగా నుందురు.

25 పైన ఉదహరించిన 24 తత్వములయందు రేచక పూరకంబులనెడు, లేక ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు ప్రాణ అపానవాయువులు చొరబడనందున జడపదార్థములుగా కదలక మెదలక నుండును.

26 ఈ 24 తత్వములతో "జీవి" అనే 25 వ తత్వము రేచక, పూరకంబులనెడు, లేక ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు అనే అజప కుండలి ప్రాణ అపాన వాయువులతో నాశికారంధ్రములగుండా

పోరబడినయడల చలనము గలుగును. ఈ విషయమై 68 వ సంఖ్య చూడుము.

27. ఈ జీవిని (1) ఆత్మ (2) ఆఫజ్యోతి (3) జీవనజ్యోతి, (4) పరంజ్యోతి, (5) జ్యోతి (6) హంస (7) పరమహంస అనబడును లక్ష్యార్థము ఇది గర్భములో వుండేవస్తువ కనుబడని వస్తువ.

28 ఈ 25 వ తత్త్వమనే "జీవి"తో చేరిన 26 వ తత్త్వము పరమాత్మయని చెప్పబడును. గనుక 25 వ తత్త్వమనే "జీవి" పరమాత్మ ప్రతిబింబముగానుగాని ఈ "జీవి" అనే ఆత్మ, అంతఃకరణ అనే నాలుగు అంతరేంద్రియములు అనగా—మనస్సు— బుద్ధి—చిత్తము—అహంకారము—వీటివలన షాడ్వర్గములనగా, కామ—క్రోధ—లోభ—మోహ--మద--మాత్సర్యములనున్ను, కర్తృత్వ, భోక్తృత్వమనగా, కర్తృత్వ, నేను కర్తను, నాదేహం నా భార్య, నాబిడ్డలు, నాయిల్లు, నాసంపాదన, అని అహంకారము గలిగి, భోక్తృత్వమనగా, ఆసంపాదన ఫలము అనుభవింపుచున్నాన. నిన్ను, మరిన్ని నేను సంపాదనపరుడను' నాకుటుంబమును నేను పోషించువాడను, అని ఆనందమహిమ గర్వముచే, యిట్టి వికారములను కలిగించుకొనెను గావున జననమరణములకు లోబడి మరణించిన తరువాత, ఈ "జీవి" స్వప్నావస్థలో శరీరము యొక్క ప్రతిబింబమును కనుగొని నటువలె తనస్థూల శరీరము విడిచిన తోడనే దయివ మాయ వలన తాను సూక్ష్మ శరీరమును పొంది స్వర్గనరకాదులకు చేరును ఈ విషయములో 3 వ ప్రకరణ పిండోత్పత్తిని చూడుము.

29 ఈ 26 వ తత్త్వము పరమాత్మ అక్షయుడగును అవ్యక్తము విష్ణుశివుడు అనబడును. అమృతమనియు అనబడును సత్యే అనబడును నిత్యమైన వస్తువ నాశనములేని వస్తువు మూడులోకములకు

ఆధారమయిన పరమాత్మయగును. మూడులోకములనగా పరలోకము యిహలోకము, పాతాళలోకము, లేక స్వర్గలోకము, మర్త్యలోకము, నాగలోకము, అనబడును, మర్త్యలోకమనగా భూలోకము.

30 మనుష్యులు, పక్షులు, చతుష్పాదజంతువులు, పురుగులు క్షయమగును ఇది నాశనమయ్యే వస్తువ అసత్తు అనబడును వ్యక్తము. జ్ఞాని అనబడును. మృత్యువు అన్యో భూతములు.

31 జీవి, లేక, ఆత్మ, భగవంతుని ప్రతిబింబము గనుక అక్షయుడగును సత్తు అనబడును. చిత్తు అనబడును దీనికి మరణము లేదు. నిలకడ అయినవస్తువు చిత్తు అనగా జ్ఞానస్వరూపడగుట ఈ పైన ఉదహరించిన 29-30-31-ఈ మూటియందున్న విషయములను తెలిసికొనిన వారికి మోక్షము లభించును ఈ గ్రంథము వలన తెలిసికొనవలయును.

32 "జీవి" పైన 28 దో సంఖ్యలో ఉదహరించిన వికారగుణములను కలిగించు కున్నందున అజ్ఞానమనే చీకటిలోపడి పూర్వము చేశిన సంచిత కర్మములను బట్టి, గూడు మార్చి జీవి చేశిన సంచిత కర్మములు నశించే వరకు మరివక గూటిలోకి ప్రవేశించుచుండును. దీనినే పునర్జన్మ మనబడును యీవిషయమై మూడవ ప్రకరణ తత్వజ్ఞానము చూడుము

33 ఈ ప్రపంచమునందున జన్మించే జంతువులన్నియు పూర్వసంచిత కర్మములున్న వారవుదురు.

34 పూర్వసంచిత కర్మములేని వారయినట్టయితె బ్రహ్మములో ఐక్యమయి యుందురు ఈ విషయములో 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మజ్ఞానమును చూడుము.

35 అకాశ పంచభూతముల చర్యలు.

1 భూమి కఠిన గుణమే, మెత్తని గుణము, కలిగియుండును రూపము, రుచి, శబ్ధము, వాసన, అను నాలుగు గుణములు ఈ భూమి వలననే లోకములు స్థావరమై యున్నవి, అధోముఖం లేక అధో కుండలి యనబడును. అనగా క్రిందిభాగమని అర్థము.

2 నీల్లు భూమియందు పుట్టి సంచరించుచుండును. రూప ము, రుచి శబ్ధము, నాలుగు గుణములు గలవు.

3 అగ్నికి స్పర్శము శబ్ధము రూపము, 3 గుణములు.

4 వాయువు, చలన రూపము గలియుండును, శబ్ధము, స్పర్శ ము 3 గుణములు.

5 ఆకాశము, మ్రోయునవుడు ఆకాశ శబ్ధ రూపమైయుం డును గొప్పశబ్ధము గలుగును ఊర్ధ్వముఖం లేక ఊర్ధ్వకుండలి యన బడును. అనగా పైభాగమని అర్థము

36 (2) జ్ఞానేంద్రియముల చర్యలు.

(1) చెవులు నానావిధ శబ్ధములను వినుచుండును.

(2) దేహచర్మము, ఇది, శీత, ఉష్ణ, మృదువు కఠినం అను నాలుగు విధములగు స్పర్శములను ఎరుగుచుండును.

(3) నేత్రములు, రూపములను యెరుగుచుండును.

(4) నాలుక, ఇది, తీపు, పులుసు, తీవు, చేదు, కారము వగరు అనెడి షడ్రుచులు ఎరుగు చుండును అంగిళ్ళి యుండకుండా గంగను నూరుసళ్ళు చేయును.

(5) ముక్కు సుగంధ దుర్గంధములను ఎరుగుచుండును.

87 (3) కర్మేంద్రియముల చర్యలు.

(1) నోరు మాస్వాదుచు, పాడుచు, దుర్భాషలాడుచు అన్న పానాదులు, మొదలయినవి, భుజించుచుండును.

(2) చేతులు యిచ్చుట, పుచ్చుకొనుట, పుణ్యపాప కార్యములను, నంచి, చేయును.

(3) కాళ్లు నడుచుట, కూర్చుండుట, నిలుచుట, పనిగెత్తుట, తీర్థయాత్రలను, గ్రామాదులకు, పోవుట. ఈ మొదలగు కార్యములను చేయుచుండును.

(4) గుహ్యము, స్త్రీ, పురుషుల యొక్క మర్మస్థానము, ఇది, మూత్రము విడుచుట, సంభోగించుట శుక్ల, శోణితములు విడుచుట, మొదలగు కార్యములను చేయును. శోణితమనగా రక్తము.

(5) పాయువు అనగా గుదము ఇది అపానవాయువును విడుచుట మల విసర్జనము చేసినమీదట, మరల మూసుకొనును.

88 (4) పంచతన్మాత్రలచర్యలు.

(1) శబ్దము-యేశబ్దముపుట్టినను, ఆకాశ శబ్దమైయుండును చెవులు వినును.

(2) రూపము-సకలవస్తువయొక్క రూపము నేత్రములు యెరుగును.

(3) స్పర్శము-ఇది వాయువుయొక్క, తన్మాత్ర. దేహమునకు, యేవస్తువో తాకిన, ఎరుగుచుండును.

(4) రసము-అనగా-ఉప్పు, పులుసు, కారము, చేదు, వగరు, తీపు, వీటి సారము, నాలుక ఎరుగును.

(5) గంధము-సుగంధ సుగంధ మిశ్రదుర్గంధ దుర్గంధ దుర్గంధ మిశ్రసుగంధ, ఈనాలుగు విధముల వాసనలను, ముక్కు తెలుసుకొను.

39 (5) అంతరింద్రియముల చర్యలు.

(1) మనస్సుశక్తి-ఇది ఒకటిని తలచుట, మరల మరచుట, మొదలయినవి-సంకల్ప వికల్పము లనబడును. కంఠస్థానము నం దుండును. మొదటిది సంకల్పము రెండవది వికల్పము.

(2) బుద్ధి-ఇది యేకార్యము లైనను చేయుటకు నిశ్చయించుచుండును. ముఖస్థానము నందుండును.

(3) చిత్తము-ఇది కర్మేంద్రియములకు చలనము కలిగించి, యింద్రియముల వల్ల కార్యములు చేయించును అనగా కాళ్లు చేతులు మొదలగునవాటితో, కార్యములు చేయించును. నాభిస్థానమందుండును.

(4) అహంకారము-ఇది, నేను, నేను, అని అహంకరించి, యోచన లేక, పాపకర్మములను చేయించును హృదయస్థానమందుండును. ఈపైన ఉదహరించినమనస్సు బుద్ధి చిత్తము అహంకారము ఈ నాలుగింటిని,అంతఃకరణ యని అనబడును. ఈఅంతఃకరణ మీటిని ఆవరించుకుని యున్నది. కామాదులకులోనై యున్నది. ఈఅంతఃకరణ నేత్ర స్థానమందును హృదయ స్థానమందును యుండును. ఈవిషయమై 12 వ పత్రము 28 వసంఖ్యను చూడుము.

40 పంచభూతములు శరీరమునందు మిళితమయిన వివరము,

(1) పృథివి-అనగా-భూమి —అరిపాదము

(2) అప్పు-అనగా-జలం —నాలుకయందువున్న గంగ

(3) తేజస్సు-అనగా-అగ్ని—గర్భములోనున్న జ్యోతి లేక జఠరాగ్ని.

(4) వాయువు-అనగా —శ్వాస, ఊపిరి.

(5) ఆకాశం అనగా —బ్రహ్మకపాలం-అనగా-నెత్తి.

ఈ పంచభూతములు అయిదున్ను మిశ్రితమయినందున ఈ ప్రపంచమయినది.

41 చతుర్దశ వాయువులు.

1 ప్రాణవాయువు ఎగువకు నడుచును. భుజించిన పదార్థములను, జీర్ణము చేయును.

2 అపానవాయువు-దిగువకు నడచును, మలమూత్రములను విడిపించును మరియు దుర్వాసనమును దిగువకు నడుపుచుండును. దీనినే అధోద్వార మనబడును.

3 వ్యానవాయువు-మానవుడు భుజించు అన్నములు పిప్పివేరు రసము వేసినగా చేయుచుండును, ఈ రసము రక్తమయి దేహమంతట (సర్వాంగములను) వ్యాపించియుండును మరిన్ని అన్నరసము వలన ఇంద్రియములుగలుగును. వుదకమువలన మూత్రముగలుగును.

4 సమానవాయువు-నాభిస్థానమందుండుకొని ఆకలి, దప్పులు, పుట్టించుచుండును.

5 ఉదానవాయువు-అన్నము మ్రింగునప్పుడు, కక్కువట్లు చేయును.

6 నాగవాయువు-గీతరాగాదులను, చేయించును, నిగ్గించును అనగా వల్లుఇగువు

7 కూర్మవాయువు-ఎక్కిళ్లు, ఆవలింతలు, కన్నుల రెప్పపాటు ఉన్మీలనంబును అనగా కునికిపాట్లు చేయించును

8 కృకరవాయువు-తుమ్మించును.

9 దేవదత్తవాయువు-నవ్వించును.

10 ధనుంజయవాయువు-కర్ణరంధ్రములలో ప్రవేశించి, సముద్రమువలె ఘోషించుచుండి, మరణకాలమున నిర్గమనమయి పోవును.

11 వైరంభ వాయువు-కీళ్లయందుండి, వాత, పైత్య, శ్లేష్మ, రోగములచే, శరీరమును, క్షీణింపజేయుట మొదలుగాగలవి చేయును.

12 ముఖ్యవాయువు మొమికలయందుండి, ముడుచుట. ఈ మొదలగు పనిచేయును

13 అంతర్యామివాయువు-అంతరంగమునుండి, వాహనమువలె, నడిపించుట మొదలగుపని చేయును.

14 వృష్టివాయువు-ఆకలి, దాహము నిద్ర, స్త్రీకూటమి కలిగించును మల మూత్రములను, విడిపించును.

42 పంచాగ్నులవివరం.

(1) జ్ఞానాగ్ని-ఆత్మయందుండును. జ్ఞానం
(2) కాలాగ్ని-పాదములయందుండును. తిరిగెడము.
(3) క్షుదాగ్ని-నాభియందుండును. ఆకలి.
(4) శీతాగ్ని-హృదయ మందుండును. శీతలం
(5) కోపాగ్ని-నేత్రములయందుండును. తామసం.

43 పంచకోశములు. అంతరేంద్రియములు.

1 అన్నమయకోశము.

అహంకారము (మనస్సు, బుద్ధి చిత్తము) వ్యష్టి,సమిష్టి, భూతములతో కూడిన అన్నమయకోశమనబడును. ఇదే స్థూలాంగము 17 వ పత్రమునందు చూడుము.

వ్యష్టి-అనగా-నీవు-నేను అని అహంకరించుట భిన్న భావము, గలవాడు—సమిష్టి-అనగా-భిన్న భావము. లేనివాడు
భూతములు అనగా మనుష్యాదులు. మృగములుపక్షులు వగైరాలు.

2 ప్రాణమయకోశము.

బుద్ధి, పంచప్రాణులతో గూడిన అనగా ప్రాణవాయువు అపాన వాయువు ఉదానవాయువు వ్యానవాయువు సమానవాయువులతో గూడిన ప్రాణమయకోశము. ఇదే సూక్ష్మాంగము. 41 వ సంఖ్యను చూడుము.

3 మనోమయ కోశము.

మనస్సు కర్మేంద్రియములతో గూడినది అనగా వాక్కు-నోరు పాణి-చేతులు పాదములు-కాళ్లు ఉపస్థ మానము గుదము వీటితో గూడిన మనోమయకోశము ఇదియును సూక్ష్మాంగము. 16 వ పత్రమునందు చూడుము.

4 జ్ఞానమయకోశము.

బుద్ధి, జ్ఞానేంద్రియములతో గూడినది అనగా, శ్రోత్రము చెవులు, త్వక్కు చర్మము, చక్షువు నేత్రములు, జిహ్వా ముక్కు నాలుక వీటితో గూడిన విజ్ఞానమయకోశము ఇదియును సూక్ష్మాంగము.

5 ఆనంద మయ కోశము.

చిత్తము, జ్ఞాతయును, సమిష్టిని గూడిన, ఆనందమయకోశమగును. అనగా మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము వీటి చెడువృత్తులు మాని జ్ఞానముతో చేరిన తొడల ఆనందమయకోశమగును ఇవి శాంతబుద్ధిగల వారియందు సమీపించియుండును.

44 ఈశరీరమునకు మూడు ప్రళయములు

1 వృత్తి ప్రళయము-వృత్తులు పుట్టుచు, గిట్టుచుండును.

2 అవస్థా ప్రళయము-వస్తు అవస్థలు.

3 శరీర ప్రళయము-మృతినొందుట

45 ఈ శరీరమునకు షడ్రుచులును వికారములును గలవు.

(1) ఉప్పు (2) పులుసు (3) కారము (4) తీపు (5) చేదు

(6) వగరు ఇవి ఆరు షడ్రుచులు అనబడును.

46 1 ఆకలి, దాహము ఈ రెండున్ను ప్రాణవాయువు యొక్క వికారములు.

2 శోకము, మోహము ఈ రెండున్ను మనస్సు యొక్క వికారములు.

3 చావు, పుట్టుకలు ఈ రెండున్ను స్థూల శరీరము యొక్క వికారములు.

47 పురుష, స్త్రీ, దేవతారూపములు.

మొదటి ప్రకరణము 11-12-సూత్రములయందు చెప్పబడిన ప్రకారం సృష్టికర్త సృష్టించిన 1 ఆకాశమునను, ఆకాశరాణి అనిన్ని 2 భూమిని, భూమాదేవి అనిన్ని 3 పగలు ప్రకాశము నిచ్చు సూర్యునకు, సూర్యమండలమనిన్ని 4 రాత్రి వెలుతురు నిచ్చు చంద్రునకు చంద్రమండలమనిన్ని 5 నక్షత్రములకు నక్షత్రమండలమనిన్ని 6 సప్తద్వీపాంతరములనిన్ని 7 సప్తసముద్రములనిన్ని 8 పదునాలుగు భువనములనిన్ని (లోకనగా ఈ లేదులోకములనిన్ని) 9 భూమ్యాకాశమధ్యను, ఉత్పత్తి చేసిన గాలికి నధిపతి, వాయుదేవుడనిన్ని 10 అగ్నికి, అధిపతి, అగ్ని దేవుడనిన్ని 11 వర్షము కురిపించను, అధిపతి, ఇంద్రుడనిన్ని 12 జలమున కధిపతి, వరుణదేవుడనిన్ని 13 ఆహార మిచ్చుటకు, నధిపతి, కుబేరుడనిన్ని 14 చప్పన్న భాషలు, నేర్పించుటకు, సరస్వతీదేవి అనిన్ని; 15 అష్టఐశ్వర్యములకు నధిపతి, లక్ష్మీదేవి అనిన్ని, అష్టకష్టములు నిచ్చుట కధిపతి, శనేశ్వరుడనిన్ని, లేక, మూదేవి అనిన్ని, ప్రపంచసృష్టిక్రమములో 37 వ సంఖ్య యందు చెప్పబడిన ప్రకారం ఆర్యులనగా సకలం తెలిసినవారు ఈ పేరులిడిరి.

(1) వసంతఋతువు అనగా చిగురుకాలము.

(2) గ్రీష్మఋతువు అనగా ఎండాకాలము.

(3) వర్షఋతువు అనగా వర్షకాలము.

(4) శరదృతువు అనగా మంచుకాలము.

(5) హేమంతఋతువు అనగా చలికాలము.

(6) శిశిరఋతువు అనగా ఉష్ణం శీతలం మిళితమైన కాలం.

ఈ 6 కాలములు క్రమముగా వర్గింపబడినవి ఇవే నామములనగా కదుపుకు కారణగురుపులు. ఇవి దైవమహాత్మ్యయున్నవి.

48 సప్తద్వీపములు.	49 సప్తసముద్రములు.
జంబూద్వీపం.	1 లవణా ఉప్పుసముద్రం.
ప్లక్షద్వీపం	2 ఇక్షు చెరుకుపాలసముద్రం
3 శాకద్వీపం.	3 సురా కల్లుసముద్రం.
4 శాల్మలద్వీపం.	4 సర్పి నేతిసముద్రం.
5 పుష్కరద్వీపం.	5 దధి పెరుగుసముద్రం.
6 కుశద్వీపం.	6 క్షీరా పాలసముద్రం.
7 క్రౌంచద్వీపం.	7 శుద్ధోదక మంచినీళ్ళసముద్రం.

50 ఈరేడు లోకములు.

ఊర్ధ్వలోకములు అనగా పైలోకములు	అధోలోకములు అనగా క్రిందిలోకములు.
1 భూలోకము.	1 అతల.
2 భువర్లోకము.	2 వితల.
3 సువర్లోకము.	3 సుతల.

4 మహర్లోకము. 4 తలాతల.
5 జనర్లోకము. 5 రసాతల.
6 తపోలోకము. 6 మహాతల.
7 సత్యలోకము. 7 పాతళ

51 అష్టఐశ్వర్యములు. 52 అష్టకష్టములు.

1 దాసీజనము. 1 దాస్యము.
2 భార్య 2 సేవచేయువారు లేకుండుట
3 పుత్రులు. 3 భార్య లేక యుండుట.
4 మిత్రులు. 4 స్వయంకృషి.
5 బంధువులు. 5 చెయి జాచి యడుగుట.
6 వాహనములు. 6 అడిగిన లేదనుట.
7 ధనము. 7 అప్పుబడుట.
8 ధాన్యము. 8 త్రోవ నడుచుట.

పయిన ఉదహరించిన 17 వ సంఖ్యలో హంస ప్రభావము, కొరత, ఉదిగుట నుదహరించడ మయినది.

53 నాడుల వివరము.

1 ఇడానాడి అనగా, చంద్రనాడి, ముక్కుకు ఎడమభాగ ద్వారమనబడును. ఈద్వారము గుండా, శ్వాస, వెలపలివాయువు గర్భములోపలికి లాగును, గర్భములోనుంచి బైటికి విడుచును.

2 పింగళనాడి అనగా, సూర్యనాడి, ముక్కుకు కుడి, భాగ ద్వారమనబడును. ఈ ద్వారముగుండా శ్వాస, వెలపలివాయువు, గర్భము లోపలికి లాగును గర్భములోనుంచి బైటికి విడుచును.

3 ఈ శ్వాస, ఏక నాశికా రంధ్రముగుండా, పోట్లు చూ, వచ్చుచుండును, గాని రెండు నాశికా రంధ్రములగుండా

వెళ్లుచు వచ్చుచుండును. ఈ నాశికారంధ్రములగుండా (ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా) పైభాగముగా ఉచ్ఛ్వాసగర్భములోనికి పోవును అటులనే ఆనాశికారంధ్రమునుంచి (అధోరూపముగా అనగా) క్రిందిభాగముగా నిశ్వాస గర్భమునుంచి బయటికి వచ్చును ఇట్లు దినం ఒకట్రెంటికి సుమారు 21600 సార్లు "హంసోహం" అని జపించుచు--కుడి—యెడమ—నాశికారంధ్రములకు—మారి—మారి తిరుగుచుండును. ఈ జీవియొక్క అనిత్య శరీరమునకు వ్యాధులు కలిగియుండును. అందుకు తగిన వనమూలికలు వల్ల స్వస్థత గును. ఆత్మశ్వాసమునకు యేమూలికయు పనికి రాక పోవును.

54 పంచవన్నెలు.

1 తెలుపు, 2 నలుపు, 3 ఆకుపచ్చ, 4 పసుపు, 5 ఎరుపు వీటి మిశ్రితమువలన, అనేక రంగులు కలుగును అనేకరంగుల పక్షులు, పురుగులు, పుష్పములు, పండ్లు. వస్త్రాలు, వృక్షాది. మనుష్యులకు, మృగములకు, పుష్టతను ఇన చాయగలదు వీటి కన్నిటికి. రూపసౌందర్యములుగలవు కురూపరూపములు కూడా గలవు. ఆకాశమునందు అనేక వన్నెలుగలవు ఇదిఅంతయు దైవమాయ ఐయున్నది. వీటి కన్నిటికంటె కపటముల కలిమాయ మించిన వన్నెయగును.

55 పంచాంగగణితము యొక్క మేషరాసులు

1 మేషము అనగా—మేక	7 తులా అనగా త్రాసు
2 వృషభము ,, ఎద్దు	8 వృశ్చికము ,, తేలు
3 మిధునము ,, జంట	9 ధనస్సు ,, విల్లు
4 కర్కాటకము ,, ఎండ్రకాయ	10 మకరము ,, మొసలి
5 సింహము ,, సింహము	11 కుంభము ,, కడవ
6 కన్య ,, పడుచు	12 మీనం ,, చేప

56 నవగ్రహములు	57 అష్టదిక్పాలకులు
1 సూర్యుడు	1

2 చంద్రుడు	2 అగ్ని
3 అంగారకుడు	3 భరద్వాజుడు
4 బుధుడు	4 విశ్వామిత్రుడు
5 బృహస్పతి	5 వసువుడు
6 శుక్రుడు	6 వాయువు
7 శనైశ్చరుడు	7 కుబేరుడు
8 రాహువు	8 ఈశానుడు
9 కేతు	

58 అయనములు. చతుర్దిక్కులు అష్టదిక్కులు.

1 ఉత్తరాయణము. | 2 దక్షిణాయనము

1 పూర్వ

సూర్యోదయము

7 ఉత్తరం

3 దక్షిణం

5 పశ్చిమ

59 భూతముల పుట్టుక.

1 అండజములనగా—గుడ్లు—వీటివల్ల—పక్షులు, సర్పములు, కీటకములనగా పురుగులు, తొండలు, బల్లులు చీమలు, నల్లులు, మొదలయినవి, ఇవిగూడ బలుగలవి, గుడ్లలోనుంచి ఉద్భవించినవియగును గుడ్లు సంభోగమువల్ల కలిగినవి.

2 పిండజములు లేక జరాయుజములు అనగా పిండములు దీనివలన, నర అనగా మనుష్యాదులు, మృగ అనగా నాలుగుకాళ్ల జంతువులు అనగా పసు అనగా పశువులు, మర్కటము అనగా కోతి, మార్జాలము అనగా పిల్లి, శునకము అనగా కుక్క మూషక అనగా ఎలుకలు, పందికొక్కులు, ఇంకా ఉండబడ్డ మృగములు మొదలయినవి యోనివల్ల బుట్టినవి అగును పిండములు సంభోగమువల్ల కలిగినవి యగును ఇవి చెవులుగలవి.

3 ఉద్భిదములు అనగా నీళ్లమీద బుడగలు దీనివల్ల మత్స్య అనగా చేపలు, కూర్మ అనగా తాబేలు, మండూకము అనగా కప్ప, కీటకములు అనగా పురుగులు కర్కాటకము అనగా యండ్రకాయ, శంఖ అనగా శంఖు, మౌక్తికములు అనగా ముత్యములు మొదలయినవి నీళ్లయందుగలుగును. వీటికి నీళ్లే ఆధారము వీటిలో కొన్ని గుడ్లలోనుంచిన్ని కొన్ని నీటివల్ల ఉద్భవించినవి యగును. కొన్ని వర్షబింధువుల వల్ల, ముత్యములు వగైరాలు ఉద్భవించినవి యగును,

4 స్వేదజములు అనగా చెమట నీటివలన, చీరపేలు, పిసుదులు పేలు, మొదలయినవి పుట్టును ఇవిగాక మనము చూచే పురుగులలో, నో ధాన్యములయందున్ను, అనేకవిధములయిన వస్తు,

ఫులయందును, అణువృక్షంటె అనగా అవాలువిత్తనముకంటె మరిన్ని వటబీజమనగా మర్రి విత్తనముకంటె, చిన్న పురుగుల. ఉత్పత్తి, అసృష్టించే, సృష్టికర్తకే, గోచరము గాని, ఇతరుల నెవ్వరికి గోచరము కాదు.

5 భూరుహములు లేక ఉద్భిజ్జములు అనగా తరులనగా చెట్లు, వృక్షములు, మానులు, లత అనగా పాకేతీగ, గుల్మమము అనగాపొద, చిన్న చెట్లుమొదలయినవి, మరిన్ని ధాన్యాదులు మొదలయినవి, విత్తనములు, వలన బుట్టినవి యగును.

6 శిల అనగా రాళ్లు మొదలయినవి, భూమియందు ఉత్పత్తి అయినవి అగును.

60 ఇట్లు సృష్టించిన, సృష్టికర్తను, స్తుతించినందువలన మోక్షము పొందుదురనిన్ని విగ్రహారాధనచేయుట వలన మోక్షము పొందరని సృతి చెప్పుచున్నది. ఇట్లుండగా.

61 పారంపార పరంపరముగా "ఆర్యులు" అనగా సకలం తెలిసిన వారు విగ్రహారాధనచేసి, "దక్షిణాం సమర్పయామి" అన్న వచనము చొప్పున అందున వచ్చే కానుక ఫలితము అనుభవించవలెను చూడగా మహాఅద్భుతముగా నున్నది నితరుల విషయమున గురించి, విచారింప నేల ఇప్పుడైనను బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది విగ్రహారాధన నివర్తించుకుని, అందుకు బదులు నిర్గుణారాధనము నవలంభించి అనగా భగవంతుండొక్కడేయని తలంచి, అసృష్టించిన,సృష్టికర్తకు "నైవేద్యంసమర్పయామి" అన్నవచనము చొప్పున వండిన పదార్థములను, ఫల, ఫలాదులను, అయునకు అర్పణచేసిఅనగా సమర్పించి భుజించడము వలన మోక్షముగలుగును ఈవిషయమై ఈగ్రంథము న 6 వ పత్రము, 18 వ సంఖ్యనున్ను 4 వప్రకరణములో పరమార

సాక్ష్యమయిన మంత్రముల అకరున 37 వసంఖ్యనుచూడుము. వారి
న్ని ఈవిషయములో సగుణారాధన—నిర్గుణారాధన అని రెండువి
ధములయిన ఆరాధనలు గలవు

62 సగుణారాధన అనగా పైన చెప్పిన ప్రకారం విగ్రహారా
ధనయునుటకును విగ్రహారాధనవలన హిందువులు మొద్దలయినటువం
టివారు — "శివ"—హింసచేసి అఫలము ను. అనుభవించుచున్నా
రు పైన ఉదహరించిన కానుకస్ఫలమున్నూ, ఈ శివహింసఫలమున్ను
ఈ రెండును ఇహలోకసౌఖ్యము కేగాని పరలోకసౌఖ్యమునకుంగాదు

63 నిర్గుణారాధన అనగా విగ్రహారాధన వివర్జించుటు, భగవం
తుండొక్కడే యని, అర్థముగను ఆయనను స్తుతించినందున దోషో
షమున్ను కలుగదు గనుక. ఇహ, పర, లోకముల రెంటియందును
సౌఖ్యముగలుగును ఈ విషయము 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మోపాసము
ప్రథమ పత్రమునందు తెలియపర్చబడియున్నది దయచేసి చూడుము
తుదకు, మేలు, కీడు, తెలిసిన వారి, వారి, యిష్టానుసారముగా
నడుచుకొనవచ్చును

64 భూతములయొక్క పుట్టుక భేదములు:

కదిలెడిజంతువులయందును, కదలకయుండెడి వృక్షాదుల
యందును కదిలెడి జంతువులు శ్రేష్టమగును,

65 భూతములలో పుట్టుక (1) యోనివలనను (2) గుడ్లవలనను
(3) భూమివలనను (4) చెమటవలనను (5) భ్రమరము నేతుమ్మెద,
కీటకములు అనే పురుగులను దెచ్చి తాను చేసిన మట్టిగూటియం
దునుంచి మూతులు కప్పి, ప్రతిదినము, ఆగూటి చుట్టు, ప్రణవనాద
మనగా "ఓం" అనే ఝంకారమును (ప్రయోగించిన మీదట అ
నగా) చేసిన మీదట పక్షాదివములు కాగానే, పురుగులు, తుమ్మెద

స్వరూపములు పొందిన వలనను (6) మలమువలనను (7) నీటి వలనను (8) విత్తనములవల్లన కదలక యుండెడి వృక్షాదులు, 9 శిలారాళ్లు భూమియందును పుట్టినవియగును. ఇట్లు, పుట్టిన జంతువులలో, అనేకములగు కాళ్లు కలిగియు, (2) భూమియందు పాకుటయు (3) నాలుగు కాళ్లు కలిగియు (4) రెండు కాళ్లు గలిగిన వియు (5) కొన్నిటికి రెండు కాళ్లు గలిగియు రెక్కలు గలిగినవి గానున్ను, రెక్కలు లేనివిగానున్ను, మూడును (6) కాళ్లు రెక్కలు లేని చెట్లు మొదలయునవన్ని శిలారాళ్లు స్థావరముగానుండును అందు నీమనుష్యులు శ్రేష్టమునుదురు గనుక పైన చెప్పిన మధుపము నే తున్నాద విషయములో "భగవంతుని" మహిమను యెంతని కొని యాడవచ్చును. గ్రహించండి.

66 అండాండం, పిండాండం, బ్రంహ్మాండం

అనుట వ్యాఖ్యానము.

అండం పిండం బ్రహ్మాండములు అనుట

లక్ష్యార్థము.

వ్యాఖ్యానము అనగా బట్టబయలుగా కను బడునది.

అండాండం అనగా:— చక్రం గుండ్రనివస్తువ పృథివి కల్లను అవును.

పిండాండం అనగా:—స్థావర జంగములనబడును. అనగా నిలకడగా వున్న వస్తువులు అనగా భూమిలో మొలచేవి అన్నియు కదలని వస్తువులు అచరా అని కూడా అనబడును వీటికి "జీవి" కలదు గాని "అజీవికి" వికారపు గుణములు లేవు.

బ్రహ్మాండ మనగా:—అనేకరంగులు గల ఆకాశము.

67 లక్ష్యార్థము అనగా--బట్టబయలుగా కనుబడునది.

త్రికూటము.

ఖండము అనగా:—1 కనుగ్రుడ్డు తెల్లనది ఉదకం (1) జ్ఞాన శక్తి. ఆ తెలుపులో మెరుస్తి గీతలు పృథివి (2) క్రియాశక్తి

పిండము అనగా:—2 కనుగ్రుడ్డులో తెలుపు మధ్యను నల్లనిగ్రుడ్డుగా పూడ వస్తువ అగ్ని (3) ఇచ్ఛాశక్తి.

బ్రహ్మాండ మనగా:—3 నల్లని గ్రుడ్డులో మధ్యనున్న బిందువు అనే స్ఫటికపు సిలమువంటి పావ వాయువు (4) ఆదిశక్తి, బిందువుమధ్యనున్న తళతళ యను వెలిగెడి అనే జ్యోతి ఆకాశము (5) పరాశక్తి. ఆజ్యోతి నిష్కళంకము అనే పరబ్రహ్మం. ఆనిష్కళంకలోనే పంచవర్ణకిరణములు గలవు ఆనిష్కళంకయునే కాంతివలననే జగత్తు కానవచ్చును ఆనిష్కళంకయనే సిలనుంచిన పాపను **ముక్తికాంత** యనబడును పంచ శక్తులే ఆకాశపంచ భూతములు.

68 శ్లోకం. భ్రమేణాపం భ్రమేణార్థం భ్రమేణో పాపకం మనః భ్రమేణేశ్వర శాపత్వం భ్రమమూల మిదంజగత్। అని యున్నది గనుక;

భ్రమే భ్రాంతి భ్రాంతే వాంఛ భ్రమేమాయ ఈమాయ ను వదలనదే పాశ బంధకమనే భ్రాంతి స-శరీరులందరును అనగా నాశస్థిరముకలవారు భ్రాంతిలోనే యున్నారు అ-శరీరులకు భ్రాంతి లేదు అనగా బ్రహ్మజ్ఞాని అని అర్థం! సర్వము భ్రమ! జగత్తుకంతా భ్రమే మూలకముగానున్నది ఈము క్రీకాంత,మాచే వస్తుటియందు భ్రమకలిగించును అవి యున్నయు "మిథ్య" అనగా నాశనము యేవ స్తువులు "దృశ్య" దృశ్యము,, కనుబడది .యావత్తు కల్ల ఈజగత్తు యావత్తు కల్ల మాయకు అంత్యము లేదు ఇట్టిమాయను గుర్తెరుగు టకై ఈగ్రంథమును చూడుము ఈగ్రంథము నందున్న వేదాంతమే భ్రాంతి రహితము వేదాంతమనగా బ్రహ్మజ్ఞానము ఈబ్రహ్మజ్ఞాన మే బరమపదమని గ్రహించినవారు విదేహకైవల్యంబునం జెందు దురనుటకు సందేహము లేదు. విదేహకైవల్యమనగా బ్రహ్మము నందైక్య మగుట జననమరణములు లేవని అర్థము.

జీవాంగతనువులు	70 ఈశ్వరతనువులు.
1 జీవాత్మ	1 ఆనంద
2 పరమాత్మ	2 చిన్మయ
3 అంతరాత్మ	3 చిద్రూప
4 నిర్మలాత్మ	4 శుద్ధ

71 బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

అనగా

గృహస్థాశ్రమములోనుండి ప్రపంచమాయను మరచి యల్ల ప్పుడు భగవంతుని కొరకు యాడే చిద్విలాసమే బ్రహ్మజ్ఞానానంద మనబడును.

73 సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణమునకు కలిగిన ద్వంద్వములు.

1	జననము	మరణము
2	సుఖము	దుఃఖము
3	సగుణము	నిర్గుణము
4	పుణ్యము	పాపము
5	స్వర్గము	నరకము
6	సమిష్టి	వ్యష్టి
7	ధర్మము	అధర్మము
8	ఆకలి	దప్పి
9	జ్ఞానము	అజ్ఞానము
10	కర్తృత్వము	భోక్తృత్వము
11	సత్తుపరమాత్మ	చిత్తుజీవాత్మ
12	అవ్యక్తము	వ్యక్తము
13	అక్షయుడు	క్షయుడు
14	భ్రమ అగు	భ్రాంతి పొంద
15	కలిమి	లేమి
16	ఉన్నది	లేనిది
17	బంధము	నిర్బంధము
18	వివేకము	అవివేకము
19	శోకము	మోహము
20	ఎఱుక	మరుపు
21	సంకల్పము	వికల్పము
22	చేయదగినది	చేయరానిది
23	జీవి	నిర్జీవి
24	ఆత్మ అంతరాత్మ పరమాత్మ.	అనాత్మ
25	మేలు	కీడు
26	సశరీరము	అశరీరము
27	సత్యము	అసత్యము
28	రజోగుణము	తమోగుణము శాంతము శమము దమము
29	మంచి	చెబ్బరి
30	దృక్కు	మిథ్య
31	దృశ్యము	అదృశ్యము
32	జన్మము	పునర్జన్మము
33	స్థూలశరీరము	సూక్ష్మశరీరము
34	తేజఃపుంజము	తిమిరసంఘము
35	వెలుతురు	చీకటి
36	విద్య	అవిద్య
37	కామక్రోధములు	రాగద్వేషములు
38	మోక్షము	విదేహకైవల్య [illegible]

ఈ మొదలగు ద్వంద్వములను ఈ సాంఖ్యమనే శరీరలక్షణ మునందలి. ఉన్న వాటిని గ్రహించి శాంతి శమదమాది గుణములు కలిగి ఈ దిగువ నుదహరించిన గురుబోధ ప్రకారము నడుచుకున్న మొదల బ్రహ్మజ్ఞానము పొందేమార్గమును కనుగొనగలరు.

73 గురుబోధ

ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమునందున్న 3 వ పత్రము లో, విషయాదుల ఫలసూచికయను మొదటి ప్రకరణము నందున్న ప్రపంచ సృష్టిక్రమము చక్కగా తెలిసి ఈ రెండవ ప్రకరణ "సాంఖ్యము "అనే శరీరలక్షణము" నందు—దృష్టి—నిలిపి— చదివి శరీరములో నుండు పరి—పరి—విధములయిన, శిల్పములు క్లిష్ట- తరములు—22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, ఈ 7 పత్రములలో నున్న ఇంద్రియముల చర్యలు మొదలైన వాటి పని యేమిటో అని గ్రహించినవారినే ఇంద్రియజ్ఞానము తెలిసినవారనబడుదురు. మరి న్ని, 3 వ ప్రకరణమునందున్న "తారకము" అనే దేహజ్ఞా నము లేక తత్వజ్ఞానము చూచేటంత శక్తిగలుగును వీరిని అభ్యాసికు లనబడుదురు. అభ్యాసికులనగా జ్ఞానబోధ నేర్చుకునే వారవు దురు జ్ఞానబోధః ఆత్మస్వరూపాను భవమును కలుగ జేయు జ్ఞానము ఈ జ్ఞానమును పొందనివారు పామరులనబడుదురు పామరులనగా. భగవద్భక్తులు కారని అర్థమగును జ్ఞానమార్గమున అజ్ఞానులనబడుదురు.

1 "సాంఖ్యముయొక్క"

ప్రథానము ముగిసెను.

మధురమైనటువంటి

పలుకులచే స్తుతింపబడ్డ అన్నిటి కర్తకు

నమః—నా—నమస్కారము.

"ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః"

4వ పీఠిక.

తారకయోగము ఆరంభము.

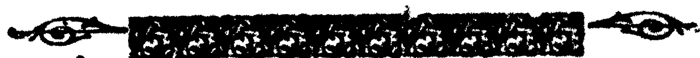
శ్రీ మదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా పరమేశ్వరా పరమపావనా భక్తజనరక్షకా కరుణాకరా దీనజనశరణ్యా దీనరక్షకా దీనపరాయణా దీనబంధో దీనదయాపరమూర్తి భూతదయా పరమూర్తి నరకాంతకా జనార్దనా పరమపురుషా పరంజ్యోతిస్వరూపా పరంధామా పరాత్పరా సకలతత్వార్థ సిద్ధిప్రదానాయందుదయగలవాడవై బ్రహ్మజ్ఞానానందము లోచేరిన "సాంఖ్య"మనే శరీరలక్షణమును సంపూర్తిగావించి నటువలె, 2 వది "తారక"మనే తత్వజ్ఞానము జననమరణాది విషయములను, పునర్జన్మ ప్రారబ్ధకర్మములు మొదలైనటు వంటివాటిని తరచి రచియించుటకై "సావిత్రి" దేవిని నామన స్సుయందునిలిపి అమృతగుటికలతో సమానమైనటువంటి వాక్యములచే రచియింపఁజేసి ఇంద్రియ, జ్ఞానులను తత్వ జ్ఞానులుగా చేయుటకై నిశ్చలభక్తితో నిన్ను ధ్యానించు చున్నాడను.

2. నాకుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంకుమకోటురాలైన నందిగాం తులశమ్మగారికి సదాకృతజ్ఞుడనైయున్నాడను.

3. ఇందలి తప్పులుమన్నింప పండితులుప్రార్థితులు.

విధేయుడు,
యర్రా రామస్వామి,
పోష్టుమాష్టార్.
అలకట్టుతోట,
రాజమండ్రి.

భూతదయాపరుడైనట్టి
ఈశ్వరునకు
నమః నమస్కారము.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

3 వ ప్రకరణము.

2 తారకము.

అనగా

దేహాజ్ఞానము లేక తత్వజ్ఞానము

14 శ్లో॥ శ్రీవైకుంఠ పదంబు గోరి మదిలో, సేవింతు సల్లక్ష్మణున్
శ్రీవత్సాంకుని నిష్కళంకుని మహా, శేషాహిపర్యంకునిన్
దేవాగ్రామణి నాశ్రితామరమణిన్, సత్యాక్షరధ్యామునిన్
భావాతీతుని భద్రశైలగుణయున్, భద్రేశ్వరున్ రామునిన్

1 ప్రపంచ సృష్టి క్రమము.

12 వ పత్రములో 24-25 సంఖ్యలయందు సకల-చరా-చర- అని ఉదహరించిన వాక్యముల అన్వయం ఈ దిగువ ఉదహరించబడినది.

2 సకల-చరా-చర-అనగా-కదిలికగల వస్తువులు సకలభూతములన్నీ (2) కదిలికగలగనివియున్ను యుస్థావరజంగములన్నీ, అర్థమగును. వీటిపుట్టుక విషయమై 33, 35 పత్రములలో 59,64 సంఖ్యలను చూడండి

3 ఈ కలియుగమునందు ఈ రెంటిని సృష్టికర్త సృష్టించెను. ఈ రెంటివలన ఈ కలియుగము ప్రకాశించబడుచున్నది. ఈ రెండింటి గతుల విభజన ఈ దిగువ ఉదహరించబడినది.

1 వ తరగతి.

2॥ టీ॥ సకల, అనగా, సకలగ్, భిన్న, అని అర్థమగును.

4 చరా అనగా కదిలెడి వస్తువులు అవి అనగా భూతముల నబడును భూతములు, అనగా, (1) మనుష్యాదులు, (2) జంతువులు లేక మృగములు, (3) పక్షులు (4) సరీసృపములు అనగా, క్రిమి, కీటకములు, పురుగులు మొదలైనవి నాలుగు విధములగును వీటిలో (1) మనుష్యాదులయందు కొంచెనాలుకయున్ను, పరమాత్మ ప్రతిబింబమున్ను ఉన్నందున ఆత్మజ్ఞానము కలిగి మాట్లాడగలశక్తి కలిగెను. ఆత్మజ్ఞానము కలిగిన్ని కొంచెనాలుక లేనియెడల మాట్లాడ శక్తి కలుగదు (2 వ ది) జంతువులలోనున్ను (3 వ ది) పక్షులలోనున్ను, పరమాత్మ ప్రతిబింబము లేనందున మాట్లాడేటంత శక్తి కలుగలేదుగాని నాలుక వలన కూత అనే శబ్దము కలిగెను. ఆకూత శబ్దమే వాటికి భాషాంతరము (4 వది) పురుగులు మొదలైనటువంటి వాటికి నేత్రదృష్టి మాత్రం కలదు ఈ భూతములు వాటి వాటికి తగిన ఆహారములను భుజించుచుందురు.

2 వ తరగతి.

5 (2) అచరా అనగా కదలనివస్తువులు లేక స్థావరజంగములు అనబడును. స్థావర జంగములనగా (1) తరు (2) లత, 3 గుల్మము (4) పర్వతములు మొదలైనవి నాలుగు విధములగును ఉద్భిజ్జమే నేలను ప్రక్కలించుకొని పుట్టిన వాటిలో తరు అనగా వృక్షములు (2 వది) లత అనగా పాకేతీగ (3 వది) గుల్మము అనగా పొద, చిన్నచెట్లు కసవు (4 వది) పర్వతములు అనగా కొండలు

తత్వజ్ఞానము

చెట్లవివరము

మొదలైనవాటికి "జీవి" కలదు గాని ఆత్మజ్ఞానము లేదు. అనాత్మ యనబడును

6 ఈ చెట్లకు నీరే ఆధారము అనగా భూమియందలి చెట్లవేరులను కలిసి రసమగును. చెట్టు మొదటనుండి కొనవరకు చెట్టునంతటను వ్యాపించుచూ పోవును. ఆ చెట్టు ఆ రసమును తనవేరుల చేతను ఆకుల చేతను ఆకర్షించును రావిమొక్కను, వేపమొక్కను కలిపి, భూమిలో మొలవేసిన మొదల, ఈ రెండున్ను కలిసి ఎదుగును. ఒకవృక్షము మీది జంటలలో మరొక వృక్షపు, విత్తనము పడిన మొదల మొక్క మొలుచును. గాని అంతగా పెద్దచెట్టు కానేరదు. వీటిని "బదనిక" అనబడును. చెట్ల మీదికి తీగలుగల చెట్లు పెన వేసుకొంటూ పాకును మామిడి మొక్కకును ముసుమామిడి చిన్నకొమ్మను కలిపిన మొదల అంటుమామిడి అనబడును. చెట్ల కొమ్మలు గాలివలన ఒకటి కొకటి రాపాడిన మొదల అగ్ని ఉత్పత్తి యగును. ప్రపంచమునందుండు, వృక్షములన్ని రకములని చెప్పుటకు వీలుగాను ఈ చెట్లయందు మొందపోకుటచేత. వాతావరణము, వాయువువలన. కనులకు, శక్తియు కలుగును ఈ చెట్లలో వివిధములైన చెట్లుగలవు ఈ చెట్లు, ఆకులు, పుష్పములు, వివిధములైనట్టి రంగులుగలవిగానుండును. ఈ చెట్లలో సువాసన, పుష్పములు గల చెట్లు గలవు మరియొక విచిత్రము కలదు. అది అనగా గుల్మము అనే మూలికములు గల చిన్నచెట్లు భూమియందు ఉత్పత్తి యైనవాటికి స్పర్శ తగిలినను ఆకులు ముడుచుకొనును మరల కొంతసేపటికి ఎప్పటివలెనే ఆ-ఆకులు వికసించును. వీటిని స్పర్శకన్నిక అనబడును. మరియొక చిన్న

చెట్టు గలదు దాని ఆకులు, ధూల శరీరమునకు తగిలినచోటకల దుర దగలుగును. దీనివల్ల కొద్ది బాధకలుగును. దీని పేరు దూల గొండి చెట్టు, అనబడును. ఈ చెట్ల వేరులు, దుంపలు, తీగెలు, బె రడు, ఆకులు పుష్పములు, కాయలు, పండ్లు, పాలు, రసము, జిగు రు వీటిని వనమూలికలు అనబడును వీటిని బట్టి ఔషధములను పర్పరుచుదురు. "జీవికొక్క అనిత్య శరీరమునకు" వ్యాధులు కలుగును. ఈ వనమూలికల ఔషధముల వలన వ్యాధులు స్వస్థమగును. అంత్యశ్వాసమునకు యేవనమూలిక ఔషధము పనికిరాకపోవును. ఈ చెట్లకున్ను వ్యాధులు గలవు. చావున్ను కలదు ఈ ప్రపంచమునందున్న చెట్ల "సంఖ్య" సృష్టించిన సృష్టికర్త అంత రంగమున నుండును. గాని, సప్తమహా ఋషులునహా కనిపెట్టలేక పోయిరి. ఈ చెట్లవేరులు, దుంపలు, తీగెలు, ఆకులు, పుష్పములు కాయలు, పండ్లు, నీటిమీద తేలుచున్న చెట్ల కూరలు. కసవువగై రాలు, మానవులకును. మృగములకును, పక్షులకును, పురుగుల కును. వారి వారికి తగిన ఆహారములగును. వీటికిన్ని వ్యాధులు, చావుగలదు.

7 వీటికి ఈ ఆహారములేనా ! మరియేవైనా, ఆహారములు గలవా అని శంకరాగా యిందుకు ఉదాహారణములు.

12 వ పత్రము-24 వ సంఖ్యానందున్ను 42 వ పత్రములో 4 వ సంఖ్యానందున్ను.—

1 టవ తరగతిలో

1 మానవుల

ఆహార విషయమై వున్న వాటి వివరము

8 (1) మానవులలో (1) పంచపదార్థములు (2) పిండివంట

లు (3) అన్నపానీయములు, మొదలైనటువంటివి (4) సాధాన్యము లనగా పప్పువగైరాలున్ను (5) కాయకూరలు (6) కందమూల పదార్థములు (7) ఫలఫలాదులు, ఇదిగాక, వారివారికి ఇష్టమైన (8) మాంసము (9) చేపలు వగైరాలు (10) షడ్రుచులు అనగా కారము, ఉప్పు, పులుసు, తీపు, చేదు, వగరు వగైరాలు, భక్షించుచుందురు. సుగంధ వాసనలలో మునుగుచుందురు. (11) మధుపానము వగైరాలు త్రాగుదురు. మరికొన్ని అరణ్య ప్రదేశములలో నున్నవారిలో కొందరు నరమాంస భక్షణచేయుదురు.

2 వీటిలో మధుపానము, నీచపదార్థములను, నివర్తించి, మిగతపదార్థములను, భుజించుచున్నవారు, శ్రేష్ఠులగుదురు. మరికొన్ని ఉత్తములగుదురు.

ఈమానవులలో వున్నతమైన చాయ రూప సౌదర్యములు గలవు కురూపములు కూడాకలవు వారికి వివిధములైన గుణములు కూడా కలవు.

2 మృగముల

ఆహారవిషయము

9 (1) చతుష్పాద జంతువులలో అనగా నాలుగు కాళ్లజంతువులు (1) చెట్ల కొమ్మలపట్టున్ను చిన్నకొమ్మలు, ఆకులు, కాయకూరలు, ఫలాదులు, సాధాన్యములు, తినివస్తువులు, పిండివంటలు, తవుడు, కసవు వగైరాలను భుజించుచుండును. జలము, కముగు, త్రాగును.

(2) పులులు వగైరాలు, మాంసము మాత్రము భక్షించును, జలము త్రాగును.

(3) కుక్కలు వగైరాలు, అన్నపానీయములు పిండివంటలు

ఫలాదులు, కూరలు, మాంసము, మత్స్యములు, వగైరాలను, భక్షించును.

(4) ఎలుగుగొడ్డు, అన్నపానీయములు, కందమూల పదార్థములు పండ్లు వగైరాలు, భక్షించును. పుట్టలలోనున్న చీమలను పీల్చును. తేనె త్రాగును. మధుపానము వగైరాలు, త్రాగును.

5 పందులు వగైరాలు, మలము, అన్నపానీయములు, కందమూల పదార్థములు, పండ్లు, తవుడు భక్షించును. గేదెలువలె బురదలో ద్రొల్లును వీటిని పంచమహాపాతకులనబడును.

10 (2) ఈ జంతువులలో, మధుపానము, నీచు పదార్థములను నివర్తించి మిగత పదార్థములను భక్షించునవి శ్రేష్ఠమగును. ఇవి మధ్యమం

ఈ జంతువులలో, వివిధములైన జంతువులు ఉన్నవి వీటికి వివిధములైన గుణములున్ను కలిగిఉన్నవి,

3 పక్షుల,

ఆహారవిషయమై

11 (1) పక్షులు, అన్నపానీయములు, ఫలాదులు, తీపు, మాంసము మత్స్యములను, పురుగులను, భక్షించును మధుపానమును త్రాగును ఈపక్షులు, పురుగులను భక్షించనియెడల మనుష్యులకు, మృగములకు పురుగులవల్లచాలా హానికలుగును. ఇవి యేఅధమం.

12 (3) పక్షులలో, ఫలాదులు భక్షించినవి శ్రేష్ఠమగును.

ఈ పక్షులలో వివిధములైన పక్షులు ఉన్నవి. వీటికి వివిధములైన గుణములు కలవు.

4 పురుగుల,

ఆహారవిషయము

13 (1) ఫలాదులలోనున్ను, చెట్లయందున్ను, ఆకులయందు న్ను, కసవులోనున్ను కాగపువస్తువులలోనున్ను, పుస్తకములలోను న్ను మట్టిలో పుట్టిన చెదలున్ను వస్త్రములయందున్ను తేనెటీగలు, నానాధాన్యములలో ఉద్భవించిన పురుగులు శ్రేష్ఠమగును. ఇవి ఏటి యందు పుట్టినవైనా వాటినే భక్షించును ఇవి అందునే నశించును పురుగులలో ఉత్తమైనవి అగును.

14 (2) చెమటవలననున్ను జలములోనున్ను భూమిలోనున్ను నీచువస్తువులలోనున్ను, భూతములశరీరమునందున్ను పుట్టినవి, పురు గులను పురుగులు చేపలను చేపలు, తినును నీచువస్తువులో పుట్టినవి ఆనీ చువస్తువుననే తినును, నశించును ఈ పురుగులు ఏశరీరమునందు పుట్టిన నులశరీరరక్తమును పీల్చును. నల్లులు నరశరీరరక్తమునుపీల్చును దోమ లు వగైరాలు భూతములశరీరరక్తమునుపీల్చును. ఇవి మధ్యమమగును.

15 (3) మలములోనున్ను, ఉగదుగుంటలలోనున్ను భూత ముల గర్భములలోనున్ను, పుట్టినవి, పంచమహాపాతకులనబడును. ఇవి అధమం ఈ 3 రకములు ఏవస్తువునందు పుట్టినవైనా ఆవస్తువు ననే తినును ఆరక్తమునే పీల్చును అందునే నశించును.

16 ఈపైని ఉదహరించిన నాలుగు వర్ణములలో కాయకూర పదార్థములు, ఫలాదులు భక్షించినవి. శ్రేష్ఠమైన వర్ణములుగా కనుబడుచున్నవి. ఈ పురుగులలో వివిధములైన పురుగులుగలవు. వివిధములైన గుణములున్ను కలవు.

భగవంతుడు,

(ఈ పైని ఉదహరించిన మానవులను, మృగములను, పక్షులను, పురుగులను, 42 వ పత్రము 1 టవ తరగతిలో వివరించిన ప్రకారము ఈ కలియుగమునందు ఈనాలుగు వర్ణములను సృష్టించిన సృష్టికర్త వారి వారి ప్రారబ్ధకర్మాను సారమును బట్టి వారి వారికి తగిన పదార్థములను నిర్ణయించి యున్న వాటిలో మనకు తగిన పదార్థములను భుజించుచు మనము అష్టైశ్వర్యములను, అష్టకష్టములను పొందుచు ఆసృష్టించిన సృష్టికర్తైన మహాదేవుని మనము మరచి అనిత్యమైనటువంటి వ్యాపారములను జరిగించుట వలన వారి వారి కర్మములు వారు వారు అనుభవించగలరని (కోపం తాపం పాపమెరుంగదు అన్న తత్వజ్ఞానము చెప్పెను) ఆమహాదేవుడు లేశమాత్రమైన మన యందు కోపముంచక ప్రపంచమును పరిపాలించుచున్నాడు. ఈ విషయమై ఈ దిగువ ఉదహరించిన 29 వ సంఖ్యనందున్న ఆమహాదేవుడు నిర్ణయించిన ఆరు ఋతువులయొక్క చర్యలను శ్రద్ధతో చదివిన యెడల గోచరమగును.

17 ఈ పైని చెప్పిన చెట్ల విషయములో తాటిచెట్టు, ఈతచెట్టు; టెంకాయచెట్టు, జీలుగచెట్టు, అన్ని కార్యములకు ఉపయోగించును,)

18 ఈ చెట్లలో టేకు వృక్షము మహాశ్రేష్ఠమైనది అగును ఈ చెట్లవలన గృహములు వగైరాలు కట్టుకొని యెదరు.

19 ఈ చెట్లలో మర్రి వృక్షము విస్తారమైన నీడనిచ్చును.

20 ఈ చెట్లకు నీరే ఆధారము. గాలి వలన చాలావృద్ధి పొందగలవు. ఈ చెట్లలో సంజీవి అనే వనమూలిక గలదు.

21 సుగంధ వాసనలలో గంధపుద్రవము మహాప్రసిద్ధమైనది యగును. చెట్లలో విషముగల చెట్లు వున్నవి. సకలౌ షధములకు మిక్కిలి కాపుకలో యున్నది. భూమియందున్నట్టి కొండలయందున్ను గొప్ప అరణ్యములు గలవు. అరణ్యమనగా ఇప్పై నివివరించిన. చరా—చర—జంతువులు నివసించే స్థలము గును. భయంకరముగా ఉండే భూమియున్ను. దిబ్బలమీద ఉండే చెట్లున్ను, దిట్టి అడవి అనబడును. ఈ మొరాలి అనే స్థలము లో చెట్లున్ను, ఉదకమున్ను ఉండవను మహాలాగును ఎడారి అనే స్థలము యిసుకభూమిగా ఉండును. చాలా దూరము బట్టబయలుగా ఉండును.

22 చెట్లనున్ను, తుప్పలనున్ను, నరికి, వంటచెఱకులు క్రింద వాడుకొందురు. ఈ చెట్లను. తుప్పలను, నరికే వానికి పాపము పొందునా! పొందదా అని శంకరాగా ఇందుకు ఒక యుక్తిమానము చెప్పుటకు కారణమైనది అది అనగా మనుష్యులగువారు ఒకరిని చంపజాలరు. లోకమందుగల సకలకార్యములను ఈశ్వరుని ఆజ్ఞ చేత జరుగుచున్నవి. ఓధర్మరాజా! గొడ్డలిచేతబట్టుకొని చెట్లను నరికెడివాడు, ఆచెట్లను నరికిన పాపమును, పొందునా పొందడు—ఆగొడ్డలిచేత చెట్లను నరికెడి మనుష్యులు అందునవచ్చెడి పాపములను బొందరు. అటువలెనే, సమస్త కార్యములను చేయువా డు ఈశ్వరుడనెడి తలంపు మనస్సున దృఢముగా నుంచినను చాలును. అట్టి సంకల్పము మనస్సునందున్న మన్యుము కొంత దు ష్కార్యములైనను కర్మానీనత వలన చేసిన యెడల అట్టి పాపము వానికి రాజాలదు. ఓధర్మరాజా! మనము చేయు కర్మ ఫలమంత యు ఈశ్వరునికే యగునుగాని మనది కానేరదు. కర్తృత్వము

యుద్ధము చేసి యుద్ధమందున చచ్చినందున నీకు పాపముకలుగదు ఆచచ్చిన వారియొక్క యే పూర్వకర్మములు వారిని చంపినవో నీకు తెలియదు వారి వారి కర్మములను ఈశ్వరుడు ఎరుగును. కావకుండుటకు ఎవరికిని శక్యముకాదు. వారి వారి పూర్వజన్మములయందు చేయబడిన కర్మములను బట్టి ఈశ్వరుడు వారి వారిని చంపుటకు సిద్ధపడియుండగా నీవు చింతనొంది యుండడము ఒక పిచ్చితనముగానున్నదని వ్యాసుడు ధర్మరాజుతో చెప్పెను. యుద్ధమునందు, చచ్చినవారు స్వర్గలోక సౌఖ్యములను అనుభవింపుచుందురు.

28 చెట్లు కాయకూరలు తెంపరాదని శంకరాగా ఈ పైని ఉదహరించిన ఇతి హాసమును బట్టి చూడగా చెట్లు కాయకూరలు తెంపి భక్షించుటవలన పాపముపొందదు.

చెట్లప్రకరణము ముగిసెను.

కొండల వివరము.

24 (4 వది) కొండలనగా పెద్దపెద్ద పాషాణములు రాయి రప్ప గలది ఎత్తుగానుండునది కొండయనబడును. మిక్కిలి ఎత్తు లేనిది దిబ్బయనబడును. వీటికి జీవిగలదు. గాని ఆత్మజ్ఞానము లేదు అనాత్మయనబడును.

25 ఈ రాళ్లకు అన్న పానీయములు లేనందున "చమ్మ" అనే వస్తువలేదు. గాని జలమును ఆకర్షించే గుణముగలదు. ఈ రాళ్లయందు అగ్నిగలదు. చిన్న రాయిని చెక్కి ఆరాతిమీద దూది నునిచి ఉక్కుబిళ్లతో కొట్టిన ఎడల అగ్నికలుగును. ఈ రాతిని చెకుముకిరాయి అనబడును. ఈ భరతఖండమునందు ఆ

గ్నిపెట్టెలు లేకముందు జనులు యీవన్నెంది చెకుముకి రాయివలననే అగ్నికలుగ జేయుచుండిరి. గంధకము పుల్లలతో దీపములు వెలిగించుకొను. రాళ్లతో గోడలు కట్టడముకును విగ్రహములు చేయుటకును ఉపయోగమగుచున్నవి. రాళ్లలో పలకరాళ్లు భూమియందు బయలుదేరు చున్నవి. ఆపలకరాళ్లు యిళ్లమీద కప్పుకున్న చాపళ్లలోను, అరుగులుమీద పరచు టకును స్లేటుపలకలకును, ముద్దరాళ్ళ రాతిచిప్పలకును ఉపయోగించు చున్నవి. రాళ్లలో వివిధములైన రాళ్లు గలవు. వివిధములైన రంగులు గల రాళ్లువున్నవి. రాళ్లలో సువర్ణమయరాళ్లుకూ డావున్నవి. ద్రావకములవలన కరింగించి బంగారము చేయు దురు. పారావారి పరంపరముగా అర్హులైన వారు శాస్త్రము లను బట్టి రాళ్లువున్న స్థలములలో త్రవ్వించి (1) వజ్రములు (2) వైడూర్యములు (3) గోమేధికములు (4) పుష్యరాగములు (5) మ రకతములు (6) మాణిక్యములు (7) నీలములు మొదలైన టువంటివి అత్రవ్విన గనిలో కనిపట్టి తీసి సానపట్టించిన వాటిని వి క్రయించుదురు. గొప్ప గొప్పధనాఢ్యులు వారివద్ద కొని ఆభరణము లయందు పొదిగి పురుషులు స్త్రీలు ధరించుకొనుచున్నారు. మరికొన్ని గొప్పగొప్ప పట్టణముల రారాజులు, రాజులు. వారివారి సింహాసన ములకు స్థాపించుకొనుచున్నారు. కొండలయందు బంగారము వెండి, రాగి, ఇత్తడి, సీసము ఇనుము తుక్కు మొదలైనట్టివి అనేక వస్తువులు దొరుకును. వీటి మిశ్రితమువలన అనేక వస్తువులగుచు ముద్దబంగారము దొరుకును. దేవుని మహిమను గ్రహించుడి.

పాషాణాదుల ప్రకరణము ముగిసెను.

తీపుజలము విషయమై

26 ప్రపంచమునందు కొండలను భగవంతుడు సృష్టించెను సముద్రములోనున్ను మిట్టమీదనున్ను సృష్టించిన కొండల, రమారమి శిఖరమునుంచి గాని మధ్యనుంచి గాని ఉత్పత్తి ఐన మధురమైన నటువంటి, తియ్యని, తేట, జలధారలు ఎల్లప్పుడు నెల్లవైపులా పారుచు నదులలో కలియును. ఆకొండల క్రింది భాగమునున్ను ద్వీపములలోనున్ను మిట్టమీదనున్ను పట్టణములలోనున్ను గ్రామాదులలోనున్ను అడవి ప్రదేశములలోనున్ను నివసించుచున్న సకల చరా—చరములు చెరువులలో నిండిన వర్షజలము వలననున్ను నదులలో పారేజలము వలననున్ను బావులలో ఊరిన ఊటజలము వలననున్ను జీవించుచుందురు.

27 వర్ష బిందువుల జలము వలన పంటలు వగైరాలు పుష్కలముగా పండును. పశువులున్ను చేపలు, పురుగులు వగైరాలు నివసించును. వీటికిన్ని, వ్యాధులు, చావుగలదు.

28 పైని ఉదాహరించిన కొండలకు వ్యాధి, చావు, లేదు ప్రపంచము అంత్యమున జలప్రళయము వలన ఆపర్వతములు నశించుట కాలమును ఆవిషయమై వాటిని సృష్టించిన సృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును. పర్వతములలో హిమాలయ పర్వతము గొప్పదియగును.

ముఖ్యతాత్పర్యము:

(పైని వివరించిన, మనుష్యాదులకు, మృగములకు, పశువులకు, చెట్లకు, తీగలకు, పిట్టలన్నిటికి, [illegible], మానవుల, కొమా

ంర, వృద్ధాప్యములు, చావులు కలవు. కాల్లనశింపు విషయమై స్ప ష్టించిన, సృష్టికర్తకే గోచరముగా ఉండును. వీటిలో జీవరాసులకు మాత్రం ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాసలు కలవు. జీవరాసులలో మనుష్యులకు మాత్రం, ఆత్మజ్ఞానము కలిగినందున పాపపుణ్యములు కలవు అందుకు తగిన ఫలములు వెంటనే కలిగి ఉన్నవి. మృగములకు, పక్షులకు, పురుగులకు, పూర్వజన్మమందు చేసిన ప్రారబ్ధకర్మ ఫలము అనుభవించడమే కాని, ఈ జన్మములయందు వీటికి ఆత్మజ్ఞానము లేనందున, పాప, పుణ్యములు, లేవు. వీటికి పూర్వసంచిత కర్మములు నశించే పర్యంతము పుట్టు, గిట్టుటలు కలవు.)

ఋతువులు.

29 గర్గలమోగాము 29 వ పత్రములో చెప్పబడిన ప్రకారము ఆరు ఋతువులు జీవరాసుల విషయమై భగవంతుడు ఏర్పరిచెను. ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించని మొదల ఏలనో తెలిమ మనగా కలువుకు కారణగురువులు క్రమముగా వర్తించక పోవడమునకు కారణమేమనగా మానవజన్మము త్తిన వారి వలన భగవద్భక్తి తక్కువ ఐ కపటముల కలిమాయ ఎక్కువైన మొదల ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించవని స్పష్టముగా తెలుపవచ్చును. మానవులు వలన కపటముల కలిమాయ తక్కువ భగవద్భక్తి హెచ్చైన మొదల ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించును. ఇందుకు సందియము లేదు.

సముద్రము

యొక్క

ప్రభావము.

30 అర్ణవము అనగా సాగరము సముద్రము ఈ సముద్రము, లవణమనే ఉప్పు కడలి లేక ఉప్పు సముద్రముగా నుండును. సముద్రముయొక్క అంతు కనుగొనినవారు లేరు. సప్తమహాఋషులు సహా కనిపెట్టలేక పోయిరి. సముద్రమునకు అనేక శాఖలు గలవు. శాఖలు అనగా ఉప్పుకాలీలు అనబడును. ఈ ఉప్పు కాలీలు అనగా ఉప్పుకాలువలు నీటిజలమువలన ఉప్పు పండును సముద్రమునకు పోటు పాటుగలదు. పోటు అనగా నీరు ఎచ్చు అగును. పాటు అనగా నీరుతగ్గును. ఈ కాలీలుకూడా అటువలెనే అగును. ఎడతెగక సముద్రమునకు పోటు పాటు ఉండును. కొండలయందున్ను, అడవి ప్రదేశములయందున్ను, గ్రామాదులయందున్ను, వర్షించె జలము కాలువలుగా నదులలో చేరి సముద్రమునందు కలియును. ఈ నదులకు సముద్రము, తల్లిగర్భమగును. ఈ నదుల జల ప్రవాహమ్ము, సముద్రము భరించనియెడల ఈ ప్రపంచము ఆ జలము వలన మునిగి పోవును.

31 సముద్రమునందు «రెండు అలలుగలవు.» అలలు అనగా కెరటములు. ఈ అలలులో వకటి చిన్నది. మఱివకటి పెద్దది. చిన్నఅల వడ్డుకు వచ్చినతోడనే దాని వెంటనే పెద్దఅల, దాని మీద పడును. ఈ రెండు అలలలో, చిన్నది, వెనకకుతగ్గి వళించును. పెద్ద అల దానివెంటనే వెనకకు తగ్గి వళించును. ఈ

లాగుననే యొడ నెగసి వస్తూ పోవూ యుండును. మనుష్యుల ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలవలెనె పైకి వచ్చును. లోపలికి పోవును. మనుష్యులకు అంత్యశ్వాసగలదు. ఈ కెరటములకు అంత్యశ్వాస లేదు. ఈ కెరటములు, సముద్రము ఒడ్డున మాత్రము గొప్ప ధ్వని నిచ్చును. గాలి వాన విసిరినప్పుడు, గాలి వలన గొప్ప గొప్ప అలలును ఓడలు వగైరాలను ముంచును. గాలివాన అనగా తుపాను అనబడును. గాలి హెచ్చువిన కొలది కెరటముల ధ్వని హెచ్చుగును.

32 సముద్రమునందు ద్వీపములుగలవు. ధాన్యపు పంటలు కాయకూరలు, కందమూల పదార్థములు, వనములు గలవు. వనములలో భరతఖండములో వున్న మృగములు పక్షులకంటె మంచి ఉన్నతమైన ముచ్చటగల పక్షులు మృగములు అనగా సింహములు రాజహంసలు రామచిలుకలు గోరువంకలు గండభేరుండ పక్షులు, అగినరిన పక్షులు, అద్వీపములయందు గలవు. మరికొన్ని వివిధములైన వర్ణములు గల జీవరాసులుగలవు. సముద్రజలములో వివిధములైన జీవరాసులు నివసించుచుండును ఇవి అణువు మాత్రముగా ఉండినను కోట్లకొలది నీటనుండును. వీటిని మ్రింగి చిన్న చేపలు బ్రతుకును. వాటిని మ్రింగి పెద్దచేపలు మొదలగు జలచరములు జీవించును. నీటియందు జంతువులలో కొన్ని గాలిని పీల్చుటకు నీటినుండి వెలుపలికి రావలసియుండును. ఇందు భల్లూకములు, నీటికుక్కలు, నీటిపిల్లులు, నీటిమనుష్యులు మొదలగునవి పిల్లలకు పాలిచ్చు జంతువులు. చేపలలో తిమింగలము అనేచేప మహాగొప్పది యగును. గాలి పీల్చుకొనుటకు నీటిపైకి వచ్చుచుండినను యితర జంతువులవలె నీటిని విడుచుటలేదు. గొప్ప గొప్ప ఓడలు వగైరాలను ముంచివేయును.

33 భూగోళము చూచుచు భూభాగము ఎంత ఉన్నదో గమనింపుడు జలభాగము, భూభాగముకంటె కనీసము రెండు రెట్లు ఎక్కువ అని కనుపడునుగదా! బీముగా ఊరు ఉప్పునీరు ఇంత స్థలము ఆక్రమించుకొనుట యెందుకు ? భూభాగమే ఎక్కువ స్థలమును ఆక్రమించుకొని ఉండినయెడల పైని వివరించిన ప్రకారము ఎంత పంటపండును, ఎన్ని వృక్షములు వృద్ధియగును. ఎన్ని జంతువులు జీవించును, ఎంతమంది జనులకు ఇవి ఉపయోగకరముగా ఉండును. ఇటువంటి సముద్రమునే గొప్పచేసి భూభాగమును ఇరుకుచేసిన సర్వేశ్వరుని అభిప్రాయము ఏమై ఉండవచ్చును.

స్వాతీవర్షమునకు ముత్యపుచిప్పలు నోళ్లు తెరచుకొని ఉండు నన్న వచనము కొన్ని ద్వీపముల సముద్రతీరములయందు ముత్యపు చిప్పలలో వర్షబిందువులు పడగానే నోళ్ళుమూసికొనును ఆవర్షబిందువులు గట్టిపడి ముత్యములు అగును. పగడములున్ను ఆద్వీపముల యందే ఉత్పత్తిఅగును.

34 కలియుగ మంత్యమున అర్ణవము అనే సముద్రము సృష్టికర్తమహిమ వలన, ఉప్పొంగిన జలప్రళయము నందంతట అస్పృష్టికర్త స్వప్రకాశకుండై కలియుగమును లయింపుచేసి మరల యేయుగమును కలుగచేయునో అసృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును. ప్రస్తుతము అచ్చటచ్చట సముద్రము పొంగిన కెరటముల వలననున్ను నదుల జలప్రవాహము అనగా వరద వలననున్ను పట్టణములు పల్లెటి గ్రామములు నశించడము మనము వినడము చూడడము కూడా కలదు గనుక అసృష్టికర్తమహిమ యెవరున్ను కనుగొనలేరు.

సముద్ర ప్రభావము ముగిసెను.

35 ఇట్లు సృష్టించిన, సకల—చరా—చర—ములు జగము నందుండవలసిన, "నిర్గుణసాక్షి" అన్పించిన. సృష్టికర్త, అంతరంగమున ఉండునుగాని, ఇతరులకు, గోచరముగాను, చెప్పుటకు అలవికాదు.

సకలచరాచర అనే వాక్యముల అర్ధము ముగిసెను.

---

36 పైని వివరింపబడిన, భూతములలో, ఎట్టివారైనను కాలము గడచిన పోవునే, గ్రంధమునందున్న 3 వ ప్రకరణ 6-7 వ ఇతిహాసములలో, మృత్యుదేవతా ప్రభావములో చెప్పినట్లు మృత్యుదేవత వలలో చిక్కి స్వర్గ నరకాదులకుపోయి వారు వారు చేసిన పూర్వసంచిత కర్మములననుసరించి, మరల పునర్జన్మములో నరజన్మమై, జన్మించిన వారికి, లభించిన, సుఖ, దుఃఖంగములను, గురించి, (ప్రారబ్దకర్మము అనుభవించక, సిద్ధించదు, దేవ్యరికైనను అన్న తత్వజ్ఞానము నొప్పున) పూర్వప్రారబ్దసంచిత కర్మఫలమని, గ్రహించుకొని, ఈ జన్మమందైనను, దారిని తెచ్చుకొని తాను, మరల పునర్జన్మము పొందకుండుటకై, చరా—చర—ప్రపంచమునకు, అధిపతియగు, పరబ్రహ్మమును, స్తుతించుచు. మాయయు, జ్ఞానమయములనడి, యొందుకిట్లయుందు, విజ్ఞానమునడి, అగ్నిని, ప్రభల పర్చిన యొపల, ముదిమి చావులు మొదలగు దుఃఖములు లేని అమృతత్వ రూపముగు మోక్ష స్థానము లభించి పునర్జన్మమునే జనన మరణములు నశించును.

37 ఈ గ్రంధము నందున్న, విషయసూచికనున్న 2 వ ప్రకరణ "సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణము" లోనుండు పది-పది-విధములైన, శల్యములు, కీళ్లు, నరములు, 22, 23, 24, 25, 26, 27,

37, ఈ 7 పత్రములలోనున్న ఇంద్రియముల చర్యలు మొదలైనవాటి పనియేమిటో అని గ్రహించవలెను. గ్రహించినవారినే ఇంద్రియ జ్ఞానానుభవము, తెలిసిన వారనబడుదురు. మరియు, పరబ్రహ్మ స్వరూపము ఇట్టిదని తెలిసికొన్న వారనబడుదురు. పిమ్మట పైని దిగువ ఉదాహరించిన "తారకమనె" దేహజ్ఞానము, లేక తత్వజ్ఞానానుభవమునందు "దృష్టి" నిలిపి, చదివి, జనన, మరణముల, తాత్పర్యమును గ్రహించవలెను. మరియు, మనస్సును పరిశుద్ధము చేయునట్టిది యగును. పిమ్మట కపటముల కలిమాయను మరచి "అవ్యక్తమనే దివ్యజ్ఞానమునడి" "అవిద్యయనే అజ్ఞానమునుండి" నివర్తించు ఉపాయమును ఈ గ్రంథములవలన నేర్చి నివర్తించుకొని అనుభవమనే పరబ్రహ్మముయొక్క జ్ఞానమునుపొంది, సచ్చిదానందము, పొందడము కంటే, సర్వోత్తమమైన సుఖము మరి ఒకటి లేదు.

38 "అవ్యక్తము" శ్రేష్ఠమగు ధర్మస్వరూపమని వేదములు చెప్పుచున్నవి.

39 ఈ విషయమై "సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణము"

20 వ పత్రములో 29 39 సంఖ్యలయందు చూడుడి.

40 "వ్యక్తము అవ్యక్తము" అని ఈ రెంటిని తెలియని వారికి మోక్షమార్గము లభింపనేరదు.

41 అవ్యక్తమనగా అమృతమనియు చెప్పబడును ఇట్టిదని చెప్పరానిదని కూడా అర్థమగును.

42 వ్యక్తమనగా మాయాకార్యములకు వికారములగును. ఈ విషయమై 20 వ పత్రము 30 వ సంఖ్యలో చూడుడి ఇటువలె ఈ గ్రంధము తరచిచూడగాచూడగా ఈ గ్రంథములో సువర్ణము దొరుకును.

పిండోత్పత్తి

43 మొదటి ప్రకరణము, 11 వ ప్రశ్నయందు 13 వ సంఖ్యయందు వివరింపబడిన ప్రకారము సృష్టికర్త ఆది బీజమునగా విత్తనము లేకనే అద్భుతమహిమవలన 'మంటిలో' స్త్రీ, పురుషరూపములుగా, జీవరాసులను, ఒక్కొక్క జతగా, సృష్టించి, అటుతర్వాత, ఆ జీవరాసుల బీజమువలన మరల జీవరాసులను, సృష్టించిన వాటిలో మానవులు పుట్టిన విధము ఈ దిగువ నుదాహరించబడుచున్నది.

44 ప్రథమమందు స్త్రీని హవ్వ అనియు, పురుషుని నరుడనియు అనబడెను. శరీరము మంటిలో పుట్టినది గనుక మంటిలో కలిసి పోతున్నది

45 ధాన్యాదుల వలన అన్నము ఆయెను, అన్నము ఆహారము ఆయెను, పంచపదార్థములు ఆయెను అనగా భక్ష్యము, భోజ్యము, లేహ్యము, చోష్యము, అన్నపానీయంబులనగా, పరమాన్నము పులగము, పాయసము, హల్వా, అమృతము, మొదలైనటువంటి పదార్థములగును. భుజించే వస్తువులలో అమృతమును, స్తుతించే వస్తువులలో, సృష్టికర్త, నామామృతమును, ఈ రెంటికంటె, మధురమైనటువంటి పదార్థములు మరిలేవు. అన్నము అనగా ధాన్యపదార్థములు. పానీయములు అనగా త్రాగతగినవి అన్నియు అని అర్థమగును. మరియు, పిండివంటలు ఫలహారములు, నానా యకూరలు, (1) లవణము (2) కారము (3) పులుసు (4) వగరు (5) చేదు (6) తీపు మొదలగు, షడ్రసంబులను అనుభవించగా, ఉదరాగ్నియందుపడి (1) మాంసము (2) రక్తము (3) క్రొవ్వు, మదము, జిడ్డు, (4) మజ్జ అనుమూలగ మెదడు (5) శల్యములు (6) నరములు (7) శుక్లము మొదలగు సప్తధాతువుల యుక్తంబై యుండును, శుక్లము, తెల్లగను, చీముడివలె జిగటగనుండును

కూడి కొంతసేపు ఒకచోట్ల విర్యమును కొత్తి మైక్రాస్కోపు అనగా, భూతదర్పణయంత్రము అనే అద్దముతో పరీక్షించి చూచిన యెడల అందు సూక్ష్మమైన నూలుపోగులువంటి జీవ రేణువులు కానంబడును. వేడిమిచే ఆసన్న పోగులు కదులు చుండును. ఈ జీవరేణువులే జీవికి మూలాధారము. ఇవియే రక్తనరములు.

46 కాముని అనగా, పురుషుని, స్త్రీ సంభోగాంతమున, 2 వ ప్రకరణ 20, 21, వ సూత్రములలో 28, 29, 31, సంఖ్యల యందు చెప్పబడిన, "సత్తు" "చిత్తులు" రెండున్ను, కలిసి, జ్ఞాన స్వరూపమగు ఆత్మ ప్రకాశము, శుక్లమునందు వ్యాపించుట వలన శుక్లము, స్త్రీ యొక్క స్థానమునుంచి, గర్భాశయమున, ఉదయించు అండరూపమగు, గ్రుడ్డులో, శుక్లముచే, గర్భమును కలిగించును.

47 కామునివలన, సర్వభూతోత్పత్తి అయెను. సత్తు చిత్తుల సందానమే, యూనందము ఇదియే తత్పదము త్వంపదము అసిపదము ఈ మూడు పదములు. తత్త్వమసియగును. ఇదియే సచ్చిదానందము. సచ్చిదానందమే జన్మరహితము అని అర్థమగును. 5 వ ప్రకరణము నందున్న మహావాక్యములను చూడుడి.

48 జీవరేణువులు, అనే, శుక్లము. శోణితము, శుక్లము అనగా, ఇంద్రియము, లేక వీర్యము, శోణితము అనగా, రక్తము, ఈ రెండున్ను అగ్రుడ్డులోగూడి, ఒకరాత్రి నీటిబుగ్గచందంబున నుండి మూడుదినములకు గుజగుజలై ఏడుదినములకు, పనసపనలై అర్థమానమునకు పిండంబగును.

49 జీవరేణువులు గ్రుడ్డుతో గూడినపుడే, స్త్రీ, పురుష, శిశు భేదమునకు మూలము ఏర్పడును.

50 రెండవ ప్రకరణ శరీరలక్షణమునందు 17 వ సూత్రము 6-వ 7-వసంఖ్యలలో చెప్పిన ప్రకారం 24 తత్త్వములతో గూడా, 25 వ తత్త్వమనే "జీవి" చేరి ఒక మానవునకు శిరము ఏర్పడును.

51 «జీవి" తల్లి గర్భములోనున్న శిశువు గర్భమునందు ఎట్లు పోదున్నో సృష్టించే సృష్టికర్తకే గోచరముగానుండును, ఈ విషయమై మహామహా గొప్ప తపసులు, వేదమహాఋషులు, మునీశ్వరులు యోగులు మహాత్ములు సిద్ధులు శుద్ధసాధులు మొదలైన టువంటి వారు సహా, కనిపెట్టలేక పోయిరి.

2 వ మాసమున బాహువులు ఏర్పడును.

3 వ మాసమున ఉదరము ఏర్పడును

4 వ మాసమున సర్వాంగములు ఏర్పడును.

5 వ మాసమున «జీవుడు" గర్భమందు కొద్ది కదలికగా నుండును. జీవుడు సంపూర్ణంబుగా నుండును.

6 వ మాసమున «జీవుడు" కదలుచు తల్లికి తెలియును రోమంబులు ఏర్పడును.

7 వ మాసమున నఖంబులు ఏర్పడును.

మాసమున స్పష్టమైన తన జన్మ వృత్తాంతములను తలచుచు, దుఃఖించుచు, పరాత్పరుని ధ్యానించుచుండును.

9 వ మాసము పూర్ణముకాగానే పసిశిశువై నేలంబడు టకు సిద్ధముగా నుండును."

52 స్థూలశరీరము.

శిశువుయొక్క స్థూల శరీరము సృష్టికర్త యొకడు మాత్ర ము దానిని చేయగలడు. దానిలోని ప్రతిభాగమును ఆయన యొక్క జ్ఞానమును దయాకరమును బుద్ధిన్ని గనుబడుచున్నది. దానికి పది యొకటి ద్వారములు గలవు ద్వారములనగా రంధ్రములనబడును,

ద్వారముల వివరణము

నేత్రములు రెండు నాసికా ద్వారములు రెండు చెవులు రెండు

కోశ ఒకటి గుదద్వారము ఒకటి మర్మస్థానమునకు ఒకటి నాభి
స్థానము ఒకటి బ్రహ్మకపాలము ఒకటి ఇవి అన్నియు లెక్కించగా
పదునొకటి ద్వారములగును. సాధారణముగా జనులు ఈ దేహ
మునందు నవద్వారములున్నవని చెప్పుదురు గాని కపాల
మందు ఒక రంధ్రమున్నది. అదియునగా తల్లిగర్భమునుంచి
శిశువు జన్మమయ్యే సమయమందు ఆశిశువుకపాలముమీదనున్న
బ్రహ్మరంధ్రము చర్మముతో కప్పబడి మెత్తగా నుండును. ఆరం
ధ్రమును సాధారణముగా మాడపట్టు అందురు. ఆమాడపట్టు
మీద ఆముదము వ్రాయడము వాడుక గలదు. క్రమక్రమ
ముగా ఆరంధ్రముగట్టి బడును.

53 ఒక భగవద్భక్తుడు తన హృదయ కమల కర్ణికా మధ్యము
న బరాత్పరుని నిలుపుకొని యవిచ్ఛిన్నముగా గొంతసేపు ధ్యాన
ముచేసి మడిమెల నర్పానస్థానమునమాని, యుచితాసనమున గూ
ర్చుండి, ప్రాణవాయువును మూలాధారముననుండి లేపి, క్రమ
క్రమముగా నాభియందును, హృదయమునందును, వక్షమునందును
కంఠమునందును, భ్రూమధ్యమునందును శీర్ష, కదపట, బ్రహ్మ
రంధ్రమును భేదించుకొని, దివ్యజ్యోతిరూపమున, నెగసిపోయి కైవ
ల్యము కోరెనని ఒకగ్రంథమునందు ప్రచురింపబడెను. కాబట్టి
కపాలమునందున్న రంధ్రము బ్రహ్మరంధ్రమని తెలిసికొనుము.

54 నాభిరంధ్రముకూడా శిశువు జననమయ్యే సమయ
మందు మూసికొని పోవును. అందులో చేయున్న పేగుకోసి
వేయబడును.

55 స్త్రీ, పురుషులు, రమించుచుండగా జనులు పుట్టుచు అట్టి
జననమందు చర్మము, మాంసము, రక్తము అంది స్త్రీ గుణము

వలన కలుగును, ఎముకలు అందుగుండు మూలాగ్గ, ఉదర నాళములు అనగా రక్తనరములు పురుషుని గుణము వలన కలుగును.

(1) ఎముకల విషయము

ఎముకలలో ప్రధానమైనది మూలాధారము మొదలు కపాలము పర్యంతము, వీణాదండమువలె, బ్రహ్మదండి, మేరువు, వెన్నెముక, అనే వెన్ను పూసయున్నది. దీనిలో మెత్తని మూలుగ ఉన్నది. దీనివంటి 24 ఎముకలు చేరియున్నవి. అవియన్నియు నొకటితో నొకటి కూర్చబడియున్నవి. ప్రతిరెండెముకల నడుమను రబ్బరు వంటి యొకపదార్థము కలదు. దీనిమూలమున నవి యొకదానితో నొకటి రాచుకొనలేకపోవుటయేగాక యెటువంటి వను వటు దారాళముగా వంగును, మరియు దానివంటి 24 ప్రక్కటి ఎముకలు కలవు. యొక్కొక్క ప్రక్కను పన్నెండుగలవు. మరియున్ను దాని వంటి చక్రములున్నవి.

(2) చక్రముల వివరణము.

(1) ఆధార కమలము అనగా గుదస్థానము.
(2) స్వాధిష్ట.కమలము. ... . లింగస్థానము.
(3) మణిపూరకము. .... నాభిస్థానము.
(4) అనాహతకమలము. ... ... హృదయస్థానము.
(5) విశుద్ధ కమలము. ... ... కంఠస్థానము.
(6) ఆజ్ఞేయ కమలము. ... ... భ్రూమధ్యము త్రికూటము
(7) సహస్రార చక్రము బ్రహ్మరంధ్రము.

(3) చతుర్ద్వారములు.

(1) భ్రూమధ్యము (2) కంఠము (3) హృదయము (4) నాభి, ఈ నాలుగున్ను చతుర్ద్వారములగును.

(4) స్థూలశరీరము నందంతట నించుమించు 180 కీళ్లుగలవు.

(5) తలలో 63 ను, వెన్నెముకలో 58 ను, చేతులలో భుజములలోను 64 ను, క్రింది అవయవములలో 60యును, మొత్తము 240 ఎముకలు శరీరములో నున్నవి.

(6) పసి శిశువుగా నున్నప్పుడు షుమారు 20 పళ్లుండును, వానిని పాల పళ్లనబడును. అవి యూడి పోయిన వెనుక వానికంటెను పెద్దవైన 32 పళ్ళువచ్చును. అన్నిటికంటెను వెనుకనుండి నాలుగు దంతములు యౌవనము వచ్చువరకు రావు పైవరుస 6 దంతములును 10 పళ్లును క్రిందివరుస 6 దంతములును 10 పళ్ళును మొత్తము 32 వుండును.

(7) కపాలము కోడిగ్రుడ్డువలెనుండును. దాని ఎముకలు నుదురునుండి కపాలము క్రిందువరకు కుట్టినట్లు గుమిడియుండును. వానిని జనులు (నుదుటను వ్రాసిన వ్రాలుకన్న గలదాయన్న వచనము చెప్పెడు) బ్రహ్మవ్రాత యని యందురు. మనుష్యుల నుదుటను బ్రహ్మవ్రాసినట్టు అనుభవించవలెననియు బ్రహ్మవ్రాత నెవరు తప్పించ లేరనియు చెప్పెదరు. యీవిషయమై సృష్టించిన సృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును.

ఏర్పర్చబడినశిరము.

(8) మెడ శిఖరము, లేక శిఖరము, శిశువు తల, శిశువు స్థూల శరీరమునకు శిఖరము. దీనిలో మిక్కిలి మేలైన వస్తువులుంచబడి నవి. దీనికి ద్వారములు గలవు. పైని వివరించిన 53 వ సంఖ్యను చూడుము శిరము మధ్యనున్న మెదడు మిక్కిలి మెత్తని బిగువుగ [illegible] వర్ణము [illegible] మూయబడియున్నది. ప్రతిదానిలో మెదడు ఒకవిధమైన [illegible]గానుండును. మనములో [illegible] తలంపులన్నియు మెదడు [illegible]మని పెద్దలు చెప్పెదరు.

పైని వివరించిన వెన్నుపూస పైభాగమంతటి మీదను తలయుంచబడినది.

(9) స్థూల శరీరమునందంతటను వెండ్రుకలు కలవు. అయితే అఱచేతులలోను, అఱకాళ్లలోను ఉండవు. తలమీదనెక్కువగా యున్నవి. వానికి కుదుళ్లుగలవు వాని చుట్టురక్త నాళము లుండుట వలన అవి పెరుగును. బట్టతలమీద వెండ్రుకలు నుండవు. వృద్ధాప్యములో కొందరికి వెండ్రుకలుపోయి బట్టతలయగును. వెండ్రుకలు తలకు దెబ్బతగలకుండ తలను కాపాడును. గనుకనే పురుషులు, స్త్రీలు, వెండ్రుకలను మిక్కిలి జాగ్రతగా కాపాడుకొన వలయును. తలకు అందము కలిగించును.

(10) స్థూల శరీరమునకు చేతులు ననేకవిధముల ఉపయోగకరముగా నున్నవి. ప్రతి భుజముయెముక మోచెయ్యి వరకు ఒకటిగానే యున్నది. మోచెయ్యినుంచి మణికట్టువరకు రెండెముకలు కలవు. మోచెయ్యియెముకను మూరచెయ్యి అనబడును. మణికట్టులో 8 యెముకలును హస్తములో 19 యెముకలు గలవు. ప్రతి అఱచేతికి (5) వ్రేళ్లు కలవు. (1) అంగుష్ఠము లేక బొటనవ్రేలు (2) చూపుడువ్రేలు లేక తర్జనవ్రేలు జుట్టువ్రేలు (3) నడిమివ్రేలు (4) అనామికవ్రేలు పవిత్రపువ్రేలు లేక ఉంగరపువ్రేలు పెండ్లి కుమార్తె తరపున ఇచ్చిన ఉంగరము (5) చిటికెనవ్రేలు కనిష్ఠకవ్రేలు ప్రతివ్రేలుకినాలుగు కణుపులు గలవు. బొటన వ్రేలుకు మాత్రం మూడు కణుపులు గలవు. ప్రతి వ్రేలికి గోళ్లు కలవు. కణుపులవల్ల వ్రేళ్లు ముడుచుటకు వీలుగా నుండును. గోళ్లువున్నందున ఏవస్తువునైన సులభముగా తీసికొనగలము.

(11) శరీరము నడుమువద్దనుంచి, (1) తొడయెముక (2) కాలి యెముక (3) పాదపు యెముక అనబడును. కాలిమధ్యనున్న కణుపు మోకాలి చిప్ప అనబడును. దీనివల్ల కాలు ముడుచుటకు వీలుగానున్నది. అడుగుపాదము గుండ్రముగానున్నది. పాదము

ఒక్కొంటికి 5 వ్రేళ్లు కలవు. పాదములవల్ల కాళ్లవలన మనము నడువగలము. వ్రేళ్లకు అపాయము కలుగకుండా గోళ్లున్నవి.

(12) ఎముకలు వెలికిగా వెదురువలె బోలుగానుండును. బోలుయెముకలలో మజ్జ యనెడి మూలగ ఉండును.

(13) స్థూల శరీరముయొక్క కడుపులోని క్రియ లెట్లున్నవి. మనము భుజించే పదార్థములు గర్భములోనికి కుక్షి ద్వారము గుండ గుటకతో ప్రవేశించి పిప్పి అయి మలమై రెండవ ద్వారము గుండా బైటికి పోవును. అన్నరసమువల్ల రక్తమున్ను ఇంద్రియమున్ను కలుగును. ఉదకము వలన మూత్రము కలిగి శిశ్నము గుండ బైటికి పోవును. ఇంద్రియము కూడా శిశ్నముగుండ బైటికి పోవును. ఈ విషయమై 25 వ పత్రము 41 వ సంఖ్య చతుర్దశ వాయువులను చూడుము. పేగులు వున్నవాటిలో పెద్దవిలో యించుమించు 18 మూరల పొడుగుయుండును. మొత్తము 30 మూరల పేగులుండును రక్తము, గుండె, కాలిజము, పైత్యపు తిత్తి, శ్లేష్మము, మెదడు, ఇవి యుండును. నరములు చాలా ఉండును. రక్తము రక్తనరములగుండ మాంసమునంతట వ్యాపించును. ("నీరే ప్రాణాధారము" అన్న వచనము చొప్పున) ఈ శరీరములో సుమారు తొమ్మిది భాగముల నీరు ఉండును. మిగత ఒక భాగము ఇతరపదార్థములున్నవి. నీరే పిపీలికములు మొదలు గాగల సమస్త జంతువులకును ఆధారముగా ఉండును ఈ విషయమై 56 వ పత్రము 88 వ సంఖ్యనందు జలభాగము భూభాగముకంటె రెండు రెట్లు ఎక్కువ అని చెప్పియున్నది. పిపీలికములు అనగా పురుగులు

56 శరీరముపై చర్మము

స్థూలశరీరమంతయూ చర్మముతో కప్పబడియున్నది చర్మము మెత్తగా ఉన్నతమైన ఛాయగలదిగా యున్నది అనగా పంచరంగుల మిశ్రితమైన ఛాయ. చెప్పుటకు అలవి కాదు.

వంశోత్పత్తియగిసెడు

శిశువు జననము

యొక్క

వివరణము.

57 పైని 39 వ పత్రమునందు చెప్పబడ్డ, పిండము, పంచభూతములతో సహా శిశువై తల్లిగర్భమునుంది జన్మించే వివరము.

పంచభూతముల వివరము.

(1)	పృథివి అనగా	భూమి
(2)	అప్పు, ఆపస్సు	జలము
(3)	తేజస్సు	అగ్ని
(4)	వాయువు	గాలి
(5)	ఆకాశము	ఆకాశము

ఈపంచభూతములు శరీరములో మిళితమైన విషయము పై 2 వ ప్రకరణ 24 వ పత్రం 40 వ సంఖ్యను చూచినయెడల విశదమగును. స్త్రీ పురుషుల ఈపంచభూతముల వలనను, శుక్ల, శోణితము, వలనను, కోమలాంగిగర్భమందు పైని చెప్పబడిన ప్రకారము పిండమై, రెండవప్రకరణములో శరీరలక్షణమునందు చెప్పబడ్డ అవయవాంగములతో సీటివరావిలో మలమూత్ర కుక్షిలో స్థూలశరీరముగా నగుచు నవమాసములు విమలభుక్త హారములు బ్రహ్మరంధ్రము గుండా భక్షించుచు మరావితా, శిశువు, జగవును చేసిన పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధకర్మములనగా, పుణ్యపాపములనుబట్టి అందున కష్ట దుఃఖ సుఖభోగము లనుభవించుచు ఈగ్రంథమునందున 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మజ్ఞానములో ప్రమాదవైరాగ్యమునందు వివరించినటువలె, తల్లి అనటువంటి కోమలాంగి చింతించుచు, ప్రసవవేదనను జయించుకొని, శిశువు, మృత్యుదేవతను, తప్పించుకొని, కోమలాంగి, మర్మస్థానమునుంచి, స్త్రీ రూపముగానో, లేక పురుష రూపముగానో, జన్మించిన తక్షణమే, కెవు

మాయలో జిక్కి జన్మమేసరకమని, ఘట్టిగా, అఱచి ఏడ్చుచు, శర్రీరలక్షణమునందు చెప్పబడ్డ, 36 వ తత్వమునున్ను, తానుతల్లి గర్భములోనుండి 8 వ మాసములో తనజన్మాపరంపరులను తలచి తలచి దుఃఖించుచుండుటనున్ను, దివ్యజ్ఞానమునున్ను, మఱచి 'స్తసంధయ'

శిశువృద్ధి

చనుపాలుతో చిన్న పాపగా వృద్ధిపొందుచూ "స్వప్న" నిద్రయుండు నకప్పుడు, ముఖవర్చస్సు, దుఃఖంచెటట్టున్ను, నవ్వేటట్టున్ను, ఇట్టి చిన్నెలు కళిగించుకొనను. ఎందువలన ఆ-చిన్నపాప దుఃఖంచునో, నవ్వునో, ఆకారణము అంతరంగమునుండి ఆడించే, సృష్టికర్తకే, గోచరముగాని ఇతరులు కనిపెట్టలేకపోయిరి. అటు పిమ్మట ఆ చంటిబిడ్డ 44 వ పత్రములో మానవుల ఆహారవిషయమై చెప్పిన ప్రకారము అన్నపానాదులతో బాల్యుడై ప్రభలి యవ్వనమునందు ఆత్మ అంతఃకరణ రాగద్వేష, కామాదులకు లోనై "అవిద్య" అనే అజ్ఞానమాయచే పామరంబులందు జిక్కి జిక్క-క, సీమము తెలియనివారైనప్పటికీ, తెలిసినవారైనప్పటికీ, ధన, దారా, పుత్రా, పౌత్ర, మిత్ర బాహనాదులతో, మలదూగుచూ ఉండగా, గాని బీదతికముగా ఉండగా గాని వారి వారి పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధసంచిత కర్మము అనగా పుణ్యపాపములను బట్టి వ్యాధుల వలన, తీరని బాధలనుభవించుచు ఔషధములవలన వ్యాధులుకుదురుచు కుదఱకను తుదకు మరణవ్యాధి వలన సునాయాసముగా గాని కష్టముగా గాని, స్వగృహమునో, పరూరనో, పయనమునో, ఉదకమందునో, అగినియందునో, మఱెన్ని.

(మరణవ్యాధివలన)

(1) మాతృగర్భ, పిండః.	తల్లి గర్భమందు 1 మాసములోపుగా పిండముగా ఉండగానో, యిది కడచి
(2) మాతృగర్భ, శిశుః.	తల్లి గర్భమునందు 9 మాసములు లోపుగా శిశువుగా ఉండగానో, ఇదికడచి
(3) స్తనంధయ, స్తనపాః.	తల్లిగర్భమునుంచి జన్మించి 3 సంవత్సరములలోపుగా చన్నుగుడుచు చిన్న పాపగా, చంటిబిడ్డగా, ఉండగానో ఇదిగడచి
(4) బాలః.	అన్నపానాదులు భుజించుచు, 3 సంవత్సరములనుంచి 12 సంవత్సరములకు లోపుగా, పసితనముగా ఉండగానో, ఇది కడచి
(5) మాణవకః, బాలః	12 సంవత్సరములనుంచి 16 సంవత్సరములకులోపునా, పౌగండ బాల్యముగా ఉండగానో, ఇది గడచి
(6) వయస్థః.	16 సంవత్సరములనుంచి 50 సంవత్సరములకు లోపుగల (ఉత్తమ) యవ్వనమందునో, ఇది కడచి
(7) తరుణః.	50 సంవత్సరములనుంచి 70 సంవత్సరముల లోపుగల (మధ్యమ) ముదిమి కౌమారమందునో, ఇది కడచి
(8) ప్రవయాః, వార్ధక్యః	70 సంవత్సరములనుంచి 80 సంవత్సరములలోపుగా (అధమ) వార్ధక్యము ముదిమిగా ఉండగానో, ఇది కడచి
(9) వృద్ధ, వర్షీయాన్, వార్ధక్యః	80 సంవత్సరములు పైగా మిక్కిలి వృద్ధ ముదిమిగా ఉండగానో,

ప్రతిరోజనవచ్చే 8 ఝాములలో ఏఝాముననో, ఏనిమిషమునో స్థూలశరీరమునకు గల నవరంధ్రములలో ఏకరంధ్రము ద్వారా నిర్ణయప్రకారం ప్రాణవాయువును సూక్ష్మదేహము లేక మాయాదేహమును పొందించి యమదూతలు యముని వద్దకు తీసుకొని వెళ్లి ఒప్పగింతురు (ఆయుష్యము పూర్తిగాని ప్రాణులను తక్షణమే వారి వారి దేహములయందు ప్రవేశపెడుదురు.) ఇట్లు రానిమొదల,

ఏమన్నట (1) జలసమాధినో, (2) భూసమాధినో, (3) శ్మశానాగ్నిలో దహించిపోవునో, (4) అరణ్యసమాధినో, స్థూలశరీరము నశించిపోవుట నిశ్చయమని, జగత్తుకంతా, తేటతెల్లనగా తెలియును గావున వారి వారి పూర్వసంచితకర్మములను బట్టి ప్రాణవాయువు స్వర్గనరకాదులకుంచే "జీవి" బ్రహ్మముసందైక్యమవని యెడల పునర్జన్మము పొందవలసి వచ్చును. కొందరు చావడము తోనే పిశాచరూపమై మనుష్యులను బాధించుచుందురు. "జీవి" యిటువలెనే జననమరణములవలన బహువేతలు పొందుచు దరిగానక యుండుట నిజముగనుక జన్మమే నరకము, జన్మరహితమే మోక్షము అని ఈ గ్రంథమువలన గురుతెరిగి "సంసార సాగరందుఃఖం" అనే అసత్యసంపుటవంటి అనగా నిలకడలేని గృహకృత్యములన్నిటియందు నిత్యప్రవర్తనముగా నెరవేర్చుకుంటూ భక్తి శ్రద్ధలతో ఈ గ్రంథములోనున్న మంత్రములను, త్రికరణశుద్ధిగా అనగా ఇతర తలంపులు మాని, చెవులతో వినినను గాని వాక్కువల్ల ఉచ్చరించుటవల్లగాని మనధ్యానము వలన గాని "శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే" అన్న శ్లోకము చొప్పున శివ మతమున్ను, విష్ణుమతమున్ను, వీటి రెంటి ఫలము ఎంతో సమానముగా స్మరించి

న మొదల గాని లేక వారి వారి ఇష్టప్రకారం (భేదమెంచక) వ్యరించి, సచ్చిదానందసుఖమును పొందుటకంటే, సర్వోత్తమమైన సుఖము మరియొకటిలేదు. అట్టివారికి నమః నానమస్కారము.

58 స్థూలశరీరముల వివరం.

స్థూలశరీరము, సూక్ష్మశరీరము, కారణ మహాకారణమని నాలుగు శరీరములని చెప్పెదరు కొందరు మూడు అని చెప్పెదరు.

ఏటిలో స్థూలశరీరము కనుబడుతూ ఉన్నది స్వప్నా అవస్థలో ఈశరీరము యొక్క ప్రతిబింబము కనుబడుతూ ఉన్నది గనుక సూక్ష్మదేహమని చెప్పవచ్చును. తరింపుచ్చు వాటిని గురించి వర్ణించుటకు వీలులేదు. ఈవిషయమై 20 వ పత్రము 38 వ సంఖ్యను చూడుడి.

జనన మరణములు ముగిసెను.

59 పునర్జన్మము విషయమై

పునర్జన్మము లేదని కొందరు వాదించుదురు.

ఇందుకు దృష్టాంతములు

(1) లోకమునందు పూర్ణముగా పాపము చేసినవారు కొందరుందురు.

(2) పుణ్యపాపములు సమముగా చేసినవారు కొందరుందురు.

(3) పుణ్యమధికముగాను, పాపమల్పముగాను చేసినవారు కొందరుందురు.

(4) పాపమెక్కువగాను, పుణ్యము తక్కువగాను చేసిన వారు కొందరుందురు.

60 ఏరితండదికి వారి వారి (ప్రారబ్ధకర్మమనగా) పాప పుణ్యముల ననుసరించి పునర్జన్మములు గలవు. అందులో మానుషజన్మమునకు తగిన అవయవాంగములలో భిన్నము లేక, కలుగదియే మహాదుర్లభము మరియొన్ని మానుష జన్మములో పురుష జన్మము కలుగుట మహా అరుదు.

61 ఇట్లు జన్మించినవారిలో "ప్రారబ్ధసంచిత కర్మము అనుభవించక విడువదు దెవ్వరికైనను" అన్నవచనము చెప్పను

61. (1) "కర్మ" అనగా చేసినపుణ్యపాపములు.

(2) "సంచిత" అనగా పుణ్యపాపములు పోగు అయిన మాట.

(3) "ప్రారబ్ధ" అనగా, అదృష్టము, పుణ్య పాపముల యొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖములు అనుభవించుట

తా॥ "జీవుడు" పూర్వజన్మమందు యావజ్జీవ పర్యంతం ఆర్జించిన పాప పుణ్యముల యొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖములను ప్రాణులనుభవించవలయును.

(4) "ఆగామి కర్మమనగా" పూర్వపు సుఖ దుఃఖములనుభవించుచు "జీవి" ఈజన్మమందు ఆర్జించే కర్మములు.

62 ఈకలియుగమునందునే మానవులలోనున్ను మృగములలోనున్ను, పశువులలోనున్ను, పురుగులలోనున్ను, జనన, మరణములు బట్టిన్ని అందున ప్రాణులనుభవించె, కష్ట, దుఃఖ, సుఖములను బుద్ధిమంతులైనవారు పరిశీలించి చూచినయెడల వేరేదృష్టాంతములు అక్కరలేకే అయినను ఇందుకు తగిన ఋజువులు ఉదిగు వ్యవహరించదగినది. నమ్మవలసినది.

1 వ ఇతిహాసము.

63 మానవుల రోగుల వివరణము

మానవులలో కొందరికి పుట్టుకనుంచి గాని, లేకమధ్య కాలములోనుంచిగాని, కుష్టరోగములు, వాతరోగములు, కేతులు కాళ్లు లేకపోవుట, గ్రుడ్డివాళ్లుగా ఉండుట, పిచ్చి ఎత్తుట, మూగగా ఉండుట వివిధములైనకంటిరోగములుగా ఉండుట మూర్ఛకలిగియుండుట ఇట్టి మొదలైనట్టి వ్యాధులు కలిగి ఉదిగువ ఉదాహరించిన 76 సంఖ్య ప్రకారం అష్ట దరిద్ర దశవలన అన్నపానాదులు దొరకక, సేవచేయువారు లేక, వరక మలినములో దొర్లుచూ ఉండడమున్ను ఉత్కృష్టకష్టము పొంది మృతిపొందడము మనము చూచుచుంటిమి కదా ? మరిన్ని ఇంతకష్టములో ఉండిన్ని ఒకప్పుడు వీరికి సంతోషమున్ను కలదు ఇది అలుండనిమ్ము,

64 (2) మరికొందరికి పైని ఉదాహరించిన వ్యాధులు కలిగిన్ని ఉదిగువ ఉదాహరించిన 75 సంఖ్య ప్రకారం అష్టైశ్వర్యముల వలన, అన్నపానాదులున్ను, సేవచేయువారున్ను, వరక మలినములో పడి దొర్లక సుఖ, భోగము, లనుభవించి మృతిపొందడము మనము చూచుచుంటిమి కదా ? మరిన్ని ఒకప్పుడు వీరికి దుఃఖమున్ను, కలదు అనగా ఇంత అష్టైశ్వర్యములు వుండిన్ని ఇట్టి వ్యాధిసంభవించినది అని దుఃఖించుదురు.

: 65 మొదటి వాళ్లు రోగులుగా వుండి అష్టదరిద్రము వలన ఉత్కృష్ట కష్టము పొంది చావడమేమి ?

66 రెండవవాళ్లు రోగులుగా వుండి అష్టైశ్వర్యములు కలిగి భోగభాగ్యములు అనుభవించి చావడమేమి ?

67 కొందరు పుట్టుకనుంచి దేహసౌఖ్య మనుభవించి మధ్య కాలమున వ్యాధిపీడితులై మరణించడము.

68 కొందరు పుట్టుకనుంచి వ్యాధిపీడితులై మధ్యకాలమున దేహసౌఖ్య మనుభవించడము.

69 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టైశ్వర్యములోనుండి చావడము

70 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టకష్టములోనుండి చావడము.

71 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టదరిద్రములోనుండి మధ్యకాలములో అష్టఐశ్వర్యము పొందిచావడము.

72 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టఐశ్వర్యములోనుండి మధ్యకాలములో అష్టదరిద్రము పొంది చావడము.

73 కొందరు సాధారణమైన కలిమి లేమినుండి చావడము.

74 ఇట్టి మొదలైనటువంటి ద్వంద్వములను యోచించి పునర్జన్మము వున్నది. లేనిది గ్రహించుకొనుడి

(75) అష్టైశ్వర్యములు	76 అష్ట కష్టములు
(1) దాసిజనము	(1) దాస్యము
(2) భార్య, ధార, కళత్రము	(2) సేవచేయువారు లేకుండుట
(3) పుత్రులు	(3) భార్యలేక యుండుట స్త్రీకి పెనిమిటిలేక యుండుట
(4) మిత్రులు	(4) స్వయం కృషి.
(5) బంధువులు	(5) చెయిజాచి అడుగుట
(6) వాహనములు	(6) అడిగిన లేదనుట
(7) ధనము	(7) అప్పుబడుట
(8) ధాన్యము	(8) త్రోవనడుచుట.

1 టవ ఇతిహాసము ముగిసెను.

2 వ ఇతిహాసము

77 పునర్జన్మమనగా మరల పుట్టుక అని అర్థమగును. శుక్లశోణితములలో పుట్టుట జన్మమనబడును. పునర్జన్మమువిషయమై, దేవతలు సహా పునర్జన్మము ఉన్నదో లేదోయని సంశయింపుచుందురు, అట్టి సంశయము జనులకు కలుగుటతప్పదు. బ్రహ్మజ్ఞానము లేనివారికి పునర్జన్మము కలుగును గాని బ్రహ్మజ్ఞానము కలిగి బ్రహ్మములో ఐక్యమైన వారికి పునర్జన్మముకలుగనేరదు.

78 (1) స్త్రీ, పురుష సంభోగము, (2) పురుషబీజము, (3) స్త్రీయొక్క రక్తము, (4) పూర్వజన్మకృతకర్మ సంస్కారము, ఇవి నాలుగును గర్భమందు ఆత్మ ప్రవేశించుటకు కారణమగును. అట్టి ఆత్మ అహంకార సంబంధముచేత, జన్మమనెడి నరక ముందు పడినవాడై అనేక విధములగు కష్టములను పొందుచున్నాడు. మఱియును అహంకారమువలన కర్మముకలుగును. అజ్ఞానమువలన, అవివేకము, అవివేకము వలన, నేను, నాది, అనెడి, అభిమానము, అభిమానమువలన, కామక్రోధాదులు, కామక్రోధాదులవలన అనేక కర్మములు కలుగును, ఆకర్మములవలన, దేహసంబంధము విడువక ప్రవర్తింప వలసివచ్చును; ఈప్రకారముగా ఇక మీదను అనేక జన్మములు కలుగుచుండును. శుక్లశోణితములతో ఆత్మ చేరిపుట్టుట జన్మమనబడును. అట్టి శుక్లశోణితములతో జీవుడు కూడుకొని గర్భమందు గలమూత్ర పురీషములలో వృద్ధిబొందుచు తుదకు స్త్రీయొక్క మూత్రస్థానమునుంచి బయలువడి సంసారదుఃఖమందు మునిగి మనుష్యుడు దుఃఖించుచుండును. మఱియు (1) మనుష్యులు (2) మృగములు (3) పక్షులు (4) పురుగులు పూర్వము చేసిన పాపమునశించే వరకు ఏదో ఒక జన్మమెత్తుచుండును.

3 వ ఇతిహాసము

79 లోకమునందు పాపాత్ములు నిర్నిమిత్తముగా జీవులను హింసించి పాపములను గట్టుకొని ఎవరు లోకమాయలో జిక్కి పరుల సొమ్ము అపహరించినను, ప్రాణహింస చేసినను, పుత్రమిత్రకళత్రాదులను, మిక్కిలి యక్కర గలిగి మక్కువతో నెంత పోషించినను, తుదకు సర్వమును వదలి వెళ్ల వలసినవారు కానొక్కరే గదా ? ఇంతమాత్రమునకు పాపములను గట్టుకొననేల గృహస్థాశ్రమధర్మము నందు మితప్రవర్తనగా సంచరించుచు ఇతరుల హింసించక యితరుల సొమ్ముఅపహరించక తన సంపాదన కొలది బంధువులతో ఆనందించుచు పెద్దల ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షమార్గమును సేవించి విముక్తుడై కాలము తటస్థించిన నోదనే సుఖించి బ్రహ్మైక్యమైన మొదల జననమరణములు పొందజాలడు.

80 ఇది తెలియక మూఢు లనేకులు దుర్మార్గములలో ప్రవేశించిపరులను హింసించి దుర్గతికి పోవుదురు. అనగా పైని ఉదాహరించిన కర్మములను బట్టి ఇహలోక దండనయు, పరలోకమున యమదండనయు గలిగి మరిన్ని గూడు మార్చి తాచేసిన సంచితకర్మములు నశించెవరకు మరొక గూటిలో ప్రవేశించుచుండును. ఈ విషయమై చాలా ఇతిహాసములు గలవుగాని ఈమూడు ఇతిహాసములనుబట్టి ఆలోచించి చూచినయెడల నీవిషయమైయున్న సంశయములు నశించిపోవును. ఇందుకు సందేహము లేదు.

పునర్జన్మముయొక్క ఇతిహాసములు ముగిసెను.

81 ప్రారబ్ధసంచిత ఆగామి కర్మఫలము

(1) "కర్మ" అనగా—చేసిన పుణ్యపాపకర్మములు

(2) "సంచిత" అనగా-పుణ్యపాపముల పోగైనమూట

(3) "ప్రారబ్ధ" మనగా-అదృష్టము పాపపుణ్యముల మూట యొక్క- ఫలము సుఖ దుఃఖము లనుభవించుట

(4) "ఆగామి కర్మమనగా" పూర్వపు సుఖ దుఃఖములను భవించుచు ఈజన్మమందు చేసే పాప పుణ్యములు

82 "ప్రారబ్ధ కర్మము లనుభవించక విడనాడదు ఎవ్వనికైనను" అన్న వచనము పెద్దల మాటప్రకారం బ్రహ్మైక్యమును చేరినవారు వినహా ఇతరుల నెవ్వరిని విడనాడినది కాదు. పూర్వజన్మమందు చేసిన పాప కర్మములచేత పిడుగుమీద పిడుగు పడినటువలెను, గుమ్మవిగి మీద పడినటువలెను, భయంకరమైన నష్ట తలంపులు కలుగును. మనుష్యుడు పూర్వ జన్మమందు చేసిన పుణ్యమువల్ల మంచి అదృష్టవంతుడై యుండెనేని తాను తలంచిన పన్ని కార్యములు సమకూడును అష్టైశ్వర్యములు పొందియుండును. పూర్వజన్మ మందు చేసిన పాపమువల్ల దురదృష్టుడై యుండెనేని తాను తలంచిన అన్నియు భగ్నమగును. అష్టదరిద్ర దశ కలిగియుండును.

83 ఇందులో రెండు విధములు గలవు. అవి అనగా కొంత కాలము అష్టైశ్వర్యములు పొంది మరి కొంత కాలము అష్ట దరిద్రము కలిగియుండును.

84 కొంత కాలము అష్టదరిద్రము కలిగి కొంత కాలము అష్టైశ్వర్యములు కలిగి యుండును.

85 పాపపుణ్యములు సమముగా చేసియుండిన నేని సుఖదుఃఖములు రెండున్ను సమముగా కలిసి వచ్చును.

86 చేసే పాప పుణ్యములు రెండున్ను తాను నడుచునప్పుడు కూర్చున్నప్పుడు, పరుండినప్పుడు మరిచించినప్పుడు నీడవలె కూడానే యుండును

4 వ ఇతిహాసము

87 ప్రారబ్ధకర్మ ప్రభావమును చెప్పుటకు ఎవరి శక్యముకాదు

88 రంజనచెడి పాండవులరిభంజనులై విరటుగొల్వ పాలైరికటా సంజయ విధినేమందును కుంజరయూథంబు దోమకుత్తుక జొచ్చెన్

89 కర్మమెవ్వారికైన, కడకుద్రోయగ రాదు ఘనత గాంచు వెచ్చి తగనిచోట కంకుభట్టుని జేసెకటకటా దైవంబు యేమిచేయవచ్చు ఈశ్వరాజ్ఞ, అన్నట్లు

(1) ధర్మరాజు కంకుభట్టుగానున్ను,

(2) అర్జునుడు రథసారథిగానున్ను,

(3) భీముడు వంటలకిగా నున్ను,

(4) నకులుడు అశ్వశిక్షకుడుగానున్ను,

(5) సహదేవుడు పశువులకాపరిగానున్ను,

(6) ద్రౌపది సైరంధ్రి గానున్ను వీరు ఒక సంవత్సర కాలము అజ్ఞాతవాసము గడుపలేదా ఈశ్వరాజ్ఞకు యేమిచేయగలము ద్వాపరయుగమునందు ఇట్టివారికే ప్రారబ్ధకర్మ తప్పలేదు గదా కలియుగమునందుండు వారివిషయమై చెప్పనేల.

పైని ఉదాహరించినవారు త్రేతాయుగమునందు చేసిన కర్మ ద్వాపరయుగమునందు వారు చేసిన యుద్ధములో నశింపచేసికొని విదేహకైవల్యంబునం జెందినారు.

5వ ఇతిహాసము

90 ధనము విడిబడిన దైవవశంబున ... యున్న నైన, నడవిం.ఓ.క లేని యుబాలుండు వర్ధిల్లు రక్షితుండు మందిరమ్మున జచ్చు. అన్న వచనము చొప్పున పురుషుడు పుణ్యాత్ముడైన మొదల ఆర్జించిన ధనము విడిచి బడికేసినను మూలమందదము. బాలుని అడవిలో పోషణ జరిగ పోయినను అయుష్మంతుడైన మొదల వర్ధిల్లును

91 ఆబాలుడు ధనధాన్యములనందుదులదూగుచు వున్నప్పటికి అల్పాయుష్మంతుడైయుండెనేని, మందిరములో నున్నను జచ్చును అయునవలెనో పురుషుడు నొక్క ప్రయత్నము చేత భాగ్యము కలుగునని యు అట్టి ప్రయత్నము చేయనందున దరిద్రము కలుగునని యు తలచకూడదు. అట్లు తలంచుటయే పనికిమాలిన తనముగుచున్నది. ఆపురుషుని పూర్వజన్మ కర్మ సంస్కారము వలన సకలము లభించును. మఱికొన్ని నశించును, తాను కర్తనని చెప్పరాదు.

92 పురుషుడు సంపాదన కొరకై ప్రయత్నము చేయువలెను ప్రయత్నించిన పిమ్మట లభించినను లభించకపోయినను పూర్వసంచితకర్మమనితలంచి సంతోషించను కూడదు. నొచ్చుకొనను కూడదు. ఇట్లు కలిగిన సంపాదన లన్నియు నిత్యములుగావని అనిత్యములని తలంచవలెను. జనులకు కాలవశమున కీడు మేలుకలుగు చున్నవి గాని ఒకనివల్ల కలిగినదని చెప్పరాదు.

93 ఆగామి కర్మమనగా పూర్వపుసుఖ దుఃఖముల ననుభవించు ఈజన్మమందు చేసిన పుణ్యపాపముల, ఫలితము ఈజన్మమందు లభించవు. మరుజన్మమునందు ప్రారబ్ధ సంచితకర్మములు బట్టి లభించును.

94 పునర్జన్మములో అనేక జన్మములు కలవు. మానవులు, జంతువులు, పక్షులు, పురుగులు, పరలోకములో వేరువేరు ఫలిత

లోకములో నరకఫలము పొంది యిగత వారివారి ప్రారబ్ధ సంచిత కర్మ
ములను బట్టియుద్దోక జన్మము ఎత్తవలసివచ్చును ఆజన్మమందు
కష్టదుఃఖ, సుఖములు ప్రాణు లనుభవించవలయును.

91వ కర్మానుభవము తప్పించుటకు ఎవరికిన్ని శక్యము కాదు, ఈ
కలియుగము నందునే జనన మరణముల బట్టిన్ని అందున ఈ ప్రా
ణు లనుభవించే దుఃఖ సుఖముల బట్టి బుద్ధి మంతులైనవారు
పరిశీలించిచూచిన యెడల వేలో దృష్టాంతములు వెదుకనేల ఈరీతి
వలనను పరలోకమునందు స్వర్గ నరకములు, పిమ్మట ఇహలో
కమునందు కష్ట దుఃఖ, సుఖకములు, అనుభవించవలయును

(1) కాగల పనులెల్ల కానియ్యమనిన్ని,
(2) రాగలనిండె లెల్ల రానియ్యమనిన్ని,
(3) పోగలకర్మములంతా పోనివ్వమనిన్ని,
(4) రానున్నది రాకమానదనిన్ని,
(5) పోనున్నది పోకమానదనిన్ని,
(6) కానున్నది కాకమానదనిన్ని,
(7) కానిది కానేరదనిన్ని,
(8) అవవలసిన పనులు అవకమానవనిన్ని

(9) గాకన్ మానవు వానివృద్ధులు మహారణ్యంబులో
దాగినన్ పోకన్ మానదు దేహ మేవిధమునన్ పోషించి రక్షించి
నన్ అనునట్లు అడవియందున్న నువచ్చెడుఆపదలు రాకమానవనిన్ని దే
హమును నేవిధమును పోషించి రక్షించినను పోయేదేహము కాలము
తటస్థించినతోడనే పోకమానదనిన్ని ఇవియున్ని యుపూర్వజన్మమందు
చేసినప్రారబ్ధసంచితకర్మములవల్లలభించినవిఅని నిశ్చయించుకొనినిర్వికా
రముగానుండి పెద్దలననుసరించి ఈగ్రంథములోనున్న సత్కార్యము
లుచేయుచున్నమతిన్ని భగవన్మరణ త్రికరణశుద్ధి గాయునో భేద
ము లేకస్మరించినయెడల మోక్షమార్గములభించును.

96 ‹‹జాతస్యమరణంధ్రువః›› అన్న వచనము చొప్పున, పుట్టినప్పుడే జీవులను మృత్యువు కనిపెట్టుకొని యుండును ‹‹ఋణానుబంధరూపేణా పశుపత్నిసుతాలయః›› ఋణానుబంధము తీరనిదే ప్రేమానుబంధములు తొలగిపోవు ఎవరెవరి ప్రాప్తమువల వారు పోవుదురు. ఇందుకై మతిమంతులు చింతించరు కర్మానుసారముగా దేహమునకు జననమరణములు సహజమై యుండును ప్రపంచమునందు జన్మించే జీవరాసులలో ప్రారబ్ధకర్మము లేనివారు లేరు.

97 క॥ ‹‹పుట్టినప్పుడె, మృత్యువుపొందియుండు,
చచ్చినప్పుడె జన్మంబుసంభవించు
దీనిమాన్పంగ బ్రహ్మాదిదేవతులకు
వశముగాకుండు దీనికై వగువనేల.

98 ప్రాణులుపుట్టగానే పుట్టినరోజు మొదలుకొని, ఒక రోజున కొకరోజు ఆయుర్క్షీణము కలుగుటగుర్తెఱుంగక మానవులు శిశువు పుట్టగానే సంతోషించుదురు.

99 కలియుగమునందున ప్రతివానికి—కష్ట—సుఖములు--రెండున్ను— కలిమి—లేములు— రెండున్ను—కలవు— ఇవివారివారి ప్రారబ్ధ కర్మములనుబట్టి లభించుచున్నవి.

100 గనుక—సుఖము—కలిమి—కలిగినపుడు సంతోషమున్ను కష్టము—లేమి—కలిగినపుడు--వ్యసనమున్ను పడకూడదు- వీటిని సమానముగా నెంచి ప్రవర్తించినవాడే ధన్యుడు .

101 జనన—మరణములు —రెండును, అందున కలిగిన,కష్ట దుఃఖములు—రెండున్ను ప్రాణులనుభవించ వలెను

102 ఈ విషయమై చాలా ఇతిహాసములు కలవు గాని ఈ రెండు ఇతిహాసములను బట్టి ఆలోచించి చూచినట్లైతే ఈ విషయమై ఉన్న సంశయములు నశించి పోవును ఇందుకు సందియంబు లేదు.

ప్రారబ్ధకర్మ ఇతిహాసములు ముగిసెను.

మృత్యు దేవత ప్రభావము

సృష్టికర్తయొక్క చర్యలు.

6 వ ఇతిహాసము

"శివకరలీల ప్రాణుల సృజించు నెడన్ కమలాసనుండనై
2 యవనిసమస్త జంతు, నిహంబుల ప్రోవగనచ్యుతుండనై

3 ప్రవిమలజీవ సంఘముల ప్రాణులజంపహరింప రుద్రుడనై
4 యనల త్రిమూర్తులొక్కరగు నాద్యు ననంతుని ప్రొక్కి
వేడెదన్,,

ఈజగమునందు సకలచరాచరములనుసృష్టించు బ్రహ్మావిసృష్టియు.

(2) అసృష్టించిన సకలచరాచరములను పోషించునదివిష్ణు
నైసృష్టియు

(3) అట్లు పోషించుమనుష్య జీవులను చంపుటకురుద్రుడైన సృష్టియు ఇట్టి త్రిమూర్త్యాత్మకస్వరూపుండని ఆర్యులచే పేరువహించి నభగవంతుండొక్కడే యని గ్రంథమునందు మొదట ప్రపంచ సృష్టి క్రమము 12వ పత్రము 27వ పంక్తిలో చెప్పిన ప్రకారము జగమునకు నాధారభూతుండైన ఆయనకృపచే సృష్టించినమానవుల లోవిద్యాభ్యాసముపొందినఆర్యులచే అనగాసకలము తెలిసిన పెద్దలచే అనంతనామములు ఆసృష్టి కర్తకు కలిగెను శివాయవిష్ణురూపాయ శివరూపాయవిష్ణవే శివంశ్యాహృదయంవిష్ణు, విష్ణుశ్చ హృదయంశివః అను వచనము చొప్పునపూర్వ "బ్రహ్మ" లోక[illegible] పాలించుచున్నాడు.

104 సకలచరా—చరములకు ఆధారమైన, (1) భూమి, (2) జలము (3) అగ్ని, (4) గాలి, (5) ఆకాశము, (6) సూర్యుడు, (7) చంద్రుడు, (8) ఆత్మయనెడిఅష్టమూర్తులైనట్టి—జనన మరణాది వికారములులేని—బ్రహ్మమే—(1) శివుడని, (2) సాంబశివుడని, (3). ఈశ్వరుడని, (4) మహేశ్వరుడని, (5)శివశంభుడని, (6) ఉమాపతియని, (7) రుద్రుడు (8) సదాశివుడని (9) పురహరుడని, (10). కమలాసనుండని, (1) విష్ణువని, (2) నారాయణుండని, (3) గోవిందుడని, (4) అచ్యుతుండని (5)శ్రీరామమూర్తియని (6) కృష్ణుడని, దేవుండని,భగవంతుడని, భక్తవత్సలుండని ఇట్టి మొదలైనట్టి నామములుగల సృష్టికర్తకునమః నానమస్కారము

105 ఆదిని ప్రపంచము, నామరూపములేక, జలప్రళయముగా నుండెను, స్వయంభువుడైన సృష్టికర్త, ఆజలప్రళయమును సండంటట, స్వప్రకాశకుండై, భూమ్యాకాశములను సృజించెను. ఆసృష్టికర్త నిరాకారి గానున్న, నామరూపములేనివాడుగా నున్నాడు ఇట్లుండగా-ఆసృష్టికర్త "గుణరహితుడా-గుణరహితుడు కాడా"-అన్నశంకరాగా, "ఉట్టికి ఎగరనివారు-స్వర్గమునకు ఎగురుదురా, అన్నట్లు మానవుల్కు ఇట్టి శంక తేవడము మహా అద్భుతముగానున్నది. ఈ విషయమై చక్రమువలె తిరుగుచూ గతించిన నాలుగు యుగములలోనున్న వారిలో, దేవతలు, ఋషులు, షట్చక్రవర్తులు, స్థిరకాల జీవులు, వైకుంఠవాసులు సహా కనిపెట్టలేకపోయిరి. ఈ కీలుకనిపెట్టి నవ్వారే, దైవమని తలంచే వారు ఎవరు? గనుకనే ఆయన మహిమను చాలామట్టుకు కనుగొన నివ్వలేదు. మానవులగు వారము ఆ సృష్టికర్తను స్తుతించి "గడతేరే వారమేగాని ఆయన గుణరహితుడని, గుణము కలవాడో"

వక్కాణించే అవసరము మనకు లేదు. ఆయన మహిమ ఆయనకే తెలుసును. ఈ గ్రంథము నందున్న మొదటి ప్రకరణ ప్రపంచ సృష్టిక్రమమును చూచుడి ఈ విషయమును గురించి తన అల్పజ్ఞానము వలన తోచిందినమొదల బోధపడును.

106 ఇట్లు సృజించిన భూతముల వలన భూభారమైనందున భూమాదేవి మొరలిడినందున ఆ మొరవిని బ్రహ్మ ఒకమృత్యుదేవతను సృజించి ఆమృత్యుదేవతతో ఇట్లనెను.

107 ‹‹ఓ మృత్యువా! బలాబలములను తోచింపక ప్రజలను సంహరించెడి నిమిత్తమై నీవు పుట్టితివి గనుక, పక్షపాతము లేనిదానవై, సకల జంతువులను సంహరింపుచుండుము.

108 ఆ మాటలను మృత్యుదేవతవిని, దుఃఖపడి కన్నులనుండి నీరుకార్చి, అట్లు దుఃఖించుచు నీకు పుట్టిన నేను క్రూరకర్మమగు ప్రజాసంహారమును చేయుదునా? చేయను గనుక పుణ్యకార్యములు చేయుటకు పంపినయెడల, చేయుదునని చెప్పగా, అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు, ఆ మృత్యుదేవత యొక్క కంటియందు కారెడు నీళ్లను దోసిలచేత పట్టుకొని యిట్లనియె లోకహితము కొరకు ఆ మృత్యుదేవతను అనేకవిధములుగా ప్రార్థించి అప్పుడు ఆ మృత్యుదేవత, గాలిచేత చలించెడి తీగవలె, గడగడవణకుచు, రెండుచేతులను జోడించుకొని నమస్కరించుచు బ్రహ్మదేవునితో నిట్లనియె.

119 ఓ దేవ, దేవ, బ్రహ్మదేవా! నీవలన నేను పుట్టితిని నీవు నాకుతండ్రి వగుదువు నీయంత మహాత్మునకు నేను పుట్టినదానవై, క్రూరకర్మమయిన ప్రజాసంహారమును చేసినపుడు వారివారి బంధుజనులు దుఃఖించి అనేక విధములుగా నన్ను తిట్టుచుందురు. ఆ తిట్లను నేను వినజాలను. గనుక అధర్మముగా ప్రజాసంహారమును చేయుటకు నేను భయపడుదును.

110 ఓ మహాత్మా! బ్రహ్మదేవా! సులభంచియుండెడి ప్రాణులను వెడలు వినిచిచంపుటకు సమ్మతించను ఈ పనిచేయుటకు నన్ను పంపకము ప్రజాసంహారము చేయుట అధర్మమగును ఆ అధర్మభయముచేత నిన్ను ఆశ్రయించెదను. దుఃఖముచేత పీడింపబడుచున్నాను. నన్ను రక్షింపుము అని యిట్లు ప్రార్థించి నమస్కరించగా అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు యిట్లనియె.

111 ఓ మృత్యూవా! ప్రజలను సంహరించుట అధర్మము గాదు. నా ఆజ్ఞప్రకారం నీవు ప్రజలను చంపినయెడల నీకు అధికపుణ్యము కలుగును. మరియు నీకు నిర్మలమయిన కీర్తియు గలుగగలదు. ఈ ప్రకారమునకు పుణ్యకీర్తులు గలుగునట్లుగా నేను, వరమిచ్చెదను. నేను, చేయదలచిన ప్రజాసంహారమునకు నీవు భయపడవలసిన పనిలేదు. భూమివలన పుట్టిన చెట్లు మొదలగునవి ఉద్భిజ్జము లనబడును, చమట నీటివల్ల పుట్టిన పేలు మొదలగునవి, స్వేదజము లనబడును, గ్రుడ్డువలన బుట్టెడి పక్షులు సర్పములు మొదలగు జంతువులు అండజము లనబడును, యోనివలన. పుట్టెడి మనుష్యులును, పశ్వాదులును, జరాయుజము లనబడును ఈ నాలుగు విధములయిన భూతకోటులను నీవు సంహరింపుచుండుము. అని యిట్లు బ్రహ్మదేవుడు చెప్పగా అప్పుడు మృత్యుదేవత యిట్లనియె.

112 ఓమహాత్మా! బ్రహ్మదేవా! నీ ఆజ్ఞను నాశిరస్సునయుందుంచుకొని అవశ్యముగా ప్రజలను సంహరింపుచుండెదను ఒకవిన్నపము చేసికొనెదను చిత్తగింపుము లోభము, క్రోధము, ఈర్ష్యయు, అసూయయు, యీనాలుగు గుణములును జంతువుల శరీరములకు వికారమును కలిగించవలయును అని యిట్లు మృత్యుదేవత చెప్పుకొనగా అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు యిట్లనియె.

113 కంటియందు కారిన నీటిని నేను దోసిలితో పట్టివుంచితి నిగదా, ఆకన్నీరు యెన్ని బిందువులై యుండునో, అన్ని బిందువులును, రోగములై జంతువులను బాధింపుచు చంపుచుండును మరియు, కామక్రోధములును, ఆవ్యాధులకు, సహాయములై జనులను బాధింపుచుండును, అట్టి కామక్రోధములచేతను వ్యాధులచేతను, జనులుచచ్చెదరు నీవు నిమిత్తమాత్రము గలిగి యుండుము. మరియు నీకు వరమిచ్చెద తీసుకొమ్మని, మరియు బ్రహ్మదేవు డిట్లనియె.

114 ఓ, మృత్యువా ! నీవు మొగవాడవుగాను ఆడుదానవి గాను, నపుంసకుడవుగాను వుండుము నీవు మొగవానిని చంపినను, ఆడుదానిని చంపినను, నపుంసకుని చంపినను, ఆ పాపములు నీకు రానేరవు నీవు సకలజీవులయందును పక్షపాతము లేనిదానవై, ప్రాణములను తీయుచుండుము అట్లు ప్రాణములను నిష్పక్షపాతము గా తీయుచుంటివేని ధర్మస్వరూపమగుదు పాపాత్ములను వారి అధర్మమే, చంపుచుండును గనుక, నీవు భయపడక వెళ్ళి సకలభూతములను కాలపరిపక్వముచేత చంపుచు నిష్పక్షపాతముగా ప్రవర్తింపు చుండుము అని యిట్లు బ్రహ్మదేవుడు చెప్పగా ఆమాటలను మృత్యుదేవతవిని శాపము కలుగునని భయముచేతను పాపము కలుగదని బ్రహ్మదేవుడు చెప్పిన వాక్యము చేతను ప్రజాసంహారముచేయుటకు సమ్మతించి అప్పటినుంచి మృత్యుదేవత ప్రాణములను అపహరించుచుండె.

115 అంతట ఆ బ్రహ్మదేవుని వాక్యముల ప్రకారము లోభాదిగుణములను వ్యాధులను జంతువులయొక్క దేహములకు, వికార రూపములయిన, కీడును కలుగచేయుగా ఆ మృత్యుదేవత, జంతువుల ప్రాణములను తీసుకొనుచున్నది.

7వ ఇతిహాసము.

116 శాంతముగల గౌతమి అనెడి ఒక బ్రాహ్మణస్త్రీగలదు ఆ స్త్రీయొక్క కొమరుడు సర్పము కరచుటచేత కాలవశమువలన చచ్చె, అట్టి కొమరుని గురించి ఆ గౌతమి దుఃఖించుచుండగా, అపుడు, ఒక కిరాతుడు కోపముచేత ఆ కఱచిన పామును త్రాడులచేత కట్టి కొని తెచ్చి ఆ గౌతమియనెడి స్త్రీయొక్క బిడ్డ యీపామును కత్తిచేత రెండు తుండ్లుగా నరికెదను అని చెప్పగా ఆ గౌతమి యి ట్లనియె.

117 ఓ. కిరాతుడా! యీపామును చంపవద్దు దైవవశము వల్ల వచ్చిన కీడుకు అవివేకులు దుఃఖింతురుగాని వివేకులగువారు శాంతగుణములు గలిగి సంసారమందు మితప్రవర్తనగా ప్రవర్తింతు ము కృతార్థులగుదురు, నీవు యీపామును చంపినయెడల నాకొ డుకు మరల బ్రతుకునా! బ్రతుకడు గనుక విడువుమని చెప్పగా కిరా తుడు యిట్లనెను.

118 ఓ. తల్లిగౌతమీ. జనులకు బాధను కలిగించెడి జంతు వులను చంపుట వలన, పాపము గలుగనేరదు, గనుక, చంపెదనని పామును చూడగా చంపవద్దని గౌతమిచెప్పె అపుడు కిరాతు డిట్లనియె.

119 ఓ తల్లిగౌతమీ! యీ పామును చంపి జనుల బాధ ను పోగొట్టెదను అని చెప్పగా.—

120 దయాబుద్ధిగల ఆగౌతమి, పామును చంపుటకు సమ్మ తించక పోయె, అప్పుడా పాము కిరాతునితో యిట్లనియె.

121 ఓ కిరాతుడా! నేనేమి తప్పితము చేయలేదు. మృత్యుదేవత ఆధీనమువలన, పిల్లవానిని కఱచితిని, గాని, నాకు నన్నునందు కామ క్రోధాదులు లేవు, ఆపిల్లవాడు కాలవశము వలన చచ్చెనని నీవు తెలియకయున్నావు, అని చెప్పగా ఆ కిరాతు డిట్లనియె.

122 ఓ సర్పమా! నీవు మృత్యుదేవతవలన ప్రేరింపబడి జనులను కఱచి చంపెదవు. గనుక నీవు మృత్యువునకు సహాయముగానున్నావు. గనుక నిన్ను చంపెదను. అని చెప్పి అపుడు పాముయిట్లనియె.

123 ఓ కిరాతుడా! నేను మృత్యువునకు సాధనముగా నుందును, నేను కఱచినను ఆయుస్సుగలవాడు చావడు ఆయుస్సు లేనివాడు నేను కఱవకపోయినను మఱియొక జంతువుచే నయిన ను చావగలడు. గనుక ఒకరిని చంపుటకు నాకు సాధ్యము గాదని పాముచెప్పగా, కిరాతుడిట్లనియె.

124 ఓ సర్పమా! మృత్యుదేవత పంపగా వచ్చి కఱచి తిగాని, బాలుని నేను చంపిన దానను గానని చెప్పెదవు. నీవు చెప్పినది సరి కాదు, గనుక, క్రూరజంతువగు నిన్ను చంపినయెడల నాకు పాపము కలుగదు నీవు మృత్యువునకు బుద్ధిగల సాధన ములయి వున్నావు. గనుక, నిన్ను సకల విధములచేతను, చం పుదునేగాని, చంపక విడువనని చెప్పగా, సర్పమిట్లనియె.

125 ఓ కిరాతుడా! మృత్యువునకు మేము బుద్ధిగల సాధన ములే యగుదుము, యజ్ఞమందు గల అగ్నిహోత్రమందు, హవి స్సులను ఋత్విజులు వేల్చి హోమము చేయుదురు, ఆ ఫలము, యజ్ఞకర్తకు వచ్చునే గాని ఋత్విజులకు రానేరదు. అటువలె

నే, మాకును చంపినదోషము రానేరదు, అని యిట్లు సర్పము కిరాతకునితో చెప్పుచుండగా, మృత్యుదేవతవచ్చి, అట్లువచ్చిన మృత్యుదేవత, పాముతో నిట్లనియె.

126 ఓ సర్పమా ! యీ బాలుని చావుకొఱకు నిన్ను నేను పంపినట్లు, యీ బాలుని చావుకొరకే నన్ను కాలుడు పంపించె, గనుక, యీ బాలుని చావునకు, నీవును నేనును హేతువులముగాము, మరియు, సూర్య, చంద్ర, అగ్ని భూమి, ఆకాశ, జల, వాయువు, మొదలగు వస్తువులన్నియు, కాలుని ఆజ్ఞచేతులోనున్నవి యగును గనుక, సకలము, కాలుని అధీనమైయుండునని తెలిసికొనుము ఇట్లు కాలుని అధీనమునందు సర్వలోకములుండగా, అవివేకులగు వారు నన్ను నిందింపుచున్నారు. ఇట్లు నన్నునిందించినపుడు నిన్ను నిందించుట యాశ్చర్యముగాదు, అని యిట్లు మృత్యుదేవత చెప్పగా సర్ప మిట్లనియె.

127 ఓ మృత్యుదేవతా ! నీవలన గుణదోషము, లున్నవియని నేను చెప్పను, కాలుడు నన్ను పంపించినాడని చెప్పితివి, నామీదగలిగిన దోషమును నేను పోగొట్టుకొనుట ధర్మమే యౌనుగదా, అని చెప్పగా, అపుడు మృత్యువు యిట్లనియె.

128 ఓ సర్పమా ! యిక్కడ కాలునియందు దోషము వున్నదనియు, లేదని చెప్పుటకు నాకు అవశ్యము లేదు. దోష విచారణచేయుటకు నేను తగను, అని యిట్లు మృత్యుదేవత చెప్పగా, పాము కిరాతుని మొగముచూచి ఆ కిరాతునితో నిట్లనియె.

129 ఓ కిరాతుడా ! కాలుని అధీనమువందుండి, మేము ఆ కాలుడు చెప్పినట్లు ప్రవర్తించుచున్నాము, మాకు పాపములు క

గద్య. ఇట్లు చెప్పినప్పుడు, అక్కడికి వారి సంశయములను పోగొట్టుటకు కాలుడువచ్చి, అవచ్చినకాలుడు ఆకిరాతునితో నిట్లనియెను.

180 ఓ కిరాతుడా! మృత్యువుయు, నేనును, యీ బాలుని మృతికి కారణములము గాము, యీ బాలుడు పూర్వమునందు యేయే కర్మములను చేసియుండెనో ఆకర్మములవలన, యీ బాలుడు చచ్చెను. మరియు, ప్రతిజంతువునకును, కర్మము, జనన మరణములను, సుఖ, దుఃఖములను, కలిగించుచున్నది. తాను చేసిన కర్మమును, తాను తప్పించుకొనుటకు, అపరమేశ్వరుడగు, శివునికైనను సాధ్యముగాదు, అనియిట్లు కాలుడు చెప్పి, మరల యిట్లనియెను, మీరందరును. వాదమును విడువుడు, సకల లోకములకును కర్మమే కారణముగాని మరియొకటి కారణము కాజాలదు, అని యిట్లు కాలుడు చెప్పగా ఆ బ్రాహ్మణస్త్రీయగు గౌతమి, కిరాతకునితో యిట్లనియె.

181 ఓ కిరాతుడా ! నావంటి స్త్రీలు యిటువంటి పుత్ర దుఃఖములను కలిగించెడి కర్మములను చేసికొన్నందున, ఇటువంటి దుఃఖములు గలిగినవి. ఇట్లు మరణమును గలిగించెడి కర్మములను చేసినవారలు యిట్లు పుట్టి బాల్యమందే చచ్చుచుందురు, గనుక మీరు వాదించుట వలన, ప్రయోజనము లేదు, సకలజంతువులును కర్మమునకు సమానమగు ఫలములను పొందుచుందురు. ఇందుకు శోకదుఃఖములను విడువుము. శాంతమును ధరించుకొనుము అని యిట్లు గౌతమి చెప్పగా కిరాతుడు తెలివి దెచ్చుకొని పామును విడిచెను, అంతట మృత్యుదేవతయు, కాలుడును వెళ్లిరి.

132 స్త్రీ, పురుషుల చర్యలు.

స్త్రీలలోనున్ను, పురుషులలోనున్ను, నాలుగు తరగతులు వారుగా నున్నారు.

వారెవరనగా.

స్త్రీలలో	పురుషులలో
(1) పద్మిని	(1) ఉత్తముడు
(2) హస్తిని	(2) అబద్ధికుడు
(3) చిత్తిని	(3) జారుడు
(4) శంఖిని	(4) చోరుడు

133 పైన తెలుపబడిన స్త్రీ, పురుషులు, వారు వారు చేసే చర్యలు ఆగామి కర్మమనబడును. ఆగామి కర్మమనగా, పూర్వజన్మమందు చేసిన, పుణ్య-పాపములు-యొక్క, ఫలము-కష్ట-సుఖ-దుఃఖములు, ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు, అంత్యకాలము వఱకు, చేయునట్టి, పుణ్య-పాపములు-ఆగామి సంచితములుగాయుండి మఱుజన్మమందు లభించును. అప్పట్లో తన పుణ్యాతిశయముచేత, బ్రహ్మజ్ఞాని ఐయుండి బ్రహ్మములో ఐక్యమైన యెడల, మఱు జన్మము లభించదు. లేదా-పూర్వజన్మమందు గొప్పదానము చేసినా పుట్టినవారు అన్నపానము లేని బీదో మంచి గొప్ప అదృష్టవంతులై జన్మించును (తనపుణ్యాతిశయము బాగుగా యుండకనే మరో ఒక జన్మమందు జన్మించును)

184 ఈజన్మమునందు ఇట్టియున్నంతి పుణ్యఫల మనుభవించుచు న్నవారు ఉదాహరింపుట మందు నందిరము గాంతే అనునట్లు" పూర్వమందు చేసిన పుణ్య ఫలము ఇంత సఫలమైనదని మనమున తృప్తిపడుచుగాని (ఆ) ఎన్నికోట్లైనధనాత్త గలదివ్యమైన భోగవా సనలు, తన్ను గృహార్థకోసమునకే, తత్జ్ఞానము చూపానమున్ను, ఉపకారార్థ మిదం శరీరం అనునట్లు" పరోపకార్యములు చేయుచు బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది సత్పూర్ణుడైన మొదల బ్రహ్మముతో ఐక్యము నుపొందుటకు వీలుకలుగుటలేదు. అట్లుగాని మొదల 5 మహాలోకములలో ఒక మహాలోకములో గల భోగభాగ్యములు లభించును.

ప్రారబ్ధకర్మవల్ల

దేహప్రాప్తి

సంభవించుట

185 ప్ర. మనము చాలని కేళి బ్రహ్మకార్యమైన, హీనంబు గసేయు దేని ఎగ్గు, సత్కర్మలు గాకుండ ఒక దేము బ్రతుకుడా సహా యము ఏమి చేయునప్పు పాత్ర్యము.

ఉ. పూర్వజన్మ ఫలము, ప్రాప్త దివ్యమైన, మానరాదు. కైవసమాయువేత, విద్య విలసగుణము ఏర్పడుదాని, ఏమి చేయు నప్పు పాత్ర్యార్థ- భక్తిజ్ఞానములకే పూర్వ కర్మప్రవృత్తి కాదు గదా? మానవులకు తప్పదు తప్పదు. గనుక వారి వారి కర్మాను సారము [illegible]

కర్మవలన

సత్కార్య-దుష్కార్యములు

సంభవించుట

186 ఎట్టి వానికైనను, ధీమంతునకైనను, ఆరోగ్యము [illegible] కలిగి కుంటలో పడవచ్చును లో కాలము తప్పించి

[illegible] చేసే అపూర్వకర్త అనే మాయవల్ల, ఎట్టి సత్కార్యమునైనను [illegible] సత్కార్యమునైనను, చేయుచున్నారు. పిమ్మట మేలుగాలు [illegible], మేలు గలిగిన పిమ్మట చింతించినందున ప్రయోజనము లేదు. [illegible] దానికి [illegible] ఫలమేమి?

మృత్యువు సంభవించుట

137 క. కాలము వచ్చిన [illegible], [illegible] ఘోరముతోడ, కాలము జరిగిన [illegible], [illegible] గుణవంతులకు. అన్న [illegible]

ఎట్టి గుణవంతులైనను, కాలము [illegible] తోడనే

(1) జీవహింస (2) [illegible] (3) [illegible]. వీటిలో ఎట్టి దాని [illegible] అట్టి మృత్యువు సంభవింప చేయును.

---

138 జీవహింసచేసి

(1) మాంసాదులు భక్షించుట.

(1) నరుడు-(జంతువు) నరుని చంపి భక్షించుచున్నాడు.

(2) వ్యాఘ్రము-(జంతువు) వ్యాఘ్రమును చంపి భక్షించుచున్నది.

(3) పక్షి-(జంతువు) పక్షిని చంపి భక్షించుచున్నది.

(4) [illegible] (జంతువు) [illegible] చంపి భక్షించుచున్నది.

వీటిలో గా [illegible] ఒకజాతి జంతువులను ఒకజాతి జంతువు భక్షించి తృప్తి పొందుచున్నది.

139 జీవహింస

(1) నరుడగువాడు-నరుని చంపుచున్నాడు.
(2) నరుడగువాడు-మృగమును చంపుచున్నాడు.
(3) నరుడగువాడు-పక్షిని చంపుచున్నాడు.
(4) నరుడగువాడు-పురుగును చంపుచున్నాడు.

(1) మృగము-నరుని-చంపుచున్నది.
(2) పక్షి-నరుని-చంపుచున్నది.
(3) పురుగు-నరుని-చంపుచున్నది.

వీటిలో కొన్ని ఒకజాతి జంతువు మరొక జంతువును చంపుచూనే వున్నది.

(1) నారియగు నది జీవరాసుల నన్నిటిని చంపుచున్నది.
(2) జీవరాసులన్నియు నారిని చంపుచున్నవి.

140 ఇట్లు చచ్చుచున్నవాటిలో, జీవహింస కాక, దేహావ్యాదులవల్ల మరణములు కూడా కలుగుచున్నవి

141 ప్రపంచమునందు వ్యాపించిన-చరా-జీవరాసులలో రోజు 1 టికి కోటాన కోట్లు చచ్చుచున్నవి. గణించుటకు అలవికాదు కోటానకోట్లు పుట్టుచున్నవి.

142 ప్రపంచమునందు వ్యాపించిన-అచరా-స్థావర జంగములలో రోజు 1 టికి కోటాన కోట్లు నరక బడుచున్నవి. గణించుటకు అలవికాదు. కోటాన కోట్లు మొలచుచున్నవి.

143 పైని ఉదాహరించిన మరణించే వాటి విషయమై వాటి వాటి ప్రారబ్ధ కర్మాను సారముగ ఆయా కాలము తటస్థించి నతోడనే మృత్యుదేవత వలన మరణించుచున్నవి.
మృత్యుదేవత వాటియందు నిమిత్త మాత్రముగా

144 పైని ఉదాహరించిన-చరా-చర-ముల వల్లనే ప్రపంచము ప్రకాశింపబడుచున్నది.

145 ఏటన్నిటికి ఆధారభూతుండైన
శ్రీమదఖిలాండ కోటి
బ్రహ్మాండ నాయకుండైన
పరమేశ్వరుడగు
నారాయణ మూర్తి కర్తగా నున్నాడు.

146 మానవ జన్మమెత్తి ఇట్టి పరాత్పరుని జ్ఞానహీనత చేత మరచి పామరుడుగా యుండుటకంటె ఈ గ్రంధము ననుసరించి, బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది ఆ యనను స్మరించి స్వర్గలోకము చేరి ముక్తుడగుట ఉత్తమం కాదన్న, భగవంతుడొక్కడె సృష్టికర్తయని తలంచిన మానవులకు కేవలము పరమార్ధము సిద్ధించును.

---

147 అనేక సంవత్సరముల నుంచి రాజాజ్ఞ ప్రకారం జీవహింస చేయుటకై నిర్ణయించిన కులస్థులలో తప్పక కుల ధర్మము ప్రకారము జీవహింస చేయుచున్నారు యిప్పుడు జీవ హింసచేయ కూడదని చెప్పుటకు అలవికాదు జనను సర్వభూతములు పూర్వ జన్మమున తాము చేసుకొన్న కర్మమువలన, జనించును కాబట్టి జంపి వేవాడు నిమిత్త మాత్రుడని పెద్దలు చెప్పుదురు. అది ఎట్లనగా దీపములో పతంగములనే ఎగిరే పురుగులు దోమలతో సమాన మైనటువంటివి దీపము యొక్క కాంతిని చూచి భ్రమసి అందున

155 కొన్ని వ్యాధులకు మాంస భక్షణమే ఔషధమైనట్టు భగవంతుడు ఏర్పరచి అందరకు తినను జంతువులను సృజించియున్నాడు. అటువలెనే మానవులు కూడా తినవలసిన జంతువులను హింసచేసి ఆ మాంసమును దేవునికి అర్పణచేయకనే భుజించుట పాపమగును.

156 మాంసమును భక్షించని వారు జీవహింస చేయుట పాపమగును అయితే క్రూరజంతువులను హింసించుట దోషము కానేరదు. ఇందుకు ఒక దృష్టాంతము గలదు. అదియెట్లనగా:-

9వ ప్రకరణము.

157 భీష్ముడు ధర్మరాజునకు చెప్పుట, ఓ ధర్మరాజా! మనుష్యులగువారు ఒకరిని చంప జాలరు. లోకమందు గల సకలకార్యములను ఈశ్వరుని ఆజ్ఞచేత జరుగుచున్నవి.

158 ఓ ధర్మరాజా! గొడ్డలి చేతబట్టి కొని చెట్లను నరికెడు వాడు ఆచెట్టును నరికిన పాపము పొందడా! పొందడు. ఆగొడ్డలి చేత చెట్లునరికెడు మనుష్యులు అందువలనవచ్చెడి పాపములను బొందరు అటువలెనే. సమస్తకార్యములను చేయువాడు ఈశ్వరుడనెడి తలంపు మనమున దృఢముగా నుండిన చాలును.

159 అట్టి తలంపు మనమ్ము నందున్న మనుష్యుడు ఎంత దుష్కార్యమునైనను కర్మాధీనత వలన చేసిన యెడల అట్టి పాపము వానికి రాజాలదు. గనుక వేదవేత్తలగు పెద్దలు వైదికములగు పలు కర్మములను ఈశ్వరార్పణ బుద్ధిచే చేయుచుందురు.

160 ఓ ధర్మరాజా! మనము చేయు కర్మఫలమంతయు ఈశ్వరునకే యగునుగాని మనది కానేరదు.

161 ఇట్లు ఈశ్వరార్పణ బుద్ధిచేత కర్మములను చేసిన యెడల అందుల కలిగెడు పుణ్యపాప ఫలములు వానికి అంట జాలవు. మనుజునకు పుణ్యపాపములు అంటని యెడల ముక్తి కలుగుచున్నది.

162 ఈశ్వరార్పణచేయక తాను కర్తనని అభిమానించిన మనుష్యునకు అపుణ్యపాపములు లభించుచున్నవి.

అహింసవిషయము

163 తను తనకు సాధ్యమయినంత వరకు జీవహింస చేయక తొలగి మెలగినది మాత్రము ముఖ్యకర్తవ్యము అట్లు తొలగుట యే అహింసయని చెప్పబడును.

164 ఈశ్వరార్పణచేయక తాను పుట్టించి తానే కర్తనని అభిమానించి దుష్కార్య హింసచేయుట మనుష్యునకు అపాపపుణ్య ములు లభించుచున్నవి.

165 తనకు తెలివికలదే కర్మవచ్చి ప్రారబ్ధకర్మ మని చె ప్పవచ్చును.

166 క॥ కరణత్రయంబు చేతను।
బరుడే కర్మంబు సేయు నైర్మ్యోపేక్షగ।
హరికర్పణమని పలుకుట।
పరువడి సుజ్ఞానమండ్రు పరమ మునీంద్రుల్।

తా॥ మనోవాక్కాయములచే నరుడే కర్మంబు చేసిన ఈశ్వరార్పణ చేయుటే నిర్మలమైన జ్ఞానమని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

2 మత్స్యములను భక్షించుట

వివరము.

167 తాతావార సంప్రదాయముగా మత్స్యములను వలల వలన పట్టుటకై గాలములు కొంకరైపట్టి వాడుగా వర్తించుచున్నారు. వీరికుల వృత్తి విధానములు పట్టుటకున్న ఓకలు, వలలు, గాల లు నడిపించి జీవనోపాయము జరిగించుకొనుటకై విధాయకముగా నున్నది. వీరిది జీవహింస చేయకూడదని చెప్పుటకు అలవిగాదు అయితే గాలంబున మొన యందు తగిలించి పిట్టపైడిన వానపాము సంబునకై యొకమత్స్యము వచ్చి ఆగాలమును మింగిన పిదప ఆగా లము వేసినవాడు ఆమీనము గాలమును మింగిన సైగకని ఆమీనము ను గట్టుపైకి లాగివెయ్యగా ఆమీనము విలవిల తన్నుకొనుచు ప్రా ణమొందడము పాపమగునని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇది జీవహింస అని కూడా చెప్పుదురు. జీవహింస ఫలము గాలము వేసిన వాడు అనుభవించవలెను.

168 సముద్ర తీరమునున్న కొందరు మానవులు మత్స్య ములను భక్షించి జీవించుచున్నారు. గాని ఇతర భక్ష్య, భోజ్య, అన్నము కాయకూరలు కందమూల పదార్థములు మాంసాదులు వర్జ్యరాలు భక్షించుట. ఒకవేళ యీ పదార్థములను బలవంతముగా భక్షింపచేసిన వారల రెండు మూడురోజులలోగా చచ్చుదురు వీరు నర్కాకారుల అనుభవించుచున్నారు. వీరు అడవి మనుష్యుల వీరు రోజు ఆకలిని చలుము పుట్ట కట్టుకొని మానవులకు కాపాడు కొని ఎవరు, వీరు ద్రవ్యమును చేతులలో పట్టరు వీరికి ద్రవ్య అ కులేదు. వీరు పంట వల్ల పట్టి పేటలు పెద్దదిగానున్నను ఆకే పలుకు కాల్చుకొని తిని ఎదరు. మనవ్యములు అన్న తినుటు ప్రాణము

కారము, తీపు, చేదు, వగరు, వగైరాలు వీరి నాల్కకు అంటవు. మధుపానము ఎట్టిదో వీరికి గోచరమే లేదు.

169 కలియుగమునందు యిటువంటి వారిని కూడా దైవత్వము సృజించి యున్నారు. అయిన మహిమను కనుగొనిన వారు ఎవ్వరు లేరు అట్టిమహాత్ముని ఎంతనిగాని యూహింపజాలరు.

---

3 బోధఅనగా కైపు

కైపువస్తువుల

విషయము.

170 సారాయి, కల్లు, నల్లమందు, గంజాయి, గుడాకు, చుట్టలు, బీడీలు సిగరెట్లు నశ్యం, భంగు, మునక్క, తాంబూలము మొదలైనటువంటివి నిషావస్తువులగును వీటియందు కామము కలిగియున్నది. వీటిని నివృత్తిచేసినవాడే ధన్యుడు వీటిని భుజించి భుజించినవాడే పశువు. భుజించని వాడు ఈ మతమును బోధించిన ప్రకారం హీనుడగును.

171 ఇవి పానము చేసినందున మోక్షమార్గము కనుగొనలేడు. వీటివలన ద్రవ్య నష్టము, మనుష్య హీనత కలుగును.

172 వీటివల్ల అనేకులు ద్రవ్యము వ్యయపర్చుకొని విహీన దేహులై, అష్టదరిద్ర దశను పొంది యున్నారు.

173 అనేకులు ప్రాణహీనులై మరణము చెందియున్నారు.

174 అనేకులు శిక్షలు వహించియున్నారు.

175 వీటిని విసర్జించిన వారు అష్టదశను పొంది మోక్షమార్గమును కనుగొనగలరు మోక్షమార్గమును కనుగొనినవారే ధన్యులు

176 సన్యాసులు, వైరాగులు, మొదలైనటువంటి వారు సర్వ
మును విడిచి ఈ యోగములో నే చేయుచున్నారు. గాని దాని
వల్ల ముక్తి పొందజాలరు. వారు మూర్ఖులవలె భ్రమచెందినవారయి
యుండిన దేహ భాగ్యముకే గాక వచ్చిన లేదని తెలియదు.

177 శ్రీ నచికేతుల వారలు దేవకీనందనుని, కొం
డలు మొదలగు వారలలో నున్న వారు గంగాయి ఈ యోగించి వత్తులో
నున్న వారు భగవచ్చింతన చేయగలరా? ఆలోచించుడి.

178 సంసార సముద్రము.

స్త్రీలోనన్నా, పురుషులోనన్నా, గృహిణీ పెద్దవారిని
తల్లిదండ్రులగానన్నా, గృహిణి చిన్నవారిని బిడ్డలగానన్నా,
మఠోన్ని, లోకములోనన్నా, కుల ధర్మములను వారి వారలను
పట్టి నడచిన స్త్రీ, పురుషులను, దేవుడు కాపాడుచున్నాను.
ఇట్టి వారు, ఇహలోకమునందు కీర్తియు, పరలోకమునందు భోగ
భాగ్యములు, పొందగలరు.

మనుజుడు, లోకములోనున్న అన్ని వ్యాపారములను త్రిం
దాటవచ్చును. సముద్రమును ఈదవచ్చునుగాని, "సంసారము ఈ
దరాదు, ఇటువంటి భ్రాంత మాయవే" అన్న వచనము
చొప్పున, మహా మహా గొప్ప ఋషులు సహా "సంసారబంధ
ము ఈదలేక" భగవంతుని సేవించుచుండిరని పూర్వపు ఆర్యులు
చెప్పుచున్నారు.

ఇట్టి సంసారమునందు శాంత చిత్తుడై మిత ప్రమాణము
గా సంచరించుచు తనను సృష్టించిన భగవంతుని కొనియాడుచున్న
వాడే ధన్యుడు.

179 ఆయుస్సు, చచ్చి[illegible]

విషయమై

ఉ॥ మద్దిక ఏతికొల్లి; బహుమాత్రము చోద్యము కేహా ళ్ళుచుగా, చచ్చి నుండ జూచెదరు, చావక మానరు వారి ధంగ్వి నీచచ్చితవారి కేడ్చెదరు, దాపున గొల్లకదాగవచ్చునే; యుద్యం బుట్టి నచ్చుటకి, నేగుట నైజము ప్రాతికోటికిగా, అట్లు పుట్టి భర్త, భార్యలు, పుత్ర, మిత్ర, బాంధువర్గములలో చచ్చినవారి విషయమై, ఇకను చావబోయే వారు రోగములు గొట్టుకొనుచు తలవెంట్రుకలు విరబోసుకొని ఆకీలుగవిలాపపడి అనేక విధములుగా ప్రలాపించుచు ఏడ్చుదురు. కొందరు అంత రంగమునందే దుఃఖించెదరు మరికొన్ని "జాతస్య మరణం ధ్రువం అనునట్లు" పుట్టినది చావక మానదు చూచుచున్నాము కదా? దాపున గొల్లకదాగదమునకు వీలు లేదు. ఎచ్చటనుండి వచ్చితిమో అచ్చటకు ఆయుర్దాయము ముగించిన తోడనే వెళ్లుటకు విధాయకము. అట్లుండగా ఏడ్చుట వల్లను దుఃఖించుట వల్లను ప్రయోజనము లేదు. ఒకరొక మరణము చేసే వారును చనిపోయినారు అని, వీరు చనిపోయెదరు వని ఏడ్చుదురేమో ఇందుకు ఇతిహాసములు కలవు.

10 వ ఇతిహాసము

180 క॥ [illegible]

[illegible]

[illegible]

181 క॥ ఎవ్వరు పుట్టించు ప్రాణుల నెవ్వరు రక్షించు ప్రాణు [illegible] ము నెవ్వరదంతు జెవ్వరు విధ మెవ్వరు వారిచ్చిధమున మునుపు [illegible]

యెఱుచు కోలారికుడై, అన్న శ్రుతి చొప్పున, పైని చింతించే మా
నవుల విషయమై వారిని సృష్టించిన సృష్టికర్త అనంతుండై వారి
వారి ప్రారబ్ధకర్మానుసారము బట్టి గర్భములోనున్న శిశువును
ఎటువలె పోషించెనో అటువలెనే వారిని సంరక్షణ చేయును. ద్రవ్యం
బను, కలిగినవారై యుండగా వారు చింతించ నవసరము లేదు.

11 వ ఇతిహాసము.

182 గీ॥ ధనము పీడబడిన దైవ వశంబున నందు బోవ్రమా
లవస్థలైన, నదవి రతిలేని యువకులుండు వక్ల్లు, రక్షితుండు వం
చితమునజచ్చు, అన్న శ్రుతిని బట్టి. పురుషుడు పుణ్యాత్ముండైన యొసల
ఆర్జించిన ధనము పీడని బడవేసినను మూలమందును. అడ
విలో కాలునకు పోవగా జరిగిన పోయినను ఆయువ్మంతుడైన
తొడల వ్రేల్లును, అవాలుడు ధన ధాన్యమునందు దులదూగుచు
యున్నప్పటికి అల్పాయువ్మంతుడై యుండెనేని మందిరములో నున్న
ను జచ్చును, గనుక వ్యసనము పొందినందున లాభము లేదు.

183 నరుడు పుట్టినపుడు సంతోషించడమున్ను చనిపోయి
నపుడు దుఃఖించడము ప్రయోజనము లేదు. రెండున్ను సమము
గానే ఎంచవలెను.

184 మానవులకు వారి వారి కర్మాను సారమును బట్టి
దీర్ఘ ఆయుర్దాయము గాని జావాలే, అన్న వాక్యోక్తిని బట్టి పూర్ణాయుష
102 ల్క లోపు ఆయుర్దాయము కావడమున్ను సుఖమున్ను, కష్ట
మున్ను, సంతోషమున్ను, దుఃఖమున్ను, కలిమి లేములున్ను, జన
న మరణములున్ను, స్వర్గ నరకములు, ఇవి యన్నియు కలుగుచు
న్నవి. గనుక ప్రాయముననుభవించవలెను.

185 పశుల జంతువులును కర్మమునకు సమానముగు ఫలము లను పొందుచుందురు. గనుకనే, మానవులు శాంతిగుణము గలవారైనను భగవద్భక్తి వలననైనను ముక్తి పొందవలెను ఈ రెండు వారికి లేకున్న మొదలు ముక్తి పొందరు

స్త్రీ

తల్లిదండ్రులకును భర్తకును

చేయవలసిన శుశ్రూషలు,

186 ఈ తల్లి గర్భమునందు 59-67 వ పత్రములో వర్ణించిన ప్రకారము నరక కుక్షిలో ప్రవేశించి స్త్రీగా జన్మించి తల్లిపాలు త్రావి, పెరిగి, బాల్య అవస్థనుంచి కడచి యౌవన దశ పొంది తన తల్లి దండ్రులకు శుశ్రూషలు చేయుచు; అన్నదమ్ములు అక్క చెల్లెళ్లు, ఇంకా ఉండబడ్డ బంధువులు మొదలైన వారితోనున్ను (పాఠశాలకు వెళ్లుచు) పాఠశాలలోనున్న ఉపాధ్యాయినితోనున్ను, బాలికలతోనున్న కలహించక వారికి అనుకూలముగా ప్రవర్తించుచుండుట స్త్రీకి విధాయకమైయున్నది. ఇట్లు ప్రవర్తించిన మొదల మంచిసుగుణముగల బాలికయని పేరువహించును.

వివాహమైన పిమ్మట

187 తనభర్తకు ఈ దిగువ ఉదాహరించిన ప్రకారము నాలుగు శుశ్రూషలు చేయుచు భర్తయొక్క అనుమతి ప్రకారం నడుచుకొంటూ ఉండవలయును.

188 ఉ. దూరము పోయి ఎండబడి, దూబలి వచ్చిన ప్రాణ

వధుని, ద్వారక వాటకమాగల దాకానదర్శని

శిష్యుడా!, యీ కారణము చేత్తే విగ్రహ, పదార్థాచేత
విశేష శయ్యాపై, యీశ్వరప్రాప్తి చిత్తమునకుం బోధ
ించుట ధర్మ మింతియే.

అన్న వచనము చొప్పున, భర్తయూరకయు మూరిగాని, యూరకుండి
అలసి పవ్వళించున్న ప్రాణనాథుని ద్వారకపాలకుని వరకు ఎను
గాని శిష్యుడా! అనగా.—

(1) శిష్య శుశ్రూష — చెంబుతో జలమునిచ్చి.

(2) స్నాన శుశ్రూష — స్నానము చేయునప్పుడు కావలసిన శుశ్రూషలు చేసి.

(3) అశన శుశ్రూష — అన్న పానీయంబులు వడ్డించి ఆయన భుజించు వరకు భక్తి శ్రద్ధలతో నిలవబడి యీశన శుశ్రూషలు చేయుచు ఆయన అన్నపానాదులు భుజించిన తరుణమే

(4) శయ్యా శుశ్రూష — శయ్యపై పరుండునప్పుడు ఆయనకు తగిన శుశ్రూషలు చేసి శయ్యపై భర్తతో కూడియున్న పిమ్మట విశ్రమము కొనవలె, అందుకు తగిన శుశ్రూషలు చేయుచు యీశ్వరప్రాప్తియు పైని వివరించిన నాలుగు శుశ్రూషల వలన వినయముతో చిత్తము [illegible] చేయుట [illegible] ధర్మమార్గమై యున్నది. గనుక ఇష్టు చేయుట వలన అట్టి [illegible], భూలోకమునందును కీర్తియు పరలోకమునందు, భోగభాగ్యములు కలుగుటకు సందేహమెంతమాత్రము లేదు.

189 భర్తనే తనకు దైవముగా భావించుకొనవలయును.

మున్నవి. భక్తిపూజ పురస్కారములు చేసినందుల ఆయా కాలము
లయందు చేసే పూజలకు తగిన ఫలితములు త్రికరణ శుద్ధిగా భ
క్తి శ్రద్ధలతో చేసిన పుణ్యముకు పరలోకమునందు ముక్తి పొంద
గలరు. కాని భక్తిలేని పూజా లెందుకు ప్రతిఫలమీయగాని అనుసల్ల
గాక భక్తి శ్రద్ధలతో తామున్న పూజ పురస్కారములు చేయవ
చ్చును.-

మన్నేస్తి కాని "పాసియుల్లు పగలోకుకు లగా అనువారు అనుకొల్లు"
స్త్రీలు ప్రాతఃకాలము నందు గృహమునున్న వంట పాత్రలు
మొదలైనటువంటి వాటిని శుభపరచి పిమ్మట స్నానము చేసికొని
నాడిన వస్త్రము కట్టకొని మతాచారమును బట్టి కుంకుమ బొట్టు
రాసి వంటపనులు పూనుకొనవలెను స్త్రీకి విధాయకమైయున్నది.
ఇట్టి ఆచారము అభ్యసించిన వారిని మంచి గుణముగల వారనబడుదురు.
వీరియింట లక్ష్మీతాండవ మాడుచుండును: ఇట్టి ఆచారమును
నభ్యసించని వారిని అనాచారులనబడుదురు, వీరియింట దుర్గతి
తాండవ మాడుచుండును.

190 వని గలకు భార్యాత్వము ప్రధానమగును. తన
పెనిమిటిని పూజించుట ముక్తిమార్గము ఇందుకు ఇతిహాసములు
కలవు. అవి ఈక్రిందను దాహరించబడినవి.

12 వ ఇతిహాసము.

191 స్త్రీకి తన భర్తయే ప్రభువగును, గతియగును, అతనే
దైవమని తలంచును, అగుచు ఇట్టి ప్రకారము నడుచు కొనవలయు
ను. అట్టి భర్తకంటె దైవము మరి ఒకటి ఇల్లింది తెలిసినను కలదు

దలేదు. గనుక సౌభాగ్యత గలదాయెనని స్త్రీయగునది తనభర్తకు భక్తురాలై యుండవలెను. అట్టి స్త్రీకి సకల శుభములును కలుగ గలవు,

భర్తనడువడిక

192. చ. నడువడి కొరగా కున్నను, బధిరుడైన, కురూపి యైన,
పామరుడైనం ఝుటుడైన, రోగియైనను, విడుచుట మర్యా
దగాదు విభునిం సతికి అన్న వచనము చొప్పున

193 తా॥ భర్తయొక్క నడువడి, కొరగాక పోయినను. బధిరుడైనను, కురూపిగానున్నను, పామరుడుగానున్నను, ఝుటుడైనను, రోగియైనను, తనభర్తకు ఉపైవివరించిన నాలుగు శుశ్రూషలు చేయక విడనాడిన మొదల పాతివ్రత్యముకు భంగము కలిగి, ఇహలోకమునం దపకీర్తియును, పరలోకమున యమదండనయును కలుగుటకు సందేహ మేమియు లేదు.

194 ఆ॥ ప్రాణనాథ తనదు పతిని గొల్పుటకంటె,
వేరు పనులుగలవె చారు మతికి,
గాన నీదు సేవ గావించుటే గాని,
యొండు కోర్కె లేదఖండమూర్తి.

195 తా॥ సర్వ పరిపూర్ణ పర బ్రహ్మ స్వరూపుండైన ఓ ప్రాణనాథా జ్ఞానముగల స్త్రీకి తన మగనికిశుశ్రూషలు చేయుచు నుండుట కంటె వేరైన పనులు లేవు గనుక నీకు శుశ్రూషలు చేయవలయుననెడు కోరిక తప్ప మరియొక కోరిక లేదు అని పార్వతీ దేవి పలికె నని తాత్పర్యము

196 ఓ ప్రాణనాథా! పరమేశ్వరా! స్వామి! స్త్రీ దైనది తన స్వగృహమును కనిపెట్టుకొని, సర్వదా గృహమందే యుండి, భర్తకు కావలసిన, మంచి రుచిగల పదార్థములను చేయుచు భర్తకు తృప్తి గలిగించుచు తనతో భర్త రమింపదలచి నపుడు తన హృదయమును భర్తకు నిచ్చుచుండవలయును. మఱియు భర్త చెప్పిన పనులయందు మాఱు మాటలను చెప్పక ధర్మార్థములను కలుగజేసెడి కార్యములను చేయుచు భర్తయొక్క మనస్సును నొప్పింపక అతని అనుమతి ప్రకారము ప్రవర్తింపు చుండవలయును, అట్లు ప్రవర్తించెడి స్త్రీ దైవ స్వరూపమగును. అట్టి స్త్రీకి సకల జనులును నమస్కరింపుచుందురు. మఱియు భర్త తన చేతికి దాచుటకై యిచ్చిన పదార్థములను దాచిపెట్టి మరల భర్త తెమ్మని చెప్పినప్పుడు నిష్కపటము చేత ఆపదార్థములను తెచ్చి భర్తకు యిచ్చుచుండవలయును. మఱియు భర్త తనకు యేపదార్థ మిచ్చినను అది తీసికొని సంతోషించవలయును. లేని పదార్థములను తెచ్చి యిమ్మని భర్తను తొందర పెట్టరాదు. మఱియు యేకాంత స్థలమందు ఒక పీటయందు కొడుకుతో నైనను కూర్చుండకూడదు. అట్లు కూర్చుండిన మొదల తప్పకనింద రాగలదు మఱియు తన భర్త ధనవంతుడనియు ధనహీనుడనియు, రూపవంతుడనియు, అరూపియనియు, వివేకియనియు, మూర్ఖుడనియు, రోగవంతుడనియు, అరోగియనియు మొదలగు యిటువంటి దుర్గుణములు గలవాడైనను, అట్టి భర్తను పూజింపుచు భక్తిపూర్వకముగా ప్రవర్తింపుచుండవలయును. సర్వదా తనభర్తకు మేలు కలిగింపగోరి ప్రవర్తింపు చుండవలయును. అని పార్వతి చెప్పెను.

197 ఈ ఇతిహాసములను బట్టి స్త్రీలు పతివ్రత ధర్మమార్గముగా ప్రవర్తించిన యెడల ఇహలోకమునందు కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు పొందగలరు.

13 వ ఇతిహాసము

198 ఓ ధర్మరాజా? లోకమునందు అనేకులగు స్త్రీలు సౌభాగ్యవతులైయున్నారు. అట్టి పతివ్రతా స్త్రీలవలన, భూమియు అపాయము లేక సుఖవంతమైయుండును, మఱియు పతివ్రతయగు స్త్రీకంటె, దైవము మఱియొకటి లేదు. అనగా పతివ్రతయగు స్త్రీయందు దైవము నివసించియుండు నని తెలిసి, కావున మంచి గుణవంతురాలగు భార్యవలన, ధర్మార్థకామములనెడి పురుషార్థములు గలుగుచున్నవి. అని భీష్ముడు ధర్మరాజునకు చెప్పెను.

199 పద్యం॥ కలకాల మొక్కగతిగా పూసలలో దారంబు మా
ట్కి పతిమదిలోనం, వెలగెడు పురుషుడు కలుగుట,
లో [illegible] నోము ఫలము, లోయజ నేత్రి. అ
[illegible]

200 గీ॥ కలకాలమున్ను ఒక్కటిరీగా, పూసలలో దారములుగుచ్చినటువలె, పతియొక్క మదిలో వెలిగి తిరుగు పురుషుడు కలుగుట, లో [illegible] చేసిన నోము ఫలమని చెప్పుకొనవలెను.

201 సమస్త భోగభాగ్యము, [illegible] [illegible]

చేయుట అధర్మమగును. అట్టి మందైనను తెలిసి తెలియగాని
అట్టి భర్తను శుశ్రూషలు చేయుచున్న యెడల ముక్తిమార్గము నొం
ది మోక్షము లభించును.

202 పూర్వజన్మార్జిత కర్మములను బట్టి మధ్యకాలములో సంభ
వించిన పైని ఉదహరించిన రోగముల పురుషునకు అట్టి పతివ్రత స్త్రీ
భార్యగా సంభవించియుండెనేని యిద్ది తాను చేసిన పూర్వసంచిత
కర్మఫలమని యెంచుకొని సంతోషించుచు ఆ భగవంతుని స్మరణ
చేయుచు ముక్తిమార్గమును కనుగొన వలయును.

203 వీరిద్దరు కలసియుండి గృహకృత్యములు నడుపు
కొంటూ ఆభగవంతుని యెల్లప్పుడు స్మరించిన యెడల మోక్షము
లభించుటకు సందేహమేమియు లేదు.

204 స్త్రీ, పురుషులు వివాహమయ్యే కాలమందు క్షేమము
గానే యుందురు. వీరి వివాహకాలమందు అరుంధతి సాక్షిగా మాంగ
ల్యమును కట్టుచున్నారు. ఇట్టి కట్టిన పురుషునకు మధ్యకాలము
లో వ్యాధిసంభవించి స్త్రీ క్షేమముగా యుండినను, లేక స్త్రీకి వ్యా
ధి సంభవించి పురుషుడు క్షేమముగా యుండినను వీరిద్దరు వేరొక
రిని వివాహమాడుట ధర్మముకాదు. వివాహమాడిన యెడల అఘోరమైన
పాపము సంభవించును. ఇట్టి అనేకులు వివాహమాడి యున్నారు.
అనేకులు వివాహమాడ యున్నారు. పురుషులు కొందరు [illegible] వివాహ
ము చేసుకొని ప్రథమ స్త్రీని విడనాడి బాధించుచున్నారు. [illegible]
పురుషులు ధర్మాత్ములగుదురు. [illegible]
ప్రథమ స్త్రీని విడనాడుచున్నారు. ఇట్టి వారు పాపాత్ములగుదురు
[illegible]

పద్మిని స్త్రీ

పతిని పొగడుట.

205 (1) పద్మిని స్త్రీ-పతిసంకర్షణము చేయని యీపాపపు కన్ను లెందుకనిన్ని, పతిని వినుతింపని యీపాపపు నోరెందుకనిన్ని, పతి వచనములు వినని యీ పాపపు చెవు లెందు కనిన్ని, పతిపదము లొత్తని యీ పాపపు చేతు లెందుకనిన్ని, పతిని నమస్కరించని యీ పాపపు శిరము దేనికనిన్ని, పతిసేవకు ప్రయోగింపని యీ పాపపు దేహ మెందుకనిన్ని, దూషించుచు యీపనులు నెరవేర్చుట పద్మిని స్త్రీ లక్షణమగును.

206 (2) హస్తిని-స్త్రీ సంసారమును సాధారణముగా జరుపుకొనుచుండును. హస్తిని స్త్రీలక్షణమగును.

207 (3) చిత్తిని-స్త్రీ వ్యభిచారము చేయును చిత్తిని స్త్రీ లక్షణమగును (పాపాత్మురాలు).

208 (4) శంఖిని-స్త్రీ తలిదండ్రులను భర్తను నిర్లక్ష్యముగా చూచుచుండును. గృహ కృత్యములో వస్తువులను స్వల్పముగా అప్పు సొమ్ము చేసుకొని దాచుకొనుచుండును. అత్త మామలు మొదలగు వారిని గద్దించుచు గృహ కృత్యములో యిష్టమైన పనులు చేయుచుండును. కోపమువచ్చినప్పుడు యితర బంధువుల మీదా దొట్టి తిట్టుచుండును. బిడ్డలను కొట్టుచుండును. యిట్టి విషయములో భర్త కొంచము తిట్టినను కొట్టినను, పెద్దరోధన పెట్టి ఎక్కడె ఎక్కడి కేడ్చును. పతిమాట అత్తమామల మాటలు మీరి యింటింటికి తిరిగినప్పుడు తగవులాడి సంసారము నంతయు పాడుచేయు

మే. భర్తయింటనున్నప్పుడు ఆగ్రహముగా మాటలాడును అతను యిల్లు వెడలినతోడనే సంతోషముగా మాటలాడ ప్రారంభించును ఎల్లప్పుడు ఇంటి వారితోను ఇతరులతోను కలహములను కలిగించుచుండును. యిట్టి స్త్రీవలన ప్రాణహాని కలుగునని అర్యులు చెప్పియున్నారు ॥సా॥ ॥ స్త్రీతోను వాదులాడకు 'అన్నవచనము చొప్పున' స్త్రీతో వాదాడక సన్మార్గములోకి తెచ్చినభర్తనో భర్త అట్లు భర్తమాట వినని పురుషుడు అట్టి స్త్రీని విడనాడడము ఉత్తమమగును. అట్టి స్త్రీని కూడా హత్యగాని, ప్రాణహత్యగాని, చేసిన యెడల యిహలోకమునందు శిక్షయు పరలోకమునందు యమదండనయు కలుగును. అట్టి స్త్రీని శిక్షించుటకు భగవంతుడున్నాడని తలంచవలెను. అట్టి స్త్రీని కంటకి అనబడును. పాపాత్మురాలు. సాధారణముగా స్త్రీలు అల్పబుద్ధిగల వారగుదురు. పాప విశేషమువల్లనే స్త్రీలుగా బుట్టుదురు స్త్రీజన్మము కంటెను నీచమైనది మరిన్ని లేదు. గనుక ఈ జన్మమందే తన పాతివ్రత్యమును నిలుపుకొని, గృహస్థాశ్రమ ధర్మమును క్రమముగా నడుచుచు కేవల జ్ఞానసాధనము పొందుటే పాతివ్రత లక్షణమగును. యిట్టి పతివ్రత శిరోమణులు అనేకులున్నారు

209 మంచిగుణములు.

(1) ఉత్తములు. పురుషులు, స్త్రీలు, శాంతస్వభావము గల వారగుదురు.

210 చెడుగుణములు

(2) అబద్ధములు—పురుషులు గాని, స్త్రీలు గాని, మనఃపూర్వకముగా [illegible] "[illegible] లేదు" అన్న ప్ర[illegible]

దొప్పున ఆకయునది భూతములో నొక్క- నతని వివనాకి అర్థము
చెప్పుటయు,

(3) జారులు "కామాతురాణాం న భయం న లజ్జా" అన్న
వాక్యార్థమునట్టి భయము లజ్జ [illegible] విడిచి పరస్త్రీని పురుషుడు
ఆకర్షించుటయు, పరపురుషుని స్త్రీ ఆకర్షించుటయు,

(4) చోరులు—పురుషుడు గాని స్త్రీగాని ఆశచేసి చౌర్య
ము చేయుటయు [illegible] ప్రశ్నము నపహరించుటయు
"అహింసా పరమోధర్మః" అన్న శ్రుతిని విడచివిడచి [illegible]
హత్యచేయుటయు [illegible] ఇహలోకమునందు శిక్షనున్న
పరలోకమునందు యమదండనకు పాత్రులైయుందురు ఈవిషయము
లలో తత్త్వార్థప్రకారం జరిగిన వని చెప్పకూడదు,

211 శ్లో॥ ఒకనదికి జగము వచ్చును, గుడ్డిగా వా[illegible]
కూడిన [illegible], ముఖ్యముగా ముగ్గు
రు కూడిన [illegible] పట్టుగులు మక్కలు
ప్రాలుగ,

212 తాత్పర్యం-ఒకనదికి జగము వచ్చునని అర్థము గుడ్డి
గా స్త్రీలుకూడిన తొడల సముద్రము ఒచ్చునని అర్థమగును. ము
ఖ్యముగా ముగ్గురు కూడిన తొడల పట్టు [illegible] మక్కలు ప్రాలుగ
ని అర్థమగును.

213 కులాంతర పనులు చేసి కులములో తలవంపు
తెచ్చు స్త్రీ చాండాలి అనబడును.

214 స్త్రీ, పురుషులతో గాని [illegible] గాని [illegible]
కి సంబంధమైన మాటలున్న, నవ్వకుండను. అట్టి విషయములో
అమిత లాసక్తి గలుగును. [illegible]. అది నివర్తిచేసు
కొన్న స్త్రీ పతివ్రతరాలనబడును.

215 శ్లో॥ నపితా నాత్మజో నాత్మా, నమాతా నసఖీజనః।
ఇహ ప్రేత్యచ నారీణాం పతిరేకో గతిస్సదా,

216 తా॥ తండ్రి, తల్లి, బిడ్డలు బాంధవులు కంటెను భర్త స్త్రీ
గా నాథుడు గనుక భర్తను సేవించి మోక్షపదవి
బొందవలెను. పతిసేవ స్త్రీకి మిగుల సన్మానము.

217 శ్లో॥ నాతంత్రీ వాద్యతే వీణా, నాచక్రో యాతి స్యందనః,
నాపతిః సుఖమాప్నోతి, నారీబంధు శతైరపి,

218 తా॥ తీగెలేని వీణకు వాద్యములు కలుగునా, చక్రము
లు లేని బండికి నడక గలుగునా? నూరుబాంధవులు
పున్నప్పటికి స్త్రీకి పతిలేనియెడల సుఖము కలుగు
నా? కలుగదు గనుక స్త్రీకి పతియే ముఖ్యాధారము

219 శ్లో॥ దరిద్రో వ్యసనం వృద్ధో. వ్యాధితో వికలస్తథా
పతితః కృపణో వాపి, స్త్రీణాం భర్తా పరాగతిః

220 తా॥ వృద్ధాప్యములో దారిద్రము వ్యసనము కలిగినను
వ్యాధిగ్రస్తుడు వ్యాధిచేత వగచు వ్యసనము వికల్పుడు
లోనుండును.

కత్రితో సమానమైనట్టి నదబావిలో పడ్డటువలె పాపా
త్ముడు నరకకూపములో పడియుండును.
స్త్రీ, భర్తయొక్క సేవలోనే యుండవలయును.

221 శ్లో॥ పితా రక్షతే బాల్యే, భర్తారక్షతే యౌవనే,
రక్షంతి వార్ధకే పుత్రా, న స్త్రీ స్వాతంత్ర్యమర్హతి,

222 తా॥ బాల్యమందు తండ్రి తల్లి సంరక్షణలోనుండును.
యౌవనమునందు స్త్రీ భర్త సంరక్షణలోనుండును.
వార్ధక్యములో పుత్రుని సంరక్షణలోనుండును.

ఆయుష్యమునకు స్వాతంత్రము చంపడము గాని ఇతర స్వాతంత్ర్యములు లేవు.

223 శ్లో॥ గంధద్రవ్యాణ్యలంకారాదాభూషాపి కేపి దైద్యాపవైరాపి
నానాభోగయుక్తస్త్రీణాం విధవానాం కిం ఫలతి॥

224 తా॥ భర్తవలన స్త్రీకి పసుపు కుంకుమ, భూషణ, ద్రవ్య అలంకారములు, సుగంధ వాసన, శయ్యా సుఖములు కలుగుచున్నవి. విధవకు వీటివల్ల ప్రయోజనము ఏమి? తన పూర్వజన్మకృత కర్మ సంస్కారమును బట్టి విధవరాలగుట విధాయకమే? పురుషుడుండగా ఆపురుషుని విడనాడి విధవరాలగుట కూడదు. పాపాత్మురాలగును. ఇందుకు ఒక ఇతిహాసము కలదు.

225 విధవబాల్య స్త్రీలు పునర్వివాహము చేసుకున్న మొదల పైన ఉదాహరించిన అలంకారములన్నియు కలుగుచున్నవి.

14 ఇతిహాసము.

226 శ్లో॥ పురుషుడొకవేళ్ల కోపంబు బూని సతుల,
బలిపములు బల్కి కొట్టిన తిరుగబడక,
ఓర్పుగొని యుండి శాంతులై వున్నయపుడు,
హితము బోధింపవలయునో ఇందుముఖులు,

227 తా॥ ఒకవేళ్ల పురుషుడు కోపముచే తిట్టినను కొట్టినను తిరుగబడక శాంతగుణము పొంది ఓర్పుగొని యుండి పురుషుడు శాంతుడై వున్నపుడు వందన మాచరించి ప్రియమైన యటువంటి పలుకులచే ఆయనకు బోధ

వచ్చి మంచితనై యుండుట స్త్రీకి పతివ్రత ధర్మమా ర్గముగును, ఆలాగున విధవకు మూఢత్వము పొంది హింసింపుచున్న యెడల నవమార్గ కార్యములు చేయక తన పెనిమిటికి మాంగల్యము తప్ప వస్త్రాభరణములు యిచ్చివేసి కట్టుకున్న బట్టతో తన పుట్టింటికి గాని బంధువుల యింటికి గాని వెళ్లి తన స్థితి వారికి తెలియ చెప్పి కష్టము తీరినది వారి యింటనుండినందున పెనిమిటి హింసించే ప్రవర్తన అంతటితో నిలచి పోవును ఇట్టి నడవడికకు ఆ స్త్రీకి దోషము లేదు లేక పనుపాత్యము లైనా చేసిన యెడల నరకప్రాప్తి ఆస్త్రీకి సిద్ధించును.

228 ఎప్పటికైనను తన పెనిమిటి సన్మార్గములో ప్రవేశించి తనవద్దకు వచ్చినప్పట్లో తానున్ను తన పెనిమిటి మంచితనమై యథా ప్రకారముగా ఉండవచ్చును.

229 కనవేళ ఆ స్త్రీ తనవద్దనుంచి తెలియచేసి తెలియచేయక ఆబాధ నివర్తిచేసుకొనుటకై వెళ్ళినప్పుడు ఆస్త్రీమీద పరపురు— ఆపవాదము పెనిమిటైనవాడు వెయ్యకూడదు. ఆ వాదము వేసి న యెడల యిహలోకములో దండన లేక పోయినను యమలోకము లో దండన కలదు.

230 ఎవరైనను శరణు వొచ్చినవారిని రక్షించవలయును.

231 స్త్రీ యవది క్రోధ తలంపు చేసికాని పెనిమిటికి కోపము వచ్చేలాగు చేసినట్టయిన యెడల అట్టి స్త్రీకి నరక ప్రాప్తి సంభవించును.

232 పరమార్థ సమ్మత పురుషుని విడనాడిన స్త్రీ దౌర్భాగ్య స్త్రీ గతియగును. రెండవది నరక ప్రాప్తి సంభవించును.

233 స్త్రీ, పరపురుషుని వద్ద ఆప్తైశ్వర్యములు కలిగి వున్నప్పటికి ఏ రకముకు తప్పక యమ దండన కలదు.

దేవతా పతివ్రతలు

234 పతివ్రతలు—(1) అనసూయ (2) రేణుక (3) బృంద (4) అరుంధతి (5) శచీదేవి.

ఇంతటితో స్త్రీల ప్రభావము ముగిసెను.

గృహస్థమార్గము

---

235 గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమునకున్న మానవుడు స్త్రీవల్లగాని, తనగృహములో తనయిలాకాలో వున్నవారి వల్లగాని, గృహకృత్యములో గలిగే అనుమానమైన కలిగినయెడల, "అనుమానం పెను భూతమన్న" సామెత చొప్పున, అనుమానమును తన మనస్సునుంచుకొనక శాంతగుణము వలన తెలిసికొని మందలించడము ఉత్తమము.

236 గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమునకున్న మానవుడు గృహకృత్యములలో ఏవిషయములోనైనా లోపాలోపములు కనిపెట్టినయెడల విచారణ చేసి యికను అట్లు చేయకుండా శాంత క్షమ దయాది గుణములను పొంది ధర్మ మార్గము బోధించుట ఉత్తమం.

237. గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమున నున్న మానవుడు స్త్రీయొక్క వ్యభిచార దుర్నడతలు కంటితో చూచినను చేతులతో పట్టినను ఆ స్త్రీ విషయములో అప్పుడు శాంతగుణముపొంది ఆ స్త్రీతో మాట్లాడకుండుట మంచి లేదా ఆ స్త్రీని తాకక విడనాడుట ఉత్తమం గాని ఆ స్త్రీని [illegible] హింసగాని ప్రాణహత్యగాని చేయకూడదు. చేసిన యెడల అఘోరమైన పాపము కలుగును. ఆ స్త్రీ దుర్నడతను గురించి శిక్షించే వాడు భగవంతుడు కర్త

వై యుండగా మానవుడు శిక్షించుటకు కర్త కాడు. అట్లు తొలగుటయు అహింసయని చెప్పబడును. లేదా, రజోగుణమును నవలంబించి ఆ స్త్రీని దేహహింసగాని, ప్రాణహార్యగాని, చేసిన మొదల వానితో కమునస్థా శిక్షనున్న యమలోకమున ననుభవింప గలుగును.

238 దేహ హింస గాని, ప్రాణహార్యగాని, చేయు మొదల "అహంకారం, పాపకృత్యం" అనునట్లు అహంకరించి, హింస, ప్రాణహార్య చేసినదే యున్నబడును. పాపము సంభవించును.

239 దేహ హింస గాని, ప్రాణహార్యగాని, చేయుట మొదల శాంతి, శమ, దమాదిగుణముల వల్ల "అహింసా పరమోధర్మః" అన్న స్మృతిని బట్టి అహింస యే యున్నబడును. మోక్షము కలుగును.

240 ఈ విషయములలో ఈశ్వరాజ్ఞ ప్రకారం వారి-వారి కర్మలవల జరిగినవని చెప్పుటకు అలవి కాదు. ఏమను ఈ రెంటి మధ్యమున్న కీటుకు కనుగొనుటకు ఆ సృష్టించిన సృష్టికర్త వినహా ఎవరున్ను కనగొన లేరు.

241 మానవుని తల్లిదండ్రి యుత్పత్తిగా గాని, మానవుని యుత్పత్తిగా గాని, వివాహము చేసుకున్న స్త్రీ సాధ్వ్యముగానున్నను లేక అంధవికారముగానున్నను, ఆ స్త్రీ పన్మార్గరాలుగా వున్నప్పట్లో ఆమెను విడనాడుట ఆమె మనస్సు ఎంత దింతించుచుండునో, అంతవరకు ఘోరమైన పాపము పొందగలడు.

242 (188) వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం అట్టి స్త్రీ మానవునకు భార్యగా సంభవించడము నుంచి అదృష్టము తలంచుకొని పెనిమిటి భార్యలు అన్యోన్యమైత్రిత్వముగా నున్న మొదల గృహకృత్యములో మేలు కలుగుచుండును. ఏకే యుట్లున్న ఏ మనుజు గృహస్థాశ్రమ ధర్మ మార్గమందు అంటే అంటక అనగా

బురద తుమ్మెద పురుగునకుంట నట్టియున్న, భవిదింగపండ్లపై బొబ్బరంటనట్టియున్న, తామరయందు జలమంటనట్టియున్న, యిటువలె వీరిరువురు సంసారమునందు ప్రవర్తించుట గృహస్థాశ్రమధర్మమగును ఈ గ్రంథమున గృహస్థాశ్రమ ధర్మములో ముద్రించిన నీతి వాక్యములను చూడుము.

పురుషుని నడవడిక.

243 పురుషుడు స్త్రీలతో యొకతోటి మాటలాడుటయు, విశేషముగా స్త్రీలయందు అనురాగము గలిగి చూచుటయు, ఇవి మొదలగునవి చెడుకార్యములగును. ఇట్లు సుందర స్త్రీల యొక్కట ప్రవర్తించిన యెడల, ఆ స్త్రీలు ఆట్టి జనుని మనస్సునందు ప్రవేశించెదరు. సుందర స్త్రీలను చూచినపుడు ఆ స్త్రీల దేహము రక్తమాంసమనియు, యెముకల నరములమయమనియు, వివేకించి చూచిన యెడల ఆ స్త్రీల యందు మనస్సు చిక్కుబడదు.

244 ఇంద్రియములను చెడువర్తనలకు పోనివ్వని వాడే ధన్యుడగును. పోనిచ్చిన యెడల పాపము సంభవించును.

245 పరస్త్రీలయందు ఆశపడిన పురుషునికి కలిగే ఫలములు ఈ దిగువ నుదాహరించిన పద్యము వలన గ్రహించు కొనుము.

16 వ ఇతిహాసము.

సీ॥ పరకాంతపై యాశపడిన మానవులకు,
వగుదాటు మానమున దగని దిగులు.
(2) నిగడు విరుద్ధంబు నాచారహీనత,
చే సొమ్ము బోవుట సిగ్గు చెరుట.
(3) అపకీర్తి బంధు జనాలి దూషించుట,

నీతియు దొలగుట స్వర్గ చెడుట.

(4) పరలోక హాని లంపట నొంది మూల్గుట,
పరువు దప్పుట దేహబలము చెడుట.

(5) తనయాలి చేతి పోషణ కృశించుట.
దాని వగను గన్గొనిన జీవంబు గొనుట.

(6) ముజ్జగంబు నేలు వాడిరాజ్యంబైన,

(7) కాని దుర్వృత్తి దగదెంత వానికైన॥

అని వేణుగోపాలశతకములో చెప్పినట్లు యింద్రియములను చెడువడతలకు పోనిచ్చువాడు మోక్షమార్గమును కనగలడు. మానపాపములు మనల గట్టుకుని విడుచుటలేదు.

పురుషుడు,

246 స్త్రీలను మోసపుచ్చినట్లు దిగువ నుదాహరించిన పద్యములవలన తెలియుచున్నది:

అది అనగా:-

247 గీ॥ ద్వ్యంగనమ్మరాదమ్మ తెలుగువారి నైజగుణము,
ఇచ్చకపు మాటలాడి హింసింతురైన,
కూడువేళ్లల నికేమి గొనువటంచు,
మాయచేతురు ఎటువంటి మగువనైనా.

248 అన్న స్త్రీవాక్యమును బట్టి చూడగా నిశ్చయమే? పురుషులైన వారిలో కొందరు దుర్మార్గులు మగను మత్తనిగల స్త్రీలను చైటికి తియ్యుటవలన మహాపాతకము కలుగును ఆ స్త్రీలకున్ను యమదండనగలదు. ఈ పాపము పెరుగుచుండగా రెండవది అందులో కొందరి స్త్రీలను అధోగతి పాలు చెయ్యుటవలన గురించి నరకమును పొందుదురు. అధోగతి విడ స్త్రీలకు పాపము పె

నాగకన్యకలు

256 (1) కాంతామణి (2) చంద్రకాంతామణి (3) పూర్ణచంద్రకాంతామణి (4) పరిపూర్ణ చంద్రకాంతామణి (5) సర్వ పరిపూర్ణచంద్ర కాంతామణి వీరు నాగకన్యలు.

257 ఇట్టి వారివలె నున్న కలికన్యలను చూచి, వారికి చపలచిత్తులై ఉత్తర పదమును చూడగా:-

258 సా॥ "కించిత్ భోగం భ్రష్టాకారత్వ" మన్న వచనము చెప్పినదున్ను సా॥ కామాతురాణాం, నలజ్జ న భయం అన్న వచనము చెప్పినదున్ను, సా॥ దూరుసి పదపద్మంబులు మరువక యుందురు దుర్జనులు, అన్న వచనము చెప్పినదున్ను సా॥ వినాశకాలే, విపరీత బుద్ధి అనునటున్ను, మోహాంధకారములో పడి పెట్టుపీగుటకంటె పెద్దలననుసరించి ఈ గ్రంథము వలన నిర్గుణమైనట్టి బ్రహ్మజ్ఞానమును పొంది మోక్షమార్గమును గ్రహించి కడతేరుట ఉత్తముడగును. పైని వివరించిన మోహపాశములను నివర్తించుకొనినవారే విమలులు అనగా పరిశుద్ధముగానున్న వారని అర్థమగును.

259 పైని ఉదాహరించిన అప్సరసలవల్లనున్ను నాగకన్యకలవల్లనున్ను ఋషులు మొదలైనటువంటి వారు మోసపోయి, తపము, భగ్నము చేసికొనిరి. శుకమహాఋషిమాత్రమే మారుని పంచ బాణములను రామబాణమువలన ఖండించి రంభను జయించుకొనెను.

బాల్యవివాహము

260 శాస్త్రా-చార-పరంపరముగా సిద్ధరహస్యమునందు ప్ర

హ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాదులలో, బాలికలకు వివాహము చెయ్యడము వాడుకగా ఉన్నది ఈ వాడుక తప్పించుటకు అలవికాదు. ఇదివరలో ననేకులు అమ్యూలు పత్రికల వలన ఈ విషయమై ప్రచురపరచియున్నారు ఆ పత్రికలలో ఉన్న సుగణ్యములైనటువంటి వార్తలను చదివినవారున్ను, విన్నవారున్ను, మేలు, కీడు, విచారించక చెడచెవిని బెట్టి ఎప్పటి ఆచారములోనే అనుసరించుచున్నారు. ఇకను తలచి మరిచెప్పనేల.

బాల్యములో విధవలగుట

261 పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం బాలికలకు వివాహము చేయుటవలన అనేకులు విధవలై యున్నారు ఎన్నతరము కాదు.

పునర్వివాహవిషయమై

262 కొన్ని సంవత్సరములనుంచి బ్రాహ్మణులలో బాల్యవిధవలుగా ఉన్న స్త్రీలు పుష్పవతి యైన పిమ్మట వారి ఇష్ట ప్రకారం వారి కులస్థులలోనే భర్తలను ఏర్పరచుకొని వివాహము చేసుకొనుచున్నారు. ఇది ధర్మకార్యమగును

263 ఇండియా సందంతటా శూద్రులలో నున్న పాటక వర్ణములలో పారా-వార-పరంపరముగా పునర్వివాహములు జరుగుచూనే ఉన్నవి. ఇదిధర్మ మార్గముగను వారి వారి కులస్థులలో శంక లేక పారా వారా పరంపరముగా మిళితముగానే యున్నారు.

264 రాజులు, వెలమలు, రెడ్లు, కమ్మవారు, వెలగాలు మొదలైనట్టివారికి పునర్వివాహము యొక్క తలంపులేనే లేదు. వీరియున్ను

బాల్యవిధవలగు స్త్రీలు పుష్పవతి కాగానే పునర్వివాహము చేయుట ధర్మమగును. ఈ స్త్రీలలో, పునర్వివాహమందు ఇష్టమైనవారికి వివాహము చేయవచ్చును. అయిష్టమైనవారికి వివాహము చేయ్యక మానవచ్చును.

265 యౌవనవిధవ స్త్రీలకు పునర్వివాహము చేసుకొనుటకు వారి పెద్దలు వల్ల అనుజ్ఞ పొంది [illegible] పునర్వివాహములు జరిగించుచున్నారు. ఇట్లుగాని వారిలో కొందరు ఆ యాచారమును పూనుకొనక పోవుటయు అధర్మమగును. విధవ స్త్రీలుగా పున్న వారిని చరశాలలో ఉంచినయెడల ఉంచినయు పాపమగును.

266 విధవ స్త్రీలు వారితల్లి దండ్రుల వద్దగాని అన్నదమ్ముల వద్దగాని బంధువుల వద్దగాని పోషవర్గము జరుగుచు పెద్దమొదల వారి అనుమతి కొప్పున అణచుకొంటూ తాము చెప్పు వాక్యములను శిరసావహించుకొని స్వకులములో తలవంపులు లేక కుమారీ అన్నట్లు" గృహకృత్యములు జరుపుకొంటూ పున్న మొదల వారిని పద్మిని స్త్రీలకింద ఒకటిగ నెన్నబడుదురు. వారికి ఇహలోకమునందు కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములుగలవు. ఇందుకు సందియంబు లేదు.

267 అసీర అనగా పెనిటి బిడ్డలు ఎవ్వరు ఆధారము లేని వారు పునర్వివాహము చేసికొన వచ్చును. లేదా, తాము దుర్మార్గ నడతలు నడువక యోగ్యులైన కూలివారులుగాని, వ్యవహారస్థులు, గాని వారి బంధువుల యిండ్లలో పుండి, పనిపాటలు చేసికొని బ్రతికిన వారికి ఇహలోక కీర్తియు పరలోకములో భోగభాగ్యములు పొందగలరు. ఇందుకు పద్యము:-

16 వ ఇతిహాసము.

282—శృతి॥ "కొలదినోములు నోచి ఎక్కువ ఫలంబులో
పగిపట్టునే" అనునట్లు తక్కువ నోములు నోచి ఎక్కువ ఫలము
కావలయునని కోరినయెడల కలుగునా? కలుగదు. మఱియు శ్లో॥
"లలాటలిఖితే ప్రాప్తిః" అనునట్లు పూర్వజన్మ పాపకర్మములను
బట్టి "బ్రహ్మ" ఎంతవరకు వ్రాసినాడో అంతే ప్రాప్తించును
ను. చింతించినందున ఫలములేదు. మఱియు ॥వ॥ అనుభవగానివేళ
నధికులమనగాదు. కాలముక్రింద గడువులయు ద్రౌపది
ఒకపను తగుబాటుచేయదా? ఏమిచేయవచ్చు ఈశ్వరాజ్ఞ" అను
నట్లు ద్రౌపదీదేవికే ప్రారబ్ధకర్మ తప్పలేదుకదా? కలియుగమందు
న్న మానవులకు తప్పునా? తప్పదు. గనుక విధవలలో ఆదరణలేని
వారు పునర్వివాహము చేసికొనవచ్చును. లేదా, వ్యవహారము
గాని కూలిపనులు గాని లేక . వారిబంధువుల యిండ్లలో
పనిపాటులు అనగా ప్రాతఃకాలము లేచి "శుద్ధికట్టవాందార
మ్మను" చేతబట్టి ఇండ్లవాకిళ్లు తుడిచి గోమయముతో ఇండ్లు
వాకిళ్లు శుద్ధిపరచి ముగ్గుపెట్టి పానపాత్రలు శుచిపరచి స్నానము
చేసికొని మడిబట్టకట్టుకొని జలము తెచ్చి వంటప్రయత్నము చే
యుట విధవ స్త్రీలకు విధాయకము. ఇట్టి పనులవల్ల ఉదరపోషణ
చేసికొన్నందున దోషములేదు. ఇట్టి స్త్రీలకు భూలోకమునందు
కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు గలవు. గాన వీరి
బంధువులయిండ్లలో మినహా వేరేయితర ఇండ్లలో పనిపాటులు చేసి
కొని జీవించుచున్నయెడల వారు దాసిపె వాళ్లని పిలువబడుదురు.
పూర్వము చేసిన పాపము వలన ఈ పేరు గలుగును. ఈ జన్మమం
దైనను ఈ పనులు చేసికొంటూ సుగుణవతిగానుండి భగవం
తుని ధ్యానించుచున్నయెడల మోక్షమార్గము కలుగును.

269. మిథునంలో వారి పుణ్యాతి శయమువలన భాగ్యవంతులుగానుండి కేరి అట్టివారు "పురుషార్థమును" వహించి అనగా "ధర్మమార్గమును గ్రహించి" గృహకృత్యములను మిత పవిత్రవగా వంచరించుచు, వారి పుత్రమిత్రాదులనున్ను, చేతిక్రింద నున్న యుద్యోగస్థులనున్ను, దనివాండ్రనున్ను, మిక్కిలి ప్రేమగా చూచుచు, వారు చేయవలసిన పనులను వారికి చెప్పి "శాంతి" గుణము వలన కనికరముతో వారివద్ద పనులు పుచ్చుకుంటూ ॥సామెత॥ "చల్లలో వెన్న కలయనటువలెనున్ను" "వెన్న వాలిక్కకు అంటనటువలెనున్ను" అనునట్లు మనయజమానురాలు మహాశ్రేష్ఠమైన మర్యాదగల దానని పేరువహించిన యెడల, పతివ్రతలకంటె నోక మెట్టుగొప్పద అనబడుదురు. ఇట్టివారు భూలోకమునందు, క్రియు, పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు పొందగలరు.

270—॥సామెత॥ "పాపాయ పరపీడనం" ॥ఇందుకు సమ్మతి శ్లోకం॥ "స్మృతి ష్మధర్మ సంహితా" అన్నస్మృతియనే ధర్మశాస్త్రమునుబట్టి జనులను హింసించినపాపము సంభవించునని అర్థమగును. ఇది గ్రహించినవారు చున్నవారే ధన్యులు.

271—ఈ గ్రంథమునందు 111 వ పత్రం 204 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన "భర్త" భార్యను విడనాడిన విషయమై కొరత ఈ దిగువ నుదాహరించబడియునది.

272—వైవాహిక నిబంధన మీరి అనగా వివాహకాలమందు మున్ముందు ముక్కోటి దేవతలు సాక్షిగానున్ను దేవతాపతివ్రతయగు "అరుంధతి"యనే నక్షత్రము సాక్షిగానున్ను వధూవరులిరువురున్ను ప్రమాణములు చేయించినటువలె మాంగల్యము కట్టించిన నిబంధనలను మీరుచున్నారు. అది అనగా:—

273—స్త్రీ వ్యాధిగ్రస్తగా నుండినను లేక మహామార్గగామి

గానుండిన స్త్రీనిన్ని ఆస్త్రీయందు పురుషుడు అయిష్టతపొంది విడనాడుట ఉత్తమము కాదు. ఆస్త్రీయొక్క [illegible] దోషము ఆపురుషునికి తప్పక తగులుచుండును. ఆపురుషుడు ఎంత సంపాదన గలవాడైనప్పటికి భార్యను విడనాడిన వాడు పాపాత్ముడగును. ఆస్త్రీనిర్దోషిగానున్నపుడు భర్త [illegible] విడనాడ కూడదు.

274—పురుషుడు విడనాడిన స్త్రీ తలిదండ్రుల వద్దగాని అన్నదమ్ముల వద్దగాని అప్పచెల్లెండ్ల వద్దగాని వెళ్లిచేరవలసిన విధాయకము ఆస్త్రీకి దోషము లేదు.

మనవర్తి విషయము

275—స్త్రీ తల్లితండ్రిగాని అన్నదమ్ములుగాని బంధువులుగాని, భాగ్యవంతులుగా నుండినను లేక పేదవారుగా నుండినను, [illegible] నరాజధానివారి ధర్మచట్ట ప్రకారం మనవర్తికి డావాచేసి మనవర్తి[illegible] బట్టుకొనుటయు నీచముకాదు. ధర్మమార్గమగును. పెనిమిటి సొత్తే ఆస్త్రీకి ఆధారమగును. పెనిమిటి ఆస్త్రీని విడనాడినప్పటికి ఆపెనిమిటిని [illegible]. అందున ఆపెనిమిటికి కొంత దోషము నివారణయగును.

276—స్మృతి॥ "దుష్టగో బాల్య వివాహో యోగాజో క్షేమంకరః" అనునట్లు బాల్యఅవస్థను విడచి యౌవన దశవచ్చినపుడు వధూవరులిరువురు నేకస్తులైన వివాహ [illegible] వారు స్వయముగా చేసికొన్న మొదలు ఇష్టమునకు ఆస్త్రీకి కలుగ నేరదు.

277—వధూవరులిరువురకు తెలియకయే తలిదండ్రులు అన్నదమ్ములు బంధువులు మొదలైనవారు చేసిన వివాహము సరికాక ఆస్త్రీ [illegible].

278—స్త్రీయొక్క పెనిమిటికి మనవర్తి యిచ్చుటకు ద్రా వ్యము లేని యెడలనున్ను ఉన్నయెడలనున్ను స్త్రీని పోషించే భారము వివాహము చేసిన వారిదేయగును. స్త్రీనియెవరున్ను దుర దృష్టురాలని దూషించకూడదు. అతిప్వవివాహము చేసిన వారిదే యగును. స్త్రీని దూషించిన యెడల నాకు యెంతదుఃఖమునో అంత దోషము దూషించిన వారికి తగులును తప్పదు.

స్త్రీ పురుషుల వివాహము

279—పార—పార—పరంపరముగా బాలురకు, బాలిక లకు, వివాహము చేయడము, ఈ భరతఖండమునందు, ముఖ్యా చారమై ఉన్నది. ఈ యాచారమును విడనాడి ఇది కలియుగము గనుక—స్త్రీ—పుష్పవతి యైన తరువాతనున్ను. శ్లో॥ దుర్గాలో, బా ల్య, వివాహో అనువచనము తప్పించి, పురుషునికి 16 సంవత్సర ములకు పైగా శ్లో॥ యౌవనో హేమంకరిః అనువచనము అచరించి, యౌవనమునందు వివాహము చేయుటము ధర్మమార్గము. ఈ గ్రంథమునందు 63 వ పత్రములో చెప్పిన ప్రకారం 16 సంవత్సర ములకు బాల్యవయస్సు వదలి యౌవనము కలుగును. శూద్రికుల స్థులలో కొందరు ఇదే ప్రకారముగా జరిగించుచున్నారు.

280—బాలికలకు వివాహము చేసినప్పటికి వారిలో విధవ లైన వారికి శ్లో॥ ..నద్వేషి పునర్వివాహః అనునట్లు పునర్వివాహ ము చేసినందున ఏదోషమున్ను లేదు.

281—స్త్రీ—పురుషులు. ఏకమనస్కులై, వివాహము చే సుకొనడము మహోత్తమము.

282—ఈ భరతఖండమునందున్న జనులు ఈ యాచారము లను వదలివేసి, పూర్వపు ఆచారములనే కొనియాడుచున్నారు. అందువలన బాల్యమృత్యువులు గలవృద్ధమృత్యువులును, ఈనాటికి

శాస్త్రములలో వినుడు అట్టి న్యాయములు గల ఆచారము మానకపోవడము ఉచితముకాదు.

233—పురుషుడు. భార్యచనిపోయిన పిమ్మట మరలవివాహము చేసికొనవచ్చును గాని.—

234—స్త్రీ—పురుషుడు చనిపోయిన పిమ్మట పునర్వివాహము చేసికొనకూడదా?—

235—ఈ విషయమునకై, సుగుణమైనటువంటి ఇతిహాసములు గలవు. ఆ ఇతిహాసములను దిగువ నుదహరించవలయునది. వాటిని బట్టి ఆలోచింపుడు.

17 వ ఇతిహాసము.

236—"ఇప్పుడున్న మన రాజధాని వారలో. ప్రథమవివాహమున్ను, పునర్వివాహమున్ను, గాంధర్వ వివాహమువలె, వధూవరులిద్దరు, ఏకస్థులై వివాహమాడుట మన్నారు. మూడు పద్ధతులు మహామేలైనవిగానున్నవి" ఘనత పొందిన జర్మని దేశస్థురాలైన "కేంబర్గ" అనువారి స్త్రీ విధవరాలైయుండి—"ఘనతపొందిన కెంటు ప్రభువైన ఎడ్వర్డుగారిని" పునర్వివాహము చేసికొనిన పిమ్మట వారికి ఒక్క కుమార్తెమాత్రము 1819 వ సం॥ మేనెల 24 వ తారీఖున జన్మించెను. ఆచిన్నదియే మొన్నటివరకు మనదేశమునకు చక్రవర్తినిగా నుండెను. ఆమె నామధేయము "విక్టోరియా" అని ఆమె తల్లిపేరు పెట్టబడెను.

237—మహాఘనము పొందిన శేటు విక్టోరియా చక్రవర్తినిగారు బాల్యమునుంచి మరణించేవరకు "కర్తవ్యం ధర్మ్యం గచ్ఛ" అను "సత్పతి స్త్రీధర్మసహితా" యనే ధర్మశాస్త్ర ప్రకారము చేసిన పుణ్యకర్మ ప్రభుత్వము చెప్పుటకు అలవిగాదు. మరిన్ని రాజధాని వహించి నప్పటినుంచిన్ని సేవించి చేసిన మేలు చెప్ప

తరముగాదు. ఈ చక్రవర్తిగారు తనభర్త భక్తిలోనున్న రాజ్యపరి పాలనలోనైనను దానములోనైనను దైవభక్తిలోనైనను మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవారని గ్రంథములవల్ల తెలియబడుచున్నది. ఈచక్రవర్తిగారిని యేమని కొనియాడవచ్చును? ఆలోచించుడి! ఈ విక్టోరియారాజ్ఞీగారవనియందున్న పతివ్రత స్త్రీలకంటె 10 మడుగు లెక్కువ యగును. ఈమె పరిశుద్ధాత్మస్వరూపత్వ పదవి నొందియుండును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు. ఈమె సంతానములతో సంతోషించి కాలము చేసెను.

288—రెండవది, మహమ్మదీయులలో పారా—వార—పరంపరముగా పునర్వివాహాచారముకద్దు.

289—మూడవది, పైని ఉదాహరించిన 262 వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం బ్రాహ్మణ వితంతువులలో కొందరు గాంధర్వ వివాహమువలె వధూ—వరు—లిద్దరు—ఏకమ్మతై పునర్వివాహము చేసుకొంటున్నారు. మరిన్ని అచ్చటచ్చట వీరిలోనే పునర్వివాహములు జరుగుచూనే యున్నవి.

290—నాలగవది, కోమట్లలోనున్న కొంతకాలము నుంచి కోరిన వితంతువులకు పునర్వివాహము జరుగుచూనే వున్నది.

291—ఐదవది, పైని ఉదాహరించిన 265 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం శూద్రులలోనున్న యాదవ విధవరాండ్రలో పునర్వివాహము కోరిన వారికి వారి పెద్దలు ఆ—ఆచారమును జరుపుచూనే వున్నారు.

292—ఆరవది, పైని ఉదాహరించిన 263 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం శూద్రులలో పాదక కులస్థులలోనున్న పెద్దలు ఆలోచించిన ప్రకారం విధవలలో కోరిన వారికి పునర్వివాహము చేయుచున్నారు.

293—ఇట్టివారైనటువంటి ఆచారమును కొందరు విధవావివాహము ఉత్తమము కాదని తలంచవచ్చును.

294—హిందువులలో, పురుషులకు మరల వివాహము చేసికొనుటకు అధికారము కలదుగనుక, ఆ ప్రకారమే వివాహము చేసికొనుచున్నారు.

295—హిందూవర్ణములోని పాటకకులస్థులు మినహా మిగత కులస్థులలో వివాహ విషయమై స్త్రీలకు అధికారము లేనందున విధవలైన వారిలో కొందరికి పునర్వివాహము చేసికొనుటకు మనస్సుయందున్నప్పటికి, కులకట్టడివల్ల పైకి తెలుపక మనస్సునందు కృశించుచున్నారనవచ్చును. వారు కృశించుచున్న మొదల వారిని పోషించేవారికి ఆదోషము తప్పక తగులును. సందేహము లేదు. ఈ దోషమును నివర్తించుకున్నవారే ధన్యులు. ఈ విషయములో ఈ దిగువ నుదాహరించిన 292-293 సంఖ్యలను ముఖ్యముగా చూడుము.

296—బ్రాహ్మణులలోనున్ను, కోమట్లలోనున్ను కులకట్టడికిలోబడనివారు, మేలు కలిగించునట్టి పునర్వివాహమును నభ్యసించుచున్నారు. ఇదిధర్మమార్గమగును.

297—కులకట్టడివారున్ను, పైన ఉదాహరించిన 292 సంఖ్యయందు చెప్పిన దుర్గుణములుగల పూర్వపు ఆచారమును విడనాడి, 230 లో చెప్పిన ప్రకారం మేలుకలిగించునట్టి పునర్వివాహమనే యాచారమును అభ్యసించడము ఉత్తమమగును. ధర్మమార్గమగును.

298—ఈ ధర్మమార్గమును పండితులైనవారున్ను బ్రహ్మజ్ఞానులుగానున్నవారు ఎవరెవరో ఆలోచించి, మేలుకలిగించునట్టి పునర్వివాహములు జరిగించుచున్నారనవచ్చును. వారు ధర్మాత్ములగుదురు.

299—నిశ్చరాంత దుర్గతిని తొలగించుటకై పైని ఉదా హరించిన సుగుణములు గలిగినట్టివంటి ఇతిహాసములను జనులకు సర్వ శాస్త్రములలో తెలుపుటకు కారణమైనది "తత్త్వ" మనగా (1) పర మాత్మ (2) నిశ్చయుండని వాక్యము అర్థమగును (**Knowledge of the eternal truth**)

ముఖ్యతాత్పర్యం

300— ఈ కలియుగమునందు మానవ జన్మమెత్తిన వారు మోక్షమార్గము కొరకై మేలుకలిగె ఫలములను పొందవలెనినగాని కీడుగలిగె ఫలముపొందకము అ చారముకాదు.

301—నరునకు ఈ భూమియందు లేశమాత్రమైన హక్కు లేదు. నరునకు గలిగిన, భార్యా పుత్రాదులు మొదలైనవారిని మ ఖ్యతతో నెంత పోషించినను, తుదకు సర్వము వదిలి వెళ్లవలసిన వాడు తానొక్కడేగదా! తాను యీజన్మమందు చేసిన పుణ్యాపాప ములు, భార్యా—పుత్రాదులు మొదలైనవారు పంచుకొనజాలరు, ఇంతమాత్రమునకు మేలుగలిగించే పునర్వివాహమనే ఆధారము ను అటంక పఱచనేల? ఆపాపమును నడికట్టుకొన నేల? మనపాపము లు మనలనట్టికుడుపక విడుచుటలేదు. గనుక పైని ఉదాహరించిన వివాహ సంగతులలో మేలు—కీడు—నెఱంగి—మేలుగల ఫలము ను పొంది మోక్షమార్గము[illegible]ందుట ఉత్తమమగును. ఈ విషయ మై 76 వ పత్రం 79 సం[illegible]మాచుము. ఈ పాఠ మీదిగువ నుదా హరించిన 302 వ సంఖ్యయందున్న 4, 5 సంఖ్యల పరేచ్ఛ అనిచ్ఛ కర్మములవలనను. అనగా ఇతరుల వల్లగాని తెలియకగాని కలిగిన శాపము.

పుణ్యపాపముల విషయమై

302 ప్ర (1) పుణ్యమనగా...ఎట్టిది? (5) పరేచ్ఛకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(2) పాపమనగా ...ఎట్టిది? (6) అనిచ్ఛకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(3) ప్రారబ్ధకర్మనగా.ఎట్టిది? (7) నిషిద్ధకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(4) స్వేచ్ఛకర్మనగా..ఎట్టిది? (8) ఆగామికర్మ అనగా ఎట్టిది?

303—ఈ కర్మములు ఎవ్వరు నశించును? ఉ॥ ఈ పైని దిగువనుదాహరించిన సంఖ్యలనుబట్టి గ్రహించుము.

1 జారత్వవ్యభిచారముల

వివరణము.

304—జారత్వ, వ్యభిచారము (1) కొంపలుకూల్చునది (2) నీతిమాలినది (3) కులహీనత గలది (4) భ్రష్టాకారి (5) చండాలి (6) దరిద్రము పొందినది (7) అనాచారము కల్గినది (8) మూలభంగముగలది (9) ప్రాణహానిజేయునది (10) లజ్జ, సిగ్గు, లేనిది (11) పరువు, ఉరువు, లేనిది (12) దుర్దశగలిగినది (13) శిక్షకులోబడినది. (14) అన్నిటికంటె హీనమైనది (15) నీచమైనది, ఇట్టి జారత్వ, వ్యభిచారములకంటె హీనత పని మఱియేదియు లేదు.

జారత్వ పుట్టుక.

305—ఇట్టి జారత్వమువలన అంటు రోగములు వాళ్లయింట పుట్టినదియగును. రోగము వాళ్లకు దరి[illegible] లేదు. రోగము వాళ్లు ఎవ్వరినైనను అంటుమగనిగా చేరకీయకొనగలరు. మోహాంధకారమైన మృదువాక్యములచే ఆటపాటలచే, సరసల్లాపములచే వానివద్ద ద్రవ్యము అర్జించుకొనియుందరు. అంతా హరించిపోయిన పిమ్మట, వానితో మాటలాడరు. ముఖము లివ్వకొని పోదరు. తుదకు వా

దపట్టుకొని గుమ్మము అవలికి గెంటి వేయుచున్నారు. కొందరువాని మ ర్యాద ఉంచుదురు. వీరిలో కొందరు భగవద్భక్తులుగలరు. వాని ఉష్ణ కుల్లము భరించినంతన, వానిని సన్మానించి ఆదరించుదురు. వీ రిజన్మ 302—వ సంఖ్యయందున్న ప్రారబ్ధకర్మమువల్ల కలిగినదని, చెప్పవచ్చును. మరియిన్ని, దిగువ నుదాహరించిన 307 వ సంఖ్యను చూడుము.

వ్యభిచార ప్రభావము.

308—పారావార పరంపరముగా గృహకృత్యములోనున్న వారిలో కొందరు పురుషులు అట్టిపాపిష్టివ్యభిచారములో పడి ।సా। "మతిచెడివచ్చును ముందు, చేటువచ్చును వెనుక" అనుజనశ్రుతి చొప్పున అష్టదరిద్రముపొంది విఱ్ఱవీగి నశించి పోవుచున్నారు. అట్టివారినిచూచి యైనను దుర్మార్గులు ఆ ఆచారము మానకయున్నారు. వారి భార్యలు ఎంత దుఃఖించుచుందురో అంత యమదండన ఆ నశించిన పురుషులకు సంభవించును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు, ఈ పాపిష్టి ఆచారము నివృత్తిచేయుటకై ఆర్యులు అనేక సామెతలు గ్రంథములయందు తెలిపియున్నారు.

309—।సామెత। "కలియుగ ధర్మమున కండలు పెంచుక కావరముండకు పోమనసా!" అన్న తత్వజ్ఞానము చొప్పున, పైని ఉదాహరించిన పురుషులు చేసిన చర్యలు కామముతో కూడిన కండకావర మనబడును. పైనుదాహరించిన 302 సంఖ్యయందున్న ప్రశ్నలకు ఉదాహరణ మిదియే (1) పాపమనబడును. (2) స్వేచ్ఛాపాపకర్మమనబడును. (3) నిషిద్ధకర్మమనబడును. (4) ఆగామికర్మమనబడును. అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన పాపపుణ్యములు ఈ జన్మమందు అనుభవింపుట, ఈ జన్మమందే క్రొత్తగా సంపాదించిన పాపములనబడును.

2 జారత్వ వ్యభిచారముల విషయము.

308—శ్లో॥ జారత్వే వ్యభిచారో, పాపకృత్యం అన్యస్త్రీ ము చేవ్వున, పారా—పార—పరంపరముగా, ఇట్టి పాపిష్ట జారత్వ వ్యభిచారములను స్త్రీ, పురుషులలో కొందరభ్యసించి, మానభంగమై వశించిపోతున్నారు ॥ సామెత॥ "నేర్చిన విద్య శాల్పినను పోదనునట్లు" ప్రాణహాని కలిగించే జారత్వ వ్యభిచారములను ఇప్పటికి మానకయున్నారు. ఇట్టి స్త్రీ యొక్క పెనిమిటికి, పురుషునియొక్క భార్యకు, బంధువులకు నలుగురిలో నగుబాటులు.

309—పైని ఉదాహరించిన స్త్రీలు, వారి పతివ్రత ధర్మమును భంగపరచుకొని జారుడనేటువంటి మగని పాలబడడమున్ను, పురుషులు గృహస్థాశ్రమ ధర్మమును విడచివిని బెట్టి కొందరు భార్యలను విడనాడియు విడనాడకయు వ్యభిచారిణి అనే అంకటాలు పాలుబడడము, వీటివలన శిక్షలు పొందడము, ఏమికర్మమో తెలియదు. భోగమువాళ్లు నవ్వుచున్నారు.

310—ఇట్టి పాపకృత్యము విషయములో పరలోకములో యమునిచేత బడి యేమిశిక్షలు పొందుదురో తెలియదు. ఇనను 71 నుంచి 76 వ పత్రమువరకు ఈ గ్రంథములో చెప్పిన ప్రకారం భువిని ప్రజలు అనుభవించే, అష్ట కష్టములు, (2) తీరని వ్యాధులు (3) భిన్నముగల శరీరములను, వీటిని కలిచి చూచిన మొదల ఏపాపమువల్ల అనుభవించుచున్నారో తెలియదుగాని "మెట్టుకు" పాపమువల్లనే ఆబాధలనుభవించుచున్నారనవచ్చును.

311—ఇట్టి ఘోరకృత్యమైన వ్యాధులను చూచుచు ఇంకా స్త్రీ పురుషులు జారత్వ వ్యభిచారములనే అంకులను మానకయున్నారు.

312—పురుషులు పరస్త్రీలయందు గమనముంచినను అధికారుల వలన శిక్షనున్ను పరలోకములో యమదండన శిక్షయు గలుగును. ఇట్టి విషయములో ఈ భువిలో అధికారులవల్ల శిక్ష పొందడము మేమును చూచుచున్నాము కదా! ఇకను తెలిచెప్పనేల? ఇందుకు సమ్మతి.

313—"కోరికలు గోరువారికి ధారణిలో నరకముండు" అన్నవచనము చొప్పున పైని ఉదాహరించి స్త్రీ—పురుషుల చర్యలు కోరికలనబడును. 302 సంఖ్యయందున (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛకర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ఆగామికర్మలనబడును. అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన పాపపుణ్యములు ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు ఈ జన్మమందే క్రొత్తగా సంపాదించిన పాపములనబడును.

భోగముకాండ్ల విషయమై

314—సానికులస్థులు. భోగము కులస్థులు, గుడిసేటులు అని మూడురకములు గలవారు గలరు.

315—(91-92 వ పత్రములలో చెప్పిన ప్రకారం) వీరిలో నున్ను, పద్మిని, హస్తిని, చిత్తిని, శంఖిని అని పేర్లు గలవారు గలరు.

316—ఆర్యులనగా సకలం తెలిసినవారు. స్త్రీలు చేసే చర్యలను బట్టి అనగా వారి నడతలను బట్టి ఈ పేరు లిడిరిగాని మఱి వకటికాదు.

317—సాని కులస్థులలోనున్న, భోగము కులస్థులలోనున్న కొందరు వివాహములు చేసికొని సంసారులుగానున్న మఱికొందరు వ్యభిచారిణిలుగా నున్నారు. వ్యభిచారులనగా ఉంకుటాలనబడుదురు.

318—పైని ఉదాహరించిన 290 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం సానులలోనున్న భోగముకాండ్లలోనున్న వ్యభిచారిణులుగానున్నవారు ఉంకుటాలనబడుదురు. ఈ ఉంకువాటియుంట పారంపర్యముగా జరుగుచున్నది.

319—వీరిలో కొందరు స్మార్తగోష్ఠి విద్యలలో శిక్ష పొందినవారు గానుందురు. వీరిలో భగవద్భక్తులు గలరు.

320—వీరిలో నాలుగు వర్ణములలో ఎవరినైనను ఒకరిని ఉంచుకొని వానివల్ల జీవనోపాధి చేయవచ్చును. ద్రవ్యము పుచ్చుకొనవచ్చును.

321—ప్రథమ పురుషుడు తనయొక్క వద్దనిని విడిచిన మొదల మరి ఒకరిని ఉంచుకొనవచ్చును. ఇటువలె జరిగించుకొన్నను జీవనోపాధి క్రమ ప్రకారము, చేసికొనవచ్చును. తనవద్దనున్న పురుషుని మినహా రెండవ పురుషునితో దుర్నడతి సంభాషణలు సంభాషించకూడదు. ఒకరి పుష్ప, ఫలును తింటూ మరియొకరికి కొంగు వేయుట యమదండనకు లోబడవలయును.

322—(2 వ ఆచారము) భోగమతి తనగృహమునకు వచ్చే పురుషుని చేరదీసి వాని ద్రవ్యశక్త్యనుసారము 106 వ పత్రములో చెప్పిన నాలుగు శృంగారములలో ఆయన కోరిన శృంగారములు చేయుచు చిత్తము రంజిల్లచేయుట వలన విహారానందముపైగా సుఖము లనుభవించగలదు.

323—ఇట్టి ఆచారముగల భోగమువాళ్లు పవిత్రులగుదురు. వీరికి మోక్షముగలదు. సందేహమేమియు లేదు. భోగవాళ్లు వారి తండ్రులను గుర్తెరగని వారగుదురు వీరికి గోత్రములులేవు. వీరి జన్మ 302 వ సంఖ్యయందున 2 వ సంఖ్య ప్రారబ్ధకర్మలో చేర్చ వచ్చును.

324—వైవాహిక నిబంధన మీరి అనగా వివాహాలు ముందు ముప్పది ముక్కోటి దేవతలు సాక్షిగానున్న దేవతా పతి వ్రతయగు అరుంధతియనే ఆరంజ్యోతి సాక్షిగానున్న ప్రమాణము లు చేసికొని వివాహమాడిన వారు అట్టి నిబంధనలు మీర్చుట

న్నారు. పైని ఉదాహరించిన 111 సంఖ్యలను బట్టిన్నీ ఈ దిగువ ను దాహరించిన 222 సంఖ్యను బట్టిన్నీ పరీక్షించి చూడగా నరకకూ పములకు అర్హులగుటకు సందేహము లేదు.

కాముకుల విషయమై

325—బ్రహ్మ ఏర్పరచిన గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమును మీరి వివాహమైనవారున్ను, వివాహము కానివారున్ను, పురుషులు చాలామంది స్త్రీలను—స్త్రీలు చాలామంది పురుషులను తీసి కొనిపోవుచున్నారు. ఇది అధర్మమార్గము.

326—"కాను చెడ్డకోతి, వనమంతా చెరిపినట్లు" కవిరాయళ్లలో కొందరు వ్యభిచార కామకీర్తనలు పాడి వెల్లడి చేయుచున్నారు. ఇది వ్యభిచార, జారత్వమునకు పునాది యగును. ఇదిన్నీ అధర్మమార్గము.

4 గుడిసేటుల విషయమై

327—పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం, స్త్రీ—పతివ్రత ధర్మమును భంగపరచుకొని, జారుడనే అంటు ముగనిపాలు పడిగాని లేక, తనంతట తానుగాని, సంసారములోనుంచి బైటికి వచ్చిన స్త్రీ గుడిసేటిది యనబడును. ఇహలోకమునందు శిక్షపొందక పోయినను యమలోకములో తప్పక శిక్షకు అర్హురాలగును. గుడిసేటులలోనున్ను ప్రాణహత్య జరుగుచున్నది.

328—పెనిమిటిని, బంధువులు వగైరాలను, విడనాడినందున ఆ స్త్రీకి అపకీర్తికలుగును. సిగ్గుమాలినది అనబడును. ఈ స్త్రీ చేసిన చర్య, ఆగామికర్మ మనబడును. ఆగామి అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన పుణ్యపాపముల యొక్క ఫలము, కష్ట, దుఃఖ, సుఖములు, ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు ఈ జన్మమందే అంత్యకాలము వరకు చేయునట్టి, పుణ్యపాపములు, ఆగామి సంచితము స్తా

మ్యుంచి అనగా మూటగానుండి మఱుజన్మమందు లభించును. యిది యే తనంతట తాను క్రొత్తగా చేసిన పాపమనబడును. 302 వ సంఖ్యయందున్న (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛకర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ఆగామికర్మలనబడును. ఇట్టి, స్త్రీపురుషులు, పుణ్యకర్మములుగాని, దైవభక్తిగాని చేసినయెడల ఇవిన్నీ ఆగామి సంచితములుగా, నుండును. అనగా మూటగానుండును.

329—ఇట్టి, స్త్రీ, పురుషులు ఈ జన్మమందు అనుభవించుచున్న పుణ్యపాపములు ఈ జన్మమందే శరీరముతో నశించి పోవును. పిమ్మట మఱల ఏజన్మమందు జన్మించుదురో ఆ జన్మమందు ఈ పైని ఉదాహరించిన 320 వ సంఖ్యయందు క్రొత్తగా చేసినపాప పుణ్య ఫలములనుభవించుదురు. ఇందుకు సందేహ మేమియు లేదు.

330—హా మిత్ర! «కండకావరమున తిరిగే నరులకు దండగయమబాదోరా» అన్న తత్వజ్ఞానము చొప్పున పైని ఉదాహరించిన, స్త్రీ, చేసిన చర్యకూడ కావరమనబడును.

5 పెంపుడు బిడ్డలవిషయమై

331—గుడిసేటులలో పుట్టిన బిడ్డలలో కొందరిని భోగము వాళ్లు కొని పెంచుకొని వారిలో చేర్చుకొని యుందురు.

332—అనేకులు బిడ్డలు లేనివారు బిడ్డల మీద ఆపేక్షచే కొని పెంచుకొని యుందురు.

333—ఏబిడ్డైనను ఒకరియింటపుట్టి, మఱివకరియింట పెరిగే విషయములో అందుకు తగిన సామెతలు గలవు. అవి అనగా «ప్రారబ్ధకర్మము అనుభవించక తీరదు దవ్వాంతైనను అనుభవించున్న» «యోగాను బంధరూ పేరా» అనునట్లున్న, «నడుమ వారిన వారికన్న గలదా» అనునట్లు—విధి—అని చెప్పవచ్చును.

334—ఇట్టి బిడ్డలను పెంచుకునే వారికి దోషములేదు.

335—గుడి సేటులకు పుట్టే బిడ్డల జన్మ 284 సంఖ్యయందున ప్రారబ్ధకర్త అని చెప్పవచ్చును.

ముఖ్యతాత్పర్యం

336—స్త్రీలలో పురుషులలో, దుర్ సదత చర్యలు జరిగించే చర్యలను బట్టి అర్హులైనవారు ఈ దిగువ నుదాహరించిన పేర్లు ఇవిరి.

1	వ్యభిచార మనగా	వ్యభిచారిణి—అంకుటాలు.
2	జారత్వము అనగా	జారుడు—అంకుమగడు.
3	చోరత్వము అనగా	చోరుడు—దొంగ
4	అనృతము అనగా	అబద్ధకుడు—అసత్యమాడేవాడు.

337—పారంపర్యా—స్త్రీ పురుషులు వల్ల జరుగుతూవున్న ఈ పాపిష్టిచర్యలు కలియుగము అంత్యమయ్యేవరకు నశింపవని తలంచవచ్చును పుట్టులు, గిట్టులు, జరుగుతూనే ఉండును. వీటివలన పాపపుణ్యములు, జరుగుతూనే ఉండును.

338—ఈ పాపిష్టి చర్యలను కలుగచేసి కొనని వారే ధన్యులు.

339—జగమునందు సకల—చరా—చర—జంతువులకు వాటి చర్యలకు, అర్హులు పెట్టిన పేళ్ళేయున్నను.

340—ఈ పైని ఉదాహరించిన—3—వ సంఖ్య చోరత్వముమ్ను, 4వ సంఖ్య అనృతమున్ను, 302 సంఖ్య యందున్న (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛాకర్త (4) నిషిద్ధకర్త (5) ఆగామి కర్మలో చేరినవి వుండును.

పురుషుల విషయమై.

341—పురుషుడు పరస్త్రీలతో కూడిన యెడల (1) ఆయుహీనత కలుగును. (2) దుఃఖహేతువు గలుగును. (3) ఐశ్వర్యము నుండదు. (4) యశము కాదు. (5) సరసంబు విరసంబగును. (6) సత్యహారము. (7) సౌఖ్యము కలుగనేరదు. (8) పొందు నాశనమగును. (9) భువిలో శిక్షలు కలుగును. 10 యమునిచే కొరత గలుగును. ఇట్టివన్నియు శాస్త్రముల వలన వినుచు పరస్త్రీలను కోరువాడే పాపివాడనబడును. భ్రష్టుడనబడును.

స్త్రీల విషయమై.

342—స్త్రీ—పరపురుషునితో కూడిన యెడల (1) చాలా బాధ కలుగును. (2) భువిని నపకీర్తి కలుగును. (3) శరీరము చెడును. (4) బంధుహీనత గలుగును. (5) పొందు నాశనమగును. (6) ఐశ్వర్యము నుండదు. (7) సమ్మతి కాదు. (8) భువిలో శిక్షలు గలుగును. (9) యమలోక దండన కలుగును. ఇట్టి వన్నియు పెద్దలవల్ల వినుచు పరపురుషుని భ్రమించినదే భ్రష్టవనిత యనబడును.

1—జారత్వ వ్యభిచారములు [illegible] జరిగె చర్యంగును. వంశిల్లు ప్రాప్తించును.

పాపము.

343—పైని ఉదాహరించిన పాపముల వలననే అష్టదరిద్రములు కలుగును, హింస బాధలు కలుగును. నరకబాధలు కలుగును. ఇట్టి పాపములను చేయని వారే ధన్యులగుదురు.

జార చోర హత్యాదుల విషయమై.

344—పైని ఉదాహరించిన (1) జారత్వము వల్లనన్ను,

(2) వ్యభిచారత్వము వల్లనున్ను (3) చోరత్వము వల్లనున్ను, (4) ద్వేషమనే పగవల్లనున్ను, (5) దొమ్ములాట మొదలైనట్టి వాటివల్లనున్ను, ఈ ఐదింటిలో స్త్రీ—హత్య—పురుషహత్యలు, జరుగుచున్నవి. (6) హత్య జరిగించినవారికి ఇహలోకములోనే విచారణహత్య బహిరంగముగా జరుగుచున్నది. ఈ విషయములో—కాల—మృత్యువనిన్నీ—అకాల—మృత్యువనిన్నీ, చెప్పుటకు అలవి కాదు. జనులలో కొందరు ఈ విషయమై అకాల—మృత్యువులనిన్నీ—కొందరు—కాల—మృత్యువులనిన్నీ చెప్పుచు వాదాడెదరు గాని ముఖ్యతాత్పర్యము తెల్పుకొనుటలేదు. కాబట్టి ఈ కిటుకు కనుగొనుటకు వీలుచిక్కదు.

345—కొన్ని గ్రంథముల యందు (1) తాగుబోతుదనము వల్లనున్ను, (2) తిండిపోతుదనమువల్లనున్ను (3) పోకిరితనమువల్లనున్ను (4) దేహబాధవ్యసనమువల్ల, నూతులలో చెరువులలో, గుంటలలో నదులలో పడి చావడము (5) స్వయముగా హత్యచేసుకొనడము ఈ అయిదున్ను అకాల—మృత్యువులని చెప్పియున్నది, గాని ఈ విషయములోనున్ను కాలమృత్యువనిన్నీ అకాల మృత్యువనిన్నీ, వాదించుటకు శంక గలదు.

ప్రపంచమంతటా మాయవేషధారియై సదా—(ఎల్లపుడు) జగజ్జ్యోతియై ప్రకాశించుచుండే ఆనిరామయము వెలుగులో ఆయా కాలములయందు జరిగెడియవస్థల కిటుకు అప్పటికర్తకే గోచరముగా నుండును. లయస్థితి కిటుకు అనగా మానవహత్య దీనికి మర్మము అవి అర్థమగును. పైని ఉదాహరించిన హత్యవిషయములో ఈ గ్రంథమునందు 118 వ పత్రమందున్న సంఖ్యలు 235 నుండి 240 వరకు ముఖ్యముగా చూడుడు.

పృథివిలో ను జన్మమందు
346—జనులకు గలిగే ఫలా ఫలములు.

(1)	జనన	మరణములు.
(2)	కష్ట	సుఖములు.
(3)	సుఖ	దుఃఖములు.
(4)	కలిమి	లేములు.
(5)	లాభా	(అ) లాభము.
(6)	జయా విజయము.	అపజయము.
(7)	అష్టైశ్వర్యములు	అష్టదరిద్రములు.
(8)	సంపద్గైశ్వర్యములు	సంపద దరిద్రములు.
(9)	వ్యాధి పీడితులు	ఛిన్నముగల దేహములు
(10)	సంయోగ	వియోగములు.
(11)	యోగా	(అ) యోగములు.
(12)	అదృష్టము	దురదృష్టము.
(13)	దశ	దుర్దశ.
(14)	భాగ్యవంతుడు	నిర్భాగ్యుడు దౌర్భాగ్యుడు
(15)	నిష్టా	అనిష్టా దశ ఎన్నను ప్రారబ్ధ

దశమున ప్రాప్తించును. గనుక 302 సంఖ్యయందున్న ప్రారబ్ధకర్మలో చేర్చవచ్చును,

కలిమి విషయము.

347—కోటికి పడగ నెత్తినప్పటికి, హెచ్చుగా సంపదలు వచ్చినప్పటికి, ఏనుగ, గుర్రములు, పల్లకీలు, బండ్లు వగైరాలు ఎక్కినప్పటికి, అష్టైశ్వర్యములు గలిగి, భోగభాగ్యములతో తులదూగుచు ఉన్నప్పటికి, రా,రాజులని రాజులని జమీందారులని, బహద్దరులని

స్త్రీలు, కావలసిన విషయములు పొందిన నప్పటికి, హెచ్చుగా నైశ్వర్యము
నున్నప్పటికి, భూరివిద్యలు, కావ్యనాటకములు, అనేక శాస్త్రములు, సర్వ
విద్యావంతులై జయించి నప్పటికి, సకల శాస్త్రములు చదివి శాస్త్ర
విదులైనప్పటికి (ద్రావిడ, కన్నడ, సంస్కృత, ఆంధ్ర). వ్యాకరణ,
వర్ణపరిచ్ఛేద పదపరిచ్ఛేద సులక్షణ సారములు తెలిసినవారై యటువంటివి
చదివి పండితులై కవిరాయులై నప్పటికి, వేద ఉపనిషత్తుల సార
మును సంగ్రహించి బ్రహ్మజ్ఞానము నొంది దాసులై, గురువులై, ప్ర
బలి నప్పటికి (జనశ్రుతి) ఇంతకంటె కలిమి బలము లేదని జనులు
చెప్పినంత మాత్రమున భ్రమించక, పూర్వము చేసిన పుణ్యాక
ర్మ ఫలమువలన వచ్చిన వన్నీ ఇవియన్నియు శాశ్వతములుగావని
యు అశాశ్వతములనియు "దృశ్య" కంటితో చూచుచున్నవన్నియు
"దృశ్యము" చూడదగినవన్నియు "మిథ్య" అసత్యములని తలంచి
"ముక్తి" నొందుటకై (శృతి) (కీర్తనశాఖ) "రాముని మఱవకవే మ
నసా! రాముని మఱవకే" అని భక్తులు పాడినటువలెనున్న "ఈశ్వ
రా! పరమేశ్వరా! కరుణించరా" అని పాడినటువలెనున్న, "నమశి
వాయ మనరా" అనిపాడినటువలెనున్న, ఈ గ్రంథము నందున్న
మంత్రములను పఠించుచు అర్థ తత్వములని మరవక, రాత్రిం
బగళ్లు, తిరుగ గలవేళలో త్రికరణ శుద్ధిగా అనగా ఇతర తలం
పులు మాని మనస్ఫూర్తిగా ధ్యానించుచున్న మొదట మోక్షమా
ర్గము లభించి జనన మరణములు నశించును. ఈ విషయమై 91–92
వ వృత్తములయందున్న 133, 134 సంఖ్యలను ముఖ్యముగా చూడుము.

లేమివిషయమై.

148—శరీరము మిక్కిలి వ్యాధి పీడితముగా నున్న
ప్పటికి, అష్టదరిద్రములు కలిగి పేదరికముగానున్న నిరుపేదరికము
గా నున్నప్పటికి (జనశృతి) "గోచికంటె లేమి లేదని చెప్పినట్లు,

-ఘోరకంటకదరిద్రము చేయునట్టివన్ను" తలంచుకొని ఇవి యన్ని
యును పూర్వముచేసిన పాపకర్మ ఫలములని భావించుకొని కాలము
గడుపుకుంటూ, ఇవి శాశ్వతములు గావనియు అశాశ్వతములనియు
మనము చేసిన పాపములు మనల కట్టి కుడువక విడుచుట లేదని,
తలంచుకొని, భజించక స్మరణ! "శివ!—ఈశ్వర!—రామ!
కృష్ణ!—గోవిందా!—నారాయణ! యని పలుకుచున్నయెడల ముందు
జన్మమునందు క్షేమము కలుగును.

349—పైని ఉదాహరించిన వ్యాధులు పీడకములు, ఈ
జన్మముతో నశించిపోవును. ఈ జన్మమందు చేసిన భగవత్స్మరణ
ములు జన్మమునందు తలగాచును. పైని ఉదాహరించిన ఉత్కృష్ట
కష్టములో నుండి పాపపుణ్యకర్మములు చేసియున్నయెడల అందుకు
తగిన జన్మము లెత్తవలసివచ్చును.

350—జీవత్వమను అనగా బ్రతికియుండు కళను అని అ
ర్థమగును. దేహముగా జీవించే పీనుగు అనబడును. కాక పీనుగు
గనుక దేహమని యార్యులు పేరులిడిరి.

2—ఈ భువిలో లక్ష్మాధికారియనిన్ని, భిక్షాధికారియనిన్ని
రెండు పేర్లు గలవు.

3—పూర్వజన్మములో చేసిన పుణ్యకర్మవలన ఈ జన్మమం
దు లక్ష్మాధికారియనిన్ని రెండవది పాపకర్మమువలన భిక్షాధికారియని
న్ని వాటి స్థితినిబట్టి యార్యులైన వారు ఈ పేరులిడిరి.

4—అంత్యకాలములో ఈ రెండున్ను, దేహ పతనముతో
నశించిపోవును.

5—ఈ రెండు పేర్లున్ను మరుజన్మమున్ను రాకుండుటకై
ఈ జన్మమందే అందుకు తగిన ప్రయత్నములు చేసి కొనినవారే
ధన్యులగుదురు. ఇందుకు సమ్మతి.

(16)—శ్లో॥ అతిగారియదాలక్ష్మీ ర్నారికేళ ఫలాంబు వత్ నిర్గగారియదాలక్ష్మీ గ్గజభుక్తకపిత్థవత్ అనుశృతి చెప్పున ॥తా॥ భాగ్యలక్ష్మి వచ్చినప్పుడు టెంకాయ యందలి జలము వచ్చి నట్లు భాగ్యలక్ష్మి పోవునప్పుడు ఏనుగ భక్షించిన వెలగపండులో గుంజు హరించునటువలె హరించిపోవును. ఇదిగ్రహించినవారే తెలివిపరులు ఈ రెండున్ను, శరీరమునకు అనిత్యయములే యవబడును.

మానవ జననము.

301—శ్లో॥ దుర్లభోమానుషోదేహః దుర్లభోపురుషాకృతిః॥
దుర్లభోనవ్యాధి గ్రస్తో దుర్లభోస అవయాంగ జనః

అన్న శ్లోకము చెప్పిన ఈ కలియుగమునందు చరా—కదిలికగల జగములో మానవజన్మ పుట్టుటయున్ను, అందులో పురుషజన్మము పుట్టుటయున్ను, వ్యాధిగ్రస్తుడుగాక యుండుటయున్ను, అవయాంగములలో చిన్నముఖేక జన్మించుట మనకు అరుదు. ఇట్లు జన్మించుట పూర్వజన్మకృత సంస్కారము. కృతమనగా చేయుదము. సంస్కారమనగా వాసనాత్రియం అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన ఫలముఅని అర్థమగును.

షడ్భావవికారములు.

302—(1)	అస్తితే అనగా	స్త్రీ గర్భములో నుండుట.
(2)	జాయతే అనగా	స్త్రీ గర్భమునుండి శిశువు భూమి మీదబడుట.
(3)	వర్ధతే అనగా	బాలుడు దినదినము వృద్ధిపొందుట.
(4)	పరిణమితే అనగా	బాలుడు తలితండ్రులకు ముద్దుగా వుండు యౌవనవంతుడగుట.

(5) అపక్షీయతే అనగా బాలుడు వృద్ధాప్యమును బొందిశ
రీరము దిన దినము క్షీణించుచు వ
చ్చుట.

(6) వినశ్యతే అనగా క్షీణించుచు వచ్చిన దేహమును వి
డిచి మరణించుట.

7—శ్లో॥ సర్వస్యగాత్రస్యశిరః ప్రధానం సర్వేంద్రియాణాం
నయనం ప్రధానం అనునట్లు దేహమున కంతటికి శిరస్సు ప్రధా
నం ఇంద్రియము లన్నిటికి కన్నులు ప్రధానము.

353—స్థూల శరీరమునకు అనేకద్వంద్వములు గలవు. వాటి
లో ఈ దిగువ నుదాహరించిన ద్వంద్వములు మహాఘోరమైనవిగా
నున్నవి. అవిఎవనగా.

1—పుట్టుమూగగా జన్మించుట. 2 బాల్య యౌవన, కౌ
మార, వార్ధక్యములో మూగవాడగుట.

2—పుట్టుచెవుడుగా జన్మించుట 2. బాల్య, యౌవన, కౌ
మార, వార్ధక్యములో చెవుడు తనము గలుగుట.

3—పుట్టుగుడ్డిగా. జన్మించుట 2 బాల్య, యౌవన, కౌమా
ర. వార్ధక్యములో అంధకుడగుట.

4—ఇట్టి ద్వంద్వములుగల జీవ జంతువులు ప్రపంచమందు
పుట్టుట, పూర్వపాప కర్మదుఃఖములువార నుభవించడమే కాక ప్ర
పంచ గోచరమై జ్ఞానము సంపాదించుటకే గాని మరి ఒకటికాదు.

355—(1) మూగవాడు మాట్లాడనేరడు.

(2) చెవిటివాడు శబ్దమును వినజాలడు.

(3) జన్మాంధుడు అనగా పుట్టు గుడ్డివాడు.

భూమ్యాకాశము సకల తత్త్వ— తరము లెట్టివో చూడజా
లడు.

355—వీరిజన్మము పాపకర్మమని చెప్పవచ్చును.

356—ఇట్టివారిని చూచి దైవమను భగవంతుని స్తుతించుట మేలు కలుగును.

పదార్థములు.

357—(1) క్షుత్తు ఆకలి (2) పిపాస దాహం (3) నిద్ర (4) శోకము దుఃఖము (5) జననము పుట్టుక (6) మరణము చావు స్థూల శరీరము వీటితో పుట్టినది యగును.

358—ఇట్టి స్థూలాంగంబున, జీవాత్మ—పరమాత్మ—అంతరాత్మ—చిదాత్మ—కమలాత్మ—మొదలగు—పంచాత్మలు—వ్యవించెను. ఇవి గాక పంచభూతములు కలవు. 14 వ పత్రం 1 వ సంఖ్యయున్ను. 24 వ పత్రం 40 వ సంఖ్యయున్ను చూడుము.

359—ఈ స్థూల శరీరముగలవారిలో, కొందరు 1 క్రూర మనస్సుగలవారును, (2) లోభగుణము గలవారును, (3) దురాచారము గలవారును, (4) లేని పోని మాటలు చెప్పెడి వారును (5) మంద బుద్ధిగలవారును (6) ॥పాము॥ ఉపకారమునకు అపకారమిచ్చినట్లు న్ను పుణ్యాత్ములకులోనే పాపంపొందురైనట్లున్ను (7) చేసిన మేలును మరచి ఎదిరించేవారును, (8) అబద్ధమాడుటకు కొంకుటకు నేర్పుగల దురాత్ములును (9) కపటము కలిగి పవిత్రించెడి వారును (10) అసత్యమాడేవారును, (11) భక్తజనుల బాధించువారును (12) గురువు (13) దైవము (14) వేదములను నమ్మనివారును (15) పరకాన్య లేక విషము పెట్టి చంపేవారును (16) అప్రమాణములు చేసెడివారును (17) నమ్మించి మోసపుచ్చువారును (18) చేసిన కూలి యివ్వక ఇబ్బందులు కలుగజేసె వారును, (19) ధర్మకార్యములకు విఘాతము చేయువారును, (20) యాచకుల తిరస్కరించు వారును (21) ఆశ పెట్టెడివారును (22) మతములను పాడుచేయువారును (23) సజ్జ

ములు నిందించెడివారును. (24) కొండెములు చెప్పెడివారును (25) స్త్రీలను బాధించేవారును 26 పెద్దలను గొప్పలని యవమానించే వారును ఇట్టిమొదలైనట్టి వారికి, రజ స్తమోగుణములు బాగుగావృద్ధి పొందియున్నవని తెలిసికొనవలెను. ఇట్టి వారికి నరకము సంభవించును. ఇహలోకమునందు. కీర్తులు పొందరు.

360—(1) నీళ్లలో జాడలను తీయుచేర్చువాడును (2) ఆశ్రయించిన జీవులను నరకువాడును (3) దొంగిలి గని ధనము గ్రహింపజేసినవాడును కొంపలు తీయువారగుదురు.

361—అదిని భగవంతుని మాయవలన, భూతము సృష్టించబడిన తరువాత వారు వారు చేసిన కర్మానుసారమును బట్టి చచ్చి స్వర్గ నరకాదులనుం జేరి తిరిగి వచ్చునపుడు పుట్టుటల విధములు:—

362 (1) మానుష జన్మమందునో,

(2) మృగ జన్మమందునో.

(3) పక్షి జన్మమందునో,

(4) క్రిమి పురుగుల జన్మమందునో,

363—వారివారి—కర్మానుసారమును బట్టి ఆయుష్యకలిగి ఏదోయొక జన్మమందు బుట్టుచుండును. ఇట్లుపుట్టిన జంతువులలో మానుష జన్మమునే పుట్టినవారిలో వారి—వారి—కర్మానుసారమును బట్టి సుఖఫలముయొక్క భోగభాగ్యములు కష్టఫలముయొక్క దుఃఖములు కలుగుచుండును. శ్రుతి: "అతఃపరతి సర్వభూతాని" అనుశ్రుతినిబట్టి, సకల భూతములను తనవలెనే చూచుచు వీటన్నిటికి నాధారభూతుండైన శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకుండైన భగవంతుండొక్కడే సృష్టికర్తయని తలచిన మానవులకు కేవలము పరమార్థమూ సిద్ధించును.

364—ఇదిగాక తపము ఇహసౌఖ్యంబులచే మదాంధుండై

మోహాంధకారములో మునిగి దుఃఖభోగంబుల ననుభవింపుచు తన్ను కు శాశ్వత సంకటములను గుర్తెఱుంగక తుదకు గాలము మ్రింగిన మీనంబు మిగుల పరితాపంబు చెందునటువలె తాపము చెందుచుం డును.

365—ఎట్లనగా నొక గ్రామంబున జాలరియొకడు తటాకంబునందలి మీనంబులబట్టనెంచి వలయు పరికరంబులం గొని యాతటాకమునం జారబోసి గాలంబున నొక యెఱ్ఱింగిలించి నీటవైచిన నాయెఱ్ఱిమాంసంబునకై యొక మత్స్యం, బటనిటు పొంచి పొంచి తిరుగుచుండుటంగని గాలంబుననుండు నెఱ్ఱ యామీ నంబుతో నిట్లనియె:—

366—"వస్తావుపో తాత్త,నాకొరకు, వచ్చికూర్చున్నాడు నీకొరకూ నేయువచ్చియున్నాను నీకొరకు, వచ్చినా వచ్చేవు నా కొరకూ" అనెడు మాటలు నామీనంబు వరకు గొనక గాలమును. మ్రింగి విల విల తన్నుకొని మృతినొందిన చందంబున నీప్రపంచ మునందలి మానవులు పాపకృత్యములను జేయుటవలన తమకు ముందు యమదండన గలుగునని తెలిపియున్నను కామాంధకార ముచే నొడలెఱుంగక తుదకు మిగుల వగచుచు నశింతురు, కాన భగ వంతుని భజింపనేరని నరజన్మంబు వృథాయయి యున్నది.

367—ఎట్టులన ॥గీతపద్యం॥ "చేతులారంగ శివుని పూజింపఁ డేని నోరు నొవ్వంగ హరికీర్తనుడువఁ డేని దయయును సత్యంబులోను గాఁ దలఁపఁ డేని కలుగనేటికి తల్లులకడుపుచేటు." అనుభాగవత ప్రమాణమువలన నరజన్మమెత్తినందుకు పరమాత్ముని నామమును స్మరించి తరించుటకు బదులుగా, పీవణత్రియములం జిక్కి మిక్కిలి ప్రయాసచే ధనమును నముకూర్చి:—

368—॥కందపద్యం॥ "కానమభవించ నర్థము, మానవ పతి

నేను కొంత౹ మఱి భాగ్యము౹౹— అనినట్లు సాధనమును గానము భ
వింపలేక యితరుల పాలుచేయుచున్నారు. కాబట్టి:—

369—చ౹౹ తను దినుపాముబట్టుకొన౹ తద్వదనంబున్న నుం
డి యీగలం౹ గని తిననేగు కప్పగతి౹ కాలభుజంగము తన్నుమ్రింగ
గా౹౹ అను న్యాయంబున నొక కీటకము సంచరించుచుండ నందొక
ముకటి దానిని దినుటకయి యొక పామునకు చేరువన్నదాగియుం
డు తరి నా రాత్రియందనే నివాసంబుగనున్న పన్నగమొకటి యా
కప్పను బట్టి భక్షించుచుండె నా యందొకము తననోటిని చేరువ
సంచరించుచున్న యీగలం బట్టి తినుచున్న గతి దినదినంబును తన
యాయువు క్షీణించుచుండ దెలియక కలకాలమును బ్రతుకుదుమని
యెంచి యొకని కలిమికి యోర్వలేక వానిని కష్టపరచి తాను వృ
ద్ధిజెందవలయునని గోరువానిని దైవము తప్పక శిక్షించుననునా
దంబును మఱచి దీపమునం బడి నశించు పతంగములవలెనే జను
లు కలిమాయలలోన జిక్కి జగత్కర్తయగు శ్రీహరిని మఱచి
ఘోరవాది మహానరకంబు లనుభవించుచుందురు.

370—ఇంకను తో సమానమైన మఱియొక ఉపాఖ్యానము గ
లదు. అది అనగా:—

371—శ్లో౹ యథా హి గ్రస్యమానోఽపి దంశాన్ భక్షయ
తిచ్ఛతి౹ తథా మృత్యువశో లోకో౹ భోగాన్ భోక్తుమిహేచ్ఛతి౹

తిండిపోతు.

372 ౹ తా౹ పాముచేత చిక్కిన కప్ప, దోమలను భక్షింప
దీచ్ఛయించినట్లు, మనుష్యులుకూడా తిండిపోతులు తినడానికి
ఏదైనా ఉంటే కొందరికి అంతే చాలును. కడుపేదవారికి దేవుడు, భో
జనము చూపితే వారి ప్రాణముపోయిన దానిని వదల రనునట్లు, మృ
త్యువునోట జిక్కియుండు జీవులు అస్థిరమైనట్టియు, తుచ్ఛమైనట్టి

యు, వైహారిక భోగములను అనగా విషయ సుఖములను, అపేక్షిం
చుచున్నారు. కాబట్టి విష తుల్యమైన విషయ భోగములను కాంక్షిం
చక ముముక్షువగా నుండి పరమ పురుషార్థమగు మోక్షసిద్ధికై భగవం
తుని ప్రార్థించవలయును.

పాప పుణ్యముల నశింపు.

302 వ సంఖ్యయందున 6 వ ప్రశ్నకు

ఉదాహరణము.

373—ఈ లోకములో మానవజన్మమెత్తి అనుభవించుచు
న్న పూర్వజన్మపు పాప పుణ్యముల ఫలములు ఈ జన్మమందే శరీ
రముతో నశించిపోవును. ఈ నశించిన శరీర సంస్కారాలను వరకు
జరిగిన దినములలో అంతున్న జీవి మాటల నేయుక్త కర్మములతో
నీ శ్వరార్పణయని అంటించుకొనక యుండెనేని, ఆజీవి బ్రహ్మ
ములో నైక్యమై వైకుంఠ పదవినొందును. ఈ జీవి పరలోక పదవికి
నేగునప్పుడు పరిశుద్ధముగా వెళ్లి చేరవలెను. బాల్యమునుంచి ఏకర్త
బుచేయక భగవత్ స్మరణ చేయుచున్నయెడల ఆస్మరణ పాపము
లకు బదులుగా జీవికి తోడుగా నుండును. ఇందుకు సమ్మతి:—

374—శ్లో॥ "ఎవరు వెంటరారు చూడు, యమునిచేత
బడిన నాడు భువిని తాను చేసినట్టి పుణ్యపాపములె తోడు" అనున
ట్లు జీవి పరలోక పదవికేగు నపుడు భగవత్ స్మరణతోడుగా నుం
డునని అర్థం లేదా జీవితో ఈ మాటన్ను వెళ్లును.

375—(2 పది) ఎవరి పుణ్యకర్మ హెచ్చై పాపకర్మలేనిదో
వాల పరలోకమునందున్న 5 మోక్షలోకములలో నొక మోక్షలోక

ష్టిలో గల భోగభాగ్యములు గలుగును. ఇవియు శాశ్వతములు గావు. మరల నీ లోకములోన గొప్ప ఐశ్వర్యముపొంది, స్త్రీగానో, లేక పురుషునిగానో, జన్మించును.

376—(3 వది) నరుని పుణ్యకర్మ తగ్గి పాపకర్మ హెచ్చైయుండెనేని, లేక, సమముగా నుండెనేని, వాటి ఫలము లనుభవించుటకై ఈ లోకములో నేదోయొక జీవిగా జన్మించును. ఈ విషయమై పైనిఉదాహరించిన 320, 321 వ సంఖ్యలను చూడుము, మఱియు పునర్జన్మవిషయమై 71 వ పత్రమునుండి చూడుము.

377—జీవునకు పునర్జన్మము గలదు. ఇది సర్వశాస్త్ర సమ్మతమైన పద్ధతిగనుక పైని ఉదాహరించిన వాక్యములను ధారాళముగా నమ్మవలసినదే.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

378—జీవి పరలోకమునకు నేగునప్పుడు పుణ్యపాపములు లేనటో లేక పరిశుద్ధముగా నున్నమొదలజీవి బ్రహ్మైక్యమొంది జననమరణములను నశింపు చేసుకొనును.

శూద్రులు.

379—సా॥ "ఆత్మా సర్వభూతాని" అనునట్లు సర్వభూతములయందు ఆత్మనిండి యున్నది.

380—సా॥ "జన్మనాజాయతే శూద్రః" అనునట్లు, తల్లి గర్భమునుండి పుట్టిన జనులందరు. శూద్రులనబడుదురు

381—సా॥ "అన్నం పరబ్రహ్మ" అనునట్లు, అన్నమును వ్యర్థముచేయకూడదు.

382—వ॥ బ్రాహ్మణ బాలకులు వడుగు అయ్యే పర్యంతం శూద్రులుగా భావించబడుదురు.

383—స్త్రీలు అందరు అజ్ఞానముతో గూడుకొన్నవారు గనుకనే శూద్రులని చెప్పబడుదురు.

384—శ్లో॥ "జన్మనా జాయతే శూద్రః॥ కర్మణా జాయతే ద్విజః॥ వేదపాఠంతు విప్రాణాం॥ బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రాహ్మణః"॥

జాతులవిషయమై

385—బ్రాహ్మణః, క్షత్రియః, వైశ్యః, శూద్రః, ఈ నాలుగు జాతులలో బ్రహ్మజ్ఞానము ఎవరైతే పొందుచున్నారో వారే బ్రాహ్మణులన బడుదురు.

386—కలియుగమునందు పూర్వపు ఆయావర్ణములకు తగిన ధర్మానుష్ఠానములును కర్మములును కులమతములు ఏర్పర్చినవి. ఏకముగా చేయుటకు నెవరికి శక్యముకాదు. కులములు లేవని వాదించుట నిష్ప్రయోజనము. ఎందుకనగా:—

387—ఈ భరతఖండమునందున జనులు వారి వారి వృత్తులను బట్టిన్నీ, సీమ, నిష్ఠలను బట్టిన్నీ కులములు ఏర్పడినవి. యింతే గాని మరియొకటికాదు. ఇందున బట్టి కులభేదములు వాదించకూడదు.

388—కులభేదములు లేవని కొందరు వాక్కువల్ల బోధించడముగాని వారు బ్రహ్మజ్ఞానివలె బహిరంగముగా నమ్మి ప్రవర్తనలో లేక వ్యష్టిగానే యున్నారు.

389—స్వమతము వదలి ఇతర మతములలో ప్రవేశించువారు స్వమతమును గాని, ఇతర మతములను గాని నిందించకూడదు.

390—బ్రహ్మజ్ఞాని మాత్రం అభేదముగా నుండును. కృ॥ గీ॥ "జాతిభేదంబు లెంచుట నీతిగాదు॥ జ్ఞానవంతుల జన్మమే జాతమంబు॥" ఎందున జూచినా నందు లేకుండగా, పొందియున్నట్టిదే విశ్వమైనట్టి భగవంతుండొక్కడే గనుక ఆయా కులమతములలో నుండు వారలగుణముతో భగవద్ధ్యానము చేసిన తొందర మోక్షము లభిం

చ్ఛరా! కనుక వారి—వారి—కులములలోనుండి త్రికరణశుద్ధిగా భగవంతుని నామమును స్మరించిన మొదల ముఖ్యముగా మోక్షము లభించును.

391 క. "వర్ణాశ్రమ ధర్మంబుల
నిర్మల కర్మములఁ జేసి నిఖిల జగత్సం
పూర్ణుఁడు హరియను నారఁడె
వర్ణింపఁగ భాగవతుఁడు వసుధాధీశా!"

392—వారి—వారి—కులధర్మములు తప్పక చేయుచు సమస్తకర్మములు హరికర్పణ చేయువాడు భాగవత శ్రేష్ఠుడగును.

393—మనము సకల మతములను గౌరవింపవలయును.

జాతిభేదములు.

394—ఈ భరతఖండమునందు బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య శూద్ర, ఈ నాలుగు జాతులలోనున్న, సముద్రతీరము ద్వీపములలోనున్న జాతులలోనున్న అనేక జాతులు గలవు; వాటికి తగిన భాషాంతరములు, వేరు, మతములు వృత్తులు వేరు, దుస్తులు వేరు, పుటికి వేరు. ఈ విషయమై భగవత్ సంకల్పము అనుకోవచ్చును.

395—అడవి మనుష్యులకు దైవ తలంపే లేదు.

ఆస్తిక మతము.

396—(1) ద్వైతము (2) విశిష్టాద్వైతము (3) అద్వైతము.

నాస్తిక మతము.

397—(1) బౌద్ధమతము (2) చార్వాకమతము (3) యోగ సాంఖ్యమతము (4) శైవశాక్తమతము, (5) తార్కికమతము (6) అర్హతమతము (7) పూర్వమీమాంసమతము.

విగ్రహారాధనములు.

398 (1) సగుణ అవతార విగ్రహారాధన.

(2) నిర్గుణ ఆరాధన విగ్రహారాధన నిషేధించుట.

(3) భక్తి ఆరాధన (1) బ్రహ్మసమాజము (2) ఆర్యసమాజము అమ్మవార్లు ఇవి నూతనమత సమాజములు.

మతములు.

399—(1) శివమతం (2) విష్ణుమతం (3) వైష్ణవమతం (4) వీరవైష్ణవమతం (5) శైవవైష్ణవమతం (6) సాతానిమతం.

400—(1) జియ్యరు వైష్ణవ సన్యాసి.

401—(2) బ్రాహ్మణులు—శివమతస్థులు.

(3)—శ్రీవైష్ణవులు వైష్ణవమతస్థులు.

(4)—కంసాలులు, లేక విశ్వబ్రాహ్మణులు వైష్ణవమతంలో చేరినయెడల సీలామంతులనబడుదురు.

(5) వైశ్యులు లేక కోమట్లు వైష్ణవ మతంలో చేరినయెడల త్రియవరకులనబడుదురు.

(6)—శూద్రులు శివమతం వైష్ణవమతం రెండు తెగలు.

(7)—శూద్రులు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల వైష్ణవులనబడుదురు.

(8)—మాలవాండ్లు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల నిశ్చయులు లేక దాసులు సాతానులనబడుదురు.

(9) మాదిగ వాండ్లు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల వారీకులు.

గోత్రముల వివరణము.

402—(1) భరద్వాజ గోత్రం (1) కాశ్యపగోత్రం.

403—(1) నేను పౌరాణికుడను,(2) నేను దశ్వకుడను (3) నేను అవధానిని, అనిన విశేష భేదములున్నా, ఇట్టి మొదలైనవి

అన్నియు, స్థూలశరీరము అన్నమయకోశము కంటె, సాత్విక రూపమగు ఆత్మను ఎంతమాత్రమున్ను లేదు.

404—ఆ ఆత్మయే శివుడనియు, «శివో» ఆత్మయనియు, «శివో» పర బ్రహ్మమనియు, పర బ్రహ్మమే «శివ» యనియు వేదము లుదాహరించిన ప్రకారం ఆత్మను మాయచే సృష్టించిన దేహమును భేదపరచుటకు వీలు లేదు.

405—అందరకు పోషించగా త్రిలోకములకు యజమానుడు భగవంతుడే ఆధారభూతుడనియు, అందరికి తెలిసి యుండిన్ని, ఆయన సృష్టించిన దేహమును మలినమైనదనిన్ని, ఇంద్రియములు భేద పర్యాయము, నిందించతగును. శివమతమనిన్ని విష్ణుమతమనిన్ని కలహించుట ద్వైత అజ్ఞాను లీలారి వారగుదురు.

406 శ్లో॥ హర్యర్థే శంకరద్వేషీ,
హరిద్వేషీ శంకర ప్రియః
ఉభయో నరకం యాతి
యావత్ చంద్రదివాకరౌ॥

407 తా॥ విష్ణుభక్తుడుగా నుండి శివుని ద్వేషించరాదు.
శివభక్తుడుగా నుండి విష్ణువుని ద్వేషించరాదు.
వీరిరువురు చంద్రసూర్యులున్నంతవరకు
ఉండేవరకు నరకప్రాప్తులగుదురని—అర్థము.

భగవంతుని.

[illegible]

408—కొందరు హిందూమతస్థులలోనే భగవంతుడు లేడు. జగత్తు లేదు, జీవుడు లేడు, అని అనుకున్నట్లు వింటున్నాను. [illegible] [illegible].

409—మనిషియొక్క ఐశ్వర్యము శుద్ధసత్త్వోపాధి గలవాడగును. "జీవుడు మలిన సత్త్వోపాధి గలవాడగుట వలన నిట్టి తారతమ్య జ్ఞానాది భేదములకు గారణభూతుడని దనిపించుచున్నాడు.

410—సూర్య కిరణములు భగవంతునివే గనుక సుగంధ దుర్గంధములను, ఆసూర్యుడే ఆకర్షించుచున్నాడు.

411—ఇదియే గాక ఈ దేహ ఉత్పత్తి ఆయనవల్లనే కలిగినది. ఈ భూతముల దేహమెట్టువంటి దనగా, దుర్గంధ, మలమూత్ర, శుక్ల, శోణిత, మాంసము ఏకాదండము వలె బ్రహ్మాండి నస్నాయువుల, నరములతో కట్టబడియున్నది. అందుపైని చర్మమను చర్మము కప్పబడియున్నది. ఇది అందరికి తేట తెల్లముగా తెలిసియున్నది.

412—ఇట్టి శరీరమునందు గర్భముకలదు. మధురమైనట్టి అన్నపానములు భక్షించినతోడనే గర్భమందు ఇముడి మలినమైపో వుచున్నది. ఆ మలినమైన మలము, గుదముద్వారానున్ను మూత్ర మూత్రస్థానము ద్వారానున్ను విసర్జనము చేయుచున్నది. ఈ జగజ్జాలములు, ఆత్మయే చేయుచున్నవి. ఇది యీవత్తు సృష్టికర్తమూర్తియే గనుక "ఏకమే వాద్వితీయం బ్రహ్మ" "సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" ఆత్మయే "జీవి" అనియు "జీవో" "ఆత్మా" అనియు, "జీవో" "పరబ్రహ్మ" మనియు, "పరబ్రహ్మయే" "జీవి" యగుచున్నట్టున్ను, ఆత్మస్వరూపుడగు, నేను - బ్రహ్మము, అపరబ్రహ్మమే నేను అన్నట్టున్ను కలియుగమాయ అంతయు, కలియుగ మంత్యమున, బ్రహ్మాత్మకమై యుండునని ఈ మహాను యంతయు సృష్టించిన సృష్టికర్తదేగనుక ఆయన మహాను ఆయనకే తెలియునని ఈ గ్రంథము యొక్క 10 వ పత్రములో తెలియపర్చబడినది.

413—అట్లు ఆయన చేసిన వస్తువులను తెలుసుకొనదగును

ఫలితగాదు. ఆయన సృష్టించిన దేహమును మలినమైనది. అని చె ప్పుటకున్ను నింధించుటకున్ను వీలులేదు.

414—ఆయన మహిమచే సృష్టించిన దేహమును స్నాన, పానాదులవల్ల, శుద్ధిపరచుచు అన్నపానాదులవల్ల బలపరచుచు వస్త్రములు కట్టుకొని గృహస్థాశ్రమమునందుండి అందు అంటి అంటక తామరాకున లోకగుణములు మాని, ఈ గ్రంథమునందు ఆయనన్యాయములో ముద్రించిన మంత్రములవలన భగవత్ స్మరణ రాత్రింబగళ్లు త్రికరణ శుద్ధిగా చేయుటవలన మోక్షము అతిచేరువ నుండునని తలంచవలెను. ఇదియే ముఖ్యమైన పని గనుక, వేరే గ్రంథములను బ్రహ్మజ్ఞాన విషయమై చూడవలసిన అవసరము లేదు.

415—లోకగుణములను నివృత్తిచేసుకున్నవాడె విముక్తుడు.

స్త్రీలకు పురుషులు రహస్యసంగతులు
తెలుపకుండుటకు సమ్మతి.

415—కుంతీదేవి సూర్యునికి కన్నకర్ణుడు తనకొడుకని ధర్మరాజునకు తెలుపకందున ధర్మరాజు స్త్రీలకు రహస్య, రక్షణము, లేకుండ శపించుట.

417—సకల లోకములయందు స్త్రీలకు రహస్యమైన విషయమును పరులకు చెప్పక రక్షించుటయందలి శక్తి మనస్సులయందు కలుగకుండ వలయునని ధర్మరాజు శపించెను. గనుక:—

418—“స్త్రీల నోటయుప్పొంగిన దాగ”దన్న సామెతచొప్పున మనస్సులో మనస్సు కలిసిన స్త్రీకి నైనను పురుషుని గుట్టు యివ్వకూడదు. రహస్య సంగతులు చెప్పకూడదు. చెప్పకూడదు. చెప్పకూడదు

419—పురుషుడు, స్త్రీలతోనున్ను, పురుషులతోనున్ను, స్త్రీ స్త్రీలతోనున్ను, పురుషులతోనున్ను, వాదాడకూడదు.

[illegible] తెల్పుదురు. అటువంటి హాస్య
కోవి కలుగును. కాలము, బద్ధ, గొప్ప వస్తువలుగును. ఓర్పుగా
తింటుట ఆ ద్రత్మముగును, ఓర్పుగా ఉన్నందున నలుగురు మెచ్చు
దురు. అనగా వారిని భూషింతురు: ఈ వాక్యములను మనస్సు
యందుంచిన వారు ధన్యులగుదురు.

రాణివాస గృహస్థధర్మమార్గము.

[illegible]—గార్హస్థ్యధర్మమార్గములోనున్న రాణివాస పుణ్యస్త్రీ
రాత్రికాలమందు తమదేహ శాఖ్యస్థితులను బట్టి కయ్యానుంచి లేచి
భర్త కయ్యపై నున్నను లేక రాణివాస స్థలమునందు ఎచ్చోట
నున్నను, అయనకు నమస్కారముచేసి గృహకృత్య పనులు నెర
వేర్చుటకై అయనవద్ద సెలవు పుచ్చుకొని పనివాళ్లవద్ద శ్లో॥ "శాం
తం భావనం ధుదితం మరణం॥" అన్నవచనము చొప్పున శాంత
గుణముతో, చెప్పాయించి యున్న పనులు వారు చేసేవి కంటితో
చూచుచు పనులుపుచ్చుకుంటూ॥ శ్లో॥ "నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః
కర్తవ్యో ధర్మ సంగ్రహః॥" అను ధర్మశ్రుతిని బట్టి తా మృత్యువు
ఎల్లపుడు దగ్గరయుండును. కాబట్టి ధర్మమార్గమును చేబూని "శ్లో॥
భక్తి మోక్షము జూపును భక్తి చింతించు భోగభాగ్యము లిచ్చు
భక్తి బ్రహ్మైశ్వర్యము నొందించును భక్తి నిధ్యానించు వారె ధన్య
లగుదురు" అన్న వేద సత్శృతిని బట్టి భక్తిని వహించి॥ "స్వామి,
చల్లలో వెన్నగలయ నటువలెయున్ను, వ్యాసంబు శాస్త్రయందంట
నటువలెనున్ను" గృహకృత్యములు నెరవేర్చుచున్నప్పుడు పనివాళ్ల
వల్లనున్ను, గ్రామస్థుల వల్లనున్ను మహారాణిగారు మహాకీర్తిగలై
న మర్యాదగల వారనిన్ని పతిభక్తిగల వారనిన్ని పుణ్యాత్మురాలు
[illegible] దైవభక్తిగలవారనిన్ని ఇహలోకమునందు పేరు వహించుచున్న
[illegible]

ష్టించి హా మునిశ్రేష్ఠ సుఖము అనుభవింపగలడు. కనుక ‘‘జనవా క్యంతు కర్తవ్యం’’ అని యార్యుల వాక్యము

గృహస్థ ధర్మమార్గము.

2—గృహస్థ ధర్మమార్గములోనున్న పుణ్యస్త్రీలు ప్రాతః కాలమున సుఖ నిద్రనుండి లేచి శయ్యపైనున్న భర్తకు నమస్కార ము చేసి గృహకృత్య పనులు జరుపుటకై అంతట వస్త్ర సెలవు పుచ్చుకొని కుద్ధకట్ట నాంచారమ్మను చేతపట్టుకొని ఇండ్లు వాకిళ్లు ఊడిచి చేతతో ఇల్లు వాకిళ్లు కళ్లాపిచ్చి ముగ్గుపెట్టి పాత్రలు కడి చివర్చి స్నానము చేసి మడిబట్ట కట్టుకొని జలము తెచ్చి కులాచా రపు బొట్టుపెట్టుకొని వంటప్రయత్నము చేసి ఇంటనున్న వారికంద రికి భోజన తృప్తి చేయుట పుణ్యస్త్రీకి విధాయకమగును. పుణ్యస్త్రీ అనగా పునిస్త్రీ స్త్రీ అనిన్ని ముత్తైదువ అనిన్ని పెనిమిటి గలస్త్రీ అనిన్ని అర్థమగును. కుద్ధకట్ట నాంచారమ్మ అనగా చీపురుకట్ట అ నబడును.

3 (పద్యం॥ కార్యేషుదాసీ కరణేషుమంత్రీ

రూపేచ లక్ష్మీః క్షమయా ధరిత్రీ

స్నేహేచ మాతా శయనేచ వేశ్యా

షట్కర్మ యుక్తా కుల ధర్మపత్నీ

4—తా॥ (1) ఇంటి కార్యములయందు దాసివలెను, (2) ఆ లోచన యందు మంత్రివలెను, (3) రూపమందు లక్ష్మివలెను, (4) ఓ ర్పుయందు భూమివలెను (5) స్నేహమందు తల్లివలెను. (6) శయనయం దు వేశ్యవలెను. ఈ ఆరింటి నీ కలిగియున్నదై ప్రవర్తించువారి కులస్త్రీ యనబడును. ఈ వివరము 165 వ పత్రము మొదలుకొని 167 వ పత్రము వరకు సవిస్తరముగా వ్రాయబడును.

గృహస్థాశ్రమము.

421—భార్య భర్త లిరువురు ఎక్కడనో పుట్టి ఎక్కడనో పెరిగి అరణ్య ప్రదేశమునందు కాచు యుసిరిక కాయలు, సముద్రజలమునందుండు లవణము చేరి యెట్లు రుచియించునో అట్లే వీరిరువురు ఒక్కటి యగుచున్నారు: సృష్టికర్త చాతుర్యమును ఏమని కొనియాడవచ్చును. భర్త యగువాడు చక్కగా యోచించి ముందు తనకు గలుగబోయెడి మంచిగతికై తనభార్య పుత్రబంధువులందు ప్రీతిగా సంచరించుచు అందరి యందును కరుణగలిగి యుండుటయు ఓర్పుగలిగి యుండుటయు స్నానముచేయుటయు పూజాపునస్కారములు చేయుటయు తమయిష్టప్రకారము వండుకున్న అన్నము కూరలు, వగ్గిరాలు దేవున కర్పణచేసి ఈ గ్రంథమునందున్న అమనస్కములో 37 వ సంఖ్యనున్న మంత్రమును చదివి భుజించవచ్చును.

422—దిగువ నుదాహరించిన ఇతిహాసములోనున్న ప్రకారము తామరాకునందు జలమంటనట్టున్ను, అద్దమునందు రూపమంటనట్టున్ను, కుమ్మర పురుగుకు బురదంటనట్టున్ను, వెన్న జిహ్వాయందంటనట్టున్ను, చింతపండు పైబొబ్బరంట నట్టున్ను వెన్నతో చల్లయంటనట్టున్ను, చీకటిదీపము నంటనట్టున్ను, ఆకాశమునకు వాయువంటనట్టున్ను, బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు నిఖిల వ్యవహారములు చేసి, అంటకుండ నట్లున్ను సంసారమునందు కోపము వచ్చి మార్లాడునప్పుడు మరివకరు । సామెత । "మిట్ట పడక మిడిసిరాలక" అనునట్లు, గాక శాంతముపొంది "సహోద్యము" అనగా భూలోక సంబంధమైన కష్ట సుఖములను అంటి అంటక జాలినొందక మిత ప్రమాణముగా భార్యా భర్త లిరువురు సమాధానముగా సంచరించుట గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గమగును. శ్రీ రత్నముతో

పతిహీనము పురుషుడు స్త్రీకి మనోహరముగా నుంచుకొనవలెను.
శ్లో॥ "అన్నృతం నృర్గగా భార్యా॥"

423—గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గము ద్విజులకున్ను, క్షత్రియులకున్ను, వైశ్యులకున్ను, శూద్రులకున్ను, శివార్చనము గలిగియుండును.

424—గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములో నున్న మానవుడు తన భార్య యుండగా "వైవాహిక నిబంధన మిదే" రెండవ వివాహము చేసికొనుట అధర్మమగును. శ్రుతి॥ "భార్యామూలమిదం గృహం" అనునట్లు గృహమునకు భార్య మూలము.

17 వ ఇతిహాసము.

425 (1) సీ॥ జలజ పత్రమునందు నిలిచి యుంటని యట్లు,
అద్దమందున రూప మంటనట్లు,
(2) బురద యాకుమ్మరి పురుగు కంటని యట్లు,
నాల్కయంబు జిహ్వయుండంటనట్లు,
(3) ఘువిచింత పండుపై బొబ్బరంటని యట్లు,
బలుచల్లలో వెన్న గలయునట్లు,
(4) చిత్రభానునందు చీకటి యంటనట్లు,
నాకాశమున వాయు వంటనట్లు.

426 (1) బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచ మందు,
(2) నఖిల వ్యవహారములు చేసియుంటకుండు),
(3) రమ్యగుణ భామ దాన్య మిరాడు, నర్థ
(4) కామకరుగా బలాము [illegible] ధరాడు!

427—గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమున ఇతిహాస సంబంధించిన వారి కదలు గలవు.

(2) బ్రహ్మచర్యాశ్రమము.

428—గృహస్థాశ్రమధర్మము పొందకుండుటయు, వేదశాస్త్రములు చదువుటయు, హరిభజన చేయుటయు, భిక్షాన్నము భుజించుటయు, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్య, రాగ ద్వేషములు లేకుండుటయు, శాంత, శమ, దమాది, గుణములు కలిగియుండుటయు, కావివస్త్రములు ధరించుకొని యుండుటయు, ఒకస్థలమునందు నిలకడగా నుండుటయు, నిలకడగాయుండ కుండుటయు, ఇవి బ్రహ్మచర్యాశ్రమధర్మములగును.

(3) వానప్రస్థాశ్రమము.

429—వానప్రస్థాశ్రమమును కోరువాడు మహారణ్యము వెళ్లి ఫలపల్లాదులు భక్షించుచు, పానీయంబులు త్రావుచు, కౌపీనము ధరించుకొని, వెండ్రుకలు జడలుగా కావించుకొని, విభూది ధూళి శరీరమునందంతట పూచుకొని, కమండలువును, చేత నుంచుకొని, అడవియందు సంసార సంబంధముతో నుండదలచినను, ఏకనైనను, శాస్త్రములను చదువుచు సంసారమునందు మితపరివర్తనగా నాచరించుచు, తపస్సంపన్నులతో గూడి వర్తించుచుండవలెను. ఇది వానప్రస్థాశ్రమధర్మములగును.

(4) సన్యాసాశ్రమము.

430—సన్యాసాశ్రమమును పొందువాడు స్థూలశరీరము నంతంతట విభూది పూసుకొనవలయును రాత్రులయందు ఎక్కడైనను నిమ్మళముగా నుండుకొనవచ్చును. గాని స్థావరముగా నుండకూడదు. కౌపీనము ధరించుకొని వెండ్రుకలు జడలుగా గావించుకొని కమండలువును చేత [illegible]కొని, సూర్య, చంద్రాదులు వెలిగెడు క్షేత్రముల నంతట ప్రదక్షిణ[illegible] చేయుచుండవలెను. కామ, క్రోధ, లోభ రాగద్వేషములను విడచి, శాంత, శమ, దమాది, గుణములు కలిగియుండవలెను.

431—ఆహారముకొరకు పాదాన్న త్రాగాని, లేక భిక్షగాని దొరికినపుడుసంతోషించకూడదు. దొరికినపుడుదుఃఖముండ కూడదు. సన్యాసులు సంసారము నివర్తించవలెను. ఇందుకు [illegible]. అనగా

432—సంసారి తిరిగి చెడ్డాడన్నా, సన్యాసి తిరగక చెడ్డాడని సామెతగలదు.

433—<u>పండారములగువారు</u> కావి వస్త్రములు ధరించుకొని భిక్షాన్నము భుజించుట విధాయకము. సంసారములో మిలిప్రవర్తనగానుండవచ్చును. సంసారము లేకనైనను నుండవచ్చును.

434—<u>వైరాగులు</u> శాస్త్రములను చూచి ఇతరులకు ఉపదేశములు చెప్పుచు జీవించడము విధాయకము.

<u>సాధువులు</u> సన్యాసుల వలెనే ప్రవర్తింతురు.

435—పైని ఉదాహరించిన నాలుగు ఆశ్రమములలో గృహస్థ ధర్మము శ్రేష్ఠమైనదని పెద్దలు చెప్పియున్నారు. గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములో నుండి త్రికరణ శుద్ధిగా సృష్టించిన సృష్టికర్తయైన భగవంతుని స్తుతించినయెడల మోక్షము సూక్ష్మముగా లభించును.

436—(1 వది) అరిషడ్వర్గములు ఆరును, (2 వది) రాగద్వేషములు పదియును, (3 వది) ఈషణత్రయములు మూడును, (4 వది) గుణములు మూడును, (5 వది) ఆశాపాశములు మూడును, వీటిచర్యలతోకూడా ఈ దిగువ నుదాహరించబడినది.

అరిషడ్వర్గముల చర్యలు.

(1 వ వది)

437—(1) <u>కామమనగా [illegible]</u>, తోటలు, నాణ్యములు, ధనములు, పశువులు, స్త్రీలు, [illegible]లగు, వాని కొఱకు-వగా సంపాదించవలె ననెడి చిత్తవృత్తి. దీనివలన నరకాదులును అనేక స్త్రీలను

తెచ్చి చెరకుగడవంటిది, శ్రీకృష్ణమూర్తి వాని [illegible]. [illegible]
యములను నివర్తించుటకై వ్యాకల్పములను విడువ వలయును. [illegible]
స్త్రీ, పురుషుని యొక్క అవయవాంగములు అనగా [illegible], [illegible],
రక్తములతో నున్న, నరకల్పకేశ, త్వక్కు-మాంసములతో నున్న,
మలమూత్రములతో నున్న, దేహము, దుర్గంధములతో, నిండియు
న్నదని. శోధించిన యెడల, స్త్రీ, పురుషులయొక్క కామములు న
శించుచున్నవి. కామములు నశించిన యెడల పరపురుష, పరస్త్రీ గ
మనము నుండనేరదు. గృహస్థధర్మమార్గముగా నుండవలయు న్యా
యమునను. పరస్త్రీ, పరపురుష పరియాచకము వలన పాతకము సం
భవించునని శోధించవలయును. స్త్రీ, పురుషుడు గృహస్థమార్గ
ముగా నుండినను వానిని అంటి, అంటకుండా ఇంద్రియములను ని
గ్రహించడము వల్ల శాంతగుణములు గలిగి పరమపదమును బొం
దగలరు. ఇంద్రియములకు చిక్కువడనివాడే ధన్యుడు, మనోవ్యా
పారములను విడచినవాడే ఘనుడు.

438—(2) క్రోధమనగా తాము చేయునట్టి పనులకు విఘ్న
ముచేయు వానిని శిక్షింప వలయునని యుగ్రము గలిగెడి చిత్తవృ
త్తి. యిందువలన బకాసురుడు ఏకచక్రపురిని వానులగు బ్రాహ్మ
ణులను బాధించుచుండ వారల ప్రేరేపణంబున భీముడా రక్కసు
జక్కాడెను. అట్టి క్రోధము మిక్కిలి పోట్లాటవలననున్ను, మనోనిగ్ర
హము వల్లనున్ను, నశింపుచున్నది.

439—(3) లోభమనగా దేహములు, అస్థిరమనే వివేకము లే
కందున తనకు లభించిన ధనార్థముల నితరుల కివ్వకూడదను చిత్త
వృత్తి. ఇతరుల వద్ద [illegible]
[illegible] ఇందువలన [illegible] దుర్యో
ధనుడు తన జ్ఞాతులగు పాండవులకు [illegible] నివ్వనం

[illegible] మహోదర తన సైన్యముతో కూడజారి చేరను
[illegible] స్థిరములు గాదనెడి వివేకము చేతనున్ను, స
త్పుల సాంగత్యము చేతనున్ను, అట్టి లోభగుణము నశించును.

440—(4) మోహమనగా ఈ మనోరథములు మోహము అనగా (ధనేషణ) ధనధాన్యములు (దారేషణ) భార్య (పుత్రేషణ) బిడ్డలు వీటియందు అజ్ఞానము చేత మిక్కిలి ప్రేమగల చిత్తవృత్తి. ఇందువలన దశరథ మహారాజు తన భార్యయగు కైక యందలి ప్రేమచేత సత్యశీలాది సద్గుణ విశిష్టుడైన శ్రీరాముని భార్యతో వనవాసమునకు పంపి భరతునకు పట్టము కట్టి అందున తాను వ్యసనము పొంది మృతిబొందెను, ఇందుకు కారణము కృతయుగమునందు రావణాసురుడు తనలంకలో మునులను, రాక్షసులను హింసించినందున వారి కోరికని ద్వాపరయుగమునందు రావణుని సంహరించుటకై భగవానుడు రామావతారమున అవతరించెను. గనుక ఇంద్రియ నిగ్రహము వలననున్ను యముని చేత చిక్కినపుడు తన వెంట ఎవరు రారని తెలిసికొనిన మోహము నశించును.

441—(5) మదమనగా సకలసంపదలు కలిగి గర్వాంధుడై సేమి చేసినను చెల్లునని తోచు చిత్తవృత్తి. ఇందువల్ల జమదగ్ని మహాఋషి యొక్క హోమధేనువు వలన కార్తవీర్యార్జున నృపుడు [illegible] తండ్రియగు కార్తవీర్యుడును, వీళ్లిరు అట్టి మదము నశించుటకు సకల సంపదలు తనకు ఎటువలె వృద్ధియైనవి తెలిసి వలన తెలుసుకొన్న మొదల మదము నశించును,

442—(6) మాత్సర్యము అనగా ఇతరులు తనకంటె నెక్కువ విద్యయును, ఐశ్వర్యమును [illegible], భోగమును, శరీర బలమును, పరాక్రమము, గలవారై [illegible] చూచి ఓర్వ జాలక మండిపడు చిత్తవృత్తి. ఇందువలన [illegible]

చేయు రాజసూయ యాగమందు కృష్ణుని వైభవమును జూచి రోష
స్వాంతుడన చక్రాయుధముచేత గిట్టెను. మాత్సర్యము నశించు విధ
ము పూర్వజన్మ సంచితార్థకును బట్టి వారికి యిట్టి వైశ్వర్యము
లభించినది. అనిన్ని యిప్పుడు తాను పూర్వజన్మమందు చెప్పిన ఫలి
తార్థమునకు తగిన ఫలము తనకు ఈ జన్మమునందు లభించినది. అ
ని తెలిసినన్ను తెలిసికొన్నయెడల మాత్సర్యము నశించును పునర్జన్మ
ము విషయమై ఈ గ్రంథము నందు తత్త్వజ్ఞానములో తేటగా తెలి
యపర్చబడ్డది.

రాగద్వేషములచర్యలు.

(2 వది)

443—రాగములనగా పరస్త్రీ విషయమై గలిగెడు చిత్తవృ
త్తి రెండవ భవంబునకై కేషియును రాక్షసికి ఈ దిగువ ఉదాహ
రించి చూపిన హిరణ్యకశిపు, హిరణ్యాక్షులు, రావణ, కుంభక
ర్ణులై సంభవించిన వారిలో, రావణుడు, సీతాదేవిని చెరబెట్టినందు
న విశ్వంభరమందు రఘుకులంబున రాఘవుండై యవతరించి వారిని
వధించె ఇంద్రియ నిగ్రహము వలన రాగము నశించును.

444—(2) ద్వేషమనగా వుపకారికి నపకారము చేయవలెన
నే చిత్తవృత్తి. ఇందువలన, శిశుపాల దంతవక్త్రులు దొల్లి విష్ణుమం
దిర ద్వారపాలకులు, విప్రశాపంబునం బదభ్రష్టులై, భూతలంబు
న, హిరణ్యకశిపు, హిరణ్యాక్షులన, దితికి జన్మించి రందుక నిష్టుం
డైన హిరణ్యాక్షుని, హరి వరాహరూపంబున సంహరించె నగ్ర
జుండైన హిరణ్యకశిపుండు సోదరుని జంపిన పగకై ద్వేషించినం
దున నరసింహ మూర్తియైన శ్రీహరిచేత విధతుండైయ్యెను, శాంత
గుణమువలన, ద్వేషము నశించును,

445—(3) ఈర్ష్యఅనగా నాకువచ్చిన కష్టములు యితరులకు
రావలయుననే చిత్తవృత్తి యిందువలన అరుణాక్షుడేను నాము తనతో

...మునకు శాసనకు సుఖములు రాగా అతనిచేత పాపములు
గోలుపోయెను. పూర్వజన్మ ఫలము ఎవ్వరికైనా విడువదు. నకులు
డు విరాటరాజువద్ద అశ్వశిక్షకుడయిన విధములను తెలివివల్ల తె
లిసికొనినను ఉక్ష నశించును.

446—(4) అసూయ యనగా తనకుతగిలిన సుఖములు యిత
రులకు కలుగ రాదను చిత్తవృత్తి. యిందువలన పౌండ్రక దేశపు
రాజు వాసుదేవుడను పేరునాకు దగునుగాని మరియొకనికి దగు
నా యనెడు విరోధముచేత వాసుదేవుడయిన శ్రీకృష్ణమూర్తితో
యుద్ధరించి చచ్చెను. పూర్వజన్మ ఫలమువల్ల అంతకంటె రెడంతలు
ఫలముకలుగును, మూఢులు అసూయ తలచుదురేగాని, జ్ఞానులు త
లవరు నాకంటే యెక్కువ యితరులకు కలుగవలెనని చిత్తవృత్తి
గలవారు ఈర్ష్యపొందరు.

447—(5) దంభమనగా తాను చేసిన పనులు పరులెరింగి
హెచ్చుగా మెచ్చవలయునను, చిత్తవృత్తి. యిందువల్ల అపూర్వుడు
తనయాగమును జూడుమని దుర్వాసునితో పలికిన అతడు యిదిదం
భమనగా అందుకు అపూర్వుడలిగి దుర్వాసమునిని దూషించి విఫల
ము నొందెను. గనుక కలిగిన మట్టుకు భుజించుచు, ధరించుచు,
యుండడమే యుక్తము గాని యితరులు మెచ్చుటకు యెక్కువకా
ర్యలు చేసిన యెడల తుదకు నష్టము సంభవించును. శాంతగుణము
వల్ల దంభము నశించును.

448—(6) దర్పమనగా నేను సర్వవిషయముల యందు సమ
ర్థుడ నాకు సాటియయిన మేటి యెచ్చోటను లేడను చిత్తవృత్తి.
యిందువల్ల త్రిలోక కంటకుడయిన దశకంఠుడు క్రొవ్వి దేవతలను
అహంకారపెట్టి నాకెవ్వరీడని తిరుగుచుండగ విష్ణుదేవుడు శ్రీరామమూర్తి
యుదయించి కదనంబున వానిని వధించెను. తనకు దగిన సమర్థ

తమోటుల గలిగినదని వివేకముల్ల తెలిసికొనిన యెడల, దర్పము నశించును.

449—(7) <u>అహంకారమనగా</u> వేరె నన్ను శిక్షించువాడని యెఱుగవా నేను (అహం) పట్టినపట్టు "కుందముట్టింపక పట్టినదును విడిచిపెట్టొట్టి వాడను గాను అని యితరుల నిందించు చిత్తవృత్తి. అహంకారము రజో, తమోగుణములలో చేరె నందున శాంతిగుణమును పొందిన యెడల అహంకారము నశించును.

450—(8) <u>మమకారమనగా</u> ఇది నాది, ఇదినాకు కావల యును. అనుటయే మమకారము మమకారము లేదనుట జ్ఞానానంద సర్వ పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మమే నేను కాబట్టి ఈ దేహాది ప్రపంచ ము ఏదిన్ని నేనుకాను, ఏదిన్ని నాదికాదు. అని తలంచుటే, మమ కారము లేక పోవుట, ఈ రెండు భావములే బంధముక్తులకు కారణ ములు. మమకారము వలన బంధము మమకారము లేక పోవుట దీ ని లక్ష్యము.

451—(9) <u>కోపమనగా</u> ఒకరు చేసిన పనిమీద సమ్మతించ ని చిత్తవృత్తి చండప్రచండముగా వచ్చే కోపము పాపముకు కు దురు. శాంతగుణము లభించిన యెడల కోపము నశించును.

452—(10) <u>రోషమనగా</u> శత్రువుని జయించవలెనని చిత్త వృత్తి మరిన్ని, అనేక దుర్వృత్తులు గలవు అవి తటస్థించిన యెడ ల రోషము కలుగును. శాంతము వలన నశించును. ఇట్టివి ఈ శ్వా రాజ్ఞ ప్రకారము కలిగినవి అని చెప్పకూడదు.

452—మనుష్యుని హృదయము నందు ఇట్టి దుఃఖ విషయ ములు చిక్కు పెట్టుచుండగా జనుడు ఆయా కార్యములను చేయు చుండునుగాని ముదిమి దాపులుచేర తనదేహము నశించెడి విషయ మును తెలియక అజ్ఞానమందు మునిగియున్నారు. గనుక, ధన, బం

భోగములు, పొందలగునవి యన్నియు స్థిరములు గావని తలచిన తొలుత జ్ఞానము గలిగి అజ్ఞానము నశించి మోక్షమార్గము చెందగలరు.

ఈషణత్రయములు.

(3 పది)

454-(1) ధనేషణ అనగా — ధన సంపాదన.

(2) దారేషణ అనగా — వివాహము చేసికొన్న భార్య.

(3) పుత్రేషణ అనగా — బిడ్డలు.

455—పత్రము. — సంఖ్యనందు చెప్పిన ప్రకారం బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు నఖిల వ్యవహారములు చేసి పైని ఉదాహరించిన వాటియందు అంటి అంటక సంచరించిన వారు తరతేరగలరు.

గుణములు.

(4 పది)

456-(1) రజోగుణము — విగుల దట్టముగు దుఃఖమును పుట్టించుటకు కారణమగును.

(2) తమోగుణము — అజ్ఞాన భావమును గలిగించుటకు కారణమగును.

(3) సాత్విక గుణము — సౌఖ్యమును బుట్టించుటకు కారణమగును.

ఆశాపాశములు.

(5 పది)

457-(1) మంటి ఆశ — భూముల సంపాదన

(2) స్త్రీల ఆశ పరస్త్రీ గమనము.
(3) వస్తువుల ఆశ పంచలోహముల సంపాదన

వీటియందు 3 —38—వీత్రముల 68 సంఖ్యను చెప్పబడిన ప్రకారము నడుచువాడె జ్ఞాని అనబడును.

పంచమలముల
వివరణము.

453—(1) ఆణవమలము (2) కార్మికమలము (3) మాయికమలము (4) మాయేయమలము (5) తిరోధాన మలము

1—ఆవణ మలమనగా బ్రహ్మజ్ఞానము తలంచుచుండగా సంకల్ప వికల్పములను మనస్సుయందు దెప్పించి దానిని మరుగు పర్చును.

2—కార్మిక మలమనగా వేదాంత శాస్త్రవిషయమై ఎవరైనను బోధించుచుండగా శ్రవణముల యందు చొరనివ్వక భేదబుద్ధి గలిగించును

(3)—మాయిక మలమనగా పరబ్రహ్మ విషయిక జ్ఞానవాసనను ఎప్పుడున్ను, తలంచ నివ్వక మానపుచ్చును.

4—మాయేయిక మలమనగా ఎల్లప్పుడు పాపకార్యముల యందు మనస్సును పోనిచ్చును.

5—తిరోధాన మలమనగా పరబ్రహ్మకంటె వేరుగను అనిత్యమైనటువంటి వస్తువులయందు విగ్రహారాధనలయందు భ్రమకలిగించి పుట్టు గిట్టుటలు దుఃఖములనుభవింపజేయించును ఈ పంచ మలములు లేనివారే బ్రహ్మజ్ఞానులు వీటిని నివర్తి చేసికొన్నవారె ధన్యులు ఇట్టి చంచల గుణమును తనలో నున్న ఉత్కృష్ట నిష్ఠవలనే పొంద మాత్రమున కట్టివేసిన మొదల బ్రహ్మజ్ఞానము వంటు తిరిగానుండును గాని ఇంకిటికన్నా వేరొక్క ఉపాయముచేతను కట్టుబడి కుదిరికగా నుండదు.

459—శ్లో॥ విచిత్రా దేహసంపత్తి । రీశ్వరాయ నివేదితా । పూర్వమేవ కృతా బ్రహ్మన్ । హస్తపాదాది సంయుతం॥

460—తా॥ మనము జీవించుటకు సాధనముగ, కరచరణాద్యవయవములతో గూడిన విచిత్రమగు దేహసంపత్తి, భగవదనుగ్రహముచే మనకు సిద్ధించెను. ఆయన వలన సిద్ధించిన యీ అవయవ సహితమైన దేహమును ఆజగన్నాథుని విషయమున వినియోగించక పోతిమేని, మనము దానిని, దుర్వినియోగముచేసిన వారమగుదుము. అందుచే యమదండన తప్పదు. కాబట్టి మనము తెలివిగలవారమై వ్యక్తమైన అహంకార మమకారములను శాంతిగా విడనాడి విషయములనెడి క్రూరనాగముల బారికదప్పి శ్రీ వాసుదేవుని పాదపద్మముల నాశ్రయించవలయును. అందుచే మోక్షము సిద్ధించును. 4 వ ప్రకరణ అమవస్థను చూడుము. చూచి దానిభావమును గ్రహించిన వారే ధన్యులు.

దేహము దహించే విషయమై.

461—జీవిఘటములో ఉండగానే "దేహతీతి దేహః" అనగా దహింపబడునది దేహమని భావము.

462—ఇందుకుసమ్మతి (1) "అధ్యాత్మికము" ఆత్మవలన గలిగిన తాపత్రయము (2) అధిభౌతము భూతికమువలన గలిగిన తాపత్రయము (3) అధిదైవికము దైవము వలన గలిగిన తాపత్రయము. ఈ మూటి తాపత్రయాగ్నివల్ల దేహము దహింపబడుచున్నది. ఈ మాటనిగ్రహించిన వారే ధన్యులు.

463—ఇట్లు దేహము దహించుచు, కాలము కట్టించిన తోడనే 70 వ పత్రములో చెప్పిన ప్రకారము దేహము లయమై పోతున్నది.

షట్కర్మల వివరణము.

364-(1) ప్రారబ్ధకర్మ అనగా—పాపపుణ్యముల మూటయొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖము లనుభవించుట.

(2) స్వేచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు స్వయముగా చేయు పాపపుణ్యములు.

(3) పరేచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు ఒకరివల్ల కలిగిన పాపపుణ్యములు.

(4) అనిచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు తెలియక వచ్చు పాప పుణ్యములు.

(5) నిషిద్ధకర్మ అనగా—పరస్త్రీ గమన నరహత్య పరద్రవ్య చోరత్వము మొదలైనవి.

(6) ఆగామికర్మ అనగా—పూర్వ జన్మమందు చేసిన పాపపుణ్యముల సుఖదుఃఖము లనుభవించుట.

స్వభావము.

365—శ్లో॥ "పితావత్పర పురుషాశ్చ" అనుశ్లోకము చెప్పిన పరపురుషుని తండ్రివలెను శ్లో॥ "మాతృవత్పరదారాశ్చ" అను శ్లోకము చెప్పిన పరస్త్రీని తల్లివలెను. శ్లో॥ "సుతావత్పర యౌవనాశ్చ" అను శ్లోకము చెప్పిన యౌవనములో నున్న పరపురుషుని సుతునివలెను ఎవరూ భావించుకొనుచున్నారో వారు తెలివి పరుల నబడుదురు. శ్లో॥ "పరద్రవ్యాణిలోష్టవత్" అనుశ్లోకము చెప్పిన పరద్రవ్యము మంటి పెళ్లవలెనున్ను శ్లో॥ "ఆత్మవత్సర్వ భూతాని" అను శ్లోకము చెప్పిన సకలభూతములను తనవలె ఎవరు చూచుచున్నారో వారే ఉత్తము లనబడుదురు.

విషయము.

466—శ్లో॥ (1) ఉత్తమం క్షణకోపంచ,
(2) మధ్యమం క్షణబంగరం,
(3) అధమం అహోరాత్రించ,
(4) కపటీ మరణాంతకః

తా॥ (1) ఉత్తమం క్షణకోపస్య అనగా సత్పురుషుల కోపం నీటి మీద గీతవలె క్షణమాత్రముండునని అర్థము
(2) మధ్యమం క్షణ బంగరం అనగా మధ్యముల కోపము బంగరం తిరిగేటంత సేపుండునని అర్థము
(3) అధమం అహోరాత్రించ అనగా దుష్టుల కోపం రేయిం బవలంతటా నుండునని అర్థము.
(4) కపటీ మరణాంతకః అనగా కపటస్థుల కోపం చచ్చేవరకు నుండునని అర్థము.

467—ఇది కలియుగము గనుక ఉత్తమ సత్పురుషులు చేసే కర్మలు వలె నడుచుచున్నవారే ధన్యులు. మీటన్నీ జనన మరణాద్యవస్తలున్ను, కించిత్ జ్ఞత్వాది స్వల్పగుణములు కలుగచేయకొననివాడే ధన్యుడు.

468—మొదటి ప్రకరణము 23 వ సంఖ్యలో ఉదాహరించిన సంవత్సరము నెలలు వారములు దినములు ఆ సూక్ష్మాత్మ పరబ్రహ్మము వలననే ద్వీపముల నందంతటా విశేంబరమైనవి యగును.

469—భూత భవిష్యద్వర్తమానములు ఆ పరబ్రహ్మము నందే యున్నవి గనుక సకల—చరా—చరములకు కావలసిన వేదార్థము లన్నియు వీటి సృష్టికి ముందే కలుగ చేసియుండెను.

470—పూర్ణాత్మమైన బ్రహ్మము మనల నందరిని మనము చేయు కార్యములన్నిటిని. మనకు ప్రారబ్ధకర్మ వలన సంభవించబోవువాటిని ఎరుగును. కాబట్టి మనము జాగ్రతగా మెలగవలెను

మహోత్తమము. మనదేహమో! భూతాగ్రము.

471—భూత భవిష్యద్వర్త మానములు అనగా

(1) భూతకాలము—ఇదివరకు జరిగినట్టిది—పైనది.

(2) భవిష్యత్ కాలము—ఇకను జగరబోవునట్టిది—కాగలది.

(3) వర్తమాన కాలము—ఇపుడు జరుగుచున్నట్టిది.—జరుగుచున్నది.

తత్వజ్ఞాన శ్లోకములు.

472 శ్లో॥ సత్సంగత్వే నిస్సంగత్వం నిస్సంగత్వే నిర్మోహత్వం

473 నిర్మోహత్వే నిశ్చలతత్వం నిశ్చలతత్వే జీవన్ముక్తి

474 తా॥ సత్సంగత్వే అనగా భగవచ్చింతన గల మహాపురుషుల స్నేహము దొరుకుటచేత నిస్సంగత్వం అనగా పుత్రమిత్ర కళత్రాదులు అంటి అంటక పామర జనులను చేరక యుండుట కలుగును.

475 నిస్సంగత్వే యెప్పుడు పామర జనసాంగత్యము లేక పోవునో నిర్మోహత్వం ధన ధాన్యాదుల యందు గల యభిమానమును విడుచుచున్నాడు.

476 అట్లా నిర్మోహత్వే ధన, ధాన్య, దారా, పుత్రాదుల యందు గల యభిమానమును ఒదిలిన వాడు కాగానే నిశ్చలతత్వం అనగా విషయ రహితుడౌచున్నాడు.

477 ఎప్పుడు నిశ్చలతత్వే విషయ రహితుడౌచున్నాడో నిర్మల జ్ఞానము కలుగును. నిర్మల జ్ఞానము గలిగి సర్వసంగ పరిత్యాగుడగునో యటువంటి వానికి «జీవన్ముక్తినా» సునాయాసముగా విదేహ కైవల్యము చెందకలడు.

478—ఇందు సూక్ష్మార్థాత

(1) సత్సంగత్వం	భగవచ్చింత గలవారి స్నేహితము.
(2) నిస్సంగత్వం	పుత్ర, మిత్రాదులయందు అంటి అంటక యుండుట.
(3) నిర్మోహత్వం	ధన ధాన్యములు అనిత్య మనితలంచుట.
(4) నిశ్చల తత్వం	విషయ రహితుడగుట.
(5) జీవన్ముక్తి	నిర్మల జ్ఞానము పరిపూర్ణము.

479 శ్లో॥ 1 జన్మదుఃఖం, జరా దుఃఖం జాయా దుఃఖంపునః పునః
సంసార సాగరం దుఃఖం తస్మాజ్జాగ్రత జాగ్రతః

480 2 మాతానాస్తి పితానాస్తి నాస్తిబంధు సహోదరాః
అర్థంనాస్తి గృహం నాస్తి తస్మాజ్జాగృధ జాగృధః

481 3 ఆశాయాబద్ధతేలోకో, కర్మణా బహుచింతయా
ఆయుః క్షీణంన జానాతి తస్మాజ్జాగృధ జాగృధః

482 4 కామం క్రోధరేచ లోభంచ, దేహేతిష్టతి తస్కరాః జ్ఞాన రత్నాపహారాయా, తస్మా జాగృధ జాగృధతః

అష్టమదముల వివరం.

483—కులమదం నేను కులముకు ఎక్కువ గల్వాడనిన్ని దర్పించుట బ్రిహ్మజ్ఞానము విచారించిన యడల కులగర్వము నశించును.

484—(2) ధనమదం నాకు బాగుగా ధనమున్నదని గర్వంచుట తన మనోధనములు, శాశ్వతము గావని ఓడలు బండ్లు అవును బండ్లు ఓడలవును అని తలంచిన మొడల ధనమదం నశించును.

485—(3) బలమదం నే నెల్లైన పగసాధించెదననుట తన మనో శాంతమును పొందిన మొడల బలమదం నశించును.

486—(4) విద్యామదం నేను మహా పండితుడనని గర్వించుట సరస్వతి వలన విద్య లభించినదని. యోచించిన యెడల విద్యామదం నశించును. శాంత చిత్తత గలిగి యుండవలసినది.

487—(5) రూపమదం నేనుమిగుల రూపవంతుడననిన్నీ సౌందర్యవంతుడననిన్నీ గర్వించుట. రూప సౌందర్యములు శాశ్వతములు కావనిన్నీ వృద్ధరూపమును తలంచిన యెడల రూపమదం అణుగును.

488—యౌవనమదం నేను యౌవన ప్రాయముగల వాడననిన్నీ గర్వించుట. యీ దేహం స్థిరముగాదని వ్యాధులను గమనించిన యెడల యౌవనమదం నశించును.

489—రాజ్యమదం నాకు చాలా రాజ్యములున్నవనిన్నీ సైన్యము చాలా వున్నవని గర్వించడము యివి యన్ని దైవ అనుగ్రహము వలన పొందినవి. అని తెలిసికొనిన యెడల రాజ్యమదం నశించును..

490—తపోమదం నేను తపస్సు చేయుచున్నానని అన్నపానాదులువిడిచి వాయు భక్షణచే యుచున్నానని గర్వము సద్గురుమూర్తి కటాక్షమువల్ల తపోగుణం సంభవించినది. అని యోచించిన యెడల తపోమదం నశించును.

తను వ్యసనములు.

491—(1) మనోవ్యసనము (2) ధనవ్యసనము (3) రాజ్యవ్యసనము(4) విశ్వాస వ్యసనము (5) పుత్రావాన్యసనము (6) కలహవ్యసనము (7) తను వ్యసనము (8) సేవకావ్యసనము ఇట్టి వ్యసనములు మనో వ్యసనములనబడును. ఇవి కర్మాధీనత వలన కలుగును.

492—తన్నుతా తెలిసిన వాడు ఇట్టి వ్యసనములను పొందనేరడు. మరిన్ని తాను చేసి నటువంటి సత్కార్యముల వల్లను సద్గురుమూర్తి కటాక్షమువల్ల ఈ వ్యసనములు నశింపగలవు.

లక్ష్మీ ప్రభావము.

493—(1) విద్యాలక్ష్మి (2) వీర్యలక్ష్మి (3) విజయలక్ష్మి (4) ధాన్యలక్ష్మి (5) ధనలక్ష్మి (6) శాంతలక్ష్మి (7) సౌభాగ్యలక్ష్మి (8) సర్వలక్ష్మి ఈ 8 లక్ష్మీ ప్రభావములు తాను పూర్వము చేసిన పుణ్య ఫలమువల్ల తనకు లభించునుగాని మరిఒకరి వల్లకాదు. ఈజన్మమందు చేసిన సత్కార్యములకు గాను దుర్ నడతలకు గాను మఱివక జన్మమందు వీటి ఫలము లభించును.

సామెత.

494 (1) మిణుగురు పురుగు సూర్యుని గెలువ వలయు ననియు.
(2) రంకులాడి యరుంధతి పదవికి రావలెననియు
(3) నీటి బుగ్గ సముద్రమును మించవలెననియు
(4) పొగ, మేఘములను మ్రింగవలెననియు
ఎంత ప్రయత్నము చేసినను కానేరదు.

ఎఱుక మఱుపుల

ప్రభావము.

495—ఎఱుక—అనగా జ్ఞాత ఒకవస్తువ తోచుచుండుట.

496—మఱుపు—అనగా ఒకవస్తువు తోచకుండుట.

దృష్టాంతములు.

497—నిద్రయందుండు నపుడు స్థూల శరీరము యొక్క ప్రతిబింబము కనుబడడము. ఎఱుక అనబడును. లేక మనస్సుచే తెలుసుకొనుట ,,స్వప్న అవస్థ''

498—నిద్రయందున్నపుడు ఏదిన్నీ తోచకుండుట మఱుపు అనబడును.

లేక మఱుగు ,,సుషుప్త్యవస్థ''

499—ఈ ఎఱుక—మఱుపులే—సంకల్ప వికల్పములు.

ముఖ్య తాత్పర్యము.

500—చూచిన వస్తువులన్నియు తలంచిన వస్తువు లన్నియు ఎరుక అనబడును. జ్ఞాత అనబడును.

501—చూచిన వస్తువు లన్నియు తలంచిన వస్తువులన్నియు కనుబడనియెడల మఱుపు అనబడు.

502—బ్రమే ఎఱుక అనబడును.

503—బ్రమ లేనిదే మఱుపు అనబడును.

504—బోధ.

(1) బోధ అనగా	ఒకరి మనస్సునందు పట్టేటట్టు మాటలు చెప్పడము.
(2) బోధ అనగా	కైపు, లేక, నిషా, అనబడును
(3) గురువు అనగా	శ్లోకం ॥గుశాబ్దో అంధకారశ్చ, రుశాబ్దో తేజముచ్యతే॥ అన్న వచనము చొప్పున ॥గు॥ అనే అక్షరము అనే చీకటిని ॥రు॥ అనే అక్షరము. హరించె వెల్తురు గురువుల అనబడును.
(4) గురుబోధ అనగా	గురువు మాటలను మనమ్మనందు పట్టేటట్టు చెప్పడము.
(5) అచల బోధ / వేదాంత బోధ అనగా	॥ఏక మేవాద్వితీయం బ్రహ్మ॥ అన్న సూక్తి నిబట్టి బ్రహ్మ మినహా అన్య వస్తువ లేదని తెలియ చేయుట
(6) సన్మార్గబోధ అనగా	మంచిమాటలు మనస్సునందు పట్టేటట్టు చెప్పుట.

(7) దృక్ బోధ అనగా — పెద్దమాటలు మనస్సునందు పట్టి ట్టు చెప్పుట.

(8) కైపు బోధ అనగా — కైపువస్తువులలో నున్నగుణాలు మనస్సునందు పట్టునట్లు చెప్పుట.

మాయయొక్క ప్రభావము.

505—(1) సమస్త దేశకాలముల యందును వ్యాపించి యుండెడి మాయ భగవంతుని గర్భస్థానమున నుండును.

(2)—మాయయొక్క స్వరూపము ఇట్టిట్టిదని చెప్పుటకుం అలవికాదు. మాయే లోకమాత.

(3)—మాయ చరా—చరముల యందు కప్పుకొని యున్నది.

(4)—మాయ ఎండమావులవలె భ్రమింపజేయుచున్నది.

(5)—భ్రమే మాయ, మాయే భ్రాంతి, మాయేము క్తికాంత.

(6)—మాయను గణించుటకు అలవికాదు.

(7)—మాయ భూమి ఆకాశముల మధ్యను త్రిలుము కొని యున్నది.

(8)—మాయ యొక్క స్వరూపము గుణాతీత యములు కనుగొనిన వారు లేరు.

(9)—మాయ యైననటువంటిది పెద్దలలో «అధ్యారోపయుక్తివలె» రజ్జుఅనే భ్రాంతియను గాని మరియేవస్తువునుగాని సర్పమువలె నున్ను, చీకటి కాలమందు పాదములకు, పర్వర్చదగిలినను సర్పమనే తలంపు కలిగించి భయము కలిగించును.

(10)—మనుష్యులకు జనన మరణములయందు దుఃఖావేశమును కలిగించును.

(11)—స్త్రీలయొక్క మాయ ఇట్టిదే అనుటకు వచ్చును.

(12)—స్త్రీలయొక్క మాయలో పడినవారు కడతేరుట అరుదు

(13)—స్త్రీలయొక్క మాయ గణించుటకు అలవికాదు.

(14) స్త్రీ ఈ మాయను సా॥ "మాయను నతికే మర్మము లున్నవి" అన్న సామెత చొప్పున, శాంత, గుణముచే అవ్యయుని యొక్క భక్తివైరాగ్యమనే ఖడ్గముచే ఖండించిన వాడే ధన్యుడు.

మనస్సు విషయమై.

506—మనస్సు యందు రెండు గుణములు గలవు.

అవిఅనగా

507—(1) ఈ సద్గుణము—మంచిబుద్ధి.

508—(2) దుర్గుణము—చెడుబుద్ధి.

509— సద్గుణ, నిర్గుణములను వర్ణించుటకు అలవికాదు. ఐనను ముఖ్యమైనవి కొన్ని యీ దిగువ నుదాహరించడమైనది.

సద్గుణము విషయమై.

510 (1) మనస్సే సద్గుణములను కలిగించుచున్నది.

(2) మనస్సే దయా ధర్మములను కలిగించుచున్నది.

(3) మనస్సే సంతోష, భోగ భాగ్యములను కలిగించుచున్నది.

(4) మనస్సే భక్తియందు ప్రేమించ చేయుచున్నది.

(5) మనస్సే మేలు కార్యములు మొదలైనటువంటివి యొనర్పుచున్నది.

(6) మనస్సే సంసార వృక్షమునకు మూలముగానున్నది.

(7) మనస్సే అష్టైశ్వర్యములను కలిగించుచున్నది.

(8) మనస్సే వైకుంఠమును కలిగించుచున్నది.

దుర్గుణముల విషయమై.

511 (1) మనస్సే మహామాయ యనబడును. ఈ మాయే మనస్సు అనబడును.

(2) మనస్సుకు వాత శ్లేష్మాదుల వలన వికారములు కలుగుచుండును.

(3) మనస్సే జనన మరణములు కలిగించును.

(4) మనస్సువల్లనే దుఃఖములు గలుచుండును.

(5) మనస్సువల్లనే సంకల్ప వికల్పములు పుట్టుచుండును.

(6) మనస్సు చంచలమువల్ల పరితపించుచుండును.

(7) మనస్సు ముక్తి కాంతను పొంది భ్రమ, భ్రాంతి, వాంఛ, ఆశ, ఈ నాలుగింటిని కలిగించును.

(8) మనస్సే బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము, మమకారములు 4 గింటిని, అరిషడ్వర్గములు 6 టిని రాగద్వేషములు 7 టిని, అంతఃకరణను ఆవరించువాని లోభాది గుణములుగా మారుచుండును.

(9) మనస్సే నానావిధ కార్యములను జరిపించును.

(10) మనస్సే వ్యాధి పీడితునిగా చేయుచున్నది.

(11) మనస్సే అష్టదరిద్రమును కలిగించుచున్నది.

(12) మనస్సే నరకమును కలిగించుచున్నది

ముఖ్యతాత్పర్యము

ఇట్టి, సద్గుణ దుర్గుణములు గల మనస్సు నానాదిక్కులయందు పరుగెత్తి సంచరించుచుండుటకు యుక్తులు పన్నే సక్కవలెనన్ను, రజ, స్తమో, శాంతగుణములుగలిగిన తుక్కవలెన్నున్ను, నానావు

నే మదము పట్టిన ఏనుగవలెనున్ను, ఇతరుల కష్టార్జితమువల్ల తిన్నిం
చి అఫలమంతా దాచిపెట్టికొనే బద్ధకమునకును దొంగతనమునకును
లోభత్వముగలిగే ఎలుక వలెనున్ను, గంతులువేసే కోతివలె నానా
విషయముల యందు విచ్చల విడిగా వ్యాపించి తిరుగుచు భ్రమించుచు
న్నందే మనస్సును తనలోనున్న ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలనే హంససూత్ర
మునందు కట్టివేసిన మొదల ఎక్కడికి పారిపోక అక్కడనే నెమ్మ
దిగా నుండునుగాని, ఇంతకంటె వేరే ఏ యుక్తి ఉపాయముచేతను
కట్టుపడక కుదురు పడదు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

512 (1) జీవము—ప్రాణవాయువు 68 వ పత్రం 51 వ సంఖ్యనున్న ప్రకారం ఈ జాలమును కనుగొనుటకు నెవరి శక్యము కాదు.

513 (2) జ్ఞాత—ఒకదాని తెలిసి కొనుట లేక గ్రహించుట.

514 (2) మనస్సు-తలంచును. తెలిసికొనును "హితము" మీా మనస్సు ప్రకారం జరిగించుడి.

515 (3) చిత్తము-మనస్సు కార్యములచేయించును. ఇందుకు "హితము" మీా చిత్తప్రకారము జరిగించుడి.

516 (4) బుద్ధి—మరి ఇచ్ఛ తలంపు తెలిసికొనుట ఇందుకు "సాద్భుతము" ఏ కార్యము నైనను చేయుటకు నిశ్చయించును. ఈ మూడున్ను నమిథల నెడి ఉడుకలగును.

517 (5) అహంకారము—పాపమునకు కుదురు.

మనస్సు వాక్కు-కంత
ద్వారము విషయమై,

518—ఉదానవాయువు మనను, ఇవి రెండున్ను గూడి, ప్రేరే

క్షణిచేయగా ఆ రెంటి వలన వాక్కు కలుగుచున్నది. కనుక ఈ రెంటిలో వాగ్దేవి కంటె మనస్సు అధికమైన దగును ఇందుకు సమ్మతి—

419—ఈ శరీరమునందు స్థావర మనస్సనియు, జంగమ మనవియు రెండుగలవు. ఆ రెంటిలో స్థావర మనస్సు శరీరము నందుండును. జంగమమనను వాగ్దేవివలన గలిగెడినాగవాయువుతో చేరిన వర్ణమంత్రకంఠ స్వరములు జంగ మన్నని తెలిసికొనుము.

520—ఆజంగ మనస్సు కంటె వాగ్దేవి అధికమైనదగును.

521—వాగ్దేవికంటె స్థావర మనస్సు అధికమైనది యగును.

422—వీటి కన్నిటికి "జీవి" ప్రధానమైనది యగును.

మనస్సు విషయమై

523—జీవి—అనే జ్ఞాతవల్ల మనస్సు చిత్తముగలుగును. మనస్సు చిత్తమువల్ల బుద్ధి అనే తెలివిగలుగును. తెలివి అనే జ్ఞానము వల్ల భక్తి కలుగును. భక్తివిషయమై ఈ గ్రంథమునయున్న అమనస్కము చూడుము భక్తిని చేకొనినవారే ధన్యులగుదురు.

పాపము విషయమై.

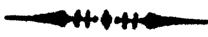
524—మనస్సు అనే చిత్తము అవివేక బుద్ధి తెచ్చును. అవివేకమనే అజ్ఞానము అహంకారము తెచ్చును. అహంకారము పాపము తెచ్చును. పాపము నరకము పొందించును. అష్టదరిద్రము దెచ్చును, తీరని వ్యాధులు దెచ్చును, పుట్టుగిట్టుటలు కలుగును. ఇది, గ్రహించి పాపమును చేకొనని వారే ధన్యులగుదురు.

పద్యము—"పాపము అష్ట దరిద్రం బిచ్చును, పాపము చింతించె హింసబాధలనిచ్చు" పాపము నరకము పొందించును. పాపము చేకొనని వారే ధన్యులగుదురు.

నాలుక విషయమై.

శ్లో॥ "జిహ్వాగ్రే వర్తతే లక్ష్మీ (2) ర్జిహ్వాగ్రే మిత్రబాంధవాః (3) జిహ్వాగ్రే బంధన ప్రాప్తి (4) ర్జిహ్వాగ్రే మరణంధ్రువం॥"

తా॥ నాలుక వలన సంపత్తు గలుగును. (2) నాలుకవలన చుట్టాలు స్నేహితులు వత్తురు. (3) నాలుకవలన సంకెళ్ల ప్రాప్తియగును. (4) నాలుక వలన చావును గలుగును.

పుణ్యము లభించే మార్గము.

Charity Bgins At home·

525—గృహస్థాశ్రమి ధర్మమునుండి దారాపుత్రాదులను మిత ప్రవర్తనగా పోషించుచున్నదే దానము వారికి మించని ధర్మము చేయరాదు. శ్లో॥ "కర్తవ్యో ధర్మసంగ్రహః" అను శృతి చొప్పున అష్టైశ్వర్యములు పొందినవారు.

చేయవలసిన దానములు.

(2) భిక్షకులకు భిక్షయిడిన దానము (3) ధాన్య, అవరాదులు దానము (4) అన్నదానము (5) పంచ భక్ష్యాదులు దానము (6) జలదానము (7) నవకాయ కూరల దానము (8) కంద మూల ఫలాదుల దానము. 9 సువర్ణదానము (10) ధనదానము (11) గోదానము (12) వస్త్రదానము. (13) గృహదానము. (14) గజదానము(15) అశ్వదానము ఈ దానములు రెండున్ను పాత్రాపాత్ర మెఱింగి నడువవలయును. (16) బీదలకు వివాహ నిమిత్తమైన ధనసహాయము (17) పాఠశాల దానము (18)

బీద బాలురకు బాలికలకు విద్య ధన సహాయము (19)గురుబోధ స
హాయము (20) వంశావళి గురువులకు యిచ్చే దానము (21) సద్గురు
వుల పేరు వహించిన వారు యితరులకు ఉపదేశముచే దానము
(22) పుస్తకముల దానము వేకలికి వృత్తులు నేర్పిన దానము (23)
తాను భిక్షయిడ శక్తిలేక పోయినను భిక్షయిడే స్థలము చూపిన
దానము (24) పాత్రల దానము (25) పనిముట్ల దానము (26) ఔ
షధముల దానము (27) హరికథ, సంగీత, సాహిత్య, నృత్య, వి
నోదముల సత్కార్యములకు వినియోగ పరచిన ద్రవ్య సహాయము
(28) మృతి చెందిన శవముకు ద్రవ్యసహాయము (29) కర్మ సహా
యము (30) గురువులను వారికి పెద్దలగు మహనీయులకు స్థలస
మాపి దానము (31) ముత్తైదువులకు బాలులకు పసుపు కుంకుమ గం
ధ, అక్షిత, పుష్ప, ఫలాదులు, పరిమళాదులు, వస్త్ర భూష
ణ, వగైరాలదానము (32) ఛత్రి, చామర, వింజామర, విసరుకర్రి
ళ, పాదరక్షల దానము (33) గుళ్లు కట్టించే ద్రవ్య సహాయము.
ఇట్టి మొదలైనట్టి దానములు, జనులు వారి వారి శక్తికొలది ఏదా
నమైనను "ఈశ్వరార్పణ" "బ్రహ్మార్పణ" "రామార్పణ" "కృ
ష్ణార్పణ" యని ఈ నాలుగింటిలో నొక వాక్యము నోట చెప్పు
చు, భిక్షదానము యివ్వవలెను. వీటి వలన పుణ్యలోకములో భోగ
భాగ్యములు కలిగి మరు జన్మములో స్త్రీ గానో పురుషుడుగానో
జన్మించి అష్టైశ్వర్యములను పొందగలరు. తాను కర్తృత్వమునే
శ్లాఘ పాత్రత్వము వహించిన యెడల ఫలములేదు. ఫలములేదు.
ఫలములేదు ముమ్మాటికి తెలియ చేయడమైనది.

526—పైని ఉదాహరించిన దానములు కన్నిటిలో జలదాన
ము మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది యగును ఎటులనగా జలము దప్పిక తీ
ర్చును. సకల వృక్షాది ఓషధులను అనగా చెట్లు మొక్కలను రక్షిం

వు చున్నది. మఱిన్ని, బావులు చెరువులు, గోనెరులు, త్రవ్వించు టము, చలి వేందరులు పెట్టడము, గోవులకు తొట్లు కట్టించి నీరు నివ్వ డము, బాటసారులకు సత్రములు కట్టించడము ఇవి ఉన్నంతకాల ము ఆ జీవికి పుణ్యము పెరుగుచూనే ఉండును. పుణ్యలోకములో భోగభాగ్యములు పొందుచునే ఉండును. ఇవియన్నియు 302 వ సం ఖ్యనందు చెప్పిన పుణ్యకర్మలో చేర్చబడును.

సత్వగుణమనగా.

శాంతగుణ ప్రభావము.

527—శాంతము శిరో భూషణ మన్నమాట మఱచి పోయి దుష్కర్మాచరణమునకు దలబెట్టి దుర్గతి నొందుట కూడదు.

(2) హింస యన్న జంతువులను వధించుటయే కాదు. ఇతరు ల మనస్సు నొప్పించుటయే హింస.

(3) పూజ యన్ననూరకే నోటబలుకుటకాదు. మనశ్శుద్ధి కలి గి చేసిన భక్తియే పూజ.

(4) స్నానమన్న గంగలో మునుగుటకాదు. మనమ్మన లేశ మైన కల్మషము లేకుండుటే స్నానము.

(5) శుచియన్న మడి బట్టలు కట్టుకొనుట కాదు. బుద్ధిమాం ద్యమును వదలి పరిశుద్ధ చిత్తముతో నుండుటే శుచి.

(6) పాండిత్యమన్న వేద శాస్త్రముల నభ్యసించి వివాద ములకు బూనుకొనుట కాదు. బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది బ్రహ్మానంద ము ననుభవించుటయే పాండిత్యము కాబట్టి. ముఖ్యముగా శాంతచి త్తత గలిగియుండ వలసినది.

(7) విశ్వామిత్రుడెంత యుడికి పడినను, వశిష్ఠుడెంత మా త్రమును గోపపడక, మనస్సున శాంతతను వహించి యున్నందు వలనగదా యతని కాలాంతరమున సులభముగా జయించినది శాంత

మే బ్రహ్మజ్ఞానము శాంతమే జీవన్ముక్తి, శాంతమునకు సమాన మైన సద్గుణ మొక్కటియు లేదు. శాంతి లేని వాని జన్మము నిరర్థకము. మోక్షాపేక్ష గలవానికి మనస్సులో నహంకార మమకారము లెప్పుడు నుండకూడదు. అహంకార మమకారములను భ్రాంతిగా వదులుకొని నిర్మల చిత్తత గలిగియున్న వాడొక్కడే ముముక్షువుగాని యితరులుగారు అహంకార మమకారములెంత పర్యంతము విడువవో అంత పర్యంతము అజ్ఞానాంధ కూపములోనే బడియుండ వలసి వచ్చును.

528—సత్వగుణము సుఖము నందు గలుపుచున్నది. ముక్తుడగుచున్నాడు.

529—సత్వగుణము రజో గుణమును తమోగుణమును నణచ గలదు.

530—శరీరము నందుండు సమస్త ద్వారములయందుండు ప్రకాశించుచుండు జ్ఞాన మెప్పుడు కలుగుచున్నదో అప్పుడు సత్వగుణము బాగుగా వృద్ధి పొందియున్నదని తెలిసికొనవలెను.

531—శాంతగుణము పుణ్యమునకు కుదురు కోపము కలుగకుండుట.

532—శాంతమే బ్రహ్మజ్ఞానము.

533—శమమనగా మనోనిగ్రహము.

534—దమ మనగా ఇంద్రియ నిగ్రహము మంచిగుణము.

తమోగుణ ప్రభావము.

535—తమోగుణము వలన కోపము కలుగును. కోపము వలన అహంకార మమకారములు కలుగును. అవివేకము కలుగును, పరాకు, పోమరితనము నిద్ర, మొదలగు వానిచే బంధించును. అత

మానము ప్రాణహాని కలుగును. వీటిని నివర్తించుకొని శాంత శమదమాది గుణములను పొందిన మొదల మోక్షమార్గమును కనుగొన శక్తి కలుగును. తమోగుణముచే కలుగు కర్మమునకు అవివేక ఫలము కలుగును. యీవిషయమైన పాపపుణ్యములకు ఈ గ్రంథమునందు 71 వ పత్రము 59 వ సంఖ్యను చూడుము.

536—కోపము పాపమునకు కుదురు.

రజోగుణ ప్రభావము.

537—రజోగుణము వలన రాగాదులతో గూడుకొనినదని యు అభిలాషను, అభిమానమును, గలుగ జేయును. రాగమనగా పరస్త్రీ విషయముగా గలిగెడు చిత్తవృత్తి. యిందువలన ప్రాణహాని కలుగును. అవమానము గలుగు ఈ రజోగుణము వృద్ధిని బొందిన దగుచుండగా పరద్రవ్యము స్వీకరించుట యందు కనబడు ప్రతివస్తువు సందాకయును గలుగును. యిందువలన రావణుడు చచ్చెను గనుక వీటిని నివర్తించుకొని, శాంత, శమ, దమాదిగుణములను పొందిన మొదల మోక్షమార్గమును కనుగొన గల శక్తి గలుగును. రజోగుణముచే కలుగు కర్మమునకు దుఃఖఫలము గలుగును. ఈవిషయమైన పాప, పుణ్యములకు ఈ గ్రంథమునందు 71 వ పత్రము 59 వ సంఖ్యను చూడుము.

538—రజోగుణము పాపమునకు కుదురు.

539—తమో—రజో—గుణములను బొత్తిగా వదులుకొని శాంతగుణము కలిగి నిర్మల చిత్తత గలియున్న వాడొకడే ముముక్షువుగాని యితరులు గారు.

540—ముముక్షువు అనగా మోక్షము కలుగవలయునని కోరు కోర్కెగలవాడు సకలములయందు నిచ్ఛగలవాడు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

541-(1) శాంతగుణము వలన జ్ఞానము కలుగును.

(2) రజోగుణము వలన విషయాసక్తి కలుగును.

(3) తమోగుణము వలన విపరీత జ్ఞానమును అవివేకమును కలుగుచున్నది.

542-(1) ఇంద్రియముల కంటె విషయములు శ్రేష్ఠమైనవి యగును.

(2) ఆశబ్దాది విషయముల కంటె మనస్సు శ్రేష్ఠమైనది యగును.

(3) ఆమనస్సుకంటె బుద్ధి శ్రేష్ఠమైనది యగును.

(4) ఆబుద్ధికంటె క్షేత్రజ్ఞుడనెడి ఆత్మ శ్రేష్ఠుడగును.

(5) ఇతర వస్తువులయందు గలబుద్ధికంటె ఆత్మ బుద్ధి శ్రేష్ఠమైనది యని లోక ప్రసిద్ధమైయున్నది.

543—ఇందుకు ఇతిహాసము కలదు అదిఅనగా

శ్లో॥ ఆత్మబుద్ధిసుఖంచైవా
గురుబుద్ధి ర్విశేషతః
పరబుద్ధి ర్వినాశాయ
స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతకః

అన్నశ్లోకము చెప్పిన ఆత్మబుద్ధివలననే ఙ్ఞానంగతులు తెలిసికొని ఆత్మలో ఊహించి పరమార్థమును కనుగొనవలయును. ఈ రహస్యమును కనుగొనినవాడే ధన్యుడు వీడె విముక్తుడు.

మాయమాటలు విషయమై

544—ప్ర॥ పురుషులైన్ను, స్త్రీలైన్ను, మాయమాటలు, దబ్బులమాట లాడకూడదు. ఆడినవారు తప్పుగాదదు. సా॥ "మాటతప్పిన వాడు 'మాలవాడు" అను శృతిని బట్టి మాయల్వారైయుం

ది ఏ విషయ మందైనను అనినమాట తప్పకూడదు. వాగ్దత్తము త
ప్పిన మొదల పాపమునంభవించును. ఇది సత్యము ఇది తెలియక
మానవులలో కొందరు యోచించక విఱ్ఱవీగు మాటలాడెదరు త
రువాత పశ్చాత్తాపమును తెచ్చుకొనెదరు ఇందువలననే మాట
లాడు నపుడు యోచనచే మాటలాడవలయును. ఒకరిచేత చిక్కు
పడకూడదు. చిక్కు పడిన మొదల అప్రతిష్ఠకలుగును. భూమియందు
లేశమాత్రమైనను మనకు హక్కు లేదు. నాపొలం నా ఇల్లు నాసొ
త్తు నాతోటలనివాదాడెదరు తుదకు భూమియందున్నంత మట్టుకే
గాని (తల్లి గర్భమునుంచి జననమైనప్పుడు తెచ్చినదేమియు లేదు.)
అంత్యకాలములో యమచంచులు చేత బడినపుడు పట్టుకపో యేది
యేమీ లేదు. ఈ రెండున్ను పుల్లంకేయని, జనులందరికి తెలిసేయున్న
ది. తెలిసిన్ని అందులో కొందరు అజ్ఞానములో పడి జనులను దుః
ఖించెదరు. రారాజులకు సహా ఉన్నంత మట్టుకే గాని ఎందునమున్ను
హక్కు లేదు. తుదకు యోచించగా భూమికి కర్త భగవంతుడే గాని
మరి యొకడు లేడు మనముచూచుచుండగా జనులు చేతులు చాచు
కు రిక్తహస్తములతో పరలోకమునకు వెళ్లుచున్నారు. జనులుచూచు
చుండగా మనము చేతులు చాచుకు రిక్తహస్తములతో పరలోక
మునకు వెళ్లుచున్నాము. స్థూలశరీరమును ఈ లోకములోనే దహిం
ప చేయుచున్నారు. ఇంతమాత్రమునకై, మిట్టి పడనేల? మిడిసిరా

మానవపాపములు

లనేల? తుళ్లిపడనేల? ప్రజలను దుఃఖించనేల! దౌర్జన్యముచేయనే
ల? ఇతరులను బాధపెట్టనేల? అనగా ఋణములు తీర్చకపోవుట,
దొంగపనులు చేయ తలంచుట, ఇతరుల కిబ్బంది కలుగ చేయుట ఇత
రులసొమ్ము అపహరించుట స్త్రీ—పరపురుషుని గమనించుట పురుషుడు

పరస్త్రీని గమనించుట వ్యవహారములలో మోసపుచ్చుట దురాలో
చన చేయుట (క్రమము దప్పుట అక్రమముగా నడుచుట చండప్ర)
చండముగా కోపము దెచ్చుకొనుట పాపకార్యములకు సమ్మతించుట
ఇట్టివి మొదలైనటువంటివి మానస పాపము లనబడును.

చేతులతో చెయ్యబడిన పాపములు.

545—పరస్త్రీలతో భోగించుట, నరహత్యచేయుట కొట్టు
ట తన్నుట కట్టివేయుట దొంగిలించుట తన పశువుల నితరుల చేల
లోనికి విప్పివేయుట చేలగట్లు దున్నుకొనుట ఇతర భూము లపహ
రించుట ఈశ్వరునితో సమానమైనటువంటి తరాజుతో తక్కువ
తూనిక తూచుట తాను ఎక్కువ తూనికె తూచుకొనుట 80 తుల
ములకు తగ్గుగల శేరుతో తూనికతూచుట తాను రయితులవద్ద నె
క్కువ వీసెతో తూనిక తూచుకొనుట తక్కువ తూము తక్కువ
కుంచము తక్కువ శేరుతో కొలత కొలుచుట తాను రయితుల వద్ద
ఎక్కువ తూము ఎక్కువ కుంచము ఎక్కువ సేరుతో కొలతకొలు
చుకొనుట సిసలుకానిపిచ్చ పడులు కొలతలు నుపయోగించుట కొలత
లో మోసపుచ్చుట ఇట్టివి మొదలైనటువంటివి చేతులతో చేయు పా
పము లనబడును. లేక కాయపాపము లనబడును. కాయమనగా
దేహము సిసలుగా తూనిక తూచడము సిసలుగా కొలతలు కొలవ
డము ధర్మమార్గమగును.

నోటివాచక పాపములు.

546—అసత్యము చెప్పుట అబద్ధము చెప్పుట కఠినముగా
మాట్లాడుట దుర్భాషలాడుట దొమ్మి జరిగించుట ఆడిన మాట
తప్పుట యిస్తానని ఆశపెట్టుట ఒట్టుపెట్టుకొనుట ఇట్టివి మొదలైనటు

వంటివి వాచక పాపము లనబడును. నోటిమాట పాపములనబడును.

547—ఇట్టి చెడుకార్యములను చేసి, తరువాత పశ్చాత్తాపము పడనేల? ఇడుములు పడనేల? త్రొక్కుళ్లు పడనేల? చింతించనేల? ప్రాణమును అపాయనములోనికి తెచ్చుకొననేల? తుదకు అధికారుల యెదుటకు పోనేల, శిక్షలు పొందనేల? ఇహలోక శిక్షలుగాక పరలోకములో యమదండన కూడాకలదు. ఇందుకు సాదృశ్యము—

548—ఈ మాయ ప్రపంచములో జన్మించి కండకావరము వల్ల ఇట్టి తంత్రములచే అపకీర్తి బాధలు నొందుటకంటె, తత్వం "మురహరి నామము ముదముతో దలచుచు ముక్తి బొందవె మనసా" అనిపాడినట్లు ఈ గ్రంధము నందున్న మురహరి నామమును సంతోషముతో భజించుచు ముక్తినొందడము ఉత్తమమగును. తంత్రమనగా—మాయ—మాయ—అనగా—లేనిది—రాని—పోనిది.—

తలిదండ్రులు మొదలైనవారి ప్రభావము.

549—(1) మొదటిది తల్లి (2)వ వాడు తండ్రి (3)వ వాడు గురుడు (4)వ వాడు దైవము.

550—(1) దైవముకంటె పదిమడుగు లెక్కువ గురువు గురువు అనగా (1) వంశావళి గురువు (2) బాల్యములో విద్య నేర్పినవారు గురువు (3) వృత్తివనులు నేర్పినవారు గురువు (4) కారణమిచ్చినవారు గురువు.

(2) గురువుకంటె పదిమడుగు లెక్కువ తండ్రి.

(3) తండ్రికంటె పదిమడుగు లెక్కువ తల్లి.

(1) కనిపెంచినందున తల్లి మొదటి దైవము.

(2) పాలి వంతరించినందున తండ్రి రెండవ దైవము.

(3) సన్యాసాశ్రమములో కెచ్చినందున గురువులు మూడవ దైవము.

(4) మోక్షమునిచ్చుట వలన దైవము నాలగవ దైవము నిపెద్దలు చెప్పుదురు.

551—నవమాసములు మోసి ప్రసవవేదనచే బాధ పడి తుదకు మహాకష్టముతో కనిపెంచిన తల్లినిన్నీ, నానావిధములైన వ్యధలకు తలయిచ్చిన తండ్రినిన్నీ ఎల్లప్పుడు భార్యయు తానును వారిని సంరక్షణచేసి పోషించుట, ఇహలోకమున కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు కలుగును. ఇట్లునడవని వారికి ఇహలోకమున నపకీర్తియు పరలోకమున యమదండన గలుగును. ఇందుకు సందేహము లేదు.

552 మంచిగుణములు గలవారు.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(1) భగవత ధ్యానముచేసేవారు.	భక్తుడు.	భక్తురాలు.
(2) సత్యముగా ప్రవర్తించువారు.	నీతిమంతుడు.	నీతిమంతురాలు.
(3) మంచికార్యముల గ్రహించువారు.	బుద్ధిమంతుడు.	బుద్ధిమంతురాలు.
(4) శాంత శమ దమ గుణములు గలవారు.	ధీరశాంతుడు.	ధీరశాంతురాలు.
(5) మంచి చెడ్డలు గ్రహించువారు.	తెలివి పరుడు.	తెలివిపరురాలు.
(6) ఆత్మానాత్మలు గ్రహించువారు.	వివేకజ్ఞాని.	వివేకజ్ఞాని.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(7) అహంకార మమకారములు లేనివారు.	శాంతుడు.	శాంతురాలు.
(8) ఒకరి యందు ప్రీతి గలిగినవారు.	దయాపరుడు.	దయాపరురాలు.
(9) ఓడవంచన లేక పలుకువారు.	నిఖంటుడు.	నిఖంటురాలు.
(10) అందరిని సమముగా చూచువారు.	సమదృష్టి.	సమదృష్టురాలు.
(11) ఆపత్కాలమందు ఆదుకొన్నవారు	ఆపద్బాంధవుడు.	ఆపద్బాంధవురాలు
(12) ఒకరి యిబ్బందిని తలంచేవారు.	కనికరుడు.	కనికరస్తురాలు.
(13) సమముగా పంక్తిభోజనము పెట్టువారు.	పక్షపాతములేనివాడు.	పక్షపాతములేనిస్త్రీ
(14) న్యాయముగా ప్రవర్తించే వారు,	న్యాయస్థుడు.	న్యాయస్థురాలు.
(15) సంకల్పము వికల్పము కోరికలు లేనివారు.	జ్ఞాని.	జ్ఞాని.
(16) తప్పిదము పొందనివారు.	నిర్దోషి.	నిర్దోషి.
(17) పరులకు ఉపకారముచేయువారు	ఉపకారి.	ఉపకారురాలు.
(18) మనస్సునందు కపటముంచనివారు.	నిష్కపటి.	నిష్కపటి.
(19) పుణ్యకార్యములు చేయువారు.	పుణ్యాత్ముడు.	పుణ్యాత్మురాలు.

పురుషులు స్త్రీలు ఇట్టి[illegible] ఫలితము గలిగే ద్వంద్వములను వర్జించిన వారు ఇహలోకమునందు ప్రఖ్యాతి కీర్తియు పరలోకమునందు మోక్షభోగ భాగ్యములును పొందగలరు.

553 చెడుగుణములు గలవారు.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(1) భగవద్ధ్యానము చేయనివారు.	పామరుడు అజ్ఞాని	పామరురాలు.
(2) దూషణస్వభావము గలవారు.	అసమ్మతి.	అసమ్మతురాలు.
(3) చెడుకార్యమును పూనువారు.	దురాత్ముఁడు.	దురాత్మురాలు.
(4) మనస్సునందు కపటముంచువారు.	కపటుఁడు.	కపటురాలు.
(5) ఇమ్మని గొంటిమాటలాడేవారు.	క్రూరుఁడు.	క్రూరురాలు.
(6) న్యాయమును తలంచనివారు.	నీతిలేనివాఁడు.	నీతిలేనిస్త్రీ.
(7) తప్పితమును పొందినవారు.	ద్వేషి.	ద్వేషి.
(8) ఒకరియందు ప్రేమలేనివారు.	నిర్దయుఁడు.	నిర్దయురాలు.
(9) పంక్తిలోపలి పక్షము చేసేవారు.	పక్షపాతకుఁడు.	పక్షపాతకి.
(10) మనస్సునందున్న సంగతి తెలుపనివారు.	కుచ్ఛితుఁడు.	కుచ్ఛితురాలు.

(11) పరులుచేసిన మేలు మరచినవారు.	విశ్వాసఘాతకుడు.	విశ్వాసఘాతకి.
(12) సత్యముతప్పి మాటలాడేవారు.	అసత్యుడు.	అసత్యురాలు.
(13) దుడుకు పనులుచేసే వారు	దుష్టుడు తుంటరి.	దుష్టురాలు.
(14) కొంటెమాటలాడేవారు.	పలుగాకి.	పలుగాకి.
(15) పోకిరి మాటలాడేవారు.	లుచ్ఛా	లుచ్ఛా.
(16) ఘడియకు ఒకతరహాగా మాటాడు వారు.	చపలచిత్తుడు.	చపలచిత్తురాలు.
(17) అసత్యముగా ప్రవర్తించేవారు.	అసత్యుడు	అసత్యురాలు.
(18) ఒకరికి అపకారముచేసేవారు.	కఠినచిత్తుడు	కఠినచిత్తురాలు.
(19) ఒకరితో నొకరు మాట్లాడునప్పుడు క్లేశము తెచ్చువారు.	కల్మషుడు.	కల్మషురాలు.
(20) ఒకరు తెచ్చిన వస్తువును నమ్మనివారు.	అనుమానికుడు అనుమానం	అనుమానకురాలు పెనుభూతము.
(21) పాపకార్యములు చేయువారు.	పాపాత్ముడు.	పాపాత్మురాలు.

పంచమహాపాతకములు.

22—(1) స్వర్ణస్తేయము (2) సురాపానము (3) గురుపత్నీగమనము (4) బ్రహ్మహత్య (5) మహాపాతక సహవాసము యీ 5ను పంచమహాపాతకములనబడును

23—పురుషులు స్త్రీలు ఇట్టిచెడ్డచేష్టలు మొదలైనటువంటివి పూనుకొన్నవారికి భూలోకములో శిక్షయు యమలోకములో నరకదండనకలుగును.

విషజంతువులు.

(24)—వృశ్చికస్యవిషంపుచ్ఛం (2) మక్షికస్యవిషంశిరః (3) తక్షకస్యవిషందంష్ట్రా (4) సర్వాంగందుర్జనేవిషం॥ (1) తేలుకు తోకయందును (2) ఈగకు తలయందును (3) పాముకు కోరలయందును (4) దుర్జనునకు సర్వాంగములయందు విషమునుండును జంతువులకు వీటివలన మృత్యువుకలుగును జంతువులవలన వీటికిమృత్యువు కలుగును వీటికిన్ని జంతువులభయముగలదు. జంతువులకున్ను వీటి భయముగలదు.

పరువువిషయము.

25—జనశృతి॥ (1) పరువుపోగొట్టెడమే—స్త్రీ
(2) పరువుతేవడమే—స్త్రీ.
(3) పరువుపోవడమే—స్త్రీవల్ల
(4) పరువురావడమే—స్త్రీవల్ల

5—ఆది గ్రహించి పరువుతోనున్నవారే స్త్రీలు. ఈ జగమునందు పరువు అనేవస్తువే మహాగొప్పదియగును. ఇట్టి పరువును సంపాదించుకొన్నవారే ధన్యులు జగమునందు పరువుగలవారన్నీ ఆరిందాలు అన్నీ పేరు వహించినవారే ధన్యులు.

6—పరువు పురువులేనివారు జగమునందుండి ప్రయోజనములేదు.

7—పరువుపోవడం క్షణమాత్రం పరువురావడం దినాలకేరట.

8—పరువు ఎట్లువచ్చును. మంచి నడతవల్ల వచ్చును.

9—ఆరిందా అనే పేరుపెట్టవచ్చును. వర్ణన సాంకర్యము కల్గి వచ్చును.

పుత్ర—పుత్రీ—సంతానము విషయమై

10 జనులలో సంతానము లేదని కొందరు వ్యసనమునొందుచున్నారు. కొందరికి సంతానము కలిగి సంతోషించుచున్నారు. కొందరికి సంతానము కలిగి దుఃఖము నొందుచున్నారు. తలిదండ్రులకు సంతానము వలన హింస మృత్యువు కలుగుచున్నది. ఇట్టి సుఖదుఃఖములు మనము చూచుచున్నాము గదా? ఇందుకు సమ్మతి—

11—శ్లో॥ ఏకోపి గుణవాన్ పుత్రో దుర్గుణైశ్శతైరపి॥

12—టీక॥ తలిదండ్రులను పోషించను ఆయుష్య కలిగిన కుమారుడొక్కడే చాలును కీర్తి వహించను కుమారుడైనను ఒక్కడే చాలును దురాత్ములైనవారు నూరుగురున్నను నేమి ప్రయోజనము ఇట్టివారివల్ల తలిదండ్రులకు హింస మృత్యువు కలుగును ఇందుకు నిదర్శనము.

13—ఏకచంద్ర ప్రకాశేన నక్షత్రైః కిం ప్రయోజనం॥

14—టీక॥ ఒక చంద్రుడయ్యును లోకమంతా ప్రకాశింపుచున్నది. అదియు లేక నక్షత్రము లెన్నియున్నను ప్రయోజనమేమి గదా? ఇది యంతయు తలిదండ్రుల ప్రారబ్ధకర్మమని ఎంచవచ్చును.

శ్లోకములు.

15—శ్లోకం॥ వేదమూలమిదం బ్రాహ్మణ్యం భార్యామూలమిదం గృహం కృషిమూలమిదం ధాన్యం॥ ధనమూలమిదం జగత్.

తా॥ బ్రాహ్మణ్యమునకు వేదమే మూలము. గృహమునకు భార్యమూలము. ధాన్యమునకు కృషిమూలము. జగత్తునకు ధనమే మూలమని తాత్పర్యము.

శ్లోకములు

556—శ్లో॥ అనభ్యాసేవిషంశాస్త్రం అజీర్ణే భోజనంవిషం దరిద్రస్యవిషంగోష్ఠీ. వృద్ధస్యతరుణీవిషం.

తా॥ అభ్యాసములేనివానికి శాస్త్రమేవిషము. అజీర్ణముగా యున్నప్పుడు భోజనమేవిషం. దరిద్రునకు వినోదగోష్ఠియేవిషము. ముసలివానికి పడుచు పెండ్లామేవిషము.

557—శ్లో॥ కోకిలానాంస్వరోరూపం॥ పాతివ్రత్యంతురూ పి.తా విద్యారూపంకురూపీణాం॥ క్షమారూపంతపస్వినాం.

తా॥ కోకిలకు స్వరముగూపము. స్త్రీలకు పాతివ్రత్యమురూ పము. కురూపికి విద్యరూపము. తపస్వులులకు క్షమరూపము.

విద్యార్థులవిషయమై.

558—(105వ పత్రిము 186వ సంఖ్యనందు చెప్పినప్రకార ము తల్లిగర్భమునుంచి శిశువుగాజన్మించి తల్లిపాలుత్రాగి పెరిగి బా ల్యావస్థనుంచివెడలి యవ్వనదశపొంది తలితండ్రులు అన్నదమ్ము లు అప్పచెల్లెళ్లు ఇంకాఉంతబద్ధబంధువులు మొదలైనవారితోనున్ను పాఠశాలకువెళ్లుచు పాఠశాలలోఉన్న ఉపాధ్యాయునితోనున్ను బాలు రతోనున్ను కలహించక వారికిఅనుకూలముగా ప్రవర్తించుట విద్య నేర్చుకునే విద్యార్థులకు విధాయుకమైయున్నవి. ఇట్లుప్రవర్తించినవా డల మంచినగుణముగల విద్యార్థులనేపేరువహించగలరు. విద్యార్థిఅ నగా బడిలోచదువుకునేచిన్నవాడనబడును. విద్యార్థులనగా బడిలోచ దువుకునే చిన్నవాళ్లనబడుదురు ఉదిగుపనుబాహరించిన 560వ సం ఖ్యలో చెప్పినప్రకారం ఉపాధ్యాయునివల్ల సకల విద్యలునేర్చి సం పన్నులైనవారుడల ఇహలోకమునందు కీర్తిపొందగలరు. ఇందుకొన ప్ప్రి. గీ॥ విద్యధనమిచ్చు తెలియగ్గ [illegible] పెంపుచేయు, బంధవుల గూర్చు స్నేహిత ప్రకరమునను । వైహికాముష్మి [illegible] సుఖముల [illegible]

కపరచు| గానమనుజుడు విద్యకై గడగవలయు॥శ్లో॥ శో॥ విద్యాతురా
ణాం ననిద్రానహారంఅను శ్లోకము చెప్పిన విద్యయందుగాని
సుగ్రంథమునందున్న బ్రహ్మజ్ఞానము యందుగాని అపేక్షగలవారు
నిద్రాహారములందు అంతగాప్రేమించరు. ఇట్లా కష్టపడి విద్యనేర్చిన
మొదల ఐహికాముష్మిక సుఖము లనుభవించగలరు. అనగా ఇహ
పరలోకము లందుగల భోగభాగ్యములు పొందగలరు. ఇందుకునిద
ర్శనము ॥శ్లో॥ అభ్యాసానుసారీవిద్యా| బుద్ధి కర్మానుసారిణీ ఉద్యోగా
నుసారీలక్ష్మీ| ఫలంభాగ్యాను సారిణీ ॥తా॥ అభ్యాసము వలన విద్యవ
చ్చును. కర్మానుసారముగా బుద్ధికలుగును. ఉద్యోగాను సారముగా
నైశ్వర్యము వచ్చును. భాగ్యానుసారముగా ఫలముగలుగును. గను
క సుగ్రంథమును నమ్మిన వారు పావనులగుదురు. మోక్షమటుచేత
నుండును. ఇందుకు సందేహ మేమియు లేదు.

గురుబోధ

జీవన్ముక్తి- లక్షణము.

559—సింహోత్పత్తిలో 60 వ పత్రిం 49 వ సంఖ్యయందు వి
వరించిన ప్రకారం తల్లిగర్భములోనున్న పిండమునందున్ను గ్రుడ్ల
లోనున్ను మృగములలోనున్ను పక్షులలోనున్ను ఇతరపురుగుల స్వ
రూపములలో నున్ను స్త్రీ—పురుష నపుంసక స్వరూపములు
కలిగియున్నవి. జీవి పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధసంచిత కర్మములను బట్టి
కూడుమార్చి కూటిలో ప్రవేశించినపుడు దేహమందు గలస్త్రీ—
పురుషనపుంసక రూపములను తానవిగ్రహింపకొనునుగాని „జీవి"
మాత్రిం స్వరూపములు లేవు.

560—„జీవి" విషయమై 20 వ పత్రిం 28 వ సంఖ్యయందు
వివరించిన ప్రకారం పరమాత్మ ప్రతిబింబమగును.

జీవియొక్క నామములు.

561—(1) జీవి (2) చిత్తుజీవాత్మ జ్ఞానస్వరూపము విద్యయ నబడును

562—(1) జీవాత్మ (2) పరమాత్మ, (3) అంతరాత్మ (4) చిదాత్మ (5) కమలాత్మ (6) నిర్మలాత్మ (7) ఆత్మ—బుద్ధాత్మ—జీవుడు—ముక్తాత్మ—శివుడు.

563—(1) ఆపోజ్యోతి (2) జీవనజ్యోతి (3) పరంజ్యోతి (4) జ్యోతి.

564—(1) రాజహంస (2) హంస (3) జీవహంస (4) పరమహంస, (5) రాయంచ.

565—(1) ప్రాణము (2) ప్రాణవాయువు (3) ఉచ్ఛ్వాస (4) నిశ్వాసలు ఇవియన్నియు లెక్కించగా 22 నామములగును.

లక్షార్ధము కనుబడని వస్తువ.

566—"జీవి" శరీరము నంతటా వ్యాపించియుండును. ఘటము ప్రకృతి కాయము స్థూలశరీరము శరీరము అనగా దేహము "ఓం" కారస్వరూపము అవ్యక్తమని చెప్పబడును.

567—ఈ జీవి ఏ తాను చేసిన పాపపుణ్యములు అంత్యకాలమందు తాను సాక్షిరూపముగా యముని ఎదుట నిలవబడి తెలియచేయును. అందుకు తగిన ఫలములు అనుభవించును.

568—సాంఖ్యమన్న శరీరలక్షణమునందు 17 వ పత్రములో 7 వ సంఖ్యయందు వివరించిన ప్రకారము "అవ్యక్త" తత్వమువలన ఏర్పడిన 25 తత్వములతో "సత్తు" "చిత్తులు" రెండున్ను చేరి శుక్లమందు వ్యాపించి "పిండోత్పత్తిలో" చెప్పినట్లు స్త్రీ మర్మస్థానము నుంచి పురుష రూపముగానో స్త్రీరూపముగానో జన్మించి తాను తల్లిగర్భములోనుండి ధ్యానించిన పరాత్పరుని దివ్యజ్ఞానమును మ

అది 69 వ పత్రములో వివరించిన ప్రకారం పసితనములో 5 సంవత్సరముల ప్రాయములో ఉండగా గురువు వలన విద్యాభ్యాసముపొంది పూర్వజన్మములో తాను చేసిన ప్రారబ్ధసంచిత కర్మమును బట్టి సకలవిద్యలు నేర్చి సంపన్నుండై గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గము నమిత పవిత్రునగా సంచరించుచు "వేదపారాయణ విప్రాణాం" అన్నశ్లోకము చెప్పిన యిందున్న వేదాంత వాక్యములను గ్రహించి "బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రహ్మణః" అన్నశ్లోకము చెప్పిన అమనస్కమనే బ్రహ్మజ్ఞానమును సద్గురువు వలన పొంది బాల్య యౌవన కౌమార వార్ధకములలోగాని "విద్యాతురాణాం వనిద్రా నహారం అన్నశ్లోకముచెప్పిన విద్యయందు అపేక్షగలవాడు నిద్రాహారములను తలంచ నటువలె ఇవి అన్నియు గ్రహించి తనను పుట్టించిన భగవంతుని తలంచుచు బ్రహ్మము కనుగొనినవాడే మానవుడనబడును బ్రహ్మప్రాప్తికలుగగలదు.

569—దూషణ, భూషణ తిరస్కారములు రక్త మాంసములు గల మానవ శరీరమునకేగాని "జీవి అనే ఆత్మకు లేవు అయితే" "జీవి అనే ఆత్మకు" పుణ్య—పాప—కర్మములనుబట్టి (1) పరలోకమునందు 5 మోక్షలోకములు గలవు అందున భోగ, భాగ్యములును, (2) యమలోకమునందు 5 గలవు అందున యమయాతనయున్ను, (3) ఇహలోకమునందు అనగా ఈ భూలోకమునందు జనన మరణములు రెండున్ను దుఃఖ సుఖములు రెండున్ను, గలవు. ఇవిమాత్రియుతన్నవు అయితే "జీవి" తనపుణ్యాధిక్యముచేత బ్రహ్మములో ఐక్యమైనమొదల జనన మరణములు దుఃఖ సుఖములు, నశించును.

570—కొందరు మానవులు, దేహము దహనమై పోయున్నదన్న్ని, శ్వాస, గాలిలో కలిసి పోవునని చెప్పుదురు. ఇవి పిచ్చి మాటలు, పిరికి పామరులనబడుదురు. పైని ఉదాహరించిన పటిలో

కథలు ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించబడెను. తరచి చూడుము.

571—నానావిధ శాస్త్రములను చదువవలయు. నసలి భ్రాంతిని ఓసిచిపెట్టి తత్వవివేచనముచేసి ఆత్మయేసత్యమను పరబ్రహ్మమని తెలియగవలయును.

572—యజన, యాజన, అధ్యయన, అధ్యాపన, దాన ప్రతిగ్రహ, స్నాన, సంధ్య, జప, తపహోమ—నేమ—యాగ—తీర్థయాత్రాది సకల సత్కర్మములు చేయుట వలన తత్వజ్ఞానము కలుగజాలదు. ఆత్మానుభవము గలుగజాలదు.

573—సకలవిద్యలు చదివినందున ఉదరపోషణ కొఱకేగాని ముక్తిపొందజాలరు. ఈ దేహమునందున్న ఆత్మను అంతరంగ దృష్టివలన కనుగొనినవారలు ముక్తిపొందగలరు. అంతరంగ దృష్టి అనగా ఆత్మలో ఊహించి చూచుట. మరిన్ని మనోనేత్రమనబడును.

574—దేహమునకే బాహ్య శౌచమనే స్నానాదులు కావలయునుగాని "జీవిఅనే ఆత్మకు శౌచమనే స్నానాదులతో పనిలేదు. దీనికి అంతర పరిశుద్ధజ్ఞాన స్నానమే ఉచితమైయున్నది. దేహ స్నానాదుల వలన ఆత్మ పరిశుద్ధుడగుచున్నాడనుట వృథా భ్రమ. స్నానములు బాహ్య దేహశ్లాఘ్యమునకేగాని అంతరాత్మ శ్లాఘ్యమునకుకాదు. "జీవిఅనే ఆత్మకు" జ్ఞానశౌచమే శ్లాఘ్యము. మరిన్ని ఆత్మజ్ఞాన శౌచమువలననే పరిశుద్ధుడగుచున్నాడు. ఇందుకు సాదృశ్యము॥

575 తే. "శౌచములు రెండు తెరగులై చను బ్రసిద్ధి,
మృత్తికాజలములచేత నెఱయు బాహ్య,
మమలినాభ్యంతరము శౌచ మదియుగ భావ,
శుద్ధియగుని కద సదియుండు సిద్ధయోగులు"

576—తా॥ బాహ్య పరిశుద్ధమని అంతర పరిశుద్ధ మని శే
శ భావపరిశుద్ధమని రెండు విధములు.

577—తా॥ బాహ్య పరిశుద్ధమనగా మృత్తిక అనగా విభూ
తిచేతను జలముచేతను చేయబడునది బాహ్య పరిశుద్ధము. అంతర
పరిశుద్ధమనగా కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్య,
రాగ, ద్వేష, దంబములతోనున్ను, ఆవణ, కార్మిక, మాయిక,
మాయేయ తిరోధినములనెడు పంచమలములు మొదలైన దుర్గుణ
సంఘములతోడను కూడక, మనస్సు నిర్మలమైయుండుటే అంతర
పరిశుద్ధమని విజ్ఞానసంపన్నులగు పండితులు పలుకుదురని తాత్ప
ర్యము.

578 శ్లో॥ ఆశయాబద్ధతే లోకః । నిరాశా పాశబంధకః॥
అత్యాశా పరమందుఃఖం । నిరాశా పరమం సుఖం॥

అనుశృతివలె భ్రమ, భ్రాంతి, వాంఛ, ఆశ, వీటియందు
మితపరిమాణముగా సంచరించినవారే ధన్యులు లేక వీటియందు మి
తపరిమాణము తప్పి అక్రమమునుబట్టి అధికముగా దురాశ వాం
ఛ చేసినయెడల కలిగేనష్టము యింతంత యనిచెప్పుటకు అలవికా
దు. స్వల్పవిషయములలో సైతము యథార్థముగా నుండవలయును.

579—వి॥ జీవుడు॥ తనపుణ్యాతిశయమువలన తన్నుతానెరిగి
నపుడు సంసార—సుఖ—దుఃఖములు నిత్యములుగావనియు, సక
లప్రపంచ పదార్థములు అనిత్యములనియు, చెడుకర్మలను చేయుట
అజ్ఞానమనియు అట్లు ఊహించి, ॥శృతి॥ ॥అజ్ఞానతిమిరాంధస్య
జ్ఞానాం జనశలాకయా॥ అనునట్లు అజ్ఞానమనే చీకటిని జ్ఞానమనే వె
లుతురువలన పోగొట్టుకొని మోక్షమును కోరువారు సంసార సము
ద్రమునందు మితప్రవర్తనగా సంచరించుచుందురు.

580—అవివేకమువలన అజ్ఞానము, అజ్ఞానమువలన నేను, నాది అనెడి కర్తృత్వ శ్లాఘా ప్రాధాన్యములనెడి అభిమానము, అభిమానమువలన కామ, క్రోధాదులు, రాగద్వేషములు వీటివలన అనేక చెడుకర్మములు చేయుచు "జీవాత్మ" జనన, మరణములను బొందుచుండును. ఇట్లు అనేకజన్మములు ఎత్తుచు దుఃఖించుచుండును. ఈ దిగువ నుదహరించిన నరక ప్రభావము చూతుము.

నరక ప్రభావము.

581—నరకముల వివరణము.

(1) రౌరవము.
(2) మహారౌరవము.
(3) కంటకావనము.
(4) అగ్నికుండము.
(5) పంచకష్టము.

582—అనియిట్లు అయిదు నరకములు గలవు.

ఈ నరకములలో మొదటి దానికంటె రెండవ దానియందు నధికదుఃఖము గలిగియుండును. ఈ ప్రకారమే రెండవదానికంటె, మూడవదానియందును, మూడవనరకముకంటె, నాలుగవ నరకమందును, నాలుగవనరకముకంటె అయిదవ నరకమందును, అధిక దుఃఖములు కలిగియుండును.

583—(1) రౌరవమను నరకము భూమిక్రింద నుండును.
(2) రౌరవముక్రింద మహారౌరవముండును.
(3) మహారౌరవముక్రింద కంటకావనమనెడి నరకముండును.
(4) కంటకావనమనెడి నరకము క్రింద అగ్నికుండముండును.
(5) అగ్నికుండముక్రింద పంచకష్టమనెడి నరకముండును.

584—ఇట్టి అయిదు నరకస్థలములకును పాపకార్యముల కారతమ్యములను దెలిసికొని యముడు అయాపాపాత్ములను పంపించుచుండును. అంతట పాపులను యమభటులు బట్టుకొని పోయి ఆయానరకములయందుంచి అగ్నిచేత గాల్చుచు కత్తులచేత కోయుచు క్రిములచేతను సర్పములచేతను కట్టివేయుచు కొట్టుచు పాపులను బాధింపుచుందురు. మరియు అట్టినరకస్థలములయందు ప్రాణులను కుక్కలు కరచుచు పురుగులు దేహమును తొలుచుచు గ్రద్దలు ముఖమును పొడుచుచు బాధింపుచుండును. మరియు యమదూతలు నానావిధములగు కష్టములు కలిగించుచు బాధింపుచుందురు. ఈ ప్రకారము జనులు తాముచేసినపాపములప్రకారం పైనిచెప్పబడిన అయిదువిధములగు నరకములయందుపడి తమతమ పాపకర్మములకు ననుభవింపదగిన దుఃఖము లనుభవించి అటుపిమ్మట క్రమముగా మనుష్యులుగాను పురుగులుగాను పక్షులుగాను మృగములుగాను పుట్టుచుచచ్చుచు పిమ్మట మనుష్యులైపుట్టుదురు. ఈ ప్రకారము ఇనుము అగ్నియందుకాల్పబడి తనకల్మషమునువిడిచినట్లు పాపులునరకములచేతను పురుగు, పక్షి, మృగములుమొదలగునవిగా పుట్టుటచేతను తమ తమపాపకావాంశ్యము పోగొట్టుకొని తుదకు మనుష్యులై మరలపుట్టుచుందురు. ఇట్లుచెప్పుటచేత మనుష్యజన్మమందుచేయబడిన పుణ్యపాపములవలననే స్వర్గనరకములను పొందునట్లు ఏర్పడుచున్నదేగాని యితరజన్మములయందుచేయబడిన పుణ్యపాపములనుబట్టి స్వర్గనరకములుకలుగనట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

585—ఈ విషయమై ఈ గ్రంథమునందు 25 వ పత్రం 28 వ సంఖ్యక్రింద ముఖ్యతాత్పర్యముచూడుము.

586—పైనిఉదాహరించిన పాములు కుక్కలు పురుగులు, గ్రద్దలు కాకులు మొదలైనవి నరకస్థానములలోవున్న పాపులను

హింసించ నుత్పవించినవారా? లేక నరకకూపములోకి త్రోల్లినపాపా త్ములలో వారేనా? అని కంకరాగా.

587—నరకకూపములోకి త్రోల్లిన పాపాత్ములలో వున్నవారే యగుదురనవచ్చును.

588—పాపులను పాపులే హింసించేలాగు యముని ఆజ్ఞ ప్రకారం జరిగించుచుంటారు.

స్వర్గనరకములవిషయమై.

భక్తులవాక్యములు.

589—కొందరు భక్తులు స్వర్గలోకమున్ను యమలోకము న్ను లేనేలేదనిన్ని ఈజగమందే పుణ్యపాపకర్మలు పాపులనుభవిం చవలయునని "తత్వములు" పాడి ప్రచురపరచియున్నారు.

590—కొందరు భక్తులు స్వర్గలోకమున్ను యమలోకము న్ను ఉన్నవనిన్ని పాపులుఅందున పుణ్యపాపకర్మములు అనుభవించి శేషించిన పుణ్యపాపములు మరుజన్మమందు మానవజన్మము గా నో మృగములుగానో పక్షులుగానో పురుగులుగానో జన్మించి అను భవించుదురని తత్వములు పాడి ప్రచురపరచియున్నారు.

591—కొందరు భక్తులు పునర్జన్మము నున్నయని "తత్వములు" పాడి ప్రచురపరచి యున్నారు.

592—ఈమాటయందున్న కిటుకు కనుగొనుటకు ఎవరికిశక్య కాదు. ఆసృష్టించిన సృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండునుగాని ఎవరు న్ను కనుగొనలేరు.

593—ఎటులైనను మనము చేసేపనులన్నియు యుక్తమైనవి చేయవలెనుగాని అయుక్తమైనవి తలంపులోకి రాకూడదు.

504—॥సామెత॥ "ఎవరికి వారే యమునాతీరే" అనునట్లు
సంసార సముద్రములో పామరులుగానుండి మునిగి తేలుతూ తుదకు
193వ పత్రము 544వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం ॥శృతి॥ ఉ॥ "ఎ
న్నియుగంబులేగ నరు లెందరు పుట్టరో వానిలోన సంపన్నులు బుద్ధి
మంతులును పండితులెందరు గిట్టరందు లో । కోన్నతికై పరోపకృతి
సొప్పడు ధన్యులు కీర్తినొందగా । నున్నది పుట్టుగిట్టుటలు యూరును
పేరునకుం వారికిన్" ॥ అనుశృతిచొప్పననున్న ॥కం॥ "మనసాటి
వారలెందరొ। మనయెదుటనె మరణమొంద మహిగనలేదే?। తనవా
రెవరో? తానెవ।రనియెడు వాక్యంబువినమె యార్యులు దెలుపన్"
అనునట్లు అంత్యకాలమునందు రిక్తహస్తలములతో "జీవి" యమభ
టులతో స్వర్గనరకాదులకుంజేరిన పిదప ఇహలోకములో విశ్వాస
ములో కేశవుని పొగడని పురుషులు స్త్రీలు ఏగతి అగుదురో ఈ
గ్రంథమును తరచి చూచిన యెడల గ్రహింపులోకి రాగలదు. గ
నుక బాల్యయౌవన కౌమార వార్ధక్యములోనున్నవారు 1 వ పత్రి
మునుంచి 14 వ పత్రమువరకు ప్రపంచ సృష్టిక్రమమున్ను 15 నుం
చి 40 వ పత్రములలో వివరించిన ప్రకారం "సాంఖ్యయోగము
నుః గ్రహించినయెడల బ్రహ్మము-ఇట్టిదని తెలిసికొన్నవారనబ
డుదురు. మరిన్ని 41 వ పత్రముమొదలు ఈ తారకమనే పూర్వ
యోగము యొక్క ఆఖరు పత్రమువరకు వున్నసంఖ్యలను దృష్టినిలి
పి చదివి జనన మరణములను పునర్జన్మఫలములను పుణ్యపావములు
మొదలైనటువంటివి తెలిసికొన్నయెడల అధ్యాత్మజ్ఞానమనే తత్వ
జ్ఞానము తెలిసినవారనబడుదురు. మరిన్ని ॥పద్యం॥ తారకంబు మన
శ్శుద్ధికారకంబు అనునట్లు తారకమువలన మనస్సు పరిశుద్ధిచేసికొని
న వారగుదురు. ఇందుకు సమ్మతి.

595—గీ॥ తరవతరవంగ బుట్టును తరులనగ్ని। తరవతరవంగ బుట్టును దధిని ఘృతము। తనువు నీకిటిదరిచియా తత్వశాంగి। నిత్య ముగ నీవు సుఖయించు నిర్మలాత్మ!

596—"చిన్నతనమునుండి చదువు పెక్కులు చదివి చిత్తునుగనలేక చెడుట, ఛీ—ఛీ"—అన్నవచనము చెప్పిన 9 వ పత్రము 12 వ సంఖ్యలలోనున్న 21 వ పత్రము 31 వ సంఖ్యలో నున్న 60 వ పత్రము 46 వ సంఖ్యలోనున్న చెప్పిన ప్రకారము "సత్తు" "చిత్తుల" ప్రభావమునుగ్రహించి రాబోవ్యై అమనస్కమనే పరయోగము యొక్క జ్ఞానమును పొంది సచ్చిదానందము పొందడముకంటె సర్వోత్తమ మయిన సుఖము మరియొకటి జల్లించి వెదకినను కనుబడ లేదు.

పక్షులు భగవంతుని స్తుతించడము.

597—(1)పక్షులలో రాయంచ లేక హంస బృందావనము వద్ద చల్లని జలము గాలి అనుభవించుచు దైవమును తలచి పాడడము మహావినోదముగా నుండునని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇందుకు సాదృశ్యము.

598—(2) వృక్షములు చిగిరించిపుష్పించేవసంత ఋతుపుకాలములో చెట్ల కొమ్మలమీద చాతకమనే కోవెల కూర్చుని మహా సంతోషముతో సన్నగొంతుక స్వరముతో భగవత్ స్మరణచే కూయునపుడు వినినవాడు ఎవరైనను భగవత్ స్మరణచేయు గానములలో కోవెల కంఠమువలెనే యున్నదని జనశృతి చెప్పుచున్నది ॥శృతి॥ "అత్తవారి ఇంటివద్ద నోరుమూసుకొని పుట్టింటికివచ్చిన సంతోషపాటు" అనిఆడు సామెతచెప్పునను ॥శృతి॥ శ్లో॥ "కోకిలానాం స్వరోరూపం" కోకిలకు స్వరమే రూపము గనుక అపాడే "కూత" (శబ్దము) మహావిన సొంపుగానుండునదిన్ని; ఇటువలెనే.

599—(3) చక్రవాకమనే బ్రహ్మచారు సూర్యకాంతితో రుమటువలె.

600.—(4) పూర్ణచంద్రుని వెన్నెలకాంతి యందు చకోరమనే పక్షి మంచి చల్లని స్థలమందు నివసించి భగవంతుని మీద పాడేటువంటి పాటవిని నందున ఆనందకరముగా నుండునని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇందుకు నొక ఇతిహాసము కలదు. అదిఅనగా.

ఇతిహాసము.

601 (1) సీ॥ మందార మకరంద మాధుర్యమున దేలు మధుపంబు వోవునే మదనములకు,

(2) నిర్మల మందాకినీవీచి కలదూగు రాయంచ చనునె తరంగిణులకు,

(3) లలిత రసాల పల్లవఖాదియై చొక్కు కోయిల చేరునే కుటజములకు,

(4) పూర్ణేందు చంద్రికా స్ఫురిత చకోరక మరుగునే సాంద్ర నీహారములకు,

(5) గీ॥ అంబుజోదరు దివ్యపాదారవింద। చింతనామృత పాన విశేషమత్త। చిత్త మేరీతి నితరుల జేరనేర్చు। వినుత గుణశీల ! మాటలు వేయునేల.

602—పక్షులు ఇటువలె భగవంతుని స్తోత్రము చేయుచుండగా. మానవులలో కొందరు భూరివిద్యలు నేర్చిన్నీ అట్టి సృష్టించిన సృష్టికర్తయైన భగవంతుని స్తోత్రము చేయకపోవడము అద్భుతముగానున్నది. పామరుల విషయమై మరి చెప్పనేల ?

603—సా॥ పరము సాధింపను బ్రహ్మవిద్యయే విద్య।

604—ఇహము సాధింపను హేమవిద్యయే విద్య।

అన్నసామెతను బట్టి:—

605—పరమనగా—మోక్షముకొరకు బ్రహ్మవిద్యయనే విద్యయును:—

606—ఇహమనగా:—భూలోకముకొరకు హేమవిద్యయనే ద్రవ్యసంపాదనయున్న "ధనమూల మిదం జగత్" అన్నట్లు. ఈ రెంటిని మనుజడు సాధింపకొనుచు "రామనామంబు ము॥ రాజవదము" అనునట్లు ఆశ్రితవత్సలుని భజించుటవలన మోక్షముతప్పక లభించును. మఱిన్ని:—

607—"సంసారసాగరందుఃఖం" అనునట్లు ఇందు "జీవితకాలమంతయు పొద్దుగడిపె" "అనునట్లుగాక దీనదయావరధ్యానంబు నిత్యజీవనంబు" అనుసేత ననుసరించి, భగవంతునిమీద నె ధ్యానముంచి ఏపొద్దు ఇదే దృష్టిగా సంసారమందు మితవర్తనగా గడుపుకొనుచుండక అనిత్యమైనట్టి తదితర భాధలనే వ్యవహారముల్ను జరుపుకుంటూ ఉన్నయెడల ॥సా॥ "అనిత్యాని శరీరాణి" అన్నవచనము చొప్పునను సా॥ "నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః" అనిన్ని సా॥ "దినదినగడం నూరేండ్లు ఆయుసు" అనునట్లున్ను ॥సా॥ "కాలము వ్యర్థంబాయె మృతికాలము సమీపం బాయె" అమనట్లు కాలముతటస్థించి నప్పుడు ఏమిచేయగలరుగావున ॥జనశృతి॥ "గాలి ఉన్నప్పుడే తూర్పుకోవలయు" నని వ్యవసాయదారులు చెప్పినట్లున్ను సా॥ "శుభస్యశీఘ్రం" అన్న వచనము చొప్పున నెప్పుడు చేయవలసిన పనుల నప్పుడే చేయుచు రేపుమాపని జాగుచేయక ॥సా॥ "ఘటము పగిలి ఘటాకాశము లో చేరకముందే" అనగా "జీవి" ఘటములో ఉండగానే సైని ఉదహరించినప్రకారం గృహస్థమార్గమునమంది సా॥ "రామనామకీర్తనం పాపవినాశకారణం" అను వాక్య ॥నిబట్టి భగవంతుని స్మరించుచు, జనన మరణములు నశించే మార్గమును కన్నవారు పరిశుద్ధలగుదురు. అంతట నిశ్చల చిత్తులై ఉండవచ్చును.

608—ఆర్యోక్తిని బట్టి అనగా అభిమాన శూన్యులై వైరాగ్య సంపన్నులై దివ్య వేత్తలై తమ్ముతాము తెలిసికొని ధన్యులైనవారే కదా ఆర్యులనబడుదురు.

609—తమ్ముతాము తెలిసికొనిన వారనగా సాంఖ్య తారకములగ్రహించినవారే తమ్ముతాము తెలిసికొనిన వారనబడుదురు. కాబట్టి ఈ బ్రదుకు అశాశ్వతమని తత్వజ్ఞానమువల్ల కనబడుచున్నది. 70 వ పత్రమునందు చెప్పినప్రకారం ఏక్షణములోనైనను ఈ ఇహలోకమును విడిచి పోవలసివచ్చునని జ్ఞాపకముంచుకొని పరలోకమునకు పోవుటకు సిద్ధముగానున్నవారు మాత్రమే ధన్యులనబడుదురు.

కలియుగమంత్యకాల

జలప్రళయమువిషయమై

610—త్రిమూర్తులలో ప్రథమదేవతయైన (బ్రహ్మ) ఏర్పర్చిన కలియుగ మంత్యకాలమున జలప్రళయమునకుఅధిపతియైన త్రిమూర్తులలో శివ దేవత (రుద్రుడు) ఆజ్ఞవల్ల అర్ణవమనే సముద్రము చండప్రచండముగా పొంగినజలప్రళయము కలియుగమునంతానశింపు చేయువనిన్నీ, అనశించిన—చరా—చరములను అనంతుండై పోషించిన త్రిమూర్తులలో రెండవదేవత ఏకోనారాయణ మూర్తి గర్భమునందు ఇమిడి యుండువనిన్నీ, ఆఏకోనారాయణ మూర్తి ఆజలప్రళమునందు వటపత్రశయనుడై యుండువనిన్నీ ఆశయనించిన ఏకోనారాయణమూర్తి (సుషుప్తి) నిద్రనుంచి జాగ్రదవస్థలోకి ప్రవేశించినపుడు, త్రిమూర్తులలో ప్రథమ దేవతయైన (బ్రహ్మ) ఎట్టియుగమును ఏర్పర్చునో ఆబ్రహ్మకే గోచరముగా నుండునని ఆర్యుల వాక్యము.

శ్లో॥ "ఏకో దేవః కేశవో వా శివో వా॥ అనుశ్రుతివాక్యానుసారముగ త్రిమూర్తులు ఒకరే బ్రహ్మయని అర్థమగును. బ్రహ్మచర్యులవల్ల అన్యులు ఉత్పన్నులైరి. అనంత నామములు కల్పితనామ రూపములే యనబడును.

611—జనులారా! (1) భూమికంటె జలభూతము శ్రేష్ఠమగును (2) జలముకంటె అగ్ని అధికమగును. (3) అగ్నికంటె వాయువు అధికమగును (4) వాయువుకంటె ఆకాశమధికమగును (5) ఆకాశముకంటె అహంకార తత్వము అధికమగును. (6) అహంకార తత్వముకంటె బుద్ధి అధికమగును, (7) బుద్ధికంటె ప్రకృతియనెడి అవ్యక్త తత్వము అధికమగును. (8) వీని అన్నిటికంటె ఆత్మయనెడి పురుషుడు అధికమగును. ఈప్రకారము భూతతత్వములయొక్క హెచ్చు తక్కువలను గ్రహించినవారలు పరంజ్యోతి స్వరూపుడగు పురుషుని తెలిసికొని శాశ్వత సుఖముగల మోక్షమును పొందగలరు.

612—తారకముయొక్క ప్రభావము ముగిసెను.

613—భూతదయా పరుడైనట్టి

పరాత్పరునకు.

నమః నమస్కారము.

614—ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

5 వపీఠిక.

అమనస్కయోగము ఆరంభము.

శ్రీమదఖిలాండ కోటిబ్రహ్మాండనాయకా ఆదిమధ్యాంతరహితా ఆనందరూపా అనాథరక్షకా ఆపద్బాంధవా సదానందా సచ్చిదానందా జనార్దనా నిరాకారా నిరంజనా నిర్గుణా అంతములేనివాడా శాశ్వతముగానుండువాడా సజాతీయవిజాతీయస్వగతభేదము లేనివాడా ‹శివ›విష్ణు,మతస్థుల మధ్య దుర్గముగానున్న ఈశ్వరా మునిజనవందితా ముక్తిప్రదాయకా నిర్మలనామా సర్వేశ్వరా సత్యసంకల్పా సత్యజనకా శ్లో॥ "దైవాధీనంజగత్సర్వం" అనునట్లు జగత్తుకంతా అధిపతివైనవాడా సర్వలోక పూజ్యుడా దీనునియందు కటాక్షించి తారకయోగమును సంపూర్తిగావించి నటువలె 3 వది అమనస్కమనే బ్రహ్మజ్ఞానమును తెలిపిరచియించుటకై భారతీదేవిని నాహృదయమున నిల్పి సత్యవాక్యములచే రచియింపంజేసి తత్వజ్ఞానులును బ్రహ్మజ్ఞానులుగామార్చి రక్షింప సదానిన్ను వేడుచున్నాను. గురువు కుంకమశోభితు రాలైన నందిగాం తులకమ్మగారికి నేనుసదా కృతజ్ఞుడనై యున్నాను. ఇందలి తప్పులుమన్నించ పండితులు ప్రార్థితులు.

సృష్టికర్తకు
నమః నమస్కారము.

విధేయుడు
యర్రా రామస్వామి,
హెడ్ జమాదారు.
ఆలకట్టుతోట,
రాజమండ్రి,

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

4 వ ప్రకరణము.

అమనస్కము అనగా:

బ్రహ్మజ్ఞానము.

శ్లో॥ గురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః । గురుర్దేవో మహేశ్వరః

గురుస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ । తస్మై శ్రీ గురవే నమః॥

ఓం ప్రణవము	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	ఓంఅర్థమగును
హంసోహం	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	హంసోహం
శివోహం	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	శివోహం
హరిఓమ్	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	హరిఓమ్.
బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	సృష్టికర్త	సృష్టికర్త	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ
శివుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	శివుడు
రుద్రుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	రుద్రుడు
మహేశ్వరుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	మహేశ్వరుడు
ఈశ్వరుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	ఈశ్వరుడు
సదాశివుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	సదాశివుడు
విష్ణువు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	విష్ణువు.
నారాయణుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	నారాయణుడు
రాముడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	రాముడు
కృష్ణుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	కృష్ణుడు
భగవంతుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	భగవంతుడు
దేవుడు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	దేవుడు
త్రిమూర్తులు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	త్రిమూర్తులు
అష్టమూర్తులు	అనేకబ్దమె	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకబ్దమె	అష్టమూర్తులు

2—ఈ బ్రహ్మ మొట్టమొదట ప్రపంచము నంతను సృష్టించను కడపట సర్వమును హరించను కర్తగా నున్నాడు.

3—పద్యం॥ శివకరలీల ప్రాణుల నృజించు నెడల్ కమలాసనుండవై। యననిన సమస్తజంతు నిహంబుల బ్రోవగనచ్యుతుండవై ప్రవిమల జీవసంఘముల ప్రాణుల జంప హరింప రుద్రుడై। యవని త్రిమూర్తులొక్కరగు నార్యుననంతుని మ్రొక్కి వేడెదన్.

4—భూతములను సృజించను పోషించను చంపను కర్తగా నున్నాడు.

5—బ్రహ్మ అనగా దుష్టభంజన లేక దుష్టసంహారణ సృష్టి రక్షణ లేక భక్తరక్షణ యనబడును.

ప్రణవము అనగా

6—ఓం అనే శబ్దమని అర్థమగును.

సప్తకోటిమంత్రములకు ''ప్రణవమే తల్లి'' సనకనందన సనత్కుమారనారదాది యోగులు అట్టిప్రణవముతో చేరిన మంత్రములను పఠించుట చేతనే త్రిలోకపూజ్యులైరి.

7—ప్రణవప్రభావము వర్ణింప నెవరికిశక్యముగాదు. ఈదిగువ నుదహరించిన 271 వ సంఖ్యను చూడుము

(1) వేదాంతము,

8—వేదాంతమనగా వేదములందు కడపటజ్ఞాన కాండంబున బ్రహ్మజ్ఞానమును దృఢముగా బోధించువాక్యములే వేదాంతములనియు ఉపనిషత్తులనియు చెప్పబడును.

(2) ఉపనిషత్తు.

9—ఉపనిషత్తు అనగా బ్రహ్మమిట్టిదని తెలియవచ్చి అజ్ఞానమును పారద్రోలి బ్రహ్మైక్యమును బోధించునదె ఉపనిషత్తు అనబడును,

10—ప్రపంచకమునందున్న మానవులు (1) బ్రహ్మచర్యా శ్రమము (2) సన్యాసాశ్రమము (3) వానప్రస్థాశ్రమము (1) తీర్థయాత్రలు (2) గంగాస్నానములు (3) వ్రతఉపవాసములు (4) భోగములు (1) యోగములు (2) మానయోగములు, (3) పంచముద్రలు (4) త్రివిధ దృష్టులు ఇట్టిమొదలైనట్టివి తెగద్రుంచి ॥పాటుతీర్తన॥ "ఉన్నతావున ఆత్మఉండేది తెలిసితే ఊరూరు తిరుగనేలా ఆన్న తత్వజ్ఞాము చెప్పిన ఉన్నతావుననే గృహస్థమార్గమునసుండి కష్ట—నష్ట—క్రయవిక్రయము కలుగకయే సున్నాయాశముగా ఈ గ్రంథము ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము వలన మోక్షమార్గము కన్గొనగలరు.

బ్రహ్మజ్ఞానముఅనగా.

11—బ్రహ్మ—ప్రపంచ. సృష్టిక్రమము. మొదటి ప్రకరణము 13 వ పేజీలో చెప్పిన ప్రకారము (1) విద్యలలో శ్రేష్టమైనవాడు (2) రహశ్యములో శ్రేష్టమైనవాడు (3) ఉత్కృష్టమైనవాడు (4) స్వానుభవమును కలుగచేయువాడు (5) ధర్మమార్గమును తప్పనివాడు (6) స్తుతించుటకు మిక్కిలిమలభ మైనవాడు (7) పరిశుద్ధమైనవాడు (8) నాశములేనివాడె! "బ్రహ్మ"

జ్ఞానమః

12—ఈగ్రంథము నందున్నవాక్యము లన్నియు "బ్రహ్మజ్ఞాన" మనబడునే—మఱిన్ని—:

13—బ్రహ్మజ్ఞానం—రాజ యోగానందము అనగా బ్రహ్మజ్ఞానయోగమునుండి గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమును వదలక ఆత్మజ్ఞానమువలన ప్రపంచ మాయాశక్తిని మఱచి సదా భగవంతునిప్రార్థించేటనదనే బ్రహ్మజ్ఞానందము రాజయోగానందమన బ

మును. సాంఖ్య, తారక, అమనస్కములచే ముక్తిరంగులుగా శ్లోకి ల్లుచుండును. రెండవది కులభేదములు లేవనుట—"అభేదం"

ధ్యానయోగమనగా

14—ధ్యానసమయమున నిశ్చలభక్తిని గురిగా మనస్సుయం దుస్థాపించి సకలబాహ్య విషయముల త్రోసివేసి ఈశ్వరతత్వము నే మాత్రము—"స్ఫురింప"—చేసికొనునో వాడే ధ్యానయోగు లలో నుత్తముడగును—"స్ఫురింప"—అనగా—బంగారపు వస్తు వులలో నవరత్నమును స్థాపించినటువలె—మనస్సునందు—ఈశ్వర తత్వమును స్థాపించుకొనుట అని అర్థమగును—ఇందుకుసమ్మతి ॥గీ॥ తరవతరవంగ బుట్టును తరులనగ్ని। తరవతరవంగ బుట్టును దధిని ఘృ తము।తనువునాకిలి తరచియూ తత్వమెరిగి। నిత్యముగ నీవు సుఖయిం పుమిరమ్మలాత్మ!

ముక్తివిషయమై.

15—వేలం వెట్టివలె గురువులవారి వద్ద ఉపదేశముపొందిన ను భూరివిద్యలు అధిక ప్రశ్నలుచౌపన్న భాషలు, సకలశాస్త్రము లు సంస్కృతములు మొదలైనటువంటివి నేర్చి నప్పటికిన్ని విగ్రి హారాధనలు దేవతార్చనలు చేసినప్పటికి శక్తి బలిఆరాధనలుచే సినప్పటికి యోగము మౌనము సాధించినప్పటికి ప్రపంచసృష్టిక్రమ ము బ్రహ్మలక్షణము సాంఖ్య తారకఅమనస్కయోగములు చూ డక్రి మొదల ముక్తుడుకానేరడు.

16—నానావిధములైన గ్రంధములను చదువలేనిచికి భ్రాంతిని విడచి పద్యం॥ "నికరమైన మంచి నీల మ్కొటిచాలు తళుకు బెళుకురాళ్లుతట్టెడేల"అనునట్లు ఈగ్రంధము ననుసరించి బ్రి హ్మజ్ఞానము పొంది అజ్ఞానము వలన గలుగు నరకదుఃఖ బాప్ప ములకు మూలమైన చీకటిని నివారణచేసికొని జ్ఞానమనే దేదీప్య

మోహనమైన తెలుపుదు వలన . ఆనందబాష్పములను విడుచుట ఎంత మేలో గ్రహించుడి.

షోడశ కళలు,

17—ఓంకారం 16 విధములుగా భాగింపబడుచున్నది.

(1) అవిద్యాపాదము.

1/1 జాగ్రతలో జాగ్రత.

18 —గురు సన్నిధానమున శాస్త్ర శ్రవణము జేయు సమయమున నడుగవలసిన విషయముల నెల్లనడిగి తెలిసికొని మరల మరవకుండుట.

2/2 జాగ్రతలో స్వప్న.

19—గురువుల నాశ్రయించి శాస్త్ర విషయముల నాలకించు నపుడు ప్రమాదవశమున నావిషయములు జ్ఞప్తిలోనుండియు నుండకపోవుట.

3/3 జాగ్రతలో సుషుప్తి.

20 గురువుల వద్ద సద్విషయములను వినవలెనన్న కుతూహలములు గలిగియు పనిని పూనుకొన్న మీదట నిచ్ఛగిక తప్పటచేత విన్నవిషయము లేమియును జ్ఞప్తిలో నిలవక పోవుట.

4/4 జాగ్రతలో తురీయము.

21—గురువులవద్ద శ్రద్ధతో శ్రవణముచేసినందున వస్తుతత్వ జ్ఞానము కలిగి తెలిసికొన్న వస్తువు నెప్పుడు చింతించుట.

(2) సువిద్యాపాదము.

5/1 స్వప్నములో జాగ్రత.

22—కలగని మేల్కొని కలలో కాగన్నవాని నెల్ల దప్పక

6/2 స్వప్నములో స్వప్నము.

23—కలగని మేల్కొన్న తరువాత, కలయందు కన్న విషయములను మరచియు మరవకుంటుట.

7/3 స్వప్నములో సుషుప్తి.

24—కలగని మెలుకువ వచ్చినప్పటికి కలలో గన్నసంగతిని మఱచి పోవుట.

8/4 స్వప్నములో తురీయము.

25—కలయందు గన్నవిషయములను బట్టి కష్ట సుఖములు కలుగు నన్నఫలము నందలి విచారము మాని ఇవియంతయు మనః ప్రవృత్తిగాని మరియొకటి కాదని నిశ్చయించుకొని బ్రహ్మము సంధానమున నిలకడ గలిగియుండుట.

(3) ఆనందపాదము.

9/1 సుషుప్తిలో జాగ్రత.

26—సుఖముగా నిద్రపోయి లేచిన తరువాత నిద్ర సుఖమిట్టిదని తెలియజేయుట.

10/2 సుషుప్తిలో స్వప్నము.

27—సుఖనిద్రచేసి లేచినను దాని సుఖమిట్టిదని తెలిసియు తెలియకుండుట.

11/3 సుషుప్తిలో సుషుప్తి.

28—నిద్రపోయిలేచిన పిమ్మట తత్సుఖమిట్టిదని తోచకుండుట.

12/4 సుషుప్తిలో తురీయము.

29—సుఖముగా నిద్రపోయినను నిద్రావస్థ యజ్ఞానవిషయమేగాని ప్రజ్ఞానఘనప్రత్యగాత్మయైన తనకు విషయముకాదని తెలిసికొనుట.

(4) తురీయాపాదము.

13/1 తురియములో జాగ్రిత.

30—బ్రహ్మను సంధానముఖ మున్నప్పుడు జాగ్రిదవస్థయొక్క వృత్తులైన క్షుత్పిపాసలు తోచి ప్రపంచ వృత్తికలుగుట.

14/2 తురియములో స్వప్నము.

31—బహ్మ నిష్ఠయందున్నప్పుడు జాగ్రితవస్థావ్యాపారములగు క్షుత్పిపాసలుతోచి ప్రపంచ వృత్తినే కలిగి కలిగియుండుట.

15/3 తురియములో సుషుప్తి.

32—బ్రహ్మ నిష్ఠయందు వికల్ప రహితముగా నుండుట.

16/4 తురియములో తురీయము.

33—జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులవలన, కలుగు భేదములను అఖండ పరిపూర్ణ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మము తనకంటె అన్యముగాదను వృత్తి భేదమును లేక పరబ్రహ్మమైన తానే తానని యుండుట. మఱియును, పైచెప్పిన 15 భేధములు ఏదిన్నీ లేక అఖండ సచ్చిదానంద సర్వ పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మము తానే కాని తనకంటె వేరుగా లేదని నిశ్చయ జ్ఞానము కలిగి తాను తానై యుండుట. ఈ 16 వ భాగమే అన్నిటికంటెను ఎక్కువైన స్థితి. ఇంతకంటె ఎక్కుడు అనుభవములేదు. ఇట్లు 15 భాగములలో నుండు "ఓంకారమె" ప్రకృతియనియు పరాపరబ్రహ్మమనియు చెప్పబడును.

34—పైనిచెప్పబడిన వాటిలోచతుష్పాదములు నాలుగు—స్వప్న అవస్థలునాలుగు—అవిఅనగా.—

(1)—అవిద్యాపాదము (2) సువిద్యాపాదము (3) ఆనందపాదము (4) తురీయపాదము—ఈ 4 గున్నుచతుష్పాదములనబడును.

(1)—జాగ్రదవస్థ (2)స్వప్నావస్థ (3) సుషుప్త్యవస్థ (4) తురీయావస్థ—ఈ 4 గున్నుస్వప్నావస్థలనబడును.

35—అవస్థాత్రయముల వివరము.

(1)—జాగ్రదవస్థ—మెలుకవలో చేయుపనులు.

(2)—స్వప్నావస్థ—కలలోకనుబడేవన్నియు.

(3)—సుషుప్త్యవస్థ—సుఖనిద్ర.

(4)—తురీయము—బ్రహ్మనిష్ఠ.

36 అవస్థాత్రయముల వివరము దిగువనుదాహరించబడినది.

(1) జాగ్రదవస్థ.

(37)—జాగ్రదవస్థ అనగా మెలకువలో చిదాహార రూపముగల జీవునకు (1) నేత్రము—స్థానము. మేలుకొని ఉన్నప్పట్లో జీవి శరీరము నంతటా వ్యాపించియున్నను దానివిశేషభాగము నేత్రమునున్నందున నేత్రమేస్థానమని ఎన్నబడ్డది. (2) వైకరి—అనగా—వాక్కు; (3) స్థూలమనగా—భోగం; (4) క్రియ—అనగా శక్తి; (5) గుణము—అనగా—సాత్వికము; జాగ్రతాభిమానము వల్ల విశ్వుడనిన్ని, వివరించేజీవుడనిన్ని పేరు; (7) వీటికిఅక్షరము—అ—కారము; ఈఅక్షరమునకు దేవత విష్ణువట.

(2) స్వప్నఅవస్థ.

38—స్వప్నావస్థ—అనగా—నిద్ర కల మెలకువలో జీవునకు (1) కంఠము—స్థానము; (2) మధ్యమము—అనగా—వాక్కు (3) సూక్ష్మము(వాసనామయము) అనగా—భోగము; (4) జ్ఞానము—అనగా—శక్తి; (5) గుణముఅనగా—రజోగుణము; (6) స్వప్నాభిమానమువల్ల తైజసుడనిన్ని, ప్రాదిపాసికజీవుడనిన్ని, స్వప్నకల్పితుడనిన్ని పేరు; (7) వీటికి—అక్షరము—ఉ—కారము; (8) ఈ అక్షరమునకు దేవత బ్రహ్మఅట.

(3) సుషుప్తి.

39—సుషుప్త్యవస్థ—అనగా—సుఖనిద్ర చీకటిలో జీవు

ను (1) హృదయము—స్థానం; (2) పైసంది—అనగా—వాక్కు (3) ఆనందము—అనగా—భోగము; (4) ద్రవ్యము—అనగాశక్తి (5) గుణము—అనగా—తామసము; (6) సుషుప్త్యాభిమానమువల్ల ప్రాజ్ఞడన్నీ పారమార్థికజీవుడన్నీ పేరు; (7) వీటికి—అక్షరము మ—కారము; ఈఅక్షరమునకు దేవత రుద్రుడట.

(4) తురీయవస్థ.

40—తురీయమనగా—బ్రహ్మనిష్ఠ ఈ పైనిచెప్పబడ్డమూడవస్థలను అధ్దగించి చేసేభావము తెలిసికొని బ్రహ్మనిష్ఠయందుండుట పరమాత్మతో జీవుడు కలసిపోవుచున్నాడు. ఇట్టివారే విజ్ఞానులమనిఅనుకోవచ్చును.

41—పైని ఉదాహరించిన—అ—కార—ఉకార—మ కారములనే మూడుఅక్షరములు చేరి "ఓం" అనేప్రణవమాయెను ఈ ప్రణవము త్రిమూర్తుల స్వరూపము.

42—ఈ ఓం కారము నుండి, భూమిత్రిలోకములున్ను సకల చరా—చరములు స్వరషున్ను బుట్టెను. కాబట్టి ఓం కారమే సర్వము దేహమున్ను జీవుడున్ను ఓం కారస్వరూప మగును.

43—(1) నానాజీవ వాదకట్టళ (2) వేదాంతచుళామణి అనే అరవ గ్రంథములలో పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం అ—కారమునకు దేవత విష్ణువనిన్నీ ఉ—కారమునకు దేవత బ్రహ్మఅనిన్నీ చెప్పియున్నది.

44—తెనుగు గ్రంథములలో అ—కారమునకు దేవతబ్రహ్మ అనిన్నీ—ఉ—కారమునకు దేవత విష్ణువనిన్నీ చెప్పియున్నది.

45—ఈ రెంటియందున భేదా భేదములు చదివినవారు నిశ్చయము తెలిసికొన వలయునని ప్రార్థన.

46—ఓం కారంబు ప్రణవము శిరంబు శిరస్సు త్రినేత్రం

ము మూడవ కన్ను. అనగా జ్ఞాననేత్రము. జ్ఞాన నేత్రము అనగా మనో నేత్రము. అంతరంగ దృష్టియనబడును. అంతరంగ దృష్టియనగా ఆత్మలో ఊహించి చూచుట,

భక్తిమార్గములు.

47—భక్తి—అనగా—రెండు, మార్గములు.

(1)—జ్ఞానముతో కూడుకొనునది—భక్తి

(2)—అజ్ఞానముతో కూడుకొననది—మూఢభక్తి

48—జ్ఞాన—మనగా—ఎనిమిది విధములు.

(1)	ఆత్మజ్ఞానం	(5)	జ్ఞానం
(2)	దేహజ్ఞానం	(6)	సుజ్ఞానం
(3)	తత్వజ్ఞానం	(7)	విజ్ఞానం
(4)	బ్రహ్మజ్ఞానం	(8)	అజ్ఞానం

49—ఆత్మజ్ఞానం—ఆత్మ అనగా (1 వది) బ్రహ్మము (2 వది) జీవుడు (3 వది) మనస్సు జ్ఞానమనగా చదివినది, విన్నది, మనస్సునందు ఊహించి మంచి చెడ్డలు తెలిసికొనడము (తెలివి)

ముఖ్యతాత్పర్యము.

50—(1) ఆత్మజ్ఞానమనగా—మనస్సునందు ఏఒక్కసంగతి, ఊహించి, మంచి, చెడ్డలు, తెలిసికొనడము. ఆత్మజ్ఞానమువలన, దేహజ్ఞానము కలుగును. దేహజ్ఞానమువలన తత్వజ్ఞానముకలుగును. తత్వజ్ఞానమువలన బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగును. బ్రహ్మజ్ఞానమువలన పరిపూర్ణము చెందగలరు.

51—(2) దేహజ్ఞానమనగా దేహముయొక్క నరములు కల్యములు రక్తమాంసము తెలిసికొనడము. బ్రహ్మ ఇట్టిశక్తి కలవాడని తెలియబడును, ఈ గ్రంథమునందు 2 వ ప్రకరణ సాంఖ్యమును చూచినదే దేహజ్ఞానము.

52—(3) తత్వజ్ఞానమనగా జనన మరణములు సుఖ, దుఃఖములు మొదలైనటువంటివి తెలిసికొనడము. మనస్సు పరిశుద్ధమగును. 3వ ప్రకరణ తారకమును చూచినదే తత్వజ్ఞానము.

53—(4) బ్రహ్మజ్ఞానమనగా మోక్ష (పదవులు) స్థావరములు గ్రహించడము 3వ ప్రకరణ అమనస్కమే బ్రహ్మజ్ఞానము.

54—(5)జ్ఞానమనగా—దేహజ్ఞానములో 25 తత్వములయందు26వ తత్వము, ఆత్మపరమాత్మ, పరమాత్మఆత్మయని ఆత్మజ్ఞానమువలన తెలిసికొని, తనవల్ల ఎఱుగబడిన దేహేంద్రియాది నానావిధ నామరూప ప్రపంచంబు(దృశ్యం)అనగా చూచినదంతా కల్లనియు, సర్వప్రపంచంబును ఎఱుగుచుండెడు జ్ఞానానందమయుండగు తాను (దృక్కు)అనగా శాశ్వతుడు గాడనియు ప్రపంచంబు, అసత్యంబనియు ఆత్మస్వరూపుడగుతానుసత్యజ్ఞానానందపరబ్రహ్మమయనియు ఎఱింగి సకలసందేహములు మాని నిష్కాముండై నిర్వికల్పుండై, ఏతలంపులు లేక కేవలసాక్షి మాత్రుండై ఆత్మధ్యానపరుండై ఆనందించుట జ్ఞానమనబడును. ఆత్మధ్యానమనగా ధ్యానించడము.

55—(6)సుజ్ఞానమనగా—సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యములు నాలుగింటిని స్వాధీనము చేసుకొన్నయెడల, సుజ్ఞానులగుదురు, మఱిన్ని.—

56—(7)విజ్ఞానమనగా—అగ్నితో సమానమైనటువంటిదిఅరిషడ్వర్గములు ఆరింటిని రాగద్వేషములపదింటిని మలములుఅయిదింటిని అంటని వారేవిజ్ఞాన సంపన్నులనబడుదురు. ఇట్టి సుజ్ఞాన, విజ్ఞానులే ముదిమిచావులు మొదలగు దుఃఖములు లేనిఅప్రాకృతరూపమగు మోక్షస్థానములభించి పునర్జన్మము అనేజనన మరణములు నశించును ఈదిగువ నుదహరించిన మంత్రముల సాధనము 264 సంఖ్యను చూడుము.

57—(8)అజ్ఞానము—అనగా దేహాజ్ఞానములో 25 తత్వము లందును 26వ తత్వము ఆత్మపరమాత్మ పరమాత్మ ఆత్మయని ఆత్మ జ్ఞానము వలన తెలిసికొనలేక దేహమే తానని తలంచి దేహాభి మానము గలవారై కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద మా త్సర్య, ఈర్ష్యా అసూయాది "అవిద్యా" అనేకదుర్గుణములు గలవారై వ్యభిచార పరహింస చోరత్వ అనే "నిషిద్ధకర్మలు"నాచరించి పాప కార్యములు చేయుచు, ధన, మధ, గాఢాంధకార, తాపత్రయము లచే దుఃఖించుచుండుటే అజ్ఞానము. దీనివలన జనన మరణములు తప్పక కలుగును.

పామరులప్రభావము.

58—శ్లో॥ పునరపి జననం పునరపి మరణం
పునరపి జననీ జఠరే శయనం

అన్నవచనము చొప్పున పలుమారు చచ్చుచు పుట్టుచుందురు. తమ కాయుష్కాల మింకను విశేషముగా నున్నదన్న భావముచేత నింత వేగిరముగా మోక్షము కొరకు పాటుపడవలసినదేమని యుపేక్షగా నుందురు. పామరులుగా నుండడము యుక్తముకాదు. "అనిత్యా ని శరీరాణి" యన్నవచనముచొప్పున హృదయమును కుదిరికగాని నిలుపుకొని శరీరాభిమానమునువదిలి ధర్మార్థ కామమోక్షములనెడు గ్రంథమునందున్న చతుర్విధ పురుషార్థములను గ్రహించవలసినది.

59—మందమతులు కొందరు, "నిత్యం సన్నిహితో మృ త్యు" అన్నవచనమును మరచి నేడు చేయవలసిన పని రేపుచేయవ చ్చునని యు రేపుచేయవలసిన పనిని ఆమరునాడు చేయవచ్చునని యు కాలము వ్యర్థపుచ్చుచుందురు.

60—అట్టివారు తమకు తాముచేయవలసిన కార్యములను ఈ గ్రంథమునందు నుచ్చరించిన త్రికాలములయందు చేయక మృ

ష్టదేవత ప్రత్యక్షమైవచ్చి నపుడు సత్కార్యముల నేమియుం జే
యక పోతిమిక దాయని విచారపడుదురు. కాబట్టి యెవ్వడు చేయవల
సినపని నప్పుడే చేయుట యుక్తము.

61—పామరులనగా—అజ్ఞాను లనబడుదురు. కారణమువ
లన అజ్ఞానము నశించి జ్ఞానముకలుగును. జ్ఞానమువలన దేహజ్ఞాన
ము కలుగును. దేహజ్ఞానమువలన తత్వజ్ఞానము కలుగును. తత్వజ్ఞా
నమువలన ఆత్మజ్ఞానము కలుగును, ఆత్మజ్ఞానమువలన బ్రహ్మజ్ఞాన
ము కలుగును. బ్రహ్మజ్ఞానమువలన మోక్షము లభించును. ఇది యం
తయు మనస్సుతో తర్కించి ఈ గ్రంథమునందున్న ప్రపంచసృష్టి
క్రమము, పరబ్రహ్మలక్షణము, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క పరి
చ్ఛేదములవలన తెలిసికొనును. తెలిసికొనిన వారే ధన్యులు. మరి
న్ని తే. గీ. "చక్కవారితో స్నేహంబు చేసితేని। కీడుతప్పక నరులకు
పొసగుచుండు" అనుకృతిని వెడచెవినిపెట్టి తే. గీ. "మంచివారితో
మైత్రిఘటించితేని। మేలు జనులకు కలుగును చాలగాను" అను కృతిని
మరిచి నిలిపి దుఃఖసాగరములో మునుగుట కంటె సంతోషసాగరం
బున మునుగుట ఎంత మేలు కలుగునో గ్రహించుడి.

పురుషార్థముల వివరణము.

62—(1)పురుషార్థము(2)పరమపురుషార్థమని రెండువిధములు.

63—పురుషార్థమనగా ధర్మ, అర్థ, కామములు, మూడును
పురుషార్థములుగా చెప్పబడును.

64—పరమపురుషార్థమనగా మోక్షమని చెప్పబడును.

65—పైని ఉదాహరించిన పురుషార్థము, పరమ పురుషార్థ
ములలో చేరిన ధర్మము అర్థము కామము మోక్షములనే నాలుగు
పురుషార్థములలో సకల ప్రాణికోటులచే ఆచరింపదగినవి మూడు
అనగా ధర్మము, అర్థము, కామము.

66 — ఈ మూటిలో ఒకదానిని గ్రహించినవాడు అధముడనియు రెంటిని గ్రహించినవాడు మధ్యముడనియు మూటిని గ్రహించినవాడు ఉత్తముడనియు చెప్పవలయును.

67 — ధర్మము ధనమునకు ఆధారము. ధనము ధర్మమునకు ఆధారము. ధనమును కామము వెంటనే దగిలియుండును. కనుక ధనము శ్రేష్ఠమైనదని కొనియాడ దగియుండును.

68 — ఈ గ్రంథములో ఉదాహరించిన మంత్రములను గురువులవలన ఉపదేశము పొందినను గాని లేక పొందియున్నను గాని లేక గురువుల ననుసరించుటకు సామర్థ్యము లేని మానవులు ఆ మంత్రములను తమ యిష్టప్రకారం గురిగా త్రికరణశుద్ధిగా మనస్ఫూర్తిగా మనోభేదము లేక పఠించిన యెడల మోక్షము లభించుటకు సందియంబు లేదు. త్రికరణశుద్ధి అనగా ఇతర తలంపులుమాని ఏకాగ్రమగును.

69 — శ్లో॥ ॥ఆహారనిద్రా, భయమైథునాని,
సమానమేతత్పశు, భిర్నరాణాం,
జ్ఞానం నరాణా, మధికో విశేషో
జ్ఞానేన హీనః పశుభిస్సమానః॥

70 — టీ॥ మానవజన్మమెత్తినందుకు ఫలమేమనగా జ్ఞానము పొందిమోక్షము సంపాదించుటయే ఫలము. ఆత్మజ్ఞానములేని మానవులు పశుప్రాయులనిచెప్పబడుదురు.

(1) మోక్షపదవుల వివరణము:

71 — (1) సాలోక్యము (2) సామీప్యము (3) సారూప్యము (4) సాయుజ్యము అని నాలుగు విధములు.

72 — ఈ మోక్షపదవులు ప్రాప్తించుటకు సాధనాంతరముల వివరణము.

73—(1) భక్తి (2) వైరాగ్యము (3) యోగము (4) జ్ఞానములని నాలుగువిధములు.

(4) భక్తివైరాగ్యములవల్ల పొందదగినవి.

74—(1) సాలోక్యమనగా శ్రీహరిలోకమందుండుట.

75—(2) సామీప్యమనగా శ్రీహరిసాన్నిధ్యమును పొందుట.

76—(3) సారూప్యమనగా శ్రీహరిచతుర్భుజాదిచిహ్నములు కలవాఁడై యుండుట.

77—(4) సాయుజ్యమనగా శ్రీహరి యందైక్యమగుట.

(3) భక్తియొక్క విధములు.

78—(1) బాహ్యభక్తి (2) అనన్యభక్తి (3) ఏకాంతభక్తి

79—మ॥ "శ్రవణమ్మాద్యావల సఖ్యమున్ కీర్తనముల్, దాసత్వమున్, వందనార్చనమున్, సేవయు నాత్మలో నెరుకయున్, సంకీర్తనల్, చింతనంబును నీతొమ్మిది భక్తిమార్గముల సర్వాత్ముడౌ హరిన్ నమ్మి సజ్జనుఁడై యుండుట భద్రమందు మదలతో సత్యంబు దైత్యోత్తమా!" అన్నవచనము చొప్పున:—

(1) బాహ్యభక్తి

80—(1) బాహ్యభక్తి అనగా (1) సఖ్యము (2) కీర్తనము (3) దాసత్వము (4) వందనము (5) అర్చనము (6) సేవయు (7) ఆత్మనివేదనము (8) కీర్తనము (9) చింతనము అనెడి తొమ్మిదివిధములు.

నవభక్తుల వివరణము.

1 సఖ్యమనగా.

81—(1) అనేకవిధి. భగవంతునియందు భయభక్తులు కలిగి శ్రద్ధతో భగవత్స్మరణ చేయుట.

2 శ్రవణమనగా.

82—(2) దేవుని చరిత్రములు ప్రీతిచే విని ఆనందించుట

3 దాస్యమనగా.

83—(3) ఊడిగము. కొలువు. భగవంతునికి ఊడిగముచే యుట. అయ్యనను భక్తిశ్రద్ధలతో మననధ్యానమువల్ల స్మరించుట.

4 వందనమనగా.

84—(4) ప్రార్థించుట. నమస్కరించుట. మిక్కిలి అడకువగా ఆభగవంతుని స్తోత్రించుట.

5 అర్చనమనగా.

85—(5) మానసపూజ చేయుట.

6 సేవయనగా.

86—(6) హృదయమందున్న భగవంతుని సేవించుట.

7 ఆత్మనివేదనమనగా.

87—(7) తనచిత్తమును భగవంతుని యందు అర్పణచేసి ఇతర సంకల్పము లేమియు లేక నిస్సంకల్పుడై ఏకధ్యానముగా నుండుట.

8 కీర్తనమనగా.

88—(8) శ్రీహరి లీలావినోద చరిత్రమును అత్యాసక్తితో పాడునపుడు దేహపులకాంకురుండై నేత్రములందు ఆనంద బాష్పము లొలుకుచు గద్గదస్వరముతో కీర్తనలు పాడునపుడు ఆభగవంతు డానందభరితుడై వారితో తాండవమాడుచుండునట.

9 చింతనం అనగా.

89—(9) ఆభగవంతుని అనంత నామములు అత్యంత చింతతో స్మరించుట.

90—ఈనవ విధభక్తులు బాహ్యభక్తులనఁగాఁబడుచున్నవి. వీటిలో నేదైనను ఒకటి దృఢముగా ఆచరించినయెడల సంసారసాగరమును దాటి కడతేరవచ్చును. ఇట్టిబాహ్యభక్తి శ్రద్ధతో జరుపుచు రాగా అనన్యభక్తికి సాధనమై అట్టి అనన్యభక్తి లభ్యమగుచున్నది.

2 అనన్యభక్తి

91—అనన్యభక్తి అనగా—ప్రపంచమునందున్న సకల—చరా—చరము—లందును భగవంతుడే జీవస్వరూపంబుగా నున్నాడని యెఱింగి సదా భగవంతుని భక్తి శ్రద్ధలతో ధ్యానించుట.

92—శ్లో॥ "ఈశ్వరస్సర్వ భూతానాం హృద్దేశే ర్జున! తిష్ఠతి,
భ్రామయన్ సర్వభూతాని యంత్రారూఢాని మాయయా"

93—తా॥ ఈశ్వరుడు సర్వభూతముల హృదయమున వసించి సూత్రధారి బొమ్మలనాడించు నట్లు, సకలాత్మలను తనమాయచేత భ్రమింపజేయుచున్నాడు.

94—ఆ.వె. "నాకు మేలుగోరు నాభక్తుడగువాడు.
భక్తజనులకేను పరమగతియు,
భక్తుడెందు జనిన బరతెంతు వెనువెంట,
గోవువెంట దగులు కోడెభంగి."

95—తా॥ ఈ గీతముయొక్క అన్వయం స్పష్టముగా తెలియుచున్నది.

96—అట్టి అనన్యభక్తి ఏకాంతభక్తికి సాధనమగుచున్నది.

3 ఏకాంతభక్తి.

97—ఏకాంతభక్తి అనగా—చరా—చర—ప్రపంచమున కు అధిపతియగు పరబ్రహ్మమును ఏకాంతముగా నిశ్చలమైన [illegible]

లకుండ కూర్చుని ధ్యానంబు చేయుచు ఆ స్థితియందు స్వాంతుడై యుండుట.

98—ఇట్టి ఏకాంతభక్తి వలన బ్రహ్మానందమును అనుభవించుచు శిష్యుల జ్ఞానము కలిగియుండును.

1 త్రివిధభక్తి మార్గములలో మోక్షపదవులు.

యిచ్చేవిధానము,

99—(1) బాహ్యభక్తి, సాలోక్య, సామీప్యంబులనిచ్చును. అనగా శ్రీహరిలోకమందుండుట శ్రీహరి సాన్నిధ్యమును పొందుట.

100—(2) అంతర్భక్తి సారూప్యంబునిచ్చును. శ్రీహరివలె చతుర్భుజాది చిహ్నములు కలవాడై యుండుట.

101—(3) ఏకాంతభక్తి—సాయుజ్యంబు నిచ్చును. అనగా శ్రీహరి యందైక్యమగుట.

102—(1) “బ్రహ్మానందం పరమసుఖదం కేవలం జ్ఞానమూర్తిం
(2) విశ్వాతీతం గగనసదృశం తత్త్వమస్యాదిలక్ష్యం
(3) ఏకంనిత్యం విమలమచలం సర్వధీసాక్షిభూతం
(4) భావాతీతం త్రిగుణరహితం సద్గురుం తం నమామి.”

103—కాన మొదట బాహ్యభక్తి అంతర్భక్తికి సాధనము అంతర్భక్తి ఏకాంతభక్తికి సాధనము. అట్టి ఏకాంతభక్తివలన బ్రహ్మానందమును పొంది సుఖము ననుభవింపగలడు.

104—శ్లో॥ “అచ్చపుచీకటింబడి గృహావ్రతులై విషయప్రవిష్టులై చచ్చుచు బుట్టుచున్ మరల జర్విత చర్వణులైన వారికిన్ జెచ్చెరబుట్టునే మతులు చెప్పిననైన నిజేచ్ఛనైన నన్యోన్యముచేతనైన గా నలరునేగినవైన హరిప్రబోధనల్॥”

105—కాబట్టి సంసారవిషయాసక్తులయందు మిశ్రపవిత్ర [illegible]గానందేరిచుచు నిరంతరంబు భగవంతుని స్మరించుచుండ వలయును.

106—శా. నిన్నుం గానక నీకథల్ వినక నిన్నున్ మారుకన్ గ్రం
ములో నన్నుంచాలక నిన్ను గొల్వక నిన్నే వేకభూషింపలేకనన్నా!
యూర్ధ్వనికేతనాంగణనిధీ! యుమాత్య దయా వారధీ! యిన్నిదిం దిన
ముల్ గ్రమించితి వృథాయేక్షంబు వాదర్ధకా.

1 బాహ్యార్థకర్మ కలవాడు చేయు కర్మ.

107—వినవర్ణాశ్రమాచితమైన సకల కర్మములను యథావిధి
గా అనుష్ఠించి ఈశ్వరార్పణ చేయుచు ఫలాకాంక్షియై యుండును.
ఇది ఫలముకోరుటచేత సకామ కర్మమగుచున్నది. ఇట్లు సకామ క
ర్మలు చయుచు బాహ్యార్థకర్మలకు మనశ్శుద్ధిని పొందుట కష్టము కాబ
ట్టి అట్టివాడు మనశ్శుద్ధి లేక పోయినను భక్తితో భగవన్నామో
చ్చారణ పిమ్మట చేయుచుండవలెను. ఇందుకు సమ్మతి

108—క॥ "కర్మంబు లెల్ల చేయుచు
మర్మము దెలుసంగి లేమ వాధురిపు పేరి
పేర్మిని కొడుపుటకంటెను
దుర్మదముస్ఫూర్తి తమిస్థితోవలనున్నా"

109—తా॥ ఇట్లు బాహ్యార్థకర్మ చేయుచు రాను రాను క్ర
మముగా వృద్ధియై అనన్యార్థకర్మ దాయియుద్భవమున్నది.

2 అనన్యార్థకర్మ కలవాడు చేయు కర్మ

110—వినవర్ణాశ్రమాచిత కర్మలను శ్రద్ధతో క్రమముగా
ఆచరించి కర్మఫలమును కోరక తాను చేయు సకల కర్మలు ఈశ్వ
రార్పణయని సంగరహితుడై చేయుచుండును.

111—క॥ "వర్ణాశ్రమధర్మంబుల
నిర్ణయకర్మముల జేసి నిఖిలజగత్సం
పూర్ణుడు హరియని నాతడ
వర్ణింపగ భాగవతుడు వసుధాధీశా!"

112—తా॥ వారి వారి కులధర్మములు తప్పక చేయుచు నను త్రికర్మలు హరికర్పణచేయువాడు భాగవత శ్రేష్టుడగును.

113—ఇట్టి అనన్యభక్తుడు కర్మఫలత్యాగముచేసి కోరికలు లేనివాడై పరిశుద్ధుడగుచున్నాడు. ఇదే నిష్కామకర్మ లక్షణము.

114—క॥ "కరణత్రయంబునైనను
నరుడే కర్మంబు సేయునయ్యవి హరి
కర్పణమని పలుకుట పర
మది సుజ్ఞానమండ్రు పరమమునీంద్రుల్"

115—తా॥ మనోవాక్కాయములచే నరుఁడేకర్మంబు చేసినను ఈశ్వరార్పణచేయుటే నిర్మలమైన జ్ఞానమని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

3 ఏకాంతభక్తిగలవాడు చేయుకర్మ.

116—కర్మ ఈశ్వరాజ్ఞ గావున యథా—"విహిత" అనగా విధింపబడిన కర్మలను (ఫలకాంక్షిగాక) ఈశ్వరార్పణచేయుచుండును.

117—గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గముననుండి అందున అంటీ అంటక సంచరించుచు భక్తిసంపాదించినవారే ధన్యులు. భక్తి అన్నిమార్గములలో గొప్పది. ఇందుకు సమ్మతి:—

118 సీ. (1) "జలజపత్రమునందు సలిలమంటనియట్లు,
అద్దమందున గూవమంటనట్లు.
(2) బురద యాకుమ్మరపురుగు కంటనియట్లు,
నాద్యంబు నెవ్వాయుండంటనట్లు,
(3) భువిచింతపండుపై బొబ్బరంటనియట్లు
బలుచల్లలో వెన్నగలయనట్లు

(4) భిత్తిభాగమందు చిత్రమంటని యట్లు
నాకాశమున వాయువంటనట్లు
(1) బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు
(2) సకల వ్యవహారములు జేసి యంటకుంద్రు
(3) రమ్యగుణ ధామ! భద్రాద్రిరామ! సత్య
కామ కరుణాలలామ! లోకాభిరామ!

119—తా॥ బ్రహ్మవిదుడు ప్రపంచ జ్ఞానము గలవాడైనప్పుడు బ్రహ్మజ్ఞానమును విడువక యిరువ నుదాహరించిన లౌకిక కర్మములలో నిషిద్ధకర్మ మినహా మిగత మూడుకర్మలు చేయుచు ఆ కర్మఫలములయందు అభిలాషలేక భక్తితో భగవన్నామోచ్చారణ విడువక చేయుచున్న వాడల మోక్షమార్గము కనుగొనగలడు.

120—గీ॥ విద్యచేభూషింతుండై వెలయుచున్న! దోషరి వర్జింపబడు సుమీ దుర్జనుండు చారుమాణిక్య భూషిత శస్తమస్త కంబైన పన్నగము భయంకరముగాదె?

121—తా॥ శృంగారమైనమాణిక్యమును శిరస్సున ధరించిన సర్పమువద్ద చేరుటకు భయపడులాగుననే కేవల అహంకారముతో నుండు దుర్జనుడు విద్యచే ప్రకాశించుచున్నవాడైనను అట్టివాని వి విద్యను మనము గ్రహించరాదు.

122—కాబట్టి కర్మలతో ప్రయోజనము లేదని తలచరాదు. కర్మవలననే జ్ఞానమును పొందవలయు. కర్మాచరణము వలన జ్ఞానము కలుగుట ఎటులనగా పాలలో నెయ్యి కలదు. చెరుకులో పానకము కలదు. నువ్వులలో నూనెకలదు. పాలు పెరుగుచేసి కవ్వముతో చిలుకుటయను కర్మచేయుటవలన వెన్నయు తద్వారా నెయ్యియు దొరుకుచున్నది.

123—చెరుకును గానుగలో నాడుటవలన శానకమ్ము ఏర్పడుచున్నది. నువ్వులను గానుగలో ఆడుటవలన నూనెదొరుకుచున్నది. అప్రకారముగానే కర్మాచరణమువలన నంతఃకరణమందు నిగూఢముగానున్న జ్ఞానము సంప్రాప్తమగును. కాబట్టి ఫలాభిసంధి రహితముగా కర్మనాచరింపవలెను.

124—బాహ్యభక్తివలన సాలోక్యమును, నీభక్తి దృఢముగా నున్నయెడల సామీప్యంబును నిచ్చుచున్నది.

125—అనన్యభక్తి సామీప్యమును నిచ్చుచున్నది.

126—ఏకాంతభక్తి సాయుజ్యమును నిచ్చుచున్నది. కాబట్టి భక్తి అన్నివిధములలో గొప్పది. అట్టి భక్తిని బాగుగా సంపాదించవలెను. భక్తుల సాంగత్యము సదాచేయుటవలన భక్తి వృద్ధియగుచున్నది.

127—సాధుసంగతి సకల శుభముల నిచ్చుచుండును.

ప్రారబ్ధకర్మములు.

128—(1) స్వేచ్ఛ—స్వయముగా చేయుకర్మ.

129—(2) పరేచ్ఛ—పరులవల్ల కలిగినకర్మ.

130—(3) అనిచ్ఛ—తెలియక వచ్చుకర్మ.

(1) లౌక్యకర్మములు.

131—కర్మఅనగా పుణ్యకర్మములు పాపకర్మములని రెండు. అవి అనగా మంచి చెడ్డలు లేక పుణ్య, పాపములు (1) మిశ్రకర్మ.

(2) లౌకికకర్మ

132—వ్యవహార కార్యములన్నియు లౌకికర్మములని చెప్పబడును.

(5) వైదికకర్మమనగా.

133—(1) నిత్యకర్మ (2) నైమిత్తికకర్మ (3) కామ్యకర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ప్రాయశ్చిత్తకర్మ.

(1) నిత్యకర్మమనగా.

134—స్నాన, సంధ్యావందన, జపః తప, హోమ, దేవతర్పణ, వైశ్వదేవ, అతిథిపూజ, మొదలగునవి,

(2) నైమిత్తికకర్మమనగా

135—ఒకనిమిత్తమును అనుసరించి చేయునది అనగా సంక్రాంతి, ఉత్తరాయణ, దక్షిణాయన, అర్ధోదయ, మహోదయము లు మొదలగు పర్వదినములయందు కాలము తప్పకుండా, స్నాన జపాదులు చేయుట.

(3) కామ్యకర్మమనగా.

136—అశ్వమేధ, రాజసూయ, పౌండరీక హోమము మొదలగు యజ్ఞములను చేయుట.

(4) నిషిద్ధకర్మమనగా.

137—శాస్త్రములయందు నిషేధించబడ్డది అనగా పరద్రవ్యాపహార, పరనింద, పరదారగమన, పరహింస, మద్యపాన, చోర, అన్యాకాదులు ఈ కర్మచేసినట్లయితే నరక ప్రాప్తికలుగును.

(5) ప్రాయశ్చిత్తకర్మమనగా.

138—శాస్త్ర, నిషిద్ధకర్మ లాచరించినందువలన వచ్చిన దోషములను పరిహరించుటకై చేయు కర్మలనగా అరణ్యవాసము జలభక్షణ, వాయుభక్షణ పర్ణభక్షణ తీర్థయాత్ర, చాంద్రాయణ, పంచగవ్యాదికర్మములు చేయుట.

139—ఇట్టి కర్మ లాచరించిన వందువలన కలుగు ఫలము వినగా.

140—(1) నిత్యకర్మ (2) నైమిత్తికకర్మములు యావజ్జీవ పర్యంతం చేసినట్టయితే ప్రారబ్ధకర్మములు నశించును

141—(3) కామ్యకర్మమువల్ల స్వర్గాది భోగములు కలుగును గాని విదేహకైవల్యము దొరకదు. తిరిగి జన్మమరణము గలుగును.

142—(4) నిషిద్ధ కర్మచేసినట్టయితే నరక ప్రాప్తి కలుగును.

మూఢభక్తి.

143—మూఢభక్తి అనగా ఏకులములో నైనను ఉన్నమనుజులు మూఢులుగానున్నవారు పెద్దలవల్ల వాఙ్మాత్రముగా అనగా నోటిమాటలవల్ల వినబడిన అనగా భగవంతుండొక్కడే యని అందుకు తగిన మంత్రములను తెల్లిప్పు దుర్భావన నిశ్చయములు వదులుతూ ఉన్నట్టువారే పఠించినతొడల తప్పక మోక్షములభించును ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు. అనేకమంది మూఢులు ఒకని అడగా, ఆయన నామమును జపించినవారు కడతేరియున్నారు.

144—ఈరీతియగునుగా అందరి జనులెల్లరును అల్పమతులు అల్పాయుష్కులు గనుక తపోయోగ ధ్యానధారణలచేత గడతేరుట ముక్తికి దుర్లభము, గనుక మోక్షము పొందుటకు భక్తి, జ్ఞానము, ఈ రెండును ముఖ్యసాధనములైయున్నవి, అందులో పూర్వులైన నారదులు భక్తిసాధనము సమస్తంబు ప్రసిద్ధికెందిరి. సనకాదులు కేవలము జ్ఞానంబున ప్రసిద్ధిపొందిరి. కావున మనుజులు తమ అధికారానుసారముగా ఈరెంటిలో జ్ఞానమైనను భక్తినైనను నోటి దృఢముగా సాధించవలెను. భక్తి ముఖ్యము గాని, భక్తిలేక ఏదియును సాధించుటకు సాధ్యముకాదు.

145—క. చిక్కఁడు వ్రతముల గ్రతువుల
జిక్కఁడు దానముల శౌచ శీలతపములం
జిక్కఁడు యుక్తిని భక్తిని
జిక్కిన క్రియ నచ్యుతుండు సిద్ధము సుండీ!,

కాబట్టి భక్తి శ్రేష్ఠమైనది,

146—భక్తి అనునది (1) బాహ్యభక్తి (2) ఆంతర్యభక్తి (3) ఏకాంతభక్తి అని మూడువిధంబులు గనుకనే మానవులు శాంతిగుణములనైనను భగవద్భక్తులనైనను ముక్తిపొందవలెను. ఈ రెంట నొకటి లేకున్న మొదల ముక్తిపొందరు,

147—గీ. సర్వభూతమయుండైన సరసిజాక్షుఁ
డలఁడె తనయాత్మ యందుండె ననెడివాఁడు
శంఖచక్రధరుండంచు ననెడివాఁడు
భక్తిభావాభిరతుఁడౌ భాగవతుఁడు.

148—తా॥ సమస్తభూతముల యందుండు, పరమాత్మ తన యందును నున్నవాడనియు ఆయనతప్ప వేరెవ్వరు లేరని అభేదబుద్ధితో వర్తించు నిశ్చలభక్తిగలవాడే, భాగవతుడని చెప్పబడుచున్నాడు. ముఖ్యతాత్పర్యములు. మాయాకాంతను జయించినది విరక్తకాంత, విరక్తకాంతను జయించినది భక్తికాంత, భక్తికాంతను జయించినది ముక్తికాంత యీనాలుగింటిని జయించినవారలైరి భక్తు లనబడుదురు.

ముఖ్యతాత్పర్యము

149—(1) భగవద్భక్తియు (2) శాంతగుణము ఇవి గలవారి మనస్సునందు భగవంతుండు నిలిచియుండును.

150—(2). ఈ రెంటిలో నొకటి లేకున్నను అజ్ఞానాంధకారమున్నం దున [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

151—(క) ఈగ్రంధమును పఠించి ఈరెంటినిపార్థివముగా తెల్పుచున్నవారు వైకుంఠవాసులు.

152—భక్తి అనగా దైవసేవ అని అర్థమగును.

153—శ్లో॥ జిహ్వే కీర్తయ కేశవం మురరిపుం చేతో భజ శ్రీధరం
పాణిద్వంద్వ సమర్చ యాచ్యుతకథాః శ్రోత్రద్వయ త్వం శృణు
కృష్ణం లోకయ లోచనద్వయ హరే ర్గచ్ఛాంఘ్రియుగ్మాలయం
జిఘ్ర ఘ్రాణ! ముకుంద పాదతులసీం మూర్ధన్ నమాధోక్షజం.

154—తా॥ అనగా నాలుకచే కేశవుని కీర్తింపుము. మనస్సుచే మురవైరిని భజింపుము. చేతులతో శ్రీధరుని నర్చింపుము. చెవులతో నచ్యుతుని దివ్యచరిత్రములను వినుము. కన్నులతో శ్రీకృష్ణుని దర్శింపుము. పాదములతో శ్రీహరిసన్నిధికి నడచి పొమ్ము. ముక్కుతో ముకుందుని పాదతులసిని అఘ్రాణింపుము. శిరముతో నధోక్షజునికి వందనములు చేయుము.

155—భక్తి మార్గము చూపును భక్తిచింతయు భోగభాగ్యము లిచ్చుగా భక్తిబ్రహ్మైశ్వర్యము చెందించును భక్తినిచేకొనినవారే ధన్యులనగుదురు. తా॥ భక్తిమార్గము సన్మార్గము చూపును. భోగభాగ్యములిచ్చును. బ్రహ్మైశ్వర్యము చెందించును. జనన మరణములు నశింపచేయును. బ్రహ్మైశ్వర్యమనగా వైకుంఠమని అర్థమగును.

భగవంతుని విషయమై

156—భగవంతుడు గుణరహితుడా? గుణసహితుడా? మాయారహితుడా? మాయాసహితుడా? అనిశంక రాగా 83 పత్రి 105 వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారము మానవులగువారము అన్యత్రంచే సృష్టికర్తను స్తుతించిన కడతేరవలసిన వారమే గాని అమహానుభావుడు గుణరహితుడా? గుణసహితుడా? మాయారహితుడా?

మాయాసహితుడా ?. అని వర్ణించే అవసరము లేదు. అలవిగా దు. ఈ విషయములనుగురించి తెలిసికొనవలయునని అపేక్షగలిగిన ట్లయితే ఆత్మజ్ఞానమువలన సాధించినమొదల బోధపడును. ఇందు కు సమ్మతి:—

157— వాదభేదములుమాని, బ్రహ్మజ్ఞానముచే గాని అన్నసత్యమునిబట్టి ఈ విషయములో వాదభేదములు నివర్తించి, ఆ త్మజ్ఞానమువలన తెలిసికొనడమే ఉత్తమము.

158—సమాధిలక్షణము.

(1)—సమాధి—ఆత్మస్వరూపుడగు నేనే బ్రహ్మము అని ఐక్య భావము దృఢముగా గలిగి సకల మనోవృత్తులు శూన్యమై తలం పులులేక సకల దృశ్యములు మఱచి నెమ్మదిగా తాను తానై సా క్షిమాత్రముగా నుండుటే సమాధియనబడును.

(2)—నిష్ఠసమాధి—నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేను అని ధ్యానించువాడు, ధ్యానము. ఈ రెంటినీ మఱచి గాలిలేనిచోట క దలక మెదలక యుండు దీపమువలె సకలసంకల్పములు నశించి బ్ర హ్మమునందు మనస్సులయించి తాను బ్రహ్మాకారముగానుండునిష్ఠ యే, సమాధియనబడును.

(3)—సవికల్పసమాధి—నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేను అని ఏకాంతస్థలమునందు గూర్చుండి చిత్తము నానావిధముల పోకుం డ తదేక ధ్యానముగా ధ్యానించుట సంప్రజ్ఞాత సమాధియనియు సవికల్పసమాధియనియు చెప్పబడును.

(4)—నిర్వికల్పసమాధి—నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేను అనెడు ధ్యానమును మఱచి మనోబుద్ధులు రెండును శూన్య మై సకలతలంపులు మఱచి దేహాదిప్రపంచము మొదలగు సకలద్వై

కార్యములు మాని తాను తానై తన్మయుండుగా కేవల చిన్మాత్రుడై సాక్షిగానుండుట అసంప్రజ్ఞాత సమాధియనియు, నిర్వికల్పసమాధియనియు చెప్పబడును.

(5)—నిర్వికల్పసమాధి—నిష్ఠాభ్యాసముచేత అజ్ఞానమయములగు సమస్తహృదయ గ్రంథులు నశించి, అనగా సంకల్పవికల్పములు నశించి కేవల అద్వయ బ్రహ్మమగు ఆత్మసాక్షాత్కారము కలుగును.

(6)—సదా, నిర్వికల్పసమాధి నిష్ఠాభ్యాసము చేయుచు నిర్వికారముగా నుండుటకు ప్రయత్నపడుచుండుము.

(7)—ఈ నిర్వికల్పసమాధిని, ధర్మమేఘమని పెద్దలు చెప్పుదురు. దీనివలన, స్వానుభవానందామృతము అమితముగా వర్షించి దేహవాసన శాస్త్రవాసన ప్రపంచవాసనలనెడు వాసనాత్రయములనెడి తాపము చల్లార్చును.

వాసనాత్రయములు.

159—శ్లో॥ వాసనా ద్వివిధా ప్రోక్తా । శుద్ధాచ మలినా తథా
మలినా జన్మహేతుస్స్యాత్ । శుద్ధా జన్మవినాశినీ.

శుద్ధవాసన మలినవాసన అని రెండువిధములు.

(1) మలినవాసన.

పాపకార్యములు చేయుట వలన జననమరణములు కలుగుటకు కారణముగా నుండును.

(2) శుద్ధవాసన.

సదా యెల్లప్పుడు భగవత్స్మరణ చేసినందువలన జననమరణములు లేకుండ చేయును.

160—శ్లో॥ లోకవాసనయా జంతో । శ్శాస్త్రవాసనయాపి చ
దేహవాసనయా జ్ఞానం । యథావన్నైవ జాయతే॥

161—లోకవాసన అనియు శాస్త్రవాసన అనియు దేహవాసన అనియు మూడువిధములు.

(1) లోకవాసన.

162—లోకములో తాను చేయు సత్కార్యములవలన తన పేరు ప్రఖ్యాతి పొందవలయుననెడు తలంపే లోకవాసన లేక ప్రపంచ వాసన యనబడును.

(2) శాస్త్రవాసన.

163—తానే సకలశాస్త్రములు చదివినానని గర్వించడమే శాస్త్రవాసన.

(3) దేహవాసన.

164—దేహ పటుత్వము చెడకుండవలయుననియు వృద్ధాప్యము, వ్యాధులు, చావు, మొదలైనవి రాకుండవలయుననియు, వన మూలి కౌషధములు మొదలైనవి భక్షించి కాయస్థితి నొందవలయుననెడి దేహాభిమాన తలంపే దేహవాసన యనబడును.

165—పైన ఉదాహరించిన వాసనలు నశించువరకు ఆత్మజ్ఞానము కలుగ జాలదు.

166—గీ॥ జాతిభేదంబు లెన్నుట•నీతిగాదు.
జ్ఞానవంతుల జన్మము•జాతికంబు
అదియు లేకున్న సన్నియు•వ్యర్థమగును
జ్ఞానశీలంబు నెఱుఁగుము•నిర్మలాత్మ!

తా॥ కులాభిమానము మతాభిమానము దేశాభిమానము ఈ మూటిని సమముగా చూచినవారె భిన్నభావము లేనివారనఁబడు

దురు. (జనశ్రుతి) శ్లో॥ అన్యథాచింతితంకార్యం దైవమన్యత్రచింతయేత్। తా॥ తాను నొకటితలపదైవ మొకటి తలచును.

167—పైని ఉదాహరించిన లోకవాసన, శాస్త్రవాసన, దేహవాసన, అనెడు మూడువాస నాత్రియములు బంధములనబడును. గనుక నిర్వాసనగానుండుట వలన ముక్తిఁబొందగిలరు.

పంచముద్రిలు

168—(1) భూచరీముద్రి (2) ఖేచరీముద్రి (3) అంతర్లక్ష్యముద్ర (4) షణ్ముఖీముద్ర (5) సాంభవిముద్రి.

169—కొన్ని గ్రింథములలో వీటిచర్యలు వివిధములుగాను న్నవి. ఐనను ఈ ముద్రిలు పట్టినందున నేత్రిదృష్టి తగ్గి దేహము శుష్కించును. వీటివలన ముక్తి పొందలేరు.

త్రివిధ దృష్టులు.

170—(1) అమావాస్య దృష్టి (2) పాడ్యమి దృష్టి (3) పౌర్ణమిదృష్టి ఈత్రివిధదృష్టులవల్ల నేత్రిదృష్టితగ్గి దేహము శుష్కించును. వీటివల్ల ముక్తి పొందనేరరు.

ఆకాశములు.

171—(1) ఘటాకాశము (2) చిదాకాశము (3) ధారాకాశము (4) మహాకాశము (5) హృదయాకాశము. ఈఐదును పంచాకాశములనంబడును.

ఆధారములు.

172—(1) మూలాధార (2) స్వాధిష్టాన (3) మణిపూరక (4) అనాహత (5) విశుద్ధ (6) ఆజ్ఞేయములని ఆధారము లారు విధములు.

శరీరములు.

173—(1) స్థూలము (2) సూక్ష్మము (3) కారణము (4) మ

భాష్కారణము (5) సమరసము (6) వ్యక్తము. అని లక్ష్యములు (శరీరరమే) అరువిధములు. 71 వ పత్రిం 58 వ సంఖ్యచూడుము.

174—(1) మంత్రయోగము (2) లయయోగము (3) హఠయోగము (4) రాజయోగము. అని యోగములు నాల్గువిధములు.

175—(1) అణిమ (2) మహిమ (3) గరిమ (4) లఘిమ (5) ప్రాప్తి (6) ప్రాకామ్యము (7) ఈశత్వము (8) వశిత్వము. అనునవి అష్టసిద్ధులు.

176 టీ॥ (1) అణిమాదిసిద్ధి యనగా లేశముకంటె లేశముగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(2) మహిమసిద్ధి యనగా గొప్పవానికంటెగొప్పగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(3) గరిమసిద్ధియనగా గొప్పతనముగా నుండుటకంటెగొప్పగానుండువాడు బ్రహ్మ

(4) లఘిమసిద్ధియనగా తేలిక తేలికకంటె తేలికగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(5) ప్రాప్తిసిద్ధి యనగా అనుభవము. అనుభవించేవానికంటె అనుభవించేవాడు భాగ్యవంతునికంటె భాగ్యవంతుడు చక్రివానికంటె చక్రివాడు సూర్యచంద్రాదులకంటె తేజోరూపమైనవాడు. బ్రహ్మ

(6) ప్రాకామ్యసిద్ధి అనగా ఇష్టము. బ్రహ్మ తనకోరికప్రకారము నిరాటంకముగా విచిత్రముగా జరుపుట.

(7) ఈశత్వమనగా ప్రభుత్వ. సంపన్నులలో ప్రధానసంపన్నుడగు బ్రహ్మ.

(8) వశిత్వమనగా అధీనము. స్వయంభువుడైన బ్రహ్మ తాను సృష్టించిన చరాచరప్రపంచమంతయు తనయధీనముగా నుంచుకొనుట.

అష్టాదశయోగముల పేర్లు

177—విషాదయోగం (2) సాంఖ్యయోగం (3) కర్మయోగం (4) సన్యాసయోగం (5) అభ్యాసయోగం (6) విజ్ఞానయోగం (7) అక్షరపరబ్రహ్మయోగం(8) రాజగుహ్యయోగం(9) విభూతియోగం (10) విశ్వరూపసందర్శనయోగం (11) భక్తియోగం (12) ప్రకృతిపురుషవివేకయోగం (13) గుణత్రయ విభాగయోగం (14) పురాణపురుషోత్తమ విరక్తియోగం (15) దైవాసురసంపద్విభాగయోగం (16) శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగం (17) జ్ఞానయోగం (18) సకలోపనిషత్సార మోక్షయోగం ఈ 18 న్ని అష్టాదశయోగముల పేర్లు.

నవవిధసంబంధములు:

178—జన్యజనకత్వము (2) ప్రాప్య ప్రాపకత్వము (3) ఆధిపత్యసదాత్వము (4) పేర్య ప్రేరకత్వము (5) వేద్యవేదకత్వము (6) అంశాంశకత్వము అను నీయారు సంబంధములు గలిగి భక్తిచేయవలయును.

తాత్పర్యం.

179—(1) జన్యజనకత్వమనగా శ్రీమన్నారాయణుడు మనలను పుట్టించువాడు. మనము అవిద్యావృత్తి అనగా అజ్ఞానము వలన తల్లి గర్భమునుండి బుట్టినవారమనుట.

(2) ప్రాప్యప్రాపకత్వమనగా జ్ఞానభక్తివైరాగ్యము వలన మన మతని జేరవలసిన వారము. అతడు మనలను తనలో జేర్చుకొనువాడనుట.

(3) అధిపత్యదాసత్వమనగా మనము అతని సృష్టికి లోబడిన వారము కాబట్టి అతడు మనలను రక్షించు ప్రభువు, మనము అతని యాజ్ఞకు లోబడినవారమనుట.

(4) ప్రేర్యప్రేరకత్వమనగా మనము చేయు పుణ్యపాపకర్మములకు తగినట్లుగా మనము స్వర్గనరకములను, చేరువారము. అతడు మనలను స్వర్గనరకములందు మన కర్మానుసారముగా చేర్చువాడనుట.

(5) వేద్యవేదకత్వమనగా మనము మన నేత్రములకు కర్ణములకు గోచరించు పదార్థములను ఎరుగువారము. అతడు ఆపదార్థములను ఎరుగుజ్ఞానమును మనకు గలిగించు వాడనుట.

(6) అంశాంశిత్వమనగా మనము అతని యంశముగా బుట్టినవారము. అతడు మనజన్మములకు ఆశ్రయమయిన వాడనుట. ఈషడ్విధ సంబంధములను దెలిసికొని ఆ భగవంతుని మనము భక్తిచేసిన మొదల అతని యనుగ్రహమువలన మనము బ్రహ్మజ్ఞానము గలిగి ముక్తిపొందగలము.

బోధ

180—బోధ అనగా ప్రపంచము సర్వము మిథ్యఅనియు ఆత్మస్వరూపుడగు తానే సత్యమయిన బ్రహ్మమనియు తత్త్వవిచారణవల్ల తెలిసి ఆనందించుట.

ఉపరతి.

181—సకల సంకల్పములు నశించిన పిమ్మట మరల ఏ సంకల్పమున్ను పుట్టకుండా సదా జాగ్రతగా ఆత్మానుసంధానము చేయుటే ఉపరతి యనబడును. ఈ వైరాగ్యబోధ యుపరతులు గలిగి చంచలము లేనట్టి ప్రజ్ఞ గలవాడే బ్రహ్మానందమును అనుభవించును.

ఉపనిషత్తు

182—ఉపనిషత్తు అనగా నువ్వులయందు నూనె ఉండునట్లు

వేదములందు కడపట జ్ఞానకాండంబున బ్రహ్మజ్ఞానము ప్రధమముగా బోధించు వాక్యములే వేదాంతములనియు ఉపనిషత్తులనియు చెప్ప బడును.

183—ఉపనిషత్తు అనుశబ్దముయొక్క అజ్ఞానబీజమగు సంసార వృక్షమును నిర్మూలముగా ఖండించి బ్రహ్మలక్షణమున్ను తద్దైక జ్ఞానమున్ను బోధించి జననమరణములులేక చేయునది అని వ్యుత్పత్తి అర్థము.

184—బ్రహ్మమిట్టిదని తెలియక కలచి అజ్ఞానమును పార ద్రోలి బ్రహ్మైక్యమును బోధించునదే ఉపనిషత్తు అనబడును.

185—వేదాంత విచారణయందు అధ్యారోపయుక్తి అపవాదయుక్తి అని రెండుయుక్తులుగలవు. అధ్యారోపము బంధమును అపవాదమును మోక్షమును పొందజేయును. ఇవి విచారించుటవల్లనే తన నిజస్వరూపం తెలిసి ముక్తుడగుచున్నాడుగాన జగత్తు జీవుడు బ్రహ్మము వీని లక్షణంబుల బోధించు నీ రెండుయుక్తులున్ను సదా విచారించుచుండ వలయును.

అధ్యారోపయుక్తి.

186—రజ్జువు సర్పముగా దోచునట్లు ఒకవస్తువు మరియొక వస్తువుగా దోచుట అధ్యారోపమనబడును.

అపవాదయుక్తి.

187—కారణము వినా కార్యము లేదనియు కారణమే కార్యముగా తోచుచున్నదనియు చెప్పుట అపవాద యుక్తియనబడును.

బ్రహ్మసాక్షాత్కారము.

188—దేహమే నేను అనెడి అజ్ఞానమున్ను నాకన్న నాదు న్యూ- నాదేహమనెడి దేహాభిమానమున్ను బ్రహ్మజ్ఞాని ముఖ్యముగా

విడిచి పెట్టవలయును. మానగా భాసగా తిరస్కారములు కులగోత్రములు జాతినీతులు సుఖదుఃఖంబులు శరీరమునకే గాని ఆత్మస్వరూపమగువానికి నెంత మాత్రము లేదు. స్త్రీకాదు పురుషుడు కాదు. దేహమునకే కన్ను ముక్కు చెవులు మొదలగు అవయవములు గలవుగాని ఆత్మస్వరూపుడగువాడు అవయవములు లేనివాడగును సుమా!

189—యోగములకన్నిటికి జ్ఞాన అష్టాంగములు ఉచితమైనవి యగును.

190—(1) యమము (2) నియమము (3) ఆసనము (4) ప్రాణాయామము (5) ప్రత్యాహారము (6) ధారణ (7) ధ్యానము (8) సమాధి.

యమము.

191—(1) దేహేంద్రియంబులందు వైరాగ్యము అనగా యింద్రియంబులను దాని దాని యిష్టప్రకారము విడిచి పెట్టక జాగ్రతగా నుండుట. ఇదే యమము అనబడును.

నియమము

2 సదా పరబ్రహ్మమునందు ప్రియముగా నుండుట నియమము అనబడును.

ఆసనము.

192—(3) సకలవస్తువులందును ఆశలేకుండుట ఆసనము అనబడును.

ప్రాణాయామము.

193—(4) జగత్తు సర్వము స్వప్నమువంటిదనియు మిథ్యయనియు, దృఢముగా తలంచుట ప్రాణాయామము అనబడును.

ప్రత్యాహారము.

194—(5) చిత్తమును బాహ్య వ్యాపారములందు పోనియ్యక సదా అంతర్ముఖమున దిప్పుట ప్రత్యాహార మనబడును.

ధారణ.

195—(6) చిత్తమును చలింపక నిశ్చలముగా నిలుపుట ధారణ అనబడును.

ధ్యానము.

196—(7) సత్యజ్ఞానానంద మయమయి సర్వసాక్షిగా నుండు పరబ్రహ్మము నేను నేనే ఆపరబ్రహ్మమనెడు (సోహంభావమే) ధ్యానము అనబడును.

సమాధి.

197—ధ్యానమున్ను సకల తలంపులున్ను సకలదృశ్యములున్ను మఱచి తాను తానై కేవల సాక్షిమాత్రముగా నుండుటసమాధిఅనబడును. ఇవియే జ్ఞాన అష్టాంగములు.

198—పూజవిషయమై

(1) పృథివీ తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః గంధం పరికల్పయామి నమః

(2) ఆకాశ తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర పుష్ప, అక్షతాః, పరికల్పయామినమః

(3) తేజస తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్రదీపం దర్శయామి నమః

(4) వాయుతత్వాత్మనే శ్రీరామ చంద్ర ధూపం సమర్పయామి, నమః

(5) అమృతతత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర, అమృతమహానైవేద్యనారికేళం సమర్పయామి నమః

(6) సకలకర్తాస్మైన (శ్రీరామచంద్ర) తాంబూలాది దక్షిణా సకలోకోపకారాం పూజాం సమర్పయామి నమః పంచామృత స్నానేన మర్పయామి నమః

(7) ఉగ్రంథమునందున్న 361-362 సంఖ్యలందున్న 41-44 సంఖ్యలందున్న మంత్రములను పఠించుచూ అభ్యంగన స్నానముగా శిరస్స్నానము చేసుకొని పైని ఉదహరించిన ప్రకారము దేవునికి పూజానమస్కారము చేసి బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రాదులలోనున్న జనులు పైన ఉదహరించిన ప్రకారము 10వ సంఖ్యయందు తాము వండుకున్న అన్నము కూరలు పండ్లు ఫలహారము వగైరాలు దేవునికి అర్పణ చేయునది 364 సంఖ్యయందున్న 45-46 సంఖ్యలనున్న మంత్రములు పఠించి ఆ అన్నపదార్థములు భుజించినవారికి మోక్షము చేకూరును.

జ్ఞానపూజ.

119 (1) ధ్యానము (2) ఆవాహనము (3) ఆసనము (4) పాద్యము (5) అర్ఘ్యము (6) స్నానము (7) గంధము (8) అక్షతలు (9) జ్ఞానవస్త్రము (10) పుష్పము (11) జ్ఞానాగ్ని (12) ధూప దీపము (13) నైవేద్యము (14) ప్రదక్షిణము (15) నమస్కారము (16) స్తుతి. వీటి అన్వయం దిగువ నుదహరించడమైనది.

(1) ధ్యానము—నిశ్చింతగానుండుటే ధ్యానము.

(2) ఆవాహనము—సర్వకర్తృత్వములను విడచిపెట్టుటే ఆవాహనము.

(3) ఆసనము—బ్రహ్మము సత్యము, జగత్తు మిథ్య. అనెడు నిశ్చలజ్ఞానమే ఆసనము.

(4) పాద్యము—ఉన్మనీభావమే పాద్యము.

(5) అర్ఘ్యము—సదా ఆమనస్కభావమందుంచుటే అర్ఘ్యము.

(5) స్నానము—సదా జ్ఞానాకారముగా నుండుటే స్నానము.

(7) గంధము—సర్వము బ్రహ్మమని భావించుటే గంధము.

(8) అక్షత—దృష్టి సదా బ్రహ్మమందు చెదరకుండా ఉండుటే అక్షతలు.

(9) జ్ఞానాప్తి—ఆత్మదర్శనము చేయవలయునను తలంపే జ్ఞానాప్తి.

(10) పుష్పము—ఈజ్ఞానాప్తియే పుష్పము.

(11) జ్ఞానాగ్ని—ఆత్మదృష్టియందు బుద్ధి ఇట్టట్టుకదలకస్థిరముగానుండుటే జ్ఞానాగ్ని.

(12) ధూపము—ఈజ్ఞానాగ్నియే ధూపము—దీపము—(నేతి నేతి)అని నేను దేహముకాదు. నేను మనస్సు జీవుడుకాదు ప్రపంచము సర్వము నేనుకాదు. ఇన్నిటిని ఎరుగుచుండెడి సర్వసాక్షియగు ఆత్మయే నేననియెఱింగెడు తత్వవివేకమే జ్ఞానసూర్యుండనబడును. ఈజ్ఞానసూర్యుడే దీపము.

(13) నైవేద్యము— నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేనని సర్వపరిపూర్ణమగు పరబ్రహ్మమందు ఐక్యభావమే నైవేద్యము.

(14) ప్రదక్షిణము— చలనము లేక నిస్సంకల్పముగా నుండుటే ప్రదక్షిణము.

(15) నమస్కారము— సోహంభావమే నమస్కారము.

(16) స్తుతి—నిర్వాసనా మౌనమే స్తుతి. సర్వసంతోషమే విసర్జనము. ఇవియే జ్ఞాని చేయునట్టి షోడశోపచార ఆత్మపూజయనబడును.

బ్రహ్మకుశిష్యులుచేయుశుశ్రూషణలు

1 స్థానశుశ్రూష.

200 ఎరుకమరుపులు లేనియునికతో విచారణ చేయుటయే స్థానశుశ్రూష.

2 అంగశుశ్రూష.

201 సూర్య, చంద్ర, బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రాదులే, కన్నులు మొదలగునవయవములని విమర్శించియుండుటయే అంగశుశ్రూష.

3 భావశుశ్రూష.

202 పరబ్రహ్మము, త్రికాలసాక్ష్యమైనది. అపరబ్రహ్మమే తానని భావించుటయే భావశుశ్రూష

4 ఆత్మశుశ్రూష.

203 కూటస్థాభిన్నపర బ్రహ్మమైన తనయందు ఆత్మప్రీతి ఫలించి తాను గానున్నాననియుతలచుటయే ఆత్మశుశ్రూష.

గృహకృత్యబంధములు.

---

204 శ్రుతి॥ చిత్తం సంజాయతే — జన్మ జరామరణ — కారణం అనునట్లు మనస్సే జనన మరణములు కలిగించుచుండును.

జననమరణములే బంధము. బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధకములేబంధము. సకలవ్యాపారములు కలుగిచేసి కొనడమేబంధము. తండ్రి, తల్లి, అన్నదమ్ములు, అప్పచెల్లెళ్ళు, భార్య, బిడ్డలు, బంధు, మిత్రులు, ధన, ధాన్యములు, మేడలు, గృహములు, పొలములు, తోటలు, గ్రామములు, వస్తువాహనములు మొదలయినటువంటివి ఇన్నిగలసంసారిగాతలంచుటే బంధము. నేను — నాది — అ

నికి అహంకార మమకారములు గలిగి నేనే యజమానుడను నేనే
వాళ్యాద్రిష్టులు మొదలయినవారిని పోషించువాడనను సంకల్పమే
బంధము. గృహ క్షేత్ర గోత్రత్వములే బంధము. దానధర్మపరో
పకారములు చేయువాడననుట బంధము. కులగోత్రము
లు, వర్ణాశ్రమాచారములు గలదను సంకల్పమే బంధము. సంక
ల్ప వికల్పములే బంధము. ఆకలి, దప్పికే బంధము. జననమరణ
ములు గలవని భయపడుటయే బంధము. "నేను అధికారిని, నాసాటివారు
లే"రనుకొనుటయే బంధము. అరిషడ్వర్గములు రాగద్వేషములు ఈషణ
త్రయములు గుణములు, అశౌచాదులు, పంచమలములు షట్క
ర్మలు అష్టమదములు, వాసనలు మొదలయిన యీవంటివి
బంధము. ఈవిషయము 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174,
176; 179, 180, పత్రములను చూడుము.

(2) శ్రుతి "బంధాయ—విషయాసక్తం" అనునట్లు మన
స్సువిషయములందు తగులబడుట వలన పైనిఉదాహరించిన బంధ
ములు ప్రాప్తించును.

(3) శ్రుతి "ముక్త్యై—నిర్విషయం—స్మృతం" అనునట్లుమనస్సు
విషయములందు తగులుపడకుండుటవలన బంధముప్రాప్తించదు.
గనుక పైని ఉదాహరించిన వాటియన్నిటియందు అంటీఅంటక నిమి
త్తమాత్రుడుగానుండి ఈగ్రంథము ననుసరించి జ్ఞాన, భక్తి, శాంతి
శమదమాది గుణములను బ్రహ్మజ్ఞానానందమును సాధించి జనన
మరణములు నశింపుచేసికొన్న వాడే బంధరహితుడయి ముక్తి
పొందగలడు.

యోగబంధములు.

205 తీర్థయాత్రలు, గంగాస్నానములు వ్రతఉపవాసము
లు భోగములు నారదీయోగములు మౌనయోగములు పంచముద్ర

లు త్రివిధవృత్తులు వాసనాత్రియములు షట్కర్మలు అనగా యజన యాజన, అధ్యయన అధ్యాపక, దాన, ప్రతిగ్రహ, ఇవిఆరు షట్కర్మలు. స్నాన, సంధ్య, జప, తపహోమసేవా— గంగ తీర్థయాత్రాది సకల సత్కర్మములు మొదలయినట్టివి బంధములు, ఈవిషయమై 207—221—247—248—ప్రశ్నములను చూడుము.

యోగబంధరహితము.

206 పైనుదాహరించిన వాటియందు దృష్టినిలపక గ్రంథమునను సరించి బ్రహ్మజ్ఞానానందమును సాధించి—సునాయాసముగా జననమరణములు నశింపచేసికొన్న యోగి బంధరహితుండయి ముక్తి పొందగలడు.

యోగములవిషయమై.

207 ఉ॥ వారధికట్టవచ్చు భగవంతుని కన్నులజూడవచ్చు వ్యా
ఖ్యానముచేయవచ్చు జపయాగ్నిగణంబుల మ్రింగవచ్చు సం
సారము నీదరాదు జలజాక్షుడ నాకిక తోడ్పడజాలవే
ధారుణి కాశిహస్తి ధరణీశ్వర సాంబశివా మహాప్రభో॥

అని చెప్పినదానిలో బ్రహ్మమేర్పర్చిన సంసారములో మితప్రవర్తనగా సంచరించుచు వా[illegible]మంత్రముగా గ్రంథమునందున్న సాంఖ్య తారక అమనస్కములనుచదివి దేహమునకు అలసటగలిగే యోగములు మాన యోగములను తెగదుంచి రాజయోగాఖండమనే బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది ఆభగవంతుని ప్రార్థించి కడతేరినవారే ధన్యులు.

2 మూగవాడు వాక్కుకొరకై భగవంతుని ధ్యానించుచుండెను. ఇట్లుండగా భగవంతుడు ఇచ్చిన వాక్కునులంఘించకూడదను. వాక్కును బంధించి మౌనముగా భగవంతుని ధ్యానించినందున మోక్షముపొందజాలరు.

3 దేహమునకు శ్రమగలిగే యోగసాధనము గారడీదగ్గరయ నబడును. దేహమును బలపఱచును. శుష్కింపచేయును. గాని మోక్ష ముపొందజాలదు.

4 ఈకలియుగమునకు రాజయోగాఖండమునే బ్రహ్మజ్ఞాన ముప్రధానమైనదని వేదములు ఘోషించుచున్నవి. మఱి తెఱచి చెప్పనేల. యిందుకు సమ్మతి—శ్రీగ్రంథమునందు 49 పత్రిం 174 వ సంఖ్యను చెప్పినప్రకారం (1) మంత్రయోగమనియును (2) లయ యోగమనియును (3) హఠయోగమనియును (4) రాజయోగమని యును నాలుగువిధములయిన యోగములు గలవు. ఆనాలుగు యో గములలో నీరాజయోగమే శ్రేష్ఠము. ఈరాజయోగమును రెండు విధములుగా పెద్దలు చెప్పుదురు. రాజయోగమనియును. మానరాజ యోగమనియును రెండువిధములు గలవు. ఈరెంటిలో రాజయోగ మే విశ్రాంతిమార్గము—ఇట్టివిశ్రాంతి మార్గమును నవలంబించిన వారు పరమపదము జెందగలరు. పరమపదమనగా వైకుంఠము.

5 మానరాజయోగమనగా అధిగమించి ఆత్మలో నూహిం చడమే కాని వాక్యబంధన కాదు. వాక్యబంధన చేసుకొని చేతుల తో సైగచేసినందున ఫలమేమి!—వాక్యబంధనమున మోక్షమా ర్గము కనుగొనలేరు. పరమపదము కలుగదు. యోచించుడి— ఈవిష యమయి నాలుగవప్రకరణము పూర్తిగాచూడుము.

వేదవాక్య శ్లోకములు.

228 శ్రుతి॥ వేదాంతసారం ప్రథమ స్స్వరాణాం । తృతీయ తత్వసారం ప్రణవ నమామి॥

టీక॥ వేదములకు స్వరాక్షరము. "ఓం" అనే బీజము ప్రథ మాక్షరమైయున్నది."హరిః ఓం"యనినాద బ్రహ్మమైన ఓం కార మాది స్వరమునెత్తుకొని శ్రుతులు జదివెదరుగదా?ఆ ఓం కారమందే

వేదములు పుట్టెడము. రెండవది—త్రియతత్వ సారం అనుటకు—త్రియ—మూలతత్వములతో కూడినది. ప్రణవము అనేమూర్తి త్రిగుణమైనది. ఆ వేదసారమనెడి త్రిమూర్తులను పఠనచేసి ధ్యానము చున్నాము.

మఱియు బాల్యమునందే గురుసమక్షముగా నక్షరాభ్యాసము చేసినప్పుడే "ఓం-న-మః-శి-వా-య-సి-ద్ధం-న-మః" యని తెలుగులో నేర్పినవాక్యము యెట్టిదనముగానున్నదో బాగుగ ఆలోచించండి—నాడే అక్షరాభ్యాసము చేసినప్పుడు చెప్పినపదం బ్ర[illegible]డేమ [illegible]ధిమునకు యుంటిమి. అపరమే ఈగ్రంథమువలన గురుసాక్షంబుగా దెలుసుకొన్న మహాత్ములు మోక్షమార్గం కనుగొనగలరు. గనుక నిందున్న వేదములు చదివిగ్రహించుకొన వచ్చును.

గీ. విద్యనేనమ్ము భాగ్యత వెలయజేయు
బంధులనుగూర్చు స్నేహితపరికరమునగు
నైహికాముష్మికసుఖంబులధికపఱచు
గాన మనుజుడు విద్యకై గడగవలయు॥

శ్లో॥ కోకిలానాం స్వరోరూపం। పాతివ్రత్యం తు యోషితాం। విద్యారూపం విరూపాణాం। క్షమారూపం తపస్వినాం॥

తా॥ కోకిలమునకు స్వరమేరూపము—స్త్రీకి పాతివ్రత్యమే రూపము—కురూపికి విద్యయే రూపము—యతికి (తేక) తపసికి శాంతియేరూపము. గనుక విద్యాభ్యాసముపొంది జ్ఞానము అనతెలివినిదెచ్చుకొని బ్రహ్మజ్ఞానము ననువరించి గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గమునసుండి అంమన అంటిఅంటక మోక్షమార్గమును కనుగొనినవారేధన్యులు.

209 జ్ఞానవేద సారసంగ్రహము.

శ్లో॥ ఉల్లంఘ్య వేదవాక్యాని రౌరవం నరకం వ్రజేత్

టీక॥ వేదవాక్యములను ఎవరు ఉల్లంఘన చేయుచున్నారో వారు రౌరవాది నరకప్రాప్తు లగుచున్నారు.

(2) శ్లో॥ వేదశబ్దమహావాక్యం । విశ్వాసీ పాపనాశనం॥

టీక॥ వేదవాక్యము ఉత్కృష్టమైన ఎటువంటిది అనగా ఆవేదమునుఎవరు విశ్వసిస్తున్నారో వారికిపాపములు నాశనమగుచున్నవి.

(3) శ్లో॥ తద్వేత్తా వేదవిశ్వాసః । కర్తవ్యో జ్ఞానబోధనః॥

టీక॥ ఆవేదమును ఎవరుబోధ చేయుచున్నారో వారు జ్ఞానబోధచేత కర్తవ్యం గలిగినవారగుచున్నారు.

(4) శ్లో॥ పరాత్పరం పరం వేదా । వేదాంతే పరబ్రహ్మణః॥

టీక॥ ఈవేదం పరాత్పరునియొక్క పరిమాణది. ఆవేదంయొక్క-సారమే పరబ్రహ్మమని చెప్పబడుచున్నది.

(5) శ్లో॥ వేదోక్తాచారహీనశ్చ । వృథావాగ్వాద దుర్గుణః॥

టీక॥ వేదంయొక్క ఆచారం లేనివారు వృథావాగ్వాదముచేత దుర్గుణంగలవారని చెప్పబడుచున్నది.

(6) శ్లో॥ జ్ఞాతవ్యం వేదవాక్యంచ । బుద్ధిస్సర్వప్రియత్నతః॥

టీక॥ వేదవాక్యమును ఎవరుబోధ చేయుచున్నారో వారు సర్వప్రియత్నములయందున్న బుద్ధిగలవారని చెప్పబడుచున్నది.

శ్రీ మత్సద్గురుశాస్త్రస్వామిచ శ్రీనారాయణవిద్యార్థ్యాం నమోనమః

అభేదదర్శనమ్.

210 వత్తనుదంచి పొట్టనురాలకొట్టుటవలనదానియందు మొలకలెత్తెడి శక్తి అణగి పోయినట్లు మాయాసంబంధమగు పంచకోశాత్మకమయిన శరీరత్రయ అవస్థాత్రయముల యందు నామనమ్మనవాసనలతోగూడి చలించనీయక విజ్ఞానస్వరూపినిగాచేసిన హేగురు

స్వామి పరబ్రహ్మముగా కాని తెలియుచున్నది. బ్రహ్మైకనాము లే
నలేకని శ్రుతి, స్మృతి, పురాణములు బాహాటముగా ఘోషించు
చున్నవియు పతిస్త్రీ బ్రహ్మ మొదలగు ముప్పదిమూడుకోట్ల దేవ
తలనియు వారిలో త్రిమూర్తులు శ్రేష్ఠులనియు ఆ త్రిమూర్తులలో
నారాయణనామస్మరణ శ్రేష్ఠమని వైష్ణవులు శివనామస్మరణ శ్రే
ష్ఠమని శైవులు చెప్పెదరు. మరియు కొందరు వైష్ణవ శైవులన
కొందరు పరస్పరముగా కలహించుకొనుచున్నారు.

211 అనేక దివ్యనామముల మహిమయు అర్థబోధంబులున్న
పరబ్రహ్మేతరము లేదని ఘోషించు శ్రుతి, స్మృత్యాద్యర్థము
నా బ్రహ్మవేత్తలు సమన్వయపరచుకొని ఆనందించుచున్నారు.

"బ్రహ్మ" అనుశబ్దాది శబ్దంబుల వలనే పరదిలేని పర
మాత్మస్వరూపులముగా నుండియు మరొకటి వేరుగా పరిగణించుటచే
గలుగు అనర్థములను గాలి మబ్బును చెదరగొట్టినట్లు పారద్రోలి అద్వ
యబ్రహ్మమును ముక్తికి ప్రతిబంధకముల చేయునవియు అయిన శ్రీమ
న్నారాయణ శివరుద్రాది నామముల మహిమ యేమనిపలుకుదును?
ఆమహిమలిట్టివని నిరూపింప వాగ్బుద్ధీంద్రియ మానసంబులకలవి
గావు. వేదశాస్త్రముల కగోచరమైనను "ఈదివ్యనామములలో నొ
కటియు భవసాగరము నింకజేయు"నని వేదశాస్త్రములు మొరపెట్టుచు
న్నవి.

212 నారాయణ పరబ్రహ్మ—నారాయణ నమోస్తుతే—

213 ...... (మహానారాయణోపనిషత్తులో) రామఏవప
రబ్రహ్మ—

214 (రామరహస్యోపనిషత్) శివఏవ స్వయం సాక్షాద్వైశ్రీ
యంబ్రహ్మ—

215 (మహోపనిషత్) పురాణాని సమస్తాని—బుధాస్తాత్ర గమాస్తథా—శైవాశ్చవైష్ణవాశ్చైవ—తదుక్తాగమా అపి—శ్రోతిసంహా—ఇత్యాద్యనేక శ్రుతి, స్మృతులచే, “నారాయణుడే పరబ్రహ్మము”—“శివుడే పరబ్రహ్మము”—“రాముడే పరబ్రహ్మ”మని ఇట్లు బహుముఖములుగా బ్రహ్మత్వమును ప్రతిపాదించుచున్నవి.

216 సమస్తశాస్త్రములను పరిశీలించి మాటిమాటికి విచారించగా నారాయణుడొకడే ధ్యానింపబడువాడుగా నిశ్చయబడుచున్నాడని వేదవ్యాసుండు మహాభారతాంతరమందు, “ఆలోక్య సర్వశాస్త్రాణి, విచార్యచపునః పునః ఇతి కృత్తిసునిష్పన్నం, ధ్యేయో నారాయణస్సదా” అని చెప్పియున్నారు. ఇట్లనే ప్రకృతియొక్క మహత్తుకంటె, మహత్స్వరూపముగా వెలుగునట్టి పురాణపురుషుడయిన, శివస్వరూపమును, సమస్తదేవతలు ఉపాసించుచున్నారు. అట్టి దేవదేవుడయిన పరమేశ్వరుని సదా ధ్యానించవలెననుటకు, ప్రమాణములు.

217 శ్లో॥ పరాత్పరం యన్మహతో మహాంతం
స్వరూపతేజోమయశాశ్వతం శివం
కవిం పురాణం, పురుషం సనాతనం
మహేశ్వరం, సరసురైరుపాస్యం.

(మహోపనిషత్)

సతతం ధ్యాయేద్దేవదేవం సనాతనం,

(శాండిల్యోపనిషత్)

మరియు:— నారాయణ అనెడు మంగళనామము విని వాక్కుయం దుండునో వానివెంట నారాయణుడు, గోవు, దానిదూడను, అను

నర్చించినట్లు, అనుభవించియుండునని. అనగా, సర్వాభీష్టములను లొసగ చేయునని కైలాసమూర్తియగు, శ్రీమహేశ్వరుడు.

శ్లో॥ "నారాయణేతి యస్యాస్తే । దళం నామ మంగళం ।
నారాయణస్మృతిస్మాను । వల్లిం గాటిప పాతకః॥"

అని చెప్పియున్నాడు.

218 మరియు—

"శివుడు ప్రాణోత్కృష్టమైన స్వరూపమును గలిగినట్టిన్ని లెక్క లేని మనోవాంఛా ఫలదాయకుడనిన్ని, యెవరెవరిక్కడ చిత్తము పద్మములవంటివాని. సాధకులయొక్క సేవచేయుచున్నదో అట్టి భక్తులకు యీలోకమందు, సర్వమును స్వాధీనమైయుండునను—

శివానందలహరియను గ్రంథమునందుండు శ్రీమత్ శంకరభగవత్పాదాచార్యుల వాక్యములు—

219 "ప్రసన్నమూర్తిః అగణితఫలదాయకః ఓంనమో నారాయణాయ ఇతిమంత్రోపాసకః వైకుంఠ భవనమ్ గమిష్యతి' అను నారాయణోపనిషద్వాక్యరీతిని, "ఓంనమోనారాయణాయ" అను మంత్రము నుపాసించువాడు వైకుంఠమును పొందును. అనగా మోక్షములభించును. కలిసంతారణోపనిషత్తులో, "ఆదిపురుషుడయిన, భగవంతుడయిన, నారాయణునియొక్క నామము నుచ్చరించిన మాత్రమున కలిదోషమును పారద్రోలినవాడగునని బోధించుచున్నది—

220 ఇట్లనే శరభోపనిషత్తులో "ఓంమహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ శివః" అని సదాస్మరించుటచే మోక్షములభించుచున్నదనియుం

ము వాక్యము—ఓంనమో భగవతే మహాదేవాయ శూలినే మహేశ్వరాయ మృత్యుంజయాయ రుద్రాయ నమో అస్తు శివ శేషపదార్థ్యాయ స్వాహా మాంసః॥

224 మంత్రము—

శ్లో॥ "హరే రామ హరే రామ। రామ రామ హరే హరే।
హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ। కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే॥"

శ్లో॥ ఇతి షోడశకం నామ్నాం। కలికల్మషనాశనం।
నాతః పరతరోపాయః। సర్వవేదేషు దృశ్యతే।

ఇతి షోడశకలావృతస్య। జీవస్యావరణవినాశనం॥
ప్రకాశతే పరబ్రహ్మ మేఘాపాయే రవిరశ్మిమండలీవ (ఇతి)॥

"హరే రామ హరే రామ" అను పదియారు నామములు కలి దోషమును నాశనము చేయును. ఇంతకన్న యెక్కువ ఉపాయము సమస్త వేదములయందు లేదు. ఈ పదియారు నామములు పదియారు కళలచే చుట్టబడియుండు జీవునియొక్క ఆవరణమును నాశనము చేసి, మేఘావరణము పోయిన వెనుక సూర్యమండలము ప్రకాశించునట్లుగ పరబ్రహ్మ ప్రకాశము కలుగజేయును.

222 ఉపదేశముగనే

"శ్రీపద ప్రద ప్రదేశే। యస్తు ప్రాప్రియాద్విచక్షణః।
కస్తు నాత్మన్యదేవస్య। సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥

223 రుద్రహృదయోపనిషత్తులో—

శ్లో॥ అచింత్యమవ్యక్తమనంతరూపం।
శివం ప్రశాంతమమృతం బ్రహ్మయోనిం।
తమాదిమధ్యాంతవిహీనమేకం।
విభుం చిదానందమరూపమద్భుతం।

ఉమాసహాయం పరమేశ్వరం ప్రభుం
త్రిలోచనం నీలకంఠం ప్రశాంతం।
ధ్యాత్వా మునిర్గచ్ఛతి భూతయోనిం।
సమస్తసాక్షిం తమసః పరస్తాత్

కైవల్యోపనిషత్.

శ్రీరుద్ర రుద్ర రుద్రయని ధ్యానించువాడు సమస్త పాపములనుండి విముక్తుడగుటకును అట్లే, సమస్త దేవతులను పోగడిన వాఙ్మనసములకున్ను, చింతించుటకును, చూచుటకును గోచరింపనివాడును, అంతము లేని రూపముగలవాడుగానున్ను (ప్రకాశించుచున్నను వేరుపరుపబడక, అఖండమైయున్నను అది అనంతం) మంగళస్వరూపిగాను, ఆదిమధ్యాంతరహితుడుగాను మోక్షస్వరూపుడుగాను, మాయాప్రకృతి కారణుడుగాను, అద్వితీయుడుగాను, సర్వవ్యాపకుడుగాను, జ్ఞానానంద రూపుడుగాను, ప్రకృతిసంబంధరూపము లేనివాడుగాను; అవ్యక్త విగ్రహముగానున్న, ప్రభువుగాను, త్రినేత్రములును నీలకంఠముగలిగి పార్వతితోగూడియుండెడు పరమేశ్వరుని ధ్యానముచేసి మననశీలులు సమస్తమునకు ఉపద్రష్టయు, అజ్ఞానమునకంటె పరమైన సమస్తభూతములను సృష్టించియుండు పరబ్రహ్మమును పొందెదరు.

---

224 మరియు శ్లో॥ ఏక ఏకోనారాయణః। నద్వితీయోస్తి కశ్చిత్।
నారాయణుడొక్కడే దేవుడు రెండవవాడు లేడు.

2.5 (నారాయణోపనిషత్)

శ్లో॥ ఏకోవా రుద్రో నద్వితీయాయతస్థుః।

రుద్రుడద్వితీయుడగుటవలన బ్రహ్మవేత్తలు, రెండవవస్తువ కొరకు నిలువకపోయిరి.

226 (శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్).

శ్లో॥ ఏక ఏవశివోనిత్య। స్తతోన్యత్సకలంమృషా॥

నిత్యుడగు శివుడొక్కడేను. వానికన్యమంతయు లేనిది.

227 (శరభోపనిషత్)

అతిఃపరంనాన్యదణీయసంహి।

పరాత్పరం యన్మహతోమహాన్తం

యదేకమవ్యక్తమనన్తరూపం

విశ్వంపురాణంతమసఃపరస్తాత్॥

ఏది పరాత్పరమై మహత్తుకంటె మహత్తైనదియో అదిగో సూక్ష్మమునకంటె సూక్ష్మమైనది దీనికంటె సూక్ష్మమైనది మరేది యు లేదు. అది అజ్ఞానముకంటె పరమైనదియును ఇంద్రియ ములకగోచరమును అనన్తస్వరూపమును ప్రపంచరూపమును ఒకటి యు నై యున్నది.

228 (తైత్తిరీయోపనిషత్తు)

శ్లో॥ ఏకస్తథాసర్వభూతాన్తరాత్మరూపం

రూపం ప్రతిరూపోబభూవ

సమస్తభూతములయందుండు ఒకటియైన పరమాత్మ ప్రతి ఆకారమునుగురించి సమానరూపముగలవాడై యున్నాడు.

శ్లో॥ నిత్యోనిత్యానాంచేతనశ్చేతనానామేకః॥

నశించేవాటిలో నశించనివాడై బ్రహ్మాదిసర్వజీవులకు చేతన స్వరూపుడై యుండు పరమాత్మయొక్కడు రెండవది లేనివస్తువుకదా.

229 శ్లో॥ ఏకోదేవ స్సర్వభూతేషుగూఢః

స్వయంప్రకాశ మానుడగు పరబ్రహ్మ మొక్కడే సర్వ భూతములయందు రహస్యముగానున్నాడు.

230 శ్లో॥ ఏకో విష్ణుర్బహుళేషు । జంగమస్థావరేషు చ
తైలం తిలేషు కాష్ఠేషు । వహ్నిః క్షీరే ఘృతం యథా॥

తా॥ నువ్వులయందు నూనె—అగ్నిమథనకాష్ఠములయందు నిప్పు—క్షీరమందు నెయ్యివలెనే ఒక్కడగు విష్ణువు జంగమస్థావరాదులయందున్నాడు.

231 (వాసుదేవోపనిషత్॥)

శ్లో॥ ఏక ఏవహి భూతాత్మా భూతే భూతే వ్యవస్థితః॥ ఏకధా బహుధా చైవ
దృశ్యతే జలచంద్రవత్

తా॥ సర్వస్వరూపుడగు ఏకపరమాత్మ ప్రతిభూతమందున్నవాడయి, జలమందుండు చంద్రునివలెనే, ఏకవిధముగాను బహువిధములుగా చూడబడుచున్నాడు.

232 శ్లో॥ ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ॥

తా॥ సజాతివిజాతి స్వగతభేదరహితముగ ప్రకాశించునది పరబ్రహ్మమొక్కటేను.

233 (అధ్యాత్మోపనిషత్.)

శ్లో॥ సర్వభూతేషు యేనైకం । భావమవ్యయమీక్షతే
అవిభక్తం విభక్తేషు । తజ్జ్ఞానం విద్ధిసాత్త్వికమ్॥

తా॥ ఏజ్ఞానముచేత సమస్తభూతములయందు అఖండమయినట్టిన్ని, నాశరహితమైనట్టిన్ని, ఏకమైనపరమాత్మస్వరూపమును ఎవ్వడుచూచుచున్నాడో ఆజ్ఞానమును సత్వగుణమువలన పుట్టినదానిగాను తెలియుము.

234 శ్లో॥ ఏకస్త్వద్వేద భగవాన్ । ధాతా నారాయణః ప్రభుః

తా॥ సమస్తము విష్ణు (ప్రభువగు భగవంతుడయిన నారాయణుడొక్కడేయని తెలిసికొనుము.

235 (మహాభారతము.)

శ్లో॥ ఏక ఏవ పరో హ్యాత్మా । భూతేష్వాత్మన్యవస్థితః

తా॥ సమస్తభూతములయందుండు శివునకు నమస్కారము చేసెను.—

236 (శ్రీవిష్ణుపురాణమ్) ఇత్యాదిశ్లోక స్తుతిప్రమాణముల చే సర్వపరబ్రహ్మమైన శివునకు నమస్కారము చేయుచు నిస్సంశయముగ సిద్ధించెను.—

237 (నిరాలంబోపనిషత్.)

శ్లో॥ శివాయవిష్ణురూపాయ । శివరూపాయవిష్ణవే
శివస్యహృదయంవిష్ణు । ర్విష్ణోశ్చహృదయంశివః
యథాంతరంనపశ్యామి । తథామేస్వస్తిరాయుషి
యథాంతరంనభేదాస్యు । శ్శివకేశవయోస్సదా॥

తా॥ విష్ణురూపముగానుండు శివునిగురించిన్ని, శివరూపముగానుండు విష్ణువునిగురించిన్ని—నమస్కారము. శివునియొక్కహృదయమే విష్ణువు. విష్ణువుయొక్క హృదయమే శివుడు. ఎట్లు యిరువురిలోభేదము నాకగుపడదో అట్లునాకునంతోషము, ఆయుస్సుకలుగు. గాక శివకేశవులలో భేదములేదు.

238 శ్లో॥ విష్ణోరన్యంతుపశ్యంతి । యేమాంబ్రహ్మాణమేవచ
కుతర్కమతయోమూఢాః । పచ్యంతే నరకేష్వధః
యేచమూఢాదురాత్మానో । భిన్నంపశ్యంతిమాంహరేః
బ్రహ్మాణంచతథాతేషాం । బ్రహ్మహత్యాసమంత్వఘం॥

తా॥ నన్నైనను బ్రహ్మదేవునయినను, విష్ణునికంటె, అన్యముగా యెవరు జూతురో॥ మరియు॥ మామువ్వురకు భేదంబెవ్వరు కల్పింతురో వారలు మహానరకంబు లంబొందుదురనియు బ్రహ్మహత్యాదోషమును బొందుదురనియు శ్రీమహేశ్వరుండు చెప్పియున్నారు.

239 (భవిష్యత్పురాణం॥)

శ్లో॥ హరిరేవశివస్సాక్షా । చ్ఛివఏవహరిస్స్వయం
తయోర్భేదం ప్రకుర్వాణః । రౌరవంనరకం వ్రజేత్॥

తా॥ మాఘమాసాత్పాల్ శివుడు శివుడే స్వయం పాపస్వారా పుకు ఇసుపురుషభేదం ఎవరు కల్పింతురో వారు, రౌరవనరకము పొందుదురు.

శ్రీ

వినాయకచవితిపద్యములు.

240 విఘ్నేశ్వరషోడశనామశ్లోకా॥

(1) సుముఖశ్చైకదంతశ్చ కపిలో గజకర్ణకః।
లంబోదరశ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః॥

(2) ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః।
వక్రదంతశ్శూర్పకర్ణో హేరంబస్స్కంధపూర్వజః॥

(3) షోడశైతాని నామాని యః పఠేచ్ఛృణుయాదపి।
విద్యారంభే వివాహే చ ప్రవేశే నిర్గమే తథా।
సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్య న జాయతే॥

విఘ్నేశ్వరషోడశనామావళిః.

(1) సుముఖాయనమః
(2) ఏకదంతాయనమః
(3) కపిలాయనమః
(4) గజకర్ణికాయనమః
(5) లంబోదరాయనమః
(6) వికటాయనమః
(7) విఘ్నరాజాయనమః
(8) గణాధిపాయనమః
(9) ధూమకేతవేనమః
(10) గణాధ్యక్షాయనమః
(11) ఫాలచంద్రాయనమః
(12) గజాననాయనమః

(13) వక్రతుండాయనమః (15) హేరంబాయనమః
(14) శూర్పకర్ణాయనమః (16) స్కందపూర్వజాయనమః

ఇతిషోడశనామావళి సమాప్తః.

241 భగవంతునిస్మరించే పద్ధతులు

(1) దీక్ష— మనస్సు పట్టుదలగానుంచుట.
(2) నిష్ఠ—శుచిగానుంచుట.
(3) దృష్టి—ఏవస్తువుమీదనైను భ్రూమధ్యమునుంచి నేత్రములనుగురిగానుంచుట.
(4) అంతరంగదృష్టి— } అన్నిలోలేక "మనోనేత్రదృష్టి"
(5) మనోనేత్రదృష్టి— } మనోనేత్రముచే చూడదిమనోనేత్రమనబడును. మఱిన్ని అన్నిలో ఊహించుట.
(6) నేత్రదృష్టి—ఏవస్తువునైనా కన్నతో చూడడము.
(7) జ్ఞానదృష్టి—తెలివితో చూచుట.
(8) ధ్యాన—తలచుట.
(9) అద్వైతమంత్రము—పరమరహస్యమైన మంత్రము రాజయోగము.
(10) ద్వైత తిరుమంత్రము—పరమ రహస్యమైన మంత్రము.
(11) విశిష్టాద్వైతమంత్రము—పరమరహస్యమైనమంత్రము.
(12) నీమము—నీతి—తిన్నటిమార్గము మంచినడత సత్యప్రవర్తనగానడుచుట.
(13) జపము—108 పూసలుగల తులసిమాలతో పరమరహస్యమైన మంత్రమును నేత్రములను మూసుకొని కుడిచేతి అంగుష్టము పవిత్రపువ్రేలు అనగా నడిమిపెద్దవేలు మధ్యనుంచి అరచేత నునిచి రెండువేళ్లగోళ్లుకలిపి కొ

మస్తకమునుంచి చిన్న వ్రేలు మధ్యమునుంచి చిన్నవ్రేలుతో ఒక ఒక పూస మొదటిపూస మొదలుకొని తుదిపూసవరకు ఒకపర్యాయము మంత్రమును ధ్యానముగా నుచ్చరించుచు జరుపునది జపమనబడును.

(14) ప్రార్థన—పొగడడము—భగవంతుని వేడుకొనుట.

(15) నుతి—
(16) స్తోత్రము—
(17) స్తవము—
} నిష్ఠ-నిష్ట-దృష్టి-ధ్యాన-వీటిని మనస్సునందు నిలిపి భగవంతుని కొనియాడుట.

(18) స్మరించు—స్మరించు—ఒకవస్తువును తలంచడము. జ్ఞాపకము చేయుట.

(19) స్మరణము భగవంతుని పలుమారు లేక వేమారు జ్ఞాపకములోనికి తెచ్చుకొనుట.

(20) మనోధ్యానము—మనస్సునందు తలంచుట

(21) ఆత్మధ్యానము—ఆత్మలో తలంచుట

(22) వాగ్రూపముగా ధ్యానించుట—నోటిలో తలంచుట-ఉచ్చరించుట.

(23) మౌనము—గృహస్థమార్గమునుండి కొంతసేపు విడిచి తెరవక మనస్సున ధ్యానించుటేగాని వాక్కుబంధనకూడదు.

(24) విగ్రహారాధన—విగ్రహమునకు శుద్ధోదక గంధ పుష్ప దీప ధూప అక్షత నారికేళ తాంబూల దక్షిణ పంచామృత పండ్లు ఫలహార అన్నము కూరలు వగైరాల నైవేద్యములపూజతో 197 వ సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం స్వామికి అర్పణచేయుట.

(25) శక్తి—అమ్మవార్లు—పోతురాజు మొదలైన విగ్రహారాధన విగ్రహములకు పైన ఉదహరించిన ఆరాధనలతో సేవహింప అనగా దున్నపోతులను మేకలను కోళ్లను బలియివ్వుట.

(26) పాలి—కుంభములో దున్నపోతులను మేకలను కోళ్లను నరబలి యిచ్చుట. భరతఖండమునందు యిప్పటి రాజధానిలో నరబలి నివర్తించినారని స్పష్టముగా చెప్పవచ్చును. మరిన్ని ఈ రాజధాని మహా (Highness) గొప్ప రాజధానియగునని జనులు పొగడుచున్నారు. గనుక ఈ రాజధాని ఈ యుగము మారేవరకు స్థిరముగనుండునని నమ్మవలసినదే!

(27) (1) దేవాలయములకుగాని (2) గొప్పగొప్ప ప్రభువుల దర్శనమునకుగాని (3) గురు సన్నిధానమునకు వెళ్లినపుడుగాని (4) బంధువర్గ సమూహములకు వెళ్లినప్పుడుగాని (5) స్నేహితుల కలువబోయినపుడుగాని (6) వేశ్య గృహములకు వెళ్లునపుడుగాని రిక్త హస్తములతో వెళ్లుట ఉచితము గాదు. ఏలే వారి వారి అంతస్థును బట్టి నడువవలెను. గొప్ప ప్రభువులకు పుష్పబంతిన్ని నిమ్మపండున్ను వారి చేతికి యిచ్చుట మహాగొప్పమరియాదయగును.

మంత్రములను జపించే విధము.

213 ఈ కలియుగమునందలి జనులెల్లరును, నల్పమతులునల్పాయుష్కులు గనుక, తపో యోగ ధ్యాన, ధారణలచేత కడతేరుట దుర్లభమని యోచించి కలిసంతారోపనిషత్తు అనే మొదలైన వేదములు నిర్ణయించబడ్డవి—ఆ వేదములను ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించబడెను. వేదములను చదివిన మొదలే మోక్షము అతి చేతనుండునని యోచించుకొనవలయును.

244 అథర్వణంబున అనంతనామములకు ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించిన మంత్రములే ప్రధానమైనవి. అనివేదములు ఘోషించుచున్నవి— గనుక వాటినిపఠించి మోక్షమార్గము నెరుగవలెను. గాని యింతకన్న యెక్కువ ఉపాయము సమస్తవేదములయందు జల్లించి వెదకి చూచినను కనుపడలేదు.

245 సప్తకోటిమంత్రములలో ఈదిగువనుదహరించిన మంత్రములే కలిమానవులు పఠించి కడతేరుటకు సులభమయినవని వేదములు తెలియ పర్చుచున్నవి. గనుక కలియుగమునందు ఈమంత్రములేపఠించి చాలాభక్తులు కడతేరియున్నారు.

మంత్రములను జపించేవిధము.

246 నానావిధగ్రంథములను చదువ వలయుననెడి భ్రాంతిని విడిచిపెట్టి భగవత్స్మరణచేయుటకు ఆధారమైనట్టి, దీక్ష, నిష్ఠ, ధ్యాన,దృష్టి, ఈనాలుగింటిని మనస్సుయందుసలిపి దిగువనుదహరించిన ప్రకారం మంత్రములను పఠించవలెను.

247 మానవజన్మమందు పుట్టినజనులలో పామరులు గార్హస్థ్యమనగా గృహస్తుడగువాడు, తన, భార్య, పుత్త్రి,బంధువులతుండు లీలగా సంచరించుచు వ్యాపకములవల్ల తగనిబాధలుపొందుచున్నవారున్ను, మరిన్నిపైని ఉదాహరించిన ప్రకారం కలియుగమునందున్న జనులందరు, నల్పమతులు, స్వల్పాయుష్కులు, గనుక, తపోయోగ, ధ్యాన, ధారణలచేత కడతేరుట యుకాదుగనుక, దిగువనుదహరించినమంత్రములను, దీక్ష, నిష్ట, ధ్యాన, దృష్టి, ఈనాలుగింటిని సంపూర్ణమనస్సుయందు నిలిపి భక్తి శ్రద్ధలతో త్రికరణశుద్ధిగా అవగా—యితర తలంపులుమాని— చెవులతోవినినదుగాని, చదివి వాక్కువల్ల ఉచ్చరించుటవల్లగాని మనసధ్యానమువలనగాని, ఏ స్తం

మందయినా పులిచర్మముగాని, కృష్ణాజినము అనే లేడిచర్మముగాని; దర్భాసనమనగా, దెంట్రికలతో చేసినచిన్నఆసనముగాని లేదా తెల్లనిదుప్పటిమీద పద్మాసనమువలె మఠము వేసుకొని కూర్చుని 108 తులసిపూసలుగల జపమాలతో 242వద్ధతి 12వ సంఖ్యలో వివరించిన ప్రకారము జపించవలెను. ఉత్తభూమిమీద కూర్చుని జపింపకూడదు. గృహస్థాశ్రమస్థులకు పద్మాసనము శ్రేష్ఠమయినదియగును. అనగా బాసికపట్టుఅనబడును.

248 శివమంత్రమనిన్నీ, విష్ణుమంత్రమనిన్నీ వీరియువురకు భేదమెంచక, సమముగా స్మరించినను గాని, లేక వారి—వారి—ఇష్టానుసారమైన మంత్రములను త్రికాలములయందు అనగా ప్రాతఃకాలము! మధ్యాహ్నకాలము, సాయంకాలములయందుగాని, లేక తీరుబాటున సమయములయందు ధ్యానించినను గాని మోక్షము కరస్థమైయుండును. అనగా అరచేతనుండును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు.

249 శివకేశవులలో భేదమేమియు లేదు.

శ్లో॥ వివాయవిష్ణురూపాయ । శివరూపాయవిష్ణవే
శివస్యహృదయంవిష్ణు । ర్విష్ణోశ్చహృదయం శివః
యథాంతరంనపశ్యామి । తథా మేస్వస్తిరాయుషీ
యథాంతరంనభేదశ్చ్య । చ్ఛివకేశవయోస్సదా॥

250 శ్లో॥ ఏకోదేవః కేశవోవా । శివోవాఏకఏవనః॥

తా॥ విష్ణువయినను శివుఁడయినను నొక్కడే దేవుడని తలంచుము. వీరియువురకు భేదమెవరు కల్పింతురో వారు రౌరవనరకముఁ బొందుదురని భవిష్యత్పురాణమునందు చెప్పియున్నది. మంత్రములు పఠించేవిధము ముగించబడినది.

———•———

251 శ్లో॥ (1) క్షుధాతురాణాం న రుచి ర్న పాకం
(2) కామాతురాణాం న భయం న లజ్జా
(3) విద్యాతురాణాం న సుఖం న నిద్రా
(4) నిద్రాతురాణాం న సుఖం న శయ్యా
(4) విద్యాతురాణాం న నిద్రా న ఆహారం॥

—.—

252 శ్లో॥ జన్మనా జాయతే శూద్రః । కర్మణా జాయతే ద్విజః ।
వేదపాఠం తు విప్రాణాం । బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః ॥

253 శ్లో॥ అతిబుద్ధిస్సుఖం నైవ । గురుబుద్ధిర్విశేషతః
పరబుద్ధిర్వినాశాయ । స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతికః॥

254 ఈశ్లోకములను పఠించి అన్వయమును గ్రహించినవారు పూర్ణులగుదురు.

౭౫.

పరబ్రహ్మతేజము

255 శ్లో ॥ దైవాధీనం జగత్సర్వం
మంత్రాధీనం తు దైవతం
తన్మంత్రం బ్రాహ్మణాధీనం
బ్రాహ్మణో మమదేవతా॥

256 తా॥ ఈలోకమంతయు దైవాధీనమై యుండును.
ఆదైవము మంత్రాధీనమైయుండును.
ఆమంత్రము బ్రాహ్మణాధీనమై యుండును.

257 కాబట్టి బ్రాహ్మణులు నాకు దైవమని కృష్ణమూర్తి ఆనతిచ్చెను.

278 అమనస్కము.

258 బ్రాహ్మణులనగా—శ్రుతి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః అనునట్లు బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య శూద్రాదులు ఈనాలుగు వర్ణములలో ఎవరైనను బ్రహ్మజ్ఞానము పొందినవారే బ్రాహ్మణులనబడుదురు.

259 శ్రుతి శ్లో॥ "అభ్యాసానుసారి విద్యా" అనునట్లు అభ్యాసముతలన విద్యవచ్చును. గావున ఈదిగువనుదాహరించిన మంత్ర మంత్రార్థ మంత్రమూల మంత్రసారములనెడు మంత్రములను సాధనముచే పఠించినయెడల మోక్షము చేతనుండును.

260 శ్రుతి॥ శ్లో॥ "అనభ్యాసేవిషంమంత్రం" అనునట్లు అభ్యాసములేనివారికి మంత్రమే విషముగానుండును గావున చదివెడి ముఖ్యముగా మంత్రసాధనము నభ్యసించి మోక్షముచెందినవా ము ఖులుగుదు. వైకుంఠము చేరుదురు.

మంత్ర మంత్రార్థ మంత్రమూల మంత్రసారములయొక్క అర్థము దిగువ నుదహరించబడినది.

261 "మంత్ర మంత్రార్థ" మనగా॥ శ్లో॥ "మంత్రాధీనంతు దైవతం" అను వేదశ్రుతినిబట్టి ఆదైవము మంత్రాధీనమై ఉన్నది. మరియన్ని దైవమే మంత్రమనబడును. ఇట్లు వివరించి చెప్పడమే అర్థమగును"

262 "మంత్రమూల" మనగా ఆదైవముయొక్క చర్యలనబడును.

263 "మంత్రసార" మనగా "మోక్షవైకుంఠములే" మంత్రసారములనబడును.

మంత్రములయొక్క సాధనము.

264 ఈదిగువ నుదహరించిన మంత్రములు మరణకాలమునందు పలికినయెడల పుణ్య పాపములు రెండున్ను నశించి బ్రహ్మ

షడయికలుగుచున్నది. సాధారణముగా మంత్రములు మరణకాలమున వాక్కు-యందు రానేరవు గనుక-శ్రుతి—అభ్యాసాను సారివిద్యా"

తా॥ "అభ్యాసమువలన విద్యవచ్చును" గావున, శ్రవణము మంత్రములసాధనము నభ్యసించవలయును. శ్రుతి॥ "అనభ్యాసే విషం శాస్త్రం"—తా॥ "అభ్యాసములేని వానికి, శాస్త్రమే విషముగా నుండును." గావున ముఖ్యముగా మంత్రసాధనము నభ్యసించవలయును. లేనియెడల పట్టుబడనేరదు. శ్రుతి॥ "అభ్యాసంభూతవిద్యా" అనగా త్వరలో చేతికి అందేమార్గము.

265. కలియుగమునందున్న జనులు కుక్షింభరకు పాటుపడి ద్రవ్యము సంపాదించితేగాని జరుగదు. గనుక ఎప్పుడైతే తీరుబాటు సమయములు కలుగునో ఆయా వేళలయందు మంత్రములను సాధనము చేయవలయును.

266 ఎటువలెననగా—నీ—నిలకువలో—నీ—ఉచ్ఛ్వాస-నిశ్వాసముల-మార్గముగా "హంసోహ"మని అజపగాయత్రియనెడి బ్రహ్మగాయత్రిని జీవాత్మ తనకు తానే—"నేనే—బ్రహ్మము-నేనే బ్రహ్మము—అని (నీవుఎంతపనిలోఉన్నప్పటికి) ఎట్లు జపించుచుండునో అటువలెనే నీమనస్సుమంత్రములను జపించుచున్నయెడల మరణకాలమున నీబంధుజనముల, నీవ్యాధిని మరిపించి, నీవాక్కు-మంత్రములు పలుకును.

267 నీవు నిద్రించుచున్నప్పుడు నీ—జీవాత్మ—నయిన శ్రద్ధాహరించిన ప్రకారము ఎడతెగక జపించుచునే యుండును.

268 అటువలెనే—నీమనసు—నీమాటలు నిద్రయందున్న, మరణకాలమున—నీ—నిజ నిద్రలో నున్న, మంత్రములను జపించుచున్న యెడల (1) నీ జీవాత్మ (2) నీ పుణ్యకర్త

(గో) పాపకర్మ (4) నీవు పఠించుచున్న మంత్రములు ఈనాటున్న పరలోకమునకున్నవి. అప్పట్లో నీ భక్తి వల్ల పఠించిన మంత్రముల బల ముచే నీ పుణ్య పాపములు నశించి యున్న యెడల బ్రహ్మైక్యమును పొందుదువు జనన మరణములు నశించి వైకుంఠమునందే యుందువు కాబట్టి—

269 జరుగుచున్న మంత్రములను ఏదినమునుంచి పఠించు చున్నావో అప్పటినుంచి మరణాంతకాలమువరకు పఠించుచున్న యెడల నీ సాధనముచే—నీ మనస్సుయుండే—ఆ మంత్రములు నిలిచి మరణనిద్రలో పఠించుచూ (పైనిఉదహరించిన ప్రకారము) పరలో కమునకు జేరి చేరుదు. ఈవిషయమై 154 పత్రము 373వ సంఖ్యను చూడుము.

270 ఏమో వ్రాసినాను అనే తలంపు తలచుకుడీ. సమ్మతి "భగవంతునివాచ"

గీ॥ "నన్ను చేరంగదలంచెదు నరుల కెల్ల
కర్మశేషంబుగూడదు గాన నతని
కర్మమంతయు తీసినగాతునను చు
కాచియుంటిని కర్మనుల్లడచిచనియొ॥"

అను శృతి చెప్పిన మానవుడు పూర్వజన్మ కర్మవశంబున సుఖ దుః ఖములు పొందుచు పైని 264-265-266-267-268-269 సంఖ్యలలో ఉదహరించియున్న ప్రకారం భగవత్ స్మరణ స్ఫురింప చేసికొని ఆజ న్మయందు చేసిన పుణ్యపాప కర్మలు భక్తి వలనే నశింపుచేసుకొనిన యెడల పైని భగవంతుని వాచలో ఉదహరించిన ప్రకారము అభగ వంతుడు కా[illegible] మానవుడు పరలోకము చెందినప్పుడు మాన వుడు చేసిన [illegible] విషయమై అమానవునకు బ్రహ్మైక్యము కలుగ చేయును.

క॥ భక్తే మోక్షంబిచ్చును
భక్తే దొరికించు భాగభాగ్యమునిచ్చున్
భక్తే బ్రహ్మైక్యంబిడు
భక్తి నిచేకొనిన వారె ధన్యులు ధరణిన్.

ఈవిషయము శ్రీలుకుడా చెందుచున్నదిగాన శ్రీలకు యీ గ్రంథమునందున్న మంత్రములను సాధ్యముల్లోనికి తెచ్చుకొనినన్ముక్తి పదవి చెందవచ్చును.

మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్రసారము.

తారకమంత్రమనగా.

ఓమ్

శ్లోకము.

—టీకా—

271 సర్వోత్తమమంత్రములకు ప్రణవమే శిరస్సు. సనకసనందన సత్కుమార నారదాది యోగులు అష్టాక్షరముతో చేరినమంత్రములను పఠించుటచేతనే. త్రిలోకపూజ్యులైరి. ప్రణవప్రభావము వర్ణింపనెవరికి శక్యముకాదు.

272 సకలమంత్రములకు మొదట ప్రణవమనే ఓమ్కారము ప్రధమద్వారముగానున్నది. ఒకపర్యాయము ఓంకారము సుచ్చరించినమాత్రమున—హరి—హర—బ్రహ్మలను—ధ్యానము చేసినట్లగును. వేదములయందు ప్రతిపాదింపబడి యున్నది. అజపగాయత్రిమహామంత్రమగును. అజప అనగా. ప్రకృతి—గాయత్రి—అనగా—ఓం—కారమును నమ్మి యెవరు జపించుచున్నారో వారిని రక్షించు పదనిధానము.

273 అద్వైతియ బ్రహ్మ భగవంతుడని నిశ్చయింపబడినది. ఆభగవంతుడే ఓం కారస్వరూపుడని చెప్పబడును, ఆ ఓం కారము...

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రస్థాన—మంత్ర సారము.]

"అ-కార-ఉ-కార-మ-కారములు" చేరి ప్రణవమాయెను. అ-కార మనగా-బ్రహ్మ. ఉ కారమనగా విష్ణు. మకారమనగా మహేశ్వరుడు. దీనినే పెద్దలు ప్రణవమని చెప్పుదురు. ప్రణవమనే ఓంకారమును పరబ్రహ్మమని వేదములు ఘోషించుచున్నవి.

274 అఖిల ప్రపంచ నిర్మాణమునకు నాధారాధేయ రూపమున నున్నదియు, ప్రణవమే ప్రణవార్థము నెరిగినవారే బ్రహ్మజ్ఞానులనియు మంత్ర తంత్రములెల్ల ప్రాణమైయున్న ప్రణవముయొక్క అర్థమును దెలిసికొనక యాచరించిన జప తపోయోగ ధ్యాన మౌనాది సాధనము లెల్ల నిష్ఫలమగుననియు పెద్దలు చెప్పుదురు.

275 తరువులకు జలమును వనితలకు పాతివ్రత్యమును పురుషులకు వివేకమును గృహములకు పునాదియు నాధారముగానున్నట్లు. సకలమంత్రములకును ప్రణవమనే ఓంకార మాధారముగా నున్నది. ఇందుకు సమ్మతి:—

276 శ్లో॥ ఓంకారంప్రణవో దేవో । ఓంకారం ప్రథమస్వరం
ఓంకారాత్ ప్రభవంసర్వం । త్రైలోక్యం సచరాచరం.

277 తా॥ ఈచరాచరాత్మకంబగు త్రిలోకములున్ను, సమస్తమైన వేద వేదాంగాది శాస్త్రంబులును, ఓంకారమువలనే జనియించెను. ఆప్రణవ స్వరూపుండగు పరబ్రహ్మ పంచముఖములై, పంచకర్తలై, పంచభూతములై, పంచవర్ణములై యున్నాడు.

278 శ్లో॥ "పంచబ్రహ్మపరబ్రహ్మ పంచరూపంతు ఈశ్వరం
పంచభూతాత్మకో ఈశ । పంచవింశతితత్వతః."

అనియున్నది గనుక సమస్తమునకు సృష్టిస్థితిలయముల కారణ భూతుండు సర్వేశ్వరుండొక్కడే యని భావము.

279 శ్లో॥ బ్రహ్మవిష్ణుశ్చరుద్రశ్చ। ఈశ్వశ్చసదా శివః॥

తా॥ బ్రహ్మ విష్ణు, రుద్ర, ఈశ్వర, సదాశివులు అను దురుగున్న పంచభూత ఆది దైవతములని తెలిసికొనవలయును.

280 తిల్వాంగి॥ నాదంబలి జాగ్రతగా విను మనసా,
ప్రణవానాదం నాదంబలి జాగ్రతగా వినుమనసా॥"

అని పాడినటువలె, ప్రణవనాదము ఎటువలె ధ్వనినిచ్చుననగా:—
ఇందుకు సమ్మతి:—

281 పద్యం॥ "కీటకి మును దెచ్చి భ్రమరము
పాటవమున పరిభ్రమింప భ్రాంతంబై
తత్కీటకము భ్రమరరూపము
పాటించి వహించు గాదె భవయోగమునన్."

అను శృతిసోప్పున 35 వ పత్ర 65 వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం భ్రమరమనే తుమ్మెద కీటకములు అనేపురుగులను దెచ్చి తాను చేసిన మట్టిగూటియందు నునిచి ముూతలుకొప్పి ప్రతిదినము ఆగూటిచుట్టు తిరుగుచు ప్రణవనాదం అనగా తనయందున్న ఓం అనే ఝూంకారనాదమును ప్రయోగించినమీదట పక్వదినములు కాగానే పురుగులు తుమ్మెదస్వరూపముల బొంది ఎగిరిపోయినటుకలె ప్రణవమనే ఓంకారనాదము జీవమిచ్చునదని భావము. ఓం-రక్షించునని అర్థమగును.

282 శ్లో॥ "అకారోవహ్నిరిత్యుక్తం। ఉకారస్సూర్య ఉచ్యతే।
మకారశ్చంద్రయిత్యుక్త। ఏతత్తారక లక్షణమ్."

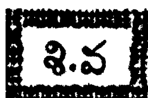
283 తా॥ బ్రహ్మప్రణవమందలి అకార ఉకార మకారములచే అగ్ని సూర్య చంద్రుల గారుప ఆమండలత్రయ మధ్యగతంబై వెలుగునది తారకము అనగా ప్రణవము॥

[మంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రోచ్చార-మంత్రసారము]

284 శ్లో॥ అకారం బ్రహ్మరూపంచ
ఉకారం విష్ణురూపకం
మకారంరుద్రరూపంచ
త్రిమూర్తి ప్రణవాత్మకం

టీక॥ ఈ బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రాదులయందు అంగమైన విరాట్ అనే ప్రణవము ఓం కారమాయెను.

శ్లో॥ అకారాత్ప్రభవేత్ బ్రహ్మ జాంభవానసంజ్ఞ్య ఉకారాత్ప్రభవే దుపేంద్రో హరినాయకః మకారాత్ప్రభవేత్ శివస్తు హనుమాన్ స్మృతః॥

శివ

(1) ద్వ్యక్షరి-రెండు అక్షరముల మంత్రము

285 శివ—అనగా—భువనేశ్వరి—లక్ష్మి—పార్వతి యని అర్థమగును.

286 లోకములో శివ—శివ—యని అందురు. పార్వతిముఖ్యలైనటువంటి వారిని తలంచినట్లును.

287 (2) శ్లో॥ "శివరూపాయ విష్ణవే" యని వేదమందును చెప్పుచున్నది గావున నిది శివుడనికూడా భావించుకొన వచ్చును. శివ గా పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం లోకములో "శివ-శివ" యని కలిసి ఎవరైతే పలుకుచున్నారో వారు ఈశ్వరుని పార్వతి మొదలైనటువంటి వారిని కూడా తలంచినవారగుదురు.

288 (3) శివ అనగా శుభప్రదమైనటువంటి స్వరమగును.

బ్రహ్మ.

(2) ద్వ్యక్షరి. రెండుఅక్షరముల మంత్రం.

289 బ్రహ్మ—అనగా త్రిమూర్తులలో మొదటివాడు ప్రపంచమునున్ను, భూతములనున్ను విచిత్రముగా సృష్టించిన వాడని భావము. శివుడు. లోకేశుడు. భువనత్రయుడు—మూడు లోకములకు కర్త.

విష్ణు.

(3) ద్వ్యక్షరి. రెండుఅక్షరముల మంత్రం.

290 విష్ణు—అనగా—త్రిమూర్తులలో 2వ దేవత. అనంతుడయి ఆసృష్టించిన భూతములను పోషించు వాడనబడును. విష్వక్సేనుడు.

రుద్రుడు.

(4) త్ర్యక్షరి మూడుఅక్షరముల మంత్రం.

291 రుద్రుడు—అనగా—త్రిమూర్తులలో 3వ దేవత. జీవములను చంపను కడపట జగమును హరించువాడునని భావము. శివుడు. సాంబమూర్తి.

292—త్రిమూర్తుల ఒకే దేవుని భావము.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్రసారము.]

ఈశ్వర

(5) త్ర్యక్షరి. మూడు అక్షరముల మంత్రం.

293 ప్రణవ శబ్దమందలి ఈశ్వర ప్రభావులైన బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రేశ్వర సదాశివులనబడుదురు. సర్వవ్యాపి అంతటా నిండియున్నవాడు. ప్రపంచమందు అంతరాత్మ అంతర్యామి ఐనవాడు.

294 ఈశ అనగా ప్రభువు.

295 పరమేశ్వరుడు అనగా కేవలము జగత్తుకు ప్రభువనే అధిపతి శివుడు.

296 పరమేష్టి అనగా కేవలము సాక్షాత్కారముగా బ్రహ్మ

297 కేవలుడు అనగా పరమాత్మ

298 ఇట్టి సుగుణమైనట్టి నామములుగల ఈశ్వరుని ధ్యానించిన కొందల మోక్షము అఱచేతనుండును.

శివుడు

(6) త్ర్యక్షరి— మూడు అక్షరముల మంత్రం.

299 శివుడు—అనగా—త్రిమూర్త్యాత్మకములలో రుద్రుడై జగమును లయింపుచేయువాడని భావము. మఱియున్ని. ప్రసాదోన్ముఖమైన స్వరూపమును కలిగినట్టిన్ని, లెక్కలేని మనోవాంఛాఫల దాయకుడన్ని, ఎవనియొక్క చిత్తము పద్మములవంటి వాని పాదములయొక్క సేవచేయుచున్నదో అట్టి భక్తునకు ఈలోకమందు, సర్వమును స్వాధీనమై యుండుననుట. శివానందలహరియను గ్రంథమునందుండు శ్రీమత్ శంకరభగవత్పాదాచార్యుల వాక్యములు.

శివోహం

(7) త్ర్యక్షరి — మూడక్షరముల మంత్రం.

300 శివోహం — అను పదములో హ్రస్వలుప్తమైనగా సంధి వశమున ఓం అనే శబ్దము మిళితమైయున్నది. అట్టి మహామంత్ర మగును.

శ్లో॥ "శివఏవసదా ధ్యేయః । శివస్సంసారమోచకః॥"

అను శ్రుతిప్రకారం "శివోహం" అనే మంత్రమును పఠించినయెడల మోక్షము లభించును.

నమశ్శివాయ

(8) పంచాక్షరి — ఐదక్షరముల మంత్రం.

301 నమశ్శివాయ అనగా ఐదైన పంచాక్షరములనబడును. శివాయ — అనగా — శుభప్రదస్వరూపమైనటువంటి శివునకు నమః నమస్కారమని భావము.

302 (9) "ఓం మహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ శివాయ" అనిసదా స్మరించుటచే మోక్షము సంభవించు చున్నదనియందు వాక్యము:

303 (10) ఓం మహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ, శూలినే, మహేశ్వరాయ, అమృతాయ, త్రిస్థిరుద్రాయ నమో అస్తు॥ శివఏవసదా ధ్యేయః శివ స్సంసారమోచకః॥ ఇట్లు శరభోపనిషత్తులో చెప్పియున్నది.

[మంత్ర — మంత్రార్థ — మంత్రములు — మంత్ర సారము.]

జగద్బ్రహ్మాహం

304 "జగద్బ్రహ్మాహం" అను పదములో వాల్లులో సింప గానర్థి కమువన్ "బం" అనే శబ్దమయియున్నది. జగత్తునకంతా బ్రహ్మ కర్తయని అర్థమగును. ఇట్టి బ్రహ్మమంత్రమును పఠించిన యెడల మోక్షములభించును.

305 శ్లో॥ శృతి॥ "దైవాధీనం జగత్సర్వం
మంత్రాధీనంతు దైవతం॥"

అను శృతివాక్యమున—

306 తా॥ ఈలోకమంతయు దైవాధీనమైయుండును. దైవము మంత్రాధీనమైయుండును. గనుక ఆమంత్రమును పఠించిన వారికి మోక్షముచేకూరును.

శ్రీ రుద్ర రుద్ర రుద్రాయ

(12) అష్టాక్షరి—ఎనిమిదక్షరముల మంత్రం

307 "శ్రీ రుద్ర రుద్ర రుద్రాయ" అని ధ్యానించువారు సమస్త పాపములనుండి విడువబడుదురు అనిన్నీ సమస్త దేవతలను పొగడినవారగుదురనిన్నీ చింతించుటకు చూచుట కలవిగానివాడును, అంతరములేని రూపముగలవాడుగానున్ను, ఏది దేనివల్లనున్ను వేరుపరుపబడక అఖండమైయున్నదో? అది అనంతమంగళ స్వరూపిగాను, ఆదిమధ్యాంత రహితుడుగాను, సాక్షిస్వరూపుడుగాను, మాతోత్పత్తి కారణుడుగాను, అద్వితీయుడుగాను, జ్ఞానానంద స్వరూపుడుగాను, ప్రకృతిసంబంధరూపములేనివాడుగాను, అద్భుతవిగ్రహముగానున్ను

వ్రతము వృగాను. త్రిమూర్తులు నీలకంఠముగలిగిన పరమేశ్వరుని
ధ్యానము చేసి మానవులు సమస్తమగు ఉత్కృష్టమగు మోక్షము
నకించి ఎన్నడు సమస్త భూతములయందు నివసించియుండు పరబ్ర
హ్మమును పొందుదురు; అద్వైతసాక్షాత్కారమును పొందుదురు.

309 (13) హర హర - శంభో మహాదేవ. } (శ్రీ విద్యారణ్య
310 (14) హరహర ఉమాపతి శివనాశి. } ము.)

అని స్మరించినచో మోక్షము లభించును.

మ॥

(15) నిత్యమంత్ర - రామ నామములమంత్రి.

311 "రా" — యన్న మాత్రమున సకల పాపములు బయటికి
పోవుననియు — "మ" — యన్న మాత్రమున అవి లోనికి పోయి ఉండునని పాపము
లు మరల ప్రవేశింపవనియు పెద్దలు చెప్పెదరు. ఇదిసత్యమనుటకు —
"రా" — యన్న నోరు తెరవబడుటయు "మ" — యన్న నోరుమూయ
బడుటయు ముఖ్యనిదర్శనముగా నున్నది. (2) "రా" — యన్న మాత్ర
మున యముడు గడ గడ వణకును. (3) "మ" — యన్న మాత్రమున
పతనిపాశము తెగిపోవును. (4) "రామ" - యన్న మాత్రమున భవబం
ధములు నశించును. (5) "రామా" — యన్న మాత్రమున సమస్త కర్మ
లు భస్మమగును. (6) "రామా" — యన్నను సర్వసంపదలు కలుగును.
(7) రామ నామస్మరణ చేసెడివారికి మోక్షము కరస్థమైయుండును. —
అనగా అరచేతిముత్యమై యుండును. (8) తారకనామప్రభావము
లోకములో వెల్లడిపరచి పామరులనెల్ల నుద్ధరించుట ఉత్తమము
గదా!! ధర్మ — అర్థ — కామ — మోక్షములనిచ్చునది.

[మంత్రి—మంత్రాక్ష—మంత్రిమూల—మంత్రి సారము.]

కృష్ణ.

16 ద్వ్యక్షరి—రెండక్షరముల మంత్రం.

311 కృష్ణా—యని పదార్థ్యానించుటచే మోక్షములభించును. పత్నీపుత్రములు ఫలించునట్టి కృష్ణుని పదములు మనస్సునందు తలంచువారు అష్టజనులను అసాధ్యకార్యములయినను ఏ కాలమందయినను భయముగలుగ జాలదు. నల్లనిఛాయగల వాడయినందున కృష్ణుడని చెప్పబడును.

క. హరియను రెండక్షరములు
హరియించును పాతకంబు నంబుజనాభా
హరి నీ నామ మహాత్మ్యము
హరియని పొగడంగ వశము హరికృష్ణా.

గోవింద

17 త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

312 గోవిందా—యని పదార్థ్యానించుటచే మోక్షము లభించును. భూమినిపడిపోకుండునట్లు మొత్తుటచేత గోవిందుడని చెప్పంబడును.

రంగ

(18) ద్వ్యక్షరి—రెండక్షరముల మంత్రం.

313 రంగ అనగా విష్ణు, పోషించువాడు. రక్షించువాడు, ఆనందము అని అర్థమగును.

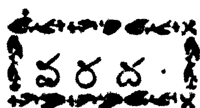
పర్యాయ: శ్రీరంగ రంగనాయ, రంగేశ్వర రంగధామ, రంగనివాస, రంగప్ప రంగమందిర, శ్రీరంగా రంగయ్య మమ్ము రక్షింపగదే అనునట్లు రక్షించు వాడనబడును. శ్రీరంగపట్టణమునందు గొప్పదేవాలయములోనున్న శ్రీరంగనాయకులు అనబడును.

దేవుడు

(19) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

314 దేవుడు అవ్యక్తముగా ఉన్నవాడనబడును. స్వయంభువు. స్వప్రకాశకుడు. జగత్తుకలుగజేసినవాడు. పరమాత్ముడు భేదము లేనివాడు. (త్రిమూర్తులు.)

315 ఈ గ్రంథము యావత్తు ఈ పరిపూర్ణుని యొక్క మహిమతో ప్రకాశించుచున్నది.

(20) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

316 వరద—అనగా విష్ణు. వరమునిచ్చువాడని అర్థమగును. కంచిఅనే పట్టణమందున్న గొప్పగోపురముగల దేవాలయము లోనున్న వరదరాజులుఅనబడును. సంవత్సరమునకు ఒకపర్యాయము గరుడసేవఅనేఉత్సవము 10 రోజులవరకు జరుగును. గరుడుఅనగా గరుత్మంతుడు, శ్రీకృష్ణుని వాహనము. ఉత్సవమునకు అనేక జనులువచ్చెదరు. చెప్పతరముగాదు. చూచితీరవలెను.

[యంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రమాల-తంత్రసారము]

హంసోహం

(21) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

317 'హంసోహం', అనే శబ్దములో హల్లులు లోపింపగా సంధి వశమున ప్రణవమే ప్రధానమైయున్నది. ఆ జపగాయత్రి మంత్రము. జీవియే హంస-హంసయే జీవి అనగా కొంగనున్న హంసనున్న సమముగానుండునన్ని శివము చిక్కదనిన్నీ పెద్దలు చెప్పెదురు. నీరున్న పాలున్న కలిపి వాటిముందు పెట్టినయెడల పాలనుపీల్చి నీటినివేరుచేయగలశక్తి హంసముక్కు-యందున్నది. గనుక హంస పక్షియనబడెను. కొంగకు అంతశక్తి లేనందున కొంగయనబడెను. హంసప్రభావము చెప్పుటకు అలవికాదని పెద్దలు చెప్పుదురు.

318 ఇడానాడి పింగళనాడులనే రెండునాడులుగలవు. అవి అనగా:—

319 ఇడానాడి అనే చంద్రనాడి ముక్కు-కు ఎడమభాగద్వారమనబడును.

320 పింగళనాడి అనే సూర్యనాడి ముక్కు-కు కుడిభాగమనబడును.

321 రేచకపూరకంబులనెడు నిశ్వాస ఉచ్ఛ్వాసలు ఏదో యొక ముక్కు-రంధ్రముగుండా వెళ్లుచు వచ్చుచుండును. గాని రెండు ముక్కు-రంధ్రములగుండా కలసి వెళ్లుచువచ్చుచుండవు.

322 కుడిముక్కు- రంధ్రమునుంచి ఎడమముక్కు- రంధ్రముకు ఎడమముక్కు- రంధ్రమునుంచి కుడిముక్కు- రంధ్రముకున్ను ఇటుల కుడి ఎడమలకు మారి మారి తిరుగుచుండును.

323 శ్లో॥ "ఉచ్ఛ్వాసంచ అకారం" అను శృతి చొప్పున పూరకము లేక ఉచ్ఛ్వాస వెలుపలనున్న వాయువును ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా ముక్కు రంధ్రములగుండా పైభాగముగా గర్భములోకి లాగునపుడు హం అనే శబ్దమునిచ్చును.

324 శ్లో॥ "నిశ్శ్వాసంచ సాకారం" అను శృతి చొప్పున రేచకము లేక నిశ్శ్వాస అధోరూపముగా అనగా ముక్కు రంధ్రములగుండా గర్భములోనున్న వాయువును బైటికి విడుచునపుడు "సః" అనే శబ్దమునిచ్చును.

325 శ్లో॥ "శ్వాసనిశ్శ్వాసహంసశ్చ" అనుశృతి చొప్పున పైని ఉదహరించిన "హం" అనే ఉచ్ఛ్వాసశబ్దమును "సోహం" అనే నిశ్శ్వాసశబ్దమును ఈ రెంటిని కలిపిన మొదల హంసోహం అనే అజపగాయత్రి మహామంత్రమగును. ఈ హంసయే జీవి ఈ జీవియే హంసోహం అనే అజపగాయత్రి మహామంత్రమును పైని చెప్పిన ముక్కుద్వారములలో వక ముక్కుద్వారముగా రేచక పూరకంబు లనగా నిశ్శ్వాస ఉచ్ఛ్వాసలుగా శ్లో॥ "జీవస్సర్వజపేకృతం" అను శృతి చొప్పున జీవి తనకు తానే నేనే బ్రహ్మం నేనే బ్రహ్మంఅని (హంసోహమును) జపించుకొనుచుండును. కుడిఎడమలకు మారుచుండును.

326 ఈ "హంసోహం" అనేశబ్దము బ్రహ్మమని అర్థముగుటచే అట్లు జపించుచు ఏడచెవినిబెట్టి మోహాంధకారములో జిక్కి 2వ ప్రకరణసాంఖ్యమనే శరీరలక్షణము 20వ పత్రము 87వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం జనన మరణములకు లోబడుచున్నది.

327 ఈ హంసోహం—అనేమంత్రమును జపించిన మొదల విదేహకైవల్యంబును బొందుదురు.

328 శ్లో॥ అకారం నాదరూపంచ। సాకారం బిందురూపకం॥
నాదబిందుశ్చ హంసశ్చ। జీవస్సర్వజపేకృతం॥

[మంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రము॥-మంత్ర సారము.]

329 శ్లో॥ ఓంకారం శివరూపంచ|హ్రీంకారం శక్తిరూపకం|
శివశక్త్యా హంసశ్చ|జీవసర్వస్వ పేక్షితం॥.

తా॥ నాదబిందుకళలు రెండున్ను. శివశక్తిరూపములు రెండున్ను. హంసయందున్న కలిసినహంసనుచేరి జీవి జపించుకొను చుండును.

క. ఉపదేశపూర్వకముగ శ్రీ గురు-ని
త్రిపుటీమధ్యంబునందు దీపముతోను
జపియించు మరామ మంత్రము
తపియించెను చెన్నవాడు ధన్యుడనఘుడా.

****
హరిహాం
****

(22) త్రిపుటి—మూడక్షరముల మంత్రం.

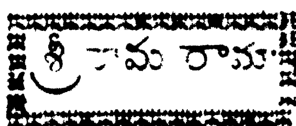
330 హరిహాం—అను పదము హల్లులు లోపింపగా సంధివ
శమున ఓం అనేశబ్దము మిళితమైయున్నది.

హరి—యనగా, హేయగుణముల నెల్ల హరించు నిమిత్తమై "అపహతపాప్మా" అను శ్రుతిచొప్పున పాపములనుహరించువాడని అర్థమగును. "హరిహాం" అను మంత్రమును పఠించిన మొదల మోక్షపదవి కలుగును. "హరిఃఓం" అను మంత్రవాక్యమున, శబ్దము తెలిసికొన్నయీవాదట మఱిచదివి తెలిసికొనవలసిన రహస్యము మరి యొకటియున్నదా? లేదు.

నారాయణ

(23) చతురక్షరి—నాలుగక్షరముల మంత్రం..

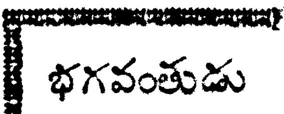
311 నారాయణా—యని స్మరించిన మాత్రమున కలిదోష ములు పారద్రోలిన వాడగునని కలిసంతారణోపనిషత్తులో బోధించు చున్నది. నారాయణుడనే శబ్దమునకు నీరములనగా జలమగును. ఆయన మనకు స్థానముగను జలమునందు నివసించుటకు పోయిన యున్నందున జనులు నారాయణుడని చెప్పెదరు.

24 పంచాక్షరి—పంచాక్షరముల మంత్రం.

332 శ్రీరామ రామ—యని తలంచిన మొదల చేసిన పూర్వ కర్మములు "కారాకులు మల్లినట్లు" అనునట్లు నశించిపోవును.

333 "శ్రీరామ రామ" యనుచును ఏకాగ్రచిత్తముతో పాపాని యేకాగ్ర మదిలో ఆ రాముని ధ్యానించిన కారాకులవలె కర్మములు తొలగును.

25 పంచాక్షరి—పదక్షరముల మంత్రం

334 భగవంతుడు అనగా మంగళకరమైనటువంటి పంచాక్షర ములవలయును. లోకములను సృష్టించినకర్త యగును-(శ్రీమూర్తం.)

[మంత్ర-తంత్రార్థ-యంత్రములు-మంత్ర సారము]

ఓం, హ్రీం, శ్రీం, హాం, సం

[illegible] హంసపంచాక్షరి.

335 ఈ 'హంసపంచాక్షరి' సాధారణముగా పఠించుటకు అలవి కాదు.

న మో నా రా య ణ

(27) షడక్షరి—ఆరక్షరముల మంత్రం

336 నమోనారాయణా—అని ధ్యానించుచు, నమస్కరించుచున్నవారు తప్పక మోక్షపదవి చెందగలరు.

నమోనారాయణాయ

(28) సప్తాక్షరి—ఏడక్షరముల మంత్రం

337 నమోనారాయణాయ—అని మరణకాలమందు పలికిన కొడల నట్టివారలకు బ్రహ్మపదవులు గలుగుచున్నవి. అట్టి నారాయణ పదమును మాటిమాటికి వినుచున్నను, తలచినను, పొగడినను, ముక్తి ఫలము గలుగఁ గలదు. గనుక సర్వదా నారాయణ పదము స్మరించుచుండవలెను. ఆ నారాయణునకు భక్తవత్సలుండని పేరు గలిగియున్నది. అందుచేత భక్తులకు కనఁబడఁగలడు.

ఓం నమో నారాయణాయ

(29) అష్టాక్షరి—ఎనిమిదక్షరముల మంత్రము.

338 ఓం నమో నారాయణాయ—అని సదా స్మరించుటచేత జననమరణములు లేని బ్రహ్మైక్యమును విదేహముక్తి బొందుచున్నారు. మఱియు ఈమంత్రమును ఎవరు ప్రసిద్ధముగా జపించుచున్నారో వారు పూర్ణాయువును బొంది ప్రజాపశ్వైశ్వర్యమును బొందుచున్నారు. ఇట్లు సామవేదమందలి యుపనిషత్తులో బోధించుచున్నది.

339 సాక్షి—కూట—స్థాంతర్యా—మిత్రిత్వగారక్షరం నాలుగును—చేతనా చేతనలు—అనగా—జీవేశ్వరులు—అంతర్వేశ్వరులకు నాధారమైనవాడు—శ్రీమన్నారాయణమూర్తి యొక్కడే యని యున్నదిగావున పైని నుదాహరించిన అష్టాక్షరీమంత్రము జపించుచున్నవారికి మోక్షము లభించును.

ఓం నమో నిరంజనాయ నమోస్తుతే

30 ద్వాదశాక్షరి—పండ్రెండక్షరముల మంత్రం

340 ఓం నమో నిరంజనాయ నమోస్తుతే—అని పఠించిన మొదల మోక్షము తప్పక కలుగును. "ఓం" త్రిమూర్త్యాత్మకమైనటువంటిన్ని—"నిరంజనాయ" చింతలేనటువంటిన్ని నిరాకారుడైన భగవంతునకు "నమోస్తుతే" నమస్కారమని భావము.

[సూత్ర—శాస్త్ర—మంత్రమూల—మాత్ర సారము]

ఓం నమో భగవతేవాసుదేవాయ

(31) ద్వాదశాక్షరి—పండ్రెండక్షరముల మంత్రం.

341 ఓం నమః భగవతేవాసుదేవాయ—అని సదాస్మరించినవారికి విదేహకైవల్యము లభించును. ఈస్తోత్రము విష్ణుదేవుని మనస్సునకు ప్రియమైయుండును.

342 ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ—అనగా—ఓం శ్రీమాన్ధ్యాత్మకమైనటువంటిన్ని, ప్రథమస్వరమైనటువంటిన్ని, భగవతే, మాయాశక్తి నిగళించినటువంటిన్ని, వాసుదేవాయ, సకలలోకములు భగవంతునియందు నివసించియున్నందుననున్ను, సకలలోకములయందు భగవంతుడు నివసించియున్నందువలనున్ను, వాసుదేవుడని చెప్పబడ్డ భగవంతునకు, నమః నమస్కారమని భావము.

343 ద్వాదశాక్షరియనగా—శరీరరహితులయి, కర్తృ, కరత్వ, క్రియలంబారహిత, సంకల్ప, వికల్పములు లేని వారయి, కలిగిన సుఖదుఃఖ, భుజించుచు, ధర్మము మంబరుండుచు, కోరికలులేనివారయి, యుండుట, అనగా—శాంతము, శమము, దమము, ఉపరతి, తితిక్ష, శ్రద్ధ, సమాధానం, ఈషట్కంటిలో—శాంతము—శమము-దమము ఈమూడుగుణములు గలిగి సర్వసములయి యుండుట.

నిర్మలమేకదాకారా । శరీరం నాస్తికేవలం।
నిరాధార పరిపూర్ణం । పరశివోహమస్మి ॥

(2) షోడశాక్షరి—పదునారు అక్షరముల మంత్రం.

344 తా॥ ఈ మూలంలోని గల్గిన శక్తియుక్తములేదు. ఈ షోడశాక్షరీయునగా — నేను – నాది – నీవు – నీది – తాను – తనది – అనువా క్యాలకు జన్యు బడక స్థూల సూక్ష్మ శరీర భావములను విడుచుటే పరమ పదము.

345 (16 నామములు) 32 అక్షరములు మంత్రం	32 శ్లో॥ "హరే రామ హరే రామ, రామ రామ హరే హరే. హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ, కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే."

యను పదునారు నామములు కలిదోషమును నాశనముచేయును. ఇంతకన్న యెక్కువయుపాయము సమస్త వేదములయందు లేదు. ఈ పదియారు నామములు పదియారు కళలచే చుట్టబడియుండు జీవుని యొక్క ఆవరణమును నాశనముచేసి మేఘావరణము పోయినవెనుక సూర్యమండలము ప్రకాశించులాగున పరబ్రహ్మము ప్రకాశము కలుగచేయును. అని కలిసంతరణోపనిషత్తులో చెప్పియున్నది.

346 (2వది — కలియుగమునందు జనులు మిక్కిలి అల్పాయుష్కులు అల్పమతులు గనుక తపోయోగ ధ్యాన ధారణలచే తరింపలేరుట మిక్కిలి దుర్లభమని ఎంచి యీ పదునారు నామములను భక్తితోనుచ్చరించిన మాత్రమున భవసాగరమును దాటి పరమ పదమునొంద ననుగ్రహించితినని భగవానులు ప్రత్యక్షమై, కబీరుదాసునకు చెప్పిరని కబీరుదాసుచరిత్రలో వ్రాయబడియున్నది.

347 (34) శ్లో॥ అష్టాక్షరే నాస్తి దశాక్షరే జపద్వయం। పూరకకుంభక రేచక ప్రాణాయామం। అనంతకోటి ప్రభ సూర్యరూపం ధ్యాయేత్ శివం శాంత మఖండ తేజసం॥ ఓం నమో నారాయణాయ। ఓం నమశ్శివాయ॥ "హరే రామ—హరే రామ. రామ రామ హరే హరే—హరే కృష్ణ

[మంత్రి-మంత్రార్థ-మంత్రమూల-మంత్రసారము]
"హరేకృష్ణ కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే" యని యెల్లప్పుడు త్రికరణ శుద్ధిగా నిర్మల మనస్సుతో నేకమనస్సుగా ఈ మంత్రములను పఠించినవారందరు మోక్షపదవి సిద్ధించును.

35 మంత్రం.

349 "రామకృష్ణ గోవింద నారాయణా" అని ప్రాతఃకాలము ఎవరు పఠింతు చున్నారో వారు తప్పక పరలోకపదవి చెందుదురు. సందేహము లేదు.

పార్వతీదేవికి ఉపదేశించిన

36 తారక మంత్రం

349 "రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచు శ్రీ
(2) రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచు శ్రీ
(3) రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచుఁ జే
(4) న్నామకీర్తనంబుఁ జేసినం గలుగు మోక్షముల్.

ఈమంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రాధిమాన దేవతాస్వరూపంబును నీకు స్నేహాపేక్ష నెఱుగ నుపదేశమిచ్చితినింతకంటె ఘన నిధానంబు లేదు నా మనమునందు.

350 తా॥ ఓపార్వతీ! నీకు నేనుత రామమంత్రముయొక్కయు ఆ రామ మంత్రాధిమాన దేవతయగు పరబ్రహ్మముయొక్కయు, స్వభావములను బాగుగ బోధించితిని. నా మనస్సునం దింతకంటె గొప్పనిక్షేపమదియును లేదని పార్వతీదేవితో నీశ్వరుడు చెప్పెనని తాత్పర్యము" శ్రీ రామాంజనేయ సంవాదము చూడుము.

37 మహాజపమంత్రము.

శ్రీకృష్ణుడు ధర్మరాజునకు ఉపదేశించిన మంత్రము.

"శ్లో:—

1 నమో భగవతే వాసుదేవాయ.
2 నమః పురుషోత్తమాయ.
3 నమ స్సర్వలోకగురవే.
4 నమ స్సర్వలోకపిత్రే.
5 నమ స్సర్వలోక పితామహాయ.
6 నమ స్సర్వలోక ప్రపితామహాయ.
7 నమ స్సర్వలోకప్రధానాయ
8 నమ స్సర్వలోకేశ్వరాయ.
9 నమ స్సర్వలోకవిశిష్టాయ.
10 నమ స్సర్వలోక సుఖప్రదాయ..
11 నమ స్సర్వలోకకర్త్రే.
12 నమ స్సర్వలోక భర్త్రే.
13 నమ స్సర్వలోక హర్త్రే.
14 నమ స్సర్వలోక నిధయే.
15 నమ స్సర్వలోక నిదానాయ.
16 నమ స్సర్వలోక హితాయ.
17 నమ స్సర్వలోక హితకరాయ.
18 నమ స్సర్వలోకోద్భవాయ.
19 నమస్సర్వలోకోద్భవకరాయ.
20 నమో విష్ణవే.
21 ప్రభవిష్ణవే" అని ఇట్లు పఠించుట మహాజపమగును.

351 ఈమహాజపమువలన, సకలపాపములును, భయములును, ఆపదలును, నశించుచున్నవి. భోగములును, ధర్మసిద్ధియు, కలుగుచున్నవి.

38 ఆపత్కాలమందు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించువిధము.

352 (1) పరమేశ్వరా, పార్వతీమనోహరా, పురహరా, సర్వహారా, పాపవిదూరా, పరమకల్యాణగుణాకరా, దయామయా, ధర్మనిలయా, భవబంధవిమోచనా, భక్తవత్సలా, చంద్రచూడవతంసా, భక్తజనరక్షకా, నీకు నమస్కారము, నమస్కారము.

353 (2) పరమదయాళో, ఆపద్బాంధవా, పరమేశ్వరా, నీకు నమస్కారము, నమస్కారము.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్ర సారము.]

354 శుక్రవారము ప్రాతఃకాలము నిద్రించి లేవగనే యీ ప్రార్థించుచున్నవారికి అపత్కాలములు తొలగిపోవును. సందేహము లేదు, మోక్షము లభించును.

355 వ॥ కబీరుదాసుగారు రామదాసుగారిని ప్రతిదినము రేలు—పగలు—"రామ, రామా" యనిపలుకుమని బోధించిన శ్లోకము.

39 శ్లో॥ శ్రీరామ రామ రామేతి । రమే రామే మనోరమే
సహస్రనామ తత్తుల్యం । రామనామ వరాననే॥

356 వ॥ కబీరుదాసుగారు రామదాసుగారికి నుపదేశించిన రామమంత్రంబును ఇట్లని కొనియాడుచున్నారు.

40 (1) దశరథసుతమంత్రం—[illegible]మంత్రం.
(2) విబుధవినుతమంత్రం—విశ్వవిఖ్యాతమంత్రం.
(3) మునిగణనుతమంత్రం—ముక్తిమార్గైకమంత్రం.
(4) రఘుపతినిజమంత్రం—రామరామేతిమంత్రం.

357 వ॥ రామదాసుగారు రాములవారిని స్తోత్రించిన శ్లోకము దిగువనుదాహరించడమైనది:

41 శ్లో॥ (1) సకలసుకృతరత్నం । సత్యవాక్యార్థరత్నం
(2) శమదమగుణరత్నం । శాశ్వతానందరత్నం
(3) ప్రణవనిలయరత్నం । ప్రస్ఫుటజ్యోతిరత్నం
(4) పరమపదవిరత్నం । పాతుమాం రామరత్నం॥

42 క॥ యిలలోన రామనామము
సులభంబై వెలుగుచుండఁ జాలకఁ బలుకం
గలనాలుక గలుగఁగ
పల్కలు మన్నక నరకములను బొందెదరకటా॥

తా॥ లోకమందు శ్రీరామమంత్రము, గురుశిష్య మొదలయిన కష్టములు లేకనే సులభముగ దొరకుచున్నది. పలుక నాలుకకు చులకనగానున్నది. అయ్యో యిట్లుండినను మూఢులు శ్రీరామనామ స్మరణచేయక పాపులుమాలి వ్యర్థముగ నరకములపాల గుచున్నారని తాత్పర్యము. (సీతారామాంజనేయము చూడుము)

358 ఇప్పైని ఉదాహరించిన శ్లోకములనుమంత్రములనుభక్తి శ్రద్ధలతో పఠించుచుండువారికి తప్పక మోక్షములభించును.

(42) రామకోటివ్రాయుటకు ఆరంభము.

(1) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(2) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(3) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(4) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
రామకోటి వ్రాసినంత రాదె మోక్షమెదురుగా

359 ఇట్లు నిశ్చయ మనస్కులై రామకోటి వ్రాసి భద్రాచలములో స్వాములవారిగుడిలో సమర్పించిపెట్టు వారికి మోక్ష మఱి చేతనుండును.

360 స్నానముచేయునపుడు జపము

361 (43). శ్లో॥ అంబ! త్వద్దర్శనాన్ముక్తిః న జానే స్నానజం ఫలం।
స్వర్గారోహణసోపాన! మహాపుణ్య తరంగిణీ॥

శ్రీవిష్ణు పాదోదకం, పావనంశుభం, గంగాస్నానం క్రియాద్యాది కావేరీ రంగ మందిరం, వరవాసుదేవ ప్రత్యక్షం గోవిందం, గోవిందం.

362 (44) కేశవా, మాధవా, మధుసూధనా, గోవిందా,

[అనాసక్తము మంత్రమంత్రార్థ మాలిక్యమూలు మంత్రి సారము.]
అచ్యుతా, దన్వార్గనా.రక్షకవత్సలా, అనాథరక్షకా, అపారవేయనర
దా, హరిముకుందా, దీనరక్షకా, దీనపోషకా, కరుణాకరా, ప
శుపతీ, సర్వేశా, సాంబశివా, ద్రౌపదీ మానరక్షకా, కుచే
లుని రక్షించినటువలె నన్నురక్షింపుము, అనాథ ప్రహ్లాదునకు దర్శ
నమిచ్చినటువలె నాకుదర్శనమీయుము.కరిరాజవరదా కాపి రక్షించు,
ము. ఈదిగువ నుదహరించిన స్నానములు సేయుము.

363 (1) అభ్యంగిస్నానము—శిరస్నానము

(2) కంఠస్నానము—మెడ క్రిందనుంచి పాదముల వరకు

(3) నాభిస్నానము—బొడ్డునుంచి పాదములవరకు

(4) పాదప్రక్షాళనము—మోకాళ్ళనుంచి పాదములవరకు

364 అన్నముభుజయించేవిషయము.

ప్రతము ఋష్టపరిశాలం వండుకున్న అన్నము—కూరలు—
వగైరాలు—దేవునికి అర్పణచేయక యే—భుజించుట—పాపమగును.
గనుక ఈదిగువ నదహరించిన మంత్రమును మూడుపర్యాయములు
స్మరించి భుజింపవలెను.

మంత్రము.

45 శ్లో॥ అన్నం బ్రహ్మ రసోవిష్ణు। భోక్తా దేవో మహే
శ్వరః

46 ।వ। సకలదోషనివారణ సకలపాపనివారణ, సర్వేశ, సాం
బశివా, సకలంనీవేగనుక నీకేఅర్పణ చేయుచున్నాను. నామనస్సు
నీకేసమర్పించెదను.

మంత్రములప్రకాశము

ముగిసెను.

365 ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః అనేకదివ్యప్రదానములు ప్రసిద్ధకములు చదివి ముగించినను ప్రసంగమిచ్చినవాలోచించి ముగించినను ఏకార్యమునైనాముగించినను అవలంబించుటవలన ఆ విషయములు ముగించివచ్చినపిదప ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః అనిమూడుమార్లు చెప్పిన మాత్రమున సకలదోషములు శమించునాక ప్రశ్వానము.

366 ప్రతి కార్యము ప్రారంభించిన తరువాత ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః అనిచెప్పవలెను.

367 ముక్తిని గోరువారమున్న ఆత్మజ్ఞానులతో సహవాసము చేసి వారి వాక్యములను మనసున్నందుంచి మోక్షమార్గమును దగలెను. అట్టి మోక్షమునిచ్చుటకు ప్రణవ శబ్దమును సాధనముగా చేకొని తప్పక సాధించుకొనవలెనుగాదా.

368 మోక్షపదవులవివరము.

(1) నిత్యసూరులతో విలసిల్లుచున్న వైకుంఠము.

(2) ప్రమథగణములతో ప్రకాశిల్లుచున్న కైలాసము.

(3) బ్రహ్మర్షులతో శోభిల్లుచున్న సత్యలోకము.

(4) దేవతలతో భాసిల్లుచున్న స్వర్గలోకము.

(5) యక్షకిన్నరలతో వలయుచున్న అలకాపురము.

369 ముఖ్యమైనట్టి తీర్థయాత్రలు
హిందుస్థాన దేశప్రాంతము.

1—అయోధ్య
2—మధుర
3—బృందావనం
4—గయా
5—చిత్రకూటం
6—హరిద్వారం
7—బదరీనారాయణం

ఈపట్టణముల యందున్న దేవతలను సేవించుటకై, సన్యాసులు, సాధువులు, బైరాగులు, పండారులు నానావిధ దేశస్థులు కోటానకోట్లు ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు.

8—కాశీ—కాశీవిశ్వనాథుని సేవించుటకై కోటానకోట్లు జనులు ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు.

9—జగన్నాథం
10—శోనగిరి

జగన్నాథ స్వామిని సేవించుటకై కోటానకోట్లు జనం ఎడతెగక వెళ్లుచుందురు. అలాగుననే శోనగిరి దేవతాలింగమును సేవింతురు. మహా గొప్పలింగమని చెప్పుదురు.

370 మరాటిదేశప్రాంతము.

11—పంఢరపురము—విఠోబా అను శ్రీకృష్ణమూర్తిని సేవించుటకై కోటానకోట్లు జనం ఎడతెగక వెళ్లుచుందురు.

12—రామటెక్ కొండ—రాములవారిని సేవించుటకై మితము లేని జనం వెళ్లుచుందురు. గొప్పతీర్థము జరుగును.

13—మహాదేవుపాడ్—మహాదేవుఅనే శివుని సేవించుటకై సంవత్సరమునకు శివరాత్రియందు జరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్లుదురు. ఆకొండ నిలువుగానుండును. ఎక్కువారు మహాశ్రమ నొందుదురు. కాబట్టి ఆకొండ ఎక్కి స్వామిని సేవించుకొనే ఆకొండ [illegible] రామనాథుని [illegible]

దులకు ఒప్పగించి పెట్టి వారిబంధువులు వగైరాలకు భోజనములు పెట్టి వారివద్దసెలవు పుచ్చుకొని వెళ్లుదురు.

371 తెలుగుదేశప్రాంతము.

14—సింహాచలం—అప్పన్నఅనేవరాహావతారమును సేవించుటకై ఆప్రాంతము జనము అప్పుడప్పుడు యాత్రకు వెళ్లుచుందురు. సంవత్సరమునకొక గొప్పఉత్సవంజరుగును. అవరాహావతారము నకు పక్కలో వకబొక్కవుపోటువున్నది. ఆగాయమునకు ప్రతిరోజు గంధము అంటించుదురు.

15—భద్రాచలం—రాములవారినిసేవించుటకై సంవత్సరమునకు వకపర్యాయము జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుదురు. ఎన్నతరముగాదు.

16—అంతర్వేది సముద్రతీరము కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు } నృసింహస్వామికి గొప్ప దేవాలయము గలదు. జనులు సముద్రస్నానములు చేసి కొని కోవిలలో నున్న నృసింహస్వామిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకొక పర్యాయముజరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు. ఎన్నతరము గాదు. రధఉత్సవము జరుగును.

17—కాళహస్త్రి—సాంబశివాలయముగలదు. ఇందుకేసమస్త్రీ దక్షిణ కాసిగంగ యనుదైనసువర్ణముఖ మహానది। యక్షసు దానసాన్నిధ్యుని యక్షులు తుంబురునారదాదులున్। దక్షులన్యైనె సిద్ధు లు కృతార్థులు నైన మహాస్థలంబు పంచాక్షరి మంత్రపూరితర సామృతపాత్రల దివ్యక్షేత్రమౌ దక్షిణకాళహస్తి ధరణీశ్వర సాంబశి వా మహాప్రభావాలన్నకృతిచే వ్యవగొప్పపుణ్యక్షేత్రమగును. సంవ త్సరమునకొక గొప్పఉత్సవంజరుగును.

18—తిరుపతికొండ—వెంకటేశ్వరుని సేవించుటకై మొక్కుబడులు చెల్లించుటకై కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుచుందురు.

19—నంది—మూలవిగ్రహము నవదళాలు కలయించియుం డును. సంవత్సరమునకు నొకపర్యాయము జరిగే ఉత్సవమునకు కోటా నకోట్లుజనం వెళ్ళుదురు. 10రోజులుత్సవము జరుగును. కామేశ్వరు డు. ఏకాంబరేశ్వరుడు కూడ 10రోజులుత్సవముజరుగును.

372 చెన్నపట్నము జిల్లా ప్రాంతము.

20—అహోబలం—నృసింహస్వామిని సేవించుటకై సంవత్సర మునకొక పర్యాయము జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లుజనం వె ళ్ళుదురు. నృసింహస్వామి [illegible] హిరణ్యకశిపుని సంహారించి ప్రత్యక్షమైన [illegible].

21—శ్రీశైలం—మల్లికార్జునస్వామిని సేవించుటకై సంవత్సర మునకు మహాశివరాత్రి పండుగ ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

22—శ్రీరంగము—శ్రీరంగనాయకులను సేవించుటకై కోటాన కోట్లుజనం ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు. అచట బ్రాహ్మణులకు సంత ర్పణప్రతిరోజు జరుగును. సంవత్సరమున కొకపర్యాయము గొప్ప ఉత్సవము జరుగును. అన్నదాన దేవాలయమగును. భూలోకవైకుంఠ మనబడును.

23—జంబుకేశ్వరం—అప్పలింగమను స్వామిని సేవించుటకై సంవత్సరమున కొకపర్యాయము జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

24—త్రిచనాపల్లి—తాయుమానస్వామి అనేలింగమును సేవిం చుటకై సంవత్సరమునకొకసారి జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుదురు.

25—కుంభకోణం—సార్ఙ్గపాణి, చక్రపాణి, కుంభేశ్వరుడు. వీరిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకొక పర్యాయము జరిగే ఉత్సవము నకు కోటానుకోట్లుజనం వెళ్ళుదురు.

26—తిరువణ్ణామలై—అరుణాచలస్వామి అగ్నిలింగము సంవత్స రమున కొక పర్యాయము గొప్పఉత్సవము జరుగును. చాలాజనం వెళ్ళుదురు.

27—తిరుక్కోవిలూరు—తిరువిక్రముడు విష్ణువు. సంవత్సరమున కొకపర్యాయము గొప్పఉత్సవము జరుగును.

28—తిరువేంకటపురము—దేవనాయకస్వామి విష్ణువుసంవత్స రమున కొకపర్యాయము గొప్పఉత్సవము జరుగును.

29—మధుర—మీనాక్షీసుందరస్వామి, శివుడు, ఎల్లప్పుడును ఉత్సవ ములు జరుగుచుండును.

30—మధుర—కూడలళగర్ విష్ణువు సంవత్సరమున కొకసారి గొప్పఉత్సవము జరుగును.

31—మధుర—సుందరరాజస్వామి. విష్ణువు, సంవత్సరమున కొకసారి గొప్పఉత్సవము జరుగును.

32—చిదంబరము— } నటేశమూర్తి శివుడు. తిల్లగోవింద
33—చిదంబరము— } రాజులుస్వామి విష్ణువు. ప్రతి సంవ
త్సరమునకొక పర్యాయము గొప్పఉత్సవముజరుగును.

34—రామేశ్వరం—రామలింగస్వామిని సేవించుటకై హిం దూదేశంలోదిక్కులనుంచి కోటానుకోట్లుజనం సదావచ్చుచుందురు. కాశీగంగాతీర్థమున్ను గోదావరిగంగనున్నుకలిపి రామేశ్వరలింగస్వా మికి అచ్చటతీర్థముతో అభిషేకము చేయించుదురు. అచ్చోటనే ధనుష్కోటి శ్రీరాములవారికట్ట దర్శించుదురు.

35—శ్రీవిల్లిపుత్తూర్—వటపత్రశాయి, విష్ణుచిత్త, వటపత్రశయనస్థలముండును. గొప్ప గోపురముగల దేవాలయము. అర్ధభాగమునందు, పెరియాళ్వారు—శ్రీఅండాళ్—వీరిరువురు అవతరించినస్థలము.

36—శ్రీరంగము—రంగనాథుడు విష్ణువు ప్రతిరోజున గొప్ప పాలతో అభిషేకమగును. సంవత్సరమున కొక పర్యాయము గొప్ప ఉత్సవము జరుగును.

37—అళ్వార్ తిరునగరి—నమ్మాళ్వార్ అవతరించినస్థలము. సంవత్సరమున కొకపర్యాయము వైశాఖమాసమందు జరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

38—అనంతశయనము—అనంతపద్మనాభస్వామి దేవాలయమందు ప్రతిరోజున సుమారు వెయ్యి బ్రాహ్మణులసంతర్పణ జరుగును. ఇది మహా పుణ్యక్షేత్రము.

39—కంచికామాక్షి—మధుర మీనాక్షి వీరిరువురు అప్పచెల్లెళ్ళు అవుదురు.

పుణ్యనదులు.

40 (1)గంగ (2)యమున (3)సరస్వతి (4)గౌతమి (5)నర్మద (6)కావేరి (7)గోదావరి (8)కృష్ణ (9)తుంగభద్ర (10)ఐరావతి (11)సింధు (12)శోణ (13)తామ్రపర్ణి (14)పుష్కరిణి (15)సువర్ణముఖి (16)పెన్న (17)మహానది (18)తపతి. ఇవియును ఇదిమొదలగు పుణ్యనదులనబడును.

41 శ్రీరాములవారిజననము.

అయోధ్యాపురమందు ఇక్ష్వాకువంశస్థులైన రఘువంశమున శ్రీరాముడుపుట్టుటయును, విశ్వామిత్రునకు తోడుపడి [illegible]

గయును కొనసాగించుటయును, అహల్యాదేవిశాపమును తీర్చి శివుని విల్లువిఱిచి మాయాసీతను పెండ్లాడుటయును, పరశురాముని భంగపెట్టి అయోధ్యానగరమున ప్రవేశించుటయును, దండకారణ్యమునకు పోయి విరాధునివధించి చుప్పనాతిముక్కు-ను చెవులను గోయుటయును ఖరుఁడు దూషణుఁడు త్రిశిరుఁడు మొదలయిన రాక్షసులను సంహా-రము చేయుటయు, మాయామృగమైన మారీచునిసంహరించుటయును, రావణుఁడు మాయాసీతను గొనిపోవుటయును, జటాయువునకును కబంధునకు మోక్షమిచ్చి శబరిచేత పూజింపబడుటయును, సుగ్రీవునితో స్నేహముచేసి వాలినిచంపుటయును, వానరులు మాయాసీతను వెదకుటయును, సముద్రమునకు వారధికట్టి లంకాపట్టణమును ముట్టడించి ఘోరయుద్ధమందు తోడబుట్టువులు కొడుకులు మంత్రులు చుట్టములు స్నేహితులు మొదలయినవారితోడ రావణునిచంపుటయును, విభీషణునకు లంకారాజ్యమున పట్టముకట్టి పుష్పకవిమానమెక్కి సీతతోడ అయోధ్యాపురమునకువచ్చి శ్రీరాముఁడు పట్టముకట్టుకొనుట మొదలయిన పనులన్నిటిని నేనేచేసితిని. అట్లుండఁగా జననమరణాది వికారములు లేనివాఁడును సర్వలోకవ్యాపకుఁడును అయిన యీశ్రీరాముఁడే రావణసంహారాదికార్యములన్నిటిని చేసెనని మూఢులుపలుకుదురని తాత్పర్యము.(సీతా రామాంజనేయము చూడుము.)

374 సగుణారాధన, నిర్గుణారాధన విషయము.

1 సగుణారాధన అనగా, విగ్రహారాధన.

2 నిర్గుణారాధనఅనగా, విగ్రహారాధన విసర్జించుట.

375 సగుణారాధనలో మూడువిధములు గలవు. అవిఏవనగా:

(1) శివ ఆరాధన } శిష్టదైవములు.
(2) విష్ణు ఆరాధన }
(3) శక్తి ఆరాధన — క్షుద్రదైవములు.

376 పిటవిషయమై అన్యులైనవారు పారా—వార.—పర్యం
కరముగా ఉండేటట్టు గొప్పగొప్ప గోపురములతో దేవాలయము
లను సదాచార సంపన్నుల కొరకు కట్టించి యున్నారని అనుకొన
వచ్చును. యిప్పటికి యింకా అన్యులైన వారు గుళ్లు కట్టించు చునే
యున్నారు. ఇతరులకు ఇతిహాసములు గలవు-అవిఎట్లనగా.

377 శ్లో॥ ఇంతనుగలడంచు లేడని, సందేహమువలదుచక్రిసర్వోప
గతుం డెందెందు వెదకిచూచిన, నందందేకలడు దానవాగ్రణీ! వింటే॥
అన్న వారొక్క కీర్తనిట్లన్నది:—

కీర్తన॥ అందిందనకన్ను ఎంగనజూచిన, అందం దమరుం
డెనువాడం॥ అన్నబ్రహ్మజ్ఞానము చెప్పవచున్న॥ ప॥ ఆపరాత్ప
రుడు అన్నిటియందు అమరి యున్నట్లు శ్రీవల్ల తెలియబడుచున్నది
గనుక—

378 శిష్టదైవములకొరకై కట్టించిన దేవాలయములలో ఉన్న
శిష్టదైవములు.

379 (1) శివదేవాలయములో శివ లింగాకారము ఏర్పర్చి

380 (2) విష్ణుదేవాలయములలో విష్ణువిగ్రహములు ఏర్పర్చి
ధూప దీపఫల నైవేద్యములతో విగ్రహారాధన చేయుచు-దక్షగాం
వమర్చయామి" అన్న వచనము చొప్పున అందువచ్చే కానుక ఫల
ములు బ్రాహ్మణులైనవారలు అనుభవించు చున్నారు.

దుష్ట దైవములు.

(3) దుష్టదైవములకొరకై కట్టించిన దేవాలయములలో వివిధము
లయిన శక్తులను,

(4) వివిధములైన అమ్మవార్లు మొదలగు నటువంటివారిని ఏర్ప
ర్చుచు, దీప, ధూప, ఫల నైవేద్యములను; కర్మ ప్రవృత్తి అనగా
[illegible] ఫలమనుభవించు చున్నారు.

381 ఆ భగవంతుడు, రక్తమాంసములు కల్గి, లేనివాడు. ఆయన స్వరూపము ఇట్టిదని తెల్పుటకు వలనుకాదు. ఇట్టిందిగా ఆయనకు కల్పితవిగ్రహ స్వరూపముగా ప్రదర్శనము మహాఅన్యాయముగా నున్నది. అయినను.—

382 పారంపార్య పరంపరముగా "విగ్రహారాధనమన్న" "శక్తిముక్తైన ఆరాధనలనుచున్న" ఇట్టి ఆరాధనలను చేసేవారికి ఆటంకము పరచకూడదు. వారి వారి ఇష్టానుసారముగా జరిగించు కొననివ్వవలెను. మరియు, వారి వారి సంప్రదాయములనుబట్టి, వారు వారు చేసే, సేవ, నిష్టలు, ముక్తైనటువంటి వారినిగురించి భేదాభేదములు ఎంచకూడదు.

విగ్రహారాధన విసర్జించే విషయమై,

383 పారంపార్య పరంపరముగా విగ్రహారాధనవలన ఫలమనుభవించేవారు విగ్రహారాధన విసర్జించి నిర్గుణారాధనమునకు రావడమునకు మహాసమర్థములును.

384 భూలోకమంతయు ఏకమయ్యేవరకు విగ్రహారాధన విసర్జించుట కానేరదు.

385 ఈ విషయమై నెంతట చలనమైన మనస్సు స్థిరముగా నిలుపుటకు సామాన్యులకు సాధ్యముకాదు.

386 మనస్సు నొక చోట కుదురుగా నిలుపువరకు విగ్రహారాధన విసర్జించే ధ్యానము పట్టుపడదు.

387 భరతఖండములోనున్న జనులందరికి నిర్గుణారాధనము చేయు కేవలము, అన్వయించిన వ్యక్తికర్తకు వివాహమానవులలో ఉన్న జ్ఞానులు ఎంతవారైనా బోధించినను, విగ్రహారాధన ఫలమనుభవించేవారికి వారిబోధ ఏదీకి అంటజాలదు.

388 కారణమునను మహాకార్యము భోగదశ నష్టముపోయినను తెలి. తెమ్ముకొఘటకై దేహాంతరములను కట్టించి, అందుల పడి భోగములనుభవించి, పాపములవల్ల పూర్వజన్మము ఉండిన కడచ, కొంత కాలమునకు తెలిసి తెలుసుకొని బ్రహ్మజ్ఞానము పొందగలరని పూర్వపు ఆర్యులనువారు ఆలోచించి చేసిన పనిగాని మాత్రపు కట్టు కాదని [illegible] మున్నారు.

389 గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములో నున్నవారు, బ్రహ్మజ్ఞాని వచ్చిన యెడల వారిని అంటి, అతనికి మొక్కి ప్రీతిగా సంభావించుచు తన భార్యా పుత్రమిత్ర బంధువులు మొదలయిన వారిచేత ఆహారములను పెట్టించేట్టుచేయు [illegible] నారాయణ, [illegible] గోవిందా యనుచు ఉగ్రింపమాలోనున్న బ్రహ్మజ్ఞానమును వారికి బోధపరిచి సన్మార్గము లోనికి వచ్చేటట్లు చేసిన యెడల, వారికి వారే ఆత్మజ్ఞానము పొందినను, జ్ఞానారాధన, భేదాభేదము తెలిసికొని, పామరత్వమును విడిచి విజ్ఞానావస్థలోనికి క్రమక్రమముగా ప్రవేశింపగలరు.

390 చిత్తశుద్ధి లేనియెడల విగ్రహారాధన నిరంతరం చేసేటంత శక్తి కలుగును.

391 కలకాలము విగ్రహారాధన మున నే ఉన్న యెడల, కడతేరుట దుర్లభము.

392 జీవుడు తన పుణ్యాతిశయముచేత తన్ను తా నెరిగినపుడు దేహ మనిత్యమనియు, సకల పదార్థములన్నియు అసత్యమని నిషిద్ధ కర్మ అనగా, పాపకర్మములు" చేయుట అజ్ఞాన మనియు, అట్లు ఊహించి తన కుకప్పిన అజ్ఞానమనెడి చీకటిని పోగొట్టుకొని ఇంద్రియ నిగ్రహమనగా, చెవులును, దేహముమీద కప్పిన చర్మమును, నేత్రములును, జిహ్వను, ముక్కును, ఈ ఐదింటిని స్వాధీనయ యుంచు

పోనివ్వక, పురుషుని వశము చేసుకొని వ్యవహరించుట ఇంద్రియ
నిగ్రహ మనబడును.

303 శాంతి, శమ దమాదిసుగుణములు ఏవియన్న,

(1) శాంతమనగా— కోపము రాకుండుట.

(2) శమమనగా— మనో నిగ్రహమగుట.

(3) దమ మనగా— ఇంద్రియ నిగ్రహమునుండుట, మంచిగుణము,

304 అన్ని ఆశ్రమములకు భగవద్భక్తి, శాంతము, ఈ రెం
డును ముఖ్యములైయున్నవి.

శాంతి శమ దమాది, గుణములు గలవారే యోగారూఢులగుదురు.

305 ఏకాంతిక ధర్మమునకు "అహింసా పరమో ధర్మః" అన్న
శ్రుతినిబట్టి అహింసయే మూలమగుచున్నది.

306 అన్ని ఆశ్రమములకున్ను శాంతము ముఖ్యమైయున్నది.
గనుక శాంతిగుణమును అభ్యసించి, భక్తి శ్రద్ధలతో సత్కర్మములు
చేసి, మనస్సు చక్కగా కుదిరియుండి, నారాయణుండు దయజేయని
తలంచినవారికి నిర్గుణధ్యానము పట్టుపడును.

307 "శాంతం భూషణం" అన్న శ్రుతినిబట్టి, శాంతము
అనే నిదానమును అభ్యసించిన సాత్త్వికులు స్వర్గలోకము చెందగలరు.

308 "దురితం మరణం, శౌర్యం సదావర్జనే" అన్న స్మృతి
నిబట్టి దురితము అనే తొందరను అభ్యసించిన దురాత్ములు నరక
లోకము చెందగలరు.

309 సారాసార విచారముగా, నిగ్రహారాధన చేయు
వారు, దాని కీడు మేలు తెలిసి ఇహ పరము లనిత్య మనిన్ని, సా॥
"బ్రహ్మసత్యం జగన్మిథ్య" అను శ్రుతి చొప్పున, సత్యమైన పదార్థ
మును దెలిసికొని, ఆశాపాశములను త్రుంచి, దేహాభిమానములను
పరిత్యజించిన వాడే సద్గురారాధనమునకు అర్హుడగును.

ముఖ్య తాత్పర్యము.

400 సగుణారాధన, నిర్గుణారాధనలలో మేలు, కీడు, వెతికి తారి వారి యిష్టానుసారముగా నమ్ముకొనవచ్చును.

401 కలకాలము విగ్రహారాధనలో నున్నవారు కడతేరరని తెలిసికొనుడు.

402 పంచామృతము.

(1) గోమూత్రము. నీరుడు—లేదా తేన
(2) గోమయం— పేడ — లేదా — చక్ర
(3) గోఘృతం — గోనెయ్యి
(4) గోదధి — గోపెరుగు
(5) గోక్షీరము — గోవుపాలు

హిందూమతస్థులలో పిండప్రదానము మొదలైనవి చేయునప్పుడు బ్రాహ్మణులు ఈపంచామృతమును తీర్థముగానిచ్చెదరు.

అభ్యాంతరభక్తి పదవులు.

404 (1) సద్భక్తి (2)వైష్ణవభక్తి (3) అవధానభక్తి (4)అనుభవభక్తి (5)ఆనందభక్తి (6)సమరసభక్తి ఈ6న్ను అభ్యాంతరభక్తుల నబడును.

(1) సద్భక్తి వివరము.

404 పూర్వోక్తమైన తనయిష్టదేవతను తనహృదయకమల కర్ణికమధ్యంబున నిలుపుకొని యామూర్తియందు భావంబునిల్పుటే సద్భక్తియనిపించుకొనును.

(2) వైష్ణవ భక్తివివరము.

405 బహిరాద్వార వ్యాపారములను వర్జించి అంతరంగంబున స్నానసంధ్యావందనంబులగు నిత్యకర్మంబు లంగీకరించుటయే వైష్ణవ భక్తియనిపించుకొనును.

(3) అవధానభక్తి వివరము.

406 ఆమూర్తికి షోడశోపచారపూజాదిభావనలుం జేసి యూహాపోహలంబులు లేక స్వస్థచిత్తమైయుండుటయే అవధానభక్తి యనిపించుకొనును.

(4) అనుభవభక్తి వివరము.

407 వృత్తి చిత్తంబునందుండి యామూర్తి కళావిశేషముచే అవయవ సుందరాకారములను హృదయకమలంబున నిల్పి పరిసర బాహ్యాకారంబులు మరచియుండుట అనుభవభక్తి యనిపించుకొనును.

(5) ఆనందభక్తి వివరము.

408 ఈప్రకారంబుగా ప్రపంచకం బేమియు దోచకుండునప్పుడు ఆనంద సాగరమున మునిగి తన మేనుమఱచి యుండుటే ఆనంద భక్తి యనిపించుకొనును.

(6) సమరసభక్తి వివరము.

409 తనశరీరంబు తానెఱుంగకయున్నప్పుడు తొడుకు లేకయుండు మూర్తియందలి తానేకస్వరూపమై పూజ్యపూజకులను భావంబు లేకయుండుటయే సమరసభక్తి యనిపించుకొనును.

410 ఇత్తెరంగున నంగలసి యుండిన ఈశ్వరుండే బాహ్యా-భ్యంతరరూపంబై సమస్తబంధంబులం బరిహరించును.

వైరాగ్యముల యొక్క వివరణము.

1 ప్రసూతివైరాగ్యము.

411 స్త్రీయొకతి ప్రసవవేదనపడుచు [illegible] కాలమున కాముకు పూనుకొంటిననియు ముప్పది ముక్కోటి దేవతలను, వేడుకొనుచు నా [illegible] గండముగడచి [illegible] సుఖం చియున్నతొడలం పురుషసాంగత్యముచేయకూడదని తలంచుచుం [illegible] మలాంగి చింతించుచు ప్రసవవేదనను తప్పించుకొని [illegible]

దేవతను జయించుకొని జనక ప్రాణవిస్మృతి గల్గి అశక్తుడును దేహాది
వంతోషముపొంది ఎప్పటివలెనె సంసారబాధములోపడి సుఖించుచు
[సా] "కూకుని పదపదములు నుసుచుయుండుచు అనునట్లు భోగ
ములతో ఇచ్చయుండుచుందురు. బృహస్పతిస్మృతి మోహపాశమును
మూర్ఖకాంతముల భ్రమించుచుండును.

2 పురాణవైరాగ్యము.

412 పురాణశ్రవణము చేయునప్పుడు మార్గము(పురుషులు,
స్త్రీలు)చెప్పెడిముక్తిమార్గమునవలెనుండవలెననియు, ధనధాన్యములను మ
రువవలదనియు తలంచుదురు. అకాలక్షేపముగడచిన పిమ్మట [సా]
"యథాప్రకారం తథాస్తు అన్నట్టు పోవుచు ఇంటికి రావడము
తోనె కొందరు అటులంపులు ... చేపోవుదురు.

3 ఉపదేశవైరాగ్యము.

413 ఉపదేశముకావలయునని కోరికగలవారు గురువులకువా
రి శుశ్రూషలుచేసి ద్రవ్యము వ్యయపరచి ఉపదేశము పొందిన వా
రిలోకొందరు [సా] "దండిగగురుఉపదేసినె యుండి ... లను
ములు ఖండనచేయవు" అన్నట్టుగ విడిచిపెట్టి తమనుసరించి యున్న
కామక్రోధ రాగద్వేషములనుతమతమ అజ్ఞానమువలనఖండనచేయు
నుపాయముయుక్తిగురువులు నియమించిన పరమరహస్యమును (తికరణశుద్ధి
గా వశన చేయకపోవడమే విశ్రాంతమువల్లఉపదేశముపొందినవారవ
బడుదురు.

4 గ్రంథవైరాగ్యము.

414 గ్రంథములు చదువవలయునని కోరికగలవారై ద్రవ్య
... పెట్టి కొనిన వారిలో కొందరు అందుసారాంశముల గ్రహిం
... బుద్ధిచే ... లబన వైద్యుడము మహాభాగ్యమని బడును

శ్మశానవైరాగ్యము.

415 శవమును మోసికొని కాటికి పోవునప్పుడు మాత్రము ఎం
దుకు వచ్చిన బ్రతుకు ఎక్కడి సంసారము ఎక్కడి ధనధాన్యములు
ఎక్కడి జీవితము ఎక్కడి సుఖదుఃఖములు తిరిగి ఇంటికి చేరకయుండ ఇంద్ర
జాలము బోలినది. ఇంత మాత్రమునకు జనులు గిల్లి
దులాడి మొదలు మనము కూడా ఒకదినము పోవలసినవారమే యని వ్యా
సనపడుచు మెల్లగా నడచెదరు, శవము దహించి పోయిన పిమ్మట
ఎవరివారిని వారు ఒకరికి నొకరు చెప్పక పోవుదురు. సాయంకాలము రా
గానే, అంతే, ఎప్పటి కథే అన్నట్లు ఇంటికి వచ్చినవారిలో
కొందరు భార్యాపుత్రాదులు ఇష్టమైనవి తెచ్చియిచ్చిన పూర్వమువలె యే
భావప్రకారముగా నడచుకొని యుందురు. "బ్రతికియుండిన బలుసాకు తిని
బ్రతుకవచ్చు" నన్న సామెతననుసరించి, ప్రాణమును అంటిపెట్టుకొని కా
పాడుకొనియుందురు.

416 ఇట్టివి మొదలగునట్టి వైరాగ్యములు చాలాగలవు.

417 ఈ ప్రాణి ఎట్టి కార్యములవలన నరక కూపములో ప్రవే
శించుచున్నదో, ఎట్టి కార్యములవలన మోక్షలోకమును ప్రవేశించు
చున్నదో, గ్రహించినవారే జ్ఞానులు.

418 కరతలామలకముగా అనగా అరచేతిలో ఉసిరికఫలమును
పెట్టినట్లు అయితే ఆ ఫలము యొక్క గీతలు ఎట్లువలె స్పష్టముగా కా
నవచ్చునో అట్లువలెనే భక్తిమార్గము కనుగొనుటకు
న్నా, ఘటించుటకును అరటిపండు ఒలిచి అరచేత పెట్టినట్లువలె నర

పదములకు తెల్లముగా తెలియపరచియున్న సుందరమైనటువంటి వేద శాస్త్రము, అనుగ్రహించుటకున్న, ఈ రెంటిని అనుభవములోనికి తెచ్చుకొని ఈ అమనస్క ముద్రలన కడతేరవారే ధన్యులు.

అమనస్క ప్రకరణము

ముగిసెను.

420 భక్తులను పాలించే ప్రభువుకు

నమః నమస్కారము.

ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః.

6వ పీఠిక.

పరిపూర్ణయోగము ఆరంభము.

శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుఁడా, యోగీశ్వరా సత్యస్వరూపా విశ్వనేత్రా విమలచరిత్రా జీవశివ శ్రీగురుమూర్తీ కల్పా నిష్కళంకా దివ్యప్రకాశస్వరూపా ఏకాంశముగానుండు వాఁడా అక్షయముగానుండువాఁడా అవ్యక్తముగానుండువాఁడా తైజసుఁడుగానుండువాఁడా ఈశుఁడుగానుండువాఁడా అతీతుఁడుగా నుండువాఁడా విరాట్టుగానుండువాఁడా పరిపూర్ణజ్ఞానబ్రహ్మాన శీతలకృపచే బ్రహ్మజ్ఞానానందములో చేరిన బ్రహ్మజ్ఞా నమును సంపూర్తిగావించి నటువంటి యందుచేరిన పరిపూర్ణ మును తరచిరచియుండుటకై "వాణీదేవిని" నాజిహ్వయందు నిలిపి వేదాంతవాక్యములచే రచియింపఁజేసి బ్రహ్మజ్ఞానులను పరిపూర్ణులుగా గావించుమని సదా నిన్ను ఆత్మధ్యానముచే యొనర్చుచున్నాఁడను.—నాకుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంభకోణము వారైన నందిగాం తులసమ్మగారికి సదా కృతజ్ఞతయున్నా దను.—ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.—

భగవంతునకు నమః నమస్కారము.	యజ్ఞా రామస్వామి హెడ్ జమాదారు. అలకట్టుతోట. రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

5 వ ప్రకరణము.

4 వ ఉపాఖ్యానము.

శ్లో॥ అచింత్యావ్యక్తరూపాయ నిర్గుణాయ గుణాత్మనే।
సమస్తజగదాధారమూర్తయే బ్రహ్మణే నమః॥

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజన శలాకయా।
చక్షురున్మీలితం యేన తస్మై శ్రీగురవే నమః॥

పరిపూర్ణము.

2 పరిపూర్ణ మనగా— అంతటా చక్కగా నిండియుండునది. మఱియు, తాను, నేను, అనిచెప్పకుండుటయే (అహంభావము) పరిపూర్ణమనబడును. జననమరణములేని పరిపూర్ణము చలనమేమియు లేక స్థిరముగానుండును. పెరుగుట, విరుగుట, మొలుగుట, తగ్గుట, కరుగుట, మొదలగు వస్తువేమియు లేవు. చలికివణకదు, ఎండకుమాడదు, వానకు తడవదు, చెదరదు, ఎల్లప్పుడును నొకటేరీతిగా నుండును. తన శక్తిని నితరులకు తెలుపదు. తన్ను నితరులుభావించినగాని దూషించినగాని బదులుపలుకదు. విగ్రహముల నారాధించుట, జపతపములు, తీర్థస్నానములు, ఇట్టి ప్రపంచ సంబంధమైన విశేషము లేదు. గాన దానికి నేను, నీవు, అను భేదబుద్ధి లేదు. అది సర్వత్రా వ్యాపించియున్నది. దానికి, 148 వ పత్రం, 352 వ సంఖ్యను వివరించిన ప్రకారం (1) అస్తితె, (2) జాయతె, (3) వర్ధతె, (4) పరిణమతె, (5) అపక్షీయతె, (6) వినశ్యతె, అను షడ్భావ వికారములు, స్థూల శరీరము మొదలగు శరీరములు లేవు. నిద్రాహారములు లేవు. 107 నుండి 174 పత్రములలో 457 నుండి 458 సంఖ్యలలో వివరించిన ప్రకారం

కానవర్పృథక్ (1) అరిషడ్వర్గములకు (2) రాగద్వేషములకు (3) ఈషణ త్రయములకు (4) గుణములకు (5) ఆశాపాశములకు, పంచ క్లేశములకు లోబడడు. పుణ్య పాపములు దానిని పొందవు. ఎల్లచోట్ల యందును, అల్ల ప్రాణులయందును, ఒకటే విధముగా సర్వత్ర వ్యాపించియుండు నట్టి పరిపూర్ణమును ఈ సాక్షియని చెప్పుటకు అలవి కాదు.

బ్రహ్మలక్షణము.

3 అఖండ జ్ఞాన దివ్యజ్ఞాన చిన్మయ సద్రూప చిద్రూప చిత్కళా తేజోమయుండైనట్టిన్ని, సర్వము శిరస్సునందు ధరించిన శృంగారమైన మాణిక్యప్రకాశముకన్నను, వైశ్వానరుడనే అగ్ని, చీకటియందు ఎట్టికాంతి యిచ్చుచున్నదో, అట్టికాంతికన్నను,సూర్యజ్యోతికన్నను ప్రకాశుండైన భగవంతుడే బ్రహ్మ. ఆ బ్రహ్మ ఎట్టివా డనగా:—

వేదశ్రుతి॥ స్వయంభూ ర్బృతుర్భావనః॥ అనునట్లు, తా॥ చతురతగలవారికంటె, చతురతగలవాడు, ప్రకాశముకంటె, స్వప్రకాశకుడు (ఉపమయొక్క 249వ పత్రిం 176వ సంఖ్యనుచూడుము) మరియున్ని నామరూపములేనివాడు, కల్పితనామరూపములు గలవాడు బ్రహ్మ అది ఎనగా, ముఖ్యమైనవి:—

అవ్యయుడు— లింగదేహ త్రిరూపనామక్రియలు లేనివాడు

అక్షరుడు— నశింపనివాడు, నిష్కాముడు, కోరికలేనివాడు

అతీంద్రియుడు— ఇంద్రియములకగపడనివాడు

తైజసుడు— సుగుణబ్రహ్మము, బంగారు పెంకిలో నుండు ధాతుద్రవ్యము

ఈశుడు— పరమేశ్వరుడు, శివుడు, భూమీశుడు

విరాటుడు— ఆదిదేవుడు, నిర్గుణాకారుడు

అచలుడు— కదలనివాడు, పరబ్రహ్మము

అతీతుడు— వంకలేనివాడు, లోకాతీతుడు, శుద్ధ, నిర్గుణ, నిరాకార, అద్వితీయ, పరబ్రహ్మస్వరూపుడు.

అమలుడు— నిర్మలుడు

నిష్కాముడు— కోరికలేనివాడు

అజుడు— జనన మరణములు లేనివాడు

అకర్త— ఒక కార్యమును చేయనివాడు

అభోక్త— కర్మానుభవము లేనివాడు

నిర్వికారుడు— రాగాది వికారములు లేనివాడు

నిరామయుడు— అశరీరుడు

అసంగుడు— దేనియందు ఇష్టత లేనివాడు

నిరాకారుడు— ఆకారము లేనివాడు

నిరంజనుడు— ఎంగిలి అంటనివాడు, దోషము లేనివాడు

నిర్వికల్పుడు— ఏందున కల్పనము లేనివాడు

ధ్రువుడు— శివ, విష్ణు, మతస్థుల మధ్యమున్నవాడు.

4 సప్త మహా ఋషులు.

(1) కశ్యపుడు (2) అత్రి (3) భరద్వాజుడు (4) విశ్వామిత్రుడు (5) గౌతముడు (6) జమదగ్ని (7) వసిష్ఠుడు ఈ యేడుగురున్ను సప్త మహాఋషులు.

5 షట్చక్రవర్తులు.

శ్లో॥ హరిశ్చంద్రో నలో రాజా పురుకుత్సః పురూరవః।
సగరః కార్తవీర్యశ్చ షడేతే చక్రవర్తినః॥

(1) హరిశ్చంద్రుడు (2) నలుడు (3) పురుకుత్సుడు (4) పురూరవున్ను (5) సగరుడు (6) కార్తవీర్యుడు, ఈ ఆరుగురున్ను షట్చక్రవర్తులు.

6 షోడశ మహారాజులు.

(1) గయుడు (2) అంబరీషుడు (3) శశిబిందువు (4) అంగుడు (5) పృథువు (6) [illegible] (7) మరుత్తు (8) సహోత్రుడు (9) పరశురాముడు. (10) శ్రీరాముడు. (11) దిలీపుడు (12) నృపుడు (13) రంతిదేవుడు (14) యయాతి (15) మాంధాత (16) భగీరథుడు ఈ 16 గురున్ను షోడశ మహారాజులు.

7 వేదముల వివరము

శ్లో॥ ఋగ్వేదోథ యజుర్వేదః సామవేదో హ్యథర్వణః॥

(1) ఋగ్వేదం (2) యజుర్వేదం (3) సామవేదం (4) అథర్వణ వేదం

8 ఈ వేదములలో మొదట ఏర్పడిన ఋగ్వేదము ముఖ్యమైనదన్ని, ఈ వేదముచే ఇతరవేదములు పుట్టబడ్డవన్ని తెలియబడుచున్నది.

9 ఋగ్వేదము ప్రాచీనమే నిశ్చయమైన వేదమని, పూర్వీకులు ఈ ఋగ్వేదమునే సమిత్రముంచిరని గ్రంథములవల్ల తెలియబడుచున్నది

10 మొదట ఋగ్వేదమును ఏర్పర్చిన ఋషుల పేర్లు.

(1) వేదవ్యాస (2) గృత్సమాద (3) విశ్వామిత్ర (4) వామదేవ (5) అత్రి (6) భృగు (7) భరద్వాజ (8) వసిష్ట (9) కణ్వ (10) అంగీరస. వీరితోనున్నవారు—(1) అగస్త్య (2) కశ్యప (3) జమదగ్ని (4) పరాశర (5) గౌతమ (6) బృహస్పతి (7) నారద (8) మధుచ్ఛంద్ర (9) నవ్యాసివ (10) కటసా (11) హిరణ్యస్తవ (12) వాల్మీకి

11 వేదములు—మహావాక్యములు.

1 ఋగ్వేదమందు 1 ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మమనియు.

2 యజుర్వేదమందు 2 అహం బ్రహ్మాస్మియనియు.

3 సామవేదమందు 3 తత్త్వమసి, యనియు.

4 అథర్వణవేదమందు 4 అయమాత్మబ్రహ్మ యనియు.

12 ఇట్లు పరబ్రహ్మమును తెలియజేయునవియై పరబ్రహ్మము వలన కలిగినవియే ప్రకాశించు నాలుగు వేదములలో ఈనాలుగు మహావాక్యములు వచించియున్నారు.

13 ఇవిగాక చిత్తశుద్ధి కలుగుటకు (1) కర్మకాండమును, గురువులయందును, జ్ఞానశాస్త్రములయందును, నమ్మకము కలుగుటకొరకు (2) భక్తి కాండమును, బ్రహ్మసాక్షాత్కారజ్ఞానము కొరకు (3) జ్ఞానకాండమును అనెడు మూడు కాండములుగా నున్నవి.

14 నాలుగు వేదములలో ఒక వాక్యమందే వేద రహస్యముక్తి ప్రాప్తియంతయును ముగియునందున తొలుత ఋగ్వేదమందు ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మయను, సాక్షాత్కారవాక్యమును నిరూపించి, దానిచేత అనుభవము కలుగనందున యజుర్వేదవాక్యమను అహంబ్రహ్మాస్మి యను మహావాక్యములచేత అనుభవమును చూపెను.

15 అయ్యర్థము చక్కగా తెలియుటకు మూడవదియగు సామ వేదమందలి తత్త్వమసియను మహావాక్యముచేత ఉపదేశక్రమమును తెలిపెను. అదే సంపూర్ణమని సమాప్తినిపొందుటకు, అథర్వణ వేద మందు అయమాత్మబ్రహ్మయను మహావాక్యము జనించెను గనుక వేదములు నాలుగే అయ్యెను.

16 శ్లో॥ ఋగ్వేదోథ యజుర్వేద

సామవేదోప్యథర్వణః॥

1 ఋగ్వేదమందు ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మయనెడుసాక్షాత్కారమహా వాక్యమును—

2 యజుర్వేదమందు అహంబ్రహ్మాస్మి యను అనుభవ మహా వాక్యమును—

3 సామవేదమందు తత్త్వమసి యను ఉపదేశ మహావాక్యము —

4 అథర్వణ వేదమందు అయమాత్మ బ్రహ్మయను సమాప్తి మహావాక్యము తెలిపెనుగనుక వేదములు నాలుగవుటకు కారణమైనది.

17 ఋగ్వేదమందు.

(1) ప్రజ్ఞానం(2) బ్రహ్మ—అని రెండుపదములు. ప్రజ్ఞాన మను పదమునకు సర్వవిషయములను సాక్ష్యంగాకనుక ఎవడు చూచుచున్నాడో— అజ్ఞానమే ప్రజ్ఞానమనుపదమునకు అర్థము. ముఖ్యతాత్పర్యం—నేనే బ్రహ్మమని నిశ్చయము. 25—26 తత్త్వం.

18 యజుర్వేదమందు.

(2) 1అహం 2బ్రహ్మ 3అస్మి యనుమూడుపదములు. అహం అనేపదమునకు—నేనే—బ్రహ్మమనియు—అస్మి—అనేపదమునకు ఐక్యమును ప్రతిపాదించుచున్నది. గనుక ముఖ్యతాత్పర్యం. నేనే బ్రహ్మమని నిశ్చయించవలెను.

19 సామవేదమందు

(3) 1తత్త్వమసి, తత్పదము, త్వం, పదము, అసిపదము అని మూడుపదములు.

తత్ అనుశబ్దమునకు బ్రహ్మము—త్వం—అనుశబ్దమునకు జీవుడు. అనియును అసియనుశబ్దమునకు ఆరెంటియందు ఐక్యమును పొందించును. ముఖ్య తాత్పర్యం—జీవుడు—బ్రహ్మములో ఐక్యమైయున్నట్టు అర్థము.

20 అథర్వణవేదమందు.

(4) అయమాత్మాబ్రహ్మ అయం ఆత్మ బ్రహ్మ యనిమూడు పదములు గలవు. అయం—అనుపదముచేత వ్యవహారమై నిత్యాపరోక్ష

మాయయా కూడి యున్నదే యని చెప్పబడుచున్నది. తత్త్వమను పదము, త్వం నాదేహమని తలంచెడి చైతన్యమె ప్రత్యగాత్మ మనబడును. బ్రహ్మయనెడి శబ్దమునకు తనకు తాను పరిపూర్ణమయిన పరమాత్మ—మాహాత్మ్య శాశ్వత్యం. అస్తి కల్పత్వాదివికారములు లేక నిర్వికారముగా, సాక్షిమాత్రముగానున్నది. అని అర్థమగుచున్నది.

21 ఇట్లు ప్రత్యగ్బ్రహ్మమును, తెలియజేయు నిర్దిష్ట పరబ్రహ్మము వలన గలిగిన విద్యను ప్రకాశించు నాలుగు వేదములలో నాలుగు మహావాక్యములు వసియించి యున్నవి.

22 చైతన్యం బ్రహ్మయను, పదమునకు, నిర్విశేష, శుద్ధజ్ఞానమే పరబ్రహ్మము అని అర్థమగును.

(1) శక్త్యర్థం—తృతి, (3) బాహ్యార్థము—బహిరంగము
(2) వాచ్యార్థం—గుణ, (4) లక్ష్యార్థము, అంతరంగము స్వానుభవము.

23 ప్రత్యగాత్మయే—పరమాత్మ. పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను సమర్థనీయమును బొందుచున్నదను:

మాయా ప్రతిబింబమగు ఈశ్వరునికి అధిష్ఠానమయి సాక్షిగానుండు చైతన్యమే పరమాత్మ అనబడును. అంతఃకరణ ప్రతిబింబమగు జీవునకు అధిష్ఠానమయి సాక్షిగానుండు చైతన్యమే ప్రత్యగాత్మ అనంబడును. ఒక్క ఆకాశమే ఘటోపాధివలన ఘటాకాశమనియు, మఠోపాధివలన మఠాకాశమనియు, గృహోపాధివలన గృహాకాశమనియు, గోపురోపాధివలన గోపురాకాశమనియు, నానావిధములుగా చెప్పబడినట్లు, పరబ్రహ్మమగు ఆత్మ ఒక్కటే, జీవజంతువుల శరీరములందు వసించుటవలన ప్రత్యగాత్మయనియు, బ్రహ్మవిష్ణ్వింద్రాది దేవశరీరములందు వసించుటవలన, పరమాత్మయనియు చెప్పబడును. మహాకాశమే ఘటాకాశమయినట్లున్నను, ఘటాకాశమే, మహాకాశమైనట్లున్నను, ప్రత్యగాత్మయే పరమాత్మగాను, పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను సమ

స్వరూపము పొందుచుందురు. ఈ రెంటియందు సత్యజ్ఞానానంద లక్షణ
సహజముగాను సాధకముగాని ఎంతమాత్రమున్ను భేదము లేదు.

24 శాస్త్రములయొక్క అర్థము తెలిసికొనుట పరోక్షజ్ఞానమనబడును. ఆ జ్ఞానమువలన విచారణచేసి బ్రహ్మమే నేనని తెలియుట అపరోక్షజ్ఞానమనబడును. ఈ అపరోక్షజ్ఞానమే—విజ్ఞానమనబడును. ఈ జ్ఞాన విజ్ఞానములు రెండును మోక్షసాధనములగును. మోక్షమార్గమును చూపినవాడు ఈ రెంటినివిడిచి బ్రహ్మైక్యము నొంద గలడు. ఇందుకును శ్రుతి:—

25 శ్రుతి॥ అస్తి, బ్రహ్మేతి, విజ్ఞానం।పరోక్షజ్ఞానముచ్యతే।
బ్రహ్మాస్మీతి, విజ్ఞాన।మపరోక్షజ్ఞానముచ్యతే

26 ద్వైతం॥ పరోక్షజ్ఞానమనగా తనకంటె వేరుగా బ్రహ్మము కలదనుకొని దానినుపాసించుమతము దానివలన జన్మాంతరంబున ముక్తి కల్గును. అనేమతము.

27 అద్వైతం॥ అపరోక్షజ్ఞానమనగా బ్రహ్మమే నేను—నేనే బ్రహ్మమని తెలిసి ఐక్యభావముపొందుట. దీనివలన ఈ జన్మమందే ఇప్పుడే ముక్తి కలుగును అనేమతము. ఇటువలె ఒక గ్రంథమునందు వ్రాయబడియున్నది.

జీవైక్యసంధానము

28 బ్రహ్మైక్యమును బోధించునట్టి నాలుగువేదములతో చేసిన నాలుగు మహావాక్యములవల్ల జీవునియొక్క విచారణచేయుట వలన జననమరణములు లేనివాడై బ్రహ్మైక్యమును పొంది ముక్తిపొందునుగాని ఇతరవాటివల్ల వైకుంఠమును చెందజాలడు.

29 పైని ఉదాహరించిన, ఋగ్వేదం, యజుర్వేదం, సామవేదం, అధర్వణవేదం, ఇవి (1) విధివాదం (2) అర్థవాదం (3) మంత్రవాదం (4) నామధేయములను నాలుగు విధములుగా, సమస్తధర్మములను బోధించును.

30 (1) వీటిలో రాజాజ్ఞ వలె నున్న పురుషార్థములను, విశేషకర్మము లనుచేయుట నకే కర్మములు చేయ విధించునదే, విధివాక్యమనబడును.

31 (2) వేదములయొక్క మహిమలనుస్తుతించడమే, అర్థవాద మనబడును.

32 (3) ఆచార్యులవలె చే జరిగినది ఇదియని కనుపర్చినదే మంత్రవాదమనబడును.

33 (4) జననీ జనకులవలె యాగాదికులకు పేరుపెట్టడమే నామధేయమని చెప్పను.

34 యీనాలుగున్ను కర్మకాండప్రతిపాదకమగును.

ఉపవేదములు.

35 ఆయుర్వేదం—(2) అర్థవేదం (3) ధనుర్వేదం (4) గాంధర్వ వేదములని నాలుగు.

36 (1) వ్యాధి నిదానమున్ను (2) వ్యాధిచిహ్నలున్ను తెలిసికొని మంత్రఅప్రమత్తాలతో చికిత్సవల్ల ఆయురారోగ్యములను చెప్పినదే, ఆయుర్వేదం.

37 (2) దక్షిణమొనలయిన పరోపకారాలను నిర్ణయించి ధర్మాదిచతుర్విధ పురుషార్థములకు స్వాధీనముగా ఉంచడమే—అర్థవేదము.

38 (3) మంత్రప్రయోగములను చెప్పడమే—ధనుర్వేదము.

39 (4) స—రి—గ—మ—ప—ధ—ని—స—యనుశబ్ద స్వరగీతప్రబంధనలు వివరించడమే గాంధర్వవేదము.

40 స్మృతిధర్మములు.

(1) కృతయుగమునందు మనుస్మృతిధర్మమున్ను,

(2) త్రేతాయుగమునందు గౌతమస్మృతి ధర్మమున్ను,

(3) ద్వాపరయుగమునందు శంఖలిఖితస్మృతిధర్మమున్ను,

(4) కలియుగమునందు పరాశర స్మృతి ధర్మమే ముఖ్యముగా నుండును.

(41) ఈస్మృతులు మూడుకాండములుగా చెప్పబడ్డవి—అవి ఏవనగా:—(1)కర్మకాండము (2)వ్యవహారకాండము (3)ప్రాయశ్చిత్త కాండము.

42(1) జాతి—వర్ణాశ్రమాచారము మొదలైనటువంటివి చెప్పేది కర్మ కాండము.

43 (2)తగవు, దండన, దాయాదిభాగములు మొదలైన 18 భేదములు చెప్పేది వ్యవహార కాండము.

44(3)బ్రహ్మహత్యాదంచమహాపాతకములు మొదలైనమహాపాతకులకు శిక్ష చెప్పేది ప్రాయశ్చిత్త కాండము.

45(1)జాతి అనగా కమ్మ, కన్నడ, ఆంధ్ర, ద్రావిడ,మని నాల్గు ఇవిగాక (1) వేదాంతవాక్యములు (2)సంస్కృతవాక్యములు (3) ద్రావిడ వాక్యములు (4) ఆంధ్ర వాక్యములని ఇవిగాక వ్యాకరణ (శబ్దములు) ఒకటి.

వర్ణాశ్రమములు రెండువిధములు.

46 వర్ణములనగా (1)బ్రహ్మ (2)క్షత్రియ (3)వైశ్య (4)శూద్రములని నాలుగు.

47 ఈ నాలుగు వర్ణములలో గ్రంథములయందు దైవ భక్తి కొరకు ఆచారములకొరకు ఉదరపోషణకొరకు చెప్పబడిన చర్యల ప్రకారం, కృతయుగం త్రేతాయుగం ద్వాపర యుగముల యందు జరిగి యుండును.

48 శ్లో॥ కలౌ వాచ సహస్రాణి జాయంతే వర్ణసంకరః॥ అన్న శ్లోకము చొప్పున వారి వారికి, తగినట్టుగా దైవభక్తి ఆచారములున్ను ఉదరపోషణకొరకు ఉద్యోగములున్ను చేయుచున్నారు. ఇవియు ధర్మమార్గముగానే యున్నవి.

49 భక్తులలో కొందరు కలియుగముకంటె సమానమైన యుగము లేదని చెప్పుచున్నారు.

50 వర్ణాశ్రమములు.

1 గృహస్థాశ్రమము (2) బ్రహ్మచర్యాశ్రమము (3) వానప్రస్థాశ్రమము (4) సన్యాసాశ్రమము. ఈవర్ణాశ్రమముల విషయమయి 165, 166, 167, వ పత్రములలో 427, 428, 429, 430, 431 సంఖ్యలయందు చూడుము.

51 జ్ఞానబోధ నేర్చుకునేవారు.

1 అభ్యాసుడు / అభ్యాసులు } జ్ఞానబోధ నేర్చుకునేవాడు, నేర్చుకునేవారు.

జిజ్ఞాసువు— తెలియ నిచ్ఛగలవాడు.

2 సాంఖ్యుడు— ఇంద్రియజ్ఞానము తెలిసికొని పరబ్రహ్మస్వరూపము ఇట్టిదని తెలిసికొనేవాడు.

3 తారకుడు— జననమరణములు గ్రహించి మనస్సును పరిశుద్ధము చేసికొనేవాడు.

4 అమనస్కుడు— బ్రహ్మసాక్షాత్కార జ్ఞానమును పొందేవాడు.

పరిపూర్ణుడు— బ్రహ్మమును తెలిసికొనినవాడు.

సకలం తెలిసినపిమ్మట.

6 ఆర్యుడు / ఆరూఢులు } సకలం తెలిసినవాడు. సకలం తెలిసినవారు. అభిమానశూన్యులై, వైరాగ్య సంపన్నులై తన్నుతా తెలిసికొనినవాడు (ప్రాజ్ఞుడు పండితుడు)

7 వ్యష్టి— నీవు నేను అని భిన్నభావము కలిగినవాడు.

8 సమిష్టి— భిన్నభావము లేనివాడు.

9 విలక్షణుడు— అన్నిటియందు విరక్తి పొందినవాడు.

10 నిర్మలుడు— లౌకిక కర్మలయందు అపేక్ష లేనివాడు.

11 దాసుడు— జ్ఞాని. అభేదముగా [illegible] కోరువాడు.

12 సుమర్పు — భక్తిమును వహించువాడు.

13 ముక్తుడు — శాంతగుణములుగలవాడు. భక్తుడు సుజ్ఞానుడు.

14 ముముక్షువు — మోక్షము కలుగవలయు ననియెడుకోర్కె గలవాడు. సకలము విడువనిచ్ఛగలవాడు. విజ్ఞానుడు.

15 శివుడు — పరమాత్మతో సమానము.

16 జీవన్ముక్తుడు — బ్రహ్మలో ఐక్యమయ్యెవాడు. అనగా, వైకుంఠము చెందువాడు.

52 ఇట్టి మొదలైన శక్తివన్నియు గ్రహించి సకలం మనోత్యాగము చేసినవానినే సిద్ధులని. ముముక్షువు. జీవన్ముక్తుడు.

53 ప్రపంచమును విడచినవాడు. వాడే పరిపూర్ణుడు.

54 జ్ఞానమార్గములో రెండువిధములు.

1 సకలం త్యాగం చేసినజ్ఞాని

2 గృహస్థమార్గమువనున్న జ్ఞాని.

55 గృహస్థ మార్గమున నుండి, సకలం త్యాగంచేసిన జ్ఞానులగుదురు.

56 "గృహస్థధర్మమేవాచ" అన్న వచనముచొప్పున, గృహస్థుండగువాడు తనకుల వృత్తివల్లగాని, లేక ఉద్యోగమువల్లగాని, వ్యవసాయమువల్లగాని, కూలిపనుల వల్లగాని, తానుకష్టపడి ద్రవ్యమును సంపాదింపుచు, పుత్రపౌత్రాదులతో అంటీఅంటక అనగా, తామరాకులయందు జలం అంటనట్లున్న, బురద నుండి వచ్చిన కుమ్మరి పురుగు వలెనున్న, భూదింత పండుపై బొబ్బరంటనట్టువలె, భార్యాభర్తలు వీరిద్దరు సంసారమునందు మిత ప్రవర్తనగా సంచరించుచు, వీరిద్దరుగాని. వీరిద్దరులో ఒకరుగాని, బ్రహ్మజ్ఞానముపొంది, సంసారమునందుండి ముక్తిపొందినయెడల ధన్యులగుదురు.

57 ఇట్లుండక "బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః" అన్నట్లున్న, "తొండముదరి ఊసరవెల్లి అయినట్లు" వీరిద్దరుభార్యాభర్తలుగాని,

(లేక పిల్లలోనో కలుగాని) బ్రహ్మజ్ఞానులై బహిరంగముగా, అభేదముగ సంసారమునుండి తొలగిపోవడము మహాత్ములకు ఒకవేళ వారి పుణ్యాతిశయమునుబట్టి ఈశ్వరాజ్ఞవలన వారిసంసారము నుండి బ్రహ్మజ్ఞానులై బహిరంగములో అభేదముగా చరించి పోయిన మొదల వారి ననుసరించియున్న పుత్ర మిత్రాదులు పోషించు కర్త లేదని చింతించుచున్న విషయములో అందుకు ఒక ఇతిహాసము కలదు.

గీ. శ్లో॥ ఎవ్వడుసృజించు ప్రాణుల, నెవ్వడు రక్షించు మరియు నెవ్వడనంతుం, డెవ్వడు విభు డెవ్వడు, వాడీవ్యథ మునుమడిచెడు హేతుకరుండై॥

(1) గీ॥ ధనము వీక్షింపబడిన దైవవశంబున, నుండు రోగములేను నున్నదైన నరసి రక్షలేని యటులుండు వల్లెల్లు, రక్షితుండు మందిరమున చచ్చు॥ అన్న పద్యరీత్యా పైని ఉదాహరించిన పుత్ర మిత్రాదులను పోషించు కర్త లేదని చింతించుచున్న విషయములో వారిని సృష్టించిన సృష్టికర్త అనంతుండై, వారి వారి, ప్రారబ్ధ కర్మానుసారమును బట్టి వారిని సంరక్షణచేయను మరించనుదలంచినవాడై యుండగా వారు చింతించ నవసరము లేదు.

59 భార్యాభర్తలు ఏకీభవించి భగవంతుని ప్రార్థించిన మొదల వారి పుణ్యమేమనవచ్చును.

60 భార్యాభర్తలు బ్రహ్మజ్ఞానముపొంది వీరిరువురు బహిరంగముగా బ్రహ్మజ్ఞానులై సంచరించిపోవడమునకు లేక, వారి పుణ్యాతిశయమువలన, ఒకరికి లభించిన వస్తువు ఒకరికి లభించక పోవడమువల్ల ఒకరు బహిరంగముగా సంచరించిపోవడము మరియు గృహకృత్యములో ఉండడమువల్ల వారి వారికి తగిన ఫలము కలుగును. అయినను కాలము గడచినకొలది వీరిరువురిలో ఒకరినొకరు ఎడబాసిన మొదల, దోషము సంభవించును. ఆదోషఫలము అనుభవించ

వలెనుండును. ఉపనిషత్తుయందు దిగువ నుదాహరించిన 119 వ సంఖ్యను చూడుము. అట్టి కృతార్థుడైనట్టి బ్రహ్మజ్ఞానికి మొదల నొకస్థలము నందుంచవలెను. శ్రీ మునిగి దక్షాదని ముక్తుడగు చున్నాడు. పరతీర్థ పరమాత్మ స్వరూపమును పొందిన యొక్క వాస్తవమైన శబ్దార్థమును ఎవడు తెలిసికొను చున్నాడో అట్టివాడే జీవన్ముక్తుడు. దిగువనున్న 67 వ సంఖ్య చూడుము.

61 ఇట్టి పరిపూర్ణతను చెందినవారే ఈ కలియుగమునందు గురువులై ప్రఖ్యాతివహించి పరలోకమున బ్రహ్మైక్యము పొందుదురని శాస్త్రమందు బోధింపబడుచున్నది.

62 ఇట్టి జ్ఞానులు నేను కర్తనుగాను, ఏమియున్ను చేయుటలేదు. నేను భోక్తనుగాను. ఏదియున్ను కోరికతో అనుభవించుటలేదు. నేను ఇతరులకు అనుభవింపజేయు వాడను కాను. కేవల సాక్షిమాత్రుడను. అకర్తను, అభోక్తను, అని విశ్వసించుకొని కర్తృత్వ అహంకార మమకారములు లేక జ్ఞానిగానుండును. ఇట్టి జ్ఞానులు బాలోన్మత్తపిశాచాదుల రీతిగా నుందురు. ఒకప్పుడు పిచ్చివాని వలెను, ఒకప్పుడు బాలునివలెను, ఒకప్పుడు ఎవరుపిలిచినను వినక యున్నునుండును. ఇట్టి పెక్కువిధములుగా గనబడుచుండును. ఇట్టివారినిచూచి ఉపేక్షించ కూడదు.

63 శ్రుతి: గురువును పూజించుటలో, గురుపుణ్యము పంచుకొనును శిష్యునుండి: అనునట్లు పైనిఉదాహరించిన జ్ఞానినిఎవరైనను పూజించినయెడల అతనికున్న పుణ్యమును పంచుకొని యెదరు.

64 శ్రుతి: గురువును దూషించుటలో, గురుపాపము పంచుకొనును శత్రువునుండి: అనునట్లు దూషించిన యెడల అతనికున్న పాపమును పంచుకొనియెదరు.

65 ఇట్లు అతని పుణ్యపాపములను పంచుకొనిన యెడల, అజ్ఞాని ముక్తుడగుచున్నాడని శ్రుతులు చెప్పుచున్నవని యాచార్యులు చెప్పియున్నారు.

66 భగవానువాచ— శ్లో॥ సన్న్యాసేరంగదలచెకిసరాలకెల్లి। కర్మశేషంబుగూడదు గానవలెని। కర్మమంతయు దీరిన గాతువనుచు కాచియుంటివికర్మము గడచిచనిరో॥ అనుకృతి చూపిన రామదాసుగారికర్మములన్నియు, దొలగేపర్యంతము కనిపెనులు కాచియుండి కర్మము లన్నియు దొలగిన పిమ్మట రామదాసుగారికి వైకుంఠము చెందించెను. గాన, ఏ జ్ఞానికైనను అంత్యకాలములో, పాపపదమున కేగునప్పుడు పరిశుద్ధుడుగా వెళ్ళవలెను లేదా, అజ్ఞానితోకర్మములున్న యెడల ముక్తుడు కానేరడు. కర్మము లున్నయెడల, దానిఫలములనుభవించుటకై పుణ్యలోకము, లేక నరకలోకము జేరును. పుణ్యలోకము జేరిన యెడల భోగము లనుభవించి, పుణ్యజన్మములో పురుషుడుగానో, స్త్రీగానో, జనించి గొప్ప ఐశ్వర్యమును జెందును. లేదా—నరకలోకము జెందినయెడల కష్టమనుభవించి మరల పుట జన్మములో ఏదోఒక జన్మము ఎత్తి మిక్కిలి కష్టమనుభవించును.

శ్లో॥ ఈశ్వరానుగ్రహాదేవ పుంసామద్వైతవాసనా। మహాభయకృతత్రాణాత్। విప్రాణాముపజాయతే॥ తా॥ ఈశ్వరానుగ్రహము లేనట్టి వారలకు బ్రహ్మాద్వైత జ్ఞానము గల్గుగజాలదు. బ్రహ్మజ్ఞానము లేనియెడల జననమరణముల ప్రవాహంబునుదాటి మోక్షంబును జేరుటకు సాధ్యపడదు.

67 శ్రు॥ కారణేనవినాకార్యం—నోత్పద్యేత కదాచన—బ్రహ్మజ్ఞానం భక్తిమార్గయుక్తేనిశ్చోభవ। భక్త్యాసర్వసిద్ధయస్సిద్ధ్యం తిభక్త్యేకయోగేన—పశ్య—విజ్ఞానం—ప్రాప్య అనుగ్రహ... కారణము లేనిచో కార్యోత్పత్తి లేనట్లు, భక్తి లేక బ్రహ్మజ్ఞానము గలుగ

ఫలము. భక్తిం ష్టాపదముగావలెను. గృహస్థమార్గమునందే భక్తివల
ననే సకలసిద్ధులుపొందవలయును. గాన సమస్తఉపాయములన్నిటిలో
భక్తి నాశ్రయింపవలెను. సమస్తఉపాయములను వదలి అనగా ఉపాయ
ములనగా—సామము, సామము అనగా వేదము, దానము—దానమ
నగా దానధర్మములు. భేదమనగా—భేదాభేదములు ఇవియన్నియు
వదలుట అని అర్థమగును. భక్తి సాధించిన సౌభాగ్యము కొంచెమైనను
లేదు. భక్తి [illegible] చేయుటచే జ్ఞానము లభించును గాన బ్రహ్మ
యందు దృఢభక్తి గలిగిన వైరాగ్యము గలుగునని. అట్టి వేళల
విజ్ఞాన ప్రాప్తి యున్నను అవిజ్ఞానము క్రమముగా పరిపక్వము. అంత
జీవన్ముక్తుడగునని శ్రుతి॥ అభ్యాసా—ద్రీ—జ్ఞానం—క్రమేణ
పరిపక్వాంధవతి। పక్వవిజ్ఞానా—జ్జీవన్ముక్తోభవతి॥ అనుశ్రుతి ప్రకార
అభ్యాసమువలన జ్ఞానం క్రమముగా వృద్ధియగును. జ్ఞానము వలన
క్రమముగా విజ్ఞానం వృద్ధియగును. విజ్ఞానమువలన క్రమముగా జీవన్ముక్తు
డగునని శ్రుతులు పలుకుచున్నవి—గాన.—

63 పద్యం॥ భక్తే మోక్షముమాపును

భక్తే దీనికి భోగభాగ్యము లిచ్చున్

భక్తే బ్రహ్మత్వము జెందించును

భక్తిచే కోవిదా కేతన్యులగుదురు.

69 భక్తి విషయమై ఈగ్రంథమునందు 223వ పత్రము
మొదలుకొని 244వ పత్రమువరకు చూడుము.

జీవన్ముక్తుడు— విషయము.

70. శ్రుతి॥ ప్రారబ్ధకర్మపర్యంతం। దేహివిరోధవత్॥ అను
వట్లు ప్రారబ్ధకర్మము నశించువరకును ఎట్టివానికిని దేహము నశించదు
గాన జ్ఞానిని ప్రారబ్ధకర్మము నశించువరకును దేహ ధారుడైయుండును.
అయితే, జ్ఞానికి పుణ్యపాపములు [illegible]

దుత స్పష్టజ్ఞానాగ్నివలన, ఇకమీఁద కలుగునట్టి జన్మములు రాకుండా చేసికొని
వర్తమానదేహము ప్రారబ్ధముగా నిమ్మళించియుండినను ఏదోషములున్ను లేనివాఁడై
[illegible] కర్తవ్య [illegible] కృత్యములనెడు అహంకార శూన్యుఁడయి సంకల్పశూ
న్యుఁడై ... [illegible] కట్టున్ను
39వ పరిచ్ఛేదము 118వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారమున్ను సంసారము
నుండియు దానిలో అంటీఅంటక నిమిత్తమాత్రుఁడుగానుండి సకలజను
లకు సుఖకరుఁడయి అతిదయాళుత్వముగలవాఁడయి ఓర్పుగలవాఁడయి
[illegible] అసూయాడంబము [illegible] గుణములు లేనివాఁడై
[illegible] మదాపహరించినట్టుల దేశసంచారి యగుచు జనులకు జ్ఞాన
బోధ చేయుచు తనకు నిష్టమగు పదార్థములు లభించుటవలన సం
తోషమున్ను తనకు నిష్టములేని పదార్థములు లభించుటవలన దుఃఖ
మున్ను లేనివాఁడయి తనకు పూర్వకర్మానుసారముగా ఏదియేది ప్రా
ప్తమగునో దానితో తృప్తిఁ బొందుచు తనకులభించనివస్తువులకుగాను
దుఃఖింపక రూపరసగంధాదులు సమముగా తలఁచుచు సదా బ్ర
హ్మాత్మానుసంధానము చేయుచుండును. ఇతఁడే జీవన్ముక్తుఁడు. ముఖ్య
తాత్పర్యం [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] మనుజుడు సప్తద్వీపంబులందు చ
క్రవర్తి అయినప్పటికిన్ని ఆయావేళలయందు రాఁగలవన్నిటిని
భరించి ధీరత్వముగా నున్నవాఁడే జీవన్ముక్తుఁడు.

71 పైనుదాహరించిన అంశములలో సరూపమనోనాశన
మనియు, అరూపమనోనాశనమనియు రెండు విధములుగా గలవు.
జీవన్ముక్తియందు సరూపమనోనాశనమున్ను, విదేహముక్తియందు
అరూపమనోనాశనమున్ను గలుగును.

సరూపమనోనాశనము.

72 శ: అహంకారమమకారములు, సంకల్పవికల్పములున్ను
మనోవికారములనఁబడును. ఇవియెల్లనశించి మనస్సు నిర్వికారముగా

కర్తృత్వ శూన్యమై జీవకారుణ్య మైత్రి మొదలగు సద్గుణములు గలిగి పరమశాంతిని పొందియుండుటే సరూప మనోనాశన మనబడును. ఎట్లనగా: అగ్నియందు కాలినగుడ్డ మడతరూపుతో కనబడుచున్నను ఉపయోగపడనట్లు జ్ఞానులగువారు సకలగృహకృత్య కార్యములు చేయుచున్నను వారి మనస్సు బ్రహ్మనిష్ఠ జ్ఞానాగ్నియందు దగ్ధమై యుండుటవలన నిర్వికారమై కర్తృత్వ శూన్యమైయుండును. కాబట్టి అదిసరూప మనోనాశనమును చెందియుండును. ఇందువలన వారికి పునర్జన్మములు లేకపోవును.

అరూపమనోనాశనము.

73 పైనిఉదాహరించిన కాలినగుడ్డ మడతచేతితో నలిపినంత వస్త్రమే రూపులేక ధూళిగా ఎగిరి పోవునట్లు మనస్సు రూపులేక పూర్తిగానశించిపోవుట. ఇదివిదేహముక్తియందు గలుగును. ఎట్లనగా ప్రారబ్ధమునశించినంతనే జ్ఞాని 24తత్వములున్ను దేహాశ్రయమున్ను రూపులేక పూర్తిగా నశించిపోవును గాన అటువలెనేజీవబ్రహ్మైక్యము చెందుచున్నది. ఇదే అరూపమనోనాశన మనబడును.

74 (25)వతత్వముగా జీవాత్మగానుండెడు తాను దేహేంద్రియాది 24తత్వములుతాను గాదనుచు వాటియందలి భ్రాంతినివిడిచి కేవల 26 వ తత్వమైన పరబ్రహ్మమే తానని దృఢనిశ్చయము గలయాతడే జీవన్ముక్తుడు ఈగ్రంథమునందున్న 17 వ పత్రము 6,7,8, 13, 14,15 సంఖ్యలను చూడుము.

జీవన్ముక్తి విషయమై—

75 సకలవ్యాపారములు నశించినమొదల, చింతలేకుండును. చింతలేకుండుటవలన వాసనాత్రయము నశించును. అట్లునశించుటే జీవన్ముక్తి యనబడును.

జ్ఞాని, దేశసంచారవిషయము.

76 శ్రుతి॥ పరమాత్మగగనబంధుః॥ అనుశ్రుతివల్ల, జ్ఞాని బట్టబయలైన బ్రహ్మము యందే బుద్ధినిలిపి॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశసంచారశీలః॥ అనునట్లు, యథేచ్ఛగా, నిర్భయముగా సర్వదేశ, సంచారశీలుండై॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశజ్ఞానబోధః॥ అనునట్లు సర్వదేశస్థులకు జ్ఞానబోధ తెలిపినవాడై॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశస్తుతిపాత్రః॥ అనునట్లు సర్వదేశస్థులచేత స్తుతింపబడినవాడై సహజ అమనస్కయోగనిద్రాళువై యుండి సదా అఖండజ్ఞానానంద వృత్తితో నుండునట్టి యాతడే జీవన్ముక్తుడు. అతడే దేశసంచారజ్ఞాని యనబడును. అట్టిజ్ఞాని గృహస్థధర్మమార్గమునసుండి దేశసంచారము చేయవచ్చును.

బట్టబయలు విషయము.

77 బట్టబయలు అనగా (బయలు బయలు) నిర్మలబయలు. (బట్టబయలు, బిట్టకబయలు) మఱియన్ని ఎటులుండుననగా భూమ్యాకాశములకు మధ్యనున్నదే బట్టబయలు. ఆబట్టబయలైన భూమి యందు సకల చరాచరములు నివసించుచున్నవి.

బట్టబయలు అనే శబ్దమునకు సాదృశ్యము.

78(1) సూర్యకిరణములవల్ల వెలిగవేడిగల తెలుపురంగుగలపగలుగానున్న (2) చంద్రకిరణములవల్ల కలిగిన చల్లనినైలురంగుగల రాత్రిగానున్న (3). నల్లనిచీకటిఛాయగల, రాత్రిగానున్నదే బట్టబయలు. బ్రహ్మ సృష్టించినదే యగును. అసృష్టించిన బట్టబయలులోనే ఆదిమధ్యాంతరహితుడుగా బ్రహ్మ ప్రకాశించుచున్నాడు. ॥స్మృతి॥ పరమాత్మగగనబంధుః॥ అన్న స్మృతి చొ॥ అపరమాత్మ బట్టబయలై వట్టి బ్రహ్మమని అర్థమగును. భూమ్యాకాశములు పుట్టకమునుపు బట్టబయలు లేనేలేదు. ఈవిషయమై॥ శ్రుతి॥ సృష్ట్యంధకార [illegible]

అనుక్రమణిని బట్టి 11వ పత్రం 15 వ సంఖ్యమొదలు 29 వ సంఖ్యవరకు చూడుడు.

భగవంతుని తెలియుట.

79 సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, పరిపూర్ణ యోగాభ్యాసులైనను శ్రీటచూడము, నిశ్చయము లేక యుండు పోగొట్టువారు భగవత్ స్వరూపమును తెలియగజాలరు. మఱియు అజ్ఞానమనెడి బురదయందు మునిగినవారు ఉపవాసముల చేతను, వ్రతముల చేతను, గారడీ యోగముల చేతను భగవంతుని తెలియజాలరు. ఈ గ్రంథమునందున్న 234వ పత్రం 87వ సంఖ్యయందును 236వ పత్రము 101 సంఖ్యలలో చెప్పిన ప్రకారం యోగాంతిక ధ్యానపరులను అద్వైతజ్ఞాన భక్తులు ఈ యుగమునందే భగవంతుని తెలియగలరు.

భగవంతుని స్వరూపము.

వాసుదేవనామము చేత—ఆత్మగాను,
సంకర్షణనామము చేత—బుద్ధిగాను,
ప్రద్యుమ్ననామము చేత—అహంకారముగాను,
అనిరుద్ధనామము చేత—మనస్సుగాను,

అష్టనామములుగా విభజింపబడియున్నాడు. గావున పైన దాహరించిన ఏకాంత ధ్యానపరులగు అద్వైత జ్ఞానభక్తులు, అట్టి స్థూల స్వరూపమును తెలియగలరు.

ముక్తుల ధర్మాల విషయము

81 పద్యం॥ ఏకర్మ చేసినను, ఏ అవస్థ పొందినను, ముక్తులచిత్త మెందును మారకుండు, విజ్ఞానవారి ఆటలాడుచు వలుగక్కుల తిరిగి [illegible] ముందు మునుపటి యందు అనుభూతము [illegible] బట్టి—
[illegible] శ్రీ [illegible] యందుం దక్కొని [illegible]

మాటలాడుచు, కథలు చెప్పుచు, నవ్వుచు, చేతులు ఏమిగానిది చేయుచున్నను, వారి చిత్తము అఖండమునందుండునట్టి బ్రహ్మవిదుడు ప్రపంచజ్ఞానముగలవాడై జీవనోపాధికొరకు ప్రవృత్తిచేయుచున్నను, ఏ అవస్థలు పడుచున్నను ముక్తుల చిత్తము మౌనముగ నుండును. దోషము లేదు.

౬౩ (1) బ్రహ్మజ్ఞానము వచ్చినవారికి కామక్రోధాదులన్నియు నశించును.

(2) బ్రహ్మజ్ఞానులు నిష్కాములై సకల కోరికలను విడిచిపెట్టి సదా పరబ్రహ్మమగు తమ ఆత్మస్వరూపమందే జ్ఞప్తిగలవారై యుందురు.

(3) బ్రహ్మజ్ఞానులు పక్షపాతము లేక సర్వమును తమవలెనే చూచుచుందురు.

(4) బ్రహ్మజ్ఞానులు ఆకలిదప్పులు మఱచి నిత్యానందులై నిత్యతృప్తులుగా నుందురు.

(5) దైవాధీనముగా తమకు లభించిన వాటిని అనుభవించుచు, తమకు లభింపని వాటికిగాను కించపడక యుండి నిరాశగా నుండువారే జ్ఞానులనబడుదురు. ఇటులగాక భోజనమందు రుచులు కోరేవాడు జ్ఞానికాడు.

(6) ఇసుక చక్కెర చేరియున్న మొదల చీమ చక్కెరను గ్రహించి యిసుకను తోసివేయునుగదా! అటుల జ్ఞానులు ఇతర దోషములను తోసివైచి సత్వాదిగుణముల గ్రహింతురు.

(7) శివప్రాయముగా నుండువారే జ్ఞానులు. గర్వముగా మర్యాద విచారించక మాటలాడేవారు జ్ఞానులుకారు.

(8) దీపస్తంభము క్రింద నీడగానే యుండును. అదిపడు చుట్టు ఉన్న వస్తువులను కనుపెట్టును. గాని దానిక్రింద నున్న వస్తువులను

కనువర్చెదు. అటువంటివారల పదిమంది గూడి సంస్థ నాడు, నాకీ పాశ
త్యము కన్నగొన తేరు. దూరగా గ్గా సుఖము వారి చే, గా కలిగి పర
మలాభము పందునురు.

84 ॥శ్లో॥. ఉత్తమం క్షణకోపంచ॥ అనునట్లు సత్పురుషుల
కోపము నీటిమీద గీతవలె క్షణమాత్రముండునని యర్థము

" (2) మధ్యమం ఘటికా పురం— మాధ్యముః॥ బంగరము, తెరి
వంత సేపు కోపము ఉండునని అర్థము.

(3). అధమం అహోరాత్రించ॥ అనునట్లు దుష్టుల కోపము, ఒక
రాత్రింతంటానుండునని అర్థము.

(4). కపటః మరణాంతక॥ అనునట్లు కపటము కలిగినవానికోపం
చచ్చేవరకు ఉండునని అర్థము.

85 శ్లో॥ అగ్నికుండ సమానారీ। ఘృతకుండ సమానరః
జానుబంధు పయోస్త్రీణాం। కన్యనిశ్చలతో మనః

86 శ్లో॥ మతాపతిం త్రిశాచేనాం। పితాయాం సదాచారః॥
ఉభయోర్వర్య సంబంధే। కన్యనిశ్చలతో మనః॥

87 శ్లో॥ కోకిలానాంస్వరోరూపం।పాతివ్రత్యంతుయోషితాః॥
విద్యారూపంగురుమూర్తి। సదాచారిత్యంతు పురుషః॥

యీశ్లోకముల భావము గ్రహించినవారే జ్ఞానులు.

88 బ్రాహ్మణః॥ జ్ఞాన యోగమునుబట్టి బ్రహ్మమును తెలిసి
కొని ఆటువలె నడచినవాడే బ్రాహ్మణుడు,

89. వాకము గానిదిగానున్న, శ్రేష్టముగా వున్నటు వంటి
బ్రహ్మము ఏదో ఆబ్రహ్మమును మాత్రముగా(నూలుపోగును జన్ని
దముగా) ధరించుకొనవల్లెను. ఏర్పాటుగా(గురిగా)కనుపర్చు చున్నం
దున మాత్రమని చెప్పుచున్నారు. మాత్రమనేది పరమపదము.
(ఉత్తమమైన బ్రహ్మము)గనుక అమాత్ర భావమును కనినవాడే

బ్రాహ్మణః। నారదపాంచరాత్ర గోపనీయమున్నట్లు భూదేవ తుల దేవమంత్ర చెప్పబడియున్న దానిని పాటించ తగినది. (మూర్తి యనగా మూలుపోసి. శర్వణము, వాడుక మూర్తి దంచెరు— పర్యాయము)

(౫) ప్రమాణం బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః అన్నట్లు ఎవర్తైతే బ్రహ్మము నెట్టిదని తెలిసికొనుచున్నారో. వారే బ్రాహ్మణత్వము పొందినవారగు చున్నారు. గనుక, జంజము అవసరము లేదన వచ్చును.

కారణగురువుల లక్షణము.

(౧) బ్రహ్మజ్ఞానులయినవారు వారి పుణ్యాతిశయము వలన వారి స్వగృహమున మాత్రముగా ఏర్పర్చుకొని ఉండినను గాని లేక ఇతరస్థలమునందు మఠముగా ఏర్పర్చుకొనినను గాని భగవత్స్మరణ చేయుచు జనులకు గురుబోధ చెప్పచున్నా॥ "కారణమేగురుధర్మ"మనునట్లు ఉపదేశమిచ్చుచు అందుకుతగిన పూజమర్యాదలు ఒవరించుచున్న యెడల ఇహలోకములో విహితగురువులనే పేరుగలిగియున్న పరలోకములో భోగభాగ్యములు లేక, బ్రహ్మైక్యమును పొంద గలరు.

(౨) గురువులైనవారలు తమ శిష్యుని సుతునిగానున్న, అనగా కుమారునివలెనున్న, స్త్రీశిష్యురాలును సుతసీగానున్న లేనగా కుమార్తెవలెనున్న భావించుకొని శిక్షవిసాదములను నొసగవలెను. ఇట్టివారు విహిత గురువులనబడుదురు.

శ్లో॥ శరణాగతుడగు శిష్యుని కరుణించియు సాంఖ్యతారకము సన్నాంబులలోనక మనమునకు గురిజూపని గురువులు కామ్యగురువులే గాని విహితగురువులుగారు

(౩) విహితగురువులనగా శిష్యులకుగలిగినట్టి సకలసందేహ

ములను జోగొట్టి నిరతానంద కైవల్యమును బొందునట్లు చేసిన వారలు విద్యాగురువులనబడుదురు.

౯౪. శృతి॥ శ్లో॥ "విద్వాన్ సర్వత్ర పూజ్యతే"॥ అన్న శృతిని బట్టి విద్వాంసుడు సకలదేశములయందును పూజింపబడును. అటువలెనే విద్యాగురువులనువారే సకలదేశములయందును పూజింపబడు చున్నారు గనుక గురువులనువారలు ౬ మాసములకు గాని లేక ఒక సంవత్సరమునకుగాని శిష్యులను చూచి వారి క్షేమ సమాచారములను విచారించి అచ్చట పూజా పురస్కారములు శిష్యులవల్ల జరిగించి అందుకు రావలసిన గురుకట్నములు శిష్యులిచ్చినంత పొందడము గురుధర్మము. శిష్యులు గురురాకకెదురు చూచుచున్న వారే శ్రేష్ఠులైన గురు శిష్యులనబడుదురు.

శివమతము.

తీర్థప్రసాదముల వివరణము.

౯౫ గురువులనువారలు శిష్యులకు తీర్థమిచ్చునపుడు పరిశుద్ధమైనట్టి భగవంతుడు తృప్తిచేసిన వారములనే కేవలజలమునున్ను, పంచామృతమున్ను పులగము పరమాన్నము పాయసము పండ్లు ఫలాహారములు అన్నము పదకాయ కూరలు పిండివంటలు మొదలైనవి శివునికర్పణచేసి శిష్యులకు తీర్థప్రసాదములుగా నిచ్చుట ధర్మమైయున్నది. ఇది శివమత పూజయనబడును. స్ఫటికమైనట్టి తీర్థములయందు ఏదయినా మిశ్రము చేసినయెడల అధర్మమగును. పాపము పొందగలరు.

విష్ణుమతము.

తీర్థప్రసాదముల వివరణము.

౯౬ గురువులనువారలు శిష్యులకు తీర్థమిచ్చునపుడు పంచామృతము (భక్తిం చేసినారయిన మొదల మధురపానాదులనే

న్యాదకం, మాంసాదులు నివేద్యములు మొదలైనవి వండినవారలు సురాపానకము లోనైనవి.) కల్లు ఫలహారములు పులగము వర మాన్నము పాయసము మొదలయిన యీవంటివిన్ని అన్నము, వడ లూరలు పిండివంటలు మొదలయినటువంటివిన్ని విష్ణువునకర్పణ చేసి శిష్యులకు తీర్థప్రసాదములుగా ఇచ్చుట ధర్మమార్గమగును. ఇది విష్ణు మతపూజ యనబడును. మరియు శివ నారాయణ ద్వాదశ మన్న తీర్థములో జలమువినా ఏవస్తువయినా మిశ్రము చేసిన మొదల పాపాత్ములగుదు రు.॥ శ్రుతి॥ దానరిపాట్లు పెరుమాళ్ళవారు కనునట్లు గాక ఏవస్తువు నైనా మిశ్రముగా భుజించడము ఉత్తమము—ఏమో వ్యాసుడౌను శ తలంపుతలచకుడీ—శ్రుతి—.“శివాయవిష్ణురూపాయ।శివరూపాయవి ష్ణవే” అన్న వేదశ్రుతిచే ద్వారా శివుడేవిష్ణువు। విష్ణువే శివుడు గనుక భుజించేవారయిన మొదల విష్ణుపూజ శివపూజకు ఒనరింపదగ్గదియును. ఇందుకుసమ్మతి—

97 మనము చేసిన వంటలన్నియును పాయసము లన్నియు ప్రతి దినము దేవునికర్పణ చేయక భుజించడము పాపమగును.

98 మనము కట్టుకొను వస్త్రము లన్నియు దేవునికి అర్పణము చేయక కట్టుకొనడము పాపమగును,

తీర్థప్రసాదుల విషయము.

(1) పైనిరూపించిన 96—98వ సంఖ్యలలో చెప్పినతీర్థప్ర సాదములు శివ—కేశవులకు అర్పితమైనందున శ్రేష్ఠమైనవి యగు గును. మరియు శివకేశవులు ఒకటే యగుదురు. శివుడు మధ్యలోనున్న మంత్రములోనున్న దైవములు. మాంసాదులలో భుజించగూడదు. మరు మరి, పాపము చేయకముందే తప్పక శివుని పాపము చేసినవారు మారిపోవును. ఇతర గ్రంథము మానవులలో గ్రంథము పారంపర్యముగా

మాంసాదులు భక్షించుట మానుకొన్న వంశములుగలవు. వారిం
వార్యే మధు, సురా, మాంసాదుల భక్షించేవంశములు గలవు. వా
రిలో కొందరివిహీనవర్ణులు మధుసురామాంసాదుల భక్షించుటమా
నుకొనుచున్నారు. వీరు శ్రేష్ఠులగుదురు. బ్రాహ్మణులలో కొందరు
మధు సురా మాంసాదులు భక్షించనివారున్నారు. కొందరు మధు
సురా మాంసాదులు భక్షించేవారున్నారు. ఐతే మధు సురా
మాంసాదులు భక్షించనివారికి మోక్షముగలదనిన్నీ భక్షించేవారికి
మోక్షముగలుగదనిన్నీ చెప్పుటకుఅలవిగాదు. ఎవ్వరైనను దైవ నామ
శ్రీకరణ శుద్ధిగా ధ్యానించిన యెడల మోక్షము గలుగుటకు సందే
యంబులేదు. గనుక మానవుల యిష్ట పద్ధతిని శివపూజ చేకొనినవా
రు శివపూజ నిర్గుణారాధనగా చేసికొనవచ్చును. కేశవుని పూజచేసిం
చేవారు కేశవుని పూజ నిర్గుణారాధనముగా చేసికొనవచ్చును. తుదకు
శోధించగా శివ కేశవులు ఒకటేయగుదురు. గాని యిరువురుగారు
గనుక ఈ రెండు పూజలున్ను, ఇహపరలోకములకు పూజ్యులైన
"శ్రీ స్వయంభూశ్చతురానవా" అనుశ్రుతినిబట్టి ఆస్వయంభువులైన
ఈశ్వరునికే చెందును. ఈ రెంటియందున మోక్షముగలదు. గనుక
గృహస్థ ధర్మమార్గములోనున్న బ్రాహ్మణాదులు వారి వారి స్వంత
గృహములలో వారి, వారి, స్వంత గురువును రప్పించుకొని ఈ పూ
జలు నెరవేర్చుకొనవచ్చును. గురువును రప్పించుటకు శక్తిలేనియెడల
నున్ను, గురువు గతించిపోయినను, గురువులేని యెడలను ఈ గ్రంథ
మును బట్టి స్వయముగా అప్పుడప్పుడు 95,96వ సంఖ్యలలో చెప్పినట్లు
నై వేద్యతీర్థ ప్రసాదములుగా సమర్పించి 254వ పత్రములో 198వ
సంఖ్యలో చెప్పినట్లు పూజ నెరవేర్చుకుంటూ శక్తికొలది గృహస్థ
మార్గమును తప్పక జ్ఞానులన్నుగాని, ఇతరభిక్షుకులన్నుగాని సంతుష్టిపర
చుచున్న యెడల మోక్షము చెందుటకు సందియంబులేదు.

అఖండజ్ఞానిగురుపూజ.

2 అఖండజ్ఞానిగురుపూజ అనగా బ్రహ్మజ్ఞానులందరును అచ్చ ఒక్కచో సమూహముగా చేరి, నిర్గుణారాధన నవలంబించి పూజచే యుట ఎట్లనగా పైని 95, 93వ సంఖ్యలలో చెప్పినప్రకారం నై వేద్యతీర్థప్రసాదములుగా సంగ్రహించి 214వ పత్రములో 198సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం పూజనుచేసి బ్రహ్మజ్ఞానులందరు సమష్టిగా భుజించి ఆనందించుటయే అఖండజ్ఞానిపూజ యనబడును. ఈపూజలో నుండు వారికి మోక్షము అతిచేరువ నుండును.

సమష్టివిషయము.

3 సమష్టిలో రెండువిధములు గలవు. అవియనగా:—

4—(1)అంతరంగసమష్టి (2)బహిరంగసమష్టి

—అంతరంగసమష్టి—

5 గృహస్థమార్గములోనున్న బ్రహ్మజ్ఞానులు రహస్యఅంత రంగసమష్టిగా నుండవలెను. వీరు అంతరంగసమష్టు లనబడుదురు. బహిరంగములో వ్యష్టి అనబడుదురు. అనగా భేదముగా నుండు వారు. మోక్షముగలదు.

— బహిరంగసమష్టి —

6 గృహస్థమార్గమును విడిచినజ్ఞానులు బహిరంగసమష్టిగా నుండవలెను. వీరుబహిరంగ సమష్టులనబడుదు. బ్రహ్మజ్ఞానులలో ముముక్షువులనబడును. అనగా సకలము త్యాగముచేసినవారు. అభేద ముగానుండువారు. మోక్షము గలదు. ఇందుకుసమ్మతి:—

ముముక్షువులు.

7 గీ॥ జాతిభేదంబు లెన్నుటలేదిగాదు
జ్ఞానవంతులజన్మమేజాతికొలుచు

అదియు లేకున్న సన్నియుం వ్యర్థమగును
జ్ఞానశీలంబెఱుంగుము నిర్మలాత్మ!
కిమ ముముక్షువులగువారు ఈవిధముగానుందురు.

9 రహస్య అంతరంగ సమష్టిలోనున్న గురువులున్ను బ్రహ్మజ్ఞానులున్ను బహిరంగ సమష్టిలోనికి రాగలరు. ఇందుకు సమ్మతి లేకుండ మాదిరి ఊసరవల్లె యగును.

10 ముముక్షువులకు అఖండజ్ఞాని గురుపూజలు అవసరము లేదు.

ఉపదేశ పద్ధతులు.

11—గురువువద్ద ఉపదేశము పొందదలంచినవారు ఉపదేశమియ్యునసమయమున శిరస్స్నానము చేసికొని, పట్టుపీతాంబరముగాని, లేక క్రొత్తవస్త్రమునుగాని మడికట్టుకొనవలయును.

గురు శుశ్రూషలు.

12—(1) గురుస్థానమందు గురుపీఠమొకటియేర్పర్చి, ఆపీఠము మీద క్రొత్త వస్త్రమును పరుచవలెను. (2) గురువుకు స్నానము చేయించి (3) పట్టుపీతాంబరముగాని, లేక క్రొత్తదికాని వస్త్రమును గాని లేక క్రొత్తసన్న తెల్లటి వస్త్రమునుగాని, ధరియింపఁజేయించి (4) గంధ పరిమళాదులు గురుదేహమునకు పూసి (5) గురువుకొరకు యేర్పరచిన గురుపీఠముమీద గూర్చుండబెట్టవలయును. ఒక బ్రహ్మజ్ఞానిని సాక్షి మాత్రుడుగానుండుటకున్ను, ఉపదేశపద్ధతులు ఆశిష్యునకు నేర్పుటకున్ను, గురువువద్దగూర్చుండ పెట్టవలెను. శ్రుతి॥ "తాంబూల దక్షిణాం సమర్పయామి" అనునట్లు తాంబూలముతో గురుకట్నం, తనద్రవ్య సంపాదనకొలది సమర్పించవలెను. గురుమూర్తిని సదా ధ్యానించుచుండవలెను.

దీక్ష ప్రసాదములు.

13 శిష్యుడు ఉపదేశము పొందే మొదల పైనుదాహరించిన, 95 వ సంఖ్యలో చెప్పిన పద్ధతిగానున్న కేశవుని ఉపదేశము పొందే మొదల 96 వ సంఖ్యలో చెప్పిన పద్ధతిగానున్ను, దీక్ష ప్రసాదములు సమర్పించవలెను. శిష్యుడు గురువగువారు "నిర్గుణారాధనగా" 254 వ పుటలో 197 వ సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం శిష్యునకు బోధపర్చి పూజ పునస్కారములు చేయుంచి శిష్యునకు ఉపదేశమిచ్చి దీక్ష ప్రసాదము లొసగవలెను. గురువు, శిష్యుడు, సాక్షి ఈ ముగ్గురు లోనే ఈ యుపదేశపద్ధతులు జరుగవలెను॥ గురుమూర్తి రహస్యముగా ఉపదేశించిన మూలమంత్రమును సదా ధ్యానించు చుండవలెను.

14 స్త్రీ—శిష్యురాలైన మొదల గురువునకు శుశ్రూషలు ఈ పైని ఉదాహరించిన పద్ధతిగానే జరుపవలెను. గురువుపైనుదహరించిన ప్రకారం శిష్యురాలకుఉపదేశమిచ్చి దీక్షప్రసాదములనొసగవలెను.

గురువులు.

15— గురువులలో, స్త్రీలు—పురుషులుగలరు. పామరులుగానున్న స్త్రీలుగాని, పురుషులుగాని వీరిరువురిలో ఎవరి వద్దనైన నొకరివద్ద ఉపదేశము పొందవచ్చును.

ధర్మమార్గము.

99 అనేకవిధములుగా అనేకధర్మములు గలవు. అట్టిధర్మముల కన్నింటికిగల ఫలములున్నవేగాని ఫలము లేనిధర్మమొకటియు లేదు. ఈఫలములననుభవించుటకేయు పునర్జన్మముగలదు. జలదానమునకు పునర్జన్మము లేదు. 188—189—190 వరకు చూడుము.

100 అట్టి ధర్మములకంటె ఆత్మజ్ఞానము కలుగజేసెడి ధర్మములు శ్రేష్ఠమైనవియగును. అవిఎట్లనగా—.

101 విషయములవలన కలిగెడి సుఖదుఃఖములను ఒకేవిధముగా అందు (నిశ్చలశక్తివలన) తేర్చుకొనుటయే మోక్షధర్మమగును. గ్రహించుడి—

శిష్యులవిషయమై.

1వ పద్ధతి

102 గృహకృత్యములలో నున్నవారు గురుబోధ పొందుటము మహాఅరుదు గనుకనే అనేకులు పామరులుగానున్నారు. ఉపదేశము పొందినాననే పేరు వహించుటకాదు. బ్రహ్మజ్ఞానమునే బోధకావలసియున్నది. ఉపదేశముపొందినవారైనను ఉపదేశముపొందని వారైనను. ఈగ్రంథమును బట్టి ఇందులోనున్న బ్రహ్మజ్ఞానము నున్ను మంత్రములనున్ను, గురిగా పఠించిన యెడల కడతేరగలరు. ఇందుకు సందియంబు లేదు.

2 వ పద్ధతి.

103 ఈగ్రంథమున్ను తెలిసిచూచి బ్రహ్మజ్ఞానము పట్టుబడిన పిమ్మట గురూపదేశము పొందుటము మహాఉచితమగును.

104 పామరులుగానున్నవారు గురువును ఏవిషయమైఅడుగగలరు వారుఏవిషయమునుగురించిచెప్పగలరు.ఏమను వారు యోచించి ఎంతని చెప్పగలరు. అట్లుచెప్పినయెడల యెంతని గ్రహించగలరు. "శ్రుతి" అడిగినవారికిస్తురు అడగనివారెట్లుఇచ్చు అనునట్లు కాబట్టి ఈగ్రంథమును పఠించి అందున విషయములను గ్రహించని వారు అప్పుడప్పుడు గురువులనుగాని పెద్దలనుగాని విచారించినయెడల సంశయము తీరుచుండును. అట్టిసంశయములు ఉండనేవుండవు.

105 పురుషులుగాని, స్త్రీలుగాని, గురువులను, పెద్దలను, దూషించ గూడదు. దూషించినను గాని నిందించినను గాని ఘోరవారినరకములను పొందుదురు.

106 గురువుల ననుసంధించిన మొదల వారివారికి తగిన మర్యాదలు చేయవలయును. గురురాకఁ గోరుచుండవలయును.

శిష్యు లెట్టి కలుగా నున్నారు.

107 ఇహాముష్యమైన యుపదేశమును గురువులాజ్ఞప్రకారము తమంతటనుంచుకొను వారుసిద్ధులనబడుదురు.

108 ఇహాముష్యమైన యుపదేశమును తమంతటనుంచుకొనక బహిరంగపఱచి అందరు సత్తమగతి పొందేటట్టు చేయు పరోపకారులు అవతారపురుషులనబడుదురు.

109 ఇట్టి యాత్మధారకమగు విషయమును గురుయాజ్ఞ పొంది మతివరకు ఉపదేశమివ్వవచ్చును.

శిష్యులవిషయము.

110 శిష్యులగువారు గురువును నాశ్రయించి ముక్తిలిఖయథార్థ్యములతో పరమార్థముకొరకై తపనమనస్కులై యున్న శిష్యులకు పరిపూర్ణములోకివచ్చేమార్గమును గురువు కనుపర్చని మొదల ఆశిష్యులు ఇతరగురువులను నాశ్రయించి కడతేరవచ్చును. గాని గురునిందచేయకూడదు. అట్లుగురునింద చేసిన మొదల ప్రాయశ్చిత్తము పొందగలరు.

111 శిష్యులగు వారు గురువునకు భిక్ష జరిపించవలెను.

శిష్యులగువారు మఠములో నిష్టావస్తువు ఉపయోగించకూడదు.

112 శిష్యులగువారు గురుమతమును ఏర్పర్చిదానిని వృద్ధిపొందించిన వారికిఇహలోకములోకీర్తియు పరలోకమందు మోక్షపదవియు గలుగును.

113 శిష్యులగువారు గురుమతమునందు సంశయముగలవారై దూషించి ఆమతమును భ్రష్టుచేసిన వారు రౌరవ నరకంబునకుం పొందుదురు.

114॥ శ్రుతి॥ మాతృవత్పరదారాంశ్చ। అనునట్లు శిష్యు [illegible] లుగాని ఇతరులుగాని పర—స్త్రీని—తల్లివలె భావించుకొనవలెను.

115॥ శ్రుతి॥ పితృవత్పరపురుషాంశ్చ। అనునట్లు—స్త్రీలు—పరపురుషుని తండ్రివలె భావించుకొనవలెను.

శిష్యులారా!

116 జగమునందు గురుబోధకంటె మించినబోధ ఎచ్చటను చూచినను మరియొకటిలేదు. గురువుగౌరవగలవాడనబడును. గురువుకంటె గౌరవగలవారులేరు. విహితగురువైనమొదల మోక్షమార్గము చూపును. దైవముమోక్షమిచ్చును. ఈవిషయమై 190వ ప్రశ్న 549వ సంఖ్యనుచూడుము.

117 ॥శ్లో॥ గుకారో అంధకారశ్చ
రుకారో తేజముచ్యతే.

అనుశ్రుతిచొప్పున—గు—అనేశబ్దము అజ్ఞానమనే చీకటిని రు—అనే శబ్దమువారించి జ్ఞానమనే వెలుతురును కలుగ చేయును గురువుయందు ఇంత శక్తి కలిగియున్నది.

118 శ్లో॥ గురుతీర్థోదకంపీత్వా। గురోరుచ్ఛిష్టభోజనం।
గురుమూర్తిస్సదాధ్యానం। గురుమంత్రంసదాజపేత్॥

119॥ తా॥ గురుతీర్థప్రసాదమును భుజించుచు గురుమూర్తిని సదా ధ్యానించుచు గురుమంత్రమును సదాజపించుచుండవలెను.

శిష్యులగువారలు గురువుకుచేయవలసిన
—శుశ్రూషలు—

(1) స్థానశుశ్రూష.

120 గురుగృహకృత్యములు వస్త్రాలు రక్షించుటకు తలంచుట.

(2) అంగశుశ్రూష.

121 దేశికునకు అభ్యంగస్నానము మొదలైనవి చేయించుట.

(3) భావశుశ్రూష.

122 గురుడు దివ్య మోక్షమార్గము చూపునని మనస్సునందు తలంచుట.

(4) అర్థశుశ్రూష.

123 గురువునకు కొరత లేకుండా ఇష్టమైన పదార్థములను తెచ్చియిచ్చి తృప్తిబొందించ తలంచుట.

124 గురువునకు ఈ చతుర్విధ శుశ్రూషలు అనగా నాలుగు శుశ్రూషలు చేసి గురువును ఆనందము పొందించిన వారే శిష్యులు.

125 బ్రాహ్మమత ధర్మములు:

(1) పుట్టించువాడును రక్షించువాడును ముక్తి నిచ్చువాడు నగు సర్వేశ్వరు డొక్కడే కలడు. అతడు పరమాత్మ. అతని కద్వితీయ మగు శక్తి, బుద్ధి, ప్రేమ, న్యాయము, పవిత్రత గలవు. ఆయన సర్వవ్యాపి, ఆద్యంతరహితుడు, ఆనందమయుడు.

(2) మానవుని యాత్మకు గూడ వినాశము లేదు. ఆయాత్మకు గూడ హద్దులేని వ్యాప్తి కవకాశము గలదు. తనయాచరణమున కా యాత్మ పరమాత్మకు ఉత్తరవాదియై యున్నది.

(3) భగవంతుడు సత్యస్వరూపుడనియు పరమాత్మయనియు నారాధింపబడదగినవాడు. పరమసుఖానుభూతికిని మోక్షప్రాప్తికిని భగవంతుని యారాధన మవసరము.

(4) భగవంతుని ప్రేమించి తనయాత్రయందన్ని విషయముల నాతనిచిత్తి ననుసరించుటయే నిజమైన భగవదారాధనము.

(5) ప్రార్థనము చేయుట. భగవంతునే నమ్ముకొనియుండుట. భగవత్సన్నిధానమును నిరంతరమును గమనించుట యనునవియే ఆముష్మిక వాంఛాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనములు

(6) పరమేశ్వరునిచే సృష్టింపబడిన ఏపదార్థమునుగాని భగవంతునిగ నెంచి పూజింపగూడదు. ఏదైననొక గ్రంథముగాని ఎవడైననొక పురుషుడుగాని పరిపూర్ణతను కలిగియుండు నట్లుగాని ముక్తికి ముఖ్యసాధనమగునట్లుగాని తలంపగూడదు. గాని అన్నిమత గ్రంథములలోను అందరు మతకర్తలవలనను అని దేశములలోను వ్రాయబడినయంశములలో సత్యపరములగునట్టి యంశములను భక్తిపూర్వకముగ నంగీకరింపవలయును.

(7) సర్వేశ్వరుడు జగత్పిత. మానవు లందరును సోదరులు. సమస్త జీవకోటిని ప్రేమించ వలెను. అనునవియే నిజమైన మతము యొక్క ముఖ్యధర్మములు.

(8) భగవంతుడు పుణ్యమును బహూకరించును. పాపమును శిక్షించును. ఆయనశిక్ష పాపపరిహారార్థముగాని నిరంతరసంతాపార్థము కాదు.

(9) పాపి తానొనరించిన పాపకార్యములకు పరితాపముజెంది అదిమొదలు పాపకార్యములను చేయకుండుటయే ప్రాయశ్చిత్తము. బుద్ధియందును యోగ్యతయందును పవిత్రతయందును భగవదైక్యమె నిత్యమైనముక్తి అనునీతొమ్మిదియును బ్రాహ్మ మతధర్మములు.

128 బ్రాహ్మ్ములమతము బ్రాహ్మ్యమతము. బ్రాహ్మల మతము బ్రాహ్మమతము. బ్రాహ్మమనగా సర్వేశ్వరుడు. బ్రహ్మము నెరిగినవాడు బ్రాహ్మణుడు. బ్రాహ్మశబ్దముకూడ బ్రహ్మమునుండి వచ్చినదియే బ్రాహ్మణులనునది యిచ్చట. నద్వైతపరము బ్రాహ్మణులునుగూడ భగవంతుడు నిరాకార నిర్గుణుడు పరమాత్మ యనియే

కావించి. అతనినే బ్రహ్మమని పిలచుచున్నారు. కాని అద్వైతులు బ్రాహ్మణులు వేదము లాధారములని యొప్పుకొను చున్నారు. బ్రహ్మజ్ఞానియగువరకును జాతి మతభేదమును కర్మయును అవశ్యక మనుచున్నారు. సోహంబ్రహ్మయను జ్ఞానము స్వానుభవమునకు వచ్చినపిమ్మట కర్మలతోను జాతి మతభేదములతోను, అవసరము లేదని (అద్వైతులు) బ్రాహ్మణులనుచున్నారు. వారికి వేదములతో పని లేదు.

127 సర్వేశ్వరుడుగంధి. మానవులందరును సోదరులు. జీవ కోటులనన్నిటిని ప్రేమించవలెను. అహింస పుణ్యము. అసత్యమాడ రాదు. వ్యభిచారము చేయరాదు. స్వార్థత్యాగము, పరోపకారము, భూతదయ, ఇంద్రియనిగ్రహము నిర్దాంభికత్వము, కలిగి యుండ వలెను. శౌచముండవలెను. కాని షట్కర్మలతో పని లేదు. (షట్కర్మ లనగా యజనయాజన అధ్యయన అధ్యాపక దానప్రతిగ్రహ) స్నాన ము పరిశుద్ధికొరకు, పశ్చాత్తాపమే పాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తము ప్రార్థనమే భగవంతుని కరుణవడయుటకు సాధనము. భగవంతుడు రూపరహితుడు, సర్వశక్తిభరితుడు, కరుణామయ విగ్రహుడు. సర్వప రిపూర్ణుడు, సర్వవ్యాపి సర్వసమర్థుడు న్యాయైకరతుడు పుణ్యా త్ములనాతడు గౌరవించును, పాపయుతులనాతడు శిక్షించును. అశిక్ష యైన హారినికారవాది మహానరకముల పాల్చేయుటకాదు. వారికి పరితాపము కలుగుటకు, వారికి పశ్చాత్తాపము కలుగుటకు, వారి తప్పువారికి తెలియుటకు, వారిబుద్ధిపాపములనుండి మరలుటకు మా త్రమే భగవంతుడు పాపులను శిక్షించును. తండ్రి తప్పుచేసినబిడ్డను శిక్షించినటులనే, రాజు దోషిని శిక్షించినటులనే శిక్షించును. కాని పగచేతగాదు.

128 పరిపూర్ణభక్తిగలవానికి జాతి భేదము లింగభేదములు

దలగువారితో కలియుటవని లేదనియుకూడ భక్తులంగీకరించియున్నా రు. కాని అట్టిసంపూర్ణ భక్తి కలుగువరకును కర్మలును జాతిభేదమును అవశ్యకమని భక్తులనుచున్నారు. భక్తి కుదిరేవరకును భక్తులకును బ్రహ్మజ్ఞానము కుదిరెడువరకు అద్వైతులకును కర్మలును జాతిభేద ములును అవసరములు.

(ఇట్లురఁగుకు సద్గురు శేకర్ [illegible] వారు.)

129 శ్లో॥ అన్నాతేనతృప్తస్య పయసాకం ప్రయోజనం।
ఏవం స్వాత్మంజ్ఞాతస్య వేదైః ప్రయోజనం కిం భవేత్॥

(1) తా॥ అన్నపానము చేసినవానికి జలపానము చేయుట వలన ఫలములేనట్లు వేదాంతవిచారణచే ఆత్మను భవము పొందిన వానికి వేదములతో పనిలేదు.

బొట్టువిషయము

130 అడ్డబొట్టు, నిడివిబొట్టు, చుక్కబొట్టు, దిగంబరముగ నేసగా త్రములతో పనిలేదు. ఇవి జాతి, మత, భేదములు కనుపరచుచున్నవి. ఇం తేగాని మరియొకటిగాదు. గనుక సర్వవ్యాపకబ్రహ్మజ్ఞానికి. జాతి, మత, భేద, కులగోత్రములు కర్మలు దేశాభిమానములు వుండవు గనుక వీటితో పని వుండకూడదు. మానవులు వేదాంతవిచారణ చేసేవరకు నివి యున్నియు అవసరములు. ఈ గ్రంథమును పరిశీలించి చూడుము

131 ఎవనియొక్క మనస్సు చంచలము లేక నిశ్చలరాజయోగసమాన ముగా ఇంద్రియములు స్వేచ్ఛగా విహరించక పరిశుద్ధముగానుండు వాడే వేదాంతమునందు చెప్పబడిన ఆత్మానుభవమును పొందును. ఇతరులు పొందజాలరు. శుద్ధనిర్గుణపరబ్రహ్మము తానని తెలిసికొనిన వాడే జ్ఞాని. కర్తృత్వ, అహంకార, మమకారములు, శ్లాఘా[illegible] త్వములులేక రాజయోగసమానముగా నుండువాడే జ్ఞాని ఇట్టివాడే జాని

న్యాసన్యాసము చేయుటవలన లోకమూఢులకు [illegible] మలిన బుద్ధి యుండు
ను. బాలోన్మత్త, పిచ్చి, పిశాచాదుల రీతిగా నుండుటచే, ప్రపంచము
[illegible] వైరాగ్య [illegible]
[illegible] కొందరు [illegible] సత్యమైన
వాక్యములు బోధించుచు [illegible]
అట్టివారంతో [illegible] బ్రహ్మనిష్ఠ [illegible]
లోన నానుండినను దోషము లేదు. మాయావాదులైన [illegible] ఇది
శ్రౌతస్మార్త అగ్నిహోత్రము ఇవి రాజుల, వైశ్య, శూద్రులకు ఇవన్నీ
ఇది మొదలుగాగల వారలన్నీ భేదము లేక సర్వము సమముగా
ఆచరణము గానుండును. దోషము లేదు. సర్వజ్ఞాని [illegible]
[illegible] శరీరము విడచి బ్రహ్మైక్యము చెందునప్పుడు అతడు ఎట్టి [illegible]
[illegible] విడచినను దోషము లేదు. అట్టి [illegible] జ్ఞాని స్థూల
శరీరమును ఎట్టివర్ణస్థులైనను సమాధి చేయవచ్చును. దోషము లేదు.
గాని దహింపకూడదు. ఇతని దేహము జ్ఞానాగ్నివలన దహింపబడియుండు
ను. ఇందుకు స్మృతి:—

132 [illegible] దహనం నాస్తి [illegible]
జ్ఞానాగ్నిదగ్ధదేహస్య నచ శ్రాద్ధం నచ క్రియా॥

133 తా॥ జ్ఞాని, జ్ఞానాగ్నిదగ్ధ శరీరుడని యెరుగుము. అగ్నిలో కాలి
బూడిదగా పోయిన వస్తువును మరల కాల్చుట లేదు. అట్లు జ్ఞానాగ్నివ
లన దేహము కాలెనని భ్రాంతి నశించిన జ్ఞాని మరణించిన తర్వాత
అతని మృతశరీరమును మరల [illegible]గ్నిలో దహనము చేయరాదు.
అయితే అతని శవమును భూమిలో సమాధిచేసి సమారాధన క్రియలు చే
యవలయును గాని [illegible] నచ శ్రాద్ధం నచ క్రియా॥ అనునట్లు అత
నికి తిలోదకదానము, పిండప్రదానము మొదలగు కర్మక్రియలు [illegible]

ముగించవలెనే గాని చేయరాదు. సమాధిక్రియలు యథాశక్తి క్రమముగా చేయవలెను.

184 సమాధిక్రియలనగా మూడువిధములు. అవి ఏవనగా (1) శివపూజ (2) అన్నదానము (3) వస్త్రదానము, వీటిలో శక్తి కొలది ఏదైనను చేయించవచ్చును. ఎటులనగా:—

185 బ్రాహ్మణులలో సన్యాసి యైనను గాని లేక భక్తులలో సన్యాసి యైనను గాని వీరశైవులలో జ్ఞాని పూజ సల్పినవారిలో నొకరు సమాధి చేసిన రెండవదినముగాని మూడవదినముగాని ఉదిగువను దాహించిన ప్రకారం జ్ఞాని పూజ సమాధివద్ద శివపూజ చేయవలయును.

—శివపూజ—

186 స్నానం సమర్పయామి, (2) గంధం సమర్పయామి (3) అక్షతాన్ సమర్పయామి (4) పుష్పం సమర్పయామి (4) దీపం సమర్పయామి (6) ధూపం సమర్పయామి (7) పంచామృతస్నానం సమర్పయామి (8) నైవేద్యం సమర్పయామి (9) వస్త్రం సమర్పయామి (10) నారికేళం సమర్పయామి. ఇటుల పూజ చేసి పిమ్మట కలిగియున్నట్లైతే అన్నదానం, కలిగియున్నట్లైతే వస్త్రదానం చేయించవలెను. ఇటుల సమాధిక్రియలు చేయించిన పుణ్యాత్ములకు గాని లేక పుణ్యాత్మురాలికు గాని ఇహలోకమునందు కీర్తియు, పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు కలుగును.

దానములవిషయమై.

187 (1) సమాధి స్థలం దానము చేసినవారికి (2) సమాధి కట్టించినవారికి (3) సమాధిపూజలొనర్చువారికి (4) గుళ్లలో దీపములు పెట్టువారికి (5) సమాధుల గూళ్లలో దీపములు పెట్టువారికి (6) మఠములలో దీపములు పెట్టుటకై చందా సామగ్రిచ్చిన వారికి పైని యీయబడిన యాగఫలమంతయు చేసినదాని పుణ్యములు వచ్చిని శాస్త్రగ్రంథములలో చెప్పిన ప్రకారం కైలాసపదవి పొందగలరు. నమ్మవలసినది.

138 సుశీలులగు వారలు ఏగ్రామమందైన స్మృతిశాస్త్రసమ్మతమైన ప్రకారం శిష్యులుగాని పిల్లలుగాని, ఉత్తములుగాని చేరి సనాతనధర్మ క్రియలు జరుపుచుండునెడల, ఆగ్రామస్థానికవారికి ఆధిపత్యము కలవారినిగాని లేక శిష్యులలో గుణవంతునిగాని నాయకుని నేర్పాటుచేయవచ్చును.

ద్వైత మతములు.

139 హిందూ మతములలో మూడు విధములు— అవి ఏవనగా—

(1) ద్వైతము (2) విశిష్టాద్వైతము (3) అద్వైతము ఇటివివరములు. అవియెవనగా—

1. ద్వైతము.

140 భగవంతుడువేరు, జీవుడువేరు, జగత్తువేరు. ఈ మూడు పదార్థములకు భేదమున్నదనుమతము,

2 విశిష్టాద్వైతము.

141 జీవుడు, జగత్తు, ఈశ్వరుడు వస్తువులను మతము.

142 ఈ రెండు మతముల వారిలో కొన్ని అభిప్రాయభేదములు తప్ప ఇక్కడ అంశములన్నియు సమములుగానే యున్నవి—

143 ఈ రెండు మతముల వారును భగవంతుని సాకారముగా నమ్ముటవలన ఆస్తిక మతము అనబడును.

144 శ్రుతి అస్తి ప్రత్యక్షం, ఉపాసనం

పరోక్ష జ్ఞాన వ్యాప్తి—

145 అను శ్రుతి చే ఆస్తిక మతమున పరోక్ష జ్ఞానమనగా తనకంటె వేరుగా బ్రహ్మ మొకటి యున్నదని దాని నుపాసించు మతము. దానివలన జనాంతరంబున ముక్తి యగునని మతము. ఇది ఆస్తిక మతముల విధము.

3 అద్వైతము.

146 సృష్టి కేవలము వ్యక్తియందు బ్రహ్మ అనునట్లు బ్రహ్మం వినా అన్యవస్తువేదియు లేదు. శ్రుతి॥ సర్వంఖల్విదం బ్రహ్మ అను వాక్యమే మనము బ్రహ్మమే అను మతము అభేదము. భేదము లేదనుట శ్రుతి॥ బ్రహ్మాత్మైక విజ్ఞానం మోక్షో జ్ఞాన ముచ్యతే॥ అను శ్రుతిని బట్టి ద్వైతమతమందు అహో జ్ఞానముగా బ్రహ్మమే—జగ—త్తనే—బ్రహ్మము అని వర్ణ్యభావము [illegible] నట్టు. దీనివలన మనము మాండూక్య ఇప్పుడే ముక్తి [illegible] గలుగునదేమోగము. ఇ. బ్రహ్మజ్ఞానానందము రాజయోగానంద మార్గమని అనబడును.

147 మతముల సిద్ధాంతములు.

1 సర్వజ్ఞత్వ—సర్వలోక వ్యవహారములను తెలియుట

2 సర్వేశ్వరత్వ—సకలచరా—చరములకు అధికారిగానుండుట.

3 సర్వాంతర్యామిత్వ—త్రిలోకములయందువ్యాపించియుండుట

4 సర్వభోక్తృత్వ—త్రిలోకములయందు పూజించే పూజ ఫల న్యాసములు తానుపొందుట.

5 సర్వస్వాతంత్ర—అన్నిటియందు స్వతంత్రుడగుట.

6 సర్వసృష్టిత్వ—సకలచరాచరములనువిచిత్రముగాకల్పించుట

7 సర్వపాలకత్వ—సకలచరా—చరములను రక్షించుట.

8 సర్వసంహారకత్వ—లోకములను లయింపచేయుట.

9 సర్వసమత్వ—అన్నిటియందు సముడుగా నుండుట.

10 సర్వజీవదయాపరత్వ—అన్ని జీవములయందు దయాళుడుగా నుండుట.

11 సత్క్రియా శూన్యత్వ—సత్క్రియలయందుశూన్యుడుగా నుండుట.

12 నిస్సంగత్వ—దేనియందు అంటకయుండుట.

13. నిరస్త — అవగుణులు లేనివాడనుట

148 ఈశ్వరుడు ఎన్నగని విజ్ఞానాది గుణములు గలవాడయును ఎందువలనంటే ఇవి స్వాభావికములుగానున్నవి. యీతని లీలావినోదమందలి యిచ్ఛచే నతడు దగినటువంటి క్రియారూపమును. ప్రకృతి యున్న యిచ్ఛను నారము గాన జరుగుచున్నది. ఈయన ప్రకృతి వలన నిర్గుణుండనబడుచున్నాడు. ఆయన హేయగుణరహితుండును దుఃఖశూన్యుడును సర్వదా యానందముగల వాడయియున్నాడు.

149 ఈశ్వరుడు శుద్ధసత్త్వోపాధి గలవాడును జీవుడుమలిన సత్త్వోపాధిగలవాడునగుటవలన సర్వజ్ఞత్వ జ్ఞానాదిభేదములకు కారణమైనదని అద్వైతమతమువారు చెప్పుదురు. ఈవిషయము పై గ్రంథమునందు 159వ పంక్తి మొదలు 161వ పంక్తివరకు చూడుము.

150 జీవులకు అంతఃకరణభేదములును ఈశ్వరునకు ప్రకృతియు స్థూలశరీరములుయున్నవని ద్వైతులు చెప్పుదురు. ఈవిషయము పై గ్రంథమునందు 36వ పంక్తియు 37.వ పంక్తియు చూడుము.

151 ప్రళయకాలములో ఈశ్వరునియందు జీవులు లీనమై యుందురు. సృష్టియందు స్థూలశరీరములను ధరించి జన్మములనెత్తుచుందురు ఈవిషయము పై గ్రంథమునందు 216వ పంక్తియు 610వ సంఖ్యను చూడుము.

152 జలూకమనగా జలగ. గడ్డిపోచనుండు జలగ యేలాగున తన ముందటి గడ్డిపరకను బట్టుకొని వెనుకటి గడ్డిపరకను వదలివేయునో యాలాగుననే జీవులుకూడను ముందటిశరీరమును నవలంబించి వెనుకటిశరీరమును విడిచిపెట్టుదురు. దీనికే జలూకన్యాయమని చెప్పుదురు. ఈవిషయము పై గ్రంథమున 71వ పంక్తి మొదలు 76వ పంక్తివరకు చూడుము.

153 ఇట్టిశరీరములు పొందించుటకై ఈశ్వరుడు అనాదిసిద్ధ యుగులగుచున్నట్టి జీవులకు వారువారు చేయు పుణ్యపాపములకు తగినట్టి సుఖదుఃఖము లిచ్చుటకై శరీరములను గలుగజేయుచున్నా డని చెప్పుదురు. ఈవిషయమై ఈగ్రంథమునందున్న పునర్జన్మమును గూర్చి ము-71వ పరిచ్ఛేదము.

154 మోక్షము సద్గురుచరణముసేవకుడు ఈశ్వరాంశ తను శాశ్వతసుఖములను గోరునో యతని దయకలాప్తి ప్రాణముచే సవరించి జననమరణములేని నిత్యపదవిని పొందించును ఇదే మోక్షము.

155 ఇట్టిమోక్షమునందలి భేదములు.

(1) ద్వైతులు—సాలోక్య, సామీప్యములు, ఈశ్వరునిసన్నిధి కలుగు నందురు.

(2) విశిష్టాద్వైతులు—సారూప్యముగలిగి ఈశ్వరాంశులయి యుందురందురు.

(3) అద్వైతులు—సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యములు నాలుగింట యుందురందురు. ఈవిషయమై 239వ సూత్రము మొదలు 241వ సూత్రమువరకు చూడుము.

156 నాస్తిక మతములు. [1 బౌద్ధమతము.]

(1) జ్ఞానము వస్తువు కూడా గలదను వారిమతము.

(2) జ్ఞానము మాత్రమే గలదనువారి మతము విజ్ఞానవాదము. శూన్యతత్త్వము గలదని చెప్పుదురు.

(3) జ్ఞానవస్తువులు రెండును లేదను వారిమతము.

2 చార్వాక మతము.

157 ఐదుభూతములలో నాలుగుభూతములే నిత్యమని చెప్పు

పంచభూతసమూహమే జగత్కారణము అనుమతము.

ఇది కేవల నాస్తిక మతములు.

3 యోగి సాంఖ్య మతములు.

158 మాయా జగత్కారణమగునది.

(1) పతంజలిశ్యగము, ఆస్తిక సాంఖ్యము. ద్వైతయోగ మతము.

(2) కపిలశ్యకము. నాస్తిక సాంఖ్యము ద్వైత సాంఖ్యమతము

4 శైవశాక్త మతము.

159 ఇది చిచ్ఛక్తి జగత్కారణమగునది.

160—(5) తార్కిక మతములు, పరమాణువులు జగత్కారణ మని వాదించు వారి మతములు.

(1) నైయాయిక మతము గౌతమ సిద్ధాంతము.

ఇది నాస్తిక తర్కము.

(2) వైశేషిక మతము— కణాదసిద్ధాంతము. ఇదియు నాస్తిక తర్కము.

6 అస్తాత మతము.

161 యిది జైనుల సిద్ధాంతము. పంచపదార్థములు. జగత్కారణమగునట్టివి.

7 పూర్వమీమాంస.

162 కర్మ జగత్కారణమనునట్టిది. ఇది పరిచ్ఛిన్నాస్తిక మతములు.

163 అన్ని మతములలో, బద్ధులు, ముముక్షువులు, విజ్ఞులు, కేవలులు, నాలుగువిధములుగ విభజింపబడిరి—వీటివివరణము.

(1) బద్ధులనగా—అనర్థ్యములను ననుసరించు వారు.

(2) ముముక్షువులనగా — శాంతిసుఖములను ముక్తి ననుసరించు వారు.

(3) నిత్యులనగా— ఎల్లప్పుడు [illegible] ననువర్తించువారు.

(4) కేవలులనగా— మనస్సు పరిశుద్ధము చేసుకొనిన వారు. పరమాత్మ [illegible] సేవించరు.

164 యీ భూమి యందు వారి వారలు గ్రహించక మనస్సు [illegible] విలాసము పొందువారు బద్ధులనబడుదురు. అనగా [illegible] [illegible] అనర్థ్యమును [illegible] వారన బడుదురు [illegible] [illegible]. సందియంబు లేదు.

హరినామస్మరణ

165 శ్లో॥ ప్రహ్లాద, నారద, పరాశర, పుండరీక, వ్యాసాంబరీష, శుక, శౌనక, భీష్మ, దాల్భ్యాన్, రుక్మాంగద, అర్జున, వసిష్ఠ, [illegible], విభీషణాదీన్, పుణ్యానిమాన్ పరమ భాగవతాన్ స్మరామి. ఈ యందరును పరమభక్తులైన నారాయణనామమును పఠించి [illegible]వారలు.

166 శ్లో॥ పునరపి జననం పునరపి మరణం పునరపి జననీ జఠరే శయనం॥ [illegible] భగవత్స్మరణ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] దేవు. [illegible] [illegible] [illegible].

167 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1 వ్యాసులు [illegible] [illegible] [illegible]లన్నియు,

2 వాల్మీకులు [illegible] [illegible] [illegible]లన్నియు,

3 శుకులు [illegible] [illegible] [illegible]నియు,

4. అక్రూరులు మధురాపురంబొవనమునందు [illegible] పే ఉత్సవములు పండరిపురమునందు నాయకులతో ... అనేకస్థలముల ననేక నామములతో నవతరించి తత్వజ్ఞాన కృత్యములు పెక్కులు చేసి జనుల హృదయముల నావరించుకొని యున్న యజ్ఞానాంధకారములను తొలగించి ధన్యులుగా చేసి ధర్మము లోకమునందు స్థిరముగా నిలిపి పిదప భగవంతుని యనుగ్రహమువల్ల వారి వారి నివాసస్థానములకు వెళ్ళిపోయిరి.

168 యుగముల పరిమాణము.

1 కృత యుగమునకు— పదిహేడు లక్షల యిరువది యెనిమిది వేల సంవత్సరములు. (17 28 000) సం॥ లు.

2 త్రేతాయుగమునకు— పన్నెండు లక్షల తొంబది యారు వేల సంవత్సరములు. (12 96 000) సం॥ లు.

3 ద్వాపరయుగమునకు— ఎనిమిది లక్షల అరువది నాలుగు వేల సంవత్సరములు. (8 64 000) సం॥ లు.

4 కలియుగమునకు— నాలుగు లక్షల ముప్పది రెండు వేల సంవత్సరములు. (4 32 000) సం॥ లు.

169 ముక్తివిషయము.

1 కృతయుగము నందలి జను లనేక సహస్ర సంవత్సరములు పంచముద్రలను ధరించి అష్టాంగ యోగములను సాధించి అణిమాది సిద్ధులను గాంచి జ్ఞానులై ముక్తి ప్రయాసతో పొందినవారట.

2 త్రేతాయుగమందు జనులు గొప్ప గొప్ప యాగము లనేకములు చేసి ముక్తి కష్టముగ పద్ధతి నొందినారట.

3 ద్వాపరయుగమందుండెడి జనులు పలు మూర్తుల పూజా వ్రతములు, తీర్థయాత్రలును చేసి, జన్మసాఫల్యమును గాంచినారట.

4 కలియుగమువంటిదని సుదాహరించిన శ్లోకములను చెందక కేవలము, భగవంతుని గుణగణములను కీర్తించుటవలననే ముక్తిని బహుఫలభమముగా పొందిరని కొందరుభక్తులు కలియుగముతో సమానమైన యుగములేదని నిశ్చయించినారు.

170 రామాయణము.

1 పరస్త్రీల నపేక్షించకూడదని రామాయణము బోధించు చున్నది,

171 భాగవతము.

2 భగవంతునియందు నెల్లపుడును ధ్యానముగలిగి యుండవలె నని భాగవతము బోధించుచున్నది.

172 భారతము.

3 నీతిమార్గముగా ప్రవర్తించుటకును, భగవంతుని స్మరించుట కున్ను అశ్వదమ్ముల మోసపుచ్చుట యెన్నటికిగూడదని భారతము బోధించుచున్నది.

173 భగవంతుడు వైకుంఠమునందుగాని, లేక యోగిజనుల హృదయకమలములయందు గాని యుండడనియు, భక్తులెచట భగవన్నామ సంకీర్తన జేయుదురో యచ్చట తప్పక వసించునట్టుల స్పష్టముగుచున్నది. గనుక నటువంటి పరమాత్ముని యెట్లు కనుగొన వచ్చునని యడుగగా భగవంతుని జ్ఞానమువలనగాని, స్మరణవల్లగాని, భగవన్నామ పరవశుడై యానందనృత్యము సేయుటవలన కనుగొనవచ్చును.

174 మరిన్ని, యెవరైనను భగవన్నామమును చేయదలచి తంబూరయొక్కగాని, లేక మృదంగముయొక్కగాని, ధ్వనిని మొదట చేయుదురో యాధ్వనిని వినిన తోడనే భక్తులను కాపాడ భగవంతుడప్పుడు ప్రవేశించి కాపాడుచుండును.

175 ఉత్తమ భగవన్నామ కీర్తన చేయువారల అనగా, దే
హము పులకాంకురంబులును నేత్రములందు ఆనందబాష్పంబు లొలు
కుచు గద్గదస్వరంబుగలిగి మైమఱచి భగవన్నామకీర్తన చేయు
చున్నసమయమున భక్తవత్సలుడు నిలువబడి నృత్యము చేయు
చుండును.

176 ఎవరైననేమి భగవత్స్మరణ చేయుచున్న యెడల
పామరులు ఆస్మరణవినుటకై వచ్చువారు ఆస్మరణవిని అందువలన
గలిగేఫలమును అనుభవించనేరక ఆపాదిభాగ్యమున భోగమువాండ్లు
నాట్యమాడుచున్నయెడల (అశబ్దము విన్నమాత్రముననే దీపమును
మంచి పతంగములు అనగా రెక్కలుగల మిడతలు వగయిరాలు
భ్రమపడి నశించునటువలె) నాట్యముచూచుటకై వెళ్ళి మోహాంధ
కారములో ప్రవేశించి "కృతికి కించిత్ భోగం భ్రష్టాకార్యం"
అనునట్లు, కించిత్ భోగము అనుభవించి, అందుచే కలిగినట్టి కష్టము
లకులోబడి దుఃఖించుదురేగాని ముందు హరిభజనవలన గలిగే ఫల
మును అనుభవించకపోతిమని చింతించజాలరు. గనుకనే పామరు లిట్టి
వారని గ్రహించవలెను—యుధిష్ఠిరా గ్రామాదుల వీధులయందు
భజనభక్తులు హరిస్మరణ గానవినోదములచే నృత్యము సలుపుచు
ఆనంద భరితులై వెళ్లుచున్నయెడల అభజనభక్తులే యుందురు గాని
మత్తయితరులు నెవ్వరు వారితోనుండరు. వారివెనుక భోగమువాళ్లు
నాట్య మాడుచు వెళ్ళుచున్నయెడల, నా. "పిలువనిపేరంటము" అను
వచనము చొప్పున ఆభోగమువాళ్ల చుట్టు తొంతమంది జనం గళ
గూడియుందురని చెప్పటకలదిగాదు.

భగవానువాచ.

177 గీ॥ నాకు మేలుగోరు నాభక్తుడగువాడు
భక్తజనులకెన్న పరమగతియు

భక్తజ్ఞానందుజనిన బలు తెంకు వెను వెంట
గోవువెంట దగులు గోవిందం॥

తా॥ సత్పురుషులైతే, ఇతరాపేక్ష లేక సన్మార్గమును పొంది భజించు చున్నారో, అట్టి అచంచల భక్తులయొక్క వెంట నిత్యము వారిని అను సరించుచున్నాను. అని కృష్ణ పరమాత్మ చెప్పియున్నాడు,

178 భగవద్విలాసము,

1 భగవంతుని భక్తి తెలాగున సాధించిన, తాను నాలాగు నాడు చుండును.

2 భక్తులు సంతతము, భగవంతునకు మేలుకోరు చుందురు. భగవంతుడు సంతతము భక్తులకు మేలుకోరుచుండును,

3 భక్తు డెక్కడకు పోయినా భగవంతు డక్కడకు పోవుచుండును.

4 భక్తుల హృదయము భగవంతునిది, భగవంతుని హృదయము భక్తులది.

5 భగవంతుని భక్తు లెరుగుదురు, భక్తులను భగవంతు డెరుగును, గనుక వివరీతముగా గొనియాడేవారి విద్వలాస మనే అనంత మైనదన్నను. చెప్పతరముగాదు.

6 ఓకభక్తుడు యింకొక భక్తునితో చేయుటవలన నిరువురు ముఖ్యముగా భగవత్కథలను తెలిపించుకొనుచు కాలక్షేపము చేయుదురు. ఒకరినొకరు వదులుటకు సమ్మతింపరు.

7 తాటిచెట్టు రాయి వేనవేలు సంవత్సరములు నీటియందున్నను, తనయందుండు గట్టితనము పోగొట్టుకొనదు గనుక అట్టిరాతి కంటె అధిక పాపులైనప్పటికి భగవంతుని స్మరించినయెడల ముక్తి పొందగలరు, పరమపదమునే బ్రహ్మలోకములో ఐక్యముగాగలరు, ఇట్టి

మరగియుండు. నశించి మతి యోజనమ్ము వందు జనిస్తారు వైకుంఠ వాసులై యుందురు. ప్రత్యక్షముగా వైకుంఠమునకు బోదురు.

179 ఈవరి పూర్ణానంద రహస్యమును తెలిసికొన్న వారు ఇందు చెప్పబడిన పూర్ణఫలమును బొందగలరు.

180 ఇంతవరి తప్పులు మన్నించ పండితులు ప్రార్థితులు.

181 ఓం శాంతి శ్శాంతిః

182 పరిపూర్ణము ముగిసెను.

యర్రా రామస్వామి దాసు.

హెడ్ జమాదార్

అలకట్టుతోట

రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానందము

వేదములు మొదలైనటువంటి వాటివివరణములు.

183 పైనిచెప్పబడిన నాలుగువేదములలో శ్రేష్ఠమైనది సామవేద మనబడును. యిందులో 4 మహావాక్యములు, 3 కాండములు గలవు. ఇదిగాక 6 శాస్త్రములు, 18 పురాణములు భాగవతం, భారతం, రామాయణము, చౌపన్నభాషలు, మన్వాదిధర్మశాస్త్రములు, శిల్పశాస్త్రము, కోకశాస్త్రము, సాముద్రికము, యింద్రజాల మహేంద్రజాల గోకర్ణ గజకర్ణవిద్యలు, అరువదినాలుగువిద్యలలో శ్రేష్ఠమైన అధ్యాత్మవిద్యయును, బ్రహ్మవిద్యయును. ఆరు వేదాంగములును అనగా (1) శిక్ష, (2) వ్యాకరణము, (3) ఛందస్సు (4) నిరుక్తము (5) జ్యోతిషము (6) కల్పము ఇవి ఆరువేదాంగము లనబడును. ధర్మవేత్తలు చెప్పబడిన ధర్మశాస్త్రములు, మీమాంస శాస్త్రములు, వైద్యశాస్త్రములు, మనువు చెప్పిన భక్తిజ్ఞానభావములు, తర్కశాస్త్రములు, బ్రహ్మతత్వవిచారణరూపములు వేదాంత శాస్త్రములు, ధనుర్వేదము ఆయుర్వేదము గాంధర్వవిద్య అర్థశాస్త్రమగు నీతివిద్య అనీతివిద్యకు సహాయముగానుండెడి నీతిశాస్త్రములు ద్వైతము విశిష్టాద్వైతము అద్వైతము ఉపనిషత్తులు 28 ఆగమములు సప్తకోటి మంత్రములు అనంతనామములు పంచముద్రలు త్రివిధ దృష్టులు ప్రాణాయామ లక్షణము అంతఃప్రాణాయామ లక్షణము, సమాధిలక్షణము సులక్షణసారము వివరవాదములు తపోయోగములు

వైరాగ్యములు వేదాంత సంస్కృత ద్రావిడ, ఆంధ్ర వ్యాకరణ కావ్య కన్నడ గాథ భాషాంతరాది శాస్త్రములు సుభాషితములు నా టకములు చరిత్రములు కథలు ఇట్టి మొదలైనటువంటివిద్యాలాగలవు. ఇవి సాధించుటకు గృహస్థధర్మమార్గములోనున్న మానవులకు అలవి గాదు. కనుక ఈగ్రంథములోనున్న జ్ఞానమార్గములను సులభముగా గ్రహించవచ్చును. మరియు, ఇందున్న మంత్రములను పఠించుటకై పూజాసమయాదులు మొదలైనటువంటివి చేయుటకై మూడుకాల ములుగలవు. అనగా ఉదయం, మధ్యాహ్నము, సాయంకాలము, ఇవి భగవంతుని స్మరించుటకై ఉచితకాలములగును. ఈత్రికాలము లయందు అనగా నీమూడుకాలములలో త్రికరణశుద్ధిగా అనగా, భగ వంతుని స్మరించునపుడు ఇతరతలంపులు మాని అనగా వ్యవహార వ్యాపకములను మనస్సునందు రానీయక వాక్—కాయ—శ్వాస సానముగా ఈగ్రంథమునందున్న మంత్రములను మనస్పూర్తిగా స్మరించినయెడలఅధికఫలము గలుగును. ఇంతకంటె మరియొకఫలము వేదములయందు వెల్లించి వెదకిచూచినను లేదు.

184 ఈగ్రంథమును బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధక్య ములుగల పురుషులు, స్త్రీలు, వారివారి కరమున(అనగా హస్తరేఖ) నుంచుట మహా ఉచితమగును.

185 మరియు బంగారువస్తువులలో వజ్ర, వైడూర్య గోమే ధిక, పుష్యరాగ, మరకత, మాణిక్య, నీలములు మొదలైనటువంటివి స్థాపించినటువలె ప్రపంచ సృష్టి, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, పరి పూర్ణములలోనున్న అమృతగుటికలతో సమానమైనటువంటి వాక్య ములను చదివి వారిమనస్సునందు స్థాపించుకొన్న యెడలనౌ ముక్తిపదవి పొందుటకు సందేహము లేదు.

186 ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమును భక్తి శ్రద్ధలతో చదివిన వారును విన్నవారును జగద్గురుని కటాక్షంబున ముక్తిఁజెందగలరు.
(ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.)

గ్రంథరచన యిదియే ప్రథమప్రయత్నము గనుక ఇందలి తప్పులు మన్నింపను పండితులు ప్రార్థితులు.

యర్రా రామస్వామి దాసు
పెన్షన్ జమాదార్.
ఆలకట్టు తోట
రాజమండ్రి

ప్రపంచ సృష్టికర్తయైన
ఈశ్వరునకు
నమః నమస్కారము.

7వ పీఠిక

6వ ప్రకరణము

శ్రీ గంధపూర్ణి

నిరామయుని చరిత్ర.

—:(o):—

188 (1) శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా త్రిమూర్త్యా త్మకా హిరణ్యగర్భుని వధించి ప్రహ్లాదుని కాపాడిన మహాత్మా (2) నీవు శివ లింగమును పూజ చేసిన మార్కండేయునికి యముని పాశమును ఖండించి యెల్లప్పుడు 16 సంవత్సరముల చిరంజీవి బాల్యునిగా నుండునట్లు వర మిచ్చిన దాతవుగావా (3) అశ్వమేధయాగములో అనంగుడైన శ్రీ రాముల వారి పాదస్పర్శ తగిలినంతమాత్రమున శిల అనగా రాతినుంచి శాపవిమోచనమై వెడలిన మునిభార్య అయిన అహల్యకు మోక్షమి చ్చిన శ్రీరాముల వారవుగావా (4) ఆనాడు రామ, లక్ష్మణ, మూర్తులైయూ సీతమ్మ ముగ్గురు వనములో శబరి దెచ్చిన యెంగిలి పండ్లను భక్షిం చి ఆశబరిఅనేమాలదానికి మోక్షమిచ్చిన శ్రీరాముల వారవుగా వా (5) రావణాసురుని జంపి శరణుజొచ్చిన విభీషణునకు పట్టము గట్టి ఆరావణ కుంభకర్ణాదులతో యుద్ధములో చచ్చిన వారందరికి మోక్ష మిచ్చిన పదునాలుగు లోకములకు కర్తయైన శ్రీరాములవారవుగావా (6) కౌరవయుద్ధములో అర్జునునకు రథసారథియై అన్నదమ్ముల భా గము నివ్వక లోభగుణము గలిగిన దుర్యోధనునితో సహా యుద్ధ ములో చనిపోయిన వారికి మోక్షమిచ్చిన శ్రీకృష్ణమూర్తివిగావా

(7) ప్రాణార్పణము చేసిన ధాతవుగాదా? (8) పంచపాండవులకు ద్రౌప
దితో వనవాస కాలమునందిచ్చిన మహానిధి నిడినవుగాదా? (9) అనాథుడైన
[illegible] మానవమును గాచిన ప్రభువవుగాదా? 10 ధర్మరాజునకుపదేశమి
చ్చిన భీష్మునకు ముక్తిపదమునొసంగిన శ్రీకృష్ణుడవుగాదా?
(11) కావుకావుమని శరణుజొచ్చిన గజరాజును గాచి రక్షించిన
ధాతవుగాదా? (12) ద్రౌపదీదేవికొసగిన మాటకై వస్త్రమొసంగి, అతిప్రేమగల
భక్తుడైన విదురునింట అన్నపానాదులు భక్షించిన కృష్ణమూర్తివిగాదా
(13) అనాథులవారిని బంధించినపుడు సహాయము చేసితివి [illegible] ప్రేమ
తో ధుర్యమైన శ్రీరాములవారవుగాదా ! (14) నీతో విద్యార్థిగాను
న్న కుచేలుడు నీవు స్వస్థానమునకు పోవునపుడు కుచేలునితో నమ్ముకొనువ
దమని అనుగ్రహించిన ప్రకారము ఆకుచేలుడు స్వస్థానమునకు వెళ్ళి దా
రాపుత్రాదులతో మిక్కిలి పేదరికముగా నుండినపుడు. భార్య.
నాథా! మీ బాల్యస్నేహితుడు కృష్ణునివద్దకు వెళ్ళి కరుణ అతని చెంత
కేగిన మనదారిద్ర్యము నశించునని తోచుచున్నది. అట్లు చేయుమని
చెప్పగా మిత్రదర్శనమునకు వెళ్ళునపుడు రిక్తహస్తములతో
వెళ్ళరాదని భార్యయిచ్చిన గుప్పెడటుకులు బట్టచెంగున మూటగ
ట్టుకొని కుచేలుడు ద్వారకాపురముచేరి కృష్ణునిదర్శనము చేయగా
కృష్ణుడు గారవించి నీకు పెండ్లియైనదా ? భార్యగుణవతియేనా? పిల్ల
లు గలరా! మనము గురుకులవాసమున్న నాటిచేష్టలు జ్ఞాపకమున్నవా!
అని క్షేమసమాచారములు అడుగగా కుచేలుడు పెండ్లియైనది పెక్కుం
డ్రు పిల్లలుగలరు. భార్యగుణవతియే! బాల్యావస్థయంతయు జ్ఞాపకము
న్నది నిజమే మిత్రుడా! చాలాకాలమునాటికి నన్ను జూడవచ్చితివి
గదా! నాకేమైనా తెచ్చితివా! అని అడిగి బట్టచెంగున నేమో
మూటయున్నది అని చూచి అటుకులున్న మూటవిప్పి గుప్పెడుతిని మరి
గుప్పెడు తినబోగా రుక్మిణి, నాథా! (రహస్యముగా) మీరు తినిన

[illegible] అని చెప్పగా [illegible] [illegible] అని అను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

దశావతారములు.

(1) మత్స్యావతారమునొంది సోమకాసురుని సంహరించి వేదములను బ్రహ్మదేవునకిచ్చి దేవతలను రక్షించిన శ్రీకృష్ణుడవుగావా? (2) కూర్మరూపమునొంది దేవదానవులు సుధార్థమై క్షీరసముద్రమును మథించునపుడు దేవతలను సంతోషపెట్టిన శ్రీకృష్ణుడవుగావా? (3) వరాహరూపమునొంది హిరణ్యాక్షుని సంహరించి సముద్రములోనుండి భూమిని యెత్తి పట్టిన యజ్ఞవరాహమూర్తివిగావా? (4) నృసింహరూపమునొంది హిరణ్యకశిపుని గోళ్లచేత చీల్చి భక్తుడగు ప్రహ్లాదుని రక్షించినట్టి నారసింహమూర్తివిగావా? (5) వామనరూపము నెత్తి [illegible] తన విశ్వరూపము చేత మూడు లోకములను ఆక్రమించుకొని బలిచక్రవర్తిని అణచి దేవేంద్రుని రక్షించినట్టి వామనమూర్తివగు శ్రీకృష్ణుడవు గావా? (6) పరశురామావతారమునొంది జమదగ్నిమహాముని గర్భమందు పరశురాముడై పుట్టి రాజుల నిరువదియొక్కమారు ఖండించిన క్రోధరూపుడైనట్టి పరశురాముడగు శ్రీకృష్ణుడవుగావా? (7) శ్రీరామావతారమునొంది దశరథుని గర్భమందు శ్రీరాముడనెడి నామమున జన్మించి దేవశత్రువగు రావణాసురుని సంహరించినట్టి శ్రీరామమూర్తివగు శ్రీకృష్ణుడవుగావా? (8) బలరామ

అవతారము నొంది రోహిణీదేవి గర్భమున బలరాముడవై జన్మించి నాగేంద్రుని స్వరూపము యొక్క అంశములుగా ధరించి భోగరూపుడైనట్టి బలరామరూపధరుడు కృష్ణుడవుగావా? (9) కృష్ణావతారము నొంది యా దవవంశమందు శ్రీకృష్ణమూర్తిగా దేవకీదేవిగర్భమున బుట్టి సకల రా క్షసులను దండించి అర్జునునకు సారథివై సకలరాజులను సంహరించి కౌరవులను జంపి భూభారమును పోగొట్టినట్టి కృష్ణుడవుగావా? కల్కావతారము నొంది కలియుగాంతమునందు ధర్మమార్గము ప్రవ ర్తింపజేయుటకై కల్కిరూపమునొంది గుఱ్ఱమునెక్కి సకల మ్లే చ్ఛులను సంహరింపబోయెడి కల్కిరూపుడవు కృష్ణుడవుగావా? (16) ఈ అవతారములన్నియు నీయొక్క అంశ (కళ)గా ఉద్భవించిన వారికి నీవుమూలముగానుండి వారి కార్యములను నెరవేర్చినవాడవు గావా? ఈలీలు తెలియని జనులు (జననమరణాదివికారములు లేని వాడవు. స్వర్గలోక స్వరూపుడవు) నీవుద్భవించినావు అని పలుకు దురు.

అనాథకరిని కాచి మకరిని సత్యచంద్ర తేజోమయమైనట్టి చక్రముతో ఖండించి ఆ మకరికి మోక్షమిచ్చిన ప్రభుడవుగావా? (17) కృతయుగ, త్రేతాయుగ, ద్వాపరయుగములలో, మిక్కిలి క్రమముతో అనగా జనులు పంచముద్రలు అష్టాంగయోగములు అణిమాదిసిద్ధులను గాంచి గొప్పగొప్ప యాగములనేకులు చేసి భూప్రదక్షిణములు తీర్థయాత్రలుచేసి జన్మరాహిత్యమును గాంచినారట. (18) కలియుగమునందు ఈశ్వరుని దాహరించిన క్రమములను ఎందరో కేవలము భగవంతుని గుణగణములను కీర్తించుటవలననే ముక్తిబహుమాన ఫలముగా పొందిరని కొందరు భక్తులు కలియుగముతో సమానమైన యుగము లేదని నిశ్చయించియున్నారు. (19) మరియొక ఉగ్రంథము నందు ముద్రించిన మంత్రములోని వస్తుకోటమ్మకములలో ప్రకా

జ్ఞానసార వేదములుఘోషించు చున్నవి. ఉపనిషత్తులు చాటు
చున్నవి. కావ్యేతిహాసములు వర్ణించిన దేవర్షి బ్రహ్మర్షి నారదా
దులు, మునులు, యోగులు, సురలు, కిన్నెర కింపురుషులు, దేవతలు,
మొదలైన సర్వులు అనుభవించినారట. (20) గాన నిత్య స్తోత్రార్హమగు శ్రీ
మన్మోహనరాజ్య నందిగ్రామ తులశమ్మగారి వలన జ్ఞానోపదేశమును
బ్రహ్మజ్ఞానబోధను నాకనుగ్రహించుటచేసి కాబట్టి—నిరాకారాజ్ఞ
శక్తులవలన— శారద, శ్రీలక్ష్మి, సావిత్రి, భారతి, వాణి, ఇత్తి
మొదలైన యటువంటి నామములుగల సరస్వతీదేవిని నావాక్కు యందు
నిలిపి అతిలఘునైన యంతటి బ్రహ్మజ్ఞానానందమను గ్రంథమును
సంపూర్తిగావించుటచేసి ప్రచురింప చేయించిన మహానుభావా!
(21) ఈగ్రంథమును చదివి జ్ఞానమును పొందిననీభక్తుల అంత్య
కాలములోనీభటులను పంపి వారిజనములనుమనోయానముగారక్షించుచు
కొని బ్రహ్మైక్యమునగా వైకుంఠము చెందించుటకై దివ్యమగు
ముక్తి నాయంత్యకాలమువరకు పూర్ణదత్తాత్రేయకర్మము లనుభ
వించుచు త్రిలోకముల ప్లో "నక్షత్రసంకేతహాత్సర"మ్మనియుండు
టవలన నీవాక్కుదనే ప్రధానమైన దైవమని సమ్మతిస్తిరముగా
అత్యంత నిశ్చలభక్తితో నిన్ను ప్రార్థించుచున్నాదను.

189 నాకుజ్ఞానోపదేశమిచ్చిన గురువుకంటుమనోభావుకాలైన

౦ తులశమ్మగారికి—నేను—సదా—కృతజ్ఞురాలనై యున్నా
ననుకొనుచున్న— ఈగ్రంథములోనున్న జ్ఞానమార్గము గాక, వివి
ధ్రిత, ధర్మముల యందున్ను, పునర్జన్మ, పారిశుద్ధ్యముల యందు
న్ను, పుణ్య, పాప, కర్మముల యందున్ను, వేదాంత వాక్యముల
యందున్ను, ఇంకాయింత బహు సాధారణమైన, వాక్యములయందున్ను
ఈగడచిననూరు సంవత్సరములనుండి, గ్రంథకర్తగాని—నా
కేమి తెల్లముగా—తెలియవచ్చు నయమునా మార్గ ర్ భక్తి,

మద్రా సుబేదార్ నందిగాం రామస్వామి నాయుడుగారినిన్ని, ఆయన ప్రియపత్ని, శ్రీకృష్ణరాయలుగారు పయినిదహాహరించిన ప్రకారం వాళ్ళ శ్రీపదేశమిచ్చిన క్షేమశీలులగల సుమనగుణులగునట్టిగారిని పరిపూర్ణ ఫలమునొందియుండ్లగలరు. ఇందుకు సమ్మతి:—

100 శ్లో॥ గురుమూర్తిం సదా ధ్యాయేత్। గురుమంత్రం సదా జపేత్॥ జానవేదశ్రుతి వ్యాప్తవః॥ టీ॥ గురుమూర్తిని సదా ధ్యానించుడు। గురుమంత్రమును సదా జపంచు చున్నారను.

101 ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

102 గ్రంథపూర్తి ముగిసెను.

శుభం.

ఉమ్మడి రామస్వామిదాసు, మాజీ జమా దార్, ఆంధ్ర లోటల, కావమ్మ్రశి.

103 బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

సంపూర్ణము.

104 ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

---

105 ఈ గ్రంథమును

రచియింపం జేయించి

పూర్తిగావించి

ప్రకటింపం జేయించినట్టి

ఈ శ్వర ద న శ

నమూనా సహస్రారము.

106 బ్రహ్మశ్రీ లింగసరి సుబ్రహ్మణ్యము శాస్త్రులవారి పుత్రికయైన వందనాం తులశమ్మగారు ఈ గ్రంథమును వ్రాసి యిచ్చిన సందర్భమున ఈ గ్రంథము సంపూర్ణమాయెను.

విధేయుడు.

యల్లా రామస్వామినాయుడు, పిఠాపురం జమీందారు

అలకట్టుతోట, రాజమండ్రి.

ఇట్లు.

బ్రహ్మశ్రీ లింగసరి సుబ్రహ్మణ్యము శాస్త్రులవారి

వందనాం తులశమ్మగారు

అంకితము.

ఈ గ్రంథమును చదివినవారును, వినువారును, సకల ఐశ్వర్య సామ్రాజ్యపదవులను పొందుదురు. గురు (గురువాక్యము.)

సమాప్తము.

పరిపూర్ణము యొక్క ముఖ్యలక్షణములు

1 వాఙ్మానసములు అందక గోచరముగానివాడనియు మనో
వాక్కులకు తెలిసికొనుటకు సాధ్యము కాదనియు, మనో [illegible]
(శ్రీ)గురుబోధ వలనను దేవుని గురించి లోకులు చెప్పు మాటలకు పరిపూర్ణ
ముకుతీరదు. నానారూపములతో కూడిన పృథివి వంటి దృశ్యములకు పరి
పూర్ణము అనుపేరు. అది వివేకమునకు, యుక్తికి పదములకును.

2 అపరిగణము, నిరావరణమని రెండుగలవు. అపరిగణమునే వాక్కా
శమనియు, నిరావరణమును పరిపూర్ణమనియు మహాత్ములు చెప్పుదురు.
అపరిగణము వాఙ్మానసములకు గోచరముగా నుండును. నిరావరణము
వాఙ్మానసములకు గోచరము కాదు. మనో వాక్కులకందని నిరావరణ
మని అజ్ఞానమువలన నిరావరణమను పరిపూర్ణమును తెలిసికొనక అపరి
గణమును పొరబడుదురు.

3 పరిపూర్ణము తనకు తాను పరులకు తెలియదు. అది పదార్థ
ములచే కొలువబడదు. ఇట్టి గుణములుండుటవలన దానియందు ప్రాణములు
దానిని తెలియవు. తమ్ము పరులు దూషించినను, పొగడినను గా
రువులు పలుకరు. అట్టి పరిపూర్ణమును దేవతలంత పూర్ణమని. అది
వాక్యానాతీతము, వృత్తులకు అతీతము. అది [illegible]
[illegible] లేదు.

4 జననమరణములు లేని పరిపూర్ణము [illegible]
[illegible] స్థిరముగా నుండును. [illegible] జనన మరణ[illegible]
[illegible] కూడిన [illegible] పరిపూర్ణమును [illegible]
[illegible] చెప్పుదురు.

5 ఏది పూర్ణమైతే శరీరమెల్లను వైటను బట్టబయలై వ్యాపించి యున్నదో ఆపరిపూర్ణము ప్రపంచముయొక్క లోపలను వెలుపలను నిండి యున్నదని తెలిసికొనవలెను. పరిపూర్ణజ్ఞానము తెలిసినపిదప, శరీరప్రపంచములు రెండును లేకపోవును.

6 బోధనిధియైన పతివ్రతకు మాంగళసూత్రము వలెను ప్రధాన భూషణమైనట్లు పురుషులకు స్త్రీలకు పరిపూర్ణజ్ఞానమే ఉత్తమ భూషణము.

7 ఈ శరీరమునందు నవరంధ్రములు గలవని పిండోత్పత్తిలో తెలియచేయడమైనది. అవిఅనగా ముక్కురంధ్రములు 2, నేత్రరంధ్రములు 2. చెవిరంధ్రములు, 2, నోరు 1, గుదరంధ్రము 1, మర్మస్థానము 1, వీటిలో నేత్రరంధ్రములు రెంటికి నాలుగు తుల్యలు. అనగా పొరలు—అనగా—కండ్లకు నాలుగుమారులు రెక్కలిలుపు లనబడును. వాటిలో మొదటిది యెఱ్ఱది అనగా, కంటికొప్పలు రక్తనాళము లూముకలమున యెఱ్ఱఘాతలు. రెండవది తెల్లదిఅనగా కంటిచుట్టు నుండు తెల్లపొర. మూడవది నీలవుగ్రుడ్డు. నాలుగవది, నలుపుగ్రుడ్డులో కల్ల దానిఎదుట ఏవస్తువుకనుబడినను ఆవస్తువేకనబడును. ఆకృతి అద్దమువంటిది. ఈనాలుగింటికి పైనుండు నాళమునే వివేకములో చేరిన దృష్టి(చూపు)ఉదృష్టియందు [illegible]యుండును. అహంకార [illegible]— [illegible]— అమరకే—ముక్తికాంత— అముక్తికాంతే —[illegible]— [illegible]— [illegible]— ఇక[illegible]దున్నది. ఇది మహా రహస్యమైనవస్తువు—ఈగట్టు కనుగొనుటకు ఎవరి శక్యము గాదు. సద్గురువు వలన [illegible]

8 [illegible] శక్యమవ్య[illegible] [illegible] [illegible] అత్యంతమైన [illegible] [illegible] చెప్పుదురు. [illegible] [illegible] గాదు. [illegible]

వటువు ప్రత్యక్షమైయున్నదే. పెనుమాయయని తెలిసికొనుము. [illegible]
నమాయ లోకమునంతటా వ్యాపించియున్నది. [illegible]
చిక్కకుము.

9 పరిపూర్ణమునిత్యము. పరిపూర్ణమునందు మాయలేదు. ఈ మాయ ఎట్టిముగ్గా నుండలేదా! మాయకొక్క పుట్టుకే. మాయ [illegible] తప్ప యింకేదియు నెరుగజాలదు. తనమూలమును తెలియగా పోయినప్పుడే, తానే మాయమైపోవును. ఈమాయ పోవకాలపరియన [illegible] మునందు కూడియున్నది. మహాగురియ నెమ్ము[illegible]రితో ఆమాయను పారదోలుము.

10 దేవుడెట్టివాడో నీకు తెలియదు. నీవు ఎట్టివాడవయినది నీకు తెలియదు. ఈగ్రంథమును తెరచి దేవుని చూడుము. నిన్ను [illegible] చూడుము.

11 ప్రకృతిద్వయంబొకటి, పరిపూర్ణమొకటి, రెండుగలవు. ఈ రెంటిభావము దెల్పినవారే సద్గురువులు.

12 ఈగ్రంథములోనున్న గ్రంథ ప్రభావములో చెప్పిన ప్రకారము, పరమపదము, బయలు. గుహ్యము, అనంతము, గోప్యము, పరమాత్మ, పరిపూర్ణము, అచలము, యింకా ఉండబడ్డ అనేక నామములు, బయలుకు పర్యాయనామములుగా గ్రహింపుము. పర్యాయ నామములనగా కల్పితమైన కల్పిత నామము లనబడును. వీటిని [illegible] బుద్ధితో నెఱింగి అవివేకమును వదలిపెట్టుము. [illegible] మొదలు — మరపులు లేనిదియునైన యుత్కృష్టవస్తువే పరిపూర్ణము.

13 లోకపెనుమాయ అనగా (పెనుభూతము ప్రకృతిద్వయము) [illegible] గారడివిద్యల కవిత్వములు [illegible] వాటిని సద్గురువు పరిపూర్ణబోధవలన విడిచి [illegible] పరిపూర్ణమును పొందినవారలు [illegible] తనువుతోనే [illegible]. [illegible]

పద్మాసనమునకు క్షీణముక్తులగుదురు. ఆత్మముముక్షువులు అంత్యకాలములో ప్రాణము విడచి—పునరావృత్తి లేక, బ్రహ్మైక్యము నొందుదురు. పరిపూర్ణమును సేవించిన ఫలమున, జనన మరణములు శరీరముతోనే యుండును. కనుక పక్షములను వదలి రాజయోగానందమునే, బ్రహ్మజ్ఞానమును అవలంబించి సద్గురువు కటాక్షమువలన పరిపూర్ణము నొందుము.

14 కనుక పక్ష్యమునగా బ్రహ్మజ్ఞానమునకు వెలుపలనున్న పక్షములనుట.

15 ప్రకృతి ద్వయమునకు అనేక అర్థములు గలవు—ప్రకృతి అనగా—మాయా—స్వభావము—శరీరము, మూలము లేనిది. ప్రకృతి ద్వయమనగా రెండు చేరినది. ప్రథమరహితము.

16 పరిపూర్ణముతోనే అనంతనామములు "బ్రహ్మయోగ" కల్పితనామము అని అర్థమగును.

17 శ్రుతి॥ "నామరూపము లేనిది. అది నాశమున్నది గానిది." అను శ్రుతినిబట్టి ఆదిని నామరూపము లేనివస్తువగా నుండెను. నాశము కానిది.

18 పరిపూర్ణముయొక్క పుట్టుక పరిపూర్ణము తప్ప ఇంకెవరు యెరుగజాలరు.

19 శ్రుతి॥ స్వయంభూ కృతురావరణ అను శ్రుతిని బట్టి బ్రహ్మ స్వయముగా తనకు తానే పుట్టినది.

పరిపూర్ణబోధను

సమాప్తము.

---

20 ఈప్రపంచమునందున్న భక్తులలో కొందరు విగ్రహారా
ధనలయందును, సూర్యుడు మొదలగు వారి ప్రత్యక్షవస్తువ కొలుచుట
యందును, కొందరు ఆకాశమునందును, సముద్రమునందును, గంగాన
దులయందును, అగ్నియందును, ప్రజ్వలింపబడిన నాగేంద్రుని పుట్టలో
పాలు పోయుటయందును, కొందరు గాంధీమహాత్మ స్థూల మాలయందును,
మౌనయోగములందును, నరమాంసభక్షణచేసే అఘోరీయోగుల
దశవిధనాదములయందును అనగా (1) ఓం అనే ప్రణవనాదము (2)
భ్రమరమనే తుమ్మెదనాదము (3) ఘంటానాదము (4) శంఖనాద
ము (5) వీణానాదము (6) తాళనాదము (7) వేణునాదము (8) భేరి
నాదము (9) మృదంగనాదము (10) మేఘనాదము అనుదశనాదముల
యందును, ఇట్టి దశవిధనాదములను వివిధములుగా భక్తులు వారివారి
అనుభవస్థితిని ఏర్పరచియున్నవాటి సాధనలందును, కొందరు
పంచముద్రలయందును అనగా (1) ఖేచరీ (2) భూచరీ (3) మధ్యచరీ (4) ష
ణ్ముఖీ (5) శాంభవి అనుపంచముద్రలయందును, ఇట్టి పంచముద్రలను
వివిధములుగా భక్తులు వారివారి అనుభవస్థితిని ఏర్పరచియున్నవాటి ము
ద్రలయందును కొందరు వివిధములైన వ్రతములు వాప్రములయందును
పొద్దాటింటిపూట ఉపవాసములయందును, వాయుభక్షణయందును ఫ
లకందమూల పదార్థముల భక్షణయందును చెట్ల ఆకుల భక్షణ
యందును కొందరు పాలు, పెరుగు, పళ్ళు, కంచివాళ్ళ పలహార
ములు మొదలైనటువంటి వాటియందును బుద్ధినిలిపి ధారణచేసి
యుందురు. అనగా మీర దేహము కుమ్మరించినంగాని ఫలములేదు
ఓం అనే ప్రణవనాదమును భ్రమరమనే తుమ్మెద నమ్మినటువారి
వున్నను.

21. కొందరు క్షేత్రములయందును అనగా నేకతీర్థముల (శ్రీశైలం ను (శ్రీరంగం) గోకర్ణాది ప్రదేశములుజూచి యాత్రలయందు బ్ర యలును కనుగొంచుచు అనగా బ్రహ్మానుభవమనుభవించువారు. ఇట్టివి అనే క తీర్థములకు వెళ్లుచున్నారు. వీటియందు శరీరకష్టమనుభవించడమే కాని ఫలములేదు. ఇవి అనుభవములోకి తెచ్చినవారు అనిత్యము లనిత్యముగా పరిపూర్ణబోధలోకి ప్రవేశించియున్నారు.

22. కొందరు ఆత్మసాక్షి అనుభవమనగా—ఆత్మను తెలుసుకొనుటయే మోక్షమందురు. కాదు, తత్వజ్ఞాన లనబడుదురు.

కొందరు తన్నుదా తెలుసుకొనుటయే మోక్షమని చెప్పుదురు. కాదు, ఇంద్రియజ్ఞాన మనబడుదురు.

23. ఈ బోధలన్నియు గురువుయని తెలుసుకొనుము. ఇవియన్నియు గణితశాస్త్ర—గోకర్ణ—యింద్రజాల—మహేంద్రజాల—గారడితంత్రములు—మాయా—మసాణిలు—మంత్రమనే జాలవిద్య తంత్రమనే మాయ—వీటివలన మోక్షము కలుగనేరదు. ఈ బోధవలను నమ్మకుము.

24. ముందు చెప్పినటువలె గురుకృపవలన పరిపూర్ణబోధ సద్గురువులవలననున్న వారుచేసిన పరిపూర్ణ గ్రంథములను చూచి నమ్మకము పొందుము. ఈ క్రింద సహాహరించిన ఇతిహాసములను చూడుము.

25. "పద్యం. రూపుచేతను రూపముల్ తోచుచుండు। రూపులోకం రూపము పాడయనదు। రూపు లేనట్టివారలు మహనీయులార" అనుభవ—రూపే—గురుకృ—గురుకృ అబద్ధము—నిజము. పరిపూర్ణము గాకున పరిపూర్ణమును ఈ గ్రంథములో అనుభవ ములోనున్న పంచాక్షరి—ద్వాదశాక్షరి, అష్టాక్షరి—షోడశా క్షరి—అనే మంత్రములను పఠించక తేలుము—త్రిమూర్తులు ఓ

[illegible] పూర్ణుడని తెలియగును—అవల మోక్షము [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

26 కందార్థము. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
పనరాయుణ్యా. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
నీకు, సాధనలంతా మఱిగి తెరాకు [illegible] [illegible]
[illegible] పరిపూర్ణ [illegible] [illegible] మునీకు, సాధనలందుమ్మగి తె
రాకు. అను కందార్థము చెప్పిన పైని [illegible]
మొకలయినటువాటివలన ఉపయోగము లేదని అనుభవజ్ఞులు చె
ప్పియున్నారు. గనుక తోలుత, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క యోగ
ములు ఈ గ్రంథమునందున్నవి. వాటినిచూచినగా [illegible] బాగా
బాగ తెలుసుకొని—[illegible] పరిపూర్ణబోధకూడా ఈ గ్రంథ
ముతో సమనరించి అనుభవముల్ [illegible] తెచ్చుకొనుము. [illegible], [illegible]
[illegible] లేకయుండు పరిపూర్ణుడే ఈ గ్రంథమును [illegible] వ్యాఖ్యాన
ముగా [illegible]. ఇదివిశ్వయము. ఈ గ్రంథమునంతయు [illegible]
గూఢార్థముగా తెలియచేయలేదు. గూఢార్థమనగా రహస్యము
మరిన్ని తెలిసి తెలపవట్టే అనికూడా అర్థమగును.

27 పద్యం. [illegible] కర్మయు [illegible] । [illegible]
[illegible] కర్మ[illegible] । [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] లేకున్న కర్మముల్ [illegible]

28 తా॥ మొరక, చూపి, [illegible] అర్థమగును.

29 కందార్థము—పంచాక్షరములగల పదముల [illegible]
[illegible] పదియూరక్షరములు [illegible]
[illegible] [illegible] ఈరెండు [illegible] అనుసరించ
తా॥ పంచాక్షరి అనే అయిదక్షరములతో గూడిన [illegible]
మయిన [illegible] [illegible] [illegible]

శ్రీ స్వాదిత మంత్రిము ఈ రెంటి శబ్దార్థములను జెప్పిన యాచార్యుడే, సద్గురువు. పరిప్రశ్నోత్తరము గ్రంథమునకు ఇట్టి సద్గురువువలన పరిప్రశ్నలో తెలియుడు.

30 గీ॥ మనోవాక్కులకు అందనిది. మొదటి మాత్రిపు భావము ఈ భావమందు తెలిసికొను ప్రత్యక్షమనే నామము।

2 ఆది మధ్యాంతములు లేనిదే ద్వైతాద్వైత న్యాయము। వా చకాదములకు నిలచిన వేదసాగారితము॥ సూ॥

3 స్థూల సూక్ష్మములను తెలియచేసే పాదశాస్త్ర భావము। ఇది ఉండి బాలపునోయము దీనికి ఆగితే నిస్సారము॥ సూ॥

4 ప్రపంచముకు ఎంటినదే। పంచదశ భావము। కల జగములెల్ల నిండియున్నట్టి గాలిపోవు న్యాయము॥ సూ॥

5 స్థిరముగాను వీటికి ఆగవలెను। జనన మరణములున్నవి। గురు కరుణచే యీ మార్గము జనన మరణములు లేవు॥ సూ॥

31 శా॥ వీటి అన్నింటిని అమనస్కములో ఉన్న మంత్రి భావములో తరచిచూడుమనే.

32 1 గవ. సూత్రములకు అచలభావము। సూక్ష్మమార్గంబై యున్నది। ఈ సారము తెలియనివారికి చాలగాఢగా యున్నది॥ సూ॥

2 నిత్యమై యున్నది—దీని నన్నశక్యముగానిది। సత్యవంతుల కెవ్వరు మనుటది। నిత్యపదమై యున్నది॥ సూ॥

3 కంటికి మందున్నది—కెందుండినప్పుడు యున్నది। ఈ కడు జడిపోను—వెనక అంతట దండిగా నిలచున్నది॥ సూ॥

4 కొన్ని వచ్చిన కొన్ని పోయిన। ఏమి తరుగక యున్నది। ఉన్నకేమా ఉన్నది—అది రాకపోకలు లేనిది॥ సూ॥

5 ఎంత కెంతకు—దాని కెవ్వరు అలవటమియ్యలేనిది। నివృత్తి తత్త్వము తెలియనివారికి ఫలితమ్యో యున్నది॥ సూ॥

6 నామరూపములేనిది అదినాశనమున్నదిగానిది నిత్యమై ఉపచారవాక్యమై అవనిలో ప్రసిద్ధమైనది। సూ।

7 అది అంగములేనిది అది అవసరమునగనరానిది। ఇట్టులయుక్తమై యున్నది—అది భయము—భ్రాంతులు లేనిది। సూ।

8 చాంచల్యములేనిది—అదిసత్యమై యున్నది। సాక్షీభూతమైనది నిర్గుణభేదము లేనిది। సూ।

9 రత్నములను మీరినది—అది—మహారత్నమైయున్నది—దీనిమహిమను గనినవారికి మోక్షపదమై యున్నది। సూ।

10 ఈయందుజూచిన అచలము పరిపూర్ణమైయున్నది। మంత్ర బంధములవిడిచి నామము ముందుగానే యున్నది। సూ।

11 స్థిరముగను దీని గనిపెట్టకు—జనన—మరణములున్నవి. గురుకరుణచే ఇది గనిపెట్టిన జనన—మరణములు లేవవి। సూ।

33 శా। పరిపూర్ణము ఇట్లు వ్రాయించుచున్నది గావున ఈ గ్రంథమునందున్న పరిపూర్ణమంత్రములను సదా ధ్యానించి మోక్షమునొందెదము.

84 (1) మొదటిపుష్పము—జీవహింస చేయకుండ వ్రతము.

(2) రెండవపుష్పము—ఇంద్రియనిగ్రహము అనగా కర్మేంద్రియములను, జ్ఞానేంద్రియములను అవి యథేచ్ఛగా వ్యవహారములు చేయకుండా పాపకార్యములకు పోకుండా మరల్చుటము.

(3) మూడవపుష్పము—పశ్చాత్తాపము. దుష్టజంతువులను మనము భూతదయ పశ్చాత్తాపముగా నుండుట. అన్ని జంతువుల యందు కృపగలిగి బీద భిక్షుకులకు అన్నపానాదుల నిచ్చుట. ప్రాణు[illegible]లను హింసపచేసేవారికి విక్రయించకుండుట. వాటిఫలం [illegible]ంచి వాటియందు ప్రేమబుద్ధికలుగుట పాపాత్ములగుదురు.

(4) నాలుగవపుష్పము—క్షమయనగా శాంత స్వభావమది

గుణములు కలుగుట, ప్రీతి కలిగియుండుట, క్షమించుట.

(5) అయిదవ పుష్పము—శాంతి—తాను చేసిన పాపములను, మన్నించవలెనని ఈశ్వరుని వేడుకొనుట.

(6) ఆరవ పుష్పము—తపస్సు—సదా బ్రహ్మ విచారము చేయుచుండుట—దేవోపాసన చేయుట.

(7) ఏడవపుష్పము—ధ్యానము—సదా బ్రహ్మమును మానసమున ధ్యానించుట.

(8) ఎనిమిదవ పుష్పము—సదా సత్యవాక్యము లాడుట—పక్షపాతము లేక—తీర్పు చేయుట.

(9) తొమ్మిదవ పుష్పము—తలిదండ్రులను పూజించుట.

(10) పదవపుష్పము—గురువచనము మరవకుండుట.

(11) పదకొండవపుష్పము—ఏకపత్ని సదాచారిగా నుండుట.

(12) పన్నెండవ పుష్పము—సదా భర్తను పూజించుచు పతివ్రత్యధర్మమును విడువకుండుట.

(13) పదమూడవ పుష్పము—పరుల ద్రవ్యము అపహరించకుండుట.

(14) పదునాలుగవ పుష్పము—సాధు సజ్జనుల భగవద్భక్తుల నింద చేయకుండుట.

(15) పదియేనవపుష్పము—కైపువస్తువులను నివర్తించుట.

(16) పదునారవపుష్పము—పరదార—పరపురుష గమనమును నివర్తించుట.

(17) పదియేడవ పుష్పము—అధిక నిద్రాహారములు నివర్తించుట.

(18) పదునెనిమిదవపుష్పము—పెద్దలనిదించకుండుట—పెద్దలన్న తెలిసినవారు—వయసున జ్ఞానులలో బుద్ధిమంతులు,

శ్లో॥ పూర్వజన్మకృతంపాపం। వ్యాధిరూపేణబాధతే
తచ్ఛాంతిరౌషధైర్దానై। ర్జపహోమసురార్చనైః॥

తా॥ పూర్వజన్మమందు చేయబడిన పాపము జన్మమందు రోగరూపమై బాధించుననియు — పరిహరణ వ్యాధి. అయినా మొదల కదం గాదనియు స్పష్టపడుచున్నది. కావున పరిపూర్ణజ్ఞానము నొందిన తేయుచు

1 శ్రీగిరిశిఖరదర్శనము చేయుజనంబుల పాపకర్మదు
ర్యోగదరిద్రదుఃఖములు రూపగవశ్యము జేసి, మోక్షసం
భోగమొసంగి బ్రోతునని భోగిధరుండు ప్రతిజ్ఞచేయ
నాకనేల శంకరుని సన్నిధి జూడవె మూఢచిత్తమా॥

2 కాయము బలిమి యౌవనము కలిమియు సంపద తల్లిదండ్రి
ప్రియము సోదరుల్ మిగుల బాంధవవర్గము ఆత్మకోటి
దా సుఖపుల ప్రపంచమును గారడి తంత్రము కల్లగాని ఈ
మాయయనునమ్మరాదు పరమార్థము శివుడని నమ్మి చిత్తమా

3 కామమితంబు పౌరుషము కామము క్రోధము లోభమోహా
కారము మదము మత్సరము కీచకవృత్తి దురాభిమాన
వ్యాపారగుణంబు తస్కరము చంచలబుద్ధి దురాశ తమకము
ఘోరతమోవికారములు కూడవు పురహరు చేరు చిత్తమా॥

4 బొమికెలు మాంసఖండలును బొక్కలు కుళ్ళిన ... గు
జమజమలాడు రక్తమును చీము నరాలు పురీష మూత్రము
అమరిన తోలుబొమ్మ ఘనగౌరవమైన సువర్ణఘటంబుగాదు
... చెడిపోక శ్రీపురారిని గొల్చి తరింపు చిత్తమా॥

5 ఎంతముకు కాయువంచు పరమేష్ఠి లిఖించిన కల్లవ్రాత
... తెలిసి వ్యర్థముగ కాలముపోకడ ... మత్త ...
... రక్షని చరించక ... మార్గముగా ... పోయి ...
గతి ... కాముని ... చిత్తమా॥

6. కాలము మీరిపోయెను గగ కాలగు మేలని తోచదా మను
ష్యులు [illegible] కలికాలము సంకరవర్ణగానము నీ
కాలము [illegible] యుక్తము రాముని కేమచిత్తమా!!

7 విడబడ్డి [illegible] దుర్వ్యసన స్త్రీ [illegible] భవాంబురాశిలో
కడబడబట్టలేక [illegible] బాధ [illegible] బహుప్రయాసచే
[illegible] తనవాంఛను [illegible] చెపెంగనేల
[illegible] శివనాథుని గొల్చి తరించు చిత్తమా!!

8 స్నానము పితృతర్పణము సంధ్యజపంబులు బ్రహ్మయజ్ఞము
గానము వేదశాస్త్రములు కావ్యపురాణము యోగసాధన
దానము యాగభోగములు ధర్మము సత్యవ్రతంబులన్ని సు
జ్ఞానము సాటిరావు శివనాథుని గొల్చి తరించు చిత్తమా!!

9 ఎవ్వరు నీకుదిక్కు మరి యెవ్వరు నీకును [illegible] వా
రెవ్వరు లేరు భాగ్యములు [illegible] దీర్చువారు [illegible]
[illegible] కలిగింపగ [illegible] బాంధవాళి వా
[illegible] లేరు శివుడగరి యంచు దలంచి తరించు చిత్తమా!!

36 ఈపైని ఉదహరించిన యితిహాసములను బట్టి గృహస్థ బ్రహ్మ [illegible] మార్గమున నుండి వృత్తిపనులు నెరవేర్చుకొంటూ పరిపూర్ణము పొందవచ్చును. పిదప వారివారి యిష్టానుభవమును బట్టి—(1) బ్రహ్మచర్యాశ్రమ (2) వానప్రస్థాశ్రమ (3) సన్యాసాశ్రమముల పొందవచ్చును.

37 ఈపరిపూర్ణబోధగొన్నవారు జనన—మరణరహితుల గుదురు.

38 ఈగ్రంథమునందలి సారాంశమును గ్రోలిన చిన్న—పెద్దలు అంత్యకాలమున మోక్షము చెందుదురు. ఈభూమియందు అనంతకాలము కీర్తివహించి సుఖపడుదురు.

పరిపూర్ణబోధ సంపూర్ణము.

8వ పీఠిక.

—:(౦)—

శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా, శ్రీమహాస్వాత్మకా, అష్టమూర్త్యాత్మకా, వాఙ్మానసములకు గోచరముగానివాడవు. మనోవాక్కులకందనివాడవు, భక్తవత్సలా, ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమును రచియింపచేయించి సంపూర్తిగావించి ఈకలియుగమునందున ప్రకటింపచేయించినట్టి భక్తవత్సలా, మీరు కటాక్షించిన పదవినిగురించి గురుశిష్యులగు మేమిరువురము మిమ్ము స్తోత్రించుచు మిక్కిలి ఆనందభరితులమై యున్నారము.

గ్రంథముఖ్య తాత్పర్యము.

1 భక్తి మోక్షమిచ్చును. 2 భక్తి చింతించె భోగభాగ్యములిచ్చును. 3 భక్తి బ్రహ్మైక్యము నొందించును. 4 భక్తిచేకొన్నవారు ధన్యులగుదురు.

పాపము విషయము.

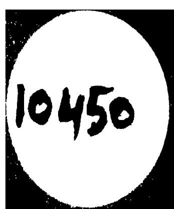
1 పాపము అష్టదరిద్రమిచ్చును. 2 పాపము చింతించె దుఃఖబాధలనిచ్చును. 3 పాపము నరకము నొందించును. 4 పాపము చేకొననివారు ధన్యులగుదురు.

ఈ గ్రంథమును చదివినవారును, విన్నవారును భక్తిభావ బ్రహ్మైక్యము నొందుదురనిన్ని-పునరపి జననము లేదన్ని నమ్ముచున్నారము.

భక్తురాలు, నందిగాం తులశమ్మ, ఆర్డరి.

భక్తుడు, గ్రంథకర్త, యర్రా రామస్వామి, పెంషనుదారు, అలకట్టుతోట రాజమండ్రి.

—

10450